

Raftul Denisei

Liza Dalby

Povestea Doamnei Murasaki

roman

HUMANITAS fiction

LIZA DALBY

Povestea doamnei Murasaki

Traducere din limba engleză și note de
DIANA TIHAN

HUMANITAS

Lui Michael
și lui Marie, lui Owen și lui Chloe

Cuvânt înainte

În limba japoneză, cuvântul „poveste”, *monogatari,* este sinonim cu narațiune – ad litteram, o istorisire a faptelor. Este posibil ca într-o poveste să apară întrețesute și fire groase de realitate, dar, ca gen, povestea este considerată ficțiune. Cea mai renumită poveste din întreaga literatură japoneză este *Povestea lui Genji* (*Genji monogatari*)[1] – operă de mari dimensiuni, scrisă în secolul al XI-lea de către doamna de curte Murasaki Shikibu.

Eroina principală a *Poveștii doamnei Murasaki* este chiar autoarea acestei lucrări grandioase. Am așezat într-o biografie imaginară fragmentele istorice rămase din jurnalul ei, aproape la fel cum un vas antic este reconstituit prin inserarea fragmentelor originale într-un recipient modern de lut – am făcut, așadar, un fel de arheologie literară. Conturul vestigiilor dictează structura vasului, așa încât povestea mea este scrisă sub formă de jurnal poetic, un gen literar bine reprezentat în vremea lui Murasaki. Materialul folosit în procesul de reconstrucție este nou, dar l-am combinat cu sensibilități, credințe și preocupări de secol XI.

Toate poemele îi aparțin lui Murasaki sau celor cu care a purtat dialoguri versificate. Poezia, în forma fixă *waka* (precursorul *haiku*-

---

[1] Prima ediție în limba română, apărută sub titlul *Genji*, în 1969, la Editura pentru Literatură Universală, în traducerea lui Henriette Yvonne Stahl, din limba franceză, este o variantă prescurtată și fragmentată a originalului. Traducerea completă în limba română a romanului nu a fost încă publicată.

lui), era una dintre principalele căi de comunicare pentru cei din anturajul lui Murasaki. *Waka* din colecția de poeme transmise până la noi sunt adesea însoțite de scurte titluri ce oferă indicii despre circumstanțele în care au fost compuse. Pe baza acestora mi-am construit eu povestea.

Mi-am imaginat că Murasaki și-a scris memoriile la sfârșitul vieții și că ele au fost găsite, după moartea ei, de către fiica sa, Katako.

LIZA DALBY

Dramatis personae

BUDDHA AMIDA Buddha din Paradisul Pământului Pur, unde sperau să renască cei care credeau în Amida.

ATSUHIRA, PRINȚ (1008–1036) A domnit sub numele de împăratul Go-Ichijō din 1016 până în 1036. Fiul lui Ichijō și al lui Shōshi; nepotul lui Michinaga.

ATSUYASU, PRINȚ (998–1018) Fiul împăratului Ichijō și al primei sale împărătese, Teishi. A fost împiedicat să devină prinț moștenitor de către Michinaga, în favoarea fiilor lui Shōshi.

„MĂTUȘICA” Autoarea *Jurnalului vremelniciei,* rudă îndepărtată cu Murasaki.

BICHI, PRINȚESĂ (1000–1008) Fiica împăratului Ichijō și a împărătesei Teishi, care a murit la nașterea copilei.

CHIFURU Prietena din copilărie a lui Murasaki.

DAINAGON, DOAMNA Nepoata lui Rinshi, aflată în slujba împărătesei Shōshi. Cunoscută drept una dintre țiitoarele lui Michinaga.

FUJI Porecla din copilărie a lui Murasaki.

FUYUTSUGU, FUJIWARA (775–826) Ministru de seamă în timpul domniei împăratului Ninmyo, cu rol important în perfecționarea canonului privind arta esențelor parfumate. Strămoșul vestitei familii Fujiwara.

GENSHI (891?1002) Consoarta prințului moștenitor Okisada; sora lui Korechika.

ICHIJŌ, ÎMPĂRAT (980–1011) Cel de-al șaizeci și șaselea suveran al Japoniei, care a domnit în cea mai mare parte din timpul vieții lui Murasaki.

IZUMI SHIKIBU Poetă renumită, contemporană cu Murasaki Shikibu.

JYO, MAESTRU (Jyo Shichang) Oficial chinez care a condus în Echizen o delegație menită să însoțească înapoi în China, în 997, un

grup de marinari chinezi naufragiați în Japonia.

KANE'IE, FUJIWARA (929–990) Unul dintre cei mai puternici lideri ai clanului Fujiwara, care a consolidat hegemonia familiei asupra regenței. Tatăl împărătesei Senshi. A avut trei fii, care au devenit regenți: Michitaka, Michikane și Michinaga. Soțul necredincios al autoarei *Jurnalului vremelniciei.*

KANETAKA, FUJIWARA (985–1053) Fiul lui Michikane. Patronul fiicei lui Murasaki, Katako.

KATAKO (999–1083) Unica fiică a lui Murasaki.

KAZAN, ÎMPĂRAT RETRAS (968–1008) A domnit ca al șaizeci și cincilea împărat al Japoniei doar doi ani, înainte de a fi păcălit să se călugărească de către Michikane.

KENSH1, ÎMPĂRĂTEASĂ (994–1027) A doua fiică a lui Michinaga și a lui Rinshi; sora mai mică a lui Shōshi. A devenit împărăteasă când soțul ei a preluat tronul, după moartea împăratului Ichijō, în 1012.

TRANDAFIR DOMNESC (KERRIA ROSE) Prietena lui Murasaki din copilărie, devenită călugăriță.

KINTŌ, FUJIWARA (966–1041) Unul dintre cei mai influenți arbitri ai vieții culturale de la curte în vremea lui Murasaki. Cunoscut drept cărturar, muzician, critic literar și poet de limbă japoneză și chineză.

KODAYŪ, DOAMNA Poetă renumită, contemporană și companioană a lui Murasaki la curte.

KORECHIKA, FUJIWARA (973–1010) Fiul regentului Michitaka; fratele împărătesei Teishi.

KOSHŌSHŌ, DOAMNA (P-1013) Una dintre doamnele de onoare ale împărătesei Shōshi; prietenă apropiată a lui Murasaki; vreme îndelungată amanta lui Michinaga.

MICHINAGA, FUJIWARA (966–1027) Fiul lui Kane'ie, preia regența după moartea fratelui său Michikane. Cel mai puternic dintre regenții Fujiwara. Tatăl împărătesei Shōshi și al altor două

împărătese.

MICHITAKA, FUJIWARA (953–995) Fiul lui Kane'ie; tatăl împărătesei Teishi și al lui Korechika. Regent între 990 și 995.

MING-GWOK Prietenul chinez al lui Murasaki și fiul Maestrului Jyo.

MURAKAMI, ÎMPĂRAT (926–967) Al șaizeci și doilea suveran. Domnia lui de douăzeci de ani a fost considerată o perioadă înfloritoare pentru arte.

MURASAKI (MURASAKI NO UE) Personaj din *Povestea lui Genji.*

MURASAKI SHIKIBU (973??) Autoarea *Poveștii lui Genji.*

NOBUNORI, FUJIWARA (980?1011) Fratele mai mic, de sânge, al lui Murasaki.

NOBUTAKA, FUJIWARA (950?1001) Soțul lui Murasaki.

NORIMICHI, FUJIWARA (996–1075) Al doilea fiu al lui Michinaga și al lui Rinshi.

OKISADA, PRINȚ MOȘTENITOR (976–1017) A devenit împăratul Sanjō, după moartea lui Ichijō.

RINSHI, MINAMOTO (964–1053) Principala soție a lui Michinaga, mamă a șase copii frumoși și inteligenți – doi fii și patru fiice.

RURI Prietena nonconformistă din copilărie a lui Murasaki.

SAEMON NO NAISHI, DOAMNA Una din doamnele de onoare de la palat.

SAISHŌ, DOAMNA Doamnă de onoare de rang înalt din suita împărătesei Shōshi.

SANENARI, FUJIWARA (975–1044) Maestru asistent în gospodăria Maiestății Sale împărăteasa. Murasaki pare să-l fi îndrăgit, socotind după câteva întâmplări menționate în jurnalul ei.

SEI SHŌNAGON (966??) Autoarea unei colecții de eseuri strălucite, cunoscute sub titlul de *însemnări de căpătâi (Makura no soshi),* în care și-a notat observațiile pătrunzătoare despre oameni,

viața la curte și estetica naturii.

SENSHI, ÎMPĂRĂTEASA-MAMĂ (962–1001) Fiica lui Kane’ie; sora lui Michinaga; mama împăratului Ichijō. Figură politică de referință, după ce fiul său devine împărat în 986.

SHŌSHI, ÎMPĂRĂTEASA (988–1074) Fiica cea mare a lui Michinaga și a lui Rinshi. Se căsătorește cu împăratul Ichijō la vârsta de treisprezece ani, mamă a doi împărați.

TAKA’IE, FUJIWARA (979–996) Fiul lui Michitaka; fratele lui Korechika, împreună cu care a fost exilat pentru trădare împotriva lui Michinaga.

TAKAKO Sora mai mare a lui Murasaki.

TAMETOKI, FUJIWARA (945–1020) Tatăl lui Murasaki.

TEISHI, ÎMPĂRĂTEASĂ (976–1000) Fiica lui Michitaka; sora lui Korechika. Prima împărăteasă a lui Ichijō.

YORIMICHI, FUJIWARA (992–1074) Fiul cel mare al lui Michinaga și al lui Rinshi.

Scrisoarea lui Katako

Eram însărcinată cu tine când a murit mama, dar mă simțeam mult mai rău decât era firesc. Grețurile mă copleșeau adesea în valuri și nu le puteam ține în frâu decât cu lămâi proaspete. Răzuită, coaja galbenă și noduroasă de *yuzu*[2] răspândea o boare aromată, pe care o sorbeam cu nesaț ca să potolesc răul ce-mi venea pe gât. Dar cel mai adesea mă lăsam pradă slăbiciunii scârbavnice. Doar cu săculeți plini de coajă de *yuzu* și de mandarină, ascunși în mânecă, am fost în stare să rezist până la capăt la înmormântarea mamei. Trăia în pustnicie de multă vreme. La auzul veștii despre moartea ei, unii chiar s-au minunat că nu murise mai demult.

Bunica ta a fost vestita doamnă care a scris *Povestea lui Genji.*

Carte de dragoste și de ascuțită observație, s-a ivit strălucitoare ca o lună plină pe cerul întunecat. Nimeni nu mai citise înainte ceva asemănător. Cartea i-a adus mamei faimă și recunoaștere în timpul vieții. Dar eu tot am rămas uimită de mulțimea de oameni care s-au adunat la slujba ei de îngropăciune. Cel puțin douăsprezece doamne au răbdat neajunsurile unei călătorii de o zi întreagă până la Templul Ishiyama. Pesemne că erau cititoare ale cărții lui *Genji* care prețuiau mai mult viața din poveștile mamei decât pe soții lor plicticoși sau necazurile din casele lor.

Sunt sigură că mama s-a retras în pustnicie ca să se elibereze din chingile lui Genji. Lucrarea ajunsese să-i învăluie viața. Însă Genji era, în același timp, copilul ei. I-a dat viață și l-a hrănit, iar el, ca orice copil, a crescut mare și în cele din urmă s-a desprins de sub aripa ei. Eu am fost un copil mult mai ascultător decât cartea.

---

[2] Fruct din familia citricelor, asemănător cu o lămâie, de dimensiuni mai mici și cu un parfum aparte.

Niciodată nu i-am dat atât de multe prilejuri de îngrijorare ca Genji.

Lumea era vrăjită de eroina din roman și poate de aceea toți o confundau pe mama cu ea. Atunci când a intrat în slujba Maiestății Sale, i-au dat numele de Murasaki. Cititorii poveștii erau încredințați că o cunoșteau pe mama, pentru că o știau pe Murasaki a lui Genji. De bună seamă că ea ajunsese să se sature de scrisorile și de vizitele primite din partea oamenilor de toate rangurile, chiar și a personalităților de la curte, pe care, desigur, nu putea să le ignore. S-a ajuns până într-acolo încât cititorii deveniseră atât de legați de personaje, că stăruiau pe lângă mama să plăsmuiască înadins tot felul de întâmplări pentru a le împlini închipuirile. Ba chiar începuseră să aibă așteptări de la Genji, iar mama, sunt sigură, obosise și ea, la rândul ei, să se ridice mereu la înălțimea așteptărilor și să le țină piept.

Tot datorită lui Genji, mama a fost invitată să facă parte din suita împărătesei. Trebuie să i se fi părut un adevărat miracol – o văduvă tobă de carte cum era ea, ridicată dintr-odată din întuneric la strălucirea orbitoare a salonului împărătesc. Scrierile despre Genji au adus-o în atenția prințului Michinaga, cel care controla împărăția și cârmuia țara în fapt, nu cu numele. Oricare ar fi fost relația mamei cu Michinaga, Genji a fost în mare parte răspunzător.

Părinții zămislesc copii și le dau drumul în lume, rugându-se apoi să capete faimă bună, să ajungă într-o poziție potrivită sau măcar să nu devină o rușine. Părinții pot să-i povățuiască, astfel încât ei să aibă puterea de a îndura karma cu care s-au născut. Dar până la urmă copiii fac tot ce vor ei. Înrâurirea vieții de dinainte se face simțită în feluri pe care nu avem cum să le bănuim. Ca părinți, ne resemnăm cu acest gând. Dar o operă literară este un copil perfid. Odată adus pe lume, își vede de drum fără să-și ceară iertare, fără să poată suferi nicio înrâurire din afară, legând prietenii și făcându-și dușmani de unul singur.

Poate că totuși nu se deosebește așa de mult de un copil în carne

și oase.

Manuscrisul a fost ca un frate mai mare pentru mine, din clipa în care m-am născut. El îi fura tot timpul mamei, cerându-i atenție, ca orice băiat egoist. Nu pleca niciodată și nici nu-și împuțina pretențiile. În copilărie am fost tare invidioasă pe el, dar până la urmă am căzut și eu pradă farmecului său.

Nu m-am întâlnit prea des cu mama în anii ei de călugărie. Viața mea la curte decurgea destul de bine, iar pe vremea aceea mă aflam sub protecția sfetnicului Kanetaka, un nepot al prințului consort Michinaga. Purtam în pântec copilul lui – pe tine – când a murit Murasaki.

Credeam că nu mă voi mărita niciodată. Dar cum aș fi putut să cunosc legăturile predestinate și măririle ce aveau să-mi apară în cale? Nu îmi făceam griji pentru viitorul meu, fiindcă nici mama nu-și făcea. Nu m-ar fi părăsit la șaisprezece ani dacă n-ar fi simțit că viitorul meu era bine așezat.

Mireasma suavă a florilor de cireș îmi va aduce mereu aminte de plecarea mamei din lumea noastră. De îndată ce am ieșit din câmpul funerar presărat cu nisip, am trecut pe sub două șiruri de cireși înfloriți în negura dimineții. Pe măsură ce soarele încălzea pământul și ceața se risipea, un miros diafan începea să umple aerul. Nimeni nu apreciază floarea de cireș pentru mireasma ei – îi lipsește aroma tare și dulce a florii de prun dar în aerul liber de la țară, adunate la un loc, florile de cireș păreau să aibă un parfum nespus de gingaș.

Duceam urna cu cenușa lui Murasaki pe drumul de întoarcere la templul familiei noastre. Bunicul Tametoki ar fi trebuit să facă asta, dar el se ferise să aibă un rol oficial la ceremonie, îngrozit de faptul că la cei șaptezeci și patru de ani ai săi își îngropase deja toți copiii. Clătinându-și capul lui cărunt, asemenea uneia dintre acele maimuțe-macac morocănoase pe care le-am văzut pe potecile de munte, bunicul se tânguia întruna, ba pentru norocul de a fi avut

mereu o sănătate bună, ba pentru moartea fiicei sale.

În luna următoare, am călătorit pentru ultima oară până la chilia mamei, de lângă Templul Kiyomizu, ca să-i adun lucrurile. Știam că nu aveau să fie foarte multe, pentru că deja își dăduse de pomană instrumentele muzicale, cărțile și – desigur, cu multă vreme înainte – toată îmbrăcămintea de mătase fină pe care o purtase la curte. Mai rămăseseră câteva haine bune de iarnă, vătuite, pe care le-am lăsat de pomană la templu, precum și sutrele pe care le copiase cu scrisul ei elegant. Am izbutit să recuperez singurele lucruri pe care mi le doream: piatra pentru cerneală[3], de culoare albastru-închis, un set de pensule de caligrafie și un suport de pensule chinezesc, din celadon, în forma celor cinci munți[4]. Când m-am aplecat la măsuța ei joasă de scris, am mai observat un teanc de hârtii, rulate strâns și învelite într-o bucată de mătase verzuie. Am socotit că erau scrisori vechi, pe care le păstrase pentru hârtie, ca să copieze pe ele alte sutre, și m-am hotărât să le iau cu mine, pentru a le folosi la exercițiile mele de caligrafie. Hârtia nu este ieftină, așa că m-am gândit să le dau întrebuințarea pe care le-o pregătise mama. Preotul de la templu a fost însă tare dezamăgit. Oameni ca el sunt întotdeauna în căutare de foi nescrise.

M-am luat cu una, cu alta și după ce m-am întors la curte a început arșița, dar grețurile tot nu m-au lăsat, așa cum mă asiguraseră bătrânele. Așa se face că, în cele din urmă, nici nu m-am mai uitat pe hârtiile mamei decât abia în luna a douăsprezecea,

---

[3] Cerneala tradițională japoneză este solidă și are forma unor bețe. Trusa de caligrafie conține o piatră de formă dreptunghiulară, prevăzută cu un căuș. Obiectul servește atât pentru obținerea cernelii lichide, prin frecarea bețelor înmuiate în apă de suprafața pietrei, cât și pe post de călimară.

[4] În tradiția taoistă chineză, cei cinci munți sacri sunt asociați cu cele cinci puncte cardinale din geomanție: est, vest, sud, nord și centru. în Japonia, sistemul celor cinci munți desemnează o rețea de temple Zen.

după ce te-ai născut tu.

Ții minte ce tevatură au iscat scrierile bunicii tale! După moartea ei, Murasaki a devenit subiect de cleveteli aprinse, întocmai ca pe vremea când trăia la curte. Cum lumea încă citea cu pasiune povestea prințului Genji, mă rugau mereu să mediez între doi cititori care aveau variante diferite, de obicei din pricină că doamnele de la curte făcuseră greșeli când copiaseră textul. Nu știu cum se întâmpla, dar capitole întregi ajungeau să fie amestecate și, uneori, chiar lipseau cu totul din unele variante. Am încercat să păstrez pentru mine, în ordinea cuvenită, un set complet, îngăduindu-le cititorilor să-l consulte atunci când apăreau nelămuriri. Apoi, mai erau și poeziile mamei, din care unele fuseseră selectate pentru a fi incluse în antologiile imperiale. Cred că nu ar fi fost nicio surpriză dacă Murasaki ar fi continuat să meargă pe drumul literaturii clasice, dar poeziile nu i-ar fi adus nici pe departe un asemenea renume. Sunt onorabile, fără îndoială, însă cel care i-a adus mamei faimă nemuritoare a fost Genji.

După ce am născut, mi-am revenit în simțiri. Ai fost un copil sănătos și am stăruit să te hrănesc eu însămi, împreună cu prințul împărătesc, pe care mi se dăduse privilegiul să-l alăptez. După naștere, toropeala sarcinii s-a evaporat ca un nor greu, alungat de vântul unei zile răcoroase de toamnă. Am simțit nevoia să pun mâna pe pensulă și să mă întorc la jurnalul meu. Mi-am completat colecția cu pensulele fine ale mamei și le-am aranjat pe toate într-un suport mare de bambus pătat[5]. Cea pe care am ales s-o folosesc se odihnea pe reazemul de pensule sub forma celor cinci munți, pe care mama l-a păstrat până la sfârșitul vieții ei.

Caligrafia mea era searbădă și, uitându-mă prin odaie după niște

---

[5] Specie de bambus ce prezintă pete mai închise la culoare, pe care legendele chinezești le atribuie lacrimilor vărsate de soțiile împăratului chinez Shun la moartea acestuia.

ciorne pe care să copiez câteva poezii ca să mai exersez, am dat peste teancul legat cu mătase verde-pal pe care îl îndesasem într-un sertar pe vremea când eram însărcinată și aveam grețuri. Am desfăcut nodul și am netezit foile rulate strâns. Unele erau vechi, altele – noi. Multe erau copii din Sutra Lotusului[6]. Am recunoscut scrisul mamei și, mai întâi, am crezut că erau niște simple răvașe. Unele s-au dovedit într-adevăr a fi scrisori, iar altele – fragmente dintr-un jurnal. Pe spatele fiecărei foi era scrisul lui Murasaki. Totul era un talmeș-balmeș nemaipomenit, iar la început n-am putut să le găsesc șirul sau înțelesul. În cele din urmă, am descoperit bucata care lămurea totul. Spre sfârșitul vieții sale, mama răscolise pesemne prin jurnalul ei, prin poeziile, prin ciornele pentru *Genji* și prin scrisorile sale și crease o autobiografie. Însă, în loc să-și aștearnă gândurile pe hârtie nouă, își scrisese ultima operă chiar pe spatele jurnalelor din care se inspirase. Acum că aveam cheia, am început să citesc.

În următoarele luni mi-am împărțit timpul între lapte și hârtie – gurița ta lacomă, mugur de prună, și ochii mei nesățioși. Tu îți trăgeai seva din mine, iar eu, din acele scrieri. Mult mă mai mir acum că nu ai niciun pic de aplecare pentru literatură, e cu neputință să nu-i fi supt gustul când erai copil.

În public eu eram deținătoarea originalului *Poveștii lui Genji,* copia mea fiind socotită cea standard. În particular, am devenit păzitoarea memoriilor mamei. După cum ți-am povestit, Genji îmi era ca un frate mai mare. Cât am crescut împreună, el a primit cea mai multă atenție, dar mai târziu m-a sprijinit la rândul lui, așa cum un frate mai mare are grijă de sora sa. Când a renunțat la cele lumești, Murasaki l-a lăsat pe Genji așa cum l-a lăsat și pe bătrânul ei tată. A căzut în sarcina mea să-i îngrijesc pe amândoi. Dacă acum

---

[6] Lucrare centrală a budismului Mahayana (Marele Vehicul), în baza căreia se întemeiază în Japonia sectele Tendai și Nichiren.

mama se odihnește în paradisul lui Buddha Amida, sunt încredințată că sufletul ei este netulburat. Am făcut tot ce mi-a stat în putință să am grijă de cei pe care ea i-a lăsat în urmă.

Lumea mă lăuda pentru că aveam grijă de bunicul. Unii credeau că trebuie să fie istovitor să fii legat de o rudă mai în vârstă, dar eu nu am simțit niciodată așa ceva. Tametoki era pentru mine un izvor de înțelepciune, nicidecum o povară. Mereu politicos, niciodată înfumurat, părea ancorat de o melancolie atât de adâncă, încât aceasta, într-un mod curios, îi statornicise viața. De fapt, întotdeauna a crezut că el era cel care avea grijă de mine.

Acum, că ești mare, trebuie să citești memoriile bunicii tale, ca să înțelegi cine ești și de unde te tragi. Păstrează-le până când le vei dărui, într-o zi, urmașilor tăi într-ale literaturii. Atunci, dacă *Povestea lui Genji* va mai avea cititori, cei rafinați vor găsi interesante gândurile lăuntrice ale lui Murasaki, iar bârfele vor fi prea învechite ca să mai facă rău cuiva.

Fără să vreau, îmi vine în minte o poezie pe care a scris-o odată pentru cineva:

Tare ka yo ni nagaraete mimu kakitomeshi ato wa kiesenu katami naredomo

În curgerea vieții / Cine oare va mai citi / însemnări scrise de cea a cărei urmă / Nu se va șterge nicicând?

Nu pot să nu cred că le va citi totuși cineva.

Chilia mea efemeră

Kagerō-an

Ajunsă în acest punct al vieții mele, mă uit înapoi și sunt

îngrozită de câtă hârtie am folosit. Negreșit, în iad trebuie să existe un loc pentru cei care au mâzgălit atât de mult ca mine. Alături stă o cutie cu jurnale vechi de-ale mele; aici am o colecție legată, de poezii; dincoace, un set de povestiri cu Genji, din vremea în care împărăteasa a cerut să-i fie copiate o parte dintre ele; dincolo, o grămadă de scrisori. Dacă aș mai socoti și nenumăratele ciorne pe care le-am ars sau pe care le-am transformat în căsuțe de păpuși pentru Katako, vraful de hârtii ar depăși cu mult teancul care mă înconjoară acum. Am recuperat o mică parte din foi copiind Sutra Lotusului pe spatele lor, dar sunt încredințată că timpul care mi-a mai rămas până la sfârșitul vieții nu mi-ar fi de ajuns să mă căiesc pentru toată hârtia mâzgălită.

Nu știu din ce cauză adânc înrădăcinată în karma mea, m-am simțit mereu obligată să pun pe hârtie o anume imagine a lucrurilor pe care le-am văzut sau le-am auzit. Viața ca atare nu mi-a fost niciodată de-ajuns. Devenea adevărată doar atunci când o îmbrăcam în povești. Totuși, până la urmă, în ciuda a tot ceea ce am scris, adevărata natură a lucrurilor, pe care am încercat să o surprind în creația mea, reușește să plutească printre cuvinte și să se așeze, ca niște vălătuci de praf, printre rânduri. Istoriile sunt și mai nepotrivite decât poveștile pentru a surprinde esența lucrurilor. Uitându-mă din nou prin jurnalele pe care le-am ținut de-a lungul anilor, îmi dau seama că oricât de multe amintiri îmi trezesc mie, pentru oricine altcineva ele nu sunt decât simple vorbe lipsite de miez.

Oare de ce mă încăpățânez să cred că trebuie să mai existe și o altă cale pentru a surprinde existența efemeră a lucrurilor? Celebrul *Jurnal al vremelniciei*, scris de mătușa mea[7], este lucrarea care se

---

[7] *Kagero nikki*, scris în jurul anului 974 de către o doamnă de la curtea Heian, cunoscută sub numele de Mama lui Michitsuna, este o operă clasică a literaturii japoneze, reprezentativă pentru stilul jurnalului literar

apropie cel mai mult de adevăr, din tot ce am citit eu, în încercarea de a rescrie miezul lumii. Dar mătușa s-a concentrat numai pe amărăciunea vieții. M-am gândit așadar să scotocesc prin jurnale și să-mi pun pe hârtie întreaga viață, cu tot cu lunga mea legătură cu prințul Genji. Cine știe, poate că zgândărind sâmburele dinăuntrul operei mele voi reuși să ajung în sfârșit la un oarecare adevăr.

Dar este oare cu putință ca acest lucru să răscumpere toată hârtia mâzgălită?

Jurnalul de început

Nikki no bajime

Mama a murit când eu aveam cincisprezece ani. Țin minte și acum valul negru de preoți care au năvălit în casa bunicii bolborosind incantații, în vreme ce mama se stingea în gemetele celei din urmă agonii febrile, cu fața ei rotundă și fină – acum descărnată și suptă, ascuțită și palidă. Rostind întruna rugăciuni, călugării s-au așezat gălăgioși în sala mare, zornăindu-și mărgelele pentru sutre, dar mantrele lor au fost la fel de zadarnice ca spuma mării înfuriate. Era limpede că mama murise, iar tata le-a poruncit să înceteze zarva. Preoții s-au întors la templele lor, de unde, deznădăjduită, îi chemase bunica.

Mama a fost o femeie frumoasă, dar trupul ei fără viață nu era defel frumos. Am închis ochii și am avut senzația că eram într-un vis din care urma să mă trezesc și să o găsesc în fața oglinzii, vopsindu-și dinții[8] sau încercând mireasma vreunui vas cu esențe

---

feminin. A fost una dintre sursele de inspirație ale lui Murasaki Shikibu pentru *Povestea lui Genji.*

[8] Înnegrirea dinților făcea parte din machiajul obișnuit al japonezelor de la

parfumate, pe care îl dezgropase din grădină, în locul de lângă pârâu, unde le ținea spre păstrare. În următoarele câteva zile, acest vis nefericit a căpătat consistență, iar realitățile copilăriei mele s-au tot subțiat. Însă ceremonia de incinerare mi-a rămas și acum vie în minte, căci atunci m-am trezit, din senin, față în față cu schimbarea.

Priveam cum se înălța firul de fum de pe catafalc, pe măsură ce zorii se răspândeau încet pe cerul întunecat. Alaiul de îngropăciune începuse să plece, dar eu cu tata, fratele și sora mea am rămas și după aceea în trăsură. Hamalii noștri sprijiniseră bârnele trăsurii pe niște pietre așezate pe pământul reavăn și înmiresmat, cât timp ei se duseseră să aibă grijă de bou[9]. Mai devreme, catafalcul scosese flăcări stacojii și nori groși de fum, dar în ultimele ore nu se mai înălțaseră flăcări, ci doar câteva dâre de fum și, în cele din urmă, un fir subțirel. L-am țintuit cu privirea fără întrerupere, respirând ușor, de teamă că, dacă aș fi suflat aerul afară, firul s-ar fi destrămat și el. Dâra aceea de fum era ultima rămășiță a mamei. Când urma lui avea să piară, mama avea să se ducă și ea de tot. Eu îmi țineam respirația, așa cum o făcusem și la căpătâiul ei.

Gata. Firava panglică cenușie se stinse. Inima mi-a zvâcnit mai tare și am simțit un cărbune fierbinte arzându-mi gâtul. Nu puteam să îndur sfârșitul. Apoi firul se ivi iarăși, încă mai puternic, ca și cum forța voinței mele l-ar fi înălțat din nou de pe catafalc. M-am uitat la fratele meu mai mic. Adormise cu gura deschisă și cu capul sprijinit strâmb de speteaza trăsurii. Tata stătea drept, ferindu-se înadins să privească înspre catafalc, răsucind un șir de mătănii din lemn de santal. Nu dădea niciun semn că ar fi văzut cum s-a stins și a renăscut fumul.

Am tot privit firul acela de fum reînviat până când s-a crăpat de

---

curte din perioada Heian, în care a trăit Murasaki.

[9] Trăsurile din perioada Heian aveau două roți mari și bârne lungi de lemn, cu un jug la care se înhăma boul pentru tracțiune.

ziuă. Zgomotele oamenilor, care se foiau și își întindeau oasele în celelalte trăsuri înțesate, mi-au abătut atenția și firul a dispărut, înspăimântată, mi-am îndreptat întreaga putere a voinței înapoi spre fum.

— Mai rămâi! i-am poruncit în tăcere.

Atâta vreme cât fumul dăinuia, mama nu avea să părăsească încă lumea noastră. Porțile Paradisului de Apus se deschiseseră, poate chiar Buddha Amida însuși se pogorâse ca să ridice sufletul mamei pe tronul său divin de lotus, dar ea încă nu se lăsa dusă. Din pricina sforțării, m-a cuprins amețeala, apoi frica.

— E prea mult, aș fi vrut să strig. Nu mai pot!

Voiam acum ca fumul să se stingă, dar cu de la sine putere, fără ca eu să doresc acest lucru.

Și dintr-odată a dispărut. Așa a încetat și mama să mai fie mama. Acum era altceva. Am răsuflat încet și preț de câteva clipe am sorbit aerul cu nesaț.

Câmpul noroios pe care se ardeau trupurile fără viață era un loc jilav, acru, mereu trist, unde niște ființe îmbrăcate în zdrențe, cu păr slinos și încâlcit, vedeau de focuri. Aduceau întru câtva a oameni. Mi-aduc aminte că m-a mirat puțin faptul că trăiau și ei în familii. Copiii se gudurau împrejur ca niște vulpi sfioase și parcă am zărit și o femeie în picioare, lângă o colibă acoperită cu stuf. Bărbații erau în stare să vorbească limba noastră, căci am băgat de seamă cum unul dintre oamenii noștri i-a dat porunci și i-a înmânat o boccea unuia dintre ei. Dar n-am putut să deslușesc ce-și spuneau unul altuia. Pe drumul de întoarcere spre oraș, tata mi-a adeverit că erau și ei oameni, dar erau opriți dincolo de stavile.

— Își câștigă pâinea din mortăciuni, mi-a spus tata. Dar pe lumea asta trebuie să fie și cineva care să clădească mărețele catafalcuri ce

eliberează sufletele celor dispăruți[10].

Era un privilegiu să fii eliberat ca un fum în aer. Oamenii simpli erau pur și simplu aruncați în mlaștini, lăsați să se descompună și să se prăvălească pe drumul lor karmic. M-a uimit felul în care trăiau, pe un prag al existenței unde omul se contopea cu animalul, dar nu m-a surprins deloc să aud că aceste creaturi se îndeletniceau și cu tăbăcitul pieilor de animal.

Tata a stăruit să compun o poezie în amintirea mamei, dar, spre rușinea mea, pur și simplu nu am putut. Simțămintele nu voiau să împrumute chip. Fratele meu era destul de mic pentru a putea fi iertat de această sarcină, iar sora mea mai mare era modestă la minte. Așa că tata a fost dezamăgit de toți copiii săi.

Totuși, m-am hotărât să încep să țin un jurnal, căci am băgat de seamă că îmi stătea în putere să influențez lucrurile – fie doar și o pală de fum. Neînsemnat cum era, amănuntul acesta merita totuși atenție. Mă trezisem dintr-un vis tulburător, cu privirea pe dată limpezită și cu puterea de a-mi concentra voința și de a schimba lucruri lumești. Să păstrez vie această revelație devenise pentru mine o datorie de viață și de moarte și intuiam că în cuvinte se afla cheia.

În primăvara anului următor ne-am mutat din casa bunicii în reședința oficială a tatei, pe malul stâng al râului Kamo. Tata a început să-l învețe pe fratele meu, Nobunori, clasicii chinezi. Nobu

---

[10] Referire la *eta* - clasă socială stigmatizată, formată din cei care se îndeletniceau cu meserii socotite impure conform religiei japoneze tradiționale, *shinto*, în special cele legate de moarte (măcelari, tăbăcari, ciocli etc.). Cei din această categorie locuiau izolați, în sate speciale, *eta-mura*, accesul în afara acestora, ca și contactul cu cei din alte clase sociale, fiindu-le strict interzis. Discriminarea împotriva *eta* a fost abrogată oficial în secolul al XIX-lea, odată cu abolirea claselor sociale.

abia împlinise zece ani, dar tata îl pregătea deja pentru ceremonia de majorat. Pe mine mă pufnea râsul la gândul că fratele meu avea să-și taie părul și să îmbrace pantaloni bărbătești, dar tata era prevăzător. Știa că fiul său urma să aibă nevoie de mai mulți ani pentru a stăpâni textele ritului. Fratele meu nu avea o înfățișare neplăcută, dar, spre mâhnirea tatei, era cam încet la minte.

Nobu era consemnat să stea și să învețe chineza în fiecare dimineață. Mi-am dat seama că puteam cu ușurință să recit pe de rost toate lecțiile lui doar ascultând murmurul repetat care se auzea din camera sa. Dacă îmi treceam privirea peste vreun text, caracterele chinezești mi se întipăreau pe dată în minte și nu-mi era deloc greu să le caligrafiez atunci când mă așezam la masa de scris. Dar, tocmai pentru că mie îmi venea totul așa de ușor, am început să mă neliniștesc pentru Nobunori. Nu putea nici măcar să țină minte, darămite să înțeleagă vreo iotă din ceea ce i se preda. L-am găsit odată bălmăjindu-și lecțiile în grădină în timp ce se uita după cărăbuși pe sub frunzele de stânjenei. De fiecare dată când se încurca la vreun cuvânt, eu mă strâmbam la el. Până la urmă, am recitat eu partea pe care o stâlcea el. S-a uitat la mine, schimonosindu-se în chip cu totul respingător.

— Nu e drept! a izbucnit el. O să te spun tatei!

— Norocul meu, a oftat tata. Ce păcat că fata asta a mea nu s-a născut băiat! Ea e cea care pare să fi moștenit talentul familiei.

Dar când și-a dat seama că trăsesem cu urechea la spusele lui, a adăugat grăbit:

— Dar nu e rău deloc – o fată născută într-o familie de oameni învățați – orice ar spune lumea…

Și m-a însărcinat pe mine să-l învăț pe Nobunori chineza. Așa am căpătat o educație temeinică în scrierile clasice.

Am ieșit cu Nobu să cumpărăm *ayame*[11] pentru Festivalul Stânjeneilor de la începutul celei de-a cincea luni[12]. Ne-am întors cu un snop de frunze parfumate pentru globuri înmiresmate[13] și câteva rădăcini pentru tata, care voia să le folosească la concursul pe care îl pregătea pentru prietenii săi academicieni. A cercetat tuberculii lungi și gălbui cu umflături rozalii și rădăcini atârnătoare. Noi ne bucuraserăm să găsim o rădăcină lungă de aproape trei metri. Tata ne-a confirmat alegerea. Rădăcinile lungi aduc viață lungă. Încă de pe vremea când eram copil, lumea cultiva stânjenei pentru bani și îi aducea în oraș în preajma primei zile a lunii a cincea.

— Pe vremuri era mult mai frumos! Acum nu mai are niciun farmec să te întreci în rădăcini de cumpărat, se plângea tata. Totuși, ați izbutit să găsiți în piață unele mult mai lungi decât ce găseam noi odinioară prin bălți. O să vedem cum se măsoară cu ale celorlalți.

Venind dintr-o familie de cărturari, tata primise o educație aspră, ocupându-și mai tot timpul cu studiul. O dată pe an, chiar înainte ca anotimpul ploios să-și intre în drepturi, familia lui făcea un drum la țară, să culeagă stânjenei pentru întrecerile din capitală. Ai noștri aveau bucata lor de pământ, iar fermierii care îl munceau creșteau o postață de iriși la margine de pârâu. Copiii mai mici aveau voie să meargă prin apă, pe fundul alunecos al pârâului, împreună cu țăranii, ca să scoată rădăcinile din mâl. Băteau din palme încântați, în căutarea celor mai bune, fiindcă acela care făcea descoperirea cea mai de soi urma să primească un mic dar la întoarcerea acasă.

---

[11] O specie de iris.

[12] Sărbătoare asociată cu Festivalul Băieților din 5 mai.

[13] Globuri din mătase sau metale prețioase care conțineau esențe parfumate naturale (mosc, ambră, flori și fructe uscate) și care erau fie purtate ca amulete, fie utilizate pentru mirosul lor plăcut. în Evul Mediu erau răspândite și în Europa.

Duceau apoi recolta în casa fermierilor, gătită cu flori special pentru vizita stăpânului din capitală. Aici, țăranii spălau noroiul de pe rădăcini și așezau plantele la uscat, pe șipci de lemn.

Întrecerile de poezie erau pentru curteni și cărturari, dar la concursurile pentru cea mai frumoasă pictură, cea mai drăgălașă pasăre cântătoare, cel mai bun peisaj în vas14 sau cea mai lungă rădăcină de iris se putea delecta toată lumea. Erau fără îndoială niște desfătări cu totul deosebite pentru copilul studios care fusese tatăl meu. Când ne povestea, ochii i se umpleau de bucuria amintirilor păstrate de-a lungul anilor cu dragoste în suflet.

Atunci a fost prima dată când am împletit globuri din frunze parfumate fără mama. După cum era obiceiul, le-am atârnat de stânjenei, ca să ne ferească de aburii dăunători ai verii.

În anul acela, taifunurile ne-au lovit cu furtuni strașnice, venite una după alta. În cea de-a opta lună, am fost nevoiți să ne părăsim repede casa, din cauză că râul Kamo își ieșise din matcă. Toată partea de răsărit a râului, în aval de Miyako[15], fusese inundată. Tata nu ne-a lăsat să ne întoarcem până când slujitorii nu au curățat mâlul și aluviunile, deși el însuși revenise chiar înainte de retragerea apelor ca să salveze ce mai putea din prețioasele lui cărți chinezești. Stăteam în lumina strălucitoare a soarelui, în grădina mohorâtă, murdară de noroi, când am băgat de seamă ceva îngrămădit lângă stâlpul de piatră. Nu avusesem curajul să-i întreb pe slujitori dacă mai văzuseră vreuna dintre pisici după potop.

---

[14] *Bonkei* - artă miniaturală care constă în crearea de peisaje cunoscute, din pietre, nisip, materiale vegetale naturale etc., așezate într-un vas larg, de dimensiunea unei tăvi. Uneori, pot include și bonsai.

[15] Miyako, în sensul de „capitală“, este o veche denumire a orașului Kyoto, care era numit în mod oficial Heian-kyo în vremea lui Murasaki.

Am strâns pleoapele și mi-am spus că zărisem o grămadă de alge din albia râului. Când am deschis ochii din nou, mormanul de alge avea în continuare blăniță răvășită și dințișori albi, încleștați. Cum mă zgâiam eu așa, din spatele casei se ivi grădinarul cu cealaltă pisică zbătându-se în brațele lui. Mieuna și zgâria cu sălbăticie, dar el nu părea să se sinchisească. Bălăbănea animalul cu o mână, ținându-l țeapăn, cât mai departe de el.

— Ia priviți aici, domniță! mă strigă el, cu buzele sale groase lăbărțate într-un rânjet larg. Ia priviți pe cine am găsit în rodiu!

Cu o răsucire iute, pisica se eliberă din mâna lui smeadă și murdară, sări pe pământul noroios și se năpusti spre mine. Era motanul. Aveam două pisici albe, chinezești, cu neputință de deosebit de la distanță. L-am luat în brațe, întrebându-mă cum de izbutise să rămână așa de alb și am arătat spre bietul ghemotoc de lângă stâlp.

— Acolo, i-am spus grădinarului.

Îmi amintesc cum am rămas o vreme năucă, în timp ce bucuria și durerea se luptau una cu cealaltă înlăuntrul meu.

Chifuru

Chifuru

Până la primul parastas de la moartea mamei, învățasem deja să conduc gospodăria. Ne mai duceam, o dată la două zile, în vizită la bunica, dar tata ajunsese să se bizuie pe mine pentru a îndruma slujitorii și pentru a mă îngriji de treburile practice. Nu încăpea nicio îndoială, sora mea mai mare, Takako, nu s-ar fi descurcat. Era încă un copil la minte. Cu puțin noroc, Nobunori urma să își înceapă cariera la curte, dar până atunci mai avea nevoie de multă grijă. Eu aveam șaptesprezece ani și, cu toate că lumea începea să se

întrebe când avea să se mărite fata lui Tametoki, mie nici prin cap nu-mi trecea așa ceva. Nu însemna că mă hotărâsem să nu-mi placă bărbații, dar aveam deja răspunderea unei gospodării. Nu-mi stătea capul la iubire.

Toamna a început cu obișnuitul val de căldură. Am pus deoparte rufăria albă de vară și mi-am luat pe mine o cămașă verde-azurie, dar tot nu m-am simțit mai răcorită. Abia reușeam să mă mișc. Noaptea, în grădină, mă scăldam în lumina lunii, iar ziua dormeam în încăperile întunecate dinăuntrul casei. Tata îmi atrăgea luarea aminte să nu mă îmbib cu prea mult *yin*[16] din lumina lunii – provoacă melancolie, mă prevenea el, dar mie nu-mi păsa. Mama suferea de crize de deznădejde, a tot stăruit el, dar s-a stăpânit să mă împiedice, așa că am continuat să stau noaptea în grădină. În sinea mea, bănuiam de ce: era încredințat că firea mea fusese de la bun început prea *yang* și socotea așadar că un pic mai multă lumină de lună ar fi putut să mă facă mai feminină.

Ținând cont că luna a șaptea este numită Luna Poemelor, m-am hotărât să întrerup lecțiile de chineză și să învăț pe de rost *Kokin Wakashu*[17], ca să o impresionez pe bunica. Mă tot tachina că nu i se părea demn de o femeie să studieze chineza[18] și, cu blândețe, dar

---

[16] Conform filozofiei taoiste, universul, împreună cu toate ființele și lucrurile, există în baza unei permanente interdependențe între elementele opuse *yin* și *yang*, care desemnează un set de caracteristici și valori contradictorii, *yin* fiind asociat cu atribute precum feminin, întunecat, rece etc., iar *yan* cu masculin, luminos, cald etc.
[17] Cea mai veche și mai renumită colecție imperială de poeme japoneze, publicată în jurul anului 905. Reper al literaturii nipone clasice, conține peste 1000 de poeme, majoritatea inspirate de natură și de dragoste.
[18] În vremea lui Murasaki, chineza era limba cărturarilor, comunitate eminamente masculină.

stăruitor, încerca să mă îndrume în schimb înspre *waka*[19]. Și așa, cufundată în colecția noastră de poezie clasică națională, am descoperit că, de fapt, cu cât învățam mai multe *waka,* cu atât îmi venea mai ușor să-mi compun propriile mele poeme. Curând, gândurile au început să mi se așeze cu ușurință sub forma aceea, fără a mai fi nevoie să mă gândesc prea mult. Fiece întâmplare, fiece fenomen al naturii, fiece emoție îmi trezeau în minte câte o *waka.* Pe unele dintre ele chiar le așterneam pe hârtie.

La începutul acela fierbinte de toamnă, Chifuru și familia ei s-au întors în capitală și au stat cu noi cinci zile. Ea era cu un an mai mare decât mine. Ne jucaserăm împreună înainte ca tatăl ei să fie trimis în misiune în provincie. Era ciudat să ne reîntâlnim după atâția ani, dar poate tocmai de aceea am ajuns să ne împrietenim așa de repede. O țineam minte ca pe o fetiță durdulie, tot atât de zburdalnică și gălăgioasă pe cât eram eu de sfioasă. Avea părul des ca o coamă de cal care, pe vreme umedă, se cârlionța în zulufi scurți în jurul chipului. Între timp, se făcuse înaltă și frumoasă, dar chiar și acum, la optsprezece ani, încă mai deslușeam umbra fetiței zburdalnice cu care mă jucasem odinioară, diferența de vârstă de numai un an dintre noi consfințindu-i, fără putință de tăgadă, înstăpânirea la toate jocurile copilăriei.

Chifuru avea un dinte de prisos. Îi crescuse peste incisiv și se ivea de sub buza de sus. Când mi-a zâmbit, i-am spus:

— Iese luna dintre nori.

Era gluma noastră din copilărie legată de dintele ei de prisos. Pe dată m-am temut că se va înfuria, dar ea a râs, ridicându-și mâneca largă în dreptul feței.

---

[19] *Waka* are cinci versuri dispuse într-un număr fix de silabe, după modelul 5, 7, 5, 7, 7 silabe. Haiku este o formă care s-a dezvoltat mai târziu, fiind o *waka* trunchiată, după modelul 5, 7, 5 silabe. (N. a.)

— Mama spune că trebuie să-mi ascund gura. Cel puțin acum luna are un obroc de nori, zise ea referindu-se la dinții înnegriți elegant.

Am devenit atunci conștientă de gura mea albă și lipsită de frumusețe.

Și-a coborât mâneca și m-a privit pe îndelete, ca și cum ar fi căutat umbra ființei mele de la șapte ani, care asculta orice poruncă de-a ei la opt ani, chiar și noaptea în pat, când dormeam împreună. Ne strigam pe nume numai de noi știute. Eu îi ziceam Oborozuki, Lună încețoșată, iar ea îmi spunea Kara-no-ko[20], fiindcă încă de pe atunci îmi plăceau lucrurile chinezești. Trecuseră zece ani de când ne jucam de-a mersul la curte, de parcă asta ar fi fost vreodată cu putință pentru vreuna dintre noi.

Când vezi pe cineva zi de zi, schimbările pricinuite de trecerea timpului sunt aproape de neobservat. Persoana pare că nu se schimbă, sau mai degrabă vă schimbați împreună, așa că nu bagi de seamă. Poate de aceea este greu să te îndrăgostești de cineva lângă care ai crescut și cu care ai trăit împreună toată viața. Bineînțeles, atunci când întâlnești pe cineva complet străin, la acea persoană totul este nou și nu ai nicio amintire care să vă lege. Îți consumi timp întinzând fire pe care să le prinzi de vreo emoție sau trăire comună, dar de fapt este așa o osteneală zadarnică! Mi se părea mult mai interesant să caut licăririle copilei pe care o cunoscusem odată în această tânără de o frumusețe neobișnuită care venise acum la noi.

Chifuru a stat în camera mea. Odată, pe când ne pudram amândouă fețele cu lut alb chinezesc, i-am pieptănat la o parte zulufii. Îmi amintesc cum m-a fulgerat atunci, din senin, amintirea vie a lui Chifuru din copilărie. O după-amiază liniștită, într-una

---

[20] Micuța chinezoaică.

dintre zilele lungi și ploioase de primăvară, și noi așezate pe rogojinile cele noi și înmiresmate din camera mamei, pieptănându-ne una alteia părul cu apă de orez. M-a copleșit o durere pătrunzătoare când mi-am dat seama de frumusețea negrăită, prinsă în pânza nevăzută care ne lega pe amândouă peste timp.

Ani la rând după aceea, de fiecare dată când îmi întindeam pe față pudră chinezească, am retrăit câte o frântură efemeră din acea clipă. Este tulburător când te gândești că orice ființă vie trăiește astfel de legături, de vreme ce fiecare clipă crește dincolo de trecutul ei pe o cale stabilită de propria karma. Poate că acest lucru este adevărat și pentru lucrurile fără viață – chiar și pietrele au trecutul lor, îmi închipui. Însă este mult mai spectaculos la ființele vii, pentru că timpul le schimbă mult, cu toate că legăturile acestea nevăzute sunt rareori luate în seamă. Care era oare puterea ce îmi trezise impresia de frumusețe sfâșietor de tristă pe care am trăit-o atât de viu în ziua aceea? Amintirea, fără putință de tăgadă. De aceea eu nu voi găsi niciodată frumos ceva cu totul nou.

Întinsă lângă Chifuru într-o dimineață încă răcoroasă, am găsit curajul să-i povestesc despre rușinea mea. Tata le pomenise unora dintre prietenii săi că învățam pe de rost clasicii chinezi pe care trebuia să-i țină minte fratele meu. Vorbea cu un aer de mândrie, pentru că nu vedea nimic nelalocul său dacă o femeie era citită, dar ar fi trebuit să-și dea seama că nu era ceva cu care să te lauzi. Multă lume găsea acest lucru ciudat sau mai degrabă hazliu, iar eu eram îndeajuns de neștiutoare încât să mă simt jignită. Prietena mea Sakiko, care slujea la curte și era la curent cu toate clevetelile, îmi povestise cum unul dintre băieții buni de însurătoare ai lui Yoshinari râdea de „fata care știa chineză".

— Deci bunul tău renume e zdrobit, zise Chifuru, mângâindu-mi cotul cu dosul degetelor. N-o să mai găsești niciodată un soț cumsecade.

Își scutură cămașa de noapte boțită și puțin jilavă și o netezi peste

noi amândouă.

— Dacă studiul limbii chineze ar putea împiedica măritișul, atunci m-aș apuca și eu de învățat. Din nefericire, nu mă ajută cu nimic, râse ea cu o undă de amărăciune.

Am crezut că mă lua peste picior, dar ar fi trebuit să înțeleg mai bine. Cunoștințele ei despre caracterele chinezești erau șubrede, dar niciodată nu lua în derâdere învățătura. Înainte de căsătorie, mama lui Chifuru petrecuse câțiva ani ca doamnă de rang mai mic, pe lângă o prințesă. Venera timpul petrecut la curte ca pe cea mai înaltă culme a vieții ei, iar când a avut la rândul său o fată, nu s-a gândit decât la cum să o crească astfel încât să aibă și ea parte de aceeași soartă. Tatăl lui Chifuru fusese un scrib ambițios pe vremea când s-au cunoscut. S-a dovedit apoi și un gospodar de toată isprava, așa că a fost trimis departe de Miyako, de mai multe ori în timpul vieții sale, dintr-o provincie plină de greutăți în alta. Dar curtea nu era neapărat dornică să primească în slujbă fete crescute în provincie.

Mi-am dat seama că nici eu nu aveam prea mulți sorți de izbândă, ca fiică de cărturar. În copilărie, mama și bunica îmi împuiaseră capul cu tot felul de povești despre viața de la curte, așa că aveam o imagine mai degrabă falsă și învechită despre viața imperială. Oricum, toate poveștile lor erau în mare măsură plăsmuiri, deoarece nici mama, nici bunica nu slujiseră vreodată la curte, întâmplările pe care le povesteau erau mai mult din auzite.

Ce înduioșător de naive eram amândouă, eu și Chifuru, cu inimile înflăcărate de năzuința tainică de a sluji la curte! Câteva zile după aceea ne jucam de-a scornitul de povești despre viața de la curte – ne țeseam închipuirile, simple modelări ale credințelor noastre din copilărie, doar că la vârsta aceea apărea și un erou care se îndrăgostea de fiecare domniță pe care o întâlnea.

Făceam cu rândul ba pe prinț, ba pe domniță. Niciuna din noi nu avusese până atunci vreo relație cu un băiat, dar ne foloseam

închipuirea și ce știam de la prietenele noastre.

Când Chifuru a trebuit să plece, am fost zdrobită. Am făcut schimb de evantaie. Eu i l-am dat pe cel azuriu, cu spițe negre, lăcuite, împodobit cu versuri din poezia chineză, iar ea mi l-a dat pe cel trandafiriu, din lemn de cireș, cu trei pliuri – vechi și destul de valoros. Una peste alta, familia ei călătorea mereu, așa că au plecat ca și cum s-ar fi luat la întrecere cu luna.

Singură în camera mea, am scris poemul acesta, pe care a doua zi l-am copiat și i l-am trimis printr-un sol:

Meguriaite mishi ya sore tomo wakanu ma ni kumogakurenishi yowa no tsukikage

Ne-a fost dat să ne întâlnim din nou. / Te-am văzut oare aievea / Sau pe negândite ai dispărut în ascunzișul norilor, / Tu, umbră a lunii în miez de noapte!

În acel scurt timp petrecut împreună am descoperit dragostea, și asta m-a schimbat profund. Însă chiar în clipa în care am găsit-o, mi-a fost luată de lângă mine.

Toamna târziu, Chifuru a venit iarăși la noi cu familia, de data aceasta într-o ultimă vizită. Totul se schimbase în răstimpul unui singur anotimp. După-amiezile însorite se scurtaseră și se răciseră. Ca în fiecare an, arțarii și sumacii[21] explodaseră într-o splendoare de brocart, iar doamnele elegante se luau la întrecere cu ei, în veșmintele lor colorate. În iarbă cântau gâzele. Familia lui Chifuru pornise din nou în călătorie, în drum spre noua misiune a tatălui ei, tocmai în îndepărtata provincie Tsukushi. Fusese trimis pe neașteptate și, chiar dacă nu era tocmai o numire în toată puterea

---

[21] Arbust cu frunze bogate în tananți și cu flori albe în panicule.

cuvântului, ar fi fost cu neputință să nu primească. Guvernatorul murise, cetatea provinciei căzuse în neorânduire, așa că tatăl lui Chifuru fusese chemat să îndrepte lucrurile cât mai grabnic. Tsukushi nu era nici pe departe raiul pe pământ – oamenii erau *surghiuniți* în Tsukushi.

Înainte de sosirea lor, tata mi-a vorbit între patru ochi despre toate aceste împrejurări și despre altele, dar tot nu eram pregătită s-o văd pe Chifuru atât de necăjită. Prietena mea a venit cu chipul acoperit de vălul pălăriei de călătorie, pe care nu și-a scos-o decât în clipa în care am rămas singure. Pleoapele îi erau umflate, ca și cum ar fi plâns îndelung și nu s-ar fi oprit decât cu puțin timp în urmă.

— Pesemne că asta e pedeapsa pentru păcatele pe care le-am săvârșit într-altă viață, șopti ea, tot împăturind și despăturindu-și vălul.

M-am oferit să-i pieptăn părul, așa că ea a tras de panglica cu care și-l ținuse strâns în coadă, pe sub haină. Panglica s-a încurcat într-un nod de nedesfăcut, iar ea a început să tragă fără milă, zicând cu lacrimi în ochi:

— Panglică nesuferită! De ce oare niciodată nu merge nimic bine?

I-am prins mâna încordată și am lipit-o de obrazul meu. Chifuru mi s-a prăbușit în brațe și a început să plângă.

— Știu, i-am spus. Mi-a povestit tata. Dar e vremelnic…

Am încercat s-o alin cu argumentele pe care le folosise tata.

Știa că aveam să fiu mâhnită la gândul că prietena mea urma să se piardă în provincia crudă și sălbatică din vest. Chifuru stătea liniștită în timp ce eu îi netezeam cu pieptenele părul lung și încurcat.

— Nu mă duc la Tsukushi, mi-a șoptit cu o voce răgușită.

— Ce vrei să spui? am întrebat-o cuprinsă de spaimă.

— Mă mărit înainte, mi-a zis cu amărăciune. Tata crede că perspectivele mele de căsătorie se vor duce pe apa sâmbetei dacă putrezesc în Tsukushi câțiva ani. Nu prea sunt șanse să-mi găsesc

un soț pe acolo, așa că ne vom opri în Bizen.

— Bizen? am întrebat eu năucită.

De fapt, eram ușurată. Când mi-a zis că nu se duce la Tsukushi, m-am temut că se gândea la un gest disperat.

— Guvernatorul și-a pierdut de curând soția și caută să se însoare cu o femeie din capitală. Tata crede că e cea mai bună strategie.

Nori grăbiți treceau pe obrazul lunii în aerul răcoros al serii. Stelele erau umbrite de lumina strălucitoare a astrului nocturn, iar gâzele din grădină zumzăiau cât le țineau puterile. Ne-am așezat pe prispă, una lângă alta, vorbind în șoaptă. În clipa în care am amuțit, gâzele au umplut liniștea, iar noi ne-am ciulit urechile și am deslușit patru glasuri distincte – greierul-clopoțel, greierul de pin, gândăcelul țesător și *kirigirisu*[22]. Fratele meu se căznise toată luna să prindă câte unul din fiecare și multe alte gâze, le meșterise niște colivii de bambus și le dădea de mâncare castraveți și coji de pepene. Uitându-mă la gâzele lui, învățasem și eu ce fel de sunete scotea fiecare. Unele cântau doar ziua, altele – numai noaptea.

Cum stăteam noi și cumpăneam căsătoria lui Chifuru, mi-am dat seama că ea e singura ființă față de care pot să-mi deschid inima cu adevărat.

— Dar te vei întoarce în Miyako după ce se va fi isprăvit misiunea? am îndrăznit eu să întreb.

Însă până atunci ea avea să fie o femeie căsătorită, pe când eu nu aveam nici cea mai mică bănuială ce hram urma să port. Soarta lui Chifuru aruncase un nor negru și peste rostul meu. Nu era defel înțelept să mă îmbăt cu gândul că de acum încolo lucrurile aveau să rămână la fel pentru mine.

Amândouă eram îmbrăcate aidoma, cu pantaloni stacojii de

---

[22] Specie de greier.

mătase și cămăși albe, vătuite. Veșmântul lui Chifuru, cu mâneci în straturi, era brun, cu căptușeală de culoarea peruzelei șterse, iar al meu era cafeniu-deschis, cu căptușeală de un trandafiriu prăfuit. Era un costum vechi, și trandafiriul, odinioară viu, se tot ștersese până când ajunsese de culoarea unei ciuperci ofilite. Am încercat să ne închipuim una pe cealaltă doamne măritate. Am fi avut perciunii tăiați, iar pantalonii noștri lungi și largi ar fi fost roșii ca morcovul, nu stacojii. Am fi avut fiecare zestrea noastră de kimonouri pe rânduri asortate, în locul hainelor desperecheate, moștenite de la mama. Ne-am jurat să fim mereu cu băgare de seamă în privința potrivirii culorilor la modă, chiar dacă aveam să locuim în provincie.

La vizita dinaintea acesteia, Chifuru își preparase licoarea pentru înnegrirea dinților, care avea un gust cumplit de fier, și acum, nerăbdătoare nevoie mare, am pus-o să mi-i facă și mie. După plecarea ei, i-am urmat rețeta, amestecând pilitura de fier cu saké, și nu cu oțet, așa cum făceau alte fete. Tot vopsindu-mi dinții o dată la fiecare trei zile, căpătasem și eu o gură elegantă, închisă la culoare, ca a lui Chifuru. Printre hohote de râs, am născocit o poveste despre eroul nostru închipuit, care venea în vizită la casa unui guvernator de provincie și o fermeca pe soția cea frumoasă și tânără a acestuia.

Nici n-am băgat de seamă că luna plutea deja deasupra crestelor dinspre apus. Ne-am strecurat înăuntru și ne-am dus la culcare în zumzetul din ce în ce mai slab al gâzelor de noapte. Somnoroasă, m-am întrebat dacă presimțeau cumva ce viață scurtă le era dat să trăiască. Bâzâitul lor tânguitor suna ca un rămas-bun adresat toamnei, un rămas-bun adresat lunii înnourate, un rămas-bun adresat lui Chifuru. La plecarea ei, am scris poemul acesta:

Nakiyowaru magaki no mushi mo tomegataki aki no wakare ya kanashikaru kana

Și greierii sunt triști – / Li se stinge plânsul. / Rămas-bun, toamnă! /

Ce n-aș da să pot opri clipa!

La aproape o lună după plecarea lui Chifuru în provincia din apus, tata ne-a chemat pe toți trei în camera lui de studiu, să ne aducă la cunoștință că traiul nostru de zi cu zi urma să se schimbe. Fratele meu nu avea nici cea mai mică bănuială, dar eu am ghicit pe dată despre ce e vorba. Cea pe care tata urma s-o ia de soție era o femeie de douăzeci și ceva de ani – părintele și bunicul ei, cârmuitori de provincie. Iubitor de poezie chineză, tatăl ei era bucuros de înrudirea cu familia noastră. Cum se tot frământa încercând să ne dea vestea căsătoriei, tata era de-a dreptul plin de haz. Cu câteva zile înainte, am băgat de seamă că își scosese vechea teacă de lemn lăcuit pentru pieptene și am înțeles ce se petrecea. Era pieptenele pe care tata îl folosea pe vremea când locuise în casa mamei. Rudele ei i-l dăduseră înapoi după moartea acesteia, iar el îl păstrase, strâns legat cu șnur, într-un sertar anume de la măsuța din colț, în camera lui de studiu. Oare păstra și amintirea mamei la fel de strașnic ferecată?

Eu cunoșteam bine fiecare cotlon al casei, chiar și camera de studiu a tatei, deoarece îmi spunea mereu că pot să cercetez nestingherită cărțile și manuscrisele lui, iar eu îi urmam îndemnul. Așa am descoperit pe furiș încercările sale de a compune poeme de dragoste și am simțit că fusese respins cel puțin o dată. Bineînțeles că nu vorbea cu noi despre astfel de lucruri, dar eu nu am fost deloc luată pe nepregătite când au ajuns la o înțelegere.

Trecuseră trei ani de la moartea mamei. Tata avea patruzeci și trei de ani, dar era încă viguros. Nu era un lucru neobișnuit faptul că își lua o a doua soție. Erau mulți bărbați care țineau mai multe soții în același timp și nu puteau cu niciun chip să-și închipuie viața fără sprijinul și grija unei femei. Unii nici măcar nu erau în stare să se îmbrace fără ajutorul unei soții care să aleagă culorile potrivite și să le pregătească rufărie curată. Dimpotrivă, tata era deosebit de

descurcăreț. Prietenilor lui nu le venea să creadă că nu avusese nicio țiitoare timp de atâția ani. Cu toate acestea, eu mă înșelasem crezând că puteam să conduc gospodăria la nesfârșit.

Mă înduioșa faptul că se arăta îngrijorat de părerea noastră, îl înțelegeam atât de bine, încât, după părerea mea, nu ar fi fost nevoie să ni se adreseze în felul acela ceremonios. Dar vestea căsătoriei prevestea o schimbare și presimțeam că eu aveam să fiu cea mai atinsă de ea. Spre deosebire de căsătoria cu mama, când tata s-a dus să locuiască în casa părinților ei, unde ne-am născut și am crescut noi, copiii, de data aceasta mireasa avea să vină aici, la reședința oficială a tatei.

Acum este mai elegant ca soția să plece alături de soțul ei într-o casă nouă, și nu să rămână în același loc, dar la vremea aceea un astfel de gând mă îngrozea. Dacă aveam să mă mărit, preferam să rămân în casa mea și soțul doar să mă viziteze. Mi se părea pur și simplu îngrozitor să-mi părăsesc familia și să mă mut într-o casă nouă, împreună cu un străin. Îmi era milă de mireasa tatei, cu toate că mă temeam de ea.

Spre lauda lui, tata și-a dat toată silința ca în casa noastră să domnească înțelegerea. A pus să se construiască o aripă nouă, pentru a îndulci urmările schimbării. Sora mea cea mare, Takako, a primit privilegiul de a se muta în camera tatei, care avea vedere înspre râu, de vreme ce el urma să-și mute lucrurile în aripa cea nouă. Eu am rămas în camera mea tihnită și umbrită, cu vedere spre iazul din grădina din față, chiar lângă camera de studiu a tatei, dar am primit un set nou de pernuțe și suporturi asortate pentru perdele. Nobunori s-a bosumflat pentru că Takako a primit mai mult decât el, nevoind nici în ruptul capului să înțeleagă faptul că tata o răsfăța pe ea cu tot felul de daruri tocmai fiindcă era mai prostuță.

Cea mai mare desfătare a surorii noastre era mâncarea, de aceea se ruga mereu de servitoare să-i dea câte ceva. Iubea tare mult

boabele de fasole în sirop dulce de vin și, ori de câte ori ni le pregătea bucătarul, dispăreau înainte ca vreunul dintre noi să fi apucat să le guste. Takako era îngrozitor de grasă, dar avea o fire blândă și iertătoare – însă nu și cu Nobunori. Lui îi plăcea s-o chinuie, iar ea stătea întotdeauna ca pe ace în preajma lui. De cum îl vedea, se încrunta până i se afundau ochii în pliurile feței, fiindcă nu avea nici cea mai mică putere să-și ascundă trăirile. Era limpede că nu se va putea mărita niciodată.

Fratele nostru îi purta ranchiună din pricina bunăvoinței pe care i-o oferea tata, care se arăta în schimb foarte sever cu Nobunori. Eu eram mereu nevoită să mă bag între ei doi, ca să-i împac. Unul dintre temeiurile pentru care tata i-a dat camera cu vedere spre râu lui Takako a fost tocmai ca să-i mai depărteze unul de altul. Nobunori a unit fosta cameră a lui Takako și odaia sa, aflată chiar lângă biroul tatei, dobândind astfel mai mult loc pentru colecțiile lui pestrițe. Eu am cerut un singur lucru – anume ca mireasa tatei să nu aibă voie să pătrundă în camera lui de studiu nici după căsătorie.

Mama noastră vitregă era cu doar trei ani mai mare decât mine, dar supusă ca o gardenie necuvântătoare. În ciuda pasiunii tatălui său față de clasicii chinezi, ea nu avea nicio aplecare deosebită spre literatură și stătea mai mult singură, în aripa cea nouă a casei. Eu îi spuneam pe ascuns Kuchinashi[23]. Îmi petreceam cea mai mare parte a timpului în camera de studiu și de acolo priveam cum se ofileau crizantemele în grădina de afară.

Cugetam la cum se schimbă anotimpurile, dar rămân totuși aceleași, pe când omul trece peste primăvara tinereții lui atât de repede și fără s-o mai poată retrăi vreodată. Îmi era teamă la gândul

---

[23] *Kuchinashi,* „fără gură", numele japonez al gardeniei. Denumirea vine de la faptul că fructul său mic, roșu și striat nu se deschide decât atunci când este complet uscat. (N. a.)

că poate și eu trebuia să plec de acasă în curând. Chifuru plecase, ruptă ca o frunză de toamnă. Puteam eu oare să ocolesc o astfel de soartă? Chiar dacă reușeam să-mi amân căsătoria, nu trecea zi să nu mă doară sufletul însingurat pentru ea. Mă resemnasem la gândul că nu aveam nicio șansă să merg vreodată la curte. Odinioară, tata avusese o slujbă care mi-ar fi înlesnit acest lucru, dar după abdicarea împăratului Kazan a fost nevoit să părăsească funcția pe care o ocupase în cadrul Cancelariei pentru Ceremonii. Reușise apoi să găsească alinare filosofică în clasicii chinezi, spre care mă îndreptam acum eu însămi, în căutare de îndrumare. Eram încredințată că răspunsul la tainele vieții îl puteam afla legând dorințele noastre sufletești de natură.

Descoperisem vechiul calendar chinezesc – *Riturile lunii*[24] – și îl studiam pentru a înțelege ce preziseseră înțelepții chinezi. Ei priveau anul ca pe o tulpină de bambus, cu părți rânduite din tulpină și nod: fiecărei luni îi corespundea un interval și fiecare bucată purta un nume ce oglindea schimbările din natură. Pe vremea când priveam crizantemele din grădină, tocmai ce intrasem în nodul de două săptămâni numit *Rouă rece.* Și calendarul nostru folosește aceleași unități, dar eu găseam că vechiul calendar chinezesc făcea câteva diferențieri mult mai fine. Toate tulpinile și nodurile conțineau câte trei părți mai mici, de câte cinci zile fiecare. Acestea erau „timpurile anului" – cred că așa este potrivit să le numesc. În total, erau șaptezeci și două. Cu o asemenea descriere amănunțită a anotimpurilor, mi se părea că, într-adevăr, chinezii dețineau cheia pentru înțelegerea legăturii dintre simțămintele omenești și natură. Prin urmare, eu îmi luam în fiecare zi răgazul de a cumpăni exact ce moment al anului era.

Am aflat că săptămânile *Rouă rece* începeau într-un moment al

---

[24] *Yue Ling*, text chinezesc din secolul I î.C. (N. a.)

anului numit *Gâștele sălbatice vin ca oaspeți.* Acest timp era urmat de *Vrăbiile se scufundă în apă și se transformă în scoici,* iar apoi de *Crizantemele se îngălbenesc* – întocmai ce se întâmpla să văd și eu în grădina noastră. Douăsprezece luni împărțite în patru anotimpuri și lunile însele despicate precum bambusul, iar apoi tăiate și mai mărunt, în momente ale anului. Este uimitor cât de pătrunzători erau chinezii.

Acum e la modă să disprețuiești lucrurile chinezești, etichetându-le drept țipătoare și pompoase, dar eu nu am crezut niciodată asta. Cu cât învățam mai mult din clasicii chinezi, cu atât deveneam mai modestă. La urma urmei, dacă nu ar fi existat meșteșugul scrierii chineze, nu am fi putut niciodată să scriem cuvintele noastre, japoneze[25]. În același timp însă, începeam să simt cât de profund diferită era gândirea chinezilor. Cu toată erudiția ei, limba chineză era în aceeași măsură misterioasă și mult prea precisă.

Ordinea calendarului era interesantă. Fenomenele naturii erau înregistrate ca un șir fără cusur de șaptezeci și două de mărgele întrețesute la intervale regulate cu douăzeci și patru de tije de bambus. Numele lor erau încântătoare, dar de nedeslușit. Cum se transformau vrăbiile în scoici? Erau poetice, desigur, într-un fel arhaic, dar nici la sfârșit nu reușeam să găsesc legăturile pe care le căutam. Calendarul chinezesc era un mijloc desăvârșit pentru ca mintea să urmeze natura, dar lăsa deoparte inima.

Cu timpul am înțeles că există clipe în viață când ne legăm inimile de o anume imagine din natură cu o putere aparte. Roșul arzător al cerului, când soarele tomnatic apune în spatele unui copac cu crengile goale, ne trezește în inimă sclipirea însingurată a frumuseții pieritoare. De aceea poetul folosește imaginea asfințitului pentru a surprinde toamna în opera sa – apusul este esența toamnei.

---

[25] Grafia japoneză are la bază scrierea ideografică împrumutată din China.

Fiecare anotimp are imaginile lui clasice, reflectate cu sensibilitate poetică.

Așa am început să alcătuiesc o listă de imagini, cu anotimpurile pe care le reprezintă.

După căsătoria tatei, pesemne că m-am retras în mine însămi, deoarece unii mă învinuiau că aș fi fost o melancolică înnăscută. Mă mirau vorbele lor și le socoteam cu totul nedrepte. Este adevărat că nu zâmbeam mieros și poate din această cauză unii oameni mă etichetau drept melancolică, dar împreună cu Chifuru, de pildă, eram însuflețită de un duh radios și puteam să vorbesc întruna, fără întrerupere. Am priceput, așadar, că nu îmi stătea în fire să fiu gânditoare și că doar împrejurările mă făceau să par astfel. Bunica îmi atrăgea atenția asupra faptului că tristețea nu e deloc atrăgătoare pentru bărbații buni de însurătoare.

— Se cuvine să te străduiești să fii puțin mai voioasă, îmi spunea.

Totuși, mă gândeam eu, dacă cineva s-ar căsători cu mine pentru așa-numita mea fire sociabilă, atunci n-ar fi și mai dezamăgit să-mi descopere latura serioasă? Fără îndoială că existau și bărbați potriviți, care priveau dincolo de calitățile superficiale, nu? Aveam optsprezece ani. Cele mai multe prietene ale mele erau deja căsătorite sau aveau pețitori serioși. Câteva dintre ele, cu tați de ranguri respectabile, ajunseseră la curte. „Fata care știa chineză” nu primea prea multe oferte, cu excepția celei venite din partea unui student de-al tatei, cu rang mic. Îl bănuiam că se aventura fiindcă își închipuia probabil că i-aș fi fost un ajutor de nădejde la studiu. Ca să fiu sinceră, mă simțeam ușurată că nu eram nevoită să alung pețitorii, pentru că niciunul nu s-ar fi putut compara cu Genji, iubitul născocit de închipuirea mea și a lui Chifuru.

Făceam schimb de scrisori cu repeziciunea cu care mesagerii puteau să le ducă. Odată ajunși la Bizen, guvernatorul o găsise pe Chifuru îndeajuns de mulțumitoare, dar căsătoria fusese amânată până la sfârșitul sorocului cuvenit pentru doliul după răposata lui

soție. Chifuru urma să-și însoțească părinții la Tsukushi și să se întoarcă la Bizen la vremea potrivită. Am primit de la ea următorul poem:

Nishi no umi wo omoiyaritsutsu tsuki mireba tada ni nakaruru koro ni mo aru kana

Frământări și dor / Privind luna de peste oceanul de la apus. / E vreme de plâns și numai de plâns.

Mă ruga să-i trimit vești din capitală, așa că scrisorile mele erau pline de bârfe de la prietenele aflate în slujbă la curte. I-am răspuns la poem astfel:

Nishi e yuku tsuki no tayori ni tamazusa no kikitaeme ya wa kumo no kayoiji

Scrisori călătorind spre apus / Odată cu luna. / Cum să uit să trimit vești dimpreună cu norii trecători?

Mă gândeam mereu la ea, mai cu seamă atunci când priveam chipurile lunii. În lipsa ei, meditam nu numai la numele cu care o strigam, Lună încețoșată, ci și la natura în sine a lunii.

Luna este mult mai interesantă decât soarele, care rămâne mereu neschimbat. Cu siguranță de aceea luna este atât de des folosită în poezie, iar soarele, nu – decât dacă este vorba despre răsărit sau asfințit, când soarele zăbovește pentru câteva clipe la marginea zilei. În mintea mea, Chifuru strălucea la fel de frumos ca luna, în toate ipostazele ei. Luna nouă de trei zile îmi aducea aminte de sprâncenele ei. Apoi, luna se schimbă într-un arc întins și, mai departe, se împlinește până când ajunge la rotunjimea deplină, care se arată în cel mai mișcător chip atunci când e învăluită de o boare de nor încețoșat. Îndată după aceea pare liniștită și coaptă, plutind dimineața pe cer înspre apus. Imaginea aceasta îmi aduce aminte de

Chifuru. În serile următoare, luna așteaptă din ce în ce mai mult până să apară pe cer, astfel încât nopțile târzii par mai luminoase atunci când, în cele din urmă, ea își face apariția, mai cu seamă toamna. Și apoi mai e luna purtătoare de lumină, cea pe care am privit-o cu Chifuru în ultima noastră seară împreună. Când luna ajungea în acest punct, mi se strângea mereu inima, fiindcă mă gândeam la prietena mea și îmi dădeam seama că de acum încolo, oricât aș fi așteptat, luna încețoșată nu avea să mai apară niciodată.

Pesemne că și mama noastră vitregă era foarte atentă la ciclul lunar, deoarece al ei încetase și căzuse grea.

La începutul iernii îi scriam lui Chifuru în fiecare perioadă descrisă de calendarul meu chinezesc. *Apa începe să înghețe* deschidea o scrisoare, iar cinci zile mai târziu, *pământul începe să înghețe.* Ne apropiam de cele paisprezece zile numite *Zăpadă împuținată.* Cu toate că încă nu ninsese deloc, mie îmi era tot timpul frig până în măduva oaselor. *Fazanii intră în apă și se preschimbă în scoici monstruoase,* am scris la începutul altei scrisori. Dar ce însemna oare? Transformarea aceasta ciudată mă scotea din sărite. Mă treceau fiorii la gândul că prietena mea se afla în brațele unui bărbat.

Mi-a răspuns cu rugămintea de a pune pe hârtie câteva dintre poveștile pe care le scorniserăm amândouă. Era o provocare vrednică de interes, și așa am început să scriu poveștile strălucitorului prinț Genji. Prima dintre ele a fost inspirată din meditațiile mele asupra lunii. Era o poveste pentru Chifuru, în care Genji cunoaște o doamnă la palat și este atât de copleșit de pasiune, încât face dragoste cu ea într-un loc deosebit de primejdios. Nu știe numele doamnei, dar o numește Oborozukiyo, Noaptea Lunii încețoșate.

Scriind despre Genji, mi-am abătut gândurile de la singurătatea mea. Pe măsură ce înfiripam poveștile pentru Chifuru, Genji

prindea viață înăuntrul meu și mă purta într-o lume de vis, cu palate și grădini. Îmi deschidea o ușă necunoscută și mă uimea cu ceea ce găseam înlăuntru. Bineînțeles că voiam să-i trimit și lui Chifuru tot ceea ce scriam, dar un lucru curios se întâmpla de fiecare dată când credeam că am terminat.

Înainte să mă declar mulțumită de aventura lui Genji, mă pomeneam că scriu invers. Începeam cu întâlnirea lui cu o fată misterioasă în încăperile împărătesei, dar apoi trebuia să-i dau un motiv pentru care se afla acolo, așa că îmi țeseam drumul înapoi, descriind luna târzie, care îi trezea dorul de iubire. Apoi simțeam că trebuie să plasez povestea primăvara, nu toamna, pentru că luna învăluită în ceață este un motiv de primăvară, după regula poetică. Povesteam cum Genji o avea pe fată, dar, când reciteam pasajul, lucrul acesta îl făcea să pară îngrozitor – era ca și cum ar fi siluit-o pur și simplu, și ea i-ar fi permis doar pentru că era Genji. Eram nevoită să rescriu totul de la partea cu luna încețoșată și să mă străduiesc să explic de ce era Genji atât de aparte încât putea să ia o fată în brațe și să o convingă pe loc să se lase iubită.

Mă frământam ca toate acestea să pară desprinse din viață. Poveștile pe care le scorniserăm amândouă erau închipuite, desigur, dar simțeam că trebuia să le fac credibile. În orice caz, era altceva să scriu povestea de una singură, decât să o însăilez împreună cu Chifuru. Iată prima mea poveste.

Noaptea lunii încețoșate

Oborozukiyo

O AVENTURĂ A STRĂLUCITORULUI PRINȚ GENJI

Era o zi desăvârșită de primăvară, cu cer senin și ciripit de

păsărele. Poeți și prinți, cărturari și curteni se adunaseră în salonul cel mare al palatului pentru Festivalul Florilor de Cireș. Împăratului îi plăcea să compună poeme în stil chinezesc și alesese subiectele pentru a fi împărțite oaspeților prin tragere la sorți. Genji se afla printre cei prezenți. Vocea sa plăcută, răsunătoare acoperi murmurul și larma celor care-și trăgeau subiectele.

— Eu am „Primăvara”, începu Genji.

Tot discutând ordinea în care să recite, participanții se cam codeau să-i urmeze lui Genji, de teamă să nu fie puși în umbră sau să nu pară caraghioși în comparație cu el. Compunerea unui poem chinezesc nu ar fi trebuit să fie o sarcină chiar așa de grea, dar până și cei mai buni poeți se posomorâseră și nu se simțeau deloc în largul lor. Pe de altă parte, marii profesori se arătau nerăbdători să se laude cu învățătura lor. Ca de obicei, cu toții erau atât de lipsiți de orice simț stilistic, încât nimeni nu ținea minte poemele lor, ci doar faptul că erau neînsemnate. Împăratul nu se putea abține să nu zâmbească la vederea modului țeapăn și lipsit de grație în care se apropiau de persoana lui.

Chiar și în mulțimea de curteni eleganți, Genji ieșea în evidență. La optsprezece ani era un băiat fermecător de chipeș, cu o înfățișare fără cusur. Dar ceea ce îi atrăgea cel mai mult pe ceilalți era felul său de a fi, încrezător și liniștit. Radia o stăpânire relaxată asupra oricărui subiect, de la ușurința cu care vorbea chineza literară (când Genji făcea aluzie la poeții chinezi nu suna deloc nepotrivit) până la felul în care își bea vinul. Genji nu se abținea de la băutură, dar se oprea atunci când chipul său de o paloare rafinată căpăta o îmbujorare fermecătoare. Niciodată nu mergea într-atât de departe încât să cadă în starea aceea de smiorcăială și moleșeală în care mulți bărbați își sfârșeau nopțile.

Poezia era doar un preludiu pentru momentul cel mai important al festivalului. De această dată, însuși împăratul participase cu trup și suflet la alcătuirea programului de muzică și dans. Suita de

dansuri, toate admirabile, culmină la apusul soarelui cu o interpretare minunată a *Trubadurilor primăverii*. Genji dansase cu un an în urmă și de aceea nu fusese trecut în programul oficial, dar amintirea apariției sale printre frunzele de arțar stăruia încă vie în mintea celor care îl văzuseră, așa încât era imposibil să nu danseze și de această dată. Genji refuză cu modestie de mai multe ori, până când prințul moștenitor în persoană îi oferi o ghirlandă de flori de cireș și îl rugă să danseze. Prințul se ridică și se îndreptă înadins spre secțiunea lentă, numită *Dansul valurilor*. Freamătul neobosit al mulțimii încetă pe dată.

Reprezentația lui Genji a fost scurtă și cu totul deosebită. Măiestria naturală a dansului său improvizat făcea ca piesele desăvârșite de mai-nainte să pară de-a dreptul necioplite. Pentru unii, prospețimea lui Genji spulberă plăcerea cu care urmăriseră dansurile dinainte, dansuri pe care le socotiseră fascinante la momentul respectiv. Dacă n-ar fi fost modestia lui înnăscută, fără îndoială că Genji și-ar fi atras multă dușmănie.

Mai urmară câteva dansuri, însă cei mai mulți începuseră deja să-și îndrepte atenția către băuturi. Ceremoniile continuară până târziu în noapte. Apoi lumea se retrase pe rând. În cele din urmă, împărăteasa și prințul moștenitor plecară și ei. Din clipa aceea, majoritatea celor care mai zăboviseră își luară cu toții rămas-bun. Abia atunci, luna târzie începu să strălucească mai tare. Singur și tulburat, Genji fu cuprins de un strașnic dor de lună. Se îndreptă rătăcind spre palat, închipuindu-și nelămurit o doamnă cuprinsă și ea de dor, veghind întinsă cu ochii deschiși și suspinând scăldată în razele reci, revărsate prin obloane.

Se strecură prin galeria care ducea spre încăperile femeilor.[26] Împărăteasa își petrecea noaptea aceea cu împăratul, deci camerele

---

[26] Pe vremea lui Murasaki, doamnele de curte locuiau separat, în încăperi situate în interiorul palatului, în zona din spate a acestuia.

ei erau aproape pustii. În lumina clară a lunii, Genji băgă totuși de seamă că a treia ușă de pe coridor era întredeschisă. Citi acest semn ca pe o invitație din partea unei doamne nevăzute și încercă să o deschidă cu grijă. Ușa alunecă fără opreliști. Încurajat, păși peste balustradă în holul principal și trase cu ochiul printre perdelele camerei comune. Înăuntru erau împrăștiate, din loc în loc, o mulțime de forme nedeslușite, insule de veșminte din mătase colorată. Toate păreau adormite. Cum stătea și se gândea ce se facă, îi ajunse la ureche o voce suavă. Era un glas atât de diafan, încât Genji fu încredințat că nu putea fi o simplă servitoare. Prinse frânturi dintr-o poezie:

Oborozukiyo ni niru mono zo naki…
Luna încercănată de ceață nu are asemănare…

Silueta unei femeie se îndrepta acum spre ușă. Plin de încântare, Genji înțelese că era atrasă de aceeași lumină care îi trezise și lui emoția în suflet. Întinse mâna și îi atinse mâneca. O simți

tremurând de uimire și oftând:

— Cine ești? Mă sperii!

— Nu-ți fie frică, zise Genji încet. E limpede că luna încețoșată a primăverii ne-a adus aici pe amândoi.

Ea se mai liniști puțin la auzul vocii sale calde – nu era un demon al nopții, cum se temuse la început. Dar se retrase sfios înapoi, către sala principală. În clipa aceea, Genji se apropie și o luă în brațe cu o mișcare fulgerătoare. Îi lipi capul de pieptul său și o duse afară, în pridvor. Ea se zbătu răzvrătindu-se, dar Genji găsi lupta ei mult mai ațâțătoare decât simpla obediență pe care o arătau cele mai multe doamne.

— Gata-gata, zise el. Nu sunt străin aici, așa că sunt obișnuit să fac ce poftesc.

Era fascinat de aerul ei de uimire nevinovată.

— Nu suntem singuri, șopti ea cu voce tremurândă.

Genji îi mângâie părul, dezmierdându-i fața pe măsură ce continua să-i vorbească încet. Fata îl recunoscuse. Să țipe sau să strige după ajutor devenise acum de neconceput. Era încă tulburată, totul se petrecea prea iute, dar nu voia ca Genji să o creadă naivă. Mâinile lui i se strecurau deja pe sub haine și el încă îi vorbea în șoaptă, duios. Nu știa dacă nu cumva trăia un vis deosebit de viu sau dacă totul se petrecea aievea. Să se fi priceput mai bine la astfel de lucruri, poate că nu ar fi cedat cu atâta ușurință, dar sentimentele ei erau acum pe deplin încurcate. Oricât de mult visase să fie singură cu un necunoscut chipeș (Genji însuși îi însuflețise uneori visele), se speriase îngrozitor când fusese ridicată în brațe și adusă chiar în situația visată. În același timp, mireasma răspândită de parfumul scump al lui Genji îndulcea amenințarea primejdiei. Îi plăceau mișcările pe care le făcea el cu mâna – erau chiar mai arzătoare decât orice senzație pe care o simțise vreodată. Întâmplarea care făcuse posibilă alăturarea dintre Genji, încă amețit din pricina banchetului de mai devreme, lumina lunii și faptul că aventura aceasta mersese atât de departe era de-a dreptul irezistibilă. Fata nu se împotrivi.

— Spune-mi numele tău, stărui Genji când zorii începeau să lumineze coridoarele palatului.

Trebuia să plece repede, altfel risca să fie descoperit într-o situație compromițătoare.

— Te rog – cum voi putea să-ți scriu dacă nu știu cine ești?

Deși cuprinsă de spaima înfrigurată că ar fi putut fi descoperiți, fata își stăpâni firea și recită cu voce slabă:

Uki mi yo ni yagate kienaba tazunetemo kusa no hara o bat owaji to ya omou

Când voi pieri, / Vei veni oare / Să-mi cauți numele până la mormânt?

Cu toate că e tânără și sfioasă, are un suflet nobil, gândi Genji. Îi plăceau femeile care nu se temeau să-și arate cunoștințele.

— Sunt sigur că nu-ți pare rău că ne-am întâlnit, zise el privindu-i de sus trupul înfiorat. Te rog, spune-mi cum te cheamă!

Se auzi un oblon deschizându-se: de bună seamă că doamnele din încăpere începuseră să se trezească. Abia dacă mai avură timp să facă schimb de evantaie înainte ca Genji să părăsească galeria.

Ajuns înapoi în camera sa, Genji studie evantaiul. Era din lemn de cireș, cu trei pliuri și cu un desen ce înfățișă luna oglindită în negura de peste apă. Se îndrăgostise de Doamna Nopții cu Lună încețoșată. Cum altfel putea s-o numească?

I-am trimis aventura lui Genji și lui Chifuru, la Tsukushi, dar vreme de aproape o lună nu am primit niciun răspuns de la ea. Îngrijorată, am auzit un zvon cum că s-ar fi măritat. Desigur, știam că asta urma să se întâmple și mă așteptam ca ea să se schimbe, dar o asemenea tăcere fulgerătoare mă neliniștea. Nu știam ce să mai cred. În cele din urmă, am primit o scrisoare din Bizen. Era însoțită de o ramură de arțar, încă vie, în ciuda călătoriei de două zile. Într-adevăr, se măritase și se frământa dacă să vină înapoi în Miyako în vizită împreună cu proaspătul ei soț.

„Rătăcesc peste crestele dimprejurul casei noastre de munte, iar mânecile îmi sunt pline de rouă deasă”, îmi scria ea. Și poemul:

Tsuyu fukaku okuyamazato no momijiba ni kayoeru sode no iro o misebaya

Înmuiate adânc / În rouă munților îndepărtați, / Frunzele de arțar se înroșesc. / De-aș putea să-ți arăt culoarea mânecilor mele…

Mâneci înmuiate în lacrimi înroșite de sânge, asta voia să spună. Eram dezamăgită. Era una dintre imaginile poetice care nu-mi

plăcuseră niciodată, cu toate că era de sorginte chineză – lacrimile roșii ca semn absolut al sincerității. Însă această imagine atât de extravagantă îmi provoca exact sentimentele opuse. După ce ai plâns zile întregi și ți-ai udat mânecile cu lacrimi, pare caraghios să le numești lacrimi de sânge.

Poezia aceasta m-a împins să-mi închipui cum avea soțul ei să măture dragostea dintre noi, ca o furtună ce smulge frunzele de arțar de pe ramuri. Dar cum să o învinuiesc pe Chifuru pentru acest lucru? Nu avea nicio putere. Ea însăși fusese gonită din Miyako, precum o frunză îngălbenită, lipsită de apărare în calea furtunii. Cuprinsă de îngrijorare, am scris următorul poem și i l-am trimis repede, împăturit în hârtie albastru-închis legată cu viță de *kuzu*[27] răsucită:

Arashi fuku touyamazato no momijiba wa tsuyu mo tomaran koto no katasa yo

Suflând pe dealuri depărtate, / Furtuna spulberă jură urmă / și frunze ruginii, și rouă.

Însă de îndată ce am dat din mână scrisoarea, mi-a părut rău că i-am trimis un răspuns atât de aspru, cu toate că eram pe deplin încredințată că orice urmă a dragostei noastre se ștersese. La ce bun să o mai văd acum pe Chifuru înapoi în capitală? O pierdusem. Transformarea ei era tot atât de desăvârșită și de neobișnuită precum aceea a vrăbiilor în scoici. Se măritase.

Câteva zile mai târziu a trimis un răspuns împăciuitor, dar eu mă resemnasem deja. La urma urmei, bietele frunze de arțar n-au de ales, nu-i așa? Iată poemul:

---

[27] Specie de plantă cățărătoare, originară din sudul Japoniei și sud-estul Chinei. In Japonia, pudra obținută din rădăcină se folosește frecvent în alimentație, fiind apreciată pentru proprietățile sale antioxidante.

Momijiba wo sasou arashi wa hayakeredo ko no shita narade yuku kokoro ka wa

Frunzele de arțar, / răpite de furtuna grăbită, / au căpătat dorința / să cadă la umbra copacului.

Totuși, dacă ar fi fost liberă să-și urmeze inima, ar fi rămas în Miyako și ar fi încercat să ajungă la curte.

După ce mi s-a mai domolit supărarea, am înțeles că nu mai eram singură. Acum îl aveam pe Genji.

Zoreaua

Asagao

După ce Chifuru s-a măritat, nu am mai scris povești cu Genji pentru ea, dar am continuat să le scriu pentru mine. La un an după aceea, în vară, i le citeam deja bunicii, care începuse să-și piardă vederea și era tare mâhnită din cauză că nu se mai putea bucura de sulurile pictate pe care le îndrăgea atât de mult. Așa mi-a răsărit în minte ideea că ar fi încântată să îi citesc ceva nou și am adunat cele cinci sau șase povești pe care le scrisesem până atunci, fără să mă mai obosesc să le transcriu, de vreme ce bunica oricum nu putea să-mi vadă mâzgălelile. Îmi aduc aminte cum le-am împachetat, dimpreună cu un coș plin cu pere din grădina noastră și cu o porție de colțunași chinezești. Când am dat să plec însă, am băgat de seamă că horoscopul din ziua aceea spunea că nu e bine să mă îndrept spre miazăzi. Cu gândul numai la Genji, uitasem să cercetez interdicțiile de călătorie[28] și mi-am adus aminte de ele chiar în dimineața cu pricina. Colțunașii s-ar fi stricat, așa că i-am dat lui Takako. Pere puteam oricând să culeg iar.

Bunicii îi plăceau mult poveștile vechi. În copilăria pe care mi-am petrecut-o în casa ei, îmi spusese și povești bine cunoscute și mai puțin știute, precum și o mulțime de variante. Cum mama era mereu ocupată cu fratele nostru cel mic, eu mă furișam adesea în

---

[28] Lumea lui Murasaki era plină de stafii și de spirite din tărâmul de dincolo, precum și de ființe sacre sau zei numiți *kami,* care împărțeau cu oamenii lumea fizică. Se credea că acești *kami* își schimbau sălașurile în mod regulat, iar oamenii trebuiau să fie atenți la propriile deplasări, în baza unui sistem de interdicții, care nu le permiteau să se ducă în aceeași direcție în care se deplasa un *kami* important. (N. a.)

odaia bunicii. Mă învelea într-unul dintre straiele ei vechi de mătase și mă ținea lângă ea, depănând firul nesfârșit al basmelor în urechile mele ciulite. La cinci ani puteam deja să întruchipez rolul prințeselor fără inimă din *Povestea tăietorului de bambus* sau din *Povestea scorburii*[29] și îmi supuneam pețitorii imaginari la niște încercări nemaipomenite. Bunica îmi mai povestea și despre viața la curte în vremurile de glorie ale împăratului Murakami – care, după cum mi-am dat seama mai târziu, nu puteau fi decât povești din auzite, fiindcă bunica nu fusese niciodată la curte.

Însă din vara în care am împlinit nouăsprezece ani, rolurile noastre s-au schimbat. Acum eu eram povestitorul și îi citeam bunicii poveștile mele despre Genji. După ce a ascultat-o pe prima, mi-a spus că Genji îi aducea aminte de Narihira, eroul *Poveștilor de la Ise*[30]. Socotea, de asemenea, că poveștile mele nu cuprindeau suficiente poeme.

— Ce ciudat, observă ea, Genji al tău nu e prea liric. Dar descrierile sunt fermecătoare și îmi trezesc curiozitatea să văd ce urmează să mai facă eroul. Draga mea Fuji, parcă pictezi povești, folosind cuvinte în loc de imagini. De bună seamă că faci asta de dragul meu. În ultima vreme nu mai văd decât neguri dese și plutitoare în fața ochilor.

Nu mă străduiam înadins să înlocuiesc imaginile prin cuvinte, dar bunica avea dreptate. Adevărul este că eram tare neîndemânatică la pictură. În loc să stric hârtia încercând să-l desenez pe Genji, preferam să le las pe Chifuru sau pe bunica să și-l imagineze așa cum doreau ele. Destul de repede am descoperit că prințul din mintea mea și personajul pe care și-l închipuia bunica nu

---

[29] Povești tradiționale japoneze, cu un conținut asemănător basmelor, în care pețitorii sunt supuși la probe grele pentru a câștiga mâna prințesei.
[30] *Ise monogatari* este o colecție japoneză de poeme *tanka* și de proze scurte, din secolele al IX-lea și al X-lea, al cărei autor a rămas necunoscut.

semănau deloc. Și nici iubitul ideal al lui Chifuru nu semăna cu prințul meu. Bunica îl vedea mereu pe Genji ca pe un fel de Narihira.

— Mai multe poeme, draga mea, îmi spunea ea. Are nevoie de mai multă poezie.

Am încercat să împănez textul cu poezii, dar nu-mi suna bine deloc.

Supraîncărcată cu *waka,* povestea se subția prea mult. După mine, *Poveștile de la Ise,* atât de îndrăgite de bunica, nu erau decât o grămadă de poeme însăilate pe un fir subțire de narațiune. La concluzia asta am ajuns încercând să creez o anumită scenă, și nu doar să redau pur și simplu reflecția poetică a unui personaj despre întâmplarea cu pricina.

La început recitam poveștile doar ca să-i fac o bucurie bunicii, dar așa am descoperit că simplul fapt că le citeam cu voce tare unui ascultător mă ajuta mult să le scriu. Casa noastră răsuna de plânsetele bebelușului, astfel încât eu îmi petreceam o bună parte din timp la bunica. Când veneam la ea cu o poveste nouă, verișoara noastră, care locuia acolo, își aducea lucrul de mână și ni se alătura să asculte. Până și slujnicele găseau mereu pretexte să ne aducă prăjiturele de orez sau dulciuri și rămâneau lângă noi. La început m-am simțit stânjenită, ca și cum mi-aș fi dezvăluit secretele, dar am reușit repede să mă detașez de Genji. Firește că el era rodul sensibilității mele, dar la urma urmei nu era vorba despre mine. Cu timpul, Genji a ajuns să crească singur, iar eu simțeam cum faptele lui izvorau din propria sa karma, nu din a mea, ceea ce îmi ușura rolul.

În vara aceea am fost atât de absorbită de Genji, încât aproape că am uitat cu totul de mine. Dar tata nu uitase că avea în grădină un fruct copt, care urma să se treacă în curând. Ca din întâmplare, exact pe la vremea când arșița ne toropise pe toți, la ușa noastră a

apărut un căpitan locotenent din rândul arcașilor imperiali. Ne-a spus că făcea o călătorie și că fusese nevoit să rămână peste noapte în partea noastră de oraș, din cauza horoscopului. Ar fi putut să aleagă casa unuia dintre vecinii noștri, dar a ales-o pe a noastră. Nu am dat prea mare atenție acestui amănunt, poate cunoștea faima de poet de limbă chineză a tatei. Pesemne că i s-a părut mai interesant să-și petreacă noaptea bând în compania unui suflet-prieten și compunând câteva versuri în chineză.

Dogoarea era atât de apăsătoare, încât toate ușile camerei de studiu fuseseră lăsate deschise, pentru a aduce înăuntru briza de seară ce plutea deasupra râului. Din camera alăturată îi auzeam pe tata și pe locotenent râzând și declamând poezii. Înainte de răsăritul lunii, tata s-a retras în aripa nouă a casei, dar tânărul a continuat să bată în lung și-n lat încăperea în care i se întinsese așternutul. Murmura ceva. Am deslușit cum recita din versurile poetului chinez Bai Juyi.

La scurt timp după aceea, l-am auzit ciocănind în peretele ce despărțea biroul de cămăruța mea. Nu era greu de ghicit că se cam îmbătase și fără îndoială știa că tata avea fete. Inima începu să-mi bată mai tare, dar dintr-un motiv de-a dreptul caraghios – parcă era o scenă din Genji! Într-o situație ca aceasta, tânărul, mai ales unul care era de ceva timp la curte, ar încerca, firește, să o întâlnească pe tânără. Cu toate că îmi imaginasem de nenumărate ori această scenă, nu mi se întâmplase niciodată în realitate.

Dar tocmai din pricina lui Genji mi se părea o scenă ciudat de familiară. M-am apropiat de prispă și l-am zărit pe locotenent așezat pe marginea ei, bălăbănindu-și nepăsător un picior peste tufele din grădină. M-am rugat ca glasul meu să nu se audă pițigăiat de emoție și am citat câteva versuri din același poem din care mi se păruse că-l aud pe el recitând mai devreme. De-abia dacă mai puteam să-mi adun gândurile pentru următoarea mișcare. Mi-am imaginat că va răspunde cu un alt poem și că urma să începem o

conversație. Nu eram deloc pregătită pentru ceea ce avea să se întâmple.

Nici n-am terminat bine de vorbit, că a și sărit în grădină și s-a îndreptat de-a lungul arcadei ce despărțea prispa camerei mele de biroul tatei. Mi s-a ivit drept în față. Nu puteam să-i deslușesc bine chipul în întunericul nopții, dar se mișca încrezător și era bine legat, ceea ce era de așteptat de la un arcaș. M-am retras repede în colțul camerei, dar n-am făcut decât să cad în capcană, fiindcă el s-a năpustit spre mine. M-am strâns și mai mult, dar el m-a tras de poalele hainelor.

Eram paralizată de uimire. Glasul îmi pierise. Totul se petrecea cu repeziciune, dar timpul părea că încetinise, ca și cum în locul meu s-ar fi aflat altcineva. Îmi vorbea despre „comoara ascunsă în grădina cărturarului" și despre „cele mai lungi cosițe de abanos pe care le întâlnise vreodată" și despre câte și mai câte, una după alta, de parcă le învățase pe de rost. Ar fi fost demn de râs dacă nu mi s-ar fi întâmplat aievea. Tot timpul mâinile lui erau ocupate, ba să-mi desfacă hainele subțiri de mătase, ba să-mi desfășoare brâul pantalonilor lungi – era clar că avea experiență.

Era foarte puternic. În viața mea nu mai fusesem luată pe sus și țintuită în asemenea fel. Am încercat să strig „Stai! Oprește-te!", dar toată suflarea îmi pierise din piept. Acum era deasupra mea, depărtându-mi picioarele cu o mână și ținându-mi capul cu cealaltă. Îmi vorbea întruna, suflând aspru în urechea mea, ca și cum asta mi-ar fi abătut atenția de la activitatea violentă în care erau angajate coapsele sale în timp ce gura lui îmi șuiera versuri în ureche. Am descoperit că n-a mai fost atât de dureros din clipa în care am încetat să mă mai zbat. Peste puțin timp a scos un geamăt și și-a slăbit strânsoarea. Am simțit șiroaie ude pe coapsă și m-am gândit că sângerez.

Zăceam întinsă pe jos. Locotenentul s-a ridicat și și-a tras pantalonii. De necrezut, continua să vorbească întruna, îmi jura

dragoste veșnică citând cinci sau șase poeme despre regretele și despărțirea îndrăgostiților. Nu părea să bage de seamă că eu nu spuneam nimic. După ce și-a adunat lucrurile, a tăcut. Apoi a tușit mai degrabă intenționat și a ieșit din camera mea la fel cum intrase. L-am auzit sărind înapoi în biroul tatei și trântindu-se greoi în așternut. Au urmat niște mormăituri, câteva plesnituri după țânțari, apoi s-au instalat rafale de sforăituri puternice.

Nu știam ce să cred. Oare eu îl invitasem să mă atace prin faptul că răspunsesem la poemul lui? O vreme am zăcut așa, cu picioarele strânse sub bărbie, tremurând în dogoarea lipicioasă. Hainele de pe mine erau jilave și emanau un miros ciudat de pământ și flori de castan. Eram sigură că zăceam într-o baltă de sânge. Îmi simțeam șoldurile julite și aveam o durere surdă între picioare. Mi-am scos cu silă hainele acelea umede și murdare și le-am strâns într-o boccea, în colțul încăperii. Apoi am aprins lampa și mi-am cercetat trupul. Am descoperit câteva picături de sânge, dar nu mă mai simțeam ca și cum aș fi fost pe moarte. Am luat un cărbune, am aprins un bețișor parfumat și vălătucii subțiri de fum din aer m-au mai liniștit. M-am îmbrăcat cu o cămașă albă și proaspătă din dulap și am întins un așternut curat pe rogojină.

Începuse deja să se crape de ziuă. Mi-am aruncat privirea în grădină și am zărit umbre înnegurate de copaci și tufe ivindu-se prin ceața dimineții. Dintr-un vas de lemn creștea o pânză de zorele azurii la marginea casei. Bobocii meniți să înflorească în ziua aceea începeau deja să se deschidă. Înainte să mă culc, am închis cu grijă obloanele grele de lemn care dădeau spre grădină. Apoi m-am întins și am adormit.

Mult mai târziu în dimineața aceea m-a trezit Urne, slujnica, deschizând obloanele cu zgomot. Locotenentul plecase, iar rutina casei părea că își reluase ritmul obișnuit. Urne m-a întrebat dacă vreau micul dejun. Ce ciudat că viața îmi părea normală din nou! I-am spus că vreau să fiu lăsată în pace. Într-un târziu m-am sculat și

m-am îmbrăcat. Întâmplările din timpul nopții îmi pluteau prin minte ca ruinele unui cap de pod dintr-un vis. Fusese o experiență îngrozitoare, dar o depășisem, iar acum mă simțeam ciudat de fericită. Un singur lucru știam sigur – nu avea să mi se mai întâmple niciodată în felul acela. Fusesem naivă și neștiutoare, dar de acum încolo aveam să fiu atentă.

Dar ce se întâmplase cu locotenentul poet? Fără îndoială că avea să-mi scrie o scrisoare, doar îmi turnase în urechi atâtea versuri. Am așteptat întreaga zi, dar nici de data aceasta lucrurile nu s-au întâmplat așa cum credeam. Nu a venit niciun mesaj. Am început să disprețuiesc poveștile de dragoste pe care le citisem cu toptanul de-a lungul anilor. În cărți, personajul trimitea întotdeauna un poem în dimineața următoare. M-am înfuriat la gândul că lecturile nu te pregătesc deloc pentru viața adevărată. Te aștepți ca lucrurile să se petreacă într-un anume fel, dar nu se întâmplă deloc așa. Seara m-a prins clocotind de supărare, iar noaptea m-am tot perpelit.

A doua zi dimineață eram hotărâtă. Era nevoie de un poem, altfel experiența mea din seara cu pricina nu avea să aibă niciun sens. Toată noaptea mă gândisem la problema poeziei de după și ajunsesem la concluzia că important era să fie creată și trimisă, indiferent de cine făcea acest lucru. Dacă nu avea de gând să trimită el un poem, atunci aveam să-l trimit eu. Am coborât în grădină și am rupt o coardă de zorele. Am alăturat-o poemului de mai jos și am chemat un mesager să i le trimită locotenentului.

Obotsukana sore ka aranu ka akegure no sora obore suru, asagao no hana

A fost aievea, sau nu? / Zori înnourați, / Zorea abia ghicită.

M-am simțit împăcată că i l-am trimis, indiferent dacă avea să răspundă sau nu. Mi-am închipuit că nu avea s-o facă. Dar, spre uimirea mea, în aceeași după-amiază, la poartă și-a făcut apariția un

sol cu o scrisoare pentru mine. Nobunori a sărit să mi-o smulgă din mână, țipând în chipul cel mai dezgustător: „Soră-mea a primit o scrisorică de dragoste!" Tata s-a uitat la mine – sunt convinsă că și-a dat seama. Am luat solia mesagerului zicând că speram să fie o scrisoare de la Chifuru și m-am închis repede în camera mea. Eram dezamăgită că primisem un răspuns.

Așteptările mele fuseseră înșelate de fiecare dată. Credeam că erau niște versuri banale, dar am găsit poemul următor:

Izure zo to irowaku hodo ni asagao no aru ka naki ka naru zo wabishiki

De unde a răsărit? mă întreb. / Zoreaua tot se ofilește tristă, / fie că a fost aievea, fie că nu.

Voia să spună că nu-mi recunoștea scrisul? Mă îndoiam. Probabil că se înfuriase fiindcă eu fusesem cea care provocase schimbul de poezii. Citindu-i poemul, simțeam cum îmi iau foc obrajii. Apoi m-a cuprins o bucurie răutăcioasă, fiindcă îi trezisem disprețul. În noaptea aceea, mă dominase fizic și crezuse apoi că îi stătea în putere să îmi determine și răspunsul. Ce șocat trebuie să fi fost când a primit poemul meu. În loc să acționeze, se vedea nevoit să reacționeze. Ciudat, dar primind respingerea lui nu simțeam nimic altceva decât triumf.

Așa am hotărât că Genji nu avea să le respingă pe niciuna dintre femeile pe care le iubea. Niciodată.

Salcia plângătoare

Yanagi

În vara aceea n-a mai venit în vizită nici locotenentul arcașilor, nici vreun alt tânăr bun de însurătoare. Îmi închipuiam că tata fusese dezamăgit, dar nu mi-a reproșat nimic. Gândeam la fel și, în afară de problema spinoasă a căsătoriei mele, împărtășeam multe lucruri. Subiectul măritișului era însă atât de stânjenitor, încât niciunul din noi nu îl aducea în discuție de bunăvoie. Mă simțeam vinovată că eram singura umbră de îngrijorare într-o vreme în care toate îi mergeau tatei din plin.

Primăvara următoare, mama noastră vitregă s-a întors la părinții ei, să mai nască o dată. Copilul cel mare avea deja doi ani. Fără ei, acasă era mai multă liniște și mai bine; era vremea când sălciile plângătoare înverzeau. Salcia nu înflorește, dar aduce primul strop de verde în peisajul mohorât și lipsit de culoare al iernii. Mie mi se părea că acel verde-crud era chiar mai plăcut ochiului decât mugurii roz, albi sau roșii care înfloreau la scurtă vreme după aceea.

Tata îmi povestea că doamnele de la curte purtau primăvara un set de haine albe cu căptușeală[31] verde, o combinație de culori care purta numele de *Salcie plângătoare.* O dată văzuse și cum se făcea,

---

[31] În vremea lui Murasaki (perioada Heian), doamnele de curte purtau douăsprezece kimonouri unul peste altul, cu modele și căptușeli de culori distincte, stil ce poartă numele de *jūnihitoe* – douăsprezece straturi. Căptușeala fiecărui kimono era vizibilă la mânecile largi și la poale, care ofereau astfel un spectacol de douăsprezece culori sau nuanțe și modele diferite. în prezent, doar membrii familiei imperiale mai folosesc acest stil la anumite ceremonii (de căsătorie, de întronare etc.).

verdele de pe fiecare strat fiind vopsit din în ce în ce mai închis. Tivul căptușelii care se vedea din stratul cel mai ascuns era șters, ca decolorat de soare, și îți dădeai seama că era verde doar pentru că stratul de dedesubtul lui era complet alb. Apoi căptușeala fiecărui kimono devenea din ce în ce mai închisă, ca o mlădiță nouă ce răsare din umbră în soarele de primăvară. Eu eram fermecată și mă întrebam dacă voi avea vreodată norocul să văd cu ochii mei o asemenea minune.

Fiindcă mama noastră era plecată, conduceam din nou gospodăria și mă bucuram de curgerea liniștită a zilelor. Mă cutremuram însă la gândul că liniștea noastră avea să fie întreruptă când ea se va întoarce cu băiețelul și bebelușul. Din fericire, părinții ei erau dornici să petreacă mai mult timp alături de fiica lor, prin urmare știam că îi vor prelungi vizita cât puteau de mult. Mă așteptam ca micuțul de doi ani să se întoarcă mult mai răsfățat.

La vremea aceea, nu prea iubeam copiii. Nu înțelegeam nici în ruptul capului cum de puteau mamele să fie atât de încântate – nici nu luau în seamă dezastrele pe care micile degete lipicioase le produceau pe orice măsuță sau raft mai mic. Cum să râzi când copiii îți foloseau cea mai bună pensulă ca să picteze pisica? începea să mă îngrijoreze faptul că nu eram deloc încântată de copii. Nu eram în stare nici să port un dialog mai lung cu mama noastră vitregă, cu toate că nu era decât cu trei ani mai mare decât mine, fiindcă în cele din urmă conversația ajungea tot la colici sau la primii dințișori. Simțeam cum mă evapor. Nu aveam nimic de spus și, desigur, nu-mi puteam arăta neplăcerea pe față.

Câteodată mă întrebam dacă nu cumva prietenele mele care deveniseră mame se prefăceau doar că sunt cucerite de copiii lor. Poate dacă aveam să-mi arăt compasiunea față de ele, atunci și ele aveau să-și scoată măștile de mulțumire și să-și dea pe față adevăratele sentimente de teamă și plictiseală. Mama vitregă își adusese de câteva ori primul copil în camera mea, voind să fie

prietenoasă. Sunt convinsă că era sinceră în strădania ei de a trezi în mine un sentiment de mulțumire domestică, dar era ceva neobișnuit. Nu-mi displăcea persoanei ei, nu m-ar fi deranjat să mâncăm împreună sau să mă plimb cu ea prin grădină, căci era isteață, dar cu copilul toate deveneau o corvoadă.

Vorbeam despre un subiect sensibil – retragerea tatei de la curte, înainte de vreme, în anul în care a murit mama – când copilul a început să plângă din senin. Atenția ei a fost atrasă pe dată de bebeluș, iar atmosfera de complicitate secretă dintre noi s-a spulberat într-o clipită. Așa se întâmpla mereu. Problema e că mamele cu copii nu pot purta o discuție cum se cuvine. Gândurile lor se împrăștie ca florile de cireș în adierea vântului.

Am băgat totuși de seamă că nu eram chiar un monstru fără scăpare, fiindcă până și eu eram de acord că un copil adormit e nespus de drăgălaș. Firește, ceea ce toate prietenele mele mi-au spus s-a dovedit a fi adevărat: totul s-a schimbat când am avut copilul meu.

În primăvara aceea, tata era fericit. Primise o invitație la palat, la un banchet cu poezie, și i se spusese că avea voie să poarte veșmintele verzi, oficiale, de slujbaș al curții. Nu mai purtase uniforma de când demisionase din funcția de secretar imperial, cu nouă ani în urmă.

I-am scos veșmintele din cufărul care le proteja de molii și le-am aerisit. La vremea aceea, ajunsesem să înțeleg mai bine ce însemna trecutul pentru el. La scurtă vreme după ce și-a dat demisia de la curte, mama s-a îmbolnăvit și, câteva luni mai târziu, a murit. Așadar, chiar la mijlocul vieții lui, când s-ar fi cuvenit să-și împlinească cele mai înalte ambiții, tata a intrat în schimb într-o vale a întunericului. Își petrecea mare parte din timp pregătindu-l pe Nobunori pentru o carieră în serviciul curții – o încercare chinuitoare, din cauza obtuzității fratelui meu. Dar acum avea o soție nouă, copii mici și o invitație la curte. Încă mai erau oameni

care îi apreciau calitățile și, cine știe, poate că totuși cariera lui nu se isprăvise. Împărtășeam și eu emoțiile speranțelor lui renăscute.

Tata se ducea adesea în vizită la palatele nobililor care aveau nevoie de meditații la compoziție chineză și se întorcea de fiecare dată preocupat de politică. Fostul său protector, împăratul Kazan, se călugărise, dar prefera să trăiască la conacul luxos al mătușii sale, nu în sărăcăcioasele chilii budiste. Lui Kazan îi plăcea mult prea mult compania femeilor pentru a izbuti să fie un preot fericit. Era un entuziast patron al poeziei și îl invita adesea pe tata la petrecerile sale. Faima tatei de cărturar priceput la chineză nu pălise în timpul anilor petrecuți în afara curții.

Când se întorcea seara târziu de la vreun banchet, eu eram cea care îl aștepta acasă, nu soția lui. Îl ajutam să-și scoată pălăria de ceremonie și îi aduceam hainele moi, de casă. Îmi dădea voie să beau cu el o cupă de saké și îmi povestea cine mai participase, ce feluri de mâncare fuseseră servite și ce poeme se recitaseră.

— Ți-ar fi plăcut și ție, Fuji, îmi spunea uneori, iar apoi povestea cum vreun curtean de rang greșise câte un vers de poezie chinezească și cum el, Tametoki, se forțase să-și păstreze mina serioasă, pentru că nimeni altcineva nu observase greșeala.

— Să fi fost tu o muscă pe perete, ce ți-ar mai fi plăcut să-l auzi, Fuji.

Îmi povestea și bârfe de la palat, despre viața celor care „trăiau mai presus de nori", văzută prin ochii unor ființe de rând, ca noi. Așa am aflat despre păcatele împăratului retras, Kazan.

— Poate că-ți va părea îngrozitor, mi-a spus tata odată, dar cei care locuiesc la palat nu ne sunt deloc superiori, ci sunt pur și simplu măreți – în mărimea virtuților, dar și a nebuniilor lor.

Tata era de-a dreptul revoltat de purtarea împăratului Kazan. Îmi împărtășea tot ce-i ajungea la ureche, fără să bănuiască nicio clipă că eu mă foloseam de povestirile lui despre viața la curte pentru a compune întâmplările lui Genji. De fapt, tata nu a știut nimic despre

scriitura care mă acaparase cu totul până când, într-o bună zi, le-a surprins vorbind despre asta pe bunica și pe verișoarele mele. În aceeași seară a venit în camera mea.

— Cine este acest prinț Genji și ce este toată povestea asta cum că ar fi sedus-o pe sora împărătesei? m-a întrebat el grav.

Tata m-a încurajat mereu să compun *waka,* dar nu era de acord cu poveștile de dragoste care circulau printre doamnele de la curte și apoi, de la ele, spre casele de rang mai mic. Chiar și slujnicele care nu știau să citească se uitau la desene[32] ori de câte ori aveau prilejul. Eram atentă să le ascund de privirea tatei pe cele pe care mi le împrumutaseră prietenele mele. Acum mă prinsese asupra faptului. Nu s-ar fi supărat dacă m-ar fi descoperit citindu-le pe ascuns, dar faptul că le scriam chiar eu era cu totul altceva. Ce aveam să mă fac dacă îmi interzicea să continui?

Tata fusese înțelegător, dându-mi voie să ocolesc măritișul până la vârsta aceea. Oare avea să fie la fel de binevoitor și în privința lui Genji? Mă puteam baza doar pe faptul că ne plăcea același fel de literatură. Mi-a cerut să-i dau să citească un fragment din ceea ce scrisesem. Știam că orice protest din partea mea nu ar fi făcut decât să înrăutățească situația, așa că am luat un manuscris trecut pe curat, cu una dintre aventurile lui Genji pe care aveam de gând să i-o arăt unei prietene de la curte. Tata ți-a strecurat manuscrisul în mânecă și s-a retras, lăsându-mă cu totul nedumerită. Dacă îl pierdeam pe Genji tocmai acum, ce aveam să mă fac?

A doua zi am găsit manuscrisul pe coridor, în fața camerei mele, împăturit cu grijă într-o bucată de mătase pământie. Alături era și un bilețel.

---

[32] În perioada Heian, romanele erau însoțite de desene reprezentând principalele scene ale narațiunii. Existau și jocuri care se bazau pe identificarea scenei potrivite cu fragmentul din roman care era citit cu voce tare.

„Mă bucur că tânărului tău îi place poezia chineză. Are gusturi excelente. Ar trebui să-i urmezi exemplul și să-ți exersezi mâna la poeme”.

În vara aceea, orașul a fost lovit de o epidemie de pojar. Am stat închisă în casă, dar nu am scris mare lucru. Multă lume se îmbolnăvise, iar mie îmi era greu să mă gândesc la Genji. Curtea imperială a plătit o ceremonie de purificare a întregului oraș în luna august, dar demonii molimei nu s-au lăsat alungați. Nici frigul nu i-a răpus, atunci când s-a instalat iarna, căci lumea a continuat să se îmbolnăvească și să moară chiar și după aceea.

M-am hotărât să nu interpretez comentariile tatei despre Genji ca pe o interdicție, așa că mai scriam când aveam inspirație, arareori, ce-i drept. Astfel a trecut un an, timp în care mă întreba din când în când ce mai punea la cale Genji sau îmi spunea că întâlnise la palat o femeie care i-ar fi trezit interesul personajului meu. Dar am socotit că nu era înțelept să-i mai arăt tatei alte povești de-ale lui Genji și m-am străduit și mai mult să păstrez secretul.

Am împlinit douăzeci și unu de ani cu teama că problema măritișului avea să apară din nou. Dar demonii pojarului erau mai nemiloși decât fuseseră vreodată, așa că nimănui nu-i stătea gândul la aranjat căsătorii. Molima se răspândea atât de repede, încât tata a hotărât să mă trimită cu omul cu ricșa și cu doi slujitori la mătușica, la munte. O țineam minte din copilăria petrecută în casa bunicii, unde venea adesea în vizită.

Ruri, cea azurie ca lapislazuli

Ruri

Încântată să călătoresc în afara capitalei, eram cu totul nepregătită pentru grozăvia ce mă aștepta pe drum. Am pornit la drum înainte de răsăritul soarelui, ca să trecem de aglomerația orașului până la orele prânzului. Cu toate acestea, aerul era așa de îmbâcsit, încât imediat ce am trecut de casa noastră i-am poruncit vizitiului să ridice storurile trăsurii, în ciuda miasmelor neplăcute. Pe măsură ce se crăpa de ziuă, am deslușit cu mare spaimă că stivele adunate la colțurile străzilor nu erau bușteni, cum crezusem la început, ci trupuri omenești. Trăsura noastră trecea pe alături, spulberând stolurile de corbi dezgustători care croncăneau în văzduh, furioși că fuseseră deranjați de la festinul lor înfiorător, îmi aduc aminte că am văzut cum doi dulăi se băteau între ei, sfâșiind un braț de om pe care unul din ei îl târâse afară dintr-un morman de leșuri. Tulburată, am coborât storurile și m-am retras de la fereastră, înapoi în cușetă. Scârțâitul roților de lemn suna ca o mantră, întreruptă din când în când de îndemnurile vizitiului către boi.

În prima parte a acelui an, mai bine de șaizeci de oameni de vază căzuseră răpuși de abcese. Tot auzind de moartea lor, unul după altul, în cele din urmă am devenit indiferentă. Numele locotenentului a apărut și el pe lista celor morți, veste care m-a întristat. Dar mult mai multă nenorocire am văzut pe drumul acela, în mulțimea de oameni necunoscuți. Strigătele lor de suferință răzbăteau de prin case, fără însă ca moartea lor mută să aibă parte de cinstea unei ceremonii ori a vreunei sutre. Păreau niște pești prinși în plasa morții.

Cutremurată peste măsură de ceea ce vedeam în jur, mi-am dat

totuși seama că noi avem poezia care ne consolează inimile și templele, care ne salvează sufletele. Înțelepții spun că nefericirea este mai puțin dureroasă pentru săraci decât pentru noi, fiindcă ei sunt neștiutori de carte și au, așadar, un nivel mai scăzut de înțelegere, motiv pentru care nu simt suferința în același fel. Am încercat să mă conving că este adevărat, căci altfel nu puteam îndura nenorocirea vieții lor.

Mi-am amintit de un verset din Sutra Nirvana: „Între om și animal diferența este doar aparentă – amândoi iubesc viața și se tem de moarte”. M-am lăsat vrăjită de mișcarea roților, implacabilă precum karma, și am început să murmur o rugăciune pentru Kannon, Zeița Milei.

Pe la jumătatea drumului, am lăsat orașul în spatele nostru și am luat calea spre dealurile de răsărit. Mama noastră vitregă plecase împreună cu copiii luna trecută și căutase refugiu la părinții ei, în munții din nordul orașului. Tata, Takako și Nobunori rămăseseră în urmă. Takako nu se împăca bine cu schimbările, iar tata nu voia să-și piardă legăturile de la curtea imperială. Nobunori fusese însărcinat să conducă gospodăria.

Căsuța de la munte a mătușii nu era nici pe departe așa cum mi-o închipuisem. Mă așteptam la o colibă precum cea în care trăise poetul chinez Bai Juyi în timpul exilului său din sud – undeva în creierii munților, „cu un gard din bambus împletit, pini înalți și trepte de piatră”. Casa mătușii avea și ea un gard de lemn și pini mândri, dar nu era deloc un refugiu rustic. Înfățișarea naturală a grădinii fusese aranjată cu mult mai multă pricepere decât orice alt peisaj creat de om. Casa era construită țărănește, din stuf și din chirpici, dar înăuntru avea mai degrabă dimensiunile unui palat. La mijloc se întindea un coridor mărginit de două aripi alăturate, cu tufișuri și copaci aranjați astfel încât să ascundă dimensiunile clădirii de privirile din afară. Era un conac ce se dădea drept colibă

și îmi aducea aminte de simplitatea elegantă a unui dansator de la curte, îmbrăcat în costum, pregătit pentru dansul fermierului. Aerul era proaspăt, înmiresmat de cedri – o cu totul altă lume decât atmosfera înăbușitoare din orașul cuprins de molimă.

Mătușa transformase holul principal într-un sanctuar pentru rugăciunile ei către Buddha. Credea în Kannon, așa că așezase în mijloc statuia elegantă, din lemn poleit, a zeiței, iar de o parte și de alta, statui mai mici cu Buddha Amida. Cu toate că această ierarhie făcuse câteva sprâncene călugărești să se ridice, mătușa era o persoană care nu făcea lucrurile decât cum voia ea. Din prima clipă am simțit puterea lui Kannon cea senină, care își amânase trecerea în Nirvana pentru a mai zăbovi în lumea noastră, călăuzind și alinând sufletele tuturor celor năpăstuiți. Când toate ființele vii de pe pământ vor atinge iluminarea, atunci – peste o veșnicie – Kannon va intra și ea în Nirvana, ca femeie, credea mătușa. La vremea aceea am luat în serios tot ce îmi povestea ea, deși mai târziu mi-am dat seama că viziunea sa despre religie purta amprenta ei personală.

Ca să-și desăvârșească sufletul și ca să-și îmbunătățească propria karma, mătușa medita și copia ore întregi din Sutra Lotusului. Eu, care ascultasem scriptura recitată de când mă știam, citeam acum din ea pentru prima dată în viață. Statuia lui Kannon fusese adusă din China. Era foarte feminină, fără nicio umbră de mustață[33], cu trup unduios. În comparație cu renumita statuie a lui Kannon de la Templul Ishiyama, care avea unsprezece chipuri și un mănunchi de capete îndreptate în toate direcțiile, statuia mătușii avea un singur

---

[33] În panteonul budist, Kannon, personificarea milei, este o zeitate ambiguă, reprezentată cel mai adesea cu trăsături atât feminine, cât și masculine. De asemenea, Kannon apare înfățișată cu mai multe capete și/sau mai multe perechi de brațe, care simbolizează disponibilitatea divinității de a veghea pretutindeni și de a împărți cu generozitate milă și compasiune peste tot în jurul său.

cap și ținea în mână o ramură de salcie și un ulcior cu apă.

În afară de mătușa și de slujnicele ei, în casă mai locuia o tânără pe nume Ruri, o rudă îndepărtată de-a noastră, care se retrăsese acolo, ca și mine. Mama ei o botezase astfel după neobișnuita sticlă albastră, adusă din ținuturi îndepărtate, pe care o văzuse la palatul imperial. Așadar, fără să punem la socoteală paznicii de afară, în vila aceea eram numai femei.

A fost așa de frumos! Eu și Ruri eram libere să mergem oriunde pofteam. Cum nu era niciun bărbat prin preajmă, am strâns perdelele, obloanele și paravanele și am deschis toate camerele în adierea aerului de munte. Deveniserăm atât de îndrăznețe în ceea ce privește înfățișarea noastră, încât nu-mi mai înnegream dinții cu zilele și, încet-încet, aceștia au devenit cenușii, apoi albi, iar eu am început să arăt din nou ca o copilă. În afară de câteva haine de vară, pensule de scris și hârtie, îmi adusesem cu mine doar *koto* – lăuta cu treisprezece corzi. Voiam să mă folosesc de răgazul acela ca să-mi trec pe curat poveștile cu Genji și s-o rog pe mătușa să mă învețe câteva tehnici de cântat la *koto.* Odinioară, înainte să se dedice rugăciunilor, fusese o interpretă măiastră.

Acasă, în capitală, ciupeam corzile de mătase ale instrumentului în căldura înăbușitoare și încercam să-mi imaginez cum avea să se audă sunetul muzicii plutind dincolo de crestele îmbrăcate în pini sălbatici. Îl vedeam pe Genji ascultând șoapta cântecului pe drumul de întoarcere spre casă din cine știe ce pelerinaj și întorcându-și calul, să vadă de unde vine muzica. Precum o albină atrasă de dulceața florilor, Genji se apropie de casă, își scoate flautul și începe să cânte și el. Cea care cântă la *koto* va tresări la auzul flautului, își va duce mâna la piept și se va uita cu neliniște afară, să vadă cine cântă. Melodia ei, până atunci visătoare și neorânduită, va prinde tonuri mai complicate. Oare flautul va putea ține ritmul? Degetele ei dansează peste coarde, păru-i lung se revarsă negru peste umeri, pentru o vibrație dramatică, într-o notă foarte joasă. El însuși ascuns

privirii, Genji abia o întrezărește din valea în care și-a priponit calul. Flautul său urmărește melodia, fără nicio șovăială.

Mătușa era cunoscută și ca scriitoare. Fusese cândva soția lui Fujiwara Kane'ie, faimosul om de stat care devenise regent al împăratului Enyu. Căsnicia lor fusese plină de spini, iar când m-am născut eu, erau deja despărțiți. Mătușa și-a făcut cunoscut jurnalul suferințelor ei în calitate de a doua soție a unui om căruia îi plăceau femeile. Nemulțumirile sale au iscat un oarecare scandal, dar *Jurnalul vremelniciei* – cum a ajuns să fie cunoscut, în loc să-i dăuneze lui Kane'ie, i-a sporit mai degrabă faima de curtenitor. Mătușa avea perioade în care se prăbușea în cea mai adâncă deznădejde, străduindu-se să iasă la liman. Vreme de cinci ani a luat calea pelerinajelor, iar apoi și-a construit casa de la munte și a încetat să mai scrie. Părerea ei era nespus de însemnată pentru mine, într-o asemenea măsură încât îmi era teamă să-i arăt poveștile cu Genji.

La început, Ruri mi s-a părut din cale-afară de îndărătnică. Nu începuse să-și înnegrească dinții odată cu prietenele ei și nici nu-și smulgea sprâncenele. Fiecare fir creștea așa cum îl lăsase natura. M-am oferit să i le smulg eu, dar nici n-am apucat să-i pensez primele fire, că s-a și tras înapoi, cu lacrimi în ochi.

— Mă usturā prea tare! Nu pot să îndur! s-a plâns ea.

Mă socoteam norocoasă că sprâncenele mele naturale nu erau nici pe de parte la fel de groase ca ale ei. Nu mai simțeam deloc durerea. Ruri nu m-a lăsat să-i smulg sprâncenele, în schimb s-a oferit bucuroasă să mă ajute pe mine. Mă așezam cu capul în poala ei, în lumina ce venea dinspre grădină, iar ea îmi întindea pielea cu blândețe, între două degete.

— Dacă pielea este bine întinsă, aproape că nu mai simți deloc durerea, șoptea ea concentrându-se cu penseta de argint asupra fiecărui fir.

Așa ne petreceam uneori întreaga dimineață. Știam că Ruri nu-și parfuma hainele, dar răspândea un miros natural, dulce și plăcut. Întinsă în poala ei, pe căldura aceea moleșitoare, mă uitam în sus la pieptul său plin, atât de aproape de fața mea. Prin rochia albă și diafană de vară i se întrezăreau sânii, cu bănuțul întunecat ca niște flori de mac. Obișnuia să-și poarte părul strâns la spate, dar, când mi-a dat prima dată voie să o ajut să se pieptene, m-a lăsat fără grai cu râul bogat de abanos care i s-a revărsat în valuri pe umeri și pe spate și care s-a strâns într-un lac la picioarele ei. Avea părul mai lung cu câțiva centimetri decât măsura ea cu totul. Orice tânăr care ar fi zărit-o pe Ruri de la spate ar fi ars de dorință să atingă râul acela mătăsos. Dar cu siguranță că ar fi fost înspăimântat să-i vadă fața, cu dinții aceia strălucitor de albi și sprâncenele stufoase! Hotărât lucru, Ruri nu avea nimic din manierele elegante pe care te-ai fi așteptat să le aibă fata cuiva care petrecuse atâta amar de vreme la palat.

Mama ei fusese doamnă de onoare la curte, așa că Ruri auzise multe despre viața la palat. Poveștile ei erau însă cu totul deosebite de cele pe care mi le spusese tata de-a lungul anilor, și această diferență mi se părea fascinantă. Tata analiza totul în funcție de implicațiile politice sau, când era vorba despre clasicii chinezi, în funcție de puritatea limbii și a ideilor. Ruri mă uimea cu poveștile ei întortocheate despre grupurile rivale de doamne nobile, foarte mândre și fără prea multe alte ocupații. Îmi era de folos că puteam să stau de vorbă cu Ruri în voie despre obârșia lui Genji.

De la o vreme, simțeam că poveștile pe care le scriam despre el parcă pluteau în aer. La început păreau pline de conținut, dar, dacă citeai câteva la rând, începeau să se risipească precum un pâlc de nori. Genji avea nevoie de un trecut pe care să se clădească aventurile sale. M-am hotărât așadar să strâng toate poveștile și să le rescriu cu un nou început, și anume povestea nașterii lui.

Era limpede că Genji trebuia să aibă sânge nobil, dar nu de prinț

moștenitor, fiindcă atunci faptele sale ar fi fost limitate de rangul prea înalt. Mai mult, ar fi fost nepotrivit ca lumea să creadă că scriam despre un prinț anume. De aceea, m-am hotărât să îl fac fiul unui împărat oarecare, din vremuri de mult apuse, zugrăvind imaginea unei vieți de curte care se baza pe poveștile bunicii, din timpul împăratului Murakami.

Tinerele cu mintea plină de lecturile romantice obișnuite ale vremii credeau că era o fericire să fii iubită de împărat. În poveștile pe care le citisem sau pe care le auzisem, nu se găsea nimeni care să se gândească câtuși de puțin ce năpastă însemna de fapt acest lucru. Eu am înzestrat-o pe mama lui Genji cu calități desăvârșite în toate privințele, mai puțin una. Era frumoasă, elegantă, binecuvântată cu grație și sensibilitate, dar nu era de rang înalt. În ciuda acestui neajuns, împăratul o iubea mai mult decât pe toate celelalte, într-o asemenea măsură încât lumea le asemuia dragostea cu cea dintre împăratul chinez Xuanjung și frumoasa lui iubită Yang Gueifei.

Povestea chineză spune că împăratul era atât de îndrăgostit, încât își nesocotea îndatoririle, iar oastea îl amenința cu răzvrătirea dacă nu poruncea moartea lui Gueifei. Cu sufletul sfâșiat, împăratul se supune, iar frumoasa sfârșește omorâtă cu o eșarfa de mătase. Ruri a fost îngrozită când i-am citit legenda.

— Ce barbari sunt chinezii! a izbucnit ea. Așa ceva este de neconceput în țara noastră civilizată!

M-am sfătuit cu ea, încercând să-mi închipui cum ar fi tratată la curtea noastră o femeie iubită de împărat. Ruri m-a asigurat că nu i-ar fi deloc ușor. O auzise pe mama ei povestind despre o doamnă de la palat, de rang mai mic, care a fost chemată noaptea în camera împăratului. Nefericita a reușit astfel să stârnească invidia doamnelor de rang mai înalt, care s-au întrecut apoi să-i facă viața un chin. Într-o noapte, le-au pus pe slujnice să încuie ușile care legau camera ei de culoarele ce dădeau înspre camera imperială, ca s-o prindă la mijloc, ca într-o capcană. A doua zi dimineață au găsit-

o acolo plângând rușinată. Altădată, au presărat mizerie de câine pe podețele și coridoarele de legătură, pentru ca slujnicele ei să-și murdărească rochiile.

— Închipuie-ți cum e să simți mereu, oriunde te-ai duce, o miasmă de care nu poți scăpa, iar apoi să descoperi că ai scârnă de câine pe poale! Duhoare mai nesuferită nici că există pe lume!

Am strâmbat din nas amândouă. Eu însă am folosit episodul în poveștile mele. În varianta mea, sensibila doamnă este nimicită de tot felul de șicane răutăcioase, pe care nici măcar împăratul nu le poate opri, fiindcă sunt atât de subtile. Iar ea începe să se ofilească.

Ruri a propus să o așez pe mama lui Genji în Pavilionul Kiritsubo. Fiecare țiitoare imperială are propriul ei șir de camere, iar Kiritsubo este cel mai îndepărtat pavilion de Sala Adierilor Răcoroase, unde locuiește împăratul. Acest lucru le oferă celorlalte doamne numeroase prilejuri de a o chinui pe mama lui Genji în drumul ei pe coridoarele ce duc la dormitorul împăratului. Nici după ce împăratul poruncește să fie mutată în pavilionul alăturat lucrurile nu se îmbunătățesc, pentru că doamna Kiritsubo își atrage atunci dușmănia celei care a trebuit să se mute din pavilion pentru a-i face ei loc. Dacă împăratul ar iubi-o mai mult pe favorită, dar le-ar oferi și celorlalte doamne atenția cuvenită, atunci nu ar mai exista probleme. Însă, așa cum îmi atrăsese atenția Ruri, viața la curte ascunde o tensiune permanentă între cum ar trebui să stea lucrurile și cum sunt ele de fapt. În plus, doamna Kiritsubo nu are un trecut care să îi asigure sprijin politic, iar acest lucru face ca înflăcărarea împăratului pentru ea să fie socotită cu atât mai revoltătoare.

M-am gândit atunci că Genji trebuie să fie copilul adorat, născut de doamna Kiritsubo și iubit de tatăl său, împăratul. Însă copilul Genji moștenește slăbiciunea mamei sale. Dacă lumea ar fi dreaptă, atunci mama lui ar deveni împărăteasă. Dar lumea nu este așa, iar ea nu poate fi împărăteasă, așa cum nici Genji nu va deveni prinț moștenitor. În poveștile clasice, acest neajuns este, de obicei,

îndreptat la sfârșit. Dar pe mine nu mă interesa reparația. Genji trebuia să aibă ceva nedrept, ceva neîmplinit în viața lui, tocmai pentru a dobândi dramatism. Oamenii desăvârșiți sunt mai degrabă plictisitori. I-am povestit lui Ruri despre planurile mele cu privire la copilăria lui Genji. Ea m-a ascultat politicoasă vreme îndelungată, apoi a făcut o observație mai puțin obișnuită.

— De fapt, Genji ești chiar tu, mie așa mi se pare. Te tot străduiești să găsești motive pentru faptele lui, dar cred că în adâncul sufletului tău îl lași fără mamă pentru că tu crezi că această pierdere din viața lui este ca o roată neagră care se tot învârte. Sau poate că el este ca o pasăre de apă, care pare că plutește fără griji la suprafață, în vreme ce sub apă își agită labele nebunește.

Observația ei m-a lăsat fără grai. Probabil voia să spună că eu semănăm cu acea pasăre de apă. Sunt sigură că în ochii celorlalți păream echilibrată, sfioasă și probabil plictisitoare, în niciun caz o maestră a conversației, ci mai degrabă o fire tăcută. Însă Ruri vedea ceea ce alții nu puteau. Mă întrebam adesea ce mă împingea să scriu despre Genji. Viața mea ar fi fost cu siguranță mult mai ușoară dacă nu aș fi fost atât de preocupată cu poveștile lui. Ruri descoperise ceva de care, la vremea aceea, nici eu nu eram pe deplin conștientă – roata neagră care îmi învârtea întruna gândurile. Câteodată îmi doream să pot pur și simplu să mă plimb prin grădină fără să mă mai gândesc la Genji în timp ce vorbeam despre plante.

Îmi era de mare ajutor că puteam să mă sfătuiesc cu Ruri. Nu era ea prea vorbăreață, dar era înțeleaptă. Gândurile încâlcite mi se limpezeau când le dădeam glas în fața ei. Ar putea fi o soție desăvârșită, mi-am spus atunci. Dar, ca și mine, nici ea nu era prea dornică de căsătorie și, ținând cont de trăsăturile și manierele ei nu prea atrăgătoare, nici prea multe șanse să fie curtată nu avea.

Ruri avea un nemaipomenit simț al naturii. Cel mai mult îi plăceau fluturii, așa că a separat o parte din grădină pentru a crește omizi. Bucătăreasa nu înțelegea cu niciun chip de ce ridichile și

verzele din grădina lui Ruri nu trebuiau curățate de viermii verzui pe care toată lumea îi stârpea. Ruri i-a explicat atunci că din viermișorii aceia cresc minunații fluturi albi, cu marginile aripilor înmuiate în negru și cu aripioarele galben-închis. Cunoșteam și eu acest lucru, dar nu știam că masculul avea în plus, pe trup, un punct galben ce răspândea mireasmă de lămâie.

— Mereu înmiresmat. Întocmai ca prințul tău parfumat, a observat Ruri.

Într-una dintre poveștile mele, îl descrisesem pe Genji ca pe un maestru în arta amestecului de esențele parfumate. Mireasma veșmintelor sale îi vestea prezența chiar și în întuneric.

Când sosi timpul ca omizile să-și înceapă metamorfoza, Ruri le adună într-o colivie pe prispa deschisă, ca să le poată observa mai bine transformarea. Am avut parte apoi de o ploaie îndelungată, urmată de cer senin. Mai mulți fluturi au ieșit atunci din cocon, în același timp. Oare simțeau cum se schimbă vremea? Le-ar fi fost nespus de greu să apară pe ploaie. În orice caz, duceau o luptă grozavă ca să renască. Noi ne dădeam seama că erau gata-gata să iasă la lumină doar atunci când carcasa lor maronie cu pete aurii se topea, iar înăuntru se întrevedea, din ce în ce mai limpede, forma capului și a aripilor. Cu toate acestea, erau nevoiți să spargă coconul transparent și să se zbată cu putere încolo și încoace, să se elibereze. Ce ochi frumoși aveau, ca niște nestemate!

— Iată ce multe pierdem când îi admirăm doar cum zboară prin grădină și nu le vedem decât aripile, zise Ruri.

Despre anotimpuri vorbeam îndelung. I-am scris și ei calendarul chinezesc, cu cele șaptezeci și două de unități, și i s-a părut minunat, având în vedere cât era de sensibilă la schimbările din natură.

Așa am început cele două săptămâni numite *Inimă crescută,* din care primele cinci zile poartă numele de *Buruienile putrezite se transformă în licurici.* Una dintre activitățile preferate ale lui Ruri era să prindă licurici, iar vara era anotimpul ei favorit – nici nu era de

mirare.

— Păcat că aici sus, în munți, nu sunt licurici, observă ea.

Se pare că licuricii iubeau zonele deschise din apropierea pădurilor sau locurile mlăștinoase din preajma apelor. Acolo, în inima munților, eram mult mai aproape de natură decât în capitală, dar licuricii cei cuminți prefereau locurile mai blânde, de acasă.

Odată, Ruri i-a jucat o farsă surorii sale mai mari, care primea un pețitor. Discuțiile dintre ei se întețiseră destul de mult, dar pețitorul încă nu primise permisiunea de a o vedea la față pe sora lui Ruri. Într-o noapte fără lună, pe când el se afla în vizită, Ruri a adus în camera surorii sale un pumn de licurici, care au luminat totul împrejur, spre uimirea fetei.

— După o vreme s-au căsătorit și au râs de întâmplarea cu pricina. Dar atunci soră-mea a tunat și a fulgerat împotriva mea.

I-am povestit lui Ruri despre teoria mea că fiecare anotimp ar putea fi reprezentat de anumite imagini, iar ea s-a oferit să mă ajute. Am înșiruit fenomenele naturale după anotimpuri și apoi le-am comparat cu imaginile clasice din scrierile vechi sau din antologiile imperiale de poeme. Ruri s-a supărat din cauză că vara era neglijată, clasicii concentrându-se mai mult asupra primăverii și, mai ales, asupra toamnei. Așa că, firește, era de bun-gust să-ți placă toamna, dar, când Ruri a insistat să știe care e anotimpul meu preferat, eu am ales primăvara.

Însă pentru că eram în mijlocul verii, am început lista cu acest anotimp. Am căzut de acord asupra faptului că licuricii reprezintă esența verii. Ruri a pledat cu aceleași argumente și pentru fluturi: deși câțiva dintre ei apar primăvara, cei mai mulți trăiesc vara și mor până la venirea toamnei. Înclinam să-i dau dreptate, cu toate că imaginea îmi părea întru câtva stridentă. Înainte s-o cunosc pe Ruri, tot ce știam despre fluturi erau paravanele chinezești pictate, unde aceștia zburdau printre bujorii înfloriți.

În general, i-am spus eu lui Ruri, insectele sunt mai degrabă

asociate cu sunetele pe care le scot, de aceea imaginea lor se potrivește mai bine cu toamna.

— Dar cicadele? mi-a amintit Ruri.

Cum de uitasem? Numai gândul la târâitul asurzitor al cicadelor gălăgioase îmi aducea aminte de arșița ucigătoare a capitalei. Împrejmuit de munți, orașul păstrează umezeala fierbinte ca un bol umplut cu apă. Lui Nobunori îi plăcea să prindă câte o cicadă și să o lege cu ață, astfel încât ea să zboare și să bâzâie pe deasupra capului său, iar apoi sfârșea prin a o omorî. Era de-a dreptul dezgustător.

Ne-am gândit și la ploaie. Era cu neputință să nu o luăm în considerare, mai ales că vara aceea fusese atât de ploioasă – acesta fiind și unul dintre motivele pentru care am petrecut multă vreme stând în casă și alcătuind liste de imagini-simbol. Ploaia ivită din senin, torenții ce răvășesc cerul plin de nori negri, prăvălindu-se pe pământ în tunete și fulgere, urmați de rafale de vânt ce suflă ca într-un acces de furie – iată ce am convenit că însemna ploaia de vară. La același capitol am clasat și sezonul ploios din luna lui florar, când prunele încep să se coacă și să se înroșească, iar umezeala caldă pătrunde peste tot, distrugând pereții.

Dar ploaia nu este doar atributul verii. Mai sunt și furtunile de toamnă, iscate de taifun, când se răcește dintr-odată și picăturile de ploaie te biciuiesc, înnebunite de vânt. Ploile liniștite și întunecate, din ce în ce mai reci, de la sfârșitul toamnei. Pentru mine însă, adevărata esență a ploii o reprezintă ploaia lungă de primăvară. Dacă stau bine să mă gândesc, doar la auzul cuvintelor „plouă neîncetat" simt cum răpăiala de primăvara, fumegândă și tăcută, cade fără întrerupere, în mii de fire nesfârșite, pe măsură ce pământul se încălzește. Și parcă văd cum cineva deschide fereastra și rămâne dus pe gânduri, privind cu un fel de dor și dulce tristețe la grădina încețoșată. Toate aceste simțăminte se găsesc ascunse în doar două cuvinte: „plouă neîncetat".

Ruri găsea că rouă ar trebui să evoce vara, dar eu eram de acord

cu regula poetică și mi se părea mai degrabă o imagine tomnatică. La fel și fulgerele. Cu toate că mai apar uneori și vara, strășnicia lor mă ducea cu gândul la toamnă. Cât privește plantele de vară, ne-am hotărât să trecem bujorul, *paulownia,* bambusul, garofița creață, stânjenelul, lămâița și floarea de dovleac. M-am lăsat înduplecată de insistențele pătimașe ale lui Ruri și am pus pe listă și floarea de orez, cu toate că mie nu mi se pare deloc potrivită pentru poezie. La păsări, nu am trecut decât găinușa de munte și cucul. Am găsit că mai erau câteva imagini valabile, indiferent de anotimp – de pildă, luna, vântul, seara. Ele luau anumite forme în cursul anului. Luna de primăvară este în creștere și încețoșată, cea de vară e plină, întrezărită printre ramurile unui moșmon pe o culme în amurg, luna de toamnă este aceea limpede și strălucitoare din timpul recoltelor, iar cea caracteristică iernii este rece, bulbucată și sclipitoare.

Ne-am tot contrazis asupra expresiei „năpârlire de vară”, care descrie felul în care se ascunde căprioara în verile târzii, când pielea îi devine aurie și încep să i se vadă petele. Tot atunci se fac și cele mai bune pensule de scris din păr de căprioară. Pentru Ruri, năpârlirea de vară era o imagine specifică verii fără putință de tăgadă – doar are și în denumire cuvântul „vară”. Dar acest lucru nu îi oferea însemnătate poetică, am contrazis-o eu. Cu atât mai puțin trezea în mintea cuiva sentimente omenești – în afară de milă pentru bietele căprioare, doborâte de arcul vânătorului în mijlocul verii doar pentru că atunci perii lor erau mai mătăsoși.

Dintr-un anumit punct de vedere, vara a fost cel mai ușor anotimp cu care puteam începe. Însă lista pentru primăvară s-a dovedit a fi nu numai foarte lungă, ci a și iscat nenumărate discuții între noi. Bine că s-a oprit ploaia și am lăsat deoparte listele pentru o vreme. Toamna avea să fie și mai controversată decât primăvara.

I-am citit lui Ruri în întregime poemul meu preferat de Bai Juyi,

Cântecul nepieritoarei tristeți, traducându-i vers cu vers. Firește că toată lumea știa povestea nefericită a lui Yang Gueifei, dar nu mulți o citeau în chineză. Dacă am fi avut mai mult timp, aș fi învățat-o pe Ruri chinezește, dar vara era pe sfârșite și ne pregăteam deja să ne întoarcem în capitală.

Mintea îmi era plină de versurile lui Bai Juyi. Tot scriind la poveștile mele cu Genji, parcă îl vedeam aievea pe împărat jelind moartea doamnei Kiritsubo în timp ce privea îndelung paravanul pictat cu scene din *Nepieritoarea tristețe.* Împăratul chinez a trimis vrăjitori după spiritul lui Yang Gueifei, pe o insulă fermecată, iar ea le-a oferit în dar un ac de păr din aur pentru împărat. Ce mult și-ar fi dorit și împăratul din povestea mea să poată face la fel pentru iubita lui plecată dintre noi! Ruri m-a sfătuit atunci să scriu un fragment asemănător, în care doamna Kiritsubo ar locui după moarte în paradis și ar trimite de acolo o dovadă palpabilă, consolându-i pe cei rămași în viață. Mărturisesc că propunerea m-a lăsat fără grai.

Până și eu am fost uimită de propria mea reacție. Oare de ce mi se părea atât de respingătoare ideea de a copia episodul cu pricina? La urma urmei, eram o mare admiratoare a lui Bai Juyi. Era limpede că eu și Ruri înțelegeam poemul în mod diferit. Poate că în China existau vrăjitori cu puteri magice, care îi vizitau pe cei trecuți în lumea de dincolo, deși însuși Confucius spunea că nu are niciun rost să ne tot gândim la spirite și la cei duși de pe lumea asta. În orice caz, asemenea lucruri depășeau experiența mea și eram sigură că la noi nu existau asemenea vrăjitori, decât poate în basme. Niciodată nu mă gândisem că poveștile cu Genji ar fi niște simple basme, așa că nici nu luasem în considerare posibilitatea de a apela la magie. Mă revoltam cu toată ființa împotriva ideii și mă uimea faptul că Ruri își putuse imagina o astfel de scenă. Mă bătea gândul că o judecasem greșit.

Mai aveam puțin până să ne luăm rămas-bun, dar ne tot

ciondăneam. Devenise tare neplăcut. Eram sigură că Ruri avea să înțeleagă, dacă îi explicam de ce voiam să mă limitez la viața reală. Dar ea nu pricepea și pace. O ținea una și bună că nu vedea niciun motiv pentru care să nu scriu tot ce-mi trece prin minte.

— E povestea ta, îmi spunea ea întruna. Poți să scrii tot ce poftești. De ce să te mărginești?

Eram atât de mâhnită, încât m-am supărat și mai tare din cauza asta. Mi-am pierdut cumpătul și nici măcar n-am reușit s-o conving pe Ruri.

Îmi era mai ușor să scriu atunci când nu mă gândeam la ceea ce făceam – pur și simplu, scriam. Mă așezam la măsuța de scris, mi-l închipuiam pe Genji într-o anume împrejurare și puneam pe hârtie ce îmi trecea prin minte. Dar acum devenisem conștientă de ceea ce făceam și nu eram deloc fericită. Îmi pierdusem siguranța. Scriam o frază, pentru ca apoi să o mâzgălesc cât ai zice pește. Nu mai aveam încredere nici în propria mea judecată. Oare nu ar fi fost mai bine să șterg toate referirile la Bai Juyi?

Din pricina lui Ruri, acum mă îndoiam răspicat de felul în care scriam. Ceea ce înainte îmi păruse firesc, acum era ciudat. Iar povestea nașterii lui Genji s-a dovedit a fi mult mai greu de scris decât îmi închipuisem.

M-am inspirat din *Jurnalul vremelniciei*, scris de mătușa mea. Când l-am citit prima dată, m-a captivat pe loc o frază de la început. Cuprinsă de disperare, mătușa a căutat să-și abată gândurile negre cu povești de dragoste mai vechi, dar n-a găsit niciuna care să-i aline suferința. „Toate erau o grămadă de făcături demne de dispreț”, scrisese ea în jurnal. Așa s-a hotărât să scrie despre viața ei cea adevărată, oricât de aspră ar fi fost, în loc să plăsmuiască basme.

Firește că unii respingeau scrierile ei, etichetându-le drept niște elucubrații de scorpie nebună. Alții găseau rușinos faptul că își recunoștea cu sinceritate gelozia, disperarea, nebunia și toate

celelalte sentimente pe care oamenii se feresc să le dezvăluie cuiva. Dar eu am crezut întotdeauna că a fost foarte curajoasă deschizându-și inima în fața lumii întregi, indiferent din ce motiv. Iar jurnalul ei rămâne cea mai emoționantă lucrare pe care am citit-o vreodată.

După ce s-a dedicat credinței, mătușa a renunțat la scris. Zicea că a spus tot ce avea de spus și că nu-i mai rămăsese nimic de adăugat. Eu cred că scrisul a ajutat-o să închege și să alunge toată otrava care o măcina. Acum avea o seninătate de invidiat. Voiam atât de mult să-i arăt poveștile mele cu Genji, dar șovăiam, căci îmi era teamă de părerea ei. Nu cred că aș fi putut îndura niște observații prea severe. Am vrut să-i las câteva fragmente, să le citească după plecarea mea, dar, cu toate că mai târziu mi-a părut rău, atunci am fost prea temătoare ca să-mi duc planul până la capăt.

După ce m-am întors în capitală, m-am mai întâlnit cu Ruri din când în când, însă n-am mai fost niciodată „două păsări cu o singură aripă”, ca în vara aceea. Eram neliniștită și plină de toane. Ruri încerca din răsputeri să fie înțelegătoare. Mi-a cerut cu împrumut harpa *koto,* în încercarea de a reînvia atmosfera lipsită de griji din timpul verii. Apoi m-a rugat să o învăț să cânte. Aproape nepăsătoare, i-am scris următorul poem:

Tsuyu shigeki yomogi ga naku no mushi no ne wo oboroke nitte ya hito no tazunemu

Vii să întrebi / Cum se aude glasul gâzei / în iarba foșnitoare și plină de rouă.

Dar până la urmă m-am învoit s-o învăț. Eram atât de îndârjită din cauza scrisului, încât am lăsat pensula deoparte, plină de năduf. Ruri se străduia să mă încurajeze, întrebându-mă încontinuu cum mergea, dar eu nici nu voiam să aud. Cel puțin cântatul la *koto* ne

mai abătea atenția.

Când reușeam să mă concentrez cum se cuvine, cuvintele curgeau de la sine. Câteodată mă simțeam în mijlocul unui curent de apă vijelios, iar mintea îmi zăbovea câteva clipe într-un ochi liniștit, căutând în adâncuri cuvântul potrivit. Apoi mă avântam din nou în inima curentului și pluteam ca o frunză purtată de o voință ce nu era numai a mea. Ori de câte ori aveam parte de o astfel de dimineață, eram veselă toată ziua după aceea. Aveam chiar puterea să mă joc cu frățiorii cei mici prin grădină. Din păcate însă, asemenea zile nu veneau decât arareori. De cele mai multe ori, mă împotmoleam îngrozitor de tare în noroi și mă socoteam norocoasă dacă eram în stare să înfirip măcar o umbră de gând. Și apoi, mai erau și zile în care mă chinuiam toată dimineața la masa de scris, fără să pot pune pe hârtie niciun cuvânt.

Toți cei ai casei învățaseră să mă lase în pace când eram arțăgoasă, dar cu Ruri era mai greu. Când te apropii de cineva și apoi descoperi că sunt multe privințele în care nu gândiți la fel, încep să te sâcâie tot soiul de lucruri mărunte, pe care înainte nici nu le-ai fi luat în seamă. Obiceiuri care ți se păreau cândva pline de farmec acum nu mai sunt decât obositoare.

Ruri a simțit că sentimentele mele față de ea s-au schimbat. Nu era vina ei. Încerca să compenseze tăcerile mele vorbind mai mult, dar nu reușea decât să mă facă să fiu și mai retrasă. În cele din urmă n-am mai putut suporta și i-am scris că sunt bolnavă și nu pot primi musafiri.

Prin luna lui brumar, mi-a scris mâhnită, iar eu i-am răspuns așa:

Shimo kouri tojitaru koro no mizukuki wa e mo kakiyaranu kokochi nomi shite

Înțepenită de brumă, / pensula mea nu e în stare / să-mi deseneze simțămintele, / rămâne doar umbra lor.

Ruri mi-a răspuns astfel:

Yukazu tomo nao kakitsume yo shimo kouri mizu no ue nite omoinagasamu

Scrie mai departe, / chiar dacă pensula nu mai alunecă. / Toate se topesc în negura uitării / ca bruma căzută pe apă.

Îmi este rușine acum, când privesc înapoi și înțeleg că ea avea mai multă încredere în mine decât aveam eu însămi.

În iarna aceea am cântat singură la *koto.* Era o plăcere să-mi petrec timpul exersând, dar mă supăra că nu făceam deloc progrese. M-am sfătuit și cu tata, iar el m-a îndrumat să cânt cu cineva mai bun decât mine. Poate că o lecție sau două nu mi-ar fi stricat, dimpotrivă.

— Știu exact persoana potrivită, mi-a zis el. Este o prințesă, nici mai mult, nici mai puțin. O duce cam greu de când s-a prăpădit tatăl ei, dar am auzit că este o maestră desăvârșită. Voi încerca să stabilesc o întâlnire.

Tata i-a trimis prințesei un mesaj și câteva alge și urechi-de-mare uscate în dar. La scurt timp a sosit și răspunsul ei, scris pe hârtie groasă, din coajă de dud, împăturită. Am rămas uimită de scrisul ei limpede, aproape bărbătesc, dar cuvintele erau prietenoase. Politicoasă, prințesa respingea laudele despre priceperea sa într-ale muzicii, însă era gata să cânte la *koto* împreună cu mine. Propunea să ne întâlnim peste cinci zile.

În noaptea dinaintea celei dintâi lecții a nins mult, însă eu mi-am pregătit instrumentul fără să țin seama de vreme, nerăbdătoare că urma să întâlnesc o persoană nouă. Trăsura și-a făcut cu greu drum pe străzile înzăpezite, în căutarea casei, la marginea din partea de apus a orașului. Tata mă avertizase să nu mă mir prea tare, dar tot am rămas uluită de starea jalnică a casei. Nu se potrivea deloc cu

ceea ce îmi imaginam că ar fi fost locuința unei prințese. Un bătrân în straie sărăcăcioase ne-a deschis poarta încet, opintindu-se din răsputeri, iar vizitiul nostru a mânat boul înăuntru. Mi-a dat jos *koto*-ul, pe care îl învelisem bine, să reziste la frig. Eu am luat cutia cu barele și penele de ciupit.

O slujnică înfrigurată ne-a poftit înăuntru, în camera de oaspeți mare și rece. Acolo ne aștepta prințesa. Casa era înghețată. M-am întrebat de ce gazda nu alesese o încăpere mai mică și mai plăcută pentru lecția noastră. În asemenea condiții, eram sigură că degetele aveau să-mi înțepenească înainte de a putea cânta vreo notă. Dar eram hotărâtă să mă străduiesc. Dacă prințesa putea să cânte pe frigul acela, atunci puteam și eu. Tata mă povățuise să mă îmbrac elegant, cu mai multe rânduri de haine, iar acum eram tare bucuroasă că-l ascultasem. Prințesa era așezată în spatele unui paravan vinețiu, de unde se ițea marginea unei jachete vechi, de culoare închisă. Mi-a urat bun venit cu un glas subțire, nazal.

M-a întrebat ce bucată mi-ar plăcea să interpretez, iar eu, cu respectul cuvenit pentru rangul său, am lăsat-o pe ea să aleagă. A propus ceva de care nici măcar nu auzisem înainte, așa că, stânjenită, am rugat-o pe ea să interpreteze prima dată. Începu să atingă corzile. Din când în când, muzica era întreruptă de un smiorcăit, ca și cum îi curgea nasul și nu se putea opri să și-l șteargă. Fără să vreau, am devenit mai atentă la ritmul în care își trăgea nasul decât la acordurile neinspiratei bucăți muzicale, încheie cu o notă joasă, răsunând grav, ca un vaiet ce șuiera la unison cu vântul din casă.

— Vrei să încercăm un duet? propuse prințesa după ce-am isprăvit cu laudele pe care le înflorisem cât putusem eu mai bine.

Am cerut o bucată bine cunoscută. Dar nu o știa. Am încercat alta, dar nici pe aceea nu o cunoștea.

— Ce ziceți de „Etenraku”? am zis eu, sigură pe alegerea clasică.

Dar ea se codi, sub pretextul că uitase bucata din mijloc.

— Știu, glăsui sprințar vocea ei nazală. Hai să luăm o pauză.

Își scoase penele de pe degete, chemă o slujnică și îi șopti ceva la ureche. O altă slujnică îndepărtă paravanul soios, în spatele căruia am zărit o față lungă și palidă, cu o frunte proeminentă. Deasupra unui evantai antic se ițea semeț cel mai grozav nas din câte văzusem vreodată, cu vârful rozaliu, de parcă ar fi fost vopsit cu șofrănel.

Câteva clipe mai târziu, prima slujnică reveni cu două tăvi antice de lac, pe care erau așezate vase chinezești de celadon. Puse una dintre tăvi în fața mea, iar pe cealaltă, înaintea prințesei. Am înțeles că lecția noastră luase sfârșit. Sub căpăcelele vaselor se găseau câteva felii de nap fiert, care fuseseră fierbinți în bucătărie, dar care acum erau la fel de sleite și neispititoare ca și interpretarea prințesei la *koto.*

În sinea mea mă tot întrebam ce-a fost în mintea tatei. Era limpede că își făcuse niște cunoștințe cu totul neobișnuite la curte.

Cucul

Hototogisu

Tata a fost invitat la o serbare a florilor de cireș în casa în care Michikane, Ministru de Dreapta, se mutase de curând la porunca doctorului, în încercarea de a se înzdrăveni. Michikane suferea de amețeli și coșmaruri. I se recomandase să-și schimbe locuința pentru a scăpa de spiritele neîmpăcate care i-ar fi putut pricinui boala, cu toate că unii puneau slăbiciunea ministrului pe seama vrăjilor făcute în secret sub comanda nepotului său Korechika.

Era în joc însăși problema regenței. Nu era limpede cine avea să urmeze în funcția de mare sfetnic al împăratului și, până când Consiliul Suprem nu confirma alegerea, acuzațiile și contra-acuzațiile de magie neagră erau în floare. Tata, de pildă, nu avea

deloc încredere în Korechika. Era gata să creadă toate zvonurile și îl susținea pe Michikane în încercările sale de a-i pune piedici nepotului. De fapt, în inima tatei se înfiripa din nou visul că ar fi putut reveni la curte dacă lui Michikane i se întorcea norocul. Își agăța speranțele de atenția pe care ministrul o acorda poeziei chineze.

Dacă tata ar fi primit o slujbă la curte, aș fi avut și eu măcar umbra unei șanse. Douăzeci și doi de ani nu era o vârstă atât de înaintată și, la urma urmei, la curte erau tot felul de slujbe. Tata nu-i putea împărtăși speranțele sale fratelui meu cel nătâng și cu atât mai puțin soției sale neinițiate. În schimb, cu mine stătea de vorbă pe îndelete. Chiar a început să mă ia cu el la reuniunile pe teme poetice, ca să înțeleg mai bine cum se poartă curtenii la sărbători.

Am fost de-a dreptul fermecată de frumusețea caselor și, chiar mai mult, de grădina reședinței lui Michikane. Apele râului Nakagawa fuseseră deviate prin grădină, ca să formeze un lac și un pârâiaș, care curgea pe dedesubtul și de-a lungul verandelor dintre case. În mijlocul peticului de pământ cultivat se ridica semeț un deal ce amintea de unul dintre munții fantastici ai Chinei. Mi-au spus că peisajul fusese creat artificial. Mă uitam și îmi era greu să-mi imaginez că priveliștea din fața mea nu era naturală – totul era desăvârșit. Totuși, înainte ca oamenii să fi cărat acolo o mulțime de roabe de pământ, pe locul acela nu fusese nici măcar un mușuroi de furnici.

Stânjeneii erau în floare și m-aș fi plimbat bucuroasă pe malul pârâiașului, privind îndelung toate formele noi de relief care se iveau la fiecare cotitură. Până după-amiază, grădina gemea de curteni care se foiau ca niște fluturi printre bujori. Sub cireșii încă în floare erau așezate covorașe de papură. Paravane de mătase de culoarea smaraldului pământiu umbreau zona dedicată femeilor, fiecare paravan fiind susținut de câte doi stâlpi trandafirii, aranjați de la nuanța cea mai vie la cea mai palidă. Nu mai văzusem

niciodată ceva atât de elegant.

Dacă Michikane devenea regent, tata spera să primească și el o funcție bună. Toți cei prezenți la sărbătoare aveau năzuințe asemănătoare. Ca și tata, cei mai mulți dintre ei își petrecuseră o bună bucată din viață la periferia vieții de curte. De cinci ani, regența fusese în stăpânirea fratelui celui mare, Michitaka. După moartea lui, chiar în primăvara cu pricina, problema succesorului trezise multe speranțe. Cine avea să preia regența? Korechika, fiul lui Michitaka, sau fratele său, Michikane? Amândoi aveau șanse, ca descendenți ai lui Kane'ie, fostul regent, renumit pentru puterea sa. Din postul său de Ministru de Dreapta, Michikane era încrezător, dar cu măsură. Atmosfera de la întrunirea aceea prietenească era încordată, și totuși plină de speranță, iar cerul albastru ca oglinda și vălătucii pufoși ai florilor de cireș păreau să prevestească și ei numai lucruri bune.

Tata a compus un poem în care l-a asemuit pe Michikane cu o floare ce se deschide târziu, dezvăluindu-și splendoarea abia la sfârșit. Toți ceilalți poeți au fost la fel de inspirați, fără a lăsa niciun vers la voia întâmplării. L-am privit pe tata scriindu-și poemul cu mână sigură și curgătoare de îndată ce a primit hârtia și pensula. Știam prea bine cum se căznise zile întregi să aleagă imaginile pe care acum le scria ca și cum i-ar fi trecut prin minte chiar în clipa aceea, într-un moment de pură inspirație.

S-a turnat sake în cupe aproape întinse, așezate pe bărcuțe în forme de păsări, cărora li s-a dat drumul pe apele pârâiașului. Fiecare oaspete trebuia să-și termine poemul înainte ca propria sa cupă să ajungă la capătul drumului. Cel mai iute câștiga cupa și căpăta dreptul de a-și citi poezia în fața tuturor. Tata știa foarte bine cât de important e să te porți cum se cuvine la astfel de serbări. Exersase până și cum să pară ușor atins de aburii băuturii, astfel încât să nu fie considerat nici abstinent, nici bețiv.

— Când bei, ai voie să spui lucruri care trebuie spuse, dar care

sunt prea incomode atunci când sunt rostite în situații obișnuite, mi-a zis el.

În timp, participând la mai multe banchete, mi-am dat seama că nu toată lumea avea aceeași atitudine față de băutură ca tata. Tot el m-a sfătuit să mă retrag după o vreme, deoarece la astfel de petreceri unii bărbați își pierd negreșit rușinea.

— E destul de ușor să scapi de un bărbat beat dacă el este cu adevărat beat și dacă tu ai prezență de spirit. Dar ai grijă la pretendenții vicleni, care își pun pornirile pe seama unei cupe de vin. N-aș suporta să te văd încolțită.

Eu am înghițit gălușca. Nu-i spusesem niciun cuvânt despre locotenentul arcaș.

Din spusele tatei, am înțeles că deciziile importante se luau de cele mai multe ori sub cireșii înfloriți, la astfel de serbări. Adesea, ceremoniile oficiale de la curte nu făceau decât să confirme hotărârile luate printre cupe de vin și tăvi lăcuite, sub florile de cireș.

Situația politică ne influența pe toți. Tata devenise scump la vorbă și își ieșea iute din fire din cauza celor mici. Nobunori ne scotea din sărite cu pălăvrăgeala lui despre ce slujbă avea el să primească la curte, în funcție de ce urma să se întâmple. Eu îi spuneam să tacă din gură și îl trimiteam să se joace cu cărăbușii lui, iar el îmi arunca priviri mânioase.

Dornică să scap de atmosfera încordată de acasă, am luat trăsura și m-am dus, dimineața devreme, să mă rog la Templul Kamo. Cerul era curat și senin la revărsatul zorilor. Liniștea dimprejur îmi domolea încet-încet gândurile agitate. Am băgat de seamă că în apropiere, la Kataoka, se găsea un crâng fermecător, întocmai locul potrivit ca să asculți strigătul obsedant ce răzbate din pieptul mic, albastru-întunecat al acelui cuc numit *hototogisu*. Mi-am amintit de Ruri.

În poezia chineză, aceasta este pasărea „care nu se mai poate întoarce acasă” – *fujo kigyo* strigă, ca un poet în surghiun. În japoneză, avem multe denumiri pentru cuc: pasăre de crâng, locuitor de la marginea pădurii, pasăre încălțată, pasăre de mai. Este pasărea cu pene neîmpodobite, ca în poemul *haru no yo no yami wa ayanashi,* „întunericul nopții de primăvară – simplu, fără de podoabă”. Chinezii numesc și ei cucul cu o expresie (nu sunt sigură cum o pronunță), care înseamnă „zbatere de aripi în ploaie”.

Tot gândindu-mă la denumirile și imaginea cucului în poezie, mi-am adus aminte de Ruri, care știa întotdeauna să privească dincolo de poeme, pentru că era mult mai interesată de ceea ce putea ea însăși să cerceteze despre natură. Altă poezie renumită descrie cum țăranii se duc primăvara să-și sădească pământurile și cucii cântă *asana, asana.* Hotărât lucru, Ruri nu ar fi fost de acord.

— Ce prostie, ar fi zis ea. Cucul face *teppen kaketaka, hotchon kaketaka*, doar așa.

Tot cucul este pasărea care întâmpină sufletele celor morți în drumul lor anevoios spre lumea de dincolo. Este „pasărea înserării”, cea care „ne aduce noaptea”. Cu toate acestea, unul dintre cele mai vechi poeme ale noastre vorbește despre glasul cucului în zori. Parcă o auzeam pe Ruri zicând că nu era nicio nepotrivire, întrucât cucul cânta și noaptea, și dimineața.

Lui Ruri îi plăcea *hototogisu.* Voia să-l trecem pe lista păsărilor de vară. De la ea am aflat că i se mai zicea și *shokkon,* „sufletul omizilor verzi”.

— Poate din pricină că mănâncă o sumedenie de astfel de vietăți, mi-a explicat ea. Are burta plină cu sufletețele lor verzi.

De fapt, aceasta era problema cu Ruri: era foarte atentă la amănunte, dar prea lua totul în sens literal.

— Vrei să-ți spun ceva nemaipomenit? m-a întrebat ea în mijlocul discuției noastre despre liste.

Niciodată nu știam ce-i trece prin minte.

— Cucul nu-și face cuib.

A așteptat răbdătoare s-o întreb unde își clocește ouăle, ca să-mi poată explica zâmbind cum le depune în cuiburile altor păsări și cum le lasă pe acestea să-i crească puii.

— Nu-ți sună cunoscut? m-a întrebat ea înțepată.

Cred că i-am răspuns că nu cunoșteam pe nimeni care să-i semene cucului, dar mai târziu m-am gândit pe îndelete la spusele ei și mi-a venit în minte Genji.

Pierdută în gânduri și fără nicio tragere de inimă să mă întorc de îndată acasă, abia într-un târziu mi-am dat seama că începea să se înnoreze. Am compus următorul poem:

Hototogisu koe matsu hodo wa kataoka no mori no shizuka ni tachiya nuremashi

Aștept și iar aștept / să aud glasul cucului în liniștea pădurii din Kataoka. / Mă tem să nu mă prindă ploaia.

În răstimpul în care Consiliul Suprem chibzuia pe cine să numească regent, tata mergea în fiecare zi la conacul Nakagawa al lui Michikane. Acolo se afla și în a treia zi din cea de-a cincea lună, când a venit solul împărătesc cu edictul care îl desemna pe Michikane drept regent. Nobilii începură să se perinde în valuri la reședință lui, să-l felicite. Era un du-te-vino nemaipomenit, de parcă toate trăsurile din oraș se adunaseră în același loc. Când s-a înapoiat acasă târziu în acea seară, tata era neobișnuit de tăcut. L-am ajutat să-și dea jos pălăria cea scorțoasă de curte.

— Pentru noi începe o viață nouă, nu-i așa? am îndrăznit eu să rup tăcerea.

El mi-a zâmbit trist:

— Sper, Fuji. Am stat deoparte atât de multă vreme, încât îmi vine greu să mă văd din nou într-un post cu răspundere.

— Dar nu asta ai visat în toți anii aceștia de când a murit mama?

i-am reproșat.

Mi se părea ciudat că nu era mai vesel. Își întinse picioarele pe rogojină și îmi aruncă o privire gânditoare. Cugeta cât de mult să-mi spună, îmi dădeam limpede seama de asta. Dar el nu știa ce bine ajunsesem să-l cunosc.

— Mă îngrijorează Michikane. Se preface plin de energie, dar mă tem că nu se simte prea bine. I-am auzit pe doctorii lui vorbind despre binefacerile cojii de magnolie – să fie oare vreo boală de nervi?

Tata căscă.

— Ori poate că de vină nu e decât încordarea din ultimele săptămâni. Vedem cum se mai simte în zilele următoarele. Eu am obosit. Cel puțin problema regenței s-a rezolvat, așa că nu mai e nevoie să ne batem capul cu Korechika.

Nu-i puteam mărturisi tatei că pe mine mă fascina Korechika. Avea douăzeci și unu de ani și, din câte îmi spuneau prietenele mele de la curte, era nemaipomenit de arătos. Pentru unele dintre aventurile lui Genji mă inspirasem chiar din peripețiile lui. Tot atât de adevărat era însă și faptul că reușise să calce multă lume pe bătături. Era el isteț, dar nu ținea deloc cont de înrâurirea pe care o avea asupra altora. În urmă cu câțiva ani, tatăl său îl ridicase în rang mult deasupra rudelor, mai cu seamă deasupra celor doi unchi ai săi, iar aceștia nu-l iertaseră pentru o astfel de jignire. Apoi fusese desemnat regent temporar, după moartea tatălui său. Să fi avut mai mult tact, poate ar fi izbutit să-și păstreze poziția.

După numai o lună de la numire, Korechika se dovedise un cârmuitor tiranic și mulți dintre cei de seama tatei se scăldaseră în ape tulburi. Nici măcar în perioada de doliu după tatăl său nu s-a putut înfrâna să nu hotărască decrete noi pentru tot felul de amănunte din viața de la curte, unde socotea că era nevoie de îmbunătățiri – fleacuri precum lungimea potrivită pentru pantalonii

curtenilor. Îi scosese pe toți din sărite. Nu le plăcea să primească ordine despre cum să-și organizeze slujba la curte până în cele mai mici amănunte tocmai de la unul ca el, lipsit de experiență. Fără îndoială, Korechika și-a dat seama că autoritatea sa de regent era șubredă și a început să ia măsuri pentru a-și doborî potrivnicii – mai ales pe unchii săi. Totuși, mie îmi venea greu să cred că tocmise călugări care să-i facă farmece lui Michikane. Mai degrabă mi se pare că Michikane era cel care îl pizmuia pe el.

Ca și pe tata, și pe mine mă îngrijora Michikane, dar nu din pricina stării lui de sănătate. Eu mă bizuiam pe ceea ce auzisem despre el de-a lungul anilor și pe ceea ce văzusem cu ochii mei la banchete. Era un om din cale-afară de pocit, scund și îndesat, cu o față plină de semne. Sprâncenele îi creșteau împreunate ca o omidă. Până și brațele îi erau păroase. Se întâmplă să mai fie și oameni sluți, dar cu suflet frumos, însă de cele mai multe ori nu este așa.

Chipul lui Michikane era oglinda fidelă a personalității sale. Avea un fel de a fi șiret și poruncitor, iar oamenii se temeau de el. Tata sublinia mereu că îi era credincios soției, ca dovadă a moralității lui de neștirbit. Fără îndoială, nimeni nu l-ar fi putut acuza pe Michikane că ar fi fost ușuratic, dar cu toate acestea aveam impresia că se folosea de propria lipsă de interes într-ale iubirii tocmai pentru a critica aventurile celorlalți. Pentru mine nu era atât un virtuos, cât mai degrabă un snob. Tata voia cu tot dinadinsul să-l crediteze pe Michikane cu fel de fel de calități, așa că părerea lui despre el era deformată, mă tem, de faptul că lui Michikane îi plăcea poezia chineză.

„Așchia nu sare departe de trunchi” spune o vorbă, dar eu cred că este valabil și contrariul. Fiul cel mare al lui Michikane avea faimă de drac împielițat. De pildă, la ceremonia de viață lungă dedicată bunicului său Kane’ie, când a venit momentul dansului pe care trebuia să-l interpreteze împreună cu fratele lui, băiatul a făcut o asemenea criză de copil răzgâiat, încât toată lumea o ține minte

până în ziua de azi. Se pare că la fel de mult îi plăcea să chinuie animalele. Unii cred că moartea lui înainte de vreme, la doar unsprezece ani, a fost provocată de blestemul unui șarpe pe care îl jupuise de viu.

Îmi închipuiam groaza pe care o trăia mama lui. Michikane îi era credincios, dar era limpede că o învinovățea pentru faptul că nu-i dăruise nicio fiică pe care s-o mărite în familia imperială. Biata femeie aducea pe lume fii, unul după altul, dar erau cu toții niște mici monștri. Colac peste pupăză, frații lui, Michinaga și Michitaka, aveau multe fete. La vremea aceea, soția lui Michikane era grea din nou și, fără îndoială, că se ruga cu îndârjire să aibă o fată. Pe scurt, acesta era omul de care depindea soarta tatălui meu, și asta mă îngrijora.

Grijile tatei legate de sănătatea lui Michikane s-au dovedit întemeiate. Floarea de cireș care se deschisese târziu avea să cadă răpusă după numai șapte zile. La trei zile după dispariția fulgerătoare a lui Michikane, au numit un nou regent. Puterea nu i-a fost însă încredințată tânărului Korechika, așa cum el însuși se aștepta, ci celuilalt unchi al său, Michinaga.

Tata a rămas alături de alți câțiva oameni acasă la Michikane, să ajute la pregătirile de înmormântare, deși mulțimea care se adunase în același loc cu câteva zile înainte se mutase acum, cu mic, cu mare, acolo unde se afla noul centru de putere – în jurul lui Michinaga. Tatei nu-i stătea în fire să cerșească favoruri în acest fel. S-a achitat de ultimele îndatoriri față de Michikane și s-a întors acasă fără zarvă. Oricum, numirile în viitorul cabinet nu aveau să fie anunțate decât după Anul Nou. Tata se consola cât de cât cu ideea că noul regent, Michinaga, fusese atașat de fratele său cel pocit și împărtășea în parte preocupările sale literare.

Până la numirile pe care urma să le facă noul regent Michinaga,

tata nu avea cu ce să-și țină mintea ocupată. Îmi dădeam seama că se gândea iarăși să-mi găsească un soț. Mama noastră vitregă tocmai născuse din nou, o fetiță de această dată. Părea așa de fericită! Probabil tata se gândea că binecuvântările vieții domestice mi-ar rezolva și mie toate problemele.

E drept că nu eram fericită. Cu scrisul nu făceam deloc progrese și, de când nu mă mai vedeam cu Ruri, nu mai aveam nici cu cine să vorbesc. Singura lecție de *koto* cu prințesa cu nasul roșu îmi fusese de ajuns. Ce bine ar fi fost ca prietena mea, Chifuru, să fie mai aproape! Dar la vremea aceea născuse și ea și căpătase preocupări domestice. Cu toate acestea, nu eram încredințată că răspunsul la problemele mele era căsătoria. Nu știu dacă se găsea vreun bărbat care să-mi placă într-atât cât să mă mărit cu el – cel puțin nu printre bărbații care m-ar fi vrut pe mine.

În cele din urmă am simțit că venise timpul să-i spun tatei că mă hotărâsem să nu mă căsătoresc niciodată. Speram că avea să se simtă ușurat să scape de grija de a-mi găsi un soț, însă, de fapt, eu eram cea care se simțea mai bine astfel. Prin urmare, i-am zis că doresc să-i vorbesc despre ceva important. El mi-a răspuns neobișnuit de voios:

— Da, sigur. Și eu am ceva important să-ți spun.

Iată-ne pe amândoi din cale-afară de veseli, gata să stăm de vorbă. Asta ar fi trebuit să ne facă bănuitori. Tata a fost cel care a deschis discuția.

— Știi că mă preocupă viitorul tău, a început el. Am fost cu toții afectați de frământările politice din ultima vreme și s-au întâmplat multe, slavă Domnului, dar asta nu înseamnă că nu am făcut planuri pentru tine.

Cred că ochii îmi ardeau cu putere. Și-a luat privirea de la mine.

— La un moment dat am crezut că te voi putea trimite la curte, dar acum ar fi bine să nu ne punem prea mari speranțe în planul acesta.

De-abia mă puteam abține să nu izbucnesc:

— Știu că ai fost îngrijorat, tată, dar acum poți să te liniștești.

Dar firește că mi-am mușcat limba și am așteptat să termine.

A început să-mi povestească despre Nobutaka, o rudă îndepărtată de-a lui, cel care îl ajutase să obțină un post la curtea împăratului Kazan, la începutul carierei sale. Era cu vreo cinci ani mai tânăr decât tata. Știam de el de când eram copilă: cât de îndatorat îi era tata, ce persoană deosebită era, așa că nu am dat prea multă importanță vorbelor pe care mi le spunea acum tata despre el până în clipa în care am auzit cuvintele: „și a fost de acord să te ia de soție”.

Am ascultat apoi împietrită cum mi-a povestit mai departe despre funcția plină de prestigiu a lui Nobutaka în calitate de guvernator de Chikuzen și despre averea consistentă pe care o strânsese grație funcțiilor deținute înainte. Mi-am amintit că Nobutaka avea un fiu de vârsta mea. Poate că nu înțelesesem eu bine – poate tata voia să-mi spună că fiul lui Nobutaka era cel care fusese de acord să ne unim familiile printr-o căsătorie.

Dar nu era așa. Vorbea despre Nobutaka – Nobutaka, cel care divorțase de prima soție și avea alte două neveste, fără să mai socotim țiitoarele și fără să mai socotim câți copii avea de la toate.

— Așadar, conchise tata, ne-am înțeles să nu ne grăbim, nu are rost. El se va întoarce în capitală la începutul iernii și vă puteți întâlni atunci.

M-a privit cu atenție, iscoditor. Eu rămăsesem mută.

— Sunt încredințat că este o soluție grozavă, zise el câteva clipe mai târziu. Nu-mi doresc altceva decât să fii fericită, Fuji.

Și apoi:

— Și tu ce voiai să-mi spui?

— A, nu era chiar așa de important, am oftat eu.

I-am cerut voie și am zbughit-o în camera mea. După ce mi-a mai trecut spaima, gândurile mi-au zburat la mătușa și la căsnicia ei

nereușită alături de un bărbat care mai avea și alte soții. Toate replicile ei amare, pe care le auzisem fără să vreau în copilărie, îmi năvăleau acum în minte. Decât să fie a nu știu câta soață a celui mai puternic om din ținut, ne-a zis ea odată, ar fi preferat un bărbat obișnuit care să fie numai al ei treizeci de nopți pe lună.

În tinerețea ei, mătușa fusese nespus de frumoasă și, pe deasupra, isteață și pricepută la poezie, dar nici măcar ea nu reușise să găsească fericirea în căsnicie. În comparație cu ea, eu aveam șanse și mai mici. Frumoasă nu eram și mi se dusese vorba că eram citită, nu fermecătoare. Iată că acum primesc ceea ce merit, mi-am spus. Un soț îndeajuns de bătrân ca să-mi fie tată, cu nenumărate neveste și copii. Mă întrebam de ce acceptase Nobutaka planul tatei. Am ajuns la concluzia că îi făcea încă o favoare, ca acelea despre care tot auzisem din copilărie. De această dată îi salva fiica cea nemăritată. De ce nu puteau să mă lase în pace? Mă simțeam trădată fără milă.

Tot scrisesem despre mâneci ude de lacrimi, iar atunci, pentru prima dată în viață, am trăit și eu experiența pe pielea mea. Lacrimile mi se rostogoleau peste piatra de făcut cerneală inundând cu pete cenușii însemnările din jurnal.

Tot restul acelei veri m-am lăsat cuprinsă de deznădejde, dar în cele din urmă, obosită de atâta frământare, m-am hotărât să nu mă dau bătută așa, cu una, cu două. Am devenit neobișnuit de liniștită, spre nedumerirea tatei. Firește că nu i-am spus verde în față că nu sunt de acord cu planul lui, dar se vedea limpede că nu eram încântată. În fiecare zi chibzuiam cum ar fi fost mai bine să-mi pledez cauza. Tot nu puteam să înțeleg de ce voia cu tot dinadinsul să mă mărite.

Întâmplarea asta mi-a servit totuși la ceva: m-am detașat de vechile mele nemulțumiri. Mă crezusem nefericită pe vremea când mă luptam cu scrisul despre Genji, dar asta nu era nimic în

comparație cu nenorocirea care mă aștepta de acum încolo. De ce oare nu știusem să mă bucur de viața pe care o aveam în casa tatei atunci când totul părea să rămână veșnic neschimbat? Acum că toate aveau să se sfârșească, viața mea acasă, în camera mea, în grădina noastră – le găseam dureros de dragi.

Aflasem răspunsul la întrebarea mea. Nu ajungem să prețuim lucrurile pe care le avem decât atunci când ele încep să se schimbe și mor. Umbra de vremelnicie plutind pieritoare pe un cer de vară ne face să privim văzduhul, viața scurtă a frunzelor ruginii de arțar ne face să le sărbătorim, iar efemeritatea demnă de milă a vieții omului ne mișcă. Cum să fie viața mea diferită? Mă amăgisem cu gândul că puteam să găsesc o scăpare în fața schimbării, că puteam să viețuiesc asemenea unui iaz de grădină, hrănit cu exact atâta apă cât să-și păstreze o anumită adâncime și o anumită formă. Poate că din pricina aceasta rămăsesem pe loc.

Râme

Mimizu

Solstițiul de iarnă a trecut fără multă pompă. Era frig, dar încă puteam să mă strecor dimineața din așternuturile calde fără să tremur. După calendarul meu chinezesc, în zilele acelea *râmele se răsucesc înnodându-se.* Nu știam prea bine ce înțeles avea expresia, așa că l-am întrebat pe grădinar dacă văzuse vreodată ceva de felul acesta. Și-a frecat un ochi cu degetul, ca să arate că se gândește bine, și mi-a zis:

— Râme, domniță? Păi, acum nu e vremea râmelor. Dorm, să știți. Ele sunt pline de apă și se ascund adânc în pământ, ca să nu înghețe. Mai ies abia la primăvară.

Am verificat calendarul și, într-adevăr, la mijlocul lunii a patra

scria *râmele ies din pământ*. Poate că, dacă am săpa îndeajuns de adânc în pământ, am găsi locul în care dorm râmele iarna. Or fi toate înnodate! I-am cerut grădinarului să facă niște gropi adânci în grădină, dar el, după cum mă așteptam, nici n-a vrut să audă, fiindcă pământul era tare ca piatra. Am încercat să-l cooptez în planul meu pe Nobunori, dar și el devenise cam pretențios de la o vreme și n-a vrut să se murdărească pe mâini. Era mai preocupat de viermi filosofici decât de râme.

Toată lumea așteptase cu nerăbdare vremea rece, în speranța că ne va scăpa de demonii molimei, dar boala a lovit cel mai năprasnic tocmai atunci, de parcă și-ar fi bătut joc de noi. A murit și sora noastră mai mare, Takako. A bolit mai puțin de o săptămână. La început a fost doar prost dispusă, iar apoi a căzut la pat. Să fi fost din cauză că era mai slabă la minte? Nu știu. În orice caz, Takako fusese întotdeauna sensibilă la microbi, așa că nu ne-am îngrijorat în mod deosebit decât atunci când a lovit-o o fierbințeală cumplită, semn clar că o cuprinsese boala. Tata a chemat un vraci să o descânte, dar strădaniile lui au fost zadarnice. Umpluse casa de mirosul semințelor de mac arse în încercarea de a alunga spiritele rele, însă Takako gemea și se zvârcolea în somn, scuturată de friguri, la fel ca înainte.

Apoi, când i s-a apropiat sfârșitul, s-a luminat de o istețime împăciuitoare. Îngenuncheată la căpătâiul ei, am și uitat cât era de prostuță. Era ca și cum toate răutățile ei lumești fuseseră mistuite de febră. Chipul său rotund devenise o mască vie, cu ochii privind într-o altă lume. Nu știam să fi avut înclinații religioase, dar acum începuse să vorbească despre Buddha Amida și despre nori purpurii și ceruri aurii, pline de nimfe celeste fluturând năframe de mătase. Atentă la vorbele ei fără șir, mi-am dat seama că descria de fapt scena de pe una dintre tapiseriile brodate aflate în templul familiei noastre. Slujnicele ei o priveau cu evlavia cuvenită unei ființe sacre. Nu încape nicio îndoială, credeau că Takako vedea

aievea paradisul și că sufletul ei nevinovat se pregătea de ultimul zbor. La urma urmei, motivul pentru care știm cu toții cum arată paradisul este pentru că așa ni-l zugrăvesc obiectele sfinte, precum tapiseria din templul nostru.

Mi-au dat lacrimile când am auzit-o pe Takako vorbind despre mama, pe care o vedea așezată pe o floare deschisă de lotus, zâmbitoare și chemând-o la ea. Bineînțeles că tata a adus acasă încă un sobor de preoți, să slujească pentru însănătoșirea lui Takako, dar era limpede că aceștia urmau să treacă în curând la liturghia de înmormântare. Moartea oricărui tânăr ar trebui să fie o întâmplare tragică, însă sfârșitul lui Takako nu mi s-a părut deloc așa. S-a stins absorbită complet de viziunea ei, parcă mai împlinită decât o văzusem vreodată.

Și așa a venit sfârșitul de an. Purtam straie de doliu după Takako. Hainele cernite îmi aduceau mereu aminte ce an dureros fusese acela – de la înmormântările mari, publice, ale lui Michitaka și Michikane, până la cele mici, personale, ca cea a lui Takako. Părea că moartea ne bântuise pe toți în anul acela.

De *kōshin*[34] am stat treji toată noaptea, după cum e obiceiul. Venite pentru rânduielile de pomenire a lui Takako, multe dintre rudele noastre stăteau la noi, chiar și bunica. La vârsta ei, rar se încumeta să iasă din casă, mai ales pe timp de iarnă. Se întâmpla uneori ca noaptea de *kōshin* să se transforme într-un eveniment

---

[34] La origine un concept taoist al retribuției divine, *kōshin* se bazează pe ideea că în corpul uman hălăduiesc trei „râme“ care au rolul de a monitoriza păcatele și de a le raporta în paradis o dată la șaizeci de zile. Viața persoanei respective urma sau nu să fie scurtată potrivit raportului. Dar râmele nu puteau pleca decât dacă ființa în care trăiau adormea, de aceea oamenii încercau să stea treji, ca să împiedice râmele să-și facă raportul. (N. a.)

amuzant, cei prezenți născocind trucuri care de care mai ciudate ca să-și alunge unul altuia somnul. Cu toată durerea noastră, noaptea aceea nu a fost o excepție. Spre uimirea mea, bunica ne-a spus că singurul motiv pentru care păstram obiceiul de veghe în noaptea de *kōshin* era acela că ne distram atât de bine. Orice om zdravăn la cap înțelegea că în trupurile noastre nu aveau cum să locuiască trei râme răutăcioase.

Ei bine, fratele meu Nobunori credea și nu voia s-o lase pe bunica să scape așa ușor cu vorbele ei. S-a și certat puțin cu ea, nerod cum îl știam. Nobunori luase întotdeauna în serios tot ce se spunea despre râmele *kōshin.* Încă de când era mic se căznea să nu adoarmă. Bine că sărbătoarea era doar o dată la șaizeci de zile, altfel bietul băiat s-ar fi îmbolnăvit de nervi. Pasiunea lui pentru tot felul de gâze trebuie să fi fost cea care l-a făcut să se identifice atât de profund cu râmele divine. Susținea sus și tare că le simțea zvârcolindu-se aievea în trupul lui, pe măsură ce se apropia ziua de *kōshin.*

Oamenii sunt în stare să facă orice ca să-și schimbe karma. De pildă, mulți prepară tot soiul de leacuri din ierburi ca să împiedice oboseala. Unii sunt convinși că își prelungesc viața și își întăresc trupul dacă mănâncă de două ori pe săptămână capră sălbatică. Alții se bizuie pe frunzele de ginkgo pentru ajutarea memoriei. Poate m-aș fi lăsat convinsă că aceste metode ar putea prelungi viața, dar îmi era greu să iau în serios râmele *kōshin.*

Se mai spune că toți copiii zămisliți în noaptea de *kōshin* ajung hoți, și chiar există exemple adevărate. Aceasta o fi de fapt pricina pentru care nu ai voie să te duci la culcare în noaptea de *kōshin,* iar povestea cu râmele care îți dau în vileag păcatele este o simplă înfloritură. Oamenii trebuie pur și simplu împiedicați să facă dragoste în această noapte.

Tot vorbind noi cu însuflețire despre *kōshin,* bunica și-a dus aminte o poveste înfiorătoare petrecută într-o astfel de noapte, cu vreo treisprezece ani în urmă. I-o povestise mătușa, care, la rândul

ei, o auzise de la însuși Kane'ie.

Era prima noapte de *kōshin* din noul an. Fiicele lui Kane'ie, împărăteasa Senshi și sora ei, Chōshi – prima soție a prințului moștenitor, au pregătit o petrecere mare la palat. Cei trei frați ai lor, Michitaka, Michikane și Michinaga, au venit să înveselească atmosfera. Doamnele de la curte au compus poeme și au făcut glume rafinate, iar slujitorii lor s-au întrecut în concursuri de *go* și de table. Câștigătorii au primit premii minunate și veselia a fost în toi întreaga seară.

În cele din urmă, puțin înainte de revărsatul zorilor, s-a auzit și primul cântat al cocoșilor. Oaspeții au observat că Chōshi moțăia și se înclina pe o parte. Una dintre doamnele ei de onoare a strigat-o:

— Doamnă, încă nu aveți voie să adormiți!

O altă doamnă a spus în șoaptă:

— Șșșt! Cocoșii au cântat deja, lasă prințesa în pace.

Însă Michitaka a insistat să o trezească, pentru că voia să asculte și ea poezia pe care o compusese atunci, pe loc. Chōshi nu i-a răspuns, ca și cum ar fi dormit adânc. Tot strigând-o, Michitaka s-a apropiat și a încercat s-o ridice în picioare. Închipuiți-vă ce șoc a avut când i-a simțit trupul rece. A înșfăcat o lampă și i-a trecut-o prin fața ochilor – prințesa murise!

Ce tragedie! Cei trei copii mici ai lui Chōshi, de șapte, șase și trei ani, au rămas orfani de mamă. Ce a mai plâns Kane'ie! Până și mătușa a fost îndurerată de suferința lui, cu toate că erau deja despărțiți de multă vreme.

Ascultând-o pe bunica, am simțit cu toții un fior rece pe șira spinării.

— Și cine a omorât-o? a rupt tăcerea unul dintre noi.

— O, a fost o stafie, nu încape îndoială, a răspuns bunica. Dar nu s-a găsit nicio dovadă, să știm a cui anume. Kane'ie este încredințat că a fost unul dintre dușmanii lui politici, dar în asemenea cazuri e greu de spus.

Atunci a intervenit fratele meu:

— Nu vedeți cât e de limpede? s-a semețit el trufaș. Este chiar dovada de netăgăduit a puterii pe care o au râmele *kōshin* și pe care voi o luați cu toții în derâdere. După mine, povestea prințesei stă mărturie pentru ce vă tot spun eu de atâta amar vreme.

Vorbele lui i-au făcut pe ceilalți să tacă. Nobunori a profitat de victorie și s-a retras țanțoș din încăpere. Nici n-a ieșit bine pe coridor, că noi, ceilalți, ne-am și aruncat câteva ocheade pline de subînțeles și am izbucnit în râs.

Așa ne-am petrecut ultima noapte de *kōshin* a anului, la începutul doliului după Takako. Pesemne că voioșia noastră nepotrivită venea din sentimentul pe care îl aveam toți că trecuse un an greu, că depășiserăm moartea și nesiguranța și că mai rău de atât nu putea să ne fie. Trecuse un an trist, se dusese pe apa sâmbetei. Anul cel nou avea să fie altfel și noi urma să-l petrecem cu puteri reînnoite.

În ajun de An Nou sosi un mesager cu vestea că mătușa murise de vărsat în vila ei de la munte, cu două zile în urmă. O pomeniserăm cu toții în noaptea de *kōshin*, când bunica ne povestise despre misterioasa moarte a prințesei Chōshi. Bineînțeles că nu bănuiam nimic, dar când te gândești că mătușa și-a dat sufletul chiar în clipele în care noi vorbeam despre ea! întotdeauna m-am întrebat dacă nu cumva tocmai spiritul ei, plutind deasupra noastră, o îndemnase pe bunica să spună povestea aceea.

Mi-a părut rău că nu am avut curaj să-i arăt poveștile mele cu Genji. Temându-mă că ar fi putut să mă critice, pierdusem o ocazie prețioasă de a învăța de la ea. Ce păcat că fusesem timidă! îmi îngheța sângele în vine la gândul că am fost atât de naivi încât să ne închipuim că nenorocirile din anul acela se sfârșiseră deja. O singură zi și e de ajuns pentru ca moartea să pună capăt unei vieți plăpânde, peste care se așterne apoi uitarea.

Anul Nou

Shōgatsu

Stabilește-ți ritmul pentru tot anul prin ceea ce faci în primele zile. Chiar dacă ești împrăștiat, nu prea te simți în largul tău și nu ești în stare să te aduni, străduiește-te să fii atent la mulțimea de ceremonii de la începutul anului. Dacă te lași purtat de rituri, ai să fii uimit cât de bine ți se va orândui mintea ca urmare a unor gesturi simple bine știute. În primele zile din anul care a urmat morții surorii mele, am fost nevoită să mă disciplinez cu severitate, ca să-mi urmez propriile sfaturi. În cele din urmă strategia a funcționat și așa m-am trezit într-o zi fredonând fericită, aproape împotriva a ceea ce simțeam.

Îmi plăcea mult sentimentul de nou care însoțea chiar și cele mai simple activități. Am schimbat toate amuletele de hârtie, care se scorojiseră și se umpluseră de praf în timpul anului, cu unele noi. Doar ce vedeam îndoiturile proaspete, că mi se și însenina sufletul! Mâncam ridichi, păstrăvi sărați și alte feluri de mâncare menite să-mi întărească dinții și sănătatea, cu bețișoare noi, din lemn de salcie. Ca în fiecare an, mergeam pe dealuri să culegem lăstari. Tot de acolo, aduceam și puieți de pin, pe care îi așezam prin casă la loc de cinste, să ne aducă noroc.

La palat aveau loc ritualuri mult mai sofisticate. Mai ales în anul acela, în care molima nu se mai potolea, a fost nevoie de eforturi îndoite pentru a spori sănătatea și viața lungă a împăratului. Infuziile de frunze de ginkgo au început să fie adăugate în meniul Maiestății Sale, iar membrii familiei imperiale au fost îndemnați să bea trei cești de lapte de vacă pe zi. Tata a participat la multe

ceremonii dedicate Anului Nou la palat.

— Dacă nu te arăți la astfel de evenimente, lumea începe să te uite, spunea el.

La banchetul din prima noapte, tânărul împărat a primit noul calendar din partea Biroului de Astrologie, care a prezentat totodată și situația gheții din depozite. Au decretat că în anul acela gheața avea să fie mai groasă, semn bun, slavă Domnului! A doua zi tata a participat la banchetul oficial găzduit de împărăteasa mamă, Senshi. Apoi a luat parte la banchetul prințului moștenitor și, la sfârșit, la cel oferit de Michinaga, noul regent. În cea de-a treia zi, și-a petrecut întreaga după-masă la petrecerea din Sala Curtenilor, la un pahar alături de colegii săi. Ceremoniile de la palat au continuat până la mijlocul lunii, iar tata și-a făcut simțită prezența când și când.

Cu toții eram nerăbdători în așteptarea celei de-a douăzeci și cincea zi, când aveau să fie făcute anunțurile numirilor în funcție. Tata se arăta modest, dar eu știam că se aștepta să fie promovat. Faptul că Michinaga era un om cultivat, care părea că împărtășește prețuirea pentru clasicii chinezi a fratelui său răposat, îi oferea tatei suficiente motive să spere că putea fi în cărți pentru un post bun. Nu mai deținuse nicio funcție oficială de zece ani[35].

A cincisprezecea zi, prima cu lună plină din an, a fost senină și

---

[35] Renumele destul de modest, dar sigur, de care se bucură Tametoki în istorie se datorează în cea mai mare parte faptului că este tatăl lui Murasaki Shikibu. Acest lucru i-ar fi surprins fără nici o îndoială pe contemporanii săi, în rândul cărora Tametoki era faimos pentru cunoașterea culturii chineze și pentru poeziile scrise în această limbă. In perioada Heian era obligatoriu ca toți bărbații educați să fie familiarizați cu arta compoziției chineze, iar în vremea lui Murasaki studiile de limbă și cultură chineză deveniseră o specializare academică de sine stătătoare. Se pare că Tametoki era un caz destul de rar în vremea aceea, având în vedere interesul său profund pentru cultura chineză. (N. a.)

rece. L-am ajutat pe bucătarul nostru să gătească terciul de șapte plante[36]. Îmi plăcea să-mi leg părul la spate, să-mi suflec pantalonii și să mă aventurez în bucătărie o dată pe an. După ce am pus mâncarea pe foc, m-a fulgerat amintirea lui Takako, sora mea, care avea obiceiul să strâmbe din nas când serveam acest fel. Noi îl pregăteam din două tipuri de orez, trei soiuri de mei, fasole roșie, susan și verdețuri. Cu câțiva ani înainte, încercasem să o ademenesc pe Takako adăugând castane și curmale uscate, dar ea le-a mâncat doar pe acelea și a lăsat restul neatins. Toți ceilalți membrii ai familiei s-au arătat încântați de ideea mea, astfel încât am folosit rețeta și după aceea.

Următoarele zile s-au scurs încet, în așteptarea numirilor de la curte. Când în sfârșit a sosit și ziua cu pricina, tata s-a alăturat mulțimii de nerăbdători, care se înghesuiseră în curtea palatului să asculte anunțul oficial, în vreme ce noi, ceilalți, am așteptat acasă ca pe ace. La prânz, ne-am adunat în sala mare, sperând că veștile de la el aveau să aducă un deznodământ fericit după această lungă perioadă de nesiguranță. Am rămas însă cu toții năuci când tata s-a întors și s-a dus glonț în biroul lui, trecând pe lângă noi ca o furtună. Eu m-am temut de ce era mai rău. Noroc că unul dintre verișorii mei îl însoțise pe drumul de întoarcere, îngrijorat de cum avea să primească vestea. De la el am aflat ce se întâmplase.

Vești proaste. Fusese numit guvernator al insulei Awaji – cel mai mărunt, neînsemnat, meschin și prizărit post pe care și-l putea imagina cineva. Fratele meu începu să blesteme și să strige, mărșăluind de colo-colo revoltat. Am încercat să-l împac, eu însămi cu inima strânsă de deznădejde. Ce puteam să-i spun tatei? Pesemne că trăia o dezamăgire fără margini.

Spre seară, tata s-a năpustit afară din biroul său, cu o foaie de

---

[36] Fel de mâncare tradițional, care se consumă în primele zile ale Anului Nou, pentru sănătate și viață lungă.

hârtie sub braț. Era îmbrăcat încă în hainele de la curte, dar părul i se ciufulise îngrozitor. Mama noastră vitregă a scos un strigăt de uimire și s-a grăbit să-l aranjeze. Fără s-o ia prea mult în seamă, tata a stat totuși pe loc și i-a dat voie să-i strângă brâul și să-i netezească hainele și părul. Eu îl priveam mută din pragul ușii. Ochii săi, care până atunci urmăriseră un punct oarecare în depărtare, s-au oprit în cele din urmă asupra mea:

— Încă nu e totul pierdut. Am de gând să-i fac împăratului un dar.

Și cu asta a și ieșit pe poartă, cu slujitorul alergând grăbit după el, încercând să țină pasul cu mersul lui iute. Mama vitregă a început să plângă. Copiii îi urmară exemplul, la fel și slujitorii. Eu m-am retras în birou, să scap de larma lor.

Încăperea era într-o stare jalnică, lucru care m-a lăsat fără cuvinte. Tata era un om peste măsură de meticulos. Eu însămi sunt destul de ordonată, dar el tot mă mai dojenea uneori din cauza unei pensule pe care nu o lăsasem la locul ei sau a vreunui baton de cerneală pe care îl tocisem într-o formă neregulată. Nu mai văzusem niciodată măsuța lui de scris într-o asemenea neorânduială. Tomuri chinezești lăsate deschise, împrăștiate pe podea ca niște copii abandonați. Bucăți de hârtie pe care erau scrijelite crâmpeie de poeme, aruncate peste tot. Pensula, pe care o lăsase necurățată, se odihnea pe reazemul ei din porțelan cu chip de dragon. Parcă vedeam aievea furtuna din sufletul tatei, înmărmurită, am început să pun lucrurile la locul lor.

Am descoperit un vers în chineză care mi-a atras atenția: „Nopți înghețate, pline de suferință, de studiu". Și încă unul: „Mâneci inundate de lacrimi stacojii". Mi-am dat seama că tata se căznise să compună un poem în chineză, prin care își exprima adânca dezamăgire după ziua aceea. Am căutat restul poeziei sau măcar o ciornă a întregului poem. Așa am mai găsit un vers: „În dimineața de primăvară când s-au împărțit însărcinările". Mai aveam nevoie

de unul singur ca să completez catrenul. Oare imaginea lacrimilor de sânge să fi fost versul-concluzie? Nu, ritmul nu se potrivea. Trebuia să fie altceva.

„Cerul senin, albastru, gol.” Oare acesta să fi fost? Da, l-am găsit pe tot: „Mă uit pierdut la cerul senin, albastru, gol”.

M-am cutremurat. Tata intenționa să-i dea împăratului acest poem? Nu mai încăpea nicio îndoială: era încredințat că nu mai avea ce pierde.

Văicăreala aceasta avea să-l facă să pară, în cel mai bun caz, nerecunoscător. Tot ce puteam să sper era ca împăratul Ichijō să fie înțelegător. Avea doar șaisprezece ani, mă întrebam cum ar fi putut să împărtășească el simțămintele unui bătrân care se afla în fața ultimei șanse a carierei sale.

M-am dus la statuia sacră a lui Kannon, pe care mătușa mi-o oferise drept dar de rămas-bun la ultima noastră despărțire. Am pus un vârf de lemn de aloe într-un mic vas pentru arome și m-am rugat ca mila cerească să se pogoare asupra inimii împăratului.

Tata s-a întors de la palat. Își lăsase poemul în mâinile unei doamne cu care păstrase legătura din vremurile în care lucrase la curte și pe care o încredințase cu sarcina de a-l supune atenției împăratului la momentul potrivit. Cred că nu și-a dat seama de grozăvia faptei sale decât abia în ziua următoare. S-a trezit târziu, după mahmureala dobândită în urma beției – stare în care îl vedeam rar pe tata – cu care pusese capăt acelei zile îngrozitoare.

Doliu purtam oricum după moartea lui Takako. Acum aveam atât de multe motive noi să jelim, încât atmosfera tânguitoare devenise sufocantă. M-am trezit că nu mai suportam nici puieții de pin cu care împodobisem încăperile. Mesajul lor de fericire și prosperitate îmi părea acum nepotrivit de crud.

În cea de-a treia zi după anunțul repartițiilor în provincii, la poarta noastră își făcu apariția un sol imperial. Tata se aștepta la un

răspuns pentru plângerea lui nesăbuită și nerecunoscătoare, așa încât era pregătit să-și primească pedeapsa cu demnitate. L-am poftit pe mesager în sala mare, unde aprinseserăm câțiva *hibachi*[37], ca să încălzim camera. Tata s-a făcut gata cât ai clipi, nici n-a apucat solul să-și încălzească bine mâinile, că au și plecat împreună la palat.

Ningea cu fulgi mari și moi la ora înserării, când s-a întors tata. Zăpada se așternea alene pe frunzele de bambus din grădină, ca pictată de maeștrii chinezi, care nu zugrăveau neaua, ci tot ceea ce rămânea neacoperit de zăpadă. Noi eram cu toții adunați în pridvor, tremurând și ciulindu-ne urechile după fiecare hurducăit de trăsură. Tata a intrat valvârtej și, scuturându-și zăpada de pe umeri, ne-a spus să-l așteptăm în sala mare. Înăuntru se făcuse cald, iar Ume tocmai aprindea lămpile cu ulei în lumina asfințitului. Când a intrat, ne-a găsit pe toți așezați. Lumina plăpândă a amurgului nu ne permitea să citim nimic pe chipul lui.

Mușchii bărbiei îi zvâcneau, așa se întâmpla ori de câte ori îl încercau emoții adânci. Pentru un timp, care mi-a părut lung cât o zi de post, am rămas cu toții tăcuți, apoi tata a început să tușească în hohote, ca și cum ar fi izbucnit în râs. Mama noastră vitregă se temu să nu aibă un atac de inimă și sări pe dată lângă el. Dar tata o alungă cât colo. Era adevărat, râdea din toată inima. La început nu știam ce să credem. Nu cumva se îmbolnăvise? Ori își ieșise cu totul din minți? De fapt, tata era în culmea fericirii, o stare în care nu-l mai văzuserăm niciodată. Așa că ne-a luat câteva clipe să pricepem ce se petrece.

În cele din urmă se potoli. Privind înapoi, înțeleg foarte bine cât de ușurat trebuie să se fi simțit atunci, după mai bine de zece ani de

---

[37] Vas cu cărbuni care se așază în lăcașe speciale, săpate din loc în loc în podea. Sistemul de încălzire bazat pe *hibachi* este folosit și astăzi în camerele tradiționale amenajate în locuințele japoneze.

încordare – zbucium ce atinsese culmi de nesuportat în vâltoarea evenimentelor din acele zile. Tata își șterse lacrimile, își drese glasul și ne anunță plin de ceremonie:

— Împăratul a găsit de cuviință să mă numească guvernator al provinciei Echizen.

Nobunori a chiuit ca un barbar emishi[38], iar mama noastră vitregă a scos un mic țipăt de uimire și bucurie.

— Echizen este una dintre Marile Provincii, așa că numirea mea vine cu un stipendiu îndestulător, ne-a spus tata mai departe. Vom scăpa de grijile bănești, puteți fi liniștiți de acum înainte. Și este o mare onoare pentru noi să fim încredințați cu administrarea unei provincii atât de însemnate. De acum încolo, nu ne vom mai rușina niciodată că familia noastră nu are rang oficial.

Nobunori s-a repezit și a luat o sticlă de saké de la Ume, care tocmai intra cu mâncarea.

— În cinstea dumitale! a strigat el, închinând o cupă pentru tata. Totul vine de la neasemuitul poem chinezesc pe care l-ai compus!

Tata mi-a aruncat o privire tăioasă, iar eu am simțit cum mă îmbujorez ca o camelie.

— Ne-a spus Fuji, a continuat fratele meu, dându-mă în vileag. N-am fost niciodată îndeajuns de sârguincios la învățătură, dar acum înțeleg în sfârșit de ce e important să studiezi. E nemaipomenit ce a făcut împăratul! sporovăia mai departe Nobunori.

Mama vitregă părea adâncită în gânduri.

— Dragul meu, a îndrăznit ea să vorbească, atunci când zici că „vei fi încredințat cu administrarea unei provincii atât de

---

[38] Grup etnic minoritar, care a locuit în nord-estul insulei Honshu și care a opus rezistență încercărilor de supunere exercitate de puterea centrală în timpul perioadelor Nara și Heian (între secolele al VII-lea și al X-lea). (N. a.)

însemnate” înseamnă că îl vei supraveghea pe cel care va avea reședința la Echizen?

L-a privit pe tata cu emoție.

— Nu, draga mea soție, înseamnă că voi conduce provincia eu însumi și că vom locui în Echizen și voi face tot ce este demn de un reprezentant al împăratului acolo.

Tata i-a vorbit cu blândețe, dar ea s-a simțit izbită de cuvintele lui, de parcă ar fi primit adevărate lovituri de pumn. Și-a acoperit chipul cu mâneca largă.

— Vrei să spui că va trebui să ne mutăm în Echizen? a întrebat ea cu glas pierdut. Să lăsăm capitala și să trăim la graniță?

Tata a luat-o de mână.

— Aud că e o provincie foarte frumoasă, i-a șoptit el blajin. Va fi un lucru inedit și interesant pentru noi toți.

— Dar ce ne facem cu educația copiilor? Și cu părinții mei?

Copleșită de gândul că avea să se rupă de centrul lumii civilizate și să fie aruncată la marginea ținuturilor barbare, mama noastră vitregă începu să plângă. Pe de altă parte, Nobunori era atât de entuziasmat că avea să se mute în nordul sălbatic, încât începu din nou să țopăie. Izbuti să ne mai însenineze puțin. Frații noștri mai mici se rostogoleau și ei plini de veselie, molipsiți de înflăcărarea zgomotoasă a lui Nobunori. Cât despre mine, chiar în mijlocul acelui talmeș-balmeș, am început să țes un plan minunat.

Oricât de mult s-ar fi împotrivit mama noastră vitregă să se mute la Echizen, știam că tata avea să-și impună în cele din urmă hotărârea și că ea avea să plece cu el, împreună cu copiii. Și, oricât de mult ar fi stăruit tata să fac nunta cu Nobutaka și să mă așez la casa mea înainte de plecare, eram încredințată că îl puteam convinge, în schimb, să mă ia cu ei la Echizen.

În cea de-a treia zi a lunii a treia, am pornit singură pe malul râului Kamo, chiar la poalele templului sacru. Aveam în mână un

buchet de orhidee sălbatice, pe care le culesesem din spatele grădinii noastre. Când m-a găsit Nobunori și m-a întrebat ce caut în grădină, i-am spus că adunam flori pentru exercițiile mele de pictură. Lucram la câteva schițe în stil chinezesc, cu orhidee, bambus și prun pe post de modele, ca să exersez tușele de bază. Orhideele sălbatice erau cele mai ușoare. Ca de obicei, Nobunori și-a râs de mine, luându-mă peste picior.

Dar pe acelea nu aveam de gând să le pictez. Cu o zi înainte ținusem post și mă rugasem să-mi pot duce planul la bun sfârșit. Voiam să scap de măritiș plecând la Echizen. Mă binecuvântasem cu florile, meditând să mă curăț de ispite, de gânduri meschine și de porniri nărăvașe, să le trimit pe apa sâmbetei și ele să se facă una cu frunzele. A doua zi m-am dus la râul Kamo și, de pe mal, m-am rugat din nou și mi-am aruncat mănunchiul de păcate la vale, pe apa iute curgătoare.

Firește că nu eram singura care se purifica în acest fel pe malul râului. M-am înseninat privind cum florile se rostogolesc în apă, se desfac unele de altele și se amestecă din nou cu flori din alte buchete, pentru a sfârși înghițite la vale de torentul umflat de ploaie. Din păcate, trăsura vecină era înțesată de preoți budiști, din aceia care își poartă urechile strânse la spate în pălărioare de hârtie atunci când fac pe vracii ghicitori. Arătau de-a dreptul jalnic și tulburau atmosfera sfântă a locului. Am încercat să nu-i bag în seamă, dar tot mi-a venit în minte următorul poem:

Haraedo no kami no kazari no mitegura ni utate mo magau mimi hasami kana

Găteli goale, ofrande pentru zei – pălării de hârtie / Și înfățișarea, și rugile se crâmpoțesc ca ele.

Tata petrecea o grămadă de timp la palat, ocupat cu pregătirile pentru plecarea la Echizen. După cum mă așteptasem, mama

noastră vitregă se resemnase cu această schimbare, deși nu se arăta deloc fericită. Părinții ei erau mai mereu la noi, chipurile ca să o ajute cu mutatul lucrurilor, dar de fapt folosindu-se de prilej ca să petreacă mai mult timp împreună cu fiica și nepoții lor. Nici ei nu erau încântați de plecare. Nu ar fi îndrăznit niciodată să sufle vreo vorbă împotriva avansării ginerelui lor, dar mustrarea li se citea în priviri. Nu era de mirare că tata prefera să-și petreacă zilele la palat.

Eu îmi începusem lupta pentru a pleca la Echizen împreună cu ei. Tata spunea că nu se mai pomenise ca vreo femeie de vârsta mea să părăsească orașul-capitală nemăritată. Săraca Chifuru, așadar prin asta trecuse ea – o grăbiseră să se mărite înainte ca tatăl ei să plece la Tsukushi. Întâmplarea făcea ca Nobutaka să se afle în capitală pentru câteva luni, iar tata mă tot zorea să ne întâlnim să hotărâm data nunții. Mă rugam ca tata, în adâncul sufletului său, să nu poată îndura gândul de a mă lăsa în urma lui. Cu cine avea să-și mai împărtășească gândurile în satele Echizenului? Cu soția lui, care suferea în tăcere? Cu nerodul de frate-meu? I-am tot explicat că acolo nu prea va avea cu cine să stea de vorbă. Însă el a rămas neclintit.

În cele din urmă, am făcut o scenă și l-am amenințat că îmi tai părul și mă călugăresc dacă nu mă ia cu ei. Ajunși în această situație fără ieșire, am făcut o înțelegere. Dacă mă lăsa să merg în Echizen, îi făgăduiam să-i scriu lui Nobutaka și să mă căsătoresc atunci când el avea să revină definitiv în capitală. Asta urma să se întâmple peste câțiva ani buni, m-am gândit eu, și poate că până atunci Nobutaka își pierdea interesul. Nu avea rost să-mi fac griji pentru ceva ce aparținea unui viitor atât de îndepărtat și nesigur.

Eram așa de preocupată de reușita planului meu de a părăsi capitala alături de ceilalți, că nu am dat prea multă atenție scandalului care se afla pe buzele tuturor încă de la începutul anului. Fără îndoială, numirea tatei la Echizen reprezenta un

eveniment nemaipomenit pentru noi, dar pentru restul lumii nu era decât un subiect de cleveteală într-o după-amiază oarecare. Era extraordinar, într-adevăr, faptul că împăratul se arătase atât de mișcat de plângerea tatei, încât se împotrivise hotărârii lui Michinaga. Și încă și mai neobișnuit era gestul lui Michinaga, care retrăsese postul deja încredințat unuia dintre nobilii săi pentru a i-l oferi tatei! Sunt convinsă că toate acestea au provocat mare vâlvă în rândurile oficialilor. Norocul nostru că scandalul iscat în jurul lui Korechika a izbucnit chiar atunci. Altfel, negura răutăților ce bântuie mereu neabătută deasupra curții s-ar fi pus de-a curmezișul peste norocul tatei și s-ar fi prefăcut în dușmănie de moarte.

Iată ce se întâmplase. Împărăteasa-mamă, Senshi, sora lui Michinaga, se tot simțise slăbită, așa că vracii ghicitori i-au prescris o schimbare de reședință. Împărăteasa a pus atunci stăpânire peste palatul Ichijō, împreună cu suita sa, gonindu-i pe vechii locuitori ai acestuia la casele lor de la marginea orașului. Familia care fusese silită să se mute avea două fete: una frumoasă și alta nu prea frumoasă. Korechika o curta pe cea frumoasă de mai multă vreme. Pesemne că schimbarea îl bucura, fiindcă acum îi era mult mai ușor s-o viziteze pe doamnă în casa ei decât atunci când ea locuia la palatul Ichijō.

În același timp, împăratul Kazan se apucase să-i trimită scrisori de dragoste celeilalte fete. Cum nu primea niciun răspuns la răvașe, Kazan îi făcea o curte stăruitoare, ducându-se el însuși la ea acasă. Lui Korechika nu-i venea a crede că împăratului îi căzuse cu tronc tocmai fata cea lipsită de farmec, bănuindu-l în schimb că pusese ochii pe doamna lui. Tata socotea purtarea lui Korechika de neîngăduit, dar se străduia să nu-și dea în vileag dezamăgirea.

Drept este că s-ar fi cuvenit ca tânărul Korechika să fie mai cu băgare de seamă. Deja suferise o înfrângere însemnată când pierduse regența în favoarea unchilor săi, Michikane și apoi Michinaga. Nu era deloc momentul potrivit să atragă atenția asupra

sa. Cu toate acestea, ce credeți că face Korechika? Nici mai mult, nici mai puțin decât să se ia la bătaie cu Kazan într-o noapte cu lună plină, tocmai la ceasul când împăratul retras pleca de la casa celor două surori.

„Am vrut doar să-i dau o sperietură” – iată ce scuză jalnică a rostit Korechika în apărarea sa când totul a ieșit la lumină. Kazan trăsese într-adevăr o sperietură grozavă, după ce o săgeată îi străpunsese cămașa. Întâmplarea nu era defel măgulitoare, așa că însuși Kazan a încercat să treacă faptele sub tăcere, dar în duda strădaniilor sale povestea a ajuns totuși la urechile lui Michinaga și ale împăratului. Korechika a fost acuzat de lezmajestate. Cu toate că purtarea sa nu era deloc potrivită cu statutul de membru al casei imperiale, Kazan își păstra în continuare rangul de împărat, fie el și retras. Toată lumea era curioasă să vadă cum avea să-l pedepsească Michinaga pe Korechika.

La începutul acelei veri, slujbele de pomenire pentru cei care ne părăsiseră cu un an în urmă s-au ținut lanț. Timp de zece zile la rând am participat la câte o slujbă, iar o dată am fost chiar la două slujbe în aceeași zi. Unii lepădaseră deja hainele de doliu, dar cei mai mulți rămăseseră în straie cernite. Am descoperit o fată care înainte mi se păruse încântătoare în roșu-aprins sau verde-pin. Arăta și mai frumoasă în cenușiu, de parcă lipsa culorilor îi sporea farmecul.

M-a întrebat după cine purtam doliu. I-am spus că îmi murise sora mai mare, iar ea mi-a răspuns uimită că o jelea pe sora ei cea mică și că aceasta se prăpădise aproape în același timp cu sora mea. M-a rugat să ne considerăm una pe alta surori, căci amândouă ne pierduserăm surorile. Și așa am început să ne scriem, chiar dacă în curând eu urma să plec departe.

Bârfele despre Korechika nu mai conteneau nici măcar la parastase.

— La urma urmei este ministru la palat, iar sora lui, împărăteasă, doar nu l-or căsăpi ca pe un hoț la drumul mare, spuneau unii.

Alții credeau că tocmai de aceea avea să fie alungat de la palat. Eu abia așteptam să văd ce va face Michinaga. Noi, cei din familia noastră, îi eram profund îndatorați, dar nu știam prea multe despre el. La începutul anului, soarta noastră se aflase în mâinile lui, ca un ou de prepeliță. Michinaga se înduplecase să-l ocrotească, oferindu-i un cuib în Echizen, dar ar fi putut la fel de bine să-l zdrobească. Eu căutam indicii despre firea lui în felul cum avea să-l pedepsească pe Korechika.

Nu după multă vreme, tata s-a întors într-o bună zi de la palat cu vestea că atât Korechika, cât și fratele său, Taka'ie, au fost surghiuniți, unul la un capăt, iar altul la celălalt capăt al împărăției. Cum era de așteptat, fuseseră găsiți vinovați de atac asupra unui membru al familiei imperiale. În plus, fuseseră osândiți și pentru magie neagră împotriva împărătesei-mame, Senshi, și, cel mai grav lucru dintre toate, pentru săvârșirea de ritualuri destinate numai familiei imperiale.

Presupunând că aceste învinuiri erau drepte, curtea era pe deplin îndrituită să-i alunge pe cei doi frați. Dar eu mă întrebam dacă acuzațiile erau totuși adevărate. Korechika era ambițios și fără îndoială că i se aprindeau repede călcâiele, dar nu-mi părea deloc nechibzuit. Din clipa în care l-am zărit prima dată în lume, l-am urmărit pretutindeni, storcând de la tata crâmpeie de zvonuri despre el. Mărturisesc că îl găseam de-a dreptul fermecător. Până la urmă, am ajuns la concluzia că fusese surghiunit mai mult pentru cine era decât pentru ceea ce făcuse. După cum bine cunoscusem mila tânărului împărat Ichijō, eram sigură că nu el se afla în spatele acestei hotărâri aspre. Trebuie să fi fost mâna lui Michinaga.

Korechika fusese vremelnic instalat în funcția de regent, după moartea tatălui său. Faptul că nu reușise să-și păstreze poziția se

datora în cea mai mare parte imaturității sale. Dar cum timpul putea îndrepta acest neajuns, nu mi se părea nimic neobișnuit în faptul că Michinaga îl percepea ca pe un rival. Sora lui Korechika, împărăteasa, era grea și, dacă urma să aducă pe lume un băiat, atunci acesta avea să devină prinț moștenitor, iar pretențiile lui Korechika la regență urmau să se consolideze. Michinaga avea fete pe care putea să le includă în pleiada de consoarte ale împăratului Ichijō, însă ele erau încă mici. Una peste alta, nu era greu de înțeles de ce Michinaga se simțea mai în largul său știindu-l pe Korechika departe de capitală. Și totuși, cu cât sânge-rece își exilase propriul nepot!

Tata prețuia nespus calitățile de om stat ale lui Michinaga. Îl privisem mereu ca pe o persoană cu mintea ascuțită în multe privințe, dar era uimitor cât de mult se deforma părerea lui despre ceilalți în funcție de pasiunea mărturisită a acestora pentru poezia chineză. Mie mi se părea că reverența față de clasicii literaturii, deși admirabilă, putea să coexiste extrem de bine cu o fire crudă și sălbatică. Însă, din respect pentru părerea tatei, mi-am păstrat pentru mine părerile despre Michinaga.

În același timp, eram curioasă să aflu ce se ascundea de fapt în spatele hotărârii care schimbase numirea tatei din jalnicul post de la Awaji în mult râvnitul Echizen. Gura lumii spunea că împăratul fusese într-atât de mișcat de poemul tatei, încât îi poruncise lui Michinaga să-i schimbe numirea. Fratele meu se tot lăuda în stânga și-n dreapta cu povestea aceasta, pe care o repeta oricui îi ieșea în cale. Dar, în adâncul inimii, eu știam că poezia tatei nu fusese nici pe de parte atât de grozavă. În plus, începeam să-mi dau seama că, deși în mod oficial regentul era cel care punea în aplicare voința împăratului, în practică lucrurile stăteau întocmai pe dos. Ichijō nu putea face nimic fără încuviințarea lui Michinaga. Așadar, era posibil ca Michinaga să-i fi făcut pe plac tânărului împărat, dacă într-adevăr fusese dorința lui Ichijō să arate respect pentru

învățătura clasică, sprijinind un cărturar riguros ca tata. Ori poate că fusese exact invers, ceea ce era și mai ușor de presupus, anume că Ichijō abrogase prima numire a tatei la cererea expresă a lui Michinaga. Totuși, de ce i-ar fi făcut Michinaga o asemenea favoare tatei? De bună seamă că avea un motiv politic, și tata era îndeajuns de departe de scena politică astfel încât să nu aibă niciun rol de jucat.

Aproape că isprăvisem pregătirile pentru călătoria la Echizen. Cu noua mea soră mai mare reușisem să aranjez doar câteva întâlniri furișe, dar ne scriam de mai multe ori pe zi. Mai că-mi părea rău că țineam morțiș să plec din capitală. Dar îmi aduceam repede aminte că, dacă aș fi rămas, atunci m-aș fi măritat și tot n-am mai fi putut să ne întâlnim. Însuși gândul că nu aveam multă vreme de petrecut împreună părea că ne ințețea simțămintele uneia față de cealaltă.

Ca să ne putem întâlni între patru ochi, făceam în așa fel încât să mergem în același timp în pelerinaj la templul cel nou, numit Jitokuji. Puteam petrece astfel împreună câteva ore neprețuite, într-o cămăruță ce dădea spre o costișă povârnită. Ghirlande aurii de trandafiri domnești[39] galbeni țâșneau dintre stânci ca niște pârâiașe și se oglindeau în luciul iazului de la poale.

Simțeam că trăiesc dragostea prieteniei adevărate pentru întâia dată. Sigur că ținusem la Chifuru, dar apropierea noastră crescuse dintr-un sentiment de familiaritate. Cu Ruri legasem o prietenie fierbinte de-o vară, care s-a răcit de îndată ce am părăsit coliba de la țară și ne-am înapoiat la viețile noastre de zi cu zi. Abia acum descopeream atașamentul pătimaș și sorbeam cu nesaț fiecare petic de pe chipul alb și mătăsos al surorii mele, din glasul ei melodios și

---

[39] *Kerria rose*, în original, este o specie de trandafir originară din Asia, care crește sub formă de arbust, cu flori galben-aurii bătute. Denumirea japoneză este *yamabuki.*

din trupul ei atrăgător. Bucuroasă de dragostea ei, în adâncul inimii mă înspăimântam la gândul că mai aveam puțin și urma să ne despărțim. Era la fel de cutezătoare și frumoasă ca o floare de trandafir domnesc, iată numele pe care i l-am dat. I-am spus într-o zi că mi-ar plăcea s-o văd îmbrăcată în acele culori, în veșminte portocalii mărginite cu galben și cu straturi roșii pe dedesubt – combinație numită chiar *Trandafir Domnesc.* Nuanțele aveau ceva exotic, în stil chinezesc, și socoteam că se potriveau de minune cu felul ei de a fi.

Smerită, așa cum se cuvine unei surori mai mici, am lăsat-o să mă învețe despre iubire.

Ce bine ar fi fost să fi putut pleca la drum înainte de venirea căldurii, dar nu am avut încotro, cu toate pregătirile de care trebuia să ne îngrijim. N-aș zice că mama noastră vitregă ne zădărnicea planurile, dar era limpede că se codea să plece. Aproape că s-a bucurat când i s-a îmbolnăvit pruncul, rugându-ne să întârziem plecarea cu încă cinci zile. Eu am încercat să-i fiu tatei un ajutor de neprețuit. Mama vitregă a fost încântată că am preluat eu sarcina pregătirilor, ea preferând să nu se gândească la toate acestea.

În cele din urmă am fost gata de plecare. Totul era împachetat în bocceluțe și încărcat în trăsuri. Tata și-a luat cu el întreaga colecție de cărți în chineză, așa că mama vitregă a stăruit că și ea avea nevoie, la rândul ei, de toate mătăsurile din lada de zestre. Tata i-a atras atenția că în Echizen nu va avea prilejul să se gătească după moda din capitală, dar buzele ei tremurătoare l-au făcut numaidecât să-și schimbe părerea. Așa că i-a dat voie să-și ia tot ce socoteau ea și copiii că le putea face viața mai ușoară în provincie. Băieții au plâns la auzul veștii că nu puteau lua cu ei pisicile, dar tata i-a liniștit cu promisiunea că le va da voie să țină un cățeluș în Echizen. Nobunori ardea de nerăbdare să plecăm, având bagajele făcute încă de la începutul lunii. Cu toată vânzoleala, devenise și mai

nerăbdător. Nu-mi venea să cred că își lua cu el toată colecția de insectare. Era convins că avea să găsească specii noi în Echizen.

Eu mi-am împachetat pensulele și piatra pentru cerneală în ultima clipă. Cele din urmă cuvinte pe care le-am scris – un poem pentru Trandafirul meu Domnesc:

Kita eyuku kari no tsubasa ni kotozuteyo kumo no uwagaki kakitaezu shite

Trimite-mi mereu vești – / Nori scrijeliți de aripi de gâște sălbatice în zbor spre miazănoapte. / Scrie-mi fără contenire.

Jurnal de călătorie

Tabi no kiroku

ÎNSEMNĂRI DE CĂLĂTORIE, PRIMA ZI

În seara din ajunul plecării, tata ne-a ținut o predică serioasă despre cât de important e să ne păstrăm firea. Ne-a spus că are să ne petreacă un trimis împărătesc și că lui nu-i surâde deloc gândul să-și vadă nevasta smiorcăindu-se, iar pe socri văitându-se ca la înmormântare. Dis-de-dimineață, când să pornim cu toții la drum, la poartă a apărut un sol abia trăgându-și sufletul, cu un pachet pentru mine. Nu voiam să-l deschid în grabă, așa că l-am ascuns la piept, sub kimono. Aerul răcoros al zorilor cenușii de vară era înmiresmat și neclintit. Ce frumoasă era capitala în ceasul acesta din zi! în minte mi-a răsărit gândul că făceam o mare greșeală.

Eu împărțeam trăsura cu mama vitregă și cu fetița ei. Nobunori era în cealaltă trăsură, împreună cu cei doi băieți, care acum aveau cinci și trei ani. Le plăcea la nebunie de fratele lor mai mare, care se juca fără milă cu ei. Când erau în grija lui Nobunori, se purtau ca niște cățeluși. Eu eram bucuroasă că nu trebuia să împart

înghesuiala din trăsură cu niște băiețandri, cu toate că suspinele înfundate și tristețea mamei vitrege mi-au înnegurat și mie inima încetul cu încetul. Crezusem că voi fi fericită în ziua plecării. Tata mergea călare, împreună cu cele două călăuze ale noastre, schimbând din când în când locul cu Nobunori. Ne pregătiserăm pentru o călătorie de cinci zile, dar până la urmă a durat opt.

Ne-am petrecut cea dintâi noapte în Otsu, pe malul de miazăzi al lacului Omi[40]. Prima zi de călătorie fusese istovitoare pentru suflet, dar nu neapărat obositoare pentru trup. Eu mai călătorisem la Otsu. Dimineața fusese aglomerație mare pe calea Awada. Am trecut pe lângă care încărcate cu legume, bușteni și fân, toate în drum spre capitală. Nu puțini erau țăranii gârboviți sub povara coșurilor de bambus doldora de vinete și castraveți. Nu erau multe convoaie de drumeți care să călătorească în direcția noastră, cel puțin nu la ceasul acela din zori. Pesemne că seara cursul avea să se schimbe, cu cei mai mulți călători înapoindu-se din capitală în provincie.

După prânz, când am trecut de strâmtoarea Ausaka, mama noastră vitregă a izbucnit în lacrimi amare. Și eu am simțit un nod în gât. Această trecătoare este locul în care înțelegi cu adevărat că lași în urmă capitala. Una era să te duci câteva zile până aproape, la Otsu sau la Templul Ishiyama, și cu totul altceva era să părăsești lumea civilizată pentru cine știe câtă vreme. Am pipăit pachetul pe care îl cercetasem pe furiș mai devreme, când poposisem să ne dezmorțim.

— Vreun suvenir de la Nobutaka? m-a iscodit tata.

Eu i-am răspuns cu un zâmbet. El a luat gestul meu ca pe o confirmare și s-a dus mulțumit să-și aline soția. Darul s-a dovedit a fi o trusă de călătorie din piele de căprioară, în care se aflau o piatră mică pentru cerneală, o pensulă și un baton de cerneală, mic cât o

---

[40] Actualmente, lacul Biwa. (N. a.)

rămurică. Totul, împachetat în mai multe straturi de foițe din hârtie de scris. Era un dar minunat și, de-ar fi fost de la Nobutaka, m-ar fi impresionat. Dar bineînțeles că era de la Trandafir Domnesc, care mi-l trimisese alături de poemul acesta:

Yukimeguri taremo miyako ni Kaeruyama Itsuhata to kiku hodo no harukesa

Rătăcitori pe drumuri / Cu toții ne reîntoarcem în capitală / Din zări oricât de îndepărtate, Itsuhata sau Kaeruyama.

Ce ageră la minte era, să cuprindă în poezia ei nume de așezări din Echizen. Încă de pe atunci m-a cuprins un dor nebun de ea.

În noaptea aceea, la hanul unde am poposit în Otsu, am pus pe hârtie primele mele însemnări de călătorie, cu litere mărunte, scrise cu mica pensulă primită de la Trandafir Domnesc.

ÎNSEMNĂRI DE CĂLĂTORIE, A DOUA ZI

Am pornit devreme, pentru că ne aștepta o zi lungă, în care urma să călătorim numai pe apă. După ce ne-am îmbarcat bagajele la Otsu, am purces spre miazănoapte, de-a lungul coastei, cu vânt bun în pânze și cu iuțeală. Mi s-a părut peste măsură de nefiresc să văd muntele Hiei la apus, căci în capitală ne obișnuiserăm să-l simțim veghindu-ne mereu dinspre nord-est. Deasupra se învolburau nori aruncători de umbre ce dănțuiau peste munții verzi de sub ei. Astfel de munți apar adesea zugrăviți pe paravanele pictate, și eu mă simțeam de parcă am fi străbătut cel mai strălucit paravan, făurit în rai. Peste lac, la răsărit, spinările sure ale munților se ridicau visătoare din neguri – una dintre ele închipuind un con aproape desăvârșit, ca o rudă mai mică a îndepărtatului Fuji.

Pe deasupra noastră au trecut cinci bâtlani maiestuoși și câțiva șoimi s-au fugărit în zbor în preajma unui golf în clipa în care am trecut pe lângă ei. Un nor uriaș a acoperit soarele, întunecând apele

și transformându-le din verzi în cel mai închis liliachiu; apoi lumina a izbucnit din spate, ca un mănunchi de raze țâșnind din nimbul lui Buddha Amida și revărsându-se peste întreaga fire. Nu trăisem niciodată sentimentul unei întinderi atât de mari și deschise cum era luciul lacului Omi. Eram înfiorată de uimire și pioșenie. Câțiva pescari au vâslit pe lângă barca noastră, îmbiindu-ne cu bunătăți de prin partea locului. Binedispus, tata le-a dat o mână de orez în schimbul pachețelului pe care ni l-au întins. Firește, înăuntru era mai mult pește, precum și cele mai mici scoici pe care le-am văzut vreodată, curățate de cochilii și murate. Mi-ar fi plăcut mult să văd cochiliile, ar fi fost nimerite pentru jocul de potrivit scoici41.

Cred că nu ar fi trebuit să mănânc atât de multe. Legănatul neîntrerupt al bărcii și plescăitul valurilor mi-au creat o stare de rău. La ceas târziu de seară s-a iscat un pui de furtună, și atunci mi-am dorit să fi rămas acasă, chiar de-ar fi fost să mă mărit cu Nobutaka. Cerul s-a întunecat, străpuns de fulgere. În cele din urmă barca noastră a tras pe insula Chikubushima, unde am și rămas să înnoptăm. Până și astăzi simt acel nepotolit rău de mare când citesc poemul pe care m-am concentrat atunci să-l compun:

Kakikumori yuudatsu nami no arakereba ukitaru fune zo shizugokoro naki

Norii se grămădesc pe cer negri, / Talazurile cresc dintr-odată mari. /

---

[41] Una dintre cele mai prețuite distracții în epoca Heian era jocul de potrivit scoici, *kai-awase.* Se foloseau 360 de perechi de cochilii, fiecare set de două fiind pictat pe partea interioară cu peisaje renumite, versuri etc., astfel încât cele două jumătăți formau un întreg. întrecerea consta în identificarea unui număr cât mai mare de perechi. In prezent, scoicile din *kai-awase* au și o valoare artistică și decorativă, iar imaginile din interior reproduc cel mai adesea scene din romanul lui Murasaki Shikibu, *Genji monogatari.*

Ca o barcă plutitoare pe valuri / Inima mea nu-și găsește pacea.

Din fericire, isprăvisem cea mai mare parte din călătoria noastră pe apă.

Ce senzație ciudată m-a cuprins în clipa în care m-au coborât din barcă! De cum am atins iarăși pământul, sentimentul nefiresc a dispărut, cu toate că picioarele îmi tremurau încă slăbite, de parcă nu le venea să creadă că nu se mai aflau pe tărâmuri mișcătoare. Toată ziua dinainte nu mă gândisem la nimic altceva decât la ce lăsam în urma mea, în capitală, din pricina încăpățânării cu care tăgăduiam măritișul. Mama noastră vitregă era slobodă să plângă cât poftea, fiindcă nu făcea niciun secret din sentimentele pe care le nutrea față de mutarea noastră la Echizen. Eu nu aveam această libertate și mă simțeam recunoscătoare pentru pretextul pe care mi-l oferea răul de mare, scuzându-mi astfel lacrimile pe care nu mi le puteam înfrâna.

Cu puțin înainte ca pe cer să se adune nori grei de plumb, am trecut prin Miogasaki, unde oamenii scoteau din apă năvoadele de pescuit. Bărbați și femei laolaltă, în haine aspre, sumețite la brâu, trăgeau mână în mână să ridice mrejele împovărate.

Aveau brațe și picioare vânjoase și arse de soare. Imaginea lor mi-a rămas în minte și am scris un poem pentru Trandafir Domnesc:

Mio no umi ni ami hiku tami ni tema mo naku tachii ni tsukete Miyako koishi mo

Pe apele din Mio / Necurmat se ridică năvoadele. / Fără preget, odată cu ele, și eu mă gândesc cu dor / La ce am lăsat în capitală.

ÎNSEMNĂRI DE CĂLĂTORIE, A TREIA ZI

M-am trezit înaintea celorlalți ca să văd răsăritul. Văzduhul era răcoros, iar cerul senin după furtună. Apele lacului Omi erau line ca

luciul oglinzii, părea de neînchipuit că în ajun se zdrumicaseră nemiloase. Peste micul golf se arcuiau semeț pini negri. Mi-am pus în gând să reconstitui peisajul într-o bună zi pe o tăviță, pentru tata, așa că am adunat un pumn de nisip auriu și câteva pietricele de pe plajă.

Cu o zi înainte mă căisem din adâncul inimii că mă încăpățânasem să părăsesc capitala. Dacă te căznești cu tot dinadinsul să ocolești ce ți-e scris, atunci îți atragi necazuri fără să vrei. Nu încăpea nicio îndoială că și eu suferеam din aceeași pricină. Dar în dimineața aceea limpede și senină roate părerile mele de rău începură să se risipească. Un fluture bălan se zbengui pe deasupra, cu toate că pe mal nu era nicio floare, iar apoi, spre marea mea uimire, dispăru printre valuri.

Simțămintele mele se retrăgeau și se umflau ca talazurile mânate de furtună. În care din ele puteam oare să mă încred? Mi-am adus aminte de capitală și, cât ai clipi, mi-a răsărit în minte Trandafir Domnesc. Mă întrebam ce face oare. Era tot în haine de doliu, sau se pregătea deja să îmbrace din nou veșminte colorate? Abia dacă ne cunoșteam, trandafirii domnești pe care îi văzuserăm la prima noastră întâlnire începeau să se ofilească. Eram încredințată că fuseserăm apropiate și în viața de dinaintea acesteia, numai așa puteam să găsesc un înțeles pentru pasiunea noastră fulgerătoare și nesățioasă.

Copiii se treziseră și îi auzeam zbenguindu-se, așa că am intrat înapoi în casă pentru a-i ajuta să se pregătească. Ne-am înghesuit din nou în barcă și ne-am văzut liniștiți de drum, până pe malul de miazănoapte al lacului. Cărăușii care ne așteptau acolo ne-au urcat bagajele pe spinările animalelor. Eu am cercetat cu o strângere de inimă caretele rudimentare pregătite pentru noi. Cele pentru tata și Nobunori aveau cai, dar noi, femeile și copiii, am fost nevoiți să ne înghesuim în cușetele de bambus agățate de cei doi pari pe care îi purtau pe umeri câțiva țărani cu o înfățișare nespus de fioroasă.

ÎNSEMNĂRI DE CĂLĂTORIE, A PATRA, A CINCEA ȘI A ȘASEA ZI

Ajunși la Itsuhata[42], am poposit câteva zile la un han, să ne întremăm după traversarea munților Shiozu. Și când te gândești cât m-am bucurat la capătul călătoriei noastre pe apă! Să fi știut ce ne așteaptă de acolo înainte, m-aș fi urcat cu bucurie înapoi în bărcuța noastră amărâtă și as fi făcut cale-ntoarsă la Otsu. Preferam să fiu trasă lin de boi cuminți decât mânată de oameni sau de valuri, dar boii nu ar fi putut niciodată să șerpuiască printre potecile pieptișe de munte și printre râpele mărginite de povârnișuri pietroase. Mi-am făcut curaj și am aruncat o privire furișă printre storurile care se hâțânau sălbatic la fiecare hurducătură, dar numai ce am zărit prăpastia de dedesubt, că mi-a fost de ajuns și am închis ochii înspăimântată.

La un moment dat, spre uimirea noastră, am auzit glasuri venind din cealaltă direcție. Poteca era atât de strâmtă! Mă tot întrebasem până atunci ce ne-am fi făcut dacă ar fi venit cineva din sens opus. Din senin, în fața noastră se iviseră trei bărbați bine făcuți, încinși doar cu o pânză peste coapse și goi în rest, cu niște coșuri mari și ude pe umeri. S-au strâmbat la noi disprețuitori nevoie mare și au urlat la hamalii noștri să se dea la o parte. Apoi au dat cu ochii de tata și de călăuza noastră împărătească și s-au înmuiat morocănoși. Noi, cu tot alaiul nostru, n-am fi putut nici în ruptul capului să ne dăm înapoi, așa încât cei trei cărăuși, bodogănind întruna, au făcut cale-ntoarsă până acolo unde drumul se lățea îndeajuns de mult încât să ne putem strecura unii pe lângă alții. Erau cărăuși de pește, ne-a explicat tata. Ei duceau scrumbiile albastre din ocean, învelite în frunze ude, tocmai în capitală.

N-am reușit să ajungem în satul unde ne propuseserăm, astfel încât, la căderea nopții, am fost nevoiți să poposim într-o poieniță

---

[42] Orașul Tsuruga din zilele noastre. (N. a.)

făcută de tăietorii de lemne. Slujitorii noștri se plângeau fără încetare de munții de bagaje care ne încetiniseră mersul. Pe măsură ce se întuneca, mama noastră vitregă începea să-și iasă din minți la gândul că urma să dormim sub cerul liber. De gura ei, tata ne-a ridicat un cort din haine pe care le-a întins cu pricepere. Veșmintele noastre de capitală, din mătase fină, arătau ca nuca în perete proțăpite între cedri, în creierii munților.

Mama vitregă bombănea întruna, obosită și înspăimântată. Abia după o vreme am băgat de seamă de ce se perpelea așa – din pricină că slujitorii se uitau la noi fără sfială. Ea, care fusese crescută în chipul cel mai tradițional cu putință, avea mereu grijă să se ascundă cum se cuvine de privirile bărbaților. Tata era mai de lume, ținând cont că se învârtise atâta vreme în cercurile de la palat. De la el știam că doamnele din cele mai înalte ranguri erau mult mai emancipate când venea vorba despre astfel de cutume, în comparație cu familiile bune, care nu erau de viță nobilă, dar care se străduiau din răsputeri să urmeze aceste reguli cu habotnicie. În cele din urmă, tata a liniștit-o spunându-i că se putea gândi la slujitori întocmai ca la animalele de povară înhămate la trăsurile noastre.

— Doar n-o să te rușinezi că te privește un animal, nu-i așa? a dat-o el pe glumă.

Mie mi se părea un lucru firesc că țăranii se uitau la noi iscoditor. Fără îndoială că ajutau mulți oameni să treacă pasul Muntelui de Sare, dar nu toți erau oficiali. De bună seamă că nu văzuseră prea multe doamne din capitală până atunci. L-am auzit fără să vreau pe unul dintre ei zicând că drumul era cu adevărat sălbatic și anevoios. Mi se părea că semănau mult mai mult cu oamenii decât cu animalele – la bine și la rău.

Shirinuramu yukiki ni narasu Shiozuyama yo ni furu michi tua karaki mono to zo

Călăuzele peste Muntele de Sare / cunosc prea bine / ce amar este / drumul prin viață.

În cea de-a doua zi de călătorie în cuștile acelea îngrozitoare, am fost nevoită să-l primesc lângă mine pe cel mai mare dintre frații vitregi. Erau din cale-afară de neastâmpărați și țipau de-ți spărgeau timpanele, așa încât tata i-a despărțit, l-a așezat pe

Josen cu mama vitregă și bebelușul și l-a surghiunit pe celălalt în trăsura mea. La început m-a speriat planul tatei, dar până la urmă călătoria mi s-a părut mai ușoară în compania lui. Micuțul

Nobumichi s-a lipit de mine tot drumul, iar eu m-am simțit mult mai curajoasă și mai liniștită decât în prima zi. Am ridicat storurile de papură ca să ne uităm pe fereastră și am încercat să-i abat atenția arătându-i câte un bambus ieșit din comun sau câte o capră sălbatică zbughind-o speriată din tufișuri la trecerea caravanei noastre. Tot drumul m-a ținut strâns de mână, cu degețelele lui dolofane, printre hurducăturile și zgâlțâiturile trăsurii. Ne-am jucat de-a cine găsește cele mai frumoase nume pentru cățelușul pe care tata făgăduise să li-l cumpere copiilor în Echizen. Așa am descoperit că pe copiii de cinci ani îi amuză nemaipomenit de mult numele ce descriu părți ale corpului.

— Hai să-i punem numele Fundulețul Ham, a propus el râzând să se prăpădească.

Într-un târziu a adormit, iar una dintre călăuze, băgând de seamă liniștea care s-a lăsat, m-a întrebat:

— L-a furat somnul, nu-i așa?

Avea un grai aspru și a durat câteva clipe până să-mi dau seama ce zisese. I-am răspuns că într-adevăr adormise și numaidecât l-am auzit strigând ceva către cealaltă călăuză. La scurtă vreme după aceea, am simțit că trag trăsura ceva mai lin. Ori poate era doar impresia mea. Mi-era greu să mă înțeleg cu ei.

Trecusem deja de cele mai abrupte povârnișuri, iar acum

mergeam pe spinările line ale dealurilor de pe Calea Hokuriku. Mai aveam puțin până la Itsuhata, unde eram așteptați și urma să fim conduși către casa oficială de oaspeți.

ÎNSEMNĂRI DE CĂLĂTORIE, ZIUA A ȘAPTEA

Ultima bucată de drum străbătea Calea Tsuruga, din orașul care se întindea până pe coastă, apoi șerpuia de-a lungul țărmului înspre nord și se abătea pe mal, până în Echizen[43]. Ce mi-a mai tresăltat inima când am zărit oceanul în fața ochilor! încă dinainte să-l văd îi simțisem mirosul sărat adus de briză. Călăuzele noastre necioplite au făcut cale întoarsă către Shiozu, iar noi ne-am încărcat bagajele pe spinările unor cărăuși din Echizen, sosiți special să ne conducă la noua reședință a tatei. Se vedea că veneau din capitala provinciei, fiindcă erau ceva mai civilizați. Drumul era neted, vremea – frumoasă, iar priveliștea – fermecătoare. Îmi închipuisem mereu că lacul Omi este o întindere necuprinsă de ape, dar acum, în fața mării sălbatice din nord, mă simțeam parcă renăscută într-o altă lume. Nici măcar mama vitregă nu mai avea de ce să se plângă. Atunci am avut din nou un răgaz doar pentru mine. Briza îmi mângâia părul, iar oceanul albastru sclipea în lumina soarelui. Începeam să mă bucur mai mult de călătoria noastră. Deasupra, o ceață de nori se unduia ca o spinare de pește. Nu-mi doream decât ca Trandafir Domnesc să fie și ea lângă mine și să ne bucurăm împreună de priveliștile acelea încântătoare.

---

[43] Orașul Takefu din zilele noastre. Așezarea se mândrește acum cu un parc tematic ce poartă numele lui Murasaki Shikibu, cu o grădină în stil Heian și cu o statuie de bronz monumentală care o înfățișează pe eroina noastră privind spre munții Echizen, pe care ajunge în cele din urmă să-i disprețuiască. (N. a.)

Însemnări de căpătâi

Makura no Soshi

Reședința noastră oficială din Echizen era o construcție mare de lemn, ridicată după modelul unui conac din capitală, care îi plăcuse fostului guvernator. Ce e drept, avea o sală de audiențe impresionantă, potrivită pentru delegațiile locale pe care urma să le primească tata, dar camerele de locuit erau friguroase și finisate de mântuială. Grădina era un dezastru, însă pentru țăranii și pescarii din partea locului, care ne treceau pragul curții înfiorați de uimire, jalnicul loc neorânduit reprezenta întruchiparea absolută a splendorii împărătești. Numai după ce vedeai colibele amărâte în care trăiau ei puteai să le înțelegi mirarea.

În cealaltă parte a orașului se înălța casa de oaspeți Matsubara. Nici n-am ajuns bine, că tata s-a și dus acolo să stea de vorbă cu un grup de negustători și de marinari chinezi care naufragiaseră în largul coastei. Trei sau patru dintre ei pieriseră înghițiți de ape, dar, ca prin miracol, ceilalți aproape șaptezeci fuseseră salvați. Eu abia așteptam un prilej să-l însoțesc acolo, căci până atunci nu văzusem niciodată chinezi în carne și oase.

Munții din Echizen nu se asemănau aproape deloc cu înălțimile distinse și rotunjite dimprejurul capitalei. Crestele lor mărunte și colțuroase se ițeau din mijlocul câmpiei ca spinarea unui dragon ce se ridica din apă. În Echizen totul era mai aspru și mai sălbatic decât oricare alt peisaj pe care îl văzusem înainte, și la început mi s-a părut de-a dreptul înfricoșător. Când am văzut prima dată stâncile de pe malul mării, m-a cuprins amețeala uitându-mă la prăpastia adâncă de piatră, înghițită la poale de valuri zbuciumate. Dar cu timpul am început să fiu recunoscătoare pentru briza mării, care ne

ferea de căldura umedă ce punea stăpânire pe capitală în timpul verii. Vânturile aduse de ocean erau de vină și pentru capriciile vremii, care se schimba din senin. Acum era soare, dar pe dată se înnoura, apoi începea să plouă și iar răsărea soarele – totul în timpul unei singure dimineți.

Ascunsă sub vălurile grele ale costumului de călătorie, l-am însoțit pe tata în vizită la Râul Dragonului cu Nouă Capete, cum îl numeau localnicii. La vremea aceea, mă obișnuisem deja ca totul în Echizen să fie aprig, dar nu eram nici pe departe pregătită de un râu nemărginit, vijelios și măreț, cum era râul-dragon cu multe capete. Chiar și umflat de viituri, râul Kamo de acasă nu era decât un mielușel în comparație cu el. Țăranii venerau dragonul și îi arătau tatei cu mândrie câmpurile și recoltele lor bogate. Morcovii și ridichile creșteau nemaipomenit de mari și de frumoase în pământul acela nisipos și mănos.

În grădina noastră a poposit la pârâiașul proaspăt curățat de tata o pasăre micuță, cu pene-curcubeu, ca un diamant. Ce ciudat că țăranii numesc lăcustă de râu făptură ei radioasă. Tata zicea că le mai văzuse și înainte, în luncile râului Kamo din capitală.

— Sunt pescăruși albaștri, mi-a povestit el. Trec pe la noi toamna, în drumul lor spre țările calde. De obicei zboară în perechi. Mă mir că nu le-ai observat până acum. Chinezii cred că sunt perechi de îndrăgostiți, iar doamnele de curte meșteresc bijuterii din penele lor albastre.

Pe la începutul toamnei, reușiserăm să ne instalăm cât de cât, dar tata devenea tot mai înnegurat. Într-o bună zi m-a luat cu el la casa de oaspeți Matsubara. Ne-am dus cu trăsura oficială a guvernatorului, trasă de boi, și ne-am oprit la prima poartă, străjuită de un ostaș. Toți se înclinau în fața tatei, însă eu nu eram deprinsă cu astfel de gesturi. Cum am intrat în curtea largă, ne-a ajuns la urechi o bolboroseală melodioasă, neobișnuită. Mă simțeam ca vrăjită. Erau naufragiații, vorbind în limba lor. Mi se părea

extraordinar că tata era în stare să priceapă ce spun. Când ne-au văzut, și-au împreunat palmele și și-au ridicat mâinile pentru salut. Mișcările lor mi-au adus în minte imaginea acelor insecte maiestuoase pe care le colecționa fratele meu, călugărițele.

Am fost conduși în sala mare de oaspeți și serviți cu niște prăjiturele dulci și cu o licoare verde-maronie, străvezie și amară, făcută din frunze de camelie. Parfumul ei aducea întru câtva cu cel de sazanka[44]. Tata mai băuse la curte și îmi povestise că se numea ceai, o băutură chinezească, benefică pentru sănătate. La scurt timp, ni s-au alăturat chinezii. Au stat de vorbă cu tata despre vreme, despre frumusețile locului și despre mâncarea din China și Japonia. Tata m-a prezentat celor trei, iar ei au răspuns cu numeroase complimente curtenitoare. După vreo două ore, ne-am despărțit de ei.

Spre uimirea mea, discuțiile s-au purtat în întregime în limba noastră – deși chinezii vorbeau cam stâlcit. Tata n-a rostit niciun cuvânt în graiul lor. Așa am aflat pricina înnegurării sale. Când a încercat prima dată să le vorbească în limba poemelor chinezești pe care le buchisise toată viața, a descoperit cu durere că ei nu înțelegeau o iotă din ce spunea după cum nici el nu pricepea nimic din vorbele lor cântate. Noroc că, fiind negustori, reușiseră să deprindă limba cumpărătorilor îndeajuns de bine încât să poată purta o discuție de zi cu zi, dar nu erau persoane educate. Erau în stare să priceapă înțelesul semnelor pe care le scria tata, atâta vreme cât se mărginea la cuvinte banale. Îl lăudau cu mare emfază pentru caligrafia lui, spunând că scria mult mai frumos decât ar fi reușit ei vreodată. Însă puși în fața unuia dintre poemele tatei, au zâmbit

---

[44] Specie de camelie originară din sudul Japoniei, care crește în special în pădurile de conifere din sud. Arbustul are frunze permanent verzi, iar florile sunt albe, roz și apar în preajma Crăciunului. Frunzele sunt folosite pentru ceai, iar semințele pentru ulei.

stingheriți, scărpinându-se în creștet.

Din explicațiile lor întortocheate, tata a aflat că limba chineză nu este aidoma peste tot. Se pare chiar că nu toți chinezii se înțeleg unii cu alții. Graiul fiecăruia ține de locul său de baștină. Cu toate acestea, l-au încredințat pe tata că orice chinez mai școlit decât ei putea lesne citi poeziile sale.

— O să aflu eu dacă spun adevărul sau nu, mi-a zis tata încruntat. Curând vor veni din capitală trimișii mai-marelui Chinei, să decidem soarta naufragiaților. De nu voi fi în stare să vorbesc cu ei, am să mă târăsc înapoi în capitală acoperit de rușine.

Abia acum înțelegeam limpede de ce primise tata postul din Echizen. În ziua aceea cu ninsoare de primăvară, când a fost chemat la palat, s-a întâlnit față în față cu însuși Michinaga. Regentul i-a prezentat cum stăteau lucrurile: un grup de naufragiați chinezi erau reținuți în Echizen în așteptarea unui trimis oficial din țara lor. Curtea din capitală devenise bănuitoare în legătură cu numeroșii neguțători chinezi și coreeni care ajungeau să fie spulberați de vânt pe coastele noastre, ca din întâmplare. De aceea aveau trebuință de o persoană de încredere, care să-i iscodească pe acești străini, să vadă ce pun la cale. Cineva cu un trecut fără pată, care să poată vorbi chineza. Cine putea fi mai potrivit decât Tametoki? Așa primise tata ultima șansă la o funcție înaltă.

Ce viclean era Michinaga! Știa foarte bine că tata nu avea cum să nu consimtă să-i fie iscoadă, mai ales după ce scrisese acel poem adresat împăratului. Și uite așa, iată-l pe săracul tata, care era preocupat mai mult de poezie decât de politică, încredințat cu o datorie secretă, plină de intrigă. M-aș fi prăpădit de râs dacă n-aș fi știut cât de dureros trebuie să fi fost pentru el. Iar acum, însăși iscusința cu care se mândrea cel mai mult era pusă la încercare. Mă rugam ca solii chinezi să-l înțeleagă pe tata și ca el să le priceapă graiul.

Furtunile de toamnă s-au abătut peste Echizen spulberând totul în calea lor. În grădina noastră, florile văratice se îmbinau cu crizantemele de toamnă și trifoiul japonez, care abia începuseră să înflorească. Apoi, dintr-odată, o vijelie năprasnică a început să bată dinspre mare, strivind și învălmășind totul într-o vâltoare sălbatică. În picioare au rămas numai pufii de trestie sălbatică, scuturați cu înverșunare în bătaia vântului. Firește că și în capitală se abăteau taifunuri, dar niciunul nu mi se păruse la fel de crunt ca acesta. Parcă și sufletul mi-l simțeam întru câtva răvășit.

Din capitală veneau mereu soli, aducând cu ei vești și bârfe, plecând înapoi cu rapoartele tatei – amănunțite, dar lipsite de miez. Întotdeauna poposeau în camerele noastre de oaspeți, după ce se înfruptau pe săturate din bunătățile locului, pregătite la porunca tatei. Din spatele paravanelor, eu ascultam mereu sporovăială lor liniștită pe teme politice și aventuri de alcov. Ascunsă, nevăzută, dar cu urechile pâlnie. La un moment dat, l-am auzit pe unul dintre soli coborându-și glasul și începând să-i șoptească tatei niște vorbe însemnate. La rândul lui, tata s-a ferit și el să răspundă tare, doar a murmurat încet ceva scurt. Mi-am ciulit urechile, să aud mai bine ce vorbeau.

— Găsită în râu, am deslușit eu că spune solul.

A urmat apoi vocea tatei, plină de mirări îngrijorate, și după aceea:

— Cred că e de-o seamă cu fiica Excelenței Voastre.

Cine? Cine? Eram înnebunită. M-am dat mai aproape și m-am străduit să pun cap la cap frânturile de cuvinte care îmi ajungeau la urechi. Îmi venea să dau paravanul la o parte. Nerăbdătoare, mi-am tot deschis și închis evantaiul, în speranța că tata va băga de seamă. El și-a dres glasul și pesemne că i-a dat de înțeles solului că stăteam cu urechile ciulite, pentru că acesta s-a înveselit brusc și a cerut încă un rând de saké.

Mai târziu, după ce solii s-au retras, tata a venit în camera mea.

Știa că aveam să-l aștept îngrijorată. Până să apară el, m-am tot luptat să nu cad pradă nenumăratelor grozăvii care dădeau să-mi cotropească mintea.

— Despre cine vorbeați? am izbucnit de cum a intrat el. Și ce s-a întâmplat?

Tata mi-a răspuns domol:

— Verișoara ta, Ruri…

— Ce-i cu ea?

— …ziceau că s-a aruncat în râul Uji.

— Și?

Deja știam ce avea să urmeze:

— Au găsit-o a doua zi niște pescari.

— Oare de ce? am strigat eu înnebunită.

— Poate că tu înțelegi mai bine decât mine, mi-a zis tata cu blândețe.

Ruri. Aflasem că părinții ei îi găsiseră în cele din urmă un mire care consimțise s-o ia de soție, cu toate ciudățeniile ei, și, din puținele vești care ajunseseră până la mine, ghicisem că Ruri urma să se supună dorinței părintești. Trebuia să-mi imaginez însă că nutrea un plan ascuns.

— Le-a spus părinților că voia să viziteze Templul Uji înainte de căsătorie, mi-a povestit tata. Ei au primit cererea cu bucurie și ușurare, deoarece se temeau că avea să se împotrivească. Fuji, tu o cunoșteai mai bine decât noi. Chiar așa de mult ura măritișul?

N-am fost în stare să răspund, ci doar am clătinat din cap uluită. Cândva crezusem că o cunoșteam pe Ruri, dar era limpede că nu bănuiam ce se petrece în sufletul ei. Știam că nu s-ar fi bucurat să se mărite, însă nu aș fi crezut-o niciodată în stare de o asemenea voință extraordinară. O vedeam aievea pe drumul spre Uji, însoțită de cele două slujnice ale sale și de o strajă. A așteptat până când au adormit cu toții. Atunci a deschis cu băgare de seamă ușa hanului la care poposiseră și s-a strecurat afară. Oare vântul șuierat și valurile

ropotite ale râului vor fi înfricoșat-o sau vor fi oțelit-o și mai mult în hotărârea ei? Un fior rece m-a fulgerat când mi-am adus aminte de locul acela unde malul este mai înalt. Nu era nevoie decât de un pas. Apoi mi-a înghețat inima: cum a putut să se nimicească singură?

Nu era nevoie să facă decât un pas. În adâncul nopții, veșmintele i-au fluturat la poale și s-au zbătut umflate ca petalele unei camelii spulberate de pe ram. Dar floarea ar fi plutit. În schimb, pe Ruri au tras-o în adâncuri părul și hainele. Iar pescarii au găsit-o – floare strivită – înlănțuită de alge de râu, pală și străvezie și înnămolită. Nu mai suportam avalanșa de imagini care mi se desfășurau în gând, lăsându-mă țintuită și fără grai. Ruri, care se simțea mult mai în largul ei în mijlocul naturii decât închisă îndărătul paravanelor. Pesemne că numai ea ar fi putut alege acele ape urlătoare și sălbatice să o poarte departe de necazuri.

M-am gândit la viața mea și am înțeles că eu nu aveam puterea să săvârșesc ceea ce făcuse ea. Eram o fricoasă și fugisem la Echizen în loc să-mi înfrunt soarta pieptiș.

Cu toate că mă înstrăinasem de Ruri, moartea ei m-a zguduit cumplit. Chipul său îmi apărea mereu în minte, ori de câte ori mă uitam la pădurile sălbatice de pe coastele prăvălatice din Echizen, iar Râul Dragonului, umflat după furtuni, nici nu mai înduram să-l văd. Odată risipit entuziasmul pe care mi-l stârnise sălbăticia locurilor, m-a cuprins un dor mistuitor după viața din Miyako.

Am început să schițez o nouă poveste cu Genji, în care el era prigonit din capitală. Trebuia să mă hotărăsc unde să-l trimit și mă gândeam la Suma sau Akashi, locurile în care fuseseră surghiuniți Korechika și fratele său. Până la urmă am ales Suma cea pustie, pentru că unul dintre eroii bunicii, Yukihira, fusese exilat acolo, la fel ca și Korechika. Abia acum îmi dădeam seama că ne prețuim casa cu adevărat numai atunci când suntem departe de ea. Mi se

mai întâmplase să mă bucur la înapoierea acasă după câteva călătorii scurte, dar fericirea pe care îmi închipuiam deja că aveam s-o simt la întoarcerea din Echizen era fără seamăn.

Nobutaka mi-a trimis un dar. Știa cât de mult îmi place să citesc și îmi oferea un exemplar dintr-o carte cu însemnări de căpătâi[45], despre care spunea că stârnise mare vâlvă printre cititorii din capitală. Pe bilețelul care o însoțea scria că se gândise că mi-ar fi plăcut să fiu la curent cu moda literară din lumea civilizată. De când sosisem la Echizen, citeam mult, dar numai volume din biblioteca tatălui meu, plină de cărți chinezești. Din clipa în care am zărit cartea elegant legată a însemnărilor de căpătâi, m-a cuprins o poftă strașnică să citesc ceva nou în japoneză.

Și simțămintele mele față de Nobutaka s-au mai înmuiat întru câtva. Mă învinovățeam pentru faptul că nu respectasem învoiala și nu îi scrisesem deloc. O făcusem cu bună știință, iar unul dintre motivele pentru care mă codisem să-i scriu era acela că regretasem înțelegerea încă de la bun început. Făcusem tot felul de scene și reușisem să-mi conving familia să-mi facă hatârul, iar acum mă perpeleam în Echizen. În fiecare noapte încercam magia cu întorsul hainelor pe dos ca s-o visez pe Trandafir Domnesc, dar în vis îmi apărea negreșit chipul lui Ruri, palid și ud, iar eu mă trezeam tresărind.

Vreme de câteva zile am fost cu desăvârșire absorbită de acele însemnări de căpătâi scrise de către o doamnă de la curte, aflată în slujba împărătesei Teishi, pe nume Kiyowara Nagiko. Ca să fiu sinceră, cartea nu era mai mult decât un talmeș-balmeș de notițe,

---

[45] Cea mai renumită carte cu însemnări de căpătâi din întreaga literatură japoneză este cea scrisă de Sei Shonagon. Termenul se referă la tipul de jurnal ținut întotdeauna la îndemână (la căpătâiul pernei), pentru a nota gândurile aleatorii. (N. a.)

dar pentru mine reprezenta întocmai scriitura după care tânjeam. Stilul era deopotrivă îndrăzneț și prietenos, de parcă o confidentă vorbăreață mi-ar fi șoptit la ureche ultimele zvonuri de la palat. Mă întrebam ce fel de persoană e autoarea – se pare că la palat i se spunea Shōnagon. Speram să găsesc în carte ceva despre fratele împărătesei, Korechika, fiindcă aflasem de la unul dintre soli că fusese dat în vileag când se întorsese pe furiș în capitală ca să-și vadă mama pe patul de moarte, dar i se poruncise să se întoarcă numaidecât la locul surghiunului său. Despre această întâmplare niciun cuvânt, însă nu am fost dezamăgită, pentru că am găsit alte bârfe despre Korechika.

Am descoperit o întâmplare petrecută, cred eu, cu vreo patru ani înainte. Korechika venise în vizită la împărat și la împărăteasă. Au stat de vorbă despre literatură atât târziu în noapte, încât până și slujnicele începuseră să ațipească. În cele din urmă, împăratul a adormit și el. Nagiko scrie că abia la ivirea zorilor și-au dat seama cât timp trecuse.

— Dacă s-au ivit zorii, atunci nu mai are rost să ne ducem la culcare, nu? a râs Korechika împreună cu sora lui.

Împăratul nu-i mai auzea de mult șuguind. Deodată, un cocoș scăpat cine știe de unde se auzi strigând gălăgios dincolo de coridoare. Ichijō se trezi tresărind, moment în care Korechika recită versurile unui poem chinezesc: *Lo, monarhul cel plin de băgare de seamă, se deșteaptă din somnu-i.* Toată lumea a fost impresionată de mintea lui ascuțită, fapt însemnat de autoare în cartea ei.

Era o întâmplare măruntă, dar povestită admirabil. Cu toate că viața mea în capitală nu-mi oferise până atunci prilejul de a fi aproape de splendidele peripeții de la palat, cartea aceasta, scrisă de cineva care le trăise nemijlocit și auzise cu urechile sale frânturi din ce vorbeau oamenii aceia eleganți, era îndeajuns pentru a-l face pe cititor să se simtă rafinat. Or, sihăstrită cum eram eu aici în Echizen, mi se părea că deveneam pe zi ce trece tot mai nătângă. Această

doamnă Shōnagon își continua povestea, scriind că în seara următoare, după ce toți ceilalți s-au dus la culcare, Korechika s-a oferit s-o însoțească de-a lungul coridoarelor, până în camera ei. Descria felul în care veșmântul lui alb de curtean sclipea în lumina lunii și cum el i-a atins mâneca, atrăgându-i luare-aminte să nu se împiedice. A declamat un vers din poetul Jia Dao, dinastia Tang: *Așa cum călătorește drumețul în lumina nedeslușită a lunii descrescătoare,* ceea ce ei i s-a părut tulburător. Dar cine nu ar fi fost tulburat dacă s-ar fi aflat într-o astfel de împrejurare alături de Korechika? Mă întrebam dacă petrecuseră noaptea împreună. Nu spunea.

Mi se păreau fascinante și listele de lucruri pe care le nota această doamnă. Înșiruirile ei de păsări, gâze, copaci cu flori îmi aminteau de Ruri și de listele pe anotimpuri pe care le scriseserăm împreună cu două veri în urmă. Multe dintre înșiruirile din cartea de căpătâi erau însoțite de păreri personale despre una-alta. Citind listele lui Shōnagon despre „lucruri elegante" și chiar despre „lucruri neplăcute" m-a cuprins dorul de Miyako. În afară de asta, am rămas cu impresia că autoarea ar putea fi o persoană mai degrabă capricioasă. De ce oare să fi așezat ouăle de gâscă printre lucrurile elegante? începeam să mă gândesc că e o ciudată.

De fapt, pe măsură ce citeam îmi dădeam seama că aceste însemnări de căpătâi vorbeau mai mult despre întâmplări la modă, menite să-i țeasă autoarei o imagine de înțeleaptă. La început îmi plăcuseră stilul ei familiar și întâmplările neobișnuite pe care le descria, dar după o vreme am ajuns la concluzia că era cam îngâmfată. Scriitura ei era întinată[46] de caractere chinezești care, la o

---

[46] În timpul lui Murasaki Shikibu, caracterele chinezești, ca și studiul chinezei, erau apanajul aproape exclusiv al bărbaților. Femeile utilizau o serie de semne derivate din caracterele chinezești, dar mult mai reduse ca număr, numite *hiragana,* care se folosesc și în limba contemporană, alături de caractere. Romanul *Genji monogatari* este aproape în întregime scris în

privire mai atentă, păreau inserate acolo doar pentru a face impresie. Eu nu aș fi zis neapărat că semnele chinezești întăreau mesajul pe care încerca să-l transmită autoarea. Ceea ce era cu atât mai surprinzător, ținând cont de faptul că tatăl ei fusese un poet renumit din Grupul Pavilionului Pară.

Și așa, tot citind, am descoperit uluită un pasaj despre Nobutaka. Autoarea scria că acesta ținuse morțiș să meargă într-un pelerinaj împopoțonat cu toate veșmintele costumului său de curtean, și toți cei care treceau pe lângă alai se opreau cu gurile căscate de uimire la vederea unui lucru atât de neobișnuit. Întâmplarea se petrecuse înainte să fie numit guvernator de Chikuzen. Oare Shōnagon voia să insinueze că datorită hainelor sale deosebite reușise să câștige postul?

Îl zugrăvise într-un chip deloc măgulitor, de aceea mă întrebam dacă nu cumva Nobutaka nici măcar nu se obosise să citească însemnările înainte să mi le trimită. Am început să mă îngrijorez: poate că era, de fapt, un netot. Sau poate, încercam eu să găsesc o explicație, el chiar citise cartea și îmi arăta că avea mărinimia să nu se sinchisească de o asemenea ponegrire, nedemnă de alte comentarii. Ori fusese atât de nerăbdător să-mi facă mie o bucurie încât mi-a trimis cartea numaidecât, fără a apuca s-o citească și el? Pe scurt, fie nu știa că fusese ponegrit, fie citise, dar nu-i păsa. Gândurile nu-mi mai dădeau pace. Dar dacă aflase despre pasajul acela de la altcineva, după ce deja îmi trimisese cartea, iar acum era cuprins de rușine? îmi era tare anevoie să ajung la o concluzie și problema asta îmi pricinuia dureri de cap ori de câte ori încercam să-l înțeleg pe Nobutaka.

Am găsit o ciornă pentru una dintre scrisorile pe care i le-am trimis lui Trandafir Domnesc la vremea aceea. În cea mai mare parte

---

hiragana.

mă plângeam din cauza lui Nobutaka, dar îi scriam și următoarele:

„Draga mea soră mai mare,

Ce părere ai despre *însemnările de căpătâi* pe care toată lumea le citește acum? Mie mi se pare că această Sei Shōnagon este îngrozitor de înfumurată. Se crede isteață împănându-și scriitura cu caractere chinezești, dar, când te uiți mai bine la frazele ei, nu prea se leagă bine. Oamenii care se dau peste cap să pară emoționați în orice împrejurare, străduindu-se cu tot dinadinsul să surprindă fiecare clipă mai interesantă, oricât de măruntă ar fi, sunt sortiți mai devreme sau mai târziu să cadă în ridicol și superficialitate. Eu sunt de părere că toți cei care se cred deasupra celorlalți vor ajunge într-o zi să sfârșească rău. Cum ar putea viitorul să-i răsplătească pe astfel de oameni cu ceva bun?"

Cu câtă ușurință i-am prezis prăbușirea din pridvorul meu țărănesc de la Echizen! Nici prin gând nu-mi trecea pe atunci că aveam s-o întâlnesc pe Shōnagon într-o bună zi, când profeția mea se va fi împlinit.

Țara luminoasă

Ming-gwok

Vești neliniștitoare sosiră din capitală la începutul iernii acelui an. Un sol venit la noi prin provincia învecinată, Wakasa, îl înștiință pe tata că bine-cunoscutul negustor chinez Shu Ninso fusese oficial învinovățit de presiuni asupra guvernatorului. Shu era renumit drept chinezul cu rangul cel mai înalt care desfășura activități de

negoț în țara noastră[47]. Era aici de peste zece ani și vorbea bine limba noastră. Tata le-a comunicat vestea și naufragiaților de la conacul Matsubara și este de la sine înțeles că aceștia s-au supărat. La vremea aceea m-am întrebat dacă făcuse bine că le spusese. La urma urmei, el era cel care trebuia să adune informații de la ei, nu să le ofere lor. Tata zicea că se revoltaseră din cale-afară din cauză că Shu era nedreptățit.

De-a lungul anilor, Shu fusese principalul furnizor de obiecte chinezești de lux pentru împărăteasa Teishi și pentru alți membri ai familiei imperiale. Îi oferise credit chiar și atunci când ramura familiei sale se confrunta cu greutăți politice. Era limpede că fratele ei, Korechika, nu se mai afla într-o poziție din care i-ar fi putut gira

---

[47] În secolul al X-lea, schimburile de bunuri dintre Japonia și China nu erau niciodată o chestiune de comerț vădit. Din punctul de vedere al chinezilor, care se considerau a fi centrul universului civilizat, toate bunurile aduse din țări străine erau clasificate drept tribut, după cum toate bunurile chinezești care se trimiteau în afara Chinei erau oferite „cu mărinimie", ca o favoare din partea unui superior către un vasal. Acest tip de relație i-a nemulțumit profund pe japonezi, care au încetat să mai trimită soli în China în anul 873. Cu toate acestea, tânjeau după porțelan, damasc, picturi, cărți și scripturi din China. Câțiva chinezi mai îndrăzneți au continuat să cultive piața japoneză, asumându-și riscuri considerabile, pentru profiturile substanțiale pe care le obțineau astfel. Asemenea negustori erau adesea nevoiți să se abată din drum din cauza furtunilor și ajungeau, „întâmplător", să acosteze pe țărmurile Japoniei - Regatul Insular. înainte ca oficialii guvernamentali să apuce să le inspecteze navele și conținutul acestora, multe dintre mărfurile aduse de chinezi erau deja cumpărate de neguțătorii locali. Acest tip de comerț neoficial a fost tolerat timp de ani buni, dar în vremea lui Murasaki curtea japoneză devenise deja suspicioasă în ceea ce privește numărul din ce în ce mai mare de vase chinezești și coreene care acostau în Japonia. Se temeau de o invazie din partea mult mai puternicilor vecini din vest. (N. a.)

împrumuturile. Se zvonea că Shu își ceruse drepturile prin guvernatorul din Wakasa. Nici nu încăpea vorbă, curtea imperială nu avea cum să dea câștig de cauză unui negustor și să nesocotească simțămintele împărătesei, așa că l-au acuzat pe Shu de presiuni, tocmai ca să-l izgonească din țară fără plata cuvenită. M-am gândit atunci că Michinaga ar fi putut să descurce toate ițele și să plătească datoriile lui Teishi, dar n-a ridicat nici măcar un deget. Așa mi-am dat seama că poate în sinea lui se bucura de necazul împărătesei. La urma urmei, ea nu era fiica lui.

Pe măsură ce afară se răcea din ce în ce mai mult, în pragul primei noastre ierni în Echizen, sufletul meu se posomora tot mai tare. Singură în camera mea, visam să fiu iarăși acasă și răsfoiam caietul cel gros, în care erau consemnate ceremoniile din capitală. Așa am băgat de seamă că ne aflam la începutul celor două săptămâni numite *Primele ninsori.* De la fereastra mea se vedea muntele Hinodake, cu crestele deja acoperite de un strat de zăpadă întristător de gros.

Fiecare anotimp era cu desăvârșire sălbatic în Echizen. Vara, norii se îngrămădeau dintr-odată pe cer și slobozeau într-o clipită un asemenea potop, încât pământul se prefăcea pe dată în ocean. Toamna, taifunurile loveau fără milă. Iar acum, iarna se arăta și ea lungă și geroasă.

Koko ni kaku Hino no sugimura uzumuyuki Oshio no matsu ni kyouya magaeru

Îngropați în nea – / Cedrii de pe Muntele Hino. / Mă uit la ei și scriu. / Parcă văd aievea pinii din Oshio.

Pescarii ne aduceau acasă sepii verzulii pe jumătate uscate și crabi roșii, cu picioare lungi. Carnea albă și fragedă de crab era mai bună decât tot ce gustasem vreodată până atunci. Îmi doream

nespus de mult s-o fi putut încerca împreună cu Trandafir Domnesc. Fără să vreau, mă tot gândeam la ospețele, dansurile și festivalurile care se țineau lanț la sfârșitul anului în capitală. Era vremea când toată lumea se bucura să vadă cum se încrețesc și se albesc de ger, la prima zăpadă, fructele roșii de nandină. Aprindeam focul în *hibachi* și coceam turtițe de orez. Ce bine era! Amintirile mă înfiorau. Aici, în Echizen, frigul se înstăpânise atât de grabnic, de parcă ar fi fost deja miezul iernii, deși aceasta era de-abia la început. Copiii se jucau mai mult înăuntru, iar gălăgia lor mă scotea din minți. Nu avea nicio însemnătate pentru mine faptul că erau chiote jucăușe ori smiorcăieli tânguitoare, mai cu seamă atunci când încercam să scriu despre Genji. Preferam să-mi petrec zilele visând la Miyako și la Strălucitorul Prinț decât să mă las cuprinsă de atmosfera posomorâtă dimprejur.

Zi după zi, ninsoarea cădea cernută din văzduh și se așternea liniștită acoperind cu troiene uriașe tot ce era făcut de mâna omului. Nu era deloc frumos, era o plictiseală îngrozitoare. Câțiva localnici au venit să ne facă poteci, ca să putem ieși din casă. Copiii au dat buzna afară, și-au făcut derdeluș și au început să alunece pe el.

— Haideți și voi afară, să vedeți!

Strigătele lor l-au făcut pe Nobunori să-i urmeze, dar pe mine nu m-au convins. Am scris un poem:

Furusato ni kaeru yamaji no sore naraba kokoro ya yuku to yuki mo mitemashi

De-ar fi zăpada de pe munții din calea către casă / Atunci mi-ar sălta inima de bucurie.

Dar nu era așa. Eram sătulă până peste cap de zăpadă și de Echizen și îmi era așa de dor să mă întorc înapoi în capitală! însă nici nu încăpea vorba să putem pleca undeva înainte să se topească nămeții. Calendarul meu chinezesc pentru zilele acelea zicea *Să ne*

încleștăm forțele, căci iarna se adâncește. La fel mă simțeam și eu – încleștată. Cred că vremea din China semăna mult mai bine cu cea din Echizen decât cu cea din Miyako. Înainte mi se păruseră exagerate aceste descrieri chinezești, dar abia acum le înțelegeam cu adevărat.

În cele din urmă, într-o zi albă de ninsoare, a venit și vestea mult așteptată: sosise delegația de oficiali chinezi. Pe vremea aceea geroasă ajunseseră cu greu la mal, pe coasta Wakasa, și apoi călătoriseră înspre Echizen. Stăteau într-o vilă aproape de conaționalii lor, găzduiți în casa de oaspeți Matsubara. Un poem chinez, compus cu eleganță și adresat Excelenței Sale Guvernatorul de Echizen, a sosit de la conducătorul delegației, o persoană pe nume Shu Seisho. Așa i-am citit eu numele în timp ce trăgeam cu ochiul peste umărul tatei. El însă m-a corectat – în chineză se citea Jyo Shichang.

Cuprins deopotrivă de emoție, dar și de teamă, tata și-a pus hainele de ceremonie și s-a dus să-i întâmpine. Sosise un oficial chinez erudit, despre care negustorii îi spuseseră că va ști să aprecieze poemele tatei. Speram din tot sufletul să se întâmple așa. M-am frământat neliniștită toată ziua. În cele din urmă, tata s-a întors acasă triumfător. Maestrul Jyo se dovedise într-adevăr un înțelept și se arătase încântat de poezia scrisă de tata în cinstea sosirii lui. Mai mult, la rândul lui, oaspetele a compus și el, pe loc, un poem de răspuns, întocmai ca într-o scenă din cărțile clasice, ne-a povestit tata fericit. Era limpede că i se luase o piatră de pe suflet. Îl invitase pe maestrul Jyo, împreună cu cei patru însoțitori ai săi, la noi acasă, în semn de ospitalitate.

În afară de cei trei oficiali ale căror nume nu le-am ținut minte, maestrul Jyo călătorea însoțit de fiul său, un tânăr subțirel, care îmi părea de-o seamă cu mine. Potrivit protocolului, eu am rămas în

spatele paravanelor în timpul discuției lor. Am înțeles că locuiau în Japonia de cinci ani, mai mult în Miyako, în saloanele impunătoare și aproape părăsite ale legației lor de pe strada Suzaku. Fiul, pe nume Meikoku (sau Ming-gwok, după cum am învățat mai târziu să-l spun în chineză), vorbea japoneza fără cusur și părea extrem de cultivat. În vreme ce tații noștri închinau câte o cupă de saké unul în cinstea celuilalt, discutând despre imaginile paralele din forma poetică numită *fu,* mi-am luat inima în dinți și m-am adresat tânărului Ming-gwok și astfel, la început cu șovăială, am început să legăm o conversație despre diverse locuri din capitală.

La un moment dat m-a întrebat de ce trebuie să stau ascunsă după paravan și nu poate să-mi vadă chipul, iar eu nu am știut ce să-i răspund. Nu mi se mai pusese niciodată o asemenea întrebare.

— În China femeile nu folosesc paravane? l-am întrebat eu.

— Nu, nici vorbă, mi-a răspuns el. Ce neghiobie!

Am rămas mută de uimire și am simțit că-mi iese foc din obraji. Ce să fac? Aș fi intrat în pământ de rușine dacă l-aș fi făcut de râs pe tata în fața oaspeților săi, dar acest tânăr chinez politicos îmi spunea că mă purtam ca o neghioabă. Am ciulit urechea, încercând să-mi dau seama dacă tată urmărise cumva mica noastră discuție, dar părea cu desăvârșire adâncit în conversația sa cu maestrul Jyo. Temătoare, am strâns puțin paravanul și m-am trezit față în față cu o pereche de ochi senini și iscoditori, mărginiți de niște sprâncene frumoase și subțiri, pe care le-ar fi pizmuit orice femeie.

Privindu-l pe deasupra evantaiului, am băgat de seamă că avea un nas cârn și o gură drăguță. Îmi zâmbea complice. Chipul său era un pic prea firav pentru a fi socotit arătos, dar era interesant. Purta o haină albastru-închis, tivită cu blană de veveriță cenușie și croită mai strâmt decât era portul japonez, la fel și pantalonii de mătase albă. Mânecile nu erau nici ele largi, ca ale noastre. Ca și tatăl său, purta o pălărie de cărturar, neagră, elegantă și strâmt potrivită pe cap, cu o pereche de cozi ca niște aripi de rândunică.

Taţii noştri nu ne văzuseră. Stăteam acolo, cu chipul dezvelit în faţa lui, ca şi cum ne-am fi cunoscut de când lumea, iar Ming-gwok lua totul ca şi cum i s-ar fi cuvenit. Mi-am păstrat mai departe evantaiul în faţa nasului, dar în timpul discuţiei am început să uit că el e bărbat şi pe deasupra străin, aşa că de câteva ori mi-am coborât evantaiul uluită de ceea ce-mi povestea. Ming-gwok ştia uimitor de multe despre ţara noastră şi despre Miyako. Şi se purta cu totul diferit de bărbaţii japonezi în astfel de împrejurări. Când a adus vorba despre pinii de la Oshio, aflaţi la sud-vest de Miyako, lângă templul Ohara, era să leşin de uimire şi i-am arătat poemul pe care îl scrisesem cu câteva zile înainte. Nu numai că şi el fusese acolo, dar ştia că era templul familiei Fujiwara. Apoi, spre surprinderea mea, a recitat dintr-o suflare următorul răspuns la poemul meu:

Oshioyama amatsuba no uwaba ni kyou ya sa wa mine no usuki bana to miyuramu

De s-ar aşterne astăzi neaua / Pe acele de pin de pe muntele Oshio / Chiciura de pe creste mi-ar părea flori de cireş.

Eram înmărmurită – nu numai de iuţeala cu care compusese poemul, ci şi de sensibilitatea cu care alesese imaginile din poezia mea. Trebuia să-mi aduc aminte că Ming-gwok nu era japonez. Noi ne străduim din greu să studiem literatura chineză, dar nu m-am gândit niciodată că şi chinezii se ostenesc să înveţe formele noastre de exprimare. El a strâns din umeri cu modestie la auzul cuvintelor mele de laudă şi mi-a răspuns că poemul meu îi adusese aminte de un pasaj din *Cântecul despărţirii* de Fan Yun:

Demult, când am plecat, fulgii de zăpadă erau ca florile
Acum, la întoarcere, florile sunt ca fulgii de nea.

Abia mai târziu am înţeles cât de bine ilustrase structura poetică

paralelă despre care vorbeau tații noștri! Până la urmă, iarna aceea în Echizen nu avea să fie chiar atât de posomorâtă.

O dată la două zile tata mergea la vila în care locuiau chinezii, sau veneau ei la noi. Nu îl întrebam niciodată dacă pot să-l însoțesc, ci pur și simplu mă pregăteam și îl așteptam în trăsură, de parcă nici nu se punea problema să nu merg cu el. Tata descoperise un suflet pereche în persoana maestrului Jyo. Petreceau bucuroși ore întregi împreună, compunând versuri în chineză și îmbiindu-se la băut. Tata era nespus de încântat de manierele elegante ale lui Jyo și îl asemuia cu un faimos filosof din timpul dinastiei Han. Astfel de lucruri scria și în rapoartele sale către cei din capitală. Mă îndoiesc că aflase ceva de folos pentru Michinaga, dar era limpede că își trăia visul de poet învățat. Eu mergeam din dorința de a petrece mai mult timp cu Ming-gwok.

Frigul se instalase de-a binelea în Echizen. Potrivit calendarului meu chinezesc, eram în perioada când *Tigrul începe să iasă la vânătoare.* Ming-gwok văzuse tigri în carne și oase! Eu credeam că aceste sălbăticiuni sunt un fel de câini mai mari, dar el îmi povestea că sunt mult mai fioroși decât un dulău.

— Închipuie-ți o pisică mare cât un dragon, așa arată un tigru. Când e ger de crapă pietrele, prada se împuținează, de aceea tigrii sunt nevoiți să iasă la vânătoare din ce în ce mai departe de vizuina lor, în căutare de hrană.

Ce multe știa despre tot felul de lucruri! Firește, în Japonia nu se găsesc tigri.

Într-o zi mi-am scos *koto*-ul și i-am acordat cele treisprezece coarde pe ton chinezesc. Aș fi vrut să exersez mai mult, dar degetele mi-au amorțit atât de tare, încât l-am lăsat deoparte și m-am dus lângă *hibachi*, să-mi încălzesc mâinile. Chiar atunci a sosit Ming-gwok, împreună cu tatăl său și suita lor. Pe dată a zărit instrumentul și m-a rugat să le cânt ceva. Eram așa de stânjenită!

Nu doar că nu mai exersasem de mult, dar însăși ideea de a cânta în fața unui auditoriu de cărturari chinezi mi se părea de-a dreptul înspăimântătoare. Am scăpat sub pretextul că îmi înțepeniseră degetele de frig. A urmat o tăcere stânjenitoare, după care Ming-gwok a întrebat dacă poate el să încerce. L-am lăsat bucuroasă în locul meu și i-am dat o pereche de pene de bambus.

Ming-gwok și-a trecut degetele peste coarde.

— Sunt acordate cum îmi place mie, a zis el. Ia să vedem dacă știi bucata asta.

A început să cânte o melodie în armonia pentru care pregătisem corzile. Cântecul îmi suna cunoscut, dar avea totuși ceva diferit.

— Ai cântat *Harusugi,* ne-a spus tata la final, *Amintirile trecutei primăveri,* dar ai înfrumusețat cântecul așa cum nu l-am mai auzit niciodată. Bravo, tinere!

Tata strălucea de încântare, dar maestrul Jyo n-a schițat nici măcar un zâmbet.

— De-ajuns, i-a zis el încruntat.

Tăcut, Ming-gwok s-a supus și a lăsat penele deoparte. Tata s-a arătat uluit de această purtare aspră.

— Fiul meu și-a pierdut timpul cu cântece ușoare, ne-a lămurit maestrul Jyo. Mai bine ar fi exersat *gu ghim,* să-i fi studiat finețea.

Tata a devenit curios, fiindcă *gu ghim* cu șapte corzi sau *kinokoto,* cum îi spuneam noi, era instrumentul pe care îl îndrăgea cel mai mult.

— Maestre Jyo, a întrebat el, dumneavoastră cântați la *gughim?*

Oaspetele a mărturisit că-și dedicase ceva timp studiului acestui instrument, dar a adăugat că nu e decât un amator. Tata i-a cerut atunci slujitorului să-i aducă *koto*-ul cu șapte corzi din camera sa. A desfăcut cu mare grijă legăturile de mătase și l-a așezat în fața maestrului Jyo.

— Vă rog să ne onorați cu un cântec, l-a rugat tata.

Maestrul a început să cânte. În încăpere era o liniște deplină, nu

se auzea decât muzica șoptită, plângătoare și armonioasă care se înălța de pe cele șapte corzi, sub atingerea îndemânatică a maestrului Jyo. Când s-a stins și ultimul sunet, tata a oftat adânc.

— Îndrăznesc să vă rog, ne puteți lămuri cum cântați vibrato? l-a întrebat el pe maestru. Nu am mai auzit niciodată o astfel de profunzime și o gamă atât de largă de note cum am ascultat la dumneavoastră.

Maestrul a încuviințat cu grație. După aceea, am notat tot ceea ce am reușit să țin minte din ce ne-a spus, fiindcă expunerea lui a fost foarte amănunțită.

— Am să vă vorbesc despre acel vibrato numit *ngim*, începu el. Există peste zece feluri de *ngim,* dar cele mai utile sunt următoarele câteva. La primul, degetul de la mâna stângă trece în fugă în sus și în jos peste coardă.

Apoi ne-a arătat cum.

— Este ceea ce se numește *O cicadă înfrigurată plânge venirea toamnei.* Sunetul trebuie să se asemene cu zumzăitul trist și cutremurător al cicadei. Mai este apoi *ngimul* lung – un vibrato înfundat, care amintește de plânsetul unui porumbel ce cheamă ploaia. *Ngimul-ix* are un ecou subțire. Este menit să trezească în mintea ascultătorului imaginea unei șoapte tainice. *Ngimul* jucăuș este un vibrato săltăreț, care amintește dansul florilor de cireș plutind pe râu.

Maestrul Jyo a cântat apoi câte o bucată scurtă, pentru a ne arăta cum sună fiecare dintre ele. Îl vedeam pe tata sorbind cuvintele maestrului cu toată flinta lui.

— În fine, cel mai delicat vibrato este *ngimul* așezat, la care degetele nu se mișcă aproape deloc. Unele cărți spun că degetul rămâne nemișcat, dar sunetul se mlădiază după cum pulsează sângele atunci când vârful degetului apasă coarda de cutia instrumentului, doar puțin mai mult și mai adânc decât de obicei.

A cântat o notă și a ascultat-o cu luare aminte, chiar și după ce

ecoul ei s-a stins de tot și n-am mai auzit nimic, cel puțin eu. Tata a ascultat și el încruntat, fără se respire.

În cele din urmă, maestrul Jyo și-a ridicat degetul de pe cutia instrumentului.

— După cum spun taoiștii, ne-a mai zis el, cea mai frumoasă muzică se naște din cele mai firave sunete.

Cu trecerea timpului, am început să mă simt în largul meu în preajma lui Ming-gwok. Era mai înalt decât bărbații japonezi și mai subțire. În plus, părea mai sprinten și mai grațios, pentru că hainele lui nu erau atât de largi ca ale noastre. Tatăl său, maestrul Jyo, era sobru și riguros, mai puțin când bea, dar nici măcar atunci nu-și dădea jos pălăria de cărturar. Lui Ming-gwok nu-i plăcea s-o poarte decât atunci când nu avea încotro. De câte ori veneau la noi acasă, se strecura la mine de îndată ce isprăvea cu salutările cuvenite tatei. Primul lucru pe care îl făcea era să-și scoată pălăria. Mi-a povestit că primii exploratori chinezi sosiți în ținutul Wa[48] au descris în amănunt cât de înapoiat era traiul japonezilor, uimiți că bărbații din țara noastră erau atât de barbari încât nu obișnuiau să poarte niciun fel de pălărie.

— Iată un obicei barbar care-mi place, zicea el netezindu-și părul.

Poate părea ciudat, dar am învățat o mulțime de lucruri noi despre Japonia de la Ming-gwok. Nici măcar nu-mi închipuisem vreodată că, în vremuri de mult apuse, țara noastră a fost condusă de o regină.

Ming-gwok era de fel din Jianzhou, din China de miazănoapte. Când tatăl lui a fost trimis în misiune în ținutul Wa, întreaga familie a fost devastată de îngrijorare, cu gândul la lumea barbară în care avea să petreacă atât de multă vreme. Am înțeles cu groază că ei

---

[48] Cea mai veche denumire pentru Japonia, care apare în cronicile chinezești începând cu secolul al IV-lea î.Hr.

nutreau, despre capitala patriei noastre, aceleași simțăminte pe care le trăise mama mea vitregă despre Echizen atunci când am venit încoace. Bineînțeles că Japonia s-a schimbat mult față de cum era pe timpul celor dintâi exploratori, s-a grăbit Ming-gwok să adauge în clipa în care a văzut oroarea din ochii mei. Acum era o țară foarte civilizată, unde oricine avea multe lucruri interesante de descoperit, chiar și chinezii. Spunea că aceasta e concluzia la care ajunsese de când sosise aici, cu toate că niciun confrate de acasă nu i-ar fi dat crezare.

Ce sentiment cutremurător să descopăr că orașul pe care îl socotisem până atunci centrul civilizației reprezenta capătul lumii în ochii altora. Dacă pentru chinezi Miyako nu era decât o margine de lume, îmi închipui ce credeau despre Echizen! Simțeam că iau foc de rușine. Dar Ming-gwok nu părea să mă ocolească din această pricină. Dimpotrivă, cu toate că ne întâlniserăm în împrejurări mai puțin obișnuite, îmi căuta compania tot atât de mult pe cât o căutam eu pe a lui.

Zăpada, luna

Setsu getsu

Devenise un obicei să ne vizităm unul pe altul, iar eu începeam să mă bucur de Echizen. În capitală nu aș fi avut niciodată libertatea de a sta de vorbă cu un bărbat după placul inimii, fără să mă ascund după perdele și paravane, pentru a păstra aparențele. Acum nici zăpada nu mă mai supăra așa de tare. Într-o zi se dezlănțui un vifor atât de cumplit, încât mi-am închipuit că oaspeții noștri chinezi nu vor mai ajunge la întâlnirea organizată de tata. Tocmai mă învârteam prin casă, cuprinsă de tristețe, când i-am auzit pe copii strigând că ne sosiseră musafirii.

Am fugit pe prispă și i-am văzut pe cei cinci chinezi însoțiți de doi slujitori înotând la unison prin zăpada groasă, încălțați cu cizme lungi din piele de căprioară. Ming-gwok avea obrajii îmbujorați de ger și la fiecare răsuflare scăpa printre buze rotocoale mici de abur. Copiii, încotoșmănați cu haine vătuite, se năpustiră pe poartă să-i întâmpine. În clipa aceea, Ming-gwok se opri din drum, luă zăpadă cu amândouă mâinile și potrivi un bulgăraș. După ce îl mai rotunji puțin, îl azvârli iute spre Nobumichi, care pur și simplu rămase cu gura căscată de uimire. Ming-gwok mai meșteri un bulgăre pe care i-l dădu lui Nobumichi, și apoi, cât ai zice pește, încă unul, pe care îl aruncă spre cățel. Animalul începu să alerge în căutarea lui, lătrând voios. Nobumichi aruncă bulgărele în fratele său mai mic, apoi își făcu și el unul. Până și Nobunori, care nu se simțea în largul lui în preajma chinezilor, li se alătură la bătaia cu bulgări.

Îi priveam cu părere de rău că nu puteam să intru în jocul lor. La un moment dat, micul Josen alunecă și căzu în nămeți. Pe dată, Ming-gwok sări lângă el, îl ridică în picioare ca pe o păpușă de cârpe și îi alină plânsetele. Cu răsuflarea întretăiată, îl luă în brațe și

veni cu el pe prispă, lăsându-l în grija unei slujnice. Eu eram ascunsă după o ușă glisantă de lemn, pe care o deschisesem de două degete, cât să văd ce se petrece afară. Ming-gwok mă zări pe dată și îmi zâmbi.

— Hai și tu afară! șopti el.

M-a bufnit râsul și mi-am acoperit gura cu mâneca. Apoi am început să mă întreb dacă nu cumva chiar vorbise serios. Oare chinezoaicele aveau voie să se joace în zăpadă după pofta inimii? Nu prea îmi venea a crede.

Gălăgioși și plini de voie bună, în cele din urmă intrară cu toții înăuntru și începură să-și scuture hainele și încălțările. Josen îl striga întruna pe cățel Bulgăre de Nea și așa i-a rămas numele, cu toate că avea blana cafenie. Până și tata se molipsise de veselia lor înflăcărată, privindu-i de pe margine alături de maestrul Jyo. Firește, niciunul dintre ei nu se amestecase în bătaia cu bulgări.

Oaspeții veniseră cu un dar. Maestrul Jyo ceru niște apă fierbinte și se oferi să-i arate tatei noua modă a servirii ceaiului, care făcea furori în China. La Echizen căpătaserăm cu toții obiceiul de a bea ceai, deprins de la prietenii noștri chinezi. Ming-gwok mă învățase că vasul cel mai potrivit pentru această licoare e o ceașcă de porțelan de culoarea oului de sturz.

— Într-o ceașcă azurie, ceaiul verde este mai îmbietor, mă lămuri el. Ceștile albe îl fac să arate trandafiriu și clisos.

Acum ne aduseseră un soi de ceai cu totul deosebit. În locul bine cunoscutului pătrățel uscat din frunze prăjite pe care îl beam cu apă sărată, am primit de data aceasta o pudră verde, fină și strălucitoare, care se punea cu lingurița într-un bol de ceramică de culoare castaniu-închis. Peste el se turna apă fierbinte fără sare și se bătea cu un pămătuf de bambus. Licoarea obținută era destul de tare. Până și culoarea ei era însuflețitoare – cu atât mai mult iarna, când nu creștea nimic proaspăt și verde. Bolul acela plin de un verde crud ne amintea că primăvara avea să se reîntoarcă în cele din

urmă. În Echizen anotimpurile păreau mai vii și le trăiam mai înflăcărat, așa că abia așteptam să vină cea dintâi primăvară pe care aveam să o petrecem aici.

După-masă începu din nou să ningă, motiv pentru care i-am invitat pe chinezi să înnopteze la noi, ca să nu se mai avânte prin nămeții ce creșteau văzând cu ochii. Mama vitregă scoase la iveală așternuturile cu care venise de acasă și le întinse pe toate în sala mare. Era nespus de încântată de complimentele pe care le primise din partea chinezilor pentru trusoul ei.

— Vezi, se împăună ea în fața tatei, nu-i așa că am avut dreptate să le luăm cu noi? Ce-ar fi gândit oaspeții tăi dacă nu am fi avut să le oferim niște așternuturi cum se cuvine?

Binedispus, tata o lăudă pentru chibzuință ei și o trimise ușurat să culce copiii.

După ce ne-am instalat la Echizen, mama vitregă preluase conducerea întregii gospodării cu o mână de fier. Departe de amestecul părinților ei, învățase repede să ia singură hotărâri și în scurtă vreme descoperise plăcerea de a-și impune voința asupra celorlalți. Gardenia necuvântătoare de odinioară se transformase într-o pisăloagă.

Să fi fost din pricina ceaiului verde delicios, nu știu, dar în noaptea aceea somnul nu voia să vină, cu toate că era destul de târziu când ne-am dus la culcare. Astrul nopții întârziase și el să răsară. Se ivi aproape rotund, după ce cu doar câteva zile înainte fusese lună plină. Ninsoarea încetase. Era o noapte strălucitoare și neclintită, fără nicio adiere. Mă tot gândeam la oaspeții noștri adormiți unul lângă altul în sala mare, dar trebuie să recunosc că de fapt mă gândeam fără încetare la Ming-gwok, care dormea acum în casa noastră, atât de aproape de mine. M-am ridicat și am deschis ușa din afară, să privesc luna. Spre mirarea mea, Ming-gwok stătea acolo, pe prispă.

— Hai și tu afară! repetă el invitația de mai devreme.

— O chinezoaică ar ieși? l-am întrebat eu.

— Dacă aș ruga-o, da, mă păcăli el.

— Ei bine, i-am răspuns eu pe deplin încredințată că glumește, atunci o să ies.

— Stai puțin, zise el. Ia astea și pune-le pe tine. Vei vedea ce ușor are să-ți fie.

Îmi întinse o bocceluță prin ușa pe care tocmai o descuiasem. Eram sigură că mă așteptase. M-am întors în vârful picioarelor în camera mea, am desfăcut pânza de deasupra și am găsit un set de pantaloni chinezești vătuiți, o haină tivită cu blăniță și o pereche de cizme din piele. Mi-am legat părul cel lung și negru într-o coadă de cal, pe care am vârât-o în pantalonii care îmi veneau doar până la glezne, nu atârnau în spate ca ai noștri. Mă simțeam ciudat cu picioarele neacoperite de pantaloni. Apoi am încercat cizmele. Îmi erau nemaipomenit de mari, așa că mi le-am dat jos și am încălțat cizmele fratelui meu, apoi le-am tras pe deasupra pe cele chinezești. Așa era ceva mai bine, cel puțin nu-mi mai ieșeau din picioare. La urmă mi-am pus haina peste cămașa de noapte albă. Mânecile mi se încrețiră sub croiala strâns lipită de brațe, iar poalele se îmbățoșară dedesubt.

— Nu vii?

Ming-gwok venise direct la ușa mea.

— Mai încet! i-am șoptit eu.

Am desfăcut repede nasturii hainei, mi-am dat jos cămașa și am îmbrăcat-o din nou, direct pe piele. Blănița era moale, dar mă simțeam ciudat să fiu atât de încorsetată de haine. Nu eram obișnuită cu mâneci așa de strâmte.

— Gata sunt, i-am șoptit din nou și am crăpat ușa doar cât să mă pot strecura afară pe prispă.

— Și încă ceva. Uite!

Ming-gwok purta o căciulă tivită cu blăniță. Scoase din sân una la fel și mi-o așeză pe cap, zicând:

— În ținutul ăsta sălbatic e frig.

M-a prins de mână și am pășit tiptil amândoi spre capătul verandei. Ajunși aici, Ming-gwok a sărit în zăpadă și, cum îl țineam de mână, am sărit și eu. Pesemne că mai sărisem prin nămeți când eram copilă, căci nu mi-a părut a fi o senzație cu totul nouă, dar nu aveam nici pe departe grația lui Ming-gwok, așa că m-am pomenit scufundată într-un noian de zăpadă. Chicotind fără pic de răutate, el mă trase în picioare și mă scutură de nea. Eu mi-am tras sufletul și, ei bine, am izbucnit în râs, amuzată de ineditul întregii întâmplări.

Am pornit-o spre crângul de bambus de pe dealul din spatele casei, aflat în partea cealaltă a orașului. Înveșmântați și ei în zăpadă, bambușii cei înalți aruncau umbre lungi în lumina lunii. Din când în când, unul dintre ei își scutura haina, iar neaua cădea cu un bufnet care ne făcea să tresărim în liniștea albă și pufoasă. Am strâns mai tare mâna lui Ming-gwok și ne-am continuat drumul, o vreme fără să rostim niciun cuvânt.

Mi-am adus aminte atunci de noaptea aceea de toamnă în care am stat cu Chifuru până târziu, în lumina clară a lunii. Nu mi-am închipuit că voi putea simți vreodată pentru un bărbat ce simțisem pentru Chifuru sau Ruri, ori pentru Trandafir Domnesc. Este adevărat că fusesem fascinată de Korechika, dar el era atât de departe de lumea în care trăiam eu, încât semăna mai degrabă cu o închipuire. Mai aievea decât Korechika era Genji, însă el, firește, nu era decât o plăsmuire. În schimb, Ming-gwok era un bărbat în carne și oase și totuși, într-un anumit fel, nici el nu era pe deplin adevărat. Era cu totul străin de noi, iar eu nu prea știam cu ce fel de simțăminte să mă apropii de el. Oricât de ciudat mi-ar fi părut, în prezența lui mă simțeam în largul meu. Să reușești să păstrezi tăcerea împreună cu cineva este, cred eu, încercarea supremă pentru legăturile karmice.

— Știi, zise Ming-gwok, glasul lui vălurindu-se prin marea de

liniște dimprejur, au ajuns să-mi placă dinții înnegriți, deși la început îmi dădeau fiori de groază.

— Dar doamnele din China nu-și înnegresc dinții? am întrebat eu.

— Niciodată, zise el. Și ele își smulg sprâncenele și își desenează în locul lor altele subțiri și arcuite ca niște antene de gânganie, la fel cum faceți voi, japonezele, dar să-și înnegrească dinții nici vorbă!

— Atunci nu ți se pare un obicei barbar?

— Nu, nu mi se mai pare, zise el mângâindu-mă ușor pe obraz.

Am mers mai departe, printr-o lume de umbre. Albul adânc al zăpezii înghițise fără urmă orice picătură de culoare. Pe întinderea imaculată se oglindea o mulțime nenumărată de tonuri cenușii, ițite înapoia luminișurilor sclipitoare ale razelor lunii. Ming-gwok zise că întotdeauna clarul de lună îi aducea aminte de o poveste chinezească. Mi-a istorisit-o apoi în timp ce ne plimbam prin zăpadă și, din câte îmi amintesc, suna cam așa:

A fost odată ca niciodată un pustnic pe nume Wang Tziyu, care ducea o viață retrasă, departe de grijile obișnuite. Îi plăcea nespus de mult să privească pomii înfloriți primăvara și luna toamna. Atent cum era la frumusețea din jur, într-o seară de iarnă rămase uimit de limpezimea neasemuită a razelor de lună ce se revărsau pe pământ după viscol. Priveliștea îl însufleți atât de tare, încât se trezi în el dorința de a împărtăși frumusețea aceea cu un prieten. Zis și făcut, se sui în barcă și prinse a vâsli în josul râului, până la prietenul său, Dai Andao.

Drumul era lung, așa că până când Wang ajunse la coliba prietenului său, începu să se crape de ziuă. Priveliștea care îi dăduse ghes să pornească la drum dispăruse cu totul în lumina zorilor. Ajuns în fața porții prietenului său, Wang făcu cale întoarsă, fără să-i dea măcar ziua bună lui Dai.

— Ce purtare neobișnuită, am zis eu. De ce a plecat?

— Toți l-au întrebat pe Wang același lucru, zise Ming-gwok, cu

zăpada scârțâindu-i sub picioare. Iar Wang le-a răspuns cu un poem, pe care nu mi-l mai aduc aminte întocmai, dar care sună cam așa: „M-am grăbit să-mi chem prietenul ca să privim luna împreună. Chiar de nu ne-am întâlnit față în față, bucuria priveliștii rămâne neștirbită". Cuvintele acestea, dragă Fuji, ne arată ce om rafinat și sensibil era Wang. Eu prefer să mă întâlnesc cu tine și să privim luna împreună, dovadă că nu sunt o persoană atât de sensibilă ca Wang.

Ming-gwok îmi luă mâinile înghețate într-ale lui și le cuibări la pieptul său, pe sub haina îmblănită. Își afundă fața în părul care îmi ieșise din căciulă. I-am spus în glumă că era într-adevăr lipsit de sensibilitate dacă putea să îndure mâinile mele de gheață pe pielea lui caldă, dar el clătină din cap. Îi simțeam răsuflarea caldă pe ceafă.

Tot mergând, am dat peste un noian de zăpadă afânată.

— Ia uite, zise Ming-gwok.

Așa cum stătea cu fața la mine, își deschise brațele. Apoi se lăsă pe spate și căzu în noianul de nea.

— Ce faci? l-am întrebat.

— Încearcă și tu, răspunse el din zăpadă. Este o liniște nemaipomenit de asurzitoare.

Mi-am închipuit că era un obicei chinezesc și i-am urmat exemplul. Mi-am întins larg brațele, cu strania senzație că nu mai aveam mânecile lungi care să atârne de ele, și m-am lăsat să cad pe spate. Unul lângă altul, ni se atingeau doar vârfurile degetelor. Zăpada mă strângea ca pe o păpușă înlemnită într-o poziție anume. Era o nemișcare deplină și, într-adevăr, liniștea era aproape palpabilă. Se auzi țipătul unei bufnițe. Apoi încă un bambus își scutură povara de zăpadă. Sunetele acestea moi nu făceau decât să adâncească tăcerea. Cuvintele păreau și ele de prisos.

După o vreme ni s-a făcut frig, și Ming-gwok m-a ajutat să mă ridic. Ne-am întors spre casă, atenți să mergem cât mai mult cu putință la adăpostul întunericului, departe de lumina lunii. Zorii nu

se iviseră încă, așa că luna ștearsă și gălbuie spânzura jos, pe cerul de apus. Ajunși înapoi în fața casei, Ming-gwok mă ridică întâi pe mine, apoi se cățără și el pe prispă. Ne-am furișat amândoi până în sala mare, unde dormeau cu toții, iar el s-a retras în liniște. Eu mi-am continuat drumul spre camera mea. Tocmai mă pregăteam să intru, când l-am auzit pe tata tușind și mi s-a părut că văd ușile mișcându-se ușor. M-am strecurat în camera mea, cu inima bubuind să-mi spargă pieptul.

Mi-am desfăcut iute hainele chinezești, umezite, și le-am ascuns. Pielea îmi ardea, dar părul încă mai păstra frigul de afară. La un moment dat, pe drum, mi-a căzut căciula și Ming-gwok mi-a prins părul cu degetele lui subțiri și albe și și-a îngropat chipul în pletele mele. Mi-a promis că într-o zi îmi va trimite niște ulei parfumat din cel pe care îl folosea mama lui. M-am întins îmbrăcată în hainele vătuite de noapte, dar mi-am lăsat părul deasupra așternuturilor, răvășit în neorânduială. Visele din noaptea aceea s-au încâlcit și ele neorânduite.

Kurokami no chisuji no kami no midaregami katsu omoimidare omomidaruru

Cosițe negre de abanos / încurcate cu miile. / Gânduri încâlcite, /și ele încurcate.

Ming-gwok era ca nimeni altul. Iată-ne împreună în Echizen, stând de vorbă prin zăpadă, singuri sub clar de lună. Dacă aș fi descris o astfel de scenă în Genji, cititorii ar fi socotit-o făcătură, îmi amintesc cât m-am contrazis odată cu Ruri pentru că eu nu voiam să pun în carte situații cu totul desprinse de realitate. Acum ajunsesem să înțeleg că viața de zi cu zi putea întrece cu mult orice plăsmuire de roman.

Vântul de la răsărit topește gheața

Higashikaze

Sosi primăvara. Cea dintâi perioadă din noul an[49] era *Vântul de răsărit topește gheața,* fiind urmată de *Omizile se zbat în gogoșile lor.* În Echizen era încă frig, dar schimbarea de anotimp se simțea în aer. Ceremoniile de Anul Nou ne-au ținut ocupați mai mult decât de obicei, întrucât tata, ca reprezentant al împăratului în provincie, avea responsabilitatea de a păstra ridicat stindardul civilizației. Într-una dintre puținele sale clipe de răgaz, mi-a spus că îi scrisese lui Nobutaka, iar eu m-am schimbat la față. N-am îndrăznit să-l întreb ce-i scrisese, deoarece eram încredințată că mă văzuse strecurându-mă afară în noaptea aceea de iarnă, cu toate că nu adusese niciodată vorba despre asta. De fapt, singurul lucru despre care mă întrebase era dacă începusem și eu să corespondez cu Nobutaka.

Cuprinsă de remușcare că nu-mi ținusem făgăduiala, dar fără ghes să-i scriu poeme de dragoste, am copiat câteva fragmente din Genji și i le-am trimis, împreună cu o scrisoare de mulțumire pentru darul pe care mi-l făcuse – însemnările de căpătâi ale acelei doamne Shōnagon. Încă mă feream să-i scriu chestiuni personale. Îi ceream, de asemenea, să nu arate nimănui altcuiva povestirile cu Genji.

La scurtă vreme după aceea, am primit o scrisoare de la Nobutaka, în care spunea că voia să vină să-i întâlnească pe chinezi la început de An Nou. „Vreau să le spun”, începea el apăsat, „că primăvara totul se topește”. Atunci am înțeles că probabil tata îi spusese ceva în scrisoarea lui. Oare Nobutaka chiar avea de gând

---

[49] Sărbătorit, conform tradiției agricole, la începutul primăverii. In Japonia se menține și în prezent tradiția celebrării Anului Nou la 1 ianuarie și a anului nou agricol în preajma echinocțiului de primăvară.

să-și pună în practică amenințarea și să vină la Echizen? La capătul unor frământări îndelungi, am compus și i-am trimis următoarea poezie:

Haru naredo Shirane no miyuki iya tsumori tokubeki hodo no itsu to naki kana

E primăvară, / Dar piscurile munților Shirane sunt cu totul acoperite sub zăpada groasă. / Greu de spus când se va topi.

De obicei îi arătam și tatei poemele înainte de a le trimite, dar pe acesta l-am transmis nemijlocit, pentru că era cam tăios. Știam prea bine că tatei nu-i stătea în fire să mă silească să fac ceva, așa că îmi luam libertate în anumite situații. La urma urmei, dacă lui Nobutaka nu avea să-i placă poemul meu, putea oricând să pună capăt întregii povești. Eu îmi spuneam că nu fac nimic greșit, de vreme ce îmi țineam partea de promisiune și îi scriam.

Când a venit vremea echinocțiului de primăvară, în luna a doua, eu eram deja vrăjită de frumusețea nespusă a acestui anotimp-rege. Nici măcar renumiții cireși Yoshino din capitală nu se puteau asemui cu cireșii sălbatici de aici, în plină floare și dulce înmiresmați, care năpădiseră crestele munților. Localnicii îi numeau mesteceni de cireșe. Între timp, scriam în continuare despre femeile din viața lui Genji și mă gândeam adesea la ele ca la niște flori. Întotdeauna am fost încredințată că plantele au și ele personalitatea lor, la fel ca oamenii. Am păstrat imaginea mesteacănului de cireșe și, mai târziu, când am plămădit personajul Murasaki – copilul pe care îl descoperă Genji și apoi îl crește în taină ca să-i devină soață desăvârșită, i-am pus și un mesteacăn de cireșe în grădină.

Însă în primăvara aceea l-am cam lăsat de izbeliște pe Genji. Îmi era greu să mă concentrez asupra feluritelor aventuri pentru el, când viața mea devenise ea însăși o fantezie desprinsă parcă dintr-o

poveste de dragoste închipuită. Tata închidea ochii de fiecare dată când petreceam ore în șir singură cu Ming-gwok, pe dealurile înmiresmate din apropiere. Nu eram în capitală, prin urmare nu ne făceam griji că puteam fi bârfiți. Rar întâlneam pe câte cineva, și atunci nu era decât vreun tăietor de lemne care fugea din calea noastră numaidecât, ca și cum ar fi văzut o pereche de stafii. Aveam și un loc preferat – un mic crâng de cireși sălbatici, pe unde trecea un pârâu. Florile de cireș erau atât de îndesite, încât, de îndată ce ne așezam dedesubt, pe mușchiul sălbatic, petalele lor ne acopereau din cap până-n picioare.

Adunam priveliști pe care urma să le folosim în poeme. Ming-gwok mi-a spus povestea poetului chinez Li He, care străbătea lumea călare pe măgar, cu o traistă ponosită de brocart atârnată pe umăr. Când găsea ceva care îl inspira, scria lucrul respectiv pe o bucată de hârtie pe care o arunca apoi în sac. Ajuns înapoi acasă, Li He își golea traista de comori – ca pe un sac de ciuperci parfumate, zicea Ming-gwok – și se apuca să-și scrie poemele.

Viața pe care o duceam aievea în fiecare zi mi se părea un vis. Glasul vinovăției începea să-mi tulbure conștiința numai noaptea, când stăteam singură. Eram o fiică peste măsură de nerecunoscătoare. Tata îmi aranjase o căsătorie cum nu se poate mai convenabilă, iar eu nu făceam altceva decât să mă împotrivesc. Mă învoisem să încep o relație cu Nobutaka printr-un schimb de scrisori, dar mă feream de asta cum puteam mai mult și îi scriam doar atât cât să nu se poată spune că nu mă țin de cuvânt. Gândul că fiica unui demnitar de rangul tatei ar fi putut avea o legătură de suflet cu un străin era așa de greu de crezut, încât sunt convinsă că nu-i trecea prin cap nimănui. Oricum ar fi fost, eu nu puteam decât să mă las în voia sorții, care mă trăgea cu putere înspre Ming-gwok, fie doar și pentru scurtă vreme. Știam prea bine amândoi, privind la petalele de cireș, care deja începeau să se scuture una câte una, că visul pe care îl trăiam împreună avea să fie și el trecător.

Frumusețea sălbatică a locurilor m-a îndemnat să scotocesc după caietul de desen pe care abia dacă-l atinsesem de când sosisem în Echizen. Cel mai mult îmi plăcea să creionez flori și plante, dar am încercat să întruchipez și câteva dintre neobișnuitele case țărănești pe care le vedeam în călătoriile noastre de-a lungul și de-a latul provinciei. Întotdeauna desenam departe de ochii celorlalți, de rușine că nu eram prea pricepută.

Într-o zi, Ming-gwok mă surprinse la masa de scris. Eram așa de atentă la cireșii înfloriți pe care-i desenam, că nu am auzit grupul de chinezi sosind. Când am băgat de seamă că mă privea de cine știe de câtă vreme, am înghețat de rușine. M-am străduit să-mi ascund desenele, dar el s-a așezat lângă mine și m-a tras ușor de mânecă.

— Te rog, lasă-mă să văd, mă rugă. Nu mi-ai spus niciodată că desenezi.

— Mâzgălelile mele nepricepute nu pot fi numite desene, i-am răspuns eu moale, fiindcă el părea foarte hotărât. Sunt niște simple încercări, atâta tot. Lumea m-a criticat mereu pentru neîndemânarea mea la desen, așa că nu las pe nimeni să le vadă.

— Dar scrii atât de bine, cum se poate ca desenele să nu fie bune? stărui el.

Îi arătasem poveștile lui Genji și el le găsise interesante.

— Am luat lecții de pictură în China, în copilărie, continuă el. Iar tata e un adevărat artist, în felul său. Am să-ți arăt odată desenele lui. Ține un jurnal al acestei călătorii, ca să-i poată fi mai ușor să scrie raportul pentru împărat când ne întoarcem acasă.

Până atunci niciunul din noi nu pomenise nimic despre plecarea de la Echizen. Era un lucru cu neputință de schimbat și de aceea cred că nici nu fusese nevoie să vorbim despre asta. Și totuși, m-au cuprins fiorii la gândul că se apropia, poate chiar curând, clipa în care aveam să mă despart de Ming-gwok pentru totdeauna.

— La ce te gândești, Fuji? îmi dai pensula sau nu?

De bună seamă că nu-l auzisem: se oferise să-mi arate cum ar desena el cireșii înfloriți. Scuturându-mi din suflet tristețea posomorâtă care mă cuprinsese pe neașteptate, i-am întins o pensulă și o foaie de hârtie imaculată.

Ming-gwok cercetă atent pensula.

— Pentru scris este foarte bună, conchise el. Dar pentru desenat nu ai niciuna mai groasă?

Am scos cutia cu pensule și i-am arătat tot ce aveam. Alese două, zicând că se descurcă el cumva, însă data următoare îmi va aduce unele mai bune, iar din China îmi va trimite unele cu adevărat bune. Apoi se uită cu luare-aminte la ramura de mesteacăn de cireșe pe care o adusesem și o așeză într-o vază, pe masa de scris.

— Sunt cu totul altfel decât florile de cireș din capitală, observă el.

— Da, sunt parfumate, am răspuns eu.

— Iar florile au mai multe petale și mugurii au o formă diferită.

Le mai cercetă câteva clipe cu atenție, apoi începu să deseneze. Am rămas înmărmurită de ce îi ieșea din mână.

— Ale tale sunt adevărate flori de cireș, i-am spus eu cu admirație.

Ming-gwok lăsă pensula deoparte.

— Totul este să desenezi ce vezi, nu ceea ce crezi că vezi, zise el.

Eu am zâmbit.

— Asta înseamnă că nu poți să desenezi din închipuire? l-am întrebat.

— Dimpotrivă, răspunse el. Pot să văd și cu ochii închiși.

Ca să-mi arate, desenă un tablou dintr-o poveste pe care mi-o spusese în noaptea aceea înzăpezită de iarnă, cea cu pustnicul Wang vâslind cu barca pe râu în jos, până la casa prietenului său, Dai. Rămăsesem fără grai. Cu doar câteva trăsături iscusite, reușise să surprindă miezul imaginii, omul, barca și apa pe care plutea, cu toate că râul nu era nici măcar desenat!

— Ești un maestru, i-am spus cu toată seriozitatea.

El pufni neîncrezător.

— Pentru toate astea există niște trucuri, zise. Cu cât exersezi mai mult, cu atât devine mai ușor. Și tu poți desena la fel. Am să-ți arăt ce m-a învățat profesorul meu.

I-am amintit că eram bine-cunoscută în familia mea ca fiind pricepută la cuvinte și neîndemânatică la desen, dar el zise că asta e o prostie.

— Dacă ești pricepută la cuvinte înseamnă că poți să mânuiești și pensula. E un lucru de căpătâi. Să fiu sincer, Fuji – dar te rog să nu te simți jignită ceea ce admiră compatrioții tăi în materie de pictură în ochii noștri nu sunt decât niște încercări stângace.

Bănuiesc că se gândea mai ales la scenele pictate pe sulurile cu povești.

— În cazul în care culorile sunt plăcute și dacă te încântă astfel de podoabe într-un desen, atunci lucrarea poate avea farmecul ei, dar pictura japoneză ca atare… Dacă acestea sunt standardele pe care te critică lumea că nu le atingi, atunci cu atât mai bine! Trebuie să tinzi către un altfel de model.

Așa am ajuns să aflu că în China cea mai nobilă categorie de pictură era peisajul. Mulți artiști își încearcă mâna desenând tot felul de lucruri, pomi, stânci, nori, flori sau case, dar măiestria lor nu înseamnă mare lucru dacă nu le pot îmbina într-un peisaj. Arta compoziției este cea care te face un pictor bun.

Tatăl lui Ming-gwok picta peisaje de plăcere. Pictura era una dintre marile lui pasiuni, pe lângă colecționatul de roci. Ming-gwok nu-i împărtășea interesul pentru pietre, dar moștenise de la el dragostea pentru pictură. Desena încă din copilărie. Îmi mărturisi că într-o bună zi voia să încerce și peisaje, dar nu era încă pregătit. Până atunci mai avea de șlefuit tehnica pentru fiecare element în parte.

Mi-am luat inima în dinți și l-am întrebat dacă ar vrea să mă

învețe și pe mine, iar el s-a învoit fără să stea pe gânduri. I-am propus să începem cu orhideele sălbatice, la care mă pricepeam mai bine, dar el a strâmbat din nas disprețuitor.

— Orhideele sălbatice sunt o joacă de copii!

A ales ca la prima lecție să începem cu câinele. Așa că am ieșit în grădină și l-am strigat pe Bulgăre de Nea.

— Fii atentă la felul în care se apropie de noi, cum așteaptă ceva bun și își ridică nerăbdător capul, zise Ming-gwok (Ține minte!

Se aplecă și luă un bețigaș.

— Ia uite cum șade și așteaptă.

Îi aruncă bețigașul, și Bulgăre de Nea se năpusti vesel după el. Îl aduse înapoi și începu să latre la Ming-gwok, să i-l arunce din nou.

— Vezi cum dă din coadă când e bucuros?

Înainte nu băgasem niciodată de seamă câte amănunte se ascund în mișcările simple ale unui câine. În cele din urmă, Bulgăre de Nea se așeză obosit la soare. Am observat atent cum își odihnea capul pe lăbuțe și cum își încovoiase coada. Ce multe lucruri spune coada unui câine! Era ceva nou pentru mine.

Ne-am întors în camera mea, după pensule și hârtie. Ming-gwok îl desenă pe Bulgăre de Nea în poziții diferite, așa cum îl văzuserăm. Eu m-am apucat să copiez desenele lui. Ming-gwok m-a întrebat atunci dacă am auzit vreodată povestea cu cele două fete și cățelul bălțat.

— Adu-mi aminte să ți-o spun după ce terminăm, zise el.

Tocmai atunci se auzi Nobunori năvălind în trombă pe coridor.

— Au ieșit! strigă el către noi. Călugărițele mele au ieșit din ouă!

Ținea în mână una dintre cutiile lui cu gângănii, plină ochi cu ouă verzi de călugărițe prădătoare. Mama vitregă îi poruncise să scoată repede cutia afară, ca nu cumva vietățile acelea să se răspândească prin toată casa. Și când te gândești că pe vremea când abia venise în casa noastră nici măcar nu îndrăznea să-și privească fiul vitreg de rușinoasă ce era! Ming-gwok îl rugă pe Nobunori să-i arate colecția

lui de insecte. Fratele meu, măgulit nevoie mare, îl conduse în camera lui.

Eu mi-am văzut mai departe de desen, până când Ming-gwok s-a întors cu mai multe cutii în care se vedeau un greiere, un cărăbuș și o călugăriță. Luă o foaie de hârtie și începu să le deseneze. Mă rugă apoi să-i copiez schițele și, la sfârșit, îi oferi fratelui meu desenele lui, dimpreună cu insectele. Nobunori era în al nouălea cer. După aceea n-am mai auzit niciodată cuvintele mușcătoare și răutăcioase pe care mi le spunea înainte despre chinezi și despre Ming-gwok, doar ca să mă tachineze.

Am spălat pensulele și am pus desenele la uscat. Aerul cald de primăvară ne toropise. Mi-am așezat capul în poala lui Ming-gwok și i-am amintit de povestea chinezească despre câinele pestriț pe care făgăduise să mi-o spună. Era o întâmplare atât de stranie, că n-am știut ce să mai cred despre el.

Povesti chinezești

Kara monogatari

— A fost odată ca niciodată, începu el, o pereche de părinți care nu aveau decât o singură fată. Ca s-o crească așa cum se cuvine, departe de dezmățul orașului, s-au mutat la țară, într-un sătuc. Când fata a împlinit vârsta potrivită pentru măritiș, părinții i-au aranjat căsătoria. Dar o crescuseră atât de pioasă, departe până și de vânt, că fata nici nu voia să audă de măritiș.

— Și nu i-a amenințat că-și taie părul și se călugărește? am întrebat eu.

— Deci știi povestea? răspunse Ming-gwok.

— Nici vorbă, doar îmi închipuiam.

Pentru o clipă mi-a trecut prin minte gândul că povestea nu era

decât o glumă de-a lui Ming-gwok. Doar îi povestisem cum îl făcusem pe tata să mă ia și pe mine la Echizen, amenințând că altfel mă călugăresc.

— Da, fata le spuse părinților ei că renunță la cele lumești și fugi de acasă. O luă cu ea doar pe cea mai bună prietenă, fiica doicii sale, care era la fel de frumoasă ca stăpâna ei. Fetele merseră drum lung, până în creierii munților. Acolo își făcură două colibe de paie, în care își duceau viața fericite, doar ele două.

M-am întrebat din nou dacă nu cumva era doar o poveste scornită de Ming-gwok ca să-și râdă de mine. Lui îi povestisem ceea ce nu spusesem niciodată nimănui – și ce mult ținusem la Chifuru, și întâmplarea îngrozitoare cu locotenentul de arcași. Dar lui Ming-gwok nu-i stătea în fire să se arate crud, așa că n-am zis nimic și l-am lăsat să spună mai departe.

— Nu te mai frământa, zise Ming-gwok. Găsește-ți locul și ascultă.

— Iartă-mă.

— Într-o zi, părinții fetei se duseră în pădure și, în cele din urmă, găsiră cele două colibe. Când îi văzu, fata noastră vărsă lacrimi amare, vinovate, însă rămase neînduplecată în hotărârea sa, oricât încercară ei s-o aducă înapoi acasă. Mâhniți, părinții se întoarseră, lăsându-le pe cele două fete singure. Câteodată părinții nu-și pot înțelege copiii nici în ruptul capului, întrerupse Ming-gwok firul poveștii. Nu au nici cea mai vagă idee cum ar trebui să se apropie de ei.

Eu eram norocoasă cu un tată ca al meu, dar îmi dădeam seama că nu toți copiii se înțelegeau la fel de bine cu părinții lor. Simțeam că Ming-gwok și tatăl lui se înfruntau în multe privințe și vedeam cum creste încordarea dintre ei de la o zi la alta.

— Stră-străbunicul meu a scris odată un poem pe tema aceasta:

Hito no oya nokokoro no yami ni aranedomo ko wo omou michi ni madoinuru kana

În inima de părinte nu e I nici urmă de răutate, / dar mereu cu gândul la copii, / înăuntru se strecoară uneori îndoiala.

— Este poemul lui Kanetsuke! exclamă uimit Ming-gwok. Face parte din cea de-a doua culegere imperială de poezii. Chiar este stră-străbunicul tău?

Eram amândoi surprinși. Lui nu-i venea să creadă că mă înrudeam cu Kanetsuke, iar mie mi se părea nemaipomenit faptul că el recunoscuse poemul. Deși nu ar mai fi fost nevoie să mă mir, fiindcă Ming-gwok făcuse deja, de nenumărate ori, dovada cunoștințelor lui vaste de literatură japoneză.

— Voi, japonezii, înțelegeți mult mai bine. În chineză, un astfel de sentiment este mult mai greu de exprimat.

— Ce vrei să spui?

— De pildă, gândul că un părinte nu și-ar putea înțelege copilul sau, mai bine zis, gândul că un copil ar putea să aibă motivele lui pentru a face ceea ce face. În cultura noastră, părinții au întotdeauna dreptate și nu există cale pentru ca un copil să nu se supună dorințelor părintești. Desigur, există povești în care se mai întâmplă și astfel de lucruri, dar deznodământul este întotdeauna nefericit. Pentru că este împotriva legilor firii, înțelegi?

— Dar și noi, japonezii, credem că toți copiii trebuie să-și asculte părinții, am încercat eu să protestez.

— Și atunci, de ce nu ești în capitală, măritată cu Nobutaka? mă întrebă Ming-gwok.

Mi-am ridicat capul din poala lui, ca arsă.

— De ce mă întrebi una ca asta? am răspuns mâhnită. Oricum, se va întâmpla cât de curând.

Ming-gwok mă luă de mână.

— Iartă-mă, am întrecut măsura. Aseară m-am certat cu tata și

încă îmi stă pe suflet.

— V-ați certat?

— Da, trebuie se ne întoarcem în China peste o lună.

— A, înțeleg.

Ming-gwok tăcu apoi preț de câteva clipe. Am simțit că se frământă să mai spună ceva, dar și-a înfrânat cuvintele.

— Vino înapoi, zise el în schimb, vrând să pară că mă ceartă.

Îmi prinse părul și îmi lăsă blând capul în poala lui.

— Hai să-ți spun povestea mai departe. Nici măcar n-am ajuns la partea cu câinele. Într-o zi, în grădina fetelor apăru un câine.

— Ce fel de câine?

— Un câine frumos. S-a aciuat în fața colibei în care locuia fata doicii și, pentru că nu avea altceva mai bun de făcut, aceasta începu să-i dea de mâncare și să aibă grijă de el. Într-o zi, cum stătea cu câinele în poală, îl lăsă să o lingă pe piept și așa simțămintele ei față de animal se întețiră, peste putință de stăpânit.

— Ming-gwok, nu cumva asta e o scorneală de-a ta?

— Îți jur că nu, se împotrivi el. Și tot așa, în curând, între ei nu mai rămase nicio stavilă, înțelegi ce vreau să spun. Fata știa că simțămintele ei nesăbuite întrecuseră orice măsură, dar nu se putea opri. Își spunea că totul se întâmplă din cauza unei legături puternice dintr-o viață anterioară.

— Ming-gwok!

— Suntem la lecția de literatură chineză clasică[50]. Nu ai voie să întrerupi profesorul.

Știam că Ming-gwok avea un simț al umorului mai ciudat, mi-o dovedise deja de multe ori, și cu toate acestea tot mă lăsa uneori fără grai. Dar el povesti mai departe, cu toată seriozitatea:

---

50 Povestea pe care i-o spune Ming-gwok lui Murasaki este într-adevăr stranie, dar nu e invenția lui. Se găsește în colecția de *Povești din China* (*Kara Monogatari*), apărută în Japonia în secolul al XH-lea. (N. a.)

— Fata noastră se ducea mereu la prietena ei, așa că nu trecu mult și aceasta din urmă băgă de seamă zgârieturile de pe umerii săi, care se vedeau bine prin rochiile subțiri de vară. O tot rugă să-i spună ce-a pățit, dar fata cu pricina era prea rușinată să-i povestească despre legătura ei cu câinele.

Nemaiputând să scape de întrebările prietenei sale, fiica doicii o rugă pe stăpână să intre în coliba ei dacă vrea să vadă de unde îi veneau zgârieturile. Și atunci, cu prietena ei de față, se vârî în pat cu câinele. Când îi văzu împreună, fata noastră, în loc să se arate indignată, fu cuprinsă de un val de singurătate, așa încât chemă câinele și la coliba ei. Și, într-adevăr, găsi că era un animal foarte iubitor.

— E de-a dreptul dezgustător! Gata, s-a terminat?

— Mai e și morala.

— Adică asta pățești dacă nu-ți asculți părinții? Cazi în cea mai joasă desfrânare?

— Da, asta ar fi morala chinezească.

— Eu cred că mai întâi a fost vina părinților că și-au crescut fata într-un glob de sticlă atât de bine închis și nu au pregătit-o deloc pentru o viață normală, am zis eu.

La care Ming-gwok recită:

Asamashi ya nado kedamono ni uchitokuru sa koso mukashi no chigiri nari tomo

Ce blestemăție! / Să te îndrăgostești de o sălbăticiune / Fără îndoială, la mijloc e un legământ / Rămas dintr-o altă viață.

— Astfel de legături nefirești sunt condamnate pe bună dreptate, dar, când se întâmplă din cauza unor legăminte atât de puternice din viața de dinainte, oare mai e cu putință să te împotrivești?

Ming-gwok rostise cuvintele acestea ca și cum ar fi fost un preot recitând o poveste plină de învățăminte.

— Nu vrei să știi cum îl chema pe câine? zise din nou, acum cu glasul lui obișnuit.

— Mi-e și teamă să întreb, am răspuns.

— Ei bine, îl chema Bulgăre de Nea! strigă el vesel.

— O, ce minciună!

— Nu, serios, așa îl chema, stărui el. Așa mi-am adus aminte de povestea asta.

— Tare ciudat mai ești, am răspuns.

Nu aveam de ce să cred că Ming-gwok m-ar fi mințit. Avea mult mai multă experiență decât mine, așa că nu puteam decât să-l cred pe cuvânt. E drept că uneori îi plăcea să mă păcălească, profitând de naivitatea mea și povestind cine știe ce lucruri ieșite din comun, cu o față cât se poate de serioasă, dar întotdeauna izbucnea în râs când vedea că fac ochii mari de uimire și recunoștea că totul fusese o glumă.

Cu ajutorul lui, începeam să înțeleg că unele lucruri pe care până atunci le luasem ca atare nu erau peste tot la fel. Ming-gwok mi-a povestit despre mama și despre surorile sale care rămâneau mereu acasă, în China, cât timp tatăl lui călătorea cu câte o misiune. Spunea că mama lui era frumoasă, dar, mai mult decât frumusețea, tatăl său prețuia priceperea ei în treburile casei: supraveghea bucătarii, țesea și, mai presus de toate, avea grijă de socrii.

— Chinezii ar fi pur și simplu îngroziți numai la gândul că bărbatul trebuie să se mute în casa soției, așa cum e obiceiul în Japonia[51], explică Ming-gwok.

---

[51] În vremea lui Murasaki Shikibu exista încă obiceiul matriarhal ca tinerii căsătoriți să locuiască împreună cu părinții fetei. Sub influența culturii chineze, acesta va dispărea, fiind înlocuit cu practica, încă larg răspândită și astăzi, ca soția să meargă în casa soțului și, eventual, să aibă grijă de părinții acestuia.

Tatăl său spunea mereu că „soțiile trebuie să se ocupe de lucrurile practice, pentru ca bărbații să poată studia în liniște”. Dar până și maestrul Jyo, cu toată iubirea sa pentru spiritul practic al soției, era la fel de atras de tinerele fete cum erau toți chinezii, cel puțin așa îmi spunea Ming-gwok. El însuși fusese prea mic când au plecat din China ca să-și însoțească tatăl prin Casele Verzi, unde dansatoarele își presau picioarele în pantofi micuți și alungiți, în formă de lună crescătoare, dar, când a împlinit vârsta potrivită, tatăl său i-a povestit despre plăcerile oferite în astfel de locuri.

— În ziua în care am împlinit cincisprezece ani, tata mi-a dăruit o carte în care sunt explicate diverse lucruri despre femei și bărbați, mi-a povestit el. Bărbatul este în mare parte *yang,* iar femeia, *yin.* Însă au nevoie unul de celălalt pentru a atinge echilibrul potrivit. Uneori, totul ajunge să semene cu o luptă, vezi tu, fiecare încercând să ia de la celălalt, fără să lase din propria lui esență. De aceea bărbaților le plac fetele tinere. Pentru că nu sunt atât de puternice – forța femeiască *yin* se dezvoltă în deplinătatea ei abia pe la douăzeci de ani.

M-a privit în ochi.

— Nu prea e drept, nu-i așa? Mai bine să te lupți cu o parteneră care are deja *yinul* întreg.

— Hmmm, am șoptit eu, îmbujorată din pricina faptului că vorbea atât de deschis despre ceea ce femeile japoneze abia îndrăzneau să gândească în cuvinte înflorite și ocolite, darămite să aducă vreodată în discuție de față cu bărbații.

— Și mai zicea că este bine ca un bărbat să aibă cât mai multe partenere cu putință, continuă Ming-gwok. Aceasta este o metodă bine cunoscută pentru a avea parte de o viață lungă. Bărbatul trebuie să poată aduce femeia până în punctul în care *yinul* ei se revarsă de bucurie, însă el să-și țină esența, care se absoarbe înapoi în trup și îi hrănește creierul.

— Foarte interesant, am zis eu.

— Da, așa o fi, răspunse Ming-gwok cu naturalețe. Dar nu este cea mai interesantă carte despre bărbați și femei. Sincer, poveștile tale despre Genji surprind mult mai bine legăturile tainice dintre sexe decât manualele mele de tehnici taoiste.

L-am privit direct în ochi, printre lacrimile care îmi împăienjeneau privirea.

Nu mult după aceea, tata mi-a dat de știre că solii chinezi urmau să părăsească Echizen numaidecât. El era înnegurat. Eu una mă simțeam ca și cum mi-ar fi fost smulse toate măruntaiele și nu mai rămăsese în loc decât o cochilie goală de nălucă, precum cojile gălbui lăsate de cicade pe trunchiurile copacilor.

— Mă tem că în Consiliul de Stat se pregătește un război împotriva Chinei, zise tata încet. Dacă maestrul Jyo va fi încă aici când vor declara război, as fi nevoit să-l întemnițez.

Tatei nu-i stătea în fire să accepte dizgrația de a-și încătușa un prieten. Și totuși, dacă i-ar fi avertizat pe chinezi de planurile curții imperiale japoneze, atunci ar fi fost acuzat de trădare. Eram îngrozită de capcana în care se afla.

— I-am trimis maestrului Jyo un poem în care îi vorbesc despre gloria celui ce se întoarce acasă după o luptă grea, mi-a povestit apoi tata. Sper să înțeleagă.

Așa s-a și întâmplat, am primit un poem de răspuns împreună cu o scrisoare prin care eram anunțați că delegația chineză se pregătește neîntârziat de plecare.

Tata a pregătit o masă la iarbă verde, pentru a ne lua rămas-bun de la chinezi[52]. Au fost invitați toți cei din delegația maestrului Jyo,

---

[52] Probabil că Tametoki s-ar fi simțit jignit dacă ar fi citit raportul pe care Jyo Shichang l-a prezentat curții imperiale la întoarcerea sa în China. Un pasaj al raportului, care se păstrează pentru eternitate în *Istoria oficială a Dinastiei Sung,* vorbește despre schimburile de poeme dintre Jyo și un

câțiva negustori de pe vasul naufragiat, doi oficiali din Echizen cu familiile lor și noi. Mama mea vitregă a avut grijă să pregătească trei duzini de cutii lăcuite pentru mâncare[53].

Ne-am adus cu noi instrumentele de scris. Tata și maestrul Jyo urmau să compună elegii de despărțire lungi, oficiale. Eu și Ming-gwok plănuiam să ne retragem să desenăm numai noi doi. Ca dar de rămas-bun, Ming-gwok mi-a oferit un suport de pensule din celadon, în formă de munte cu cinci creste, și o plăcuță de piatră pentru batoanele de cerneală, de culoare violet-închis, pe care o primise din partea profesorului lui la plecarea din China. Spera că mă vor ajuta să mă gândesc la el atunci când aveam să scriu despre Genji.

— Și mă dau în vânt după culoarea asta, Murasaki închis, a adăugat el.

---

oficial japonez nenumit (foarte posibil să fi fost Tametoki, având în vedere circumstanțele), ale cărui eforturi sunt criticate de Jyo ca fiind „superficiale, împopoțonate și neinteresante“. (N. a.)

[53] Vase tradiționale japoneze pentru mâncare, de formă pătrată sau rotundă, cu trei sau cinci straturi supraetajate. Cele trei duzini de cutii conțin, așadar, peste o sută de porții.

Surghiunul

Nagashi

Eram din nou singură, doar Genji îmi rămăsese alături, să-mi împărtășească frământările. Încă dinainte de a veni în Echizen, mă tot bătea gândul să scriu un episod cu el în surghiun. La vremea aceea, soarta sărmanului Korechika mi se întipărise în minte, uluită de porunca lui Michinaga de a-l trimite pe coasta din Sugă. Mi-a trecut prin cap că aș putea să mă folosesc de legătura lui Genji cu Doamna Lunii încețoșate pentru a uni cele două episoade. Acum, că Ming-gwok plecase, m-am cufundat în povestea zbuciumată a lui Genji.

Mi-am recitit notițele mai vechi. Uneltirile de la palat care au culminat cu surghiunul lui Genji erau bine descrise, desprinse parcă din viață. Când am scris partea aceea, eram cu toții prinși în vârtejul evenimentelor – moarte, scandaluri, învinuiri și blesteme. Ascultând ce ne povestea tata, m-am simțit pregătită să țes intrigile de la palat. Nu mi-a fost greu nici să zugrăvesc tristețea cu care Genji și-a luat rămas-bun de la doamnele pe care le-a iubit în capitală. Însă din clipa în care l-am adus pe Genji în Suma, am început să plutesc în derivă. Ce scrisesem din acel punct încolo nu mă mai mulțumea. Înainte să vin la Echizen nu avusesem nici cea mai vagă idee despre ce vorbeam. Surghiunul lui Genji nu era decât o umbră palidă a descrierilor pe care le citisem în Bai Juyi – un fel de pribegie poetică de inspirație chineză. Pe atunci nu știam deloc ce însemna să fii surghiunit. Este întotdeauna o greșeală să scrii despre lucruri pe care nu le cunoști.

În surghiun, cel mai greu de îndurat este faptul că ești părăsit într-un loc unde nu ai cui să-i împărtășești gândurile. După plecarea chinezilor, nu mai era nimeni care să ne însenineze zilele triste.

Atmosfera de la țară nu mi se mai părea fermecătoare, ci jalnică. Când soseau soli din Miyako, să stea de vorbă cu tata, îi acaparam fără rușine și îi presam să-mi dea vești despre toate nimicurile din capitală. Știau cumva de cireșul plângător, acela mare de pe malul râului, din strada Nijō? Cum înflorise în anul acela? Sorbeam cuvintele unor prostănaci pe care m-aș fi grăbit să-i alung dacă aș fi fost nevoită să-i ascult pe vremea când eram în capitală. Și atunci am înțeles – pesemne că așa se simte și Genji.

Acum, când scriam despre disperarea lui din surghiun, știam despre ce vorbeam.

Cum am ajuns în Echizen, tata a poruncit ca reședința să fie refăcută din temelii, să fie plantată o grădină și săpat un pârâiaș adânc în mijlocul ei. A fost atât de încântat de neobișnuitele construcții din stuf, că a ținut morțiș să păstrăm toate ulucile întocmai cum le găsiserăm. La început, totul ni se părea inedit și fermecător. Mă gândeam adesea că ar fi fost o casă de vacanță tare plăcută, să se fi aflat la doar o jumătate de zi depărtare de capitală. Acum, în al doilea an de la venirea noastră, grădina începea să prindă contur, dar cu cât creșteau mai mult plantele, cu atât mă întristam mai tare. Nu voiam să prind rădăcini în Echizen.

În fiecare zi, localnicii se tot perindau prin casa noastră fie să lucreze pentru tata, fie să ne aducă provizii, fie pur și simplu să se zgâiască la noi. Aveau purtări cu totul ieșite din comun. Într-o zi, s-a nimerit să mă uit în grădină la pomii înfloriți, chiar când bucătarul nostru le punea masa grădinarilor. Cu toate că bunul-simț îmi spunea că trebuie să-mi feresc privirea, i-am privit cu nesaț, fascinată de spectacolul pe care îl dădeau în timp ce mâncau. Mai întâi și-au ridicat holurile cu orez în dreptul gurii. În clipa următoare le-au pus jos – goale. Au purces să mănânce în același chip și legumele și mirodeniile. Erau tare ciudați. Cu greu puteai să numești o asemenea activitate stat la masă.

Nu era bine pentru copii să stea în preajma lor.

Într-o noapte se stârni din senin un vârtej de vânt, iar apoi se porni o furtună drăcească. Tunetele zdruncinau necontenit văzduhul, iar picăturile de ploaie loveau porțile ca o armie trimisă de dragonul-rege al mării. N-am închis un ochi toată noaptea, chinuită de vise negre cu bărci înfruntând talazuri cât munții. De când îmi povestise Ming-gwok despre sfatul poetului Wang Li, păstram la căpătâi o lampă, pe care o aprindeam când mă trezeam în puterea nopții.

— Dacă te-ai trezit din somn, să te scoli de-ndată, zicea poetul. Inspirația o prinzi doar atunci cât mintea e încă limpede și vie.

Am aprins lampa, dar mintea nu-mi era câtuși de puțin vie, iar vântul care sufla prin pereții de lemn îmi stingea lampa înainte de a apuca să scriu ceva.

În luna lui prier sosi la poarta noastră un sol pe care nu-l mai văzusem niciodată până atunci. Avea ceva doar pentru mine. Tata deveni bănuitor. Până atunci se abținuse să critice rarul schimb de scrisori cu Nobutaka. Nici despre Ming-gwok nu-mi spusese niciodată nimic. Dincolo de cuvinte, știam amândoi că în cele din urmă aveam să mă mărit cu Nobutaka și că tot ceea ce se întâmplase în Echizen fusese doar un vis – aievea la vremea lui, dar, în fapt, total lipsit de esență. Tata se întristase și el de când plecaseră chinezii.

Spre deosebire de solii oficiali care veneau din capitală, mesagerul meu nu zăbovi mult și nu voi să înnopteze la noi. Primi doar să mănânce și să bea puțină apă, apoi plecă zicând că mai are de dus un răvaș în oraș. Spre seară, tata mă chemă în camera lui de studiu. Plicul lunguieț rămăsese nedeschis pe măsuța lui de scris.

— Vezi tu, Fuji, vorbi el cu blândețe, au fost doar niște străini într-o țară străină.

Eu am încuviințat în tăcere, cuprinsă dintr-odată de vinovăție. Mi-am plecat capul, ascunzându-mi lacrimile în părul răvășit. Dacă exista cineva pe lumea asta care să mă poată înțelege câtuși de puțin, acela era tata, dar tocmai pentru că îmi era tată nu-i puteam destăinui ce era în sufletul meu. Un val de remușcare se năpusti asupra mea la gândul că fusesem atât de egoistă și lipsită de respect față de propria-mi familie. Judecând la rece tot ceea ce făcusem, grozăvia păcatului meu era sfâșietoare. Însă chiar și așa, copleșită cum eram de mustrarea cugetului, am priceput că tata mă înțelegea. Desigur, nu avea cum să-mi dea dreptate, dar tăcerea lui și faptul că nu mi-a reproșat nimic când avea atât de multe pentru care să mă mustre vorbeau întru câtva de la sine.

Se lăsa amurgul, iar din pădure se auzeau țipetele ascuțite ale unui cuc în văzduhul văratic. Glasul păsării răscoli amintiri dureroase în inima mea.

— Peste câteva zile începe sărbătoarea Kamo, zise tata. Mă tem că până la urmă am greșit când te-am luat cu noi în sălbăticia de aici. N-am putut îndura să mă despart de tine, Fuji, dar acum înțeleg că am fost egoist.

Suspinele mele se întețiră.

Tata își drese glasul:

— Ce-ai zice să te pregătești de întoarcere anul acesta? Nu e neapărat nevoie să te hotărăști pe loc, adăugă el repede, ca răspuns la suspinele mele.

Aveam de ce să plâng, slavă Domnului! Mi se învârtea capul – mustrări de conștiință, tristețe, înstrăinare, teama la gândul măritișului, toate se amestecau cu bucuria că aveam să revăd din nou capitala mea dragă. Mi-am ascuns chipul în mâneca albă a kimonoului și am oftat. Tata a rămas acolo fără niciun cuvânt, mi s-a părut că jelea cu lacrimile mele prietenia pierdută a maestrului Jyo.

Am stat așa amândoi o vreme. Între timp, umbrele înserării se

pogorâseră încet-încet, până când întunericul învălui încăperea. Auzindu-ne vorbind înăuntru, slujnica nu îndrăznise să intre ca să aprindă lămpile. Nu mai puteam desluși chipul tatei, și nici el pe al meu. Înserarea mă ajuta să-mi păstrez o ultimă rămășiță din demnitatea sfâșiată în bucăți. Luna nouă se înălța plutitoare pe cer. M-am ridicat, poticnindu-mă.

Tata zise:

— Să nu-ți uiți scrisoarea.

Întoarsă în camera mea, am aprins lampa și am cercetat plicul. Era învelit în coajă aspră, cafenie, de mesteacăn și venea de undeva din Tsunokami. Am deschis învelitoarea și am găsit înăuntru o foaie netedă și bățoasă de coajă de dud, acoperită de scrisul lui Ming-gwok, pe care îl recunoșteam dintr-o mie:

Naniwagata muretaru tori no morotomo nita chiiru mono to omoiuamashikaba

De-aș putea spera să te întâlnesc iarăși / așa cum se adună / păsările în pâlcuri /pe malurile din Naniwa[54]*.*

Scrisese poemul în drum spre casă. Oare cu câtă vreme în urmă? Era încă în Japonia? Ori poate chiar acum se îmbarca pentru drumul lung și plin de primejdii pe mare, înapoi spre China?

M-a podidit plânsul, după o noapte în care nu pusesem geană pe geană din cauza furtunii. Dar și pentru că nu aveam cum să răspund. Ce-aș mai fi putut să-i scriu?

---

[54] Osaka de astăzi.

Zi senină în anotimpul ploios

Satsukibare

Arbuștii de iasomie-portocal înfloreau pe dealurile din Echizen întocmai ca și în capitală. Îmi aduceau aminte mai cu seamă de o postață de-a lungul drumului către Templul Kamo mărginită de tufe de iasomie-portocal. Florile nu sunt nemaipomenit de arătoase, dar au ceva plăcut în felul cum înfloresc în buchete albe peste verdele închis al frunzelor, iar alăturarea acestor două culori – alb și verde întunecat pare nespus de răcoroasă când începe arșița verii. Pesemne că privirea mi se obișnuise prea mult cu splendoarea culorilor pe care le aduce primăvara în Echizen, fiindcă arbuștii de aici, de la țară, nu mi se păreau la fel de frumoși precum cei din capitală. Nici măcar nu am fost convinsă că era aceeași floare, până când nu am rupt o ramură. Am mirosit florile și m-am asigurat că aveau aceeași tulpină goală pe dinăuntru ca și florile de deutzia.

Când am văzut inflorescențele iasomiei-portocal, mi-am dat seama că în curând avea să se instaleze anotimpul ploios. Era vremea când pe mama o cuprindea deznădejdea și mă temeam să nu semăn cu ea. Chiar și în Miyako, ploile nesfârșite – pic, pic, pic, în fiecare zi – deveneau în cele din urmă apăsătoare. Mi-a venit ideea să cercetez calendarul chinezesc, să văd dacă pomenea ceva de ploi. Tot ce am găsit au fost ultimele două săptămâni de primăvară, care erau trecute sub numele de *Ploaia grânelor* – poate că și chinezii își plantau orezul tot pe vremea asta, ca și noi. Dar acum nu mai puneam preț pe ce credeam noi, japonezii, despre China. Ming-gwok îmi povestise că în ținutul lui de baștină nu cultivau niciun fel de orez; în schimb, creșteau grâu, sorg și orz. Orezul nostru îi plăcea, dar pentru mâncarea japoneză nu avea

multe cuvinte de laudă. Când i-am servit odată un bol cu legume trecute prin abur, mi-a zis în glumă:

— Arată delicios… pentru calul meu.

Ploaia grânelor acoperea trei perioade: cinci zile denumite *Răsar algele plutitoare,* urmate de *Porumbeii își întind aripile* și de *Fenixul se coboară peste duzi.* Fiecare rubrică din calendarul chinezesc îmi aducea aminte de Ming-gwok. Ce mult îi plăceau imaginile cu phoenicși și nori. Odată mi-a dăruit o bucată de brocart brodată cu un astfel de model, și de atunci mă gândeam la el ori de câte ori o foloseam.

Am căutat și alte exemple legate de ploaie în calendarul chinezesc. Vara începea în luna a patra și era plină de imagini impregnate de umezeală. Mai întâi veneau cinci zile numite *Brotacii încep să cânte,* apoi cinci de *Ies râmele din pământ* și încă cinci de *înfloresc castraveții.* Broaștele, râmele și castraveții – toate aveau legătură cu apa, dar ploile lungi și deznădăjduite nu erau pomenite în calendarul chinezesc. La ei marile ploi nu veneau decât la sfârșitul verii. De-ar mai fi fost Ming-gwok lângă mine! L-aș fi întrebat dacă și chinezii sufereau de melancolie, ca japonezii.

Vara începuse deja, însă cerul de la Echizen era încă însorit, îndrăzneam să sper că ploile de aici nu erau așa de mohorâte ca în Miyako. În aer plutea un iz de fum. La început am crezut că venea de la pescarii care ardeau algele de mare pentru sare, dar tata mi-a zis că era de la vreascurile fumegânde din colibele de pe munții din spatele casei noastre. Era un miros acrișor, dar plăcut. Mi-am spus că data viitoare voi încerca și eu să adaug un iz mai înțepător bețișoarelor mele parfumate, dulci. S-ar putea să iasă un fum deosebit.

Ploile au venit și aici, cum altfel? Au prăvălit sub ele, în pământul mocirlos, florile de iasomie-portocal, la fel ca în capitală. Dar aici, în Echizen, era mult mai rău. Cum am putut să-mi închipui altceva?

Acasă mai reușeam să cânt alături de prietenele mele sau să petrec câte o după-amiază la templu, împreună cu Trandafir Domnesc, ori să compun poeme pentru cineva de la care urma să primesc răspuns a doua zi, nu peste câteva săptămâni.

Când eram mică, priveam cum mama își scotea hainele de vară din mătase și pregătea vasele cu scrobeală, să le întărească tivul. Asta se făcea la începutul anotimpului ploios. Familia mamei era mereu la curent cu nuanțele la modă și îi oferea în fiecare anotimp un set uriaș de kimonouri. Hainele ei de iarnă erau din mătase moale, bătută, strat peste strat, căptușite cu mătase filată. Mamei îi plăcea nespus să-și facă propriile amestecuri de bețișoare parfumate, să le impregneze.

La trecerea dintre anotimpuri își strângea hainele căptușite și începea să și le coasă pe cele subțiri, de vară. Spre deosebire de kimonourile în straturi, moi și călduroase, cele de vară erau scrobite bine, ca să nu se lipească de piele. Ale mamei erau fine și răcoroase la atingere și îi plăcea să aibă un set nou în fiecare an. Toamna le dădea pe cele folosite slujnicelor. Firește, kimonourile căptușite erau prea scumpe ca să le schimbe în fiecare iarnă.

— Cu hainele căptușite e altceva, îmi spunea mama. E bine să fie moi și, cu cât le porți mai mult, cu atât devin mai catifelate. Mai mult, ele nu se scrobesc, iar atunci nici țesătura nu se subțiază atât de repede. De hainele de iarnă te atașezi, când deschizi toamna dulapurile să te pregătești pentru iarnă și scoți câte un kimono favorit este ca și cum te reîntâlnești cu un prieten vechi.

Tot de la mama știu că e bine ca hainele căptușite să fie colorate după moda clasică, astfel încât să nu ne plictisim de ele. Dar kimonourile de vară erau și mai interesante, din același motiv. Îmi aduc aminte că odată, pe când aveam vreo șapte ani, mama și-a făcut o serie de kimonouri de vară într-o combinație de culori pe care ea a numit-o *stânjenel înflorit*. Cel de deasupra era străveziu-întunecat. Sub el veneau un strat de verde-pal, unul alb, unul roz-

închis și, dedesubt, unul rozaliu. Kimonoul de corp era și el alb. Mama mi-a dat voie să ajut cu scrobitul și cu însăilatul înapoi la fiecare kimono. Era cea mai frumoasă combinație de culori pe care o văzusem vreodată, așa că am rugat-o să mi-l dea mie la sfârșitul verii. Nu-mi aduc aminte să-l fi purtat vreodată; până când m-am făcut destul de mare ca să-mi vină era deja zdrențuit de cât mă jucasem cu el de-a mama, în fiecare an.

De ce oare ploile nesfârșite din acest anotimp ne aduc în suflet atâta melancolie, când amintirile pe care ni le trezesc sunt așa de dragi? Pesemne că aducerea-aminte este ea însăși întristătoare. Oamenii, împrejurările de atunci au dispărut cu totul. Nici nu încăpea vorbă să mă apuc să-mi scrobesc hainele în Echizen, era atâta bătaie de cap! Ploile mă făceau așa delăsătoare, că uneori nici măcar nu mă mai osteneam să mă îmbrac. În unele zile stăteam în camera mea de dimineața până seara, învelită într-o haină veche, chinezească, pe care Ming-gwok o lăsase la noi.

Din când în când, câte o zi frumoasă întrerupea șirul ploios al lunii mai. Într-o astfel de zi, părinții mei s-au dus la o întrecere de poezie care începea cu un concurs pentru cea mai lungă rădăcină de stânjenei. Cum era reprezentantul împăratului în provincie, tata fusese invitat să facă parte din juriu. Pe mine mă mâhneau nespus aceste șarade de provincie. Mă cuprindea lehamitea numai când vedeam rânjetele țăranilor care-și dădeau aere, pe deplin încredințați că erau în pas cu ultima modă. Așa că m-am hotărât să rămân singură acasă. Dimpotrivă, mama noastră vitregă era încântată de câte ori avea prilejul să fie în centrul atenției, în rol de mare doamnă din Miyako. Nimeni nu putea s-o vadă bine prin paravanul trăsurii, dar ea se dădea peste cap – uneori trimitea acasă după stofe – ca să facă o impresie nemaipomenită, lăsând dinadins poalele să-i atârne puțin, pentru a le oferi localnicilor o privire furișă la eleganța pe care o lăsa astfel să se întrezărească dintre

storuri.

Câteva zile mai târziu am fost din nou binecuvântați cu o zi frumoasă. Din depărtare mi-au ajuns la ureche cântece nedeslușite de flaut, bubuit de tobe și bătăi ritmate din palme. Copiii s-au năpustit să vadă ce se auzea și, cum mă plictiseam, m-am hotărât să merg cu ei. Doi slujbași din partea locului ne-au sărit în ajutor, oferindu-se să ne ducă până la ogoarele unde țăranii începuseră sărbătoarea plantării orezului. Vreo douăsprezece fete îmbrăcate în alb, cu pălării de paie mari, intraseră până la genunchi în câmpul plin de apă. Plantau în mâl mlădițele de orez de un verde crud cu mișcări ca de dans, pe care le făceau cu multă încetineală. Se unduiau după melodia monotonă cântată de băieți la fluiere, tobe de mână, tobe mari, clopote și biluțe de lemn, înșirate pe ață în perechi.

Slujitorul ne-a arătat că una dintre fetele care plantau orez era Kazu, o tânără de prin partea locului, pe care o luaserăm fată în casă la noi. Era fiica starostelui din sat. Bănuiam că ea era cea cu care se tot hârjonea Nobunori de la o vreme, cu toate că nu o privisem cu prea multă atenție și nu puteam s-o deosebesc de alte fete din sat. Tinerele erau neobișnuit de pline de gingășie în dansul lor pe câmpul mâlos. Păreau niște egrete albe pășind pe râul Kamo, prin locurile cu apă mai puțin adâncă.

Cu timpul mă mai relaxasem și nu mai eram așa încordată când ieșeam în sat, deși încă mă bucuram de costumul meu de călătorie, cu pălărie voalată. Mă simțeam mult mai în largul meu când știam că pot să urmăresc în tihnă sărbătorile locale, la adăpost de privirile celorlalți. Însă de data aceasta nu aveam niciun motiv să-mi fac griji. Nu a băgat nimeni de seamă când ne-am apropiat de câmp. Erau cu toții atât de încântați de spectacol, încât nu aveau ochi pentru noi nici cât pentru libelulele-curcubeu cu aripi negre, care săgetau văzduhul pe deasupra ogoarelor de orez.

Slujitorul nostru era din cale-afară de vorbăreț, pur și simplu nu

știa ce să ne spună mai întâi. La un moment dat, s-a alăturat pentru câteva clipe micuței orchestre de instrumentiști. Ne-a povestit că ani de-a rândul a cântat la tobă de sărbătoarea plantării orezului, iar acum îi luase locul fiul său – flăcăul acela mândru și puțin asudat care bătea la toba *taiko*[55] – îl pregătise el însuși, da, el îl învățase să bată toba, și anul acesta îl lăsase pentru prima dată să cânte în locul lui, căci de-acum era îndeajuns de puternic, pentru că nu e o joacă să stai în orchestră atâta vreme pe zăduful ăsta și să bați toba cum trebuie, nu, nu e deloc floare la ureche, ne tot îndruga el neobosit ca o cicadă.

În ciuda graiului lui țărănesc, care îmi zgâria urechile, am aflat totuși cum țăranii de acolo erau încredințați că muzica îi aduce pe zei mai aproape de oameni. La auzul cântecelor, zeii se adună din toate colțurile lumii și se pogoară pe ogoare în luna a cincea, la vremea când se plantează orezul.

Și acum îmi aduc aminte că mi s-a părut ceva cu totul neobișnuit. La ceremoniile de la templele din capitală, zeii erau invocați mereu doar la ceasul întunecat, când ziua încă se îngâna cu noaptea, niciodată la amiază. Mai târziu, același lucru ne-a spus și slujitorul nostru, că sărbătoarea plantării orezului era singura ceremonie la care zeii erau chemați ziua în amiaza mare.

— Îți dau fiori, nu-i așa? întrebă el și se scutură ca să dea greutate vorbelor. Parcă îi simți pe ogoare. Așa de mulți zei, de nu mai poți să faci nici măcar un pas fără să spui o rugăciune. Toată lumea este înfricoșată și nimeni nu prea mai iese din casă decât la munca câmpului.

Atunci m-am luminat. În Miyako respectam interdicțiile din luna a cincea. Nici bărbații, nici femeile nu au voie să se adune la niciun fel de reuniuni, până și împăratul și împărăteasa își iau locuințe

---

[55] Tobă tradițională japoneză.

separate în perioada aceasta. Lumea zice că oprelștile care ne țin pe toți izolați o vreme fac ca anotimpul ploios să fie și mai greu de îndurat. Tot gândindu-mă cum să-l întreb mai pe ocolite, m-am întors spre ghidul nostru și i-am zis:

— La vremea plantării orezului, fetele și flăcăii din sat stau departe unii de alții?

— Mai încape vorbă? a pufnit el. Doar nu vă închipuiți că noi aici suntem animale? E vreme sfântă, zău așa! Zeii nu îngăduie să se întâmple asemenea năzbâtii când vin în vizită pe la noi. Ce mai tura-vura!

Mi-a aruncat o căutătură de parcă aș fi fost picată din lună și s-a dus să se joace cu copiii. Mi-a fost teamă că l-am jignit, dar m-am simțit ușurată să pot privi sărbătoarea fără explicațiile lui. Și în capitală erau câmpuri de orez, dar niciodată nu am fost atentă la felul în care le lucrau țăranii. Nu știam mare lucru despre orezul pe care îl mâncam zi de zi, fără să mă obosesc vreodată să înțeleg de unde vine. De atunci încolo, am trăit mereu cu conștiința faptului că iese din pământ îmbibat cu sfințenia zeilor.

Așa mi-am dat seama de încă un lucru. Nu mi se părea credibil ca țăranii să fi copiat de la noi obiceiul separării femeilor de bărbați. Oare era doar o întâmplare faptul că și noi, și ei respectam tabuurile lunii a cincea? Nu-mi plăcea că împrumutaseră de la noi obiceiul întrecerii pentru stânjeneii cu cele mai lungi rădăcini, dar acum începeam să mă întreb cine pe cine copia. În capitală, noi ne alegeam ce interdicții să respectăm, după cum ne cădea bine, în vreme ce pe unele preferam să nu le luăm în seamă. Atenți la gura lumii, orășenii se codeau și ei să facă altfel decât era obiceiul, e drept însă că în capitală nu m-am simțit niciodată ca pe un câmp inundat de prezența divină, nevoită să pășesc în vârful picioarelor.

Țăranii din Echizen se simțeau astfel. În vechile *Cronici japoneze,* țara noastră era numită *Mizuho no Kuni,* Tărâmul Vlăstarilor de Orez. Oare nu cumva până și riturile pe care le îndeplinea familia

imperială își aveau obârșia în pământul sfânt al ogoarelor de orez?

Trecuse un an întreg de când plecasem din capitală.

Trandafir Domnesc îmi scrisese în fiecare lună a acelui an. Ea era veriga mea statornică de legătură cu evenimentele din capitală, iar eu mă simțeam vinovată că nu-i scrisesem niciun cuvânt despre Ming-gwok. În schimb, îi destăinuisem cruzimea cu care îl tratasem pe Nobutaka. Ea îmi răspundea întotdeauna cu atâta compătimire, încât eu mă simțeam și mai vinovată. E drept că venisem la Echizen tocmai ca să scap de Nobutaka, dar aici l-am întâlnit pe Ming-gwok. Câteodată mă gândeam că, până la urmă, poate ar fi fost mai bine să nu-l fi cunoscut niciodată. Dar era ca și cum ai spune că e mai bine să nu privești florile de cireș pentru că rămâi trist după ce se scutură.

Întotdeauna la curent cu bârfele din capitală, Trandafir Domnesc îmi scria că despre Nobutaka umbla vorba cum că ar curta-o pe fiica guvernatorului de Omi. La scurtă vreme, am primit o scrisoare chiar de la Nobutaka, în care îmi jura „dragoste neclintită".

Eu ce să mai cred?

Pesemne își dăduse seama că în cele din urmă zvonurile aveau să-mi ajungă și mie la urechi, așa că îmi tot scria, cu o stăruință sâcâitoare, despre devotamentul lui credincios față de mine. Până când a reușit să mă scoată din sărite. Atunci i-am trimis următorul poem:

Mizuumi ni tomoyobu chidori koto naraba yaso no minato ni koe taenaseso

Fluierarul își cheamă mereu perechea peste lac[56]*. / E în firea lucrurilor / și atunci nimic nu îl împiedică să poposească la mai multe golfuri.*

---

[56] Lacul Omi (N.a.)

Mă întrebam dacă este cu putință ca un bărbat să aibă legături cu mai multe femei în același timp, fără să iște ranchiună între ele. Nu o cunoșteam pe fiica guvernatorului de Omi, dar când am citit scrisoarea trimisă de Trandafir Domnesc, curios lucru, am simțit pe dată că o urăsc. Cu atât mai curios cu cât nici măcar nu-l iubeam pe Nobutaka. Exista oare vreun secret pentru ca un bărbat să poată stăpâni cu delicatețe mai multe relații? O temă de reflecție pentru mine. Nobutaka nu părea în stare, dar eram convinsă că Genji ar fi reușit.

Pentru un bărbat, cel mai nesuferit cusur al femeii este gelozia. Pentru o femeie, cel mai îngrozitor lucru este un bărbat călător din floare în floare. Dacă stai să te gândești, este uimitor simplul fapt că putem să ne înțelegem cât de cât unii cu alții.

Cu ajutorul lui Genji am reușit să supraviețuiesc anotimpului ploios. În anumite amintiri legate de Ming-gwok am găsit inspirație să rescriu scena în care prințul își ia rămas-bun de la Murasaki. Vedeam aievea ziua în care am stat de vorbă despre arta chinezească. Cu toate că ne-am referit numai la pictură, în spatele cuvintelor noastre se simțea dureros de viu tot ceea ce nu ne puteam spune cu glas tare. De dragul aparențelor, nu recunoscuserăm niciodată că eram împreună, așa că, firește, nu aveam cum să vorbim nici despre despărțire.

Eu eram cu spatele la Ming-gwok, dar mă uitam la el în oglinda de bronz lustruit, încastrată în lemn și așezată într-un colț al încăperii.

— Ce n-aș da să-ți pot păstra reflexia în oglindă după ce vei pleca, am șoptit eu.

Ming-gwok s-a apropiat de oglindă și și-a netezit părul.

— Am slăbit, a zis el. Uite ce m-am tras la față. Poate că până la urmă n-o să mai rămână din mine decât o reflexie.

S-a uitat la mine.

— Asta am să și fac! Ce-ar fi să mă așez în spatele tău și, când ai să te privești în oglindă, vei putea să mă vezi și pe mine.

De atunci mă gândeam la el ori de câte ori mă uitam în oglindă, și de fiecare dată când îmi pudram obrajii mă cuprindea dorul.

Însă chiar și ocupată cu Genji, tot m-am chinuit din răsputeri să nu cad pradă deznădejdilor. Nici după ce au încetat ploile n-am prea început să ies din casă, cu toate că nu-mi mai puteam pune tristețea pe seama vremii mohorâte. Soarele încins dogorea peste ogoare, iar verdele lor sclipitor îmi săgeta privirea, gata-gata să mă orbească. Îmi plăcea mai mult să mă pitesc înăuntru, în umbra adâncă a casei. În vara aceea, pârâul săpat de tata în grădină mi-a fost singurul aliat, singura scăpare pentru mintea mea aflată în căutare de noi intrigi. Ajunsesem să-mi caut veselia în firul acela de apă.

Am hotărât la un moment dat să-l pun pe Genji să picteze împrejurimile din Suma. Un jurnal al surghiunului său în imagini. După ce nu l-am mai avut pe Ming-gwok lângă mine să mă învețe, o vreme nu m-a mai tras inima să desenez, dar Genji mi-a oferit motivul să iau din nou pensula în mână. Pe măsură ce prințul schița pe hârtie siluetele munților și ale plajelor, începea să le vadă cu alți ochi. Pătrundea dincolo de formele bine cunoscute și revenea iar și iar, pictând mereu alte perspective ale aceluiași peisaj. Desena ca nimeni altul. La întoarcerea în capitală, după lungul surghiun, picturile sale încărcate de simțăminte năvalnice aveau să stârnească lacrimi în ochii tuturor.

În aer plutea un miros de alge arse. Când l-am simțit prima dată, mi s-a părut nesuferit, dar cu timpul m-am obișnuit cu izul pătrunzător și am ajuns să-l găsesc chiar plăcut. Pentru a-l învăța pe Genji să deseneze felul în care pescărițele adună sarea, m-am dus de

bunăvoie cu copiii într-o expediție la malul mării. Văzând cum aveau grijă de foc femeile acelea cu pielea arsă de soare, mi-au venit în minte vorbele „durere mistuitoare ca focul”. Cuvintele m-au inspirat pentru o poezie pe care le-a trimis-o Genji din surghiun celor rămași în capitală.

Între timp, i-am transmis și eu lui Nobutaka o schiță înfățișând o pescăriță cu un foc mistuitor la picioare, precum și următorul poem:

> *Yomo no umi ni shio yaku ama no kokoro kara yaku to wa kakaru nageki o ya tsumu*
>
> *Pe țărmul mării nesfârșite / Inima pescăriței care coace algele pentru sare / Arde mocnit / Ca focul.*

În desenul meu, pescărită care cocea algele ilustra versul cu pricina, iar focul aprins schițat la picioarele ei era menit să sugereze expresia „durere mistuitoare ca focul”.

Oare Nobutaka avea să înțeleagă ce voisem eu să-i transmit?

În cele din urmă m-am trezit că nu mai știu ce să fac cu Genji în Suma. Mă săturasem de însingurarea și tânguiala lui. Trebuia să găsesc o cale de a-l ajuta să iasă din starea aceea. Ajunsă în acest punct, m-a cuprins din nou deznădejdea când am recitit pasajele cu Genji posomorât. Mi se părea că oricine ar fi citit cartea, odată ajuns aici, ar fi lăsat-o din mână din pricina faptului că povestea devenise îngrozitor de plictisitoare. Aveam nevoie de cineva care să atragă din nou cititorul. De ce să nu încerc să-l descriu pe Genji prin ochii unui alt personaj, mi-am spus atunci.

În lupta cu tristețea pe care mi-o trezise anotimpul ploios, începusem să cânt din nou la *koto;* ba chiar mi se alăturase și tata de câteva ori. În tinerețe cânta destul de bine, dar renunțase la vremea când eu am ajuns să mă pricep mai bine decât el. A fost atât de stânjenitor! N-am să uit niciodată. A continuat un timp să-mi dea

sfaturi și eu am continuat să-l ascult, până când ne-am dat amândoi seama că rolurile se inversaseră deja și că discipolul devenise maestru. Tata a început destul de târziu studiul la lăuta cu treisprezece coarde și, cu toate că învăța repede, uita la fel de repede. O dovadă limpede a faptului că anumite deprinderi, ca muzica, trebuie învățate de mic. Odată ce ai ajuns să stăpânești tehnica în copilărie, poți oricând să te perfecționezi mai târziu în viață, chiar și după o întrerupere de ani de zile. La fel era și tata: nimeni nu-l întrecea la lăuta cu șapte coarde – *kinnokoto*, la care cânta de mic copil, mai ales după ce luase și cele câteva lecții în plus de la maestrul Jyo.

În orice caz, ne plăcea să cântăm împreună melodii simple, și așa mi-a venit ideea introducerii unor noi personaje.

M-am gândit la toți cei care îmi fuseseră apropiați de-a lungul anilor și am ajuns la concluzia că, de obicei, legăturile dintre oameni se întemeiază între o persoană statornică și una călătoare. De cele mai multe ori, femeile sunt cele statornice, dar eu cunoșteam și cazuri în care lucrurile stăteau exact pe dos. Până în acel punct, îmi scrisesem romanul prin ochiul călător al lui Genji, dar voiam să schimb perspectiva.

În apropiere de Suma se află malul Akashi. Acolo am pus să locuiască un preot budist excentric, împreună cu soția și fiica sa. La prima vedere, putea să pară tras de păr faptul că un asemenea personaj ar fi ales de bunăvoie să-și petreacă zilele la capătul lumii, în Akashi, dar lumea caută uneori să se retragă din capitală pentru tot felul de motive întemeiate. Preotul meu era un om educat și cultivat, îmbogățit de pe urma pământurilor moștenite, dar dezamăgit de politica de la curte. Pe de o parte, venise în Akashi dornic să se retragă departe de zarva lumii, dar în același timp năzuia ca fiica lui să aibă o viață lumească strălucitoare, motiv pentru care o creștea cu grija cuvenită unei doamne din Miyako.

Ruri s-ar fi opus, atrăgându-mi atenția că dorințele personajului

se băteau cap în cap, dar de data aceasta știam că așa sunt oamenii.

Într-o noapte cântam la *koto,* luna ridicându-se plină peste muntele din spatele casei noastre. Mi-am închipuit atunci că sunt la fel ca tânăra fată din Akashi, care cânta dumnezeiește. Sunetele erau însă condamnate să sfârșească în urechi necioplite de țărani și pescari. Fata visează la un tânăr frumos, care să-i apară în cale într-o bună zi, ca o minune coborâtă din lună, și care să o prețuiască din adâncul inimii. Da, o minune, dar și minunile sunt cu putință. Trebuia să născocesc un prilej pentru ca Genji s-o descopere pe această doamnă, ca răspuns la dorul ei fierbinte.

Cea mai mare virtute a lui Genji era aceea că se purta ca un om de acțiune și nu zăbovea chinuindu-și mintea cu întrebări și »

Îndoieli. Într-o anumită perioadă a vieții mele am socotit că acest fel de a fi este o calitate. Genji avea o puritate sufletească specifică numai lui, pentru că era deopotrivă sincer cu fiecare femeie în parte, ori de câte ori se îndrăgostea în lungul șir al nenumăratelor sale aventuri. Nu am reușit niciodată să-mi dau seama cum s-a întâmplat ca tocmai această trăsătură a lui Genji să se transforme în cea mai mare slăbiciune a sa – din pricină că s-a schimbat el însuși, sau din cauză că m-am schimbat eu între timp?

Cuprins de nefericire în Suma, Genji se supune unui ritual de purificare, așa cum făcusem și eu pentru a scăpa de măritiș și pentru a-mi găsi izbăvirea departe de capitală, în Echizen. Dar vinovăția, oricât de adânc ar fi înăbușită în suflet, tot se ridică la suprafață, mai devreme sau mai târziu. Cu gândul numai la nedreptatea cu care îl trataseră în capitală dușmanii săi politici, Genji încearcă să-și atragă mila zeilor. Crede că își curăță inima aruncând cele mai lumești și neînsemnate păcate ale sale asupra unei păpuși de hârtie, căreia îi dă drumul în largul mării nemărginite. Cât de ușurați ne simțim când ne spălăm astfel de toată necurățenia și ne scuturăm de ea! îmi aduc aminte și acum ce am simțit atunci, pe malul râului Kamo, iertată de toate păcatele

mele mărunte. Dar, vai, ce amăgire! Genji își îngroapă în suflet tocmai păcatul cel mai adânc, pe care l-a săvârșit râvnind la noua soție a tatălui său.

Stihiile naturii se răzbună pe el. Dintr-odată, vântul începe să sufle cu putere, cerul se întunecă și întinderea lină a mării prinde a se zbuciuma în talazuri înfricoșătoare.

Suita lui Genji se retrage îngrozită de furtuna stârnită din senin. În general, nu îmi plăcea să mă bizui pe elemente supranaturale pentru a da un imbold poveștii mele, dar uneori mi se părea că așa îmi cerea însuși cursul narațiunii. În mijlocul prăpădului, lui Genji îi apare în vis duhul răposatului său tată, care îi poruncește să plece din Suma pe mare. În zori, Genji descoperă că pe țărm îl așteaptă o barcă. Duhul îl vizitase în vis și pe preotul din Akashi, învățându-l să pregătească o barcă și s-o trimită la Suma de îndată ce frământarea apelor avea să se potolească. Genji înțelege că barca este semnul care îi fusese arătat în vis și se supune poruncii tatălui său. Așa ajunge la Akashi.

Spre mirarea mea, când am început să scriu despre doamna din Akashi, care aștepta să i se întâmple o minune, personajul ei a prins glas – o auzeam șoptindu-mi gândurile ei. Avea o fire cu totul diferită de cea pe care plănuisem să i-o atribui la început. Mi-am dat seama că nu era deloc încântată să-l vadă pe Genji la ușa ei. Ba dimpotrivă, era stânjenită de strădaniile tatălui său de a-l ademeni pe prinț s-o ceară de soție, încredințată că avea să sufere mai mult decât doamnele lui Genji din capitală. Nu avea cum să însemne pentru el mai mult decât o distracție de provincie. Era prea mândră să se mulțumească doar cu atât. Mai degrabă se arunca în mare decât să devină jucăria unuia ca Genji, care avea să se descotorosească de ea numaidecât.

M-a uimit până și pe mine ce personaj încăpățânat devenise. De parcă ar fi știut ce soartă îi pregătisem și se împotrivea destinului. Am hotărât că prințul nu o va părăsi în Akashi. Aveam să fac în așa

fel încât să o aduc în capitală. Avea să devină o doamnă împlinită.

Scrisul mă acaparase din nou. În luna a opta a început anotimpul *Marii Arșițe.* Mi-am aruncat din nou ochii pe calendarul chinezesc și am aflat că în primele cinci zile *algele putrezite se transformă în licurici.* Cu un tresărit de inimă, m-am gândit la Ruri. Oare ce-ar fi zis ea despre aventurile lui Genji? îi trimisesem povestea lui Trandafir Domnesc, dar ei îi plăcea totul, fără să mă critice câtuși de puțin. De fapt, cel mai mult mi-ar fi plăcut să aflu părerea lui Ming-gwok. Teoria chinezească despre originea licuricilor mi-a adus aminte că în fiecare anotimp din calendarul lor se găsea cel puțin o astfel de transformare cu totul ieșită din comun. Primăvara cârtițele se transformau în pitpalaci, vara ierburile putrezite se prefăceau în licurici, toamna vrăbiile se scufundau în apă și deveneau scoici, iar iarna fazanii se coborau și ei în adâncuri, preschimbându-se în moluște uriașe.

Ming-gwok nu a știut să-mi spună prea multe despre aceste transformări. Mi-a zis doar că era un calendar foarte vechi și că nici măcar învățații chinezi nu puteau spune întotdeauna ce înseamnă toate acele nume pentru unitățile de timp. Nici el nu se gândise la sensul lor înainte să-l întreb eu.

— Nu-i așa că e interesant? Uneori e nevoie de un străin ca să vezi într-o lumină nouă lucrurile cu care te-ai obișnuit de mult.

S-a arătat dornic să cerceteze subiectul, așa că ne-am apucat amândoi să desenăm o mandală[57], pe care am completat-o cu toate unitățile anotimpurilor, ca să înțelegem dacă aveau vreo ordine sau dacă existau legături între ele. Nu am aflat prea multe, în afară de faptul că ni s-a confirmat ceea ce știam deja. Cele mai multe

---

[57] Cuvântul, originar din sanscrită, înseamnă „cerc magic“ și denumește o combinație de imagini care alcătuiesc o diagramă ce reprezintă un simbol al cosmosului și al legăturii cu divinitatea, fiind utilizată ca instrument pentru meditația budistă.

denumiri se refereau la insecte, animale, broaște, păsări și plante și la viețile acestora. Restul priveau apa, fenomenele naturii și stări de agregare metafizice. Nici urmă de activități omenești.

De câteva zile era o zăpușeală cumplită. După o răpăială de vară căzută pe înserat, marginile grădinii s-au umplut de strălucirile licuricilor. Încă o dată m-a izbit diferența de viziune asupra lumii pe care o aveam noi, japonezii, în comparație cu chinezii. Pentru ei, licuricii apăreau din plantele moarte și putrezite de zăpușeala verii. Nu găseai pic de emoție în această perspectivă.

Acolo la țară, în Echizen, oamenii aveau credința că licuricii sunt suflete de prunci și copii răposați. Duhurile lor plăpânde și luminoase, încă șovăind să se ducă pe lumea cealaltă atât de curând, se adunau în ciorchini strălucitori la marginea câmpurilor mlăștinoase, la hotarul lumii omenești. Copiii din sat îi fugăreau și îi prindeau, dar părinții lor nu le dădeau voie să-i ducă în case, sub pretext că erau vietăți demne de milă și chiar puțin înfricoșătoare.

Nobutaka mi-a scris din nou. Ici și colo, pătase hârtia cu cerneală sângerie și notase alături „Uite ce culoare au lacrimile mele”.

Până la urmă, părea să aibă simțul umorului, așa că m-am hotărât să-l încolțesc puțin cu următorul poem:

> *Kurenai no namida zo itodo utomaruru utsuru kokoro no iro ni miyureba*
>
> *Lacrimile sângerii sunt și mai demne de dispreț, /fiindcă roșul este culoarea repede trecătoare a inimii schimbătoare.*

În definitiv, el era însurat.

Recunosc că grădina tatei, care nu mi-a plăcut cu niciun fel la începutul anului, arăta minunat în primele zile de toamnă. Într-o seară mai răcoroasă am urcat pe dealul din spatele casei noastre, de

unde se zărea marea. Mi s-a părut că aud aievea glasuri de pescari murmurându-și cântecele în timp ce-și trăgeau năvoadele înapoi în bărci. Zarva s-a întețit din ce în ce mai tare și mi-am dat seama că era un pâlc de gâște sălbatice, în zbor spre capitală. Dintr-odată m-a cuprins un dor nebun să plec cu ele.

Hatsukari wa koishiki hito no tsura nare ya tabi no sora tobu koe no kanashi

Primele gâște sălbatice din an. / Lângă cei dragi / Pe cer călătoare / Țipete tânguitoare.

Atunci m-am hotărât să mă întorc în Miyako. I-am spus tatei, și el mi-a promis că îi va cere primului mesager oficial să aducă o suită potrivită pentru a mă însoți pe drumul de întoarcere spre casă.

Toamna inimilor străpunse

Kokorozukushi no aki

Toamna – cel mai trist anotimp dintre toate. Vântul scutura și ultimele frunze rămase pe crengile copacilor. Șederea mea în Echizen se apropia de sfârșit, iar eu îmi petreceam zilele cuprinsă de nerăbdare și nopțile, fără astâmpăr. Trează în puterea nopții, auzeam țipătul bufniței în lumina rece a lunii, ce se revărsa printre ramurile goale, ca într-un tablou clasic înfățișând tristețea autumnală.

Am pornit la drum pe calea ce trecea peste Kaeruyama[58]. De câte ori nu îmi închipuisem călătoria aceasta! Peisajele pe care le vedeam

---

[58] Literal, „Muntele întoarcerii Acasă“. (N. a.)

îmi inspirau atât de multe poeme, dar eu le adunam pe toate și la sfârșitul fiecărei zile notam numai unul. Potecile erau acoperite cu nesfârșite pânze de păianjeni. Într-unui dintre locuri, vreo zece-douăzeci de astfel de vietăți își țesuseră pânzele unele peste altele, niște palate păienjenești cu foișoare atașate, fiecare dintre ele plin de grămezi cu provizii strânse alandala de locatarul său. La vremea aceea, păianjenii nu mi s-au părut a fi un subiect potrivit pentru poezie, dar imaginea lor mi-a rămas vie în minte ani de-a rândul.

Când am ajuns în locul numit Yobisaka, unde glasurile ni se spărgeau în ecouri peste strâmtoare, povârnișul pe care mergeam a devenit din ce în ce mai abrupt. Cărăușii de-abia mai reușeau să ducă trăsura în care mă aflam. Simțeam cum li se afundă parii de lemn pe umeri și la fiecare pas strâmb pe care-l făceau mă temeam să nu ne prăbușim cu toții în prăpastie. Deodată, o ceată de maimuțe gălăgioase a coborât din copacii de deasupra noastră. Mi se părea că ne strigă:

— Hei, drumeților!

Și mie îmi venea să strig la ele:

— Hei, maimuțelor!

Cu ochii la hârjoneala lor veselă și la acrobațiile lor agile, am uitat pe dată de temerile mele.

Mashi mo nao ochikatabito no koe kawase ware koshikawaburu Tago no Yobisaka

Aici, la Tago, în strâmta Trecătoare Yobisaka, /pe buză de prăpastie, / hai să ne strigăm unii pe alții.

Ne-am suit apoi într-o barcă, vâslind pe lacul Omi, până înapoi la Otsu. De data aceasta am învăluit malul de răsărit și călătoria nu a fost așa de grea cum m-am temut. De pe lac se vedea muntele Ibuki, cu vârful alb, acoperit de nea.

— Nu mi se mai pare măreț, nu după zăpezile pe care le-am

văzut în Echizen, mi-am spus în sinea mea.

Na ni takaki koshi no shirayama yukinarete Ibuki no take wo nani to koso mine

Pentru cel obișnuit cu nămeții uriași din nord / Vârful Ibuki arată ca oricare altul.

În fiecare zi care mă ducea mai departe de Echizen mă bântuia gândul la Ming-gwok și la cum s-a simțit el când a călătorit pe același drum pe care îl parcurgeam eu acum. Pe înserat, am trecut de Iso și am ascultat țipătul cocorilor venind dinspre mal, ca dintr-o altă lume. Nu aveam cum să-l găsesc pe Ming-gwok, era limpede, dar, dacă aș fi putut, i-aș fi trimis următorul poem:

Isogakure onaji kokoro ni tazu zo naku. Na ga omoiizuru hito ya tare zo mo

Pe țărm la Iso / Plâns de cocor / Ca plânsul inimii mele. / De cine îi e dor?

Atunci mi-am dat seama că, odată ajunsă înapoi în Miyako, aveam să încep o viață cu totul nouă și trebuia să încetez să mă mai gândesc la Ming-gwok. Călătoria aceasta era ultimul prilej de a zăbovi în voie printre amintirile mele dragi. Mi-am închipuit o cutiuță de lemn lăcuit, cu intarsii de argint și de aur în formă de valuri ondulate, decorată cu cocori argintii. După ce mi-am așezat înăuntru toate amintirile cu Ming-gwok, am ascuns-o în adâncul minții, într-un loc numai de mine știut.

Am cerut să ne oprim peste noapte la Ishiyama, fiindcă deja se întunecase când am ajuns pe mal, la Otsu. Nu mi se părea înțelept să ne opintim mai departe, doar pentru a sosi în capitală în creierii nopții. În plus, voiam să dau un acatist pentru mătușa, la templul în

care se retrăsese în vremuri de restriște. Toată noaptea am stat trează, învârtind mărgelele pe șiragul de mătănii și ascultând rugile murmurate de călugări.

În zori, preoții s-au retras somnoroși în chiliile lor, iar eu am ieșit să mă plimb pe locul viran de lângă biblioteca în care se țineau sutrele. Era deja plin de pelerini care se agitau încoace și-ncolo. O stupă[59] veche se afla căzută pe o latură, dar lumea trecea pe lângă ea ca și cum ar fi fost o piatră oarecare.

Kokoro ate ni ana katajikena koke museru hotoke no mikao sotoba mienedo

Piatra năpădită de mușchi, vai de ea, / Îmi pare că este chipul lui Buddha, / Greu de deslușit la lumină.

În după-amiaza aceea am ajuns la casa bunicii. Eram înapoi acasă, în Miyako.

Trebuia să mă obișnuiesc din nou cu pulsul vieții de oraș. La Echizen, lentoarea oamenilor din părțile locului mă scosese din minți în primele zile. Viața la țară curgea într-un ritm înnebunitor de încet. Cu timpul, pesemne că mă domolisem și eu, pentru că, odată ajunsă din nou în capitală, iuțeala vieții de oraș mă lăsa fără vlagă.

În casa tatei nu locuia nimeni, în afara unui îngrijitor. Oricum n-aș fi vrut să rămân acolo singură, nici în ruptul capului. Mă simțeam mult mai în largul meu în casa bunicii, unde îmi petrecusem mare parte din copilărie. Conacul acela vechi avea să-mi rămână mie, dar încă nu mă hotărâsem dacă să mă stabilesc sau nu acolo[60]. Depindea de cum avea să decurgă relația cu Nobutaka. De

---

[59] Monument budist, cu semnificații religioase funerare.

[60] În cazul nobilimii din perioada Heian, în general, casele erau moștenite

ani de zile casa fusese în grija verișoarei mele, care o ajutase și pe bunica. Mi-era teamă că nu avea să mă primească înapoi cu brațele deschise, prin urmare am încredințat-o că putea să rămână în continuare nestingherită, împreună cu familia ei, chiar dacă ar fi urmat să mă instalez și eu acolo definitiv. Mă cunoșteam îndeajuns de bine încât să-mi dau seama că, dacă urma să rămân acolo singură prea mult timp, firea mea însingurată avea să mi se înstăpânească în suflet și să-mi răpună sănătatea.

Copiii verișoarei mele erau desăvârșit de bine-crescuți, era o încântare să-i am prin preajmă, dar, spre mirarea mea, îmi era dor de frații vitregi, cu toată zarvă pe care o făceau.

Primul lucru pe care l-am făcut de îndată ce m-am întors în Miyako a fost să scriu un potop de scrisori, ca să reiau legătura cu vechile mele cunoștințe. Închipuie-ți ce uimită am fost de răspunsurile câtorva prietene, care îmi scriau că deja citiseră o parte din poveștile despre Genji. Am rămas ca trăsnită. Era clar că scrierile mele își luaseră zborul ca un stol de vrăbiuțe neînfrânate. Trandafir Domnesc mi-a jurat că nu a arătat nimănui copiile pe care i le trimisesem și nu aveam niciun temei să mă îndoiesc de ea. Singura concluzie pe care o puteam trage era că Nobutaka le împrăștiase pe ale lui în stânga și-n dreapta – deși eu îl rugasem cu cerul și pământul să nu facă așa ceva. Clocoteam de furie. Ce nesocotită am fost să mă încred într-un astfel de om!

I-am trimis un mesaj prin viu grai, în care îi ceream să-mi înapoieze toate manuscrisele, altfel nu mai voiam să am de-a face niciodată cu el. Solul s-a întors zicând că Nobutaka s-a arătat uimit de cererea mea neașteptată, dar a făgăduit că mi le va trimite pe toate înapoi dacă asta îmi e dorința.

---

de către fiice. Descendenții masculini se întrețineau singuri, din stipendele primite de la curte. (N. a.)

Mă simțeam trădată. Plină de amărăciune, nu aveam niciun chef să scriu, dar am compus următorul poem:

Tojitarishi ue no usurahi tokenagara sa wa taene to ya yama no shitamizu

Pojghița îndelung înghețată stă gata-gata să se topească, / Dar tu spui / „Pârâu din inimă de munte, nu te deranja"?

De ce-și închipuia el că mă întorsesem în capitală? Nu aveam încotro și trebuia să mă căsătoresc. Aveam deja douăzeci și cinci de ani și nu mă mai lua nimeni. Tata nu era nici el lângă mine și, oricum, aveam un legământ făcut cu Nobutaka de multă vreme. Uneori, îmi doream să mă fi călugărit. Dar îmi spuneam mereu că nu era deloc înțelept să-mi tot închipui ce ar fi fost dacă aș fi făcut alte alegeri. Resemnată, i-am trimis poemul lui Nobutaka. Nu îmi permiteam să pun capăt corespondenței cu el.

Am auzit că Nobutaka era amețit de băutură când a primit poezia mea, așa că a început să se plângă de față cu prietenii lui de firea arțăgoasă a logodnicei sale, care îi scrie în dodii răutăcioase. Stârnit de cei din jurul lui, mi-a compus următorul răspuns:

Kochikaze ni tokuru bakari wo soko miyuru ishima no mizu wa taeba taenamu

De se topește doar la adierea vântului de răsărit, / Atunci e un pârâu cu apă mică / Și de se poticnește printre stânci / Atunci oprească-se de tot!

„Atât și nimic mai mult", a adăugat el.

A fost tare stânjenitor pentru mine când, mai târziu, am aflat că schimbul nostru de poezii din seara aceea fusese urmărit de toți cunoscuții lui Nobutaka, printre care poeți faimoși precum Kintō. Dacă aș fi știut atunci, poate că nu m-aș fi exprimat atât de direct.

Fără să stau prea mult pe gânduri, i-am răspuns:

Iitaeba so ko so wa taeme nani ka sono Mihara no ike wo tsutsumi shi mo semu

De i se spune „oprește-te”, atunci așa să fie! / Fără să se îndoaie sub valurile îmbufnate ale lacului Mihara.

Nici prin cap nu-mi trecea că prietenii lui Nobutaka, martori la replica lui mânioasă, compusă sub influența aburilor băuturii, așteptau răspunsul meu cu sufletul la gură. După aceea, am aflat că poemul meu le-a pricinuit mare veselie, amuzându-se pe seama lui Nobutaka. Una peste alta, toți mă socoteau o pereche potrivită pentru el, așa că l-au încurajat să fie mai împăciuitor. În puterea nopții, m-am trezit cu următorul poem de la Nobutaka:

Takekaranu hitokazu nami wa wakikaeri Mihara no ike ni tatedo kai nashi

Vălurelele iscate pe lacul Mihara / S-au tras înapoi fiară urmă / De semeție.

Așa s-a încheiat un oarecare armistițiu între noi. Îndârjită, logodna noastră a înaintat cu pași mici în primăvara, vara și toamna acelui an.

Mă tot frământam din cauza lui Nobutaka, dar în adâncul inimii mă gândeam mai mult la Trandafir Domnesc. Firește că am alergat să o întâlnesc de cum m-am întors înapoi în capitală, dar apoi am băgat de seamă că tot amâna să ne mai vedem. La început a fost foarte caldă, dar, după ce ne-am îmbrățișat, a început să-mi ceară socoteală pentru faptul că mă legasem de altcineva în Echizen. Mi-a mărturisit că atâta lucru putea și ea să înțeleagă, pentru că îi scriam mereu cu mari întreruperi, de parcă ocoleam să-i spun ceva

însemnat.

Într-adevăr, era iute la minte, cu toate că golurile pe care le simțise i se datorau lui Ming-gwok, și nu vreunei noi prietene, cum bănuia ea. M-am apărat, spunându-i că nu avusesem nicio prietenă apropiată în Echizen, ceea ce era adevărat. Pe moment, mi s-a părut că s-a liniștit. Știam că, dacă i-aș fi spus întreg adevărul, acesta ar fi făcut-o să sufere și mai mult decât bănuielile ei.

Ne-am mai întâlnit apoi de câteva ori, dar și eu am început încet-încet să simt că nu mai eram la fel de apropiate ca înainte. Cu toate că îmi jurasem să nu mai deschid niciodată cutia imaginară în care închisesem amintirile despre Ming-gwok, apropierea sufletească de o altă persoană dezlănțuia în sufletul meu un șuvoi de amintiri cărora nu le puteam ține piept. Până la urmă, Trandafir Domnesc avea dreptate. Nu mai eram aceeași. Iar amintirile despre Ming-gwok mi se întipăriseră nu doar în minte, ci și în inimă.

Trandafir Domnesc îi privea pe bărbați ca pe niște fiare sălbatice. De altfel, ea a fost singura care m-a consolat în privința lui Nobutaka. Nu credea că e posibil ca o femeie să se bucure alături de un bărbat de entuziasmul nestăvilit dintre două femei și, înainte de a pleca la Echizen, aș fi fost și eu de aceeași părere. Dar la întoarcerea în capitală îmi schimbasem deja gândirea, deși nu eram în stare să-i mărturisesc acest lucru, pentru că s-ar fi simțit de două ori trădată.

Cu toate acestea, sentimentele mele față de ea rămăseseră neschimbate. Mă supăra faptul că asemenea diferențe de păreri ne făceau să ne îndepărtăm una de cealaltă, tocmai când îmi mai rămăsese atât de puțin timp până la măritiș. I-am scris următorul poem:

Wasururu wa ukiyo no tsune to omou ni mo mi woyaru kata no naki zo wabinuru

În lumea noastră plutitoare / Să fii uitat nu e un lucru de mirare, /

Dar e trist / Să nu fie nimeni lângă tine / să te aline.

Locuiam în continuare în casa bunicii, dar mă simțeam ca într-un vis. De jur-împrejurul meu toate erau neschimbate, așa cum le știam de mic copil. Aveam câteodată strania senzație că într-una dintre încăperile casei aș fi putut s-o găsesc pe mama, așezată în fața oglinzii ei. Iar eu aș fi fost în stare să alerg la ea și să-i povestesc despre visul meu cu totul ieșit din comun, în care se făcea că mergeam până departe, în Echizen, iar acolo întâlneam chinezi și mă îndrăgosteam de unul dintre ei.

— Trebuie să iubești din tot sufletul, îmi zisese mama odată. Orice altceva lasă în seama destinului. Ține minte! îmi spunea ea atunci, atrăgându-mi luarea-aminte la unul sau altul dintre lucrurile pe care le găsea fascinante.

Îmi arăta fie o frunză de *tsuwabuki*[61] de un verde închis, roasă cu măiestrie de cine știe ce gâză, fie vreo pasăre cântătoare cu penele verde-mazăre poposind pentru o clipă în prunul din grădina noastră, rotindu-și iute capul încoace și-ncolo și cântând câte un tril înainte să-și ia din nou zborul. Avea un simț extraordinar pentru lucrurile frumoase din universul ei și parcă le aduna în amintire înainte să piară. Ele n-au pierit, însă ea – da. Uitându-mă totuși înapoi, cred că de la mama am moștenit puterea de a trece peste pierderile din viața mea.

Oricum, senzația că îmi retrăiam copilăria s-a destrămat curând. Nici nu se putea altfel. Nobutaka fusese prins cu repetițiile pentru rolul său din cadrul Festivalului Kamo, dar la finalul ceremoniilor ne-a anunțat că voia să ne facă neîntârziat o vizită.

Atunci mi-am dat seama, împreună cu verișoara mea, ce dărăpănată arată casa bunicii și valvârtej ne-am apucat să-i dăm

---

[61] Planta-leopard, originară din Japonia, este un arbust ornamental cu frunze verzi cu pete albe și flori galbene.

locului o față plăcută, așa învechit cum era. De fapt, ne-am folosit de vizita neașteptată a lui Nobutaka pentru a reface toate storurile și draperiile din sala mare și pentru a cumpăra rogojini de orez proaspete și verzi. De multă vreme era nevoie de o îmbunătățire. Bunica era bine-cunoscută pentru zgârcenia ei, iar în ultimii ani, cu vederea din ce în ce mai slăbită, nici nu mai băga de seamă marginile roase și decolorate ale obiectelor. Sau poate că ea oricum vedea totul doar cu ochii minții și în amintirile ei lucrurile păstrau în continuare culorile vii ale mătăsurilor ei de tânără proaspăt căsătorită.

Verișoara mea mi-a povestit că odată, când noi eram deja la Echizen, bunica a căzut și a rămas pe jumătate înțepenită, vreme de câteva săptămâni. În cele din urmă și-a revenit cât de cât, dar de atunci n-a mai fost niciodată ca înainte. Ne striga pe toți după numele celor pe care îi cunoscuse în tinerețe, oameni care muriseră de mult. Pe mine mă striga ca pe mama. Cu toate acestea, atât timp cât bunica fusese încă stăpâna casei, verișoara mea nu cutezase să cheltuiască niciun ban pentru renovări. Firește că eu am poruncit să fie făcute toate reparațiile necesare.

Ceea ce a avut darul de a o înveseli nevoie mare pe verișoara mea. S-a apucat să tocmească dulgheri și să aleagă tot felul de îmbinări pentru rogojini. S-a hotărât să vopsească draperiile cu mâna ei, așa că am început să ne sfătuim în legătură cu ce combinație de culori am fi putut să încercăm. Mie îmi plăcea la nebunie armonia dintre violet și verde – fie un purpuriu închis alături de verzui, fie un verde pătrunzător combinat cu levănțică. Verișoara mea a fost de acord cu propunerea mea și am ales cea de-a doua variantă. Buna ei dispoziție era molipsitoare, așa că m-am lăsat și eu furată de bucurie în toiul tuturor acestor îndeletniciri domestice. Până în clipa în care mi-am adus aminte care era scopul pregătirilor și iarăși m-a cuprins neliniștea.

Sosi și ziua vizitei. Casa arăta frumos. Nu mai eram deloc resemnată, ba chiar devenisem un pic nerăbdătoare să isprăvim odată. L-am așteptat și l-am tot așteptat, dar degeaba. Se întuneca, așa că verișoara mea a aprins lămpile.

— Ce să se fi întâmplat oare cu el? se frământa ea.

În cele din urmă, a trimis-o pe una dintre cele mai credincioase slujnice ale noastre la conacul lui Nobutaka, să afle ce se întâmplase. Fata s-a întors cu vestea că stăpânul Nobutaka fusese împiedicat să vină de un oaspete neașteptat, iar acum era mult prea răscolit de vinul băut împreună cu musafirul său ca să mai poată ieși. Într-adevăr, nici nu s-a întors bine slujnica noastră, că de la conac a și venit un sol care ne înștiința că stăpânul său avea să treacă pe la noi abia peste două zile. Trimisul era unul dintre acei slujitori afectați și ceremonioși pe care eu îi disprețuiam. A rămas locului ca și cum ar fi așteptat să-i dăm o scrisoare pe care s-o ducă înapoi.

Îmi ajunseseră la urechi zvonuri cum că soția lui Nobutaka nu era prea încântată de toată situația, prin urmare mi-am închipuit, cum era și firesc, că ea, pizmașa, îl împiedicase să vină. De-ar fi știut ea cât de bine o înțelegeam! Deja scrisesem un poem în timp ce-l așteptasem pe Nobutaka. I l-am dat solului, să-l ducă stăpânului său.

Taga sato mo toi mo kuru to hototogisu kokoro no kagiri machi zo ivabinishi

Cucul trece prin fiecare sat / Eu aștept răbdătoare.

În adâncul inimii, mă gândisem numai la firea nestatornică a cucului, dar pesemne că poezia mea l-a făcut pe Nobutaka să se simtă puțin vinovat. Răspunsul său, venit a doua zi, era neobișnuit de înflăcărat:

Kejikakute tare mo kokoro wa mienikemu kotoba hedatenu chigiri to

mogana

Ca să te apropii de inima cuiva / Trebuie să vezi înăuntrul ei. / De-aș putea alege faptele, nu vorbele!

Eu am interpretat poezia lui ca pe un semn de netăgăduit al faptului că Nobutaka dorea să pună în practică uniunea dintre noi.

Verișoara mea s-a gândit că puțin saké m-ar ajuta să mă liniștesc înainte de sosirea lui Nobutaka, așa că am băut câteva ceșcuțe, cu toate că nu obișnuiam (tata nu vedea cu ochi buni acest nărav și avertismentele sale aspre îmi răsunau încă în minte). Nobutaka a venit mult după căderea nopții. După versurile lui, care îmi spuneau limpede că dorea să-și arate dragostea în fapte, mă așteptam ca în noaptea aceea să-și ceară drepturile de soț. Poate că saké-ul mă făcuse mai îndrăzneață, dar oricum hotărâsem că nu avea niciun rost să mă arăt sfioasă la vârsta mea.

Era cam roșu în obraji, prin urmare mi-am închipuit că și el băuse ceva înainte de-a pleca de acasă. Într-adevăr, când s-a așezat lângă paravanul meu, am simțit că nu mă înșelasem. Nu credeam că el avea să bage de seamă mirosul respirației mele. Plină de îndrăzneală, l-am poftit să vină lângă mine, în spatele paravanului. Am vorbit despre una, alta. M-a întrebat dacă am mai primit vești de la tatăl meu și, la capătul mai multor tăceri stânjenitoare, m-am aruncat în brațele lui. El s-a arătat uluit.

După câteva fâstâceli și dezvinovățiri, argumentând că era mai obosit decât crezuse, și-a luat rămas-bun, făgăduind să revină.

N-am închis un ochi toată noaptea. La revărsatul zorilor am scris poemul de mai jos, pe care însă m-am răzgândit și nu i l-am mai trimis:

Hedateji to naraishi hodo ni natsugoromo usuki kokoro wo mazu shirarenuru

Încercând să mă apropii / Am găsit o inimă / Subțire ca un veșmânt de vară!

Nu putea nimeni să-l acuze că nu era cuviincios. Chiar înainte de micul dejun, am primit prin curier poemul lui de a doua zi:

Uchishinobi nagekiakaseba shinonome no hogaraka ni dani yume wo minu kana

Noaptea m-am perpelit în suspine, / La lumina roșie a zorilor / Parcă nici în vis nu te-am zărit!

Nu era rău. Dar nici cine știe ce capodoperă. M-a lăsat rece. În loc să-i trimit poezia despre iubirea ca un veșmânt subțire de vară, i-am scris un răspuns convențional la imaginile folosite de el:

> *Shinonome no sora kiriwatari itsu shika to aki no keshiki ni yo wa narikeri*
>
> *Cerul înroșit de zori / E brăzdat de cețuri. / Pe negândite / Peste lume se lasă toamna!*

Nu era tocmai drept din partea mea să-i dau de înțeles că-l bănuiam că se săturase deja de mine, dar simțeam că mă prinsesem într-un joc despre care știam deja cum avea să se sfârșească. În orice caz, era deja luna a șaptea, început de toamnă[62].

Pe măsură ce se apropia sărbătoarea Tanabata[63], stelele începeau

---

[62] Cuvântul *aki* înseamnă atât „toamnă", cât și „a se sătura de". (N. a.)

[63] Sărbătoare japoneză populară, cu origini chineze, celebrată în fiecare an pe 7 iulie, când pe cer se întâlnesc stelele Altair (Păstorul) și Vega (Țesătoarea), separate tot restul anului de Calea-Lactee. Legendele nipone asociază acest fenomen ceresc cu o pereche de îndrăgostiți blestemați să trăiască despărțiți și să nu se poată întâlni decât o singură dată pe an. Cu această ocazie, în Japonia au loc festivaluri populare cu dansuri și

să sclipească precum licuricii pe câmpiile cerești. Oare de ce nu folosim mai des stelele în poeziile noastre? În văzduhuri, soarele este zeiță – Amaterasu, strămoașa noastră iar luna acaparează toată inspirația noastră poetică. Stelele însă aproape că nu le băgăm în seamă. Demult am auzit o poveste care spunea că stelele sunt urmașele unei hoarde de zeități răutăcioase, alungate de zeița soarelui.

Ce-a mai râs Ming-gwok când i-am povestit. Mi-a zis că împăratul Chinei avea o cancelarie întreagă de înțelepți însărcinați cu studiul stelelor. Întocmiseră deja hărți ale cerului și identificaseră stelele din jurul a numeroase corpuri cerești. M-am simțit atunci umilită și stânjenită. Noi, japonezii, habar nu avem de toate aceste lucruri. Singurele stele cărora le acordăm atenția noastră sunt Păstorul și Țesătoarea, care se întâlnesc doar o dată pe an, în noaptea de Tanabata, în a șaptea zi a lunii a șaptea. Însă până și sărbătoarea a fost împrumutată de la chinezi demult, pe vremea când capitala noastră era în câmpia Asuka[64].

Am văzut o coțofană pe zidul grădinii și mi-am adus aminte că legenda spune că aceste păsări zboară în ziua de Tanabata și făuresc un pod peste râul argintiu care-i desparte pe cei doi îndrăgostiți. Copilandrii care le zăresc pe ogoare și pe malurile râurilor sunt încurajați să arunce în ele cu pietre, pentru a le reaminti păsărilor de îndatorirea lor cerească. Îmi închipuiam că fratele meu îi luase iarăși pe cei mici după el, acolo, în Ezichen, să arunce împreună pietre

---

concursuri de împodobit copacii cu figurine de hârtie și panglici colorate pe care oamenii își scriu dorințele.

[64] Perioada istorică dintre 589 și 710 d.Hr., în care capitala Japoniei s-a aflat la Asuka, s-a remarcat printr-o serie de transformări majore pentru evoluția culturii și civilizației nipone, precum introducerea budismului și implementarea unor reforme sociale, fiscale și administrative, după model chinez.

după coțofenele de pe câmp. Sau poate că de data aceasta renunțase, fiindcă anul trecut un țăran furios i-a prins chiar la marginea ogorului său de orez și le-a cerut socoteală. Lumea de la țară nu știa nimic despre festivalul Tanabata. Tata a luat asupra lui sarcina de a invita la conac câțiva dintre săteni, ca să le explice povestea.

Fetițelor le place mai mult să împăturească păpuși de hârtie și să lege fâșii colorate de ramurile copacilor de bambus. Mi-am petrecut ziua alături de copilele verișoarei mele și le-am ajutat să-și scrie dorințele și speranțele pe păpușile pe care mai târziu le-am trimis pe apa râului, ca să ducă împreună cu ele rugăciunile noastre către zei. La ivirea zorilor, copiii o zbughesc afară și cântă imnuri de vreme frumoasă. Dacă plouă de Tanabata, coțofenele se udă și penele lor se îngreunează, obosesc și nu mai pot fauri un pod trainic, așa că Păstorul și Țesătoarea nu se vor putea întâlni de ziua lor, singura dată din an când le e menit să se vadă.

Oamenii în toată firea găseau drăgălașe toate aceste obiceiuri, dar tinerii așteptau cu nerăbdare să se lase seara. Se împământenise de mult tradiția ca în această seară băieții și fetele necăsătorite să se poată întâlni singuri, neînsoțiți, pe malurile largi de piatră ale râului Kamo. Mi-aduc aminte că pe la optsprezece ani m-am aventurat și eu la plimbare cu un grup de fete, într-o noapte ca asta. Scopul nostru era să-l urmărim pe Nobunori, fratele meu, să vedem ce face când se întâlnește cu fetele, dar l-am pierdut din ochi cât ai zice pește. Ne-am mai plimbat o vreme încolo și încoace și ori de câte ori se apropia câte un tânăr de vreuna dintre noi izbucnea o chicoteală în toată regula și nu voiam se ne despărțim una de alta. Până când una dintre fete, nu mai știu cum o chema, s-a întâlnit cu un tânăr pe care îl văzuse și înainte, călare pe cal în zi de sărbătoare, și a fugit cu el. Noi, celelalte, ne-am pierdut elanul odată cu plecarea ei și, în scurtă vreme, ne-am întors la casele noastre.

Verișoara mea m-a întrebat dacă aveam de gând să mă plimb de-a lungul râului în seara aceea. Bănuiam că glumește. Fusese o zi frumoasă, iar pe înserat primisem următorul poem de la Nobutaka:

Oukata ni omoeba yuyushi ama no kawa kyou no ouse wa urayamarekeri
Nu e floare la ureche să treci peste Râul Ceresc / Și totuși astăzi mă roade invidia pentru întâlnirea celor doi!

Voia să spună că era mai ușor pentru două stele să se întâlnească decât ne era nouă. Așa că i-am trimis următorul răspuns:

Ama no kawa ouse wa yoso no kumoi nite taenu chigirishi yoyo ni asezu wa
Întâlnirea stelelor peste Râul Ceresc / Este menită așa. / Deasupra norilor, jurământul lor nepieritor / Dăinuie peste veacuri / Răbdător.

Spre deosebire de legăturile noastre omenești, de pe pământ, voiam să spun, dar, după felul în care așezasem cuvintele, el putea să înțeleagă imaginea ca pe o comparație mai degrabă decât ca pe un contrast, dacă așa binevoia. După cum am bănuit, a citit poemul ca pe o încurajare, și în drumul lui spre palat mi-a trimis acasă un bilețel în care spunea: „Vreau să te văd pe dată, așa cum te găsești acum".
La care eu am răspuns:

Naozari no tayori ni towamu hitogoto ni uchitokete shi mo mieji to zo omou
Îmi este greu să mă arăt / La fiece veste care ajunge la ușa mea pe nepusă masă.

Ce îi mai plăcea să facă doar cum voia el!

Alungarea duhurilor rele

Oni no kage

Am primit o invitație la o întrecere de *sumai*[65] ce urma să se deschidă într-un conac, cu o zi înainte de începerea meciurilor. Pentru că Nobutaka ținuse cu tot dinadinsul să mă invite, mi-am dat seama că nu puteam să refuz. În aceeași zi a trecut de două ori pe la noi, ca să lămurim câteva chestiuni administrative, întâlnirea a fost prietenoasă, dar plictisitoare. De obicei, discuta astfel de subiecte cu tata. M-a anunțat că făcuse niște aranjamente, așa încât să nu fiu nevoită să locuiesc împreună cu familia lui. Eu am propus să rămân în continuare în casa bunicii, iar el mi-a dat un răspuns în doi peri, din care am înțeles că ideea nu i se părea chiar atât de revoltătoare. Mi s-a părut cam lipsit de culoare în obraji – oare nu se simțea bine?

Mă gândeam mult la sentimentele celorlalte neveste ale sale, poate chiar prea mult. Știam că prima soție a lui Nobutaka avea o istorie îndelungată de răbufniri de gelozie și de necazuri cu celelalte neveste, concubine și amante de-o noapte. Umbla chiar zvonul că odată i-ar fi aruncat în cap un bol de cenușă, de furie că el curta o altă femeie, pe care mai târziu a și luat-o de soție. Trebuia să-mi dau seama că acum, fiind deja trecută de cincizeci de ani, prima nevastă nu avea să facă prea multe valuri din cauză că Nobutaka își găsise o nouă femeie. Dar n-am înțeles acest lucru decât mai târziu. De fapt, toate soțiile făcuseră de mult pace între ele și se resemnaseră în fața naturii nestatornice a lui Nobutaka.

---

[65] *Sumai* era practic același sport cu *sumo* din zilele noastre. (N. a.)

Niciuna dintre ele nu a făcut caz, deoarece fiecare locuia în propria ei casă, primind câte o stipendă îndestulătoare. Dimpotrivă, soțiile păreau să creadă că o nouă căsătorie avea să fie un imbold de bun augur pentru un domn de vârstă mijlocie. Singurul lucru care le intriga era vârsta mea. Se așteptau la o tânără mireasă frumoasă și ascultătoare, nu la o fată bătrână, de douăzeci și cinci de ani, cu o reputație de șoarece de bibliotecă.

Am devenit atentă la trecerea timpului și m-am întors la calendarul meu chinezesc. Anul începe primăvara, cu cețuri risipite, urmate de un întreg alai de simboluri primăvăratice, atât de mult cântate în poezie. Vara vine aproape ca un gând întârziat. Apoi anul se împarte. Se cade ca toamna să înceapă cu suflul vântului, cu răcoarea adierilor. Urmează un nou val de subiecte poetice pline de imagini tomnatice. Iarna nu este decât un gând întârziat al toamnei.

Calendarul chinezesc îmi dădea dreptate. Prima parte a toamnei este *Se lasă vânt răcoros.* Însă în anul acela, vara părea să nu se mai sfârșească. A fost așa o arșiță, că mulți s-au îmbolnăvit și toată lumea se temea ca nu cumva să izbucnească din nou molima. Frigurile nu i-au scutit nici pe împărat și nici pe preacinstita sa mamă, împărăteasa, amândoi căzând la pat. Tuturor le era frică să nu le calce și ei pe urme, așa că la meciul de *sumai* nu s-a înghesuit prea multă lume.

Eu însă m-am dus, întrebându-mă fără încetare al cui era conacul la care mă invitase Nobutaka. Se afla în partea de miazăzi a orașului, dincolo de Strada a Șasea, într-un loc pe care nu îl cunoșteam prea bine. Casa fusese ridicată de curând, dar aranjată cu atât de mult bun-gust și completată de o grădină construită cu atâta măiestrie, încât îți dădea impresia că totul fusese creat de mama natură. Am zărit un vechi prieten de-al tatei, pe poetul Kintō, și l-am întrebat a cui e casa.

S-a cam codit înainte să-mi răspundă, dar ceea ce mi-a șoptit m-a

lăsat fără grai:

— Nobutaka a ridicat această casă în taină, pentru noua lui mireasă, mi-a spus el la ureche. În taină, zic, deși cred că ar fi timpul ca ea să afle cât de mult o iubește.

După ce am auzit ce mi-a spus Kintō, nici că am mai putut să urmăresc întrecerea luptătorilor. La început am rămas încremenită la gândul că acest mare poet și cărturar era la curent cu tot ceea ce se petrecuse între mine și Nobutaka. Dar apoi – ființă egoistă ce sunt – am început să sorb din ochi grădina de o frumusețe nespusă. Nu-mi venea să cred că fusese construită pentru mine. Lemnul lustruit de ulm din care era făcută terasa unde ne aflam – casa mea!

Mi-am lăsat privirea să rătăcească prin interior – rafturile lăcuite, rogojinile țesute și tivite cu gust, cuferele din lemn de *paulownia*! Toate fuseseră alese după cea mai nouă și elegantă modă. Verandele, lustruite cu sâmburi de piersică, străluceau ca oglinda. Eram de-a dreptul copleșită. Nobutaka le făcuse pentru mine.

Nobutaka. Spre rușinea mea, abia atunci mi-am dat seama că el nu se număra printre spectatori.

Am primit vestea că era grav bolnav. Nu se știa dacă semnele bolii prevesteau un diagnostic de vărsat sau dacă erau manifestările unui spirit rău, care pusese stăpânire pe sufletul lui. Tot ce am reușit să aflu era că simțea o greutate nemaipomenită în piept și că sufla anevoie.

Am luat hotărârea să mă duc să-l văd, cu toate că se afla în reședința lui obișnuită. Când am sosit, m-am simțit stânjenită pentru o clipă, dar m-a întâmpinat o doamnă de-o vârstă cu mine, pe care am recunoscut-o ca fiind fiica lui și care s-a purtat cu mare delicatețe. M-a poftit în sala de oaspeți, unde erau adunați mai mulți preoți care rostiseră incantații pentru însănătoșirea lui Nobutaka. Erau în așteptarea unui vraci renumit, pe care îl chemaseră cu câteva zile în urmă, dar care nu găsise timp mai devreme, fiind ocupat cu alte treburi.

Venisem într-un moment nepotrivit, dar fiica lui a stăruit să rămân și să mă alătur celorlalți prieteni și membri ai familiei, care se adunaseră pentru ritualul de alungare a duhurilor rele.[66] Ea și-a închipuit, probabil, că mă număram și eu printre cei invitați. De aceea ar fi fost și mai nepoliticos să refuz, așa că am rămas. Nobutaka era întins pe o platformă acoperită cu pânză, în spatele unui paravan înalt de peste un metru. Noi nu-l puteam vedea.

Ferestrele dantelate din părțile de răsărit și de miazăzi ale încăperii erau larg deschise, pentru a prinde adierile firave de vânt din curtea largă, umbrită de pini bătrâni. Nici n-am avut bine prilejul să văd cât de frumoasă era casa, că numaidecât printre invitați s-a iscat un murmur care mi-a dat de veste că sosise vraciul. Când am întors capul, am văzut intrând un tânăr cu chip serios. Mă așteptam la un prelat cărunt, și iată-l, un preot tânăr și chipeș, care nu părea să aibă mai mult de treizeci de ani. A mers până aproape de platforma acoperită cu pânză, lângă care era așezată o pernuță. Acolo a îngenuncheat și a făcut o plecăciune, în timp ce unul dintre ajutoarele sale a început numaidecât să întindă pe jos obiectele religioase pe care le adusese cu el. Preotul a luat un evantai

---

[66] Boala era adesea interpretată drept rezultat al infestării trupului cu un duh furios. Pentru a vindeca un astfel de bolnav, era nevoie de serviciile unui vraci budist numit *genza*, care rostea niște vrăji puternice, menite să exorcizeze fantoma. Prin această metodă, vraciul transfera duhul în corpul unui medium și încerca să-l determine să-și decline identitatea, precum și să-l convingă să iasă din trupul-gazdă. Duhul putea fi al unei persoane decedate, care murise cu o mare suferință în suflet, sau putea fi vorba despre un „duh viu“ (*ikisudama*), care avea capacitatea de a zbura din trupul unei persoane aflate în viață pentru a chinui o altă persoană. Murasaki descrie ambele cazuri în *Povestea lui Genji.* Ea înțelege duhurile ca pe niște emoții atât de puternice, încât nu mai pot fi strunite în mintea și trupul care le-a dat viață. (N. a.)

parfumat, cu miros de cuișoare, și a început să recite Incantația Magică a Celor o Mie de Mâini.

La un moment dat, în cameră s-a furișat o fată de vreo doisprezece ani. S-a strecurat până în dreptul platformei și s-a așezat în fața unui paravan mic, aproape de preot, gata să primească asupra ei duhul cel rău care-l chinuia pe Nobutaka. Văzusem de multe ori asemenea ritualuri, pe vremea când trăia sora mea cea mare. Takako fusese foarte sensibilă la bolile pricinuite de duhuri călătoare. În cazul ei, veniseră întotdeauna preoți bătrâni, iar rolul de medium îl avuseseră mereu niște copii cu fețe îngălate. Niciodată nu mai văzusem un ritual de alungare a duhurilor rele atât de elegant ca acesta.

Dacă stau să mă gândesc bine, a fost prima dată când am văzut o asemenea ceremonie oficiată pentru un bărbat. Pesemne că nu se întâmplă prea des ca un duh rău să bântuie un bărbat, decât dacă omul este supus unei presiuni politice imense ori dacă se află într-o stare sufletească neobișnuit de fragilă. Nu știu de ce, dar femeile par mai ușor atinse de astfel de infecții nedorite. Firește că mi-a trecut prin cap faptul că aș fi putut avea și eu o parte de vină, judecând comportamentul meu disprețuitor față de Nobutaka, și mi-am dorit să fi venit să-l văd într-o altă zi.

Mediumul era o fată frumoasă, rotofeie și cu un chip luminos. Era îmbrăcată cu o rochie de un portocaliu pal, bățoasă și necăptușită și cu o pereche de pantaloni lungi, de culoarea cojilor de ouă, care s-ar fi potrivit mai degrabă pe o femeie bătrână decât pe o fată ca ea, cu toate că îi veneau neașteptat de bine. Ajutorul îi înmâna o baghetă din lemn lustruit, iar preotul începu să murmure silabele sacre și tainice. Fata își închise ochii și începu să tremure și să se legene la unison cu ritmul sacadat și ascuțit al incantațiilor ce năvăleau din gura preotului. Nu peste multă vreme, căzu în transă și se prăvăli pe podea, scoțând printre buze niște urlete și niște văicăreli îngrozitoare. Pe noi, cei care priveam, ne trecu un fior de

spaimă, deși știam că țipetele veneau de la duhul care se înstăpânise acolo, și nu de la fată.

Totuși, cred că până și ea s-ar fi rușinat dacă ar fi văzut în ce hal se arăta în fața atâtor oameni. Pesemne că și alții s-au gândit la același lucru, fiindcă unul dintre invitați s-a apropiat de paravanul ei și a încercat să-i aranjeze hainele care i se ridicaseră.

Era deja toiul amiezii. Preotul reușise să scoată duhul, într-o larmă de țipete de îndurare din partea acestuia din urmă. Toată lumea se aștepta ca vraciul să țină duhul departe, poruncindu-i să nu se mai apropie niciodată, în schimb, el a ales să-i prelungească agonia, stăruind să spună cine e. Dar duhul nu a vrut cu niciun chip să mărturisească, sau poate că nu a putut, așa că preotul i-a dat în cele din urmă drumul să plece. Noi am rămas cu toții înmărmuriți de puterea sa. Și ce era și mai uimitor, Nobutaka părea deja să se simtă mult mai bine. Unul dintre slujitorii lui, care stătuse împreună cu el lângă platforma acoperită cu pânză, coborî să ne anunțe că stăpânul putea să respire mai lesne și că febra îi dăduse pace.

Familia își exprimă adânca recunoștință în fața vraciului, care își aduna ustensilele. Îl rugară să mai rămână, ca să-i ofere ceva de mâncare, dar tânărul preot refuză politicos, întrucât avea și alți pacienți care-l așteptau. Demnitatea lui m-a impresionat adânc.

Odată domolită agitația ritualului, în sufletul meu a început din nou să se adâncească senzația că nu eram decât o străină în sânul familiei lui Nobutaka. Am băgat de seamă că doamna care insistase să rămân nu mă slăbise din ochi în timpul ritualului. Într-o astfel de situație, era cu neputință să mai cer să stau de vorbă cu Nobutaka, așa că m-am hotărât să mă întorc acasă și să-i scriu. Lumea își lua rămas-bun, iar eu m-am alăturat unui grup mai mare, care tocmai se pregătea să plece. După ce mi-am exprimat speranța ca Nobutaka să-și revină grabnic, fiica lui m-a întrebat fără ocolișuri:

— Dumneata ești cea care scrie poveștile cu Genji?

Nici nu mai încape vorbă că am rămas cu gura căscată. Oare mă

vedea ca pe o femeie care amenința să dea peste cap bunul mers al căminului lor? Ca pe o rivală la iubirea tatălui său, o rivală la poziția mamei sale? Capul mi se învârtea din pricina unor astfel de gânduri și pe dată am simțit că mă înroșesc ca focul.

— Îmi plac tare mult poveștile dumitale, mi-a mărturisit ea înainte de a apuca eu să bălmăjesc vreun răspuns.

Apoi mi-a întors spatele și a fugit înăuntru.

Dezghețul

Tokemizu

Vântul și-a schimbat direcția, iar arșița a dispărut dintr-odată. Dar nu era numai atât. Simțeam o schimbare și mai adâncă. Aerul mi se părea mai greu, iar norii se adunau grămadă. Vântul vuia înainte să simțim frigul venit pe nepusă masă. Începură să cadă picuri grei de ploaie și o pală de vânt ne izbi în plin. Toată lumea se grăbea să închidă ferestrele pe care le lăsase deschise săptămâni întregi, încercând să prindă orice adiere, cât de mică. M-am văzut nevoită să scotocesc prin dulap după o haină căptușită, deși nu mai departe de dimineața aceleiași zile fusese atât de înăbușitor de cald, încât de-abia reușeam să suport atingerea unei rochii de mătase necăptușite.

Toamna acelui an se arăta îngâmfată. Toamna mi s-a părut întotdeauna un anotimp cu un adânc miez *yin,* în opoziție cu personalitatea evident masculină a primăverii, însă în toamna aceea s-a făcut simțită o luminoasă străşnicie *yang*.

Nobutaka s-a mutat în casa de pe Strada a Șasea, în încercarea de a scăpa de spiritul care continua să-l chinuie chiar și după ritualul de alungare a duhurilor. Preoții erau depășiți de situație. În cele din

urmă, un înțelept în arta divinației l-a sfătuit să schimbe casa pentru a fugi de duhul cel rău. Nobutaka mi-a trimis un mesaj prin care mă invita să-l vizitez.

Oare nu cumva necazurile lui aveau de-a face cu faptul că era tocmai perioada aceea a anului în care spiritele celor morți bântuiau lumea celor vii? Sufletele umblă de obicei în luna a șaptea, mai ales când e lună plină. Poate se simt atrase de pomenile care li se fac când sunt invitate să se pogoare în casele pe care le-au locuit? Lumea le comemorează, își aduce aminte de ele, încearcă să le aline, așa că de ce nu ar dori și ele să zăbovească mai mult pe pământ, să fie mângâiate și să atragă atenția tuturor? Dar se poate și ca motivul să fie cu totul altul. Poate că ritualurile închinate spiritelor strămoșilor au loc în această perioadă din an tocmai pentru că duhurile lor sunt mai neliniștite și de aceea le comemorăm acum, ca să le potolim. Până la urmă, chiar și spiritul cuiva drag ar putea deveni îngrozitor dacă n-ar mai pleca dintre cei vii acolo unde îi este locul.

Oricum ar fi fost, cu duhuri bântuitoare sau nu, sosise vremea să fac pace cu Nobutaka, așa că m-am pregătit să vizitez a doua oară conacul de pe Strada a Șasea. Acum, că știam ce știam de la Kintō, m-am uitat împrejur cu mult mai multă luare-aminte, de îndată ce am ajuns. Înainte de toate, am băgat de seamă că zidul care înconjura clădirea ieșea în evidență – elegant, dar într-un fel jucăuș. Bucăți rotunde de dale ceramice erau încastrate de-a lungul zidului, în partea de sus, iar dedesubt se vedea un model unduios, din semicercuri legate între ele. Din stradă se zăreau vârfurile arțarilor, ale căror frunze tocmai prindeau roșeață. După ce am intrat pe poarta principală, am coborât din trăsura mea modestă, pe care slujitorii au tras-o apoi lângă cea mare a lui Nobutaka, într-un loc special, poftindu-mă pe poarta interioară, în grădină.

Eram sigură că grădina îmi rămăsese bine întipărită în memorie, dar am găsit totul schimbat. De această dată era înțesată de

crizanteme de toate formele și mărimile. Puteam să jur că nu fuseseră acolo cu o lună înainte. La marginea iazului se întindea o pânză de flori galbene, cu petale gingașe, iar printre duzii fragezi, pâlcuri de crizanteme sălbatice albe și mici spuzeau locul cu ochii lor galbeni. Știam că florile lor erau bune uscate, în ceaiuri împotriva durerilor de cap. Pe prispe și pe alei se răspândeau vase cu mănunchiuri de crizanteme cafenii, de bronz, aurii și galbene. Efectul era îmbătător. Mi-am propus să cercetez temeinic toate colțurile grădinii înainte de a intra în casă.

Totuși, trebuia să țin seama de faptul că eu eram cea care îi făcea pe plac lui Nobutaka, așa că m-am hotărât să nu mă las furată de frumusețea grădinii. Mi-am ridicat ochii spre conac și am văzut că storurile erau ridicate. La o privire mai atentă, am observat cu stupoare că Nobutaka ședea pe prispă și se uita la mine. Nu părea deloc bolnav.

— Admiră-le pe îndelete! îmi strigă el. Crizantemele sunt o splendoare, e vremea lor acum, nu-i așa?

Vorbele lui m-au luat pe nepregătite și mi-am coborât iute privirea. În clipa aceea, mi-a căzut din păr un pieptene. Lucrurile nu mergeau deloc așa cum îmi propusesem.

— Vino să-ți arăt ceva.

Nobutaka se ridică în picioare și se apropie de balustradă. Sări peste ea cu o agilitate uimitoare pentru vârsta lui. Un slujitor apăru imediat lângă el, cu o pereche de sandale de lemn.

Și le puse în picioare fără să le arunce măcar o privire. Eu am cotrobăit repede după evantai, ca să-mi acopăr chipul. Ce ciudat! în Echizen mă obișnuisem să merg oriunde fără să mă ascund sfioasă după tot felul de paravane, storuri și evantaie, dar în Miyako gândul că eram privită fățiș de ochii unui bărbat ziua în amiaza mare mi se părea o nerușinare crasă. Nobutaka mă luase prin surprindere. În ciuda fâstâcelii, am băgat de seamă că se amuza pe seama mea. Venisem cu inima pregătită să-mi arăt compasiunea

față de el, dar acum mila mi se topea în suflet și în locul ei creștea un viu interes.

Nobutaka așteptă o clipă să-mi deschid evantaiul, apoi o luă înspre podul ce unea grădina de insulița din mijlocul iazului. Am pornit-o pe urmele lui, sprijinindu-mă de margine ca să nu alunec pe povârnișul abrupt al arcului de pod.

Acoperiseră insula cu Cele Șapte Ierburi de Toamnă, pe care le îmbinaseră cu atâta grijă, încât părea un aranjament într-o tavă peisagistică. Un val de trestii sălbatice își unduia frunzele argintii deasupra unei tufe de trifoi japonez, spuzit de flori mici, roz-închis. Ici-colo erau împrăștiate niște garofițe firave, care își dezvăluiau florile lor albe și franj urate, ca niște pene (erau dintr-acelea sălbatice, din munți, nu din cele roz, pe care lumea le cultivă de obicei prin grădini). Un pâlc de campanule de un albastru-violet, cu mugurii pufoși încă nedeschiși, creștea înconjurat de niște tije de bambus ce sprijineau vița de kuzu și cânepa-codrului de culoarea levănțicii, în timp ce umbrelele galben-verzui de valeriană se unduiau în adierea ușoară a vântului. Parcă era o scenă desprinsă de pe un paravan pictat. Ar fi trebuit să apară și un poem undeva în acest tablou. Pe neașteptate, o pereche de rațe mandarine ieși din spatele pavilionului de pescuit aflat la marginea iazului.

— Iată un semn bun, zise Nobutaka.[67]

Am roșit pe după evantai. Era ca și cum ar fi dat chiar el drumul păsărilor, exact atunci. Îmi arătă crângul de duzi.

— Peste câțiva ani, când au să mai crească, vom cultiva viermi de mătase. Vom avea propria noastră crescătorie. Femeile de la conacul numărul unu sunt invidioase deja. Când au auzit de duzi, au sărit să le dăm și lor câțiva viermi de mătase.

Mi-aș fi dorit să nu pomenească nimic despre casa numărul unu,

---

[67] Rațele mandarine sunt simbolul căsniciei reușite.

dar deja luasem hotărârea să încetez a mă chinui, pentru că tot nu puteam să schimb nimic în legătură cu ce era în sufletul celorlalte soții ale lui. Aveam să le poftesc să-și hrănească și ele viermii cu frunze din duzii aceștia.

Era limpede că Nobutaka nu-și mai încăpea în piele de mândru ce era. Și avea de ce, pentru că grădina era cu adevărat frumoasă. Mă întrebam dacă știa că eu aflasem deja că o pregătise pentru mine.

— Mergem și la pavilionul de pescuit? mă invită el și îmi oferi brațul, să mă sprijin la coborârea pe panta alunecoasă a podului.

— Grădina este minunată, i-am zis.

— Să o vezi la primăvară, se aprinse el și începu să-mi dezvăluie planurile de a transforma insula într-un tablou primăvăratic.

Mi-am închipuit că era felul său de a-mi spune că dorea să mă instalez în casă până atunci.

— Abia aștept, i-am răspuns eu.

Și așa am spus da.

Am mers până la marginea grădinii, pe lângă poarta pe care intrasem, urcând spre galeria care ducea către pavilionul de pescuit. Slujitorul care ne urmase peste tot ne așeză frumos papucii de grădină pe o piatră netedă, pusă acolo în acest scop. Pe podeaua de lemn lustruit din galerie mi-am desfăcut pantalonii cei lungi pe care-i ținusem până atunci strânși și m-am străduit să-mi aranjez din nou pieptenele care îmi tot cădea.

Construit pe niște piloni ce se ridicau direct din apă și cu toate cele patru laturi deschise, pavilionul avea niște rogojini volante, despărțite de un paravan jos. Nobutaka adusese acolo câteva tablouri și suluri pictate, pe care le primise drept cadou de însănătoșire grabnică.

— Uite unul interesant, zise el desfăcând legăturile decolorate ale unei cutii de lemn cenușii.

Scoase un sul scris de mână și îl desfășură în fața mea. Era un

desen grotesc, înfățișând o femeie posedată. În spatele ei, un preot tânăr se chinuia să potolească un spirit rău – duhul fostei soții a bărbatului ei, acum înrăit din pricina geloziei. Soțul femeii ședea citind o sutră de alungare a spiritelor necurate.

Nobutaka mă întrebă ce părere am.

Gândurile mele luară forma unui poem, așa că l-am rugat să-mi dea o bucată de hârtie și o pensulă. Am scris următoarele:

Naki hito ni kagoto wa kaete wazurau mo onoga kokoro no oni ni ya wa aranu

Cel ce plânge / Suferă de parcă sufletul i-ar fi stăpânit de demoni. / Dar oare demonul nu se ascunde chiar în inima lui?

Frunzele arțarilor foșneau în adierea vântului, iar rațele mandarine se tot scufundau în apă, scuturându-și apoi penele de stropi. Nobutaka citi poezia mea și se mai uită o dată la peisaj.

— Vrei cu tot dinadinsul să mă încerci, zise.

Apoi luă pensula și scrise:

> *Kotowari ya kimi ga kokoro no yami nareba oni no kage to wa shiruku miyuramu*
>
> *Nu este așa: / Inima ta, de-i cuprinsă de întuneric, / Cunoaște bine duhul rău.*

Am citit cuvintele lui și mi-am dat seama de adevărul lor, tresărind. Respingerea cu care îl tratam pe Nobutaka nu era motivată de vreun defect de-al lui, ci mai degrabă de propria mea încăpățânare. De vreme ce îmi simțeam orgoliul rănit, nu mi-am dat seama că el aștepta un răspuns de la mine. În cele din urmă tot el a rupt tăcerea stânjenitoare care se lăsase între noi:

— De fapt, ai dreptate, zâmbi el. Sigur că demonii din inimile noastre, cu care nu ne luptăm, sunt cei care ne pricinuiesc cele mai

multe necazuri.

Apoi adăugă cu blândețe:

— Crezi că strălucitorului tău Genji i-ar plăcea grădina asta?

Abia atunci mi-am dat seama că părerea mea conta pentru

Nobutaka și m-am întrebat de ce oare îmi luase atât de mult

timp ca să prețuiesc acest lucru. E drept că avea o fire foarte diferită de a mea. Era mult mai destins, nestânjenit de umbrele melancoliei care apăsau pe umerii mei. Dar poate că nu era un lucru chiar așa de rău.

Ar fi fost oare grădina aceasta pe placul lui Genji? Nu mai încăpea nicio îndoială că Nobutaka se gândise la Genji atunci când o concepuse. Ce interesant!

L-am privit în ochi și i-am zis:

— Într-o zi Genji își va construi o casă într-un loc foarte asemănător cu Strada a Șasea. Și va face câte o grădină pentru fiecare anotimp, am adăugat. Poate mă vei ajuta să le amenajez?

Nobutaka clipi. Bănuiam că rugămintea mea îi făcea plăcere.

Mai târziu în seara aceea, după ce m-am întors în casa bunicii, am primit următoarea poezie.

Nobutaka folosea imagini din poemele pe care i le trimisesem de-a lungul acelui an și obținea un efect cu adevărat interesant:

Mine samumi iwama koureru tanimizu no yukusue shimo zo fukaku naruramu

Apele pârâiașului de munte / Cândva înghețate în matcă / Vor curge de acum încolo adânci.

M-am mutat în casa de pe Strada a Șasea la scurt timp după sărbătoarea de Yang îndoit, celebrată în cea de-a noua zi a lunii a noua. Nunta noastră a fost cum nu se poate mai simplă: trei cupe lăcuite de saké, din care am sorbit de câte trei ori. Având în vedere împrejurările, precum și vârstele noastre, o ceremonie fastuoasă la

care să participe și familiile ar fi fost cu totul nepotrivită! Nobutaka a trimis totuși acasă la bunica mea nelipsitele prăjiturele de nuntă din orez și câteva zile mai târziu a organizat o petrecere cu lecturi pentru prietenii săi. S-au compus multe poeme (toate pierdute acum) și s-a băut mult saké.

Personajul de la miazănoapte

Kita no kata

Lumea se mira adesea de forma neobișnuită a casei de pe Strada a Șasea – era mai mult grădină decât clădire. Sala mare arăta așa cum se cuvenea să arate sala unui conac: o încăpere întinsă în mijloc, înconjurată de camere laterale care dădeau pe prispa ce împrejmuia întreaga casă. Nu foloseam multe paravane interioare sau storuri, pentru că îmi plăcea senzația de spațiu larg deschis și nu voiam să fragmentez camera. Două coridoare acoperite duceau către aripile de răsărit și de apus ale conacului, așa după cum era de așteptat, din nou, nimic surprinzător, dar în cazul acestei case pavilioanele atașate de cele două aripi erau foarte mici. În partea de răsărit se aflau camerele mele de studiu și de scris, iar în partea de apus se găsea camera lui Nobutaka, deși o folosea foarte rar, dat fiind faptul că nu suporta singurătatea.

Am preferat să păstrez clădirea principală a conacului deschisă și neîmpovărată de tot soiul de acareturi, însă încăperile în care lucram la Genji erau înghesuite și înțesate cu fel de fel de obiecte mici pe care le adunasem de-a lungul anilor.

— Mă inspiră, fiecare în felul său, îmi amintesc că i-am spus odată unei prietene care m-a întrebat ce e cu toate acele cutiuțe, obiecte de lac, flori uscate și crenguțe cu forme ieșite din comun răspândite pretutindeni.

Atârnată pe un raft, se găsea crisalida aurie și uscată a unei cicade, pe care o culesesem de sub streașină casei în toamna aceea. Mă uitam atent la alcătuirile complicate ale trupușorului aceluia crenelat, cu spatele rupt în locul pe unde se strecurase afară cicada, ca și cum și-ar fi cojit de pe ea o jachetă chinezească, și mă minunam de forța delicată a făpturilor vii. În camera aceea nu intra nimeni decât cu permisiune specială. Nici Nobutaka nu avea voie.

Întreaga moșie era împrejmuită cu un gard simplu, de cărămidă făcută din pământ: un zid mic, dar cu un model ieșit din comun. Doar câteva bucăți din acest zid aveau să supraviețuiască focului de peste ani. Poarta principală, dinspre apus, era din lemn de chiparos nevopsit, cu încheieturi de bronz, închise la culoare. Se deschidea într-o curte cu pietricele greblate. La dreapta, sub un umbrar, se afla locul pentru trăsuri. Oaspeții mergeau apoi pe jos, printre pietricele, până la poarta interioară, care era o deschizătură între două pasaje acoperite: cel din dreapta, care ducea la pavilionul de pescuit și în partea de apus a lacului, și cel din stânga, care ducea în aripa de vest a casei.

Grădina ocupa trei sferturi din suprafața moșiei. În depărtare, lângă zidul de miazăzi, se înălța un crâng de duzi pe un deluleț făcut de mâna omului. Duzii cresc repede și de aceea fuseseră plantați puieți. În schimb, unii dintre cei mai falnici pini fuseseră dezgropați cu grijă din solul de la munte și transplantați acolo cu tot cu rădăcină. Numai jumătate dintre copaci supraviețuiseră șocului dezrădăcinării și replantării (un procent destul de bun, am aflat mai târziu). Pinii aceia fuseseră și cei mai scumpi dintre toate plantele din grădină.

În fața dealului cu duzi se întindea un iaz cu o mică insulă în mijloc, la care se putea ajunge pe un podeț rotund, prin fața casei, sau pe o cărare cu stânci ridicate pe partea dinspre duzi. Mersul pe stânci era o adevărată aventură pentru copiii mici, fiindcă se împiedicau lesne și alunecau în apa mică. Copiii nu aveau voie să

treacă pe pod fără doica lor, care să-i țină de mână. Când se smiorcăiau că nu vor, slujnicele le povesteau că era un pod plutitor de vis și că dacă nu erau cuminți podul avea să se topească sub picioarele lor, iar ei s-ar fi înecat în apă. Era o poveste absurdă, dar foarte eficientă. Vara adunam buchete de garofițe sălbatice și toamna îmi plăcea nespus să culeg campanule cu pufi albaștri.

Locul pe care îl iubeam cel mai mult dintre toate era pavilionul de pescuit. Avea o structură deschisă și se întindea în partea de apus a iazului. Poate că inventatorii chinezi ai acestui tip de chioșc chiar îl foloseau la pescuit. Noi însă pescuiam doar din ochi. Vara era mai răcoare decât în casă, cu toate că, atunci când se pogora arșița, apa se făcea verzuie și mirosea a alge. Broaștele țestoase se soreau pe pietre și crapii ți se ridicau agale în palmă. Se putea sta acolo în orice anotimp, chiar și iarna, dacă îți luai cu tine un vas cu cărbuni încinși.

De pe treptele din partea de miazăzi a conacului, cu cireși la dreapta și camelii la stânga, mă uitam în zare peste pâlcul de pruni și peste salcia umbroasă de pe malul lacului, până când privirea mi se pierdea în crângul de duzi, care, de acolo de unde eram, păreau atât de departe de casă. Copacii ascundeau gardul din spatele grădinii, așa că priveliștea părea nemărginită. Nobutaka aranjase pârâul în așa fel încât să semene cu urmele lăsate de un dragon în mișcare. Așezase pietre în locurile unde cursul de apă se îngusta, iar șuvoiul căzut năvalnic ar fi putut să inunde malurile, și în locurile unde pârâul se lărgea din nou și curgea potolit, răspândise nisip alb, ca pe o plajă lină.

Nobutaka nu a precupețit niciun efort să mobileze aripa de răsărit a conacului după placul meu. Din fericire pentru el, aveam gusturi simple. Am dat poruncă să mi se facă niște rogojini moi de stuf, tivite cu mătase cadrilată, pe care le-am așezat în patru straturi, folosindu-le drept așternut pentru dormit. Pernele le-am vopsit într-

un galben închis, iar perdelele – tot galbene, cu niște pistrui albaștri. Învățasem că, atunci când scriam, albastrul mă ajută să mă concentrez, iar galbenul mă inspiră. Mi-am făcut apoi trei paravane de pânză, cu rame de lemn de ulm nelăcuit și câteva seturi de pânză pe care le schimbam în funcție de anotimp. La începutul iernii le scoteam pe cele de un sidefiu pal, din ce în ce mai roșcate spre poale și cu dungi în nuanțe de violet închis.

Mi-am adus vechea măsuță de scris, pe care o păstrasem în magazia de acasă. Era un pic tocită, dar altfel o piesă frumoasă și veche, care aparținuse cândva străbunului meu, Kanesuke. Nu mi-ar fi plăcut o cameră în care totul să fie nou-nouț și nefolosit. Era mult mai reconfortant să îmbin mobila nouă și elegantă cu piese vechi și familiare. Pârâul-dragon cobora dinspre iazul din grădină și susura chiar prin fața camerei mele. Când vremea se răcorea, țineam storurile trase, așteptând cu nerăbdare primăvara, și atunci le scoteam de tot și deschideam larg ferestrele spre grădină.

Cea mai mare parte a timpului mi-o petreceam în aripa de răsărit, care era atât de confortabilă. Citeam sau priveam iazul și pietrele din grădină. Când mă vizita Nobutaka, mă retrăgeam în camera de la miazănoapte, care avea un divan mare din lac negru, acoperit cu perdele. Ca să alunge bolile, Nobutaka așezase un corn de rinocer la un capăt, iar la celălalt oglinzi, ca să țină departe spiritele rele. Avea foarte mare grijă la felul în care aranja lucrurile care-i asigurau o bună stare de sănătate. Ținând cont de experiențele prin care trecuse, îi înțelegeam temerile.

Uneori meditam la această schimbare din viața mea. Odată împlinită căsătoria de care mă temusem atât, mă simțeam neașteptat de fericită și de împăcată, ducându-mi zilele în locuri atât de frumoase și plăcute. Aveam la îndemână tot ce-mi trebuia ca să-mi văd mai departe de scris și aveam, de asemenea, un soț înțelegător, fără multe pretenții. Tocmai ce fusese numit guvernator de Yamashiro, așa că întreținerea grădinii noastre întinse nu era o

cheltuială pe care să nu și-o poată permite.

E drept că nu făceam tocmai o pereche potrivită. Nobutaka era un om de lume, iar eu eram o singuratică. El căuta grupurile de oameni și veselia, eu – liniștea. Se punea mereu în tot felul de situații incomode din cauza felului său flamboiant de a fi, dar și, ca să fiu cinstită, din pricina lipsei sale de tact. Totuși, era un om voios și generos, iar lumea îl plăcea. Încetul cu încetul, neînțelegerile care se ridicaseră între noi ca niște talazuri, din pricina firilor noastre diferite, s-au potolit, fiind înlocuite de o oarecare armonie. Cu toate că din când în când mă uimea cu câte un poem bun, abilitățile lui literare erau gregare. El era primul care recunoștea asta. Însă îi plăcea Genji. Cu timpul am înțeles că împărțise în dreapta și-n stânga poveștile mele tocmai pentru că era mândru de ele. Nici măcar nu-i trecuse prin cap că vorbisem serios atunci când îl rugasem să țină manuscrisele doar pentru el.

Privind înapoi, îmi dau seama acum că este posibil ca motivul pentru care am continuat să scriu să-și fi avut obârșia într-un amestec de sentimente. După ce am primit cartea de căpătâi de la Nobutaka, m-am simțit îmboldită să demonstrez că puteam să scriu și eu ceva tot atât de interesant ca însemnările lui Sei Shōnagon, cu toate că trăiam pe atunci în Echizen, la capătul lumii.

Când Nobutaka era plecat, adică în cea mai mare parte a timpului, dormeam adesea pe același divan din aripa de răsărit, unde îmi petreceam zilele. Aveam obiceiul să mă trezesc cu puțin înaintea zorilor și să stau liniștită, ascultând micile scârțâituri și pârâieli pe care le scotea casa încălzindu-se în bătaia soarelui. Preferam să scriu dimineața devreme, când mintea nu-mi era tulburată de feluritele hotărâri gospodărești și obligații sociale pe care le aveam de îndeplinit mai târziu. Slujnicele știau că nu trebuie să mă deranjeze decât după micul dejun. Abia atunci părăseam lumea lui Genji, îmbucam puțin terci de orez și câteva fructe și

începeam să scriu mesaje și scrisori și să dau porunci în funcție de dorințele lui Nobutaka din ziua respectivă.

Nobutaka era în continuare atent în privința sănătății lui. A făcut rost de o copie a unui tratat de științe medicale chinezești, scris de doctorul Tamba, pe care mi l-a arătat și mie într-o zi. În carte se spunea că una dintre cele mai însemnate chei pentru o viață lungă este să faci dragoste cât mai des și, de preferat, cu cât mai multe persoane – deși bărbații trebuie să fie atenți, să nu lase să le scape lichidul prețios, altfel tot binele s-ar duce pe apa sâmbetei. Ming-gwok îmi povestise ceva asemănător, dar, firește, m-am prefăcut că nu știu nimic despre toate aceste teorii chinezești. Nobutaka m-a rugat să-l ajut să se trateze, iar eu am făcut tot ce mi-a stat în putință ca să mă supun.

Ori de câte ori prezența lui nu era necesară pentru ceremoniile de început de an organizate la curte, Nobutaka trecea pe la casa din Strada a Șasea pentru a practica tehnicile chinezești de longevitate. De fiecare dată mă amuza faptul că slujnicele se chinuiau o jumătate de ceas să mă îmbrace cum trebuie și totul se destrăma într-o clipită, prin simpla desfacere a unui brâu. La început am fost supărată din pricina acestei atenții neobișnuite pe care o primeam din partea lui Nobutaka, dar într-o bună zi mi-am dat seama că începusem să-i aștept vizitele cu mare nerăbdare. Mi se înroșeau obrajii când mă gândeam ce se vorbea despre mine în casa numărul unu!

Scrisul la poveștile despre Genji mergea bine. Căpătasem abilitatea de a-i spori profunzimea sufletului, mai ales în relațiile cu femeile. La un moment dat, mă luptasem cu întrebarea despre cum ar fi putut Genji să-și țină numeroasele legături amoroase neatinse de gelozie. Îmi era cu neputință să-mi închipui că doamnele sale ar fi reușit să nu se urască una pe cealaltă, dar acum începeam să înțeleg cum se împăcau simțămintele femeilor. Desigur, este de mare ajutor ca acestea să locuiască separat. Ce norocoasă eram eu!

Cu prilejul saluturilor de Anul Nou, am vizitat din nou casa numărul unul, pentru prima dată după ceremonia de alungare a duhurilor rele din vara trecută. Nobutaka m-a rugat să trimit un pachet cu terciul de orez pe care îl pregăteam după rețeta familiei mele, cel cu castane și curmale japoneze. Fusesem atât de prinsă cu noua mea viață de femeie măritată în capitală, încât nu prea mai avusesem vreme să mă gândesc și la familia mea rămasă în Echizen, dar în toiul pregătirilor m-au copleșit amintirile. Tata îi trimisese lui Nobutaka multe scrisori, de această dată din noua sa poziție – neobișnuită – de socru. Dialogul dintre ei îi părea foarte plăcut și chiar amuzant, având în vedere că erau amândoi aproape de aceeași vârstă.

Am pus orezul într-un set vechi și frumos de cutii lăcuite, pe care mi-am amintit că le lăsasem în casa tatei. Unul dintre bătrânii noștri slujitori, care avea grijă de casă, le scosese pentru mine din magazie. Acoperite cu capacele lor și legate cu sfori de hârtie imaculate, cutiile făceau un cadou elegant. Am aranjat să fie trimise la casa numărul unul cu câteva zile înainte de vizita mea acolo.

Mi-a înflorit zâmbetul pe față la amintirea temerilor pe care le-am simțit în casa aceea cu o vară în urmă. Acum eram cu totul altă persoană. Doamnele s-au arătat nespus de recunoscătoare pentru mâncarea și cutiile pe care le trimisesem, iar cea de-a doua fiică a lui Nobutaka, cea care îmi vorbise despre Genji data trecută, a fost încântată de manuscrisele cu povești proaspete despre prinț, pe care i le-am oferit în taină la plecare.

Judecând la rece, toate celelalte femei din viața lui Nobutaka se comportaseră cu aceeași desăvârșită politețe și prietenie și vara trecută. Temerile și stânjeneala care mă copleșiseră atunci nu se găseau decât în mintea mea. În fapt, totul rămăsese neschimbat, doar eu eram alta.

Nobutaka era mereu chemat la palat cu tot soiul de treburi. Într-o

zi a venit direct la mine, plin de laudă la adresa prunilor înfloriți în curtea din fața palatului – unul roșu-închis de-a stânga și unul alb, de-a dreapta. Povestea că florile începeau să se scuture, iar petalele lor care se roteau printre razele strălucitoare de soare erau o minunăție. Voia și el să planteze doi pruni la fel ca aceia în grădina noastră din Strada a Șasea. Și tata avea o slăbiciune pentru pruni, dar lui îi plăcea mai mult un copac bătrân, aproape uscat, cu petice albăstrii de licheni, răspândite ici și colo pe trunchi. Și ca se vezi, dintr-odată răsare un pumn de muguri rotofei pe câte o crenguță verde ieșită dintr-o creangă căruntă. Acesta e felul de prun pe care îl apreciază un om educat.

Nobutaka era într-o dispoziție de zile mari și plin de vigoare. Am încercat mai multe poziții din manualul doctorului Tamba, dar în cele din urmă Nobutaka și-a pierdut stăpânirea și toate strădaniile noastre s-au dus pe apa sâmbetei. Totuși, el nu s-a arătat prea îngrijorat, zicând că puteam să mai încercăm și altădată. Țelul său era, așa cum spuneau chinezii, „să facă Râul Galben să curgă înapoi”, adică să determine esența masculină să se reabsoarbă în corp, ca să-i hrănească creierul. Tot în carte scria că metoda cea mai bună de a îmbunătăți puterea *yang* era aceea de a păstra *yinul* în stare de extaz – ceea ce încerca mereu Nobutaka.

Tata ne-a trimis o scrisoare interesantă. Era împreună cu unul dintre mesagerii care făceau turul provinciilor de la răsărit și îl conducea pe drumul de întoarcere în capitală. Traversând câmpia din Suruga, băgară de seamă că muntele sfânt Fuji scoate limbi de fum. Oamenii erau înfricoșați, spuneau că muntele hăulise într-un mod prevestitor de rele. Mai târziu, în puterea nopții, din hanul care se afla la oarecare depărtare, fură cu toții treziți din somn de o bubuitură puternică. Fără să mai stea pe gânduri, tata fugi afară chiar în clipa în care vârful muntelui începu să scoată dâre de foc, care apoi prinseră a se rostogoli de-a dura pe costișe. De jur-

împrejurul lui sătenii țipau și plângeau, cu toate că nu se vedea să fi fost cineva în primejdie din pricină că muntele de peste câmpie se trezise la viață cu o asemenea putere. Aerul era greu și ticsit cu pucioasă, chiar și a doua zi dimineață, când mesagerul își luă bocceaua și porni la drum. Nici după răsăritul soarelui cerul nu vru să se limpezească și întreaga zi rămase înnorată de fumul de pe munte. Solul îi spuse tatei:

— Eu îmi închipui că așa arată călătoria sufletului prin iad.

Într-adevăr, tablourile pe care le zugrăvea el cu flăcări și fum și cu oameni îngroziți fugind din casele lor ca din pușcă păreau desprinse din picturile lui Genshin[68] reprezentând iadul.

Pe la începutul verii am început să nu mă simt bine. În loc să mă trezesc devreme, rămâneam încovrigată în spatele paravanelor până când soarele era de două sulițe pe cer. Mă îmbrăcam încet, simțindu-mă amețită, și trăgeam de mine să mă așez pe prispă și să inspir aerul curat al dimineții. Nobutaka luă seama la slăbiciunea mea și trimise după medicul lui, să-mi dea un leac. Între timp, am văzut că printre cireșii care erau de-acum în plină floare se găseau unul sau doi care îmi aduceau aminte de mestecenii din Echizen. Mi-am pus în gând să-l întreb pe Nobutaka ce e cu ei. Am încercat să aranjez în vază o ramură delicată de cireș, dar petalele s-au scuturat cât ai clipi, așa că am înlocuit-o cu niște crengi noduroase de piersic, pline de muguri gata-gata să plesnească.

Orite miba chika masuri seyo momo no hana omoiguma naki sakura oshimaji

Floare de piersic / Acum că te-am cules / Ești atât de frumoasă! / Nu fi pizmașă pe cireșii fără inimă.

---

[68] Preot budist din secolul al X-lea, fondatorul unei școli în cadrul sectei budiste Tendai și autor de tratate și picturi.

Nobutaka se înapoie din camera unde stătuse de vorbă cu medicul lui și văzu vasul cu flori pe care îl aranjasem. I-am povestit ce pățisem cu florile de cireș și i-am arătat poemul. El a răspuns:

Momo to iu na mo aru mono wo toki no ma ni chiru sakura ni mo omoitosaji

Piersica, / Un nume atât de frumos, / Cu nimic nu e mai prejos / În fața cireșilor repede trecători.

Am căzut amândoi de acord că florile de cireș sunt mult prea lăudate. Există atâția alți copaci cu flori încântătoare despre care poeții nu scriu niciodată nimic. Chinezii prețuiesc mult florile albe și suave de păr, ca și florile vânjoase de piersic. Oare noi de ce cântăm mereu doar virtuțile florilor de prun și pe ale celor de cireș? După ce li se scutură petalele, florile de păr fiind la fel de iute căzătoare în adierea nopții ca și cele de cireș, este oricum peste putință să le mai deosebești.

Hana to iwaba izure ka nioi nashi to mimu chirikau iro no koto naranaku ni

Florile de cireș / Cele mai mândre dintre toate / nu sunt parfumate. /Nici cele obișnuite de păr nu sunt / Și amândouă cad la fel.

După ce s-a sfătuit cu Nobutaka, doctorul a intrat să mă consulte. Mă simțeam și mai istovită decât de obicei și l-am primit din spatele perdelelor ce acopereau alcovul meu din aripa de răsărit. M-a rugat să-mi întind mâna, ca să-mi poată lua pulsul. M-a întrebat dacă nu cumva visasem pisici de curând și, lăsându-mi brațul să cadă înapoi după perdele, își drese glasul și zise:

— Din ce mi-a povestit soțul dumneavoastră și după cum se arată lucrurile, îndrăznesc să vă declar însărcinată, doamnă.

Încă de la începutul sarcinii m-am simțit atât de slăbită, încât abia mai puteam să ridic pensula. Nobutaka era din cale-afară de îngrijorat și îl tot bătea la cap pe medic să găsească noi leacuri, dar eu nu puteam lua niciunul până la capăt.

— Peste poate de ciudat, zicea el. Niciuna dintre nevestele mele nu a mai trecut prin așa ceva.

Pe mine mă înduioșa grija lui.

Medicul mi-a spus că era de așteptat să simt puțină greață, dar eu aveam impresia că îmi era exagerat de rău. Unele mirosuri mi se păreau de nesuportat – orice iz uleios, oricât de slab, mă făcea să vărs. Câteodată îmi era de ajutor să țin în gură bucățele de caise acre, murate.

În același timp, am început să am niște dureri de cap îngrozitoare, mai cumplite decât orice chin pe care l-am îndurat vreodată. Oare cum aveam să supraviețuiesc? Medicul a declarat că pricina era un duh rău, așa că Nobutaka a chemat preoți să mă descânte. Rugăciunile lor mi-au mai alinat puțin durerile și am început eu însămi să mă rog de mai multe ori lui Kannon, Zeița Milei.

Cam în același timp, palatul imperial a ars, iar soțul meu a început să stea mai mult acolo, ocupat cu mutarea într-o reședință temporară. Niciunul dintre cei de vază nu a fost rănit, dar multe obiecte frumoase au fost distruse. Nobutaka trimitea vorbă după mine în fiecare zi.

În ciuda căldurii copleșitoare a verii, am început să mă simt puțin mai bine. Ba chiar m-am hotărât să-mi spăl părul în ziua de șapte, fiindcă era una de bun augur, și după aceea nu știam când mai puteam să duc la bun sfârșit o asemenea întreprindere. Mai târziu, Nobutaka mi-a oferit în dar brâul de mămică.

În zilele acelea m-am simțit adesea copleșită de senzația că trăiam

într-o altă lume. De-abia puteam să mă gândesc la mine ca la o femeie măritată, darămite ca la o mamă. Nu-mi mai recunoșteam nici propriul trup, aveam o stare neobișnuită, pluteam ca într-un vis. Era oare cu putință ca până la sfârșitul anului, dacă totul avea să meargă bine, să apară un copil în casa noastră? Se putea, dar mai era și o altă variantă – cutremurătoare. Odată ce îmi puneam brâul de mămică, intram într-o stare de necurățenie și, dacă se întâmpla să mor înainte de nașterea pruncului, atunci sufletul meu ar fi fost pierdut pentru totdeauna. Am încetat să mai scriu despre Genji, în schimb mi-am adunat toate puterile firave pentru a copia Sutra Lotusului.

Dinspre casa numărul unu veneau mesaje de îngrijorare. A doua fiică a lui Nobutaka îmi scria mereu și îmi trimitea mici amestecuri de bețișoare parfumate pregătite de mâna ei. Căpătasem un simț al mirosului nemaipomenit de ascuțit. Cu toate că încă îmi venea rău de la mirosurile de mâncare, reușeam să disting cu mare finețe ingredientele parfumurilor.

M-am mutat înapoi la casa bunicii pentru ultimele luni de recluziune. Nu mă încânta faptul că părăseam grădina casei mele, dar mă simțeam ușurată că scăpăm de responsabilitatea conducerii gospodăriei. Am auzit că în toamna aceea crizantemele din Strada a Șasea au fost și mai frumoase decât în anul dinainte, dar eu nu le-am văzut. Soțul meu i-a pus pe slujitori să înfășoare într-o noapte cupele întredeschise ale florilor cu fir de mătase și, cu toate că a fost nevoit să-și petreacă întreaga zi la curte organizând festivitățile din luna a noua, a poruncit ca mătasea să fie adunată într-un vas de ceramică și să-mi fie trimisă a doua zi dimineața. Se adunase atât de multă! M-am spălat cu rouă aceea binefăcătoare nu doar pe față, ci pe întreg trupul. Mi-am trecut palma peste burta umflată și am simțit pruncul agitându-se vajnic. Eram sigură că avea să fie băiat.

Am înlocuit buchețelele parfumate de stânjenel dulce și de artemisie din întreaga casă cu unele proaspete de crizantemă și de

rută. Îmi plăcea să inspir boarea puțin amăruie și energizantă a crizantemelor. Se spune că ajută la prelungirea vieții. Oricum ar fi fost, parfumul lor îmi dădea într-adevăr puteri noi.

Pe lângă obișnuitele ceremonii și dansuri, la reședința imperială temporară se întâmplau atât de multe în luna aceea, încât soțul meu venea să mă vadă doar arareori. În prima zi a lunii, fiica de doisprezece ani a lui Michinaga, Shōshi, a fost prezentată ca soață făgăduită împăratului Ichijō. În ultimul an îi pusesem lui Nobutaka așa de multe întrebări despre viața de la curte, că încetul cu încetul începuse și el să fie mai atent la detalii. Când a trecut pe la mine după ceremonia de prezentare a lui Shōshi, a venit cu tolba plină de amănunte, știind foarte bine că aveam să fiu nerăbdătoare să aflu cât mai multe.

Mi-a povestit că tânăra Shōshi era de o frumusețe fără margini. Deși avea doar doisprezece ani, se comporta cu o stăpânire de sine mult peste vârsta ei. Părul ei strălucitor, cu vreo doisprezece-cincisprezece centimetri mai lung decât ea însăși, atrăgea admirația tuturor. Doamnele de onoare din suita lui Shōshi purtau minunate jachete de brocart, în culori interzise[69], precum și trene de mătase, lungi și apretate, cu modele de valuri și cochilii brodate cu fir de argint. Pentru a fi aleasă într-o astfel de suită, nu era de ajuns ca fata să provină dintr-o familie de rang înalt sau să aibă o fire blândă, doar cele mai rafinate și grațioase în purtări erau primite. Ah, ce lucru de invidiat era să fii aleasă în alaiul acestei tinere domnițe.

Apoi mi-a povestit despre un set de paravane pliante, neasemuit de frumoase, decorate cu picturi și poeme scrise de oameni de vază. Mi-a vorbit mai cu seamă despre un tablou cu glicine, pe care era

---

[69] Culorile interzise (*kinkiji*) desemnau diverse nuanțe de roșu și violet, precum și anumite modele de țesături de mătase, care nu puteau fi purtate decât de doamnele de rang înalt, minimum rangul al treilea. (N. a.)

scrisă o poezie de-a lui Kintō. Din locul în care se afla nu a putut să citească totul, dar era ceva despre un nor purpuriu. Nimic nu a fost lăsat la întâmplare pe parcursul întregii ceremonii. Se pare că însuși Michinaga s-a îngrijit de fiecare amănunt în parte. Ascultându-l pe soțul meu povestind despre numărul impresionat de kimonouri suprapuse pe care le purtau cei prezenți, m-a izbit opulența veșmintelor în comparație cu ce îmi povestise bunica, în vremurile de odinioară. Îmi venea greu să cred acum că pe atunci doamnele se îmbrăcau cu atât de puține veșminte, și acelea atât de subțiri. Femeile din timpurile noastre sunt atât de sensibile la frig. Ca să țină răceala departe, se învelesc sub un maldăr de haine, părând uneori niște viermi de mătase înfășurați în coconul lor. Pesemne că așa e moda. Probabil chiar și o împărăteasă de odinioară purta numai o mică parte din ceea ce femeile moderne consideră potrivit astăzi.

Împăratul Ichijō trebuie să fie avut aproximativ douăzeci de ani. Toate celelalte soții ale sale erau mai în vârstă decât el. Soțul meu spunea că împăratul se comportase mult mai demn decât la prima ceremonie, când i se prezentase pentru prima dată împărăteasa Teishi. Nici nu se putea altfel, fiindcă pe atunci împăratul avea doar zece ani, iar Teishi paisprezece. Oricum, fetele se maturizează mai repede decât băieții, de aceea pesemne că diferența de vârstă părea atunci chiar mai mare. Totuși, se pare că s-au înțeles bine unul cu altul și, cu toate problemele din familia ei, Teishi îmi lăsa impresia că reușea să păstreze încă vie iubirea lui Ichijō. Era singura dintre soțiile sale care îi dăruise un copil și urma să aducă pe lume un al doilea.

Îmi închipui că tocmai de aceea a ținut Michinaga morțiș ca fiica lui să-și facă prima apariție la curte cât mai devreme cu putință. Propria lui poziție ca regent nu avea să se consolideze decât în clipa în care ar fi urmat să aibă un nepot de os împărătesc. Judecând după cele ce mi-a povestit soțul meu, fiecare lucru din dota lui

Shōshi era peste putință de descris în cuvinte. Toate obiectele din lemn erau acoperite cu lac aurit și cu sidef. Pe deasupra, oricât de grandioase ar fi fost hainele doamnelor sale de companie, fiecare veșmânt și fiecare podoabă purtate, fie și numai pentru câteva clipe, de către Shōshi erau vopsite și parfumate cu atâta măiestrie și desăvârșire, încât păreau o capodoperă de păstrat pentru eternitate. Michinaga își prezentase fata ca pe un giuvaer sclipitor, într-o atmosferă magnifică. Atunci mi-am dat seama că probabil împărăteasă Teishi avea inima frântă. M-am întrebat dacă Sei Shōnagon se afla încă alături de ea și continua să adauge însemnări în cartea ei de căpătâi.

Pe măsură ce se apropia sfârșitul anului, eram din ce în ce mai neliniștită și neașteptat de activă. Am început să cos și să-mi fac ordine printre lucruri. Mă gândeam că pricina era însuși sfârșitul de an, când vrem cu toții să ne ducem treburile la bun sfârșit, dar verișoara mea râdea de mine și îmi spunea că nu e decât un semn de netăgăduit al faptului că mi se apropie sorocul. Mă obișnuisem deja în pielea mea sufocant de greoaie și aproape că uitasem cum este să te odihnești noaptea fără să fii lovit dinăuntru. Câteodată mi se părea că aveam să fiu gravidă tot restul vieții, deși firește că era cu neputință. Urma ori să mor, ori să am un copil. Îi eram recunoscătoare verișoarei mele pentru că mă îmbărbăta mereu, dar îmi era și foarte frică.

În zorii zilei de șapte a lunii am intrat în travaliu și înainte de amiază am adus pe lume o fetiță sănătoasă. Spre deosebire de lungul chin al gravidității, nașterea în sine a fost dureroasă, dar rapidă. Chiar în aceeași zi, împărăteasa Teishi a născut un prinț.

Nobutaka s-a îngrijit de ofrandele de mulțumire, dar nu a putut veni să ne vadă pe mine și pe noua lui fiică decât o singură dată după ce a fost numit mesager împărătesc la Templul Usa. Era o însărcinare de mare însemnătate, dar avea să fie plecat două luni de

zile.

După naștere, nu m-am simțit deloc slăbită și am vrut să-mi alăptez copilul singură. Dar medicul nu a primit gândul meu cu ochi buni. Spunea că nașterea slăbește seva vitală a femeii, iar alăptarea o macină și mai mult. Așa că a prescris o doică pentru copil și brânză pentru mine. I-am scris lui Nobutaka despre numele pruncului și el a încuviințat să o numim Katako, așa cum dorea tata. Ideograma chineză pentru *kata* – drept, inocent și puternic – era mai des folosită pentru nume de băieți, dar pe mine nu m-a deranjat, și nici Nobutaka nu s-a împotrivit. Ne-am hotărât să ținem ceremonia oficială de botez la câteva zile după ce avea să se întoarcă de la Templul Usa.

Pentru că locuiam în casa bunicii, și eu eram la fel de cocoloșită ca un bebeluș. Verișoara mea a luat cu bucurie asupra ei sarcina de a avea grijă de mine și de copil, de parcă ar fi fost mama mea. Eu am fost fericită să las deoparte toate responsabilitățile, cel puțin pentru o vreme. Stăteam toată ziua în pat cu micuța mea Koko. Mi-era cu neputință să-i spun „Katako” făpturii aceleia micuțe, care se tot agăța de mine. Dar eram încredințată că avea să crească pe potriva numelui.

Casa era plină de podoabe de Anul Nou. Nobutaka ne-a trimis o cutie uriașă cu prăjiturele de orez, netede și rotunde ca niște oglinzi. Apoi am primit de la casa numărul unu un mănunchi de baghete-iepure din lemn de camelie, pentru agățat la grinzi.[70] Fâșiile de

---

[70] Baghetele magice cu chip de iepure erau niște bețișoare din lemnul unor copaci sau arbuști despre care se credea că au calități de tip *yang*, necesare pentru a alunga răul. Acestea se decorau cu fâșii de hârtie și se trimiteau în prima zi a iepurelui - iepurele fiind socotit un animal de natură *yang*. în perioada Heian, ca și în zilele noastre, la începutul noului an, casele se decorau, de asemenea, cu prăjiturele de orez rotunde ca niște oglinjoare.

hârtie legate de ele erau alese în combinații de culori moderne, mai degrabă decât în clasicele roșu, galben, verde, alb și negru. M-a cuprins dorul după grădina mea, dar mi-am spus că probabil nu se află în cea mai frumoasă formă a sa. Oricum, urma să ne întoarcem cu toții acolo până la vremea cireșilor în floare. Pe cincisprezece m-am oferit să pregătesc iarăși orezul de lună plină. Rețeta mea devenise deja faimoasă. Verișoara mea, soțul ei și copiii, împreună cu toate slujnicele, mi s-au alăturat. Am făcut cantități impresionante, ca să le putem oferi tuturor rudelor noastre și celor care locuiau în casa numărul unu a lui Nobutaka. Fuseseră foarte atenți cu mine și cu pruncul meu pe întreg parcursul perioadei în care a lipsit Nobutaka și voiam să-mi arăt prețuirea față de ei.

Verișoara mea avea cinci copii, așa că în casa bunicii era tot timpul veselie. Îmi făcea cu adevărat plăcere. Cea mai mică, Masako – o fetiță adorabilă de patru ani era fascinată de verișoara ei cea nouă. Se strecura adesea în camera mea să stea de vorbă cu noi și să se joace cu bebelușul. Eu încercam să mi-o închipui pe Katako la vârsta ei. De la gătitul orezului rămăseseră câteva făcălețe de lemn cojit, iar copiii alergau prin casă cu ele, încercând să se lovească pe furiș între ei și să-i atingă chiar și pe cei mari. Fiind cea mai mică, Masako era tot timpul lovită de ceilalți, dar ea nu reușea să prindă pe niciunul. Cu ochii în lacrimi, a intrat în camera mea suspinând:

— Mătușică Fuji, nu pot să le iau urma.

Am mângâiat-o pe păr și i-am spus că norocul se abate asupra celor care sunt loviți, nu asupra celor care țin în mână bățul.

— Înseamnă că tu o să ai mulți băieți când vei fi mămică, i-am spus eu, și pe dată s-a luminat la față.

Apoi, prefăcându-se că se întoarce la joc, s-a rotit iute pe călcâie și m-a bătut ușor pe picior cu bețișorul ei.

(N. a.)

— Asta este pentru următorul bebeluș, a cântat ea și a zbughit-o afară.

Am zâmbit fără să vreau. Deja îmi înflorea în minte gândul că ar fi fost frumos să am mulți copii.

Nobutaka s-a întors în capitală în luna a doua, dar nu l-am văzut deloc vreme de câteva zile pentru că era încă ocupat cu tot soiul de îndatoriri oficiale la reședința temporară și cu alte probleme care aveau nevoie de atenția lui în casa numărul unu. În luna aceea, m-am hotărât să mă mut înapoi pe Strada a Șasea, îmi plăcea mai mult să ne întâlnim acolo, fiindcă era mai multă liniște decât în gospodăria gălăgioasă a verișoarei mele.

Auzisem că Shōshi, fiica lui Michinaga, urma să părăsească palatul, pregătindu-se pentru o nouă intrare în calitate de împărăteasă. Mi se părea un lucru ieșit din comun și eram curioasă să aflu lămuriri de la soțul meu. Până la urmă, împărăteasă era Teishi. În plus, tocmai dăduse viață unui prinț. Nici măcar regentul nu o putea da afară, mai cu seamă când toată lumea știa cât de mult ținea la ea împăratul.

Mai era ceva care mă intriga. În vreme ce părea să o submineze pe împărăteasa Teishi, Michinaga îl elibera pe fratele ei, Korechika, și îi dădea voie să se întoarcă în capitală. Mă tot gândeam la acest om, Michinaga. Deși îl păcălise pe tata să devină iscoada lui, familia noastră îi era mult îndatorată pentru misiunea din Echizen. Pesemne că așa era el – niciodată nu își impunea voința asupra altora fără să le ofere în același timp o favoare.

Trăsura oficială a lui Nobutaka ne aduse înapoi în casa de pe Strada a Șasea. Era o dimineață parfumată, iar prunii înfloriți se scuturau de petale la fiecare adiere a vânticelului de primăvară. Deabia așteptam să-mi văd iar grădina.

Îmi plăcea să stau cu bebelușul înfășat lângă mine, în pavilionul

din fața aripii de apus a casei. Mugurii de glicine, umflați, stăteau să plesnească în magnifice valuri violete. Lucram la o poveste cu Genji reîntors în Miyako. Tocmai se ivise prilejul să desfacă schițele pe care le pictase în timpul surghiunului și, din confortul regăsit de la curte, privea înapoi la vremurile petrecute în Suma, pe care le regăsea ca pe niște amintiri încă vii.

Din nou îmi ajunseseră la urechi tot felul de zvonuri despre ce se întâmpla deasupra norilor[71] și muream de curiozitate să aflu mai multe. În sfârșit, Nobutaka putea să-și petreacă puțin mai mult timp alături de mine, după ce îndatoririle îi ocupaseră cea mai mare parte din luna a doua. Zicea că împărăteasa Teishi locuia în apartamentele imperiale după ce Shōshi se întorsese în casa mamei sale. Împăratul își petrecea tot timpul împreună cu Teishi și cu copiii lor, prințesa de cinci ani și micul prinț născut în aceeași zi cu Katako a noastră. Eu înțelegeam ce simțea împăratul. Chiar și cei care locuiesc deasupra norilor sunt supuși acelorași simțăminte care-i leagă pe părinți de copii.

— Să fi văzut ce brocart splendid a purtat Shōshi când a părăsit palatul! a adăugat Nobutaka.

Priveam împreună niște suluri pictate în pavilionul deschis.

Știa cât de mult îmi plac țesăturile și acum se străduia înadins să le ia mai bine seama. Rangul pe care îl purta îi oferea lui Nobutaka privilegiul de a intra în reședința privată a împăratului. Cu ajutorul lui îmi făceam o imagine mult mai bună despre cum era viața la palat decât aș fi putut vreodată să aflu de la tata. Tata cutreierase pe lângă reședința cu nouă încăperi, dar nu fusese niciodată un obișnuit al acesteia.

— Te-ar fi fermecat, zise soțul meu în continuare. Avea o mantie

---

[71] „Deasupra norilor“ *(kumo no ue)* era una dintre metaforele folosite pentru a denumi palatul imperial. (N. a.)

din damasc chinezesc, era din acela adevărat, adus din China, sunt sigur. N-am văzut niciun țesător de la noi în stare să facă o asemenea minunăție. Avea o culoare roșie-prună, cu un model de flori de prun bătute. Nu am stat îndeajuns de aproape încât să văd cum era țesută, dar mi s-a părut că medalioanele cu modele mergeau în direcții potrivnice. Îți lua ochii, pur și simplu. Este nemaipomenit cât de mult cheltuiește Michinaga pentru a pregăti aparițiile de fiecare zi ale fiicei sale!

— Și împăratul ce părere are despre toate acestea? am întrebat eu.

— Mi-ai pus o întrebare interesantă, răspunse soțul meu. Ichijō este încântat de orice noutate, ca noi toți, dar este un om blând, care iubește frumusețea mai presus de toate. Evident, îi plac tinerețea și farmecul lui Shōshi. Mai mult, tatăl ei i-a înțesat apartamentele cu tot felul de comori fabuloase. Așa că împăratul are mereu ceva nou de descoperit atunci când o vizitează. Nu există niciun motiv ca el să nu o prefere pe Shōshi, însă Teishi este cea care i-a fost alături atâta vreme. Este și mama celor doi copii ai săi. În unele privințe, cred că se simte mai în largul lui împreună cu ea.

— Dar ce spui despre zvonurile cum că Shōshi are să devină împărăteasă? l-am întrebat.

Nobutaka a schițat un zâmbet și și-a dus mâna la bărbie. Apoi mi-a spus că o să-mi dezvăluie ce s-a hotărât, deși nu se făcuse încă anunțul oficial. Trebuia să-i făgăduiesc că nu aveam să suflu o vorbă nimănui.

— Cui să-i spun? am răspuns eu, ridicând în brațe copilașul care începuse să plângă în coșulețul lui.

Acum o înțelegeam mult mai bine pe mama mea vitregă, pe care o judecasem atât de aspru că nu era în stare să se concentreze decât asupra copiilor. Urechile de mamă sunt neobișnuit de ascuțite, și un scâncet, oricât de firav, poate să tulbure până și cea mai interesantă discuție.

— Da, Shōshi va primi un titlu împărătesc la sfârșitul lunii, îmi

destăinui soțul meu.

— Și împărăteasa Teishi?

— Teishi va fi și ea ridicată în rang.

— Cum poți să ridici în rang o împărăteasă? am întrebat eu.

— Shōshi va primi titlul lui Teishi, iar Teishi va primi unul nou, zise Nobutaka zâmbind.

— Dar așa ceva nu s-a mai întâmplat niciodată, m-am revoltat eu. Nu are niciun sens.

— Ba dimpotrivă, mă corectă soțul meu. Poate că niciodată nu s-a mai întâmplat așa ceva, dar are foarte mult sens.

Gândindu-mă mai bine, mi-am dat seama că are dreptate, desigur. Din punctul de vedere al lui Michinaga, avea un sens cât se poate de bine întemeiat. Deci urma să avem două împărătese – una cu copii, dar cu un destin nefericit, cealaltă cu sipetul plin, cu niște legături sus-puse și plină de tinerețe.

Soțul meu nu-i luase niciodată în brațe pe ceilalți copii ai săi, când erau în fașă. Acum, că toți crescuseră mari, se gândea probabil că nu urma să mai aibă mulți copii la vârsta lui, așa că încercă s-o ia în brațe pe cea mică și să-i aline plânsul, în felul lui stângaci. Am simțit atunci că pentru Katako avea să fie mai mult un bunic îngăduitor decât un tată aspru.

Un vechi prieten de-al tatei mi-a trimis un sul pictat admirabil. I l-am arătat și lui Nobutaka într-o noapte, când a rămas la mine până târziu. Una dintre scene mă impresionase mai mult decât toate celelalte. Zugrăvea un grup de femei care deschiseseră o ușă glisantă și se adunaseră în pragul încăperii să privească un păr înflorit. Toate erau adormite, doar o doamnă în vârstă, cu bărbia sprijinită în podul palmei, se uita încântată la întreaga scenă. Îmi puteam lesne închipui aievea tabloul acela doar privind la părul înflorit din grădina noastră, așa că am scris următorul poem, având în minte perspectiva bătrânei:

Haru no yo no yami no madoi ni iro naranu kokoro ni hana no ka wo zo shimetsuru

Rătăcind prin întunericul / Nopții de primăvară, / Inima golită de pasiune / Se afundă totuși în florile parfumate.

După naștere, nu mai făcusem dragoste cu soțul meu, dar nu mă deranja. L-am rugat pe Nobutaka să aleagă scena care îi plăcea și să compună un poem. A ales una, dar a stăruit să scriu eu poezia în locul lui, pentru că era obosit și pentru că, oricum, eu eram mult mai pricepută decât el la astfel de treburi. Și m-a tot complimentat. În cele din urmă am cedat.

Într-o altă parte a sulului era o scenă înfățișând un car cu boi. Același grup de doamne privea de această dată frunzele roșii de toamnă la Sagano. Una dintre slujnicele mai în vârstă din alaiul lor se întindea să rupă o crenguță de trifoi japonez violet, năpădită de broboane de flori. Lui Nobutaka îi plăceau jocurile de cuvinte, așa că am scris următoarele:

Saoshika no shika narawaseru hagi nare ya tachiyori kara ni onore orefusa

Trifoiul iubește draga căprioară și se pleacă mereu sub pasul tău, draga mea.

Era o mică neghiobie, dar lui i s-a părut interesantă.

Veni vara. Ce plăcut mă dezmierda soarele dimineața devreme! Când ieșeam pe prispă, găseam mereu pisica acolo, în cel mai însorit loc, întinzându-se și alintându-se sub razele calde. Nobutaka mă certa pentru faptul că îmi plăceau atât de mult pisicile, dar, după ce mi-a povestit cum erau tratate la palat, până și el a fost nevoit să admită că nu eram chiar așa înnebunită după pisici

precum împăratul și împărăteasa. Vara trecută, când una dintre pisicile împărătești fătase o droaie de pisoi, împăratul i-a chemat pe amândoi miniștrii de stat să participe la ceremonia de botez. Pisoii au primit o doamnă de curte pe post de doică, împărăteasa Teishi a luat cu ea unul drăgălaș, pestriț și i-a pus numele Miyaubu. Ba chiar a așezat pe capul animalului o pălărie lăcuită, de rang nobil.

Luna trecuta, Miyaubu a fost protagonista unei aventuri de pomină, după cum îi povestise lui Nobutaka însuși șambelanul Tadakata. Se pare că doica pisicii s-a înfuriat pentru că mâța nu voia să intre în casă atunci când o chema. (Ce femeie nătângă! Oricine știe că pisicilor nu le place să li se poruncească nimic.) în loc să o ademenească înăuntru, această doamnă nepricepută a asmuțit asupra ei unul dintre câini, încercând să învețe minte pisica neascultătoare. Dulăul Okinamaro s-a năpustit pe Miyaubu cu un lătrat și, speriată de moarte, a zbughit-o în spatele unui paravan din sala de mese. Întâmplarea a făcut ca împăratul însuși să se afle acolo. A luat pisica înspăimântată în brațe și a început să o mângâie de zor.

Maiestatea Sa s-a mâniat cumplit pe câine. L-a chemat pe șambelan și i-a poruncit să-l pedepsească pe Okinamaro și să-l alunge din palat, iar apoi a izgonit-o și pe doamna care avusese în grijă pisica. Așa i-a trebuit, îndrăznesc eu să spun, pentru că s-a dovedit nesocotită. Tadakata a mărturisit că întreaga poveste i s-a părut a fi o copilărie, întrucât câinele nu făcuse altceva decât să-și urmeze instinctul, dar ca șambelan nu a avut încotro, fiind nevoit să îndeplinească poruncile împăratului. Împreună cu Sanefusa, a dus sărmanul animal dincolo de porțile palatului și l-a biciuit de moarte.

— Împăratul este mereu nemulțumit de câteva zile încoace, spuse soțul meu după ce îmi povesti întâmplarea. Nu are un cuvânt prea greu de spus în politică, îndatoririle lui rezumându-se la ceremoniile imperiale. Michinaga îl sfătuiește la fiecare pas. Nu e de mirare că își varsă furia asupra animalelor. A, și încă ceva, aproape

că uitam să-ți spun. Umblă vorba că împărăteasa Teishi ar fi grea din nou. A părăsit palatul imediat după întâmplarea cu pisica.

Tânăra Shōshi urma să fie încoronată împărăteasă în luna a patra. Responsabil cu mobilatul apartamentelor imperiale, Nobutaka ne ținea la curent cu pregătirile. Cum eu nu văzusem niciodată încăperile palatului, îi puneam întrebări cât se poate de amănunțite. După spusele lui, totul era uluitor de frumos și nou. Platforma lui Shōshi, acoperită cu perdele, era confecționată din lemn negru lăcuit, cu incrustații de sidef pe laturi. Stâlpii de la colțuri, care sprijineau tavanul, aveau același model, tot incrustat. Rogojinile tatami erau tivite cu damasc, iar perdelele dintre stâlpi erau din mătase naturală, vopsită în cel mai elegant mod cu putință, și completate cu falduri lungi de brocart.

Alături se afla o canapea împărătească pentru servit masa din lemn de trandafir, cu incrustații de sidef. Era formată din două părți care se îmbinau una în alta și era acoperită cu rogojini tivite cu damasc alb cu negru. Brațele erau din același lemn de trandafir. Mai era și o pernuță rotundă de mătase, pentru sprijinit spatele. Tăvile pentru mâncare erau probabil din lemn lăcuit, cu incrustații, după cum bănuia soțul meu, căci nu le văzuse niciodată cu ochii lui. I-am spus că eu aș fi fost foarte atentă dacă ar fi trebuit să mă așez pe o piesă specială de mobilier ca să-mi iau mesele într-o minunată izolare, așa cum făceau cei de os împărătesc. Nobutaka îmi povestea că tânăra împărăteasă părea să fi fost născută pentru acest rol. Cu toate că avea doar treisprezece ani, avea purtări alese.

În apartamentul imperial se mai aflau o statuie mare din ceramică albă înfățișând un câine coreean, pe o parte a platformei, și un leu galben, de cealaltă parte. Câinele avea gura închisă, iar leul deschisă.

— Rolul lor este să țină perdelele, ca să nu le ia vântul, mi-a explicat Nobutaka. În plus, țin departe duhurile rele.

Indiferent ce rost aveau, era drept că numai fețele nobile țineau

astfel de creaturi la căpătâiul lor. Soțul meu îmi povestea că doamnele mai tinere din suita lui Shōshi erau de-a dreptul fascinate și uimite de toate aceste dispozitive împărătești care se montau pentru stăpâna lor.

Câteodată îl invidiam pe soțul meu pentru lucrurile frumoase pe care avea privilegiul să le vadă în timpul îndatoririlor sale la palat. Era cu totul nepăsător la toate acele lucruri pentru care eu mi-aș fi dat și cea mai bună pensulă de scris ca să le pot zări măcar o dată. Totuși, știam că e cu neputință să pot vedea vreodată cu ochii mei cum arată apartamentele imperiale, așa că mă mulțumeam cu descrierile lui. Nobutaka râdea și îmi spunea că nu mi-ar plăcea deloc viața la palat, cu toate dușmăniile și uneltirile care se țes în apartamentele femeilor de acolo.

— Acum că Shōshi a devenit împărăteasă, povestea el, doamnele din suita ei trebuie să respecte regulile cu sfințenie, atunci când vine vorba de țesătura aleasă pentru haine. Înainte de urcarea ei pe tron, fiecare era liberă să poarte chiar și culorile interzise și puteau să și le țească cum doreau pentru a le asorta mai frumos, dar acum numai cele cu rang au dreptul să le poarte. Celelalte trebuie să se mulțumească doar cu mătăsuri simple și sunt înnebunite de furie. Se plâng mereu că slujitorii din palat nu le tratează cu respectul cuvenit din pricină că nu sunt la fel de elegante ca suratele lor cu rang.

Când împăratul o vizitează pe Shōshi în apartamentele ei cele noi, se plânge că, deși înainte o trata ca pe un tovarăș de joacă, alături de care se putea destinde, acum ea este atât de ceremonioasă, încât îi e teamă că are să-l certe pentru că se arată neserios.

Poate că împăratul a spus-o în glumă, a adăugat soțul meu, fiindcă doamnele chicotesc în spatele evantaielor la auzul reproșurilor lui. Însă eu cred că există un miez de adevăr în cuvintele sale.

Au venit și ploile din luna a cincea, dar nu m-au sâcâit prea mult. În timpul zilei eram preocupată să-mi feresc copilul de umezeală și de neplăceri. Eram fericită fie și dacă doar îmi aruncam privirea înspre iazul din grădină. Zăream ochiuri mari de ape verzi printre pâlcurile de iriși și de orez sălbatic și toată grădina părea să strălucească în nuanțe de verde. Îmi plăcea mult faptul că iazul nostru nu fusese îngrijit prea mult. Lăsat în voia lui, crescuse de-a dreptul sălbatic pe alocuri. Noaptea, ochiurile verzi de apă sclipeau în lumina palidă a lunii.

Vara a trecut repede. În luna a șaptea, întrecerile de lupte au fost pregătite cu o grijă minuțioasă pentru că însuși prințul moștenitor urma să participe. Nobutaka m-a întrebat dacă vreau să merg, dar am refuzat. Era o arșiță îngrozitoare.

Auzisem că familia lui Chifuru se întorsese în capitală. Nu ne mai scriseserăm de mult, așa că le-am trimis numaidecât un răvaș. Am rămas înmărmurită când mi-au răspuns că Chifuru murise chiar la începutul acelei veri. De ce nu-mi spusese nimeni nimic? Mi-am adus aminte cum ne scriam când ea era departe, în Tsukushi, iar eu la celălalt capăt al țării, în Echizen. Un singur schimb de scrisori putea să dureze chiar și săptămâni întregi, însă firul care ne ținea legate se păstra puternic. Apoi ea a avut un copil și apoi încă unul. M-am supărat pe ea că nu-mi mai scria la fel de des cum aș fi vrut, fără să înțeleg deloc cât de mult te sleiește de puteri meseria de mamă.

În clipa în care Chifuru a plecat în sălbăticia apusului, am resimțit absența ei ca pe o moarte. Totuși, scrisorile mele o puteau urmări, ca niște nori ce vânau luna. Acum, călătoria ei spre vest continua, printre nori, înspre paradisul lui Amida, unde scrisorile mele nu mai ajungeau decât sub formă de fum. Am ars toate scrisorile noastre vechi, dimpreună cu niște bețișoare parfumate, în memoria ei. Pentru familia sa, am trimis următorul poem:

Izukata no kumoji to kikaba tazunemashi tsura hanarekemu kari ga yukue wo

Tânjesc să aflu ce cale a apucat printre nori / Gâscă sălbatică despărțită de card, în zbor.

Vântul unduia acum trestiile de la marginea iazului și rouă se aduna pe frunzele tufelor de trifoi japonez violet, care se arcuiau într-o explozie de culoare. Toamna aduce întotdeauna cu ea un strop de melancolie, și în anul acela se întâmpla la fel. Dacă ar fi fost să mă asemăn unui fruct, atunci aș fi fost o curmală japoneză care a început să se înmoaie și să-și mai piardă gustul înțepător. Mă gândeam la planul lui Genji de a le aduna la un loc pe toate femeile pe care le-a iubit de-a lungul anilor. Cea mai grea problemă era cum să împac nevoia de stabilitate a unei femei cu dorința de schimbare și de nou a unui bărbat. Mă tot gândeam cât de mult disprețuiește un bărbat la o femeie gelozia și cât de mult se tem femeile de bărbații nestatornici, și totuși tocmai aceste trăsături ale unora îi provoacă pe ceilalți.

Genji trebuia să liniștească apele răutăților care strică de obicei relațiile dintre femei și bărbați. Întors în Miyako, l-am pus pe Genji să-și construiască un palat în care femeile din viața lui să locuiască în armonie, precum cele patru anotimpuri. Era o provocare interesantă pentru mine să aranjez felurite pavilioane și grădini pe potriva caracterului celor care le locuiau. La început îl priveam pe Genji ca pe un soare al universului acestor femei. Apoi, pe măsură ce în minte mi se înfiripa conacul în toată întinderea sa, mi-am dat seama că doamnele însele erau mult mai interesante pentru mine. Vestea morții lui Chifuru mă trezise din reverie. Oare fusese vreodată fericită? Mă sâcâia faptul că nu știam, puteam doar să-mi închipui. Cred că da. Altfel mi-ar fi scris. Mulțumirea de sine este ea însăși o răsplată. Nefericirea te îndeamnă la scris. I-am oferit lui

Murasaki pavilionul de sud-est, cel cu grădina de primăvară plină de mesteceni-cireși și de glicine.

Cu toate că eram adâncită în scrierea poveștii lui Genji, urmăream mai departe, cu aceeași lăcomie, veștile de la palat. Împărăteasa Teishi se chinuia cu o sarcină grea. Nobutaka povestea că familia ei încercase să-i aducă preoți cunoscuți ca să recite sutre, dar toți înalții prelați s-au codit, de teamă să nu se pună rău cu Michinaga. În schimb, au trimis câțiva înlocuitori care au mormăit sutrele în așa fel încât i-a cuprins și pe ei somnul. Fratele lui Teishi, Korechika, aproape că devenise el însuși preot, atât de mult se dedicase însănătoșirii ei. Ce departe era de curteanul ucigător de chipeș care fusese înainte de surghiun – acum ținea post și se purta ca un călugăr. Singura lui speranță pentru viitor era ca sora lui să trăiască și micul ei prinț să ajungă într-o zi pe tron – perspectivă care părea să se topească sub ochii lui pe zi ce trece.

Soțul meu a primit cu încântare invitația de a participa cu un dans la ceremoniile muzicale din luna a zecea. Se pregătea mai des la casa din Strada a Șasea decât la casa numărul unu, și așa mi-am dat seama că e un dansator nemaipomenit de bun. Reconstrucția palatului se apropia în sfârșit de final, iar împăratul urma să se mute înapoi la timp pentru Dansurile Gosechi[72] din luna a unsprezecea. Nobutaka avea să fie din nou ocupat cu mutatul lucrurilor. Soțul meu nu juca niciun rol oficial în cadrul festivităților, dar li se alăturase cu dragă inimă celor ce repetau – ca să mai arunce astfel un ochi la frumoasele dansatoare, eram

---

[72] Aceste dansuri făceau parte din suita de evenimente de la curte, prilejuite de Marea Slujbă de Recunoștință, organizată în luna a unsprezecea. Fiecare grup de dansatori era susținut de o persoană din familia imperială, și acestea depuneau eforturi ieșite din comun pentru a-și prezenta protejatul într-o manieră cât mai elegantă. (N. a.)

convinsă.

Mușchiul din grădină arăta nemaipomenit de frumos în timpul iernii. Atunci ajungi să prețuiești cu adevărat verdele lui adânc și strălucitor, căci nu mai sunt alte flori care să-ți abată atenția. Toată lumea vede mușchiul ca pe o plantă de vară, dar eu mi-am pus în minte să-l plantez în grădina de iarnă a lui Genji.

Soțul meu mi-a povestit că însăși împărăteasa Teishi avea să sprijine un grup de dansatori la Festivalul Gosechi. De aceea câteva doamne din suita ei se aflau în vizită la palat, iar printre ele se găsea și Sei Shōnagon. Autoarea însemnărilor de căpătâi părea să fie bine-cunoscută pentru ascuțimea spiritului ei. Nobutaka s-a alăturat și el unui mic grup de nobili care se adunaseră împrejurul lui Shōnagon ca să depene amintiri din vremurile de altădată, din timpul regenței lui Michitaka. Soțul meu zicea că doamna nu era defel pe placul lui, dar istețimea și siguranța ei de sine le lăsa mereu fără cuvinte pe cele mai tinere.

Împăratul le chema de nenumărate ori pe doamnele din suita lui Teishi să le întrebe care e starea ei de sănătate și să afle cum își petrece timpul. Era limpede pentru toată lumea că era îngrijorat, dar nu avea cum s-o ajute. A încercat s-o convingă pe mama lui, împărăteasa-mamă Senshi, să mijlocească pentru el și să-i mai ușureze viața lui Teishi. Senshi era singura persoană care avea o oarecare înrâurire asupra fratelui ei, Michinaga.

Lui Teishi i se apropia sorocul într-o lună, dar eu nu puteam scăpa de o presimțire urâtă. Mă întrebam de ce oare mă mâhnea așa de tare chinul ei. Se putea prea bine ca lucrurile să se îndrepte în cele din urmă. Poate că mila mea nelămurită pentru Teishi avea drept pricină faptul că și ea, la fel ca mine, se găsea aproape de umbra puternicului Michinaga și, mai devreme sau mai târziu, tot avea să sufere de pe urma lui. Spre deosebire de împărăteasă, eu nu eram decât un fir neînsemnat de iarbă, dar până și iarba e nimicită

atunci când sfârșește călcată în picioare.

Micuța noastră Katako intra în cel de-al doilea ei an de viață. Era o copilă rumenă și durdulie, cu patru dințișori ieșiți deja. Știam că în primăvara aceea trebuia să fiu cu luare aminte la hrana și legumele menite să-i întărească dinții. Ce mult ți se schimbă felul de a vedea lumea în clipa în care ai un copil în grijă. Orice smiorcăit aduce mare neliniște în sufletul mamei și îngrijorare ca nu cumva tușea copilului să dea în vreo boală de piept, dacă nu e îngrijit cum se cuvine. Eu nu mi-aș fi iertat-o dacă mi s-ar fi îmbolnăvit pruncul.

Curând ne-am apropiat atât de mult de sfârșitul anului, încât se vedeau deja cotoarele calendarului. Întotdeauna era ceva care mă întrista în ultimele zile din an. Până nu trecea de tot, nu puteam răsufla ușurată la gândul că toate nenorocirile acelui an se sfârșiseră și ele. Spre uimirea mea, presimțirile nu mă părăseau nici în anul acela, care se arătase așa de liniștit.

Ca să mă asigur că totul avea să se încheie cu bine, deși țineam post, mi-am agățat de haine tăblițe din lemn de salcie[73] și m-am închis în camera mea. Chiar și așa, Nobutaka m-a vizitat înainte de sfârșitul anului și a stăruit să intre. Tocmai venise de la palat și, de cum i-am văzut chipul întunecat, am înțeles de îndată că se întâmplase ceva cu adevărat îngrozitor.

Cu două nopți în urmă, împărăteasa Teishi fusese cuprinsă de durerile facerii și, după un travaliu puțin chinuitor, adusese pe lume o fetiță. Însoțitoarele ei au fost dezamăgite că nu s-a născut un prinț, dar cel puțin împărăteasa supraviețuise cu bine caznelor și

---

[73] *Mono imi no fuda* erau niște tăblițe prohibitive, care anunțau că persoana care le purta evita pentru o perioadă orice contact cu ceilalți, fie pentru că postea, fie pentru că fusese de curând afectată de una din cauzele considerate surse de impuritate, care necesitau curățire (boală, menstruație etc.).

mai avea de trecut doar hopul placentei. Preoții s-au pus pe cântat incantații frenetice, iar Korechika a alergat pe la toate templele mari să plătească acatiste. Dar căița n-a mai apărut. La revărsatul zorilor, împărăteasa zăcea fără suflare. La palat a fost trimis un mesager imperial, să-i ducă împăratului vestea morții lui Teishi.

Întreaga curte s-a cufundat în doliu, iar sărbătorile oficiale de Anul Nou au fost anulate. Soțul meu și-a făcut, ca întotdeauna, turul obișnuit al vizitelor de sfârșit de an pentru a-și menține legăturile, dar tristețea care bântuia palatul își întinsese pretutindeni umbra mohorâtă. Sărmanul împărat s-a închis în camerele lui și nu a mai ieșit afară din ziua ninsă a înmormântării lui Teishi. S-au descoperit poeme de-ale împărătesei, scrijelite pe bucăți de hârtie pe care le agățase de stâlpii patului în ultimele ei zile de viață. Își presimțise apropierea morții cu o limpezime uimitoare, scriind că, „deși trupul ei nu se va preface în nori sau fum”, spera că împăratul avea să se gândească la ea la vederea stropilor de rouă de pe firele de iarbă. Ichijō a interpretat aceste cuvinte ca pe o dorință a ei de a nu fi incinerată. Ce disperată trebuie să fi fost! Greu de închipuit cum a avut puterea să trăiască ultimele zile, după giulgiul de poeme rău prevestitoare pe care și l-a țesut singură. I-a răpit familiei sale până și neînsemnata alinare de a urmări cu privirea cum se ridică firul de fum de pe câmpul funerar.

Nobutaka se prezenta la palat în fiecare zi. Îmi povestea că în aer plutea o încordare grea. În cele din urmă, împăratul a chemat-o la el pe Shōshi, să-l mai înveselească, dar ea nu i-a răspuns, rămânând în apartamentul său. Pe împărat însă nu-l trăgea inima s-o viziteze acolo. Mie mi s-a părut strigător la cer, dar înțelegeam că ea se găsea într-o situație din cale-afară de stânjenitoare.

Împărăteasa-mamă Senshi a luat-o sub aripa ei pe mica prințesă abia născută.

Primăvara a trecut umbrită de nori negri de jale. În luna a treia,

florile de piersic s-au deschis într-o explozie vie de culoare. Le-am adus în casă și m-am apucat să aranjez păpușile lui Katako lângă ele.[74] Mi-am scos toate păpușile vechi din cămară, iar Nobutaka a adus și el câteva seturi noi, printre care și un prinț și o prințesă pe care le comandase la același păpușar vestit care le făcea și pe cele cu care se jucau copiii de la palatul imperial. Katako era încă prea micuță, dar își întindea mânuțele spre ele, fermecată de țesăturile colorate și de formele lor frumoase. Le-am așezat pe toate pe niște stinghii de lemn pe care le-am răspândit prin sala mare.

Mai târziu în aceeași zi am ieșit din camera mea de studiu, asurzită de plânsetele copilului și de țipetele doicii. Pisica se furișase înăuntru și se apucase să cerceteze aranjamentele cu păpuși și ofrandele așezate în fața lor. În clipa în care a sărit pe una dintre stinghii, plăcuța de lemn s-a dat peste cap și a răsturnat toate păpușile de pe ea. Katako se speriase și începuse să scâncească. Eu m-am grăbit să adun păpușile de pe jos și să așez la loc castronașele și farfurioarele de jucărie. Copila, care mă privea atentă din brațele doicii, s-a liniștit repede când a văzut lucrurile așezate la loc, în ordine. Am înțeles atunci că avea un suflet delicat. Alți copii probabil că ar fi râs și ar fi bătut din palme, plini de încântare.

Vremea era neobișnuit de caldă. Am poruncit ca toate storurile casei să fie deschise larg înspre grădină. În sala mare, lângă păpuși, așezasem ramuri viguroase de piersici înfloriți în vaze chinezești uriașe, iar la intrare, în vase mai mici, pusesem crenguțe de cireș. L-am așteptat pe soțul meu, care mi-a făgăduit că va veni să vadă

---

[74] În data de 3 martie, în Japonia se celebrează și astăzi *Hinamatsuri* - sărbătoarea fetelor, prilej cu care în fiecare casă se așază, la loc de cinste, câte o pereche de păpuși reprezentând un prinț și o prințesă în kimonouri imperiale, după moda perioadei Heian, aranjamentul fiind completat de fructe și prăjiturele tradiționale, așezate în fața păpușilor, ca niște ofrande, precum și de ramuri înflorite de prun sau de piersic.

păpușile. La lăsarea întunericului, le-am rugat pe slujnice să aprindă lămpile cu ulei din sală. Flăcările licăreau jucăuș pe brocartul cu care erau îmbrăcate păpușile, făcându-le să pară și mai frumoase decât la lumina zilei. Eram nerăbdătoare să văd bucuria de pe chipul lui Nobutaka în fața unei priveliști atât de elegante. Se dedicase trup și suflet construirii casei și grădinii mele și trecea pe aici ori de câte ori putea.

Se făcuse târziu, iar lumânările se topiseră până la rădăcină. Eu ațipisem, dar m-am trezit cu o tresărire. Încăperea era cufundată în întuneric. Nobutaka nu venise. Am chemat o slujnică să închidă storurile și m-am întors în camera de miazănoapte, unde pruncul dormea cu doica. Când s-a crăpat de ziuă, am trimis un sol la casa numărul unu, să aflu ce îl împiedicase pe Nobutaka să vină. Petalele florilor de cireș aranjate la intrare începuseră să se scuture, așa că le-am măturat.

Pe la prânz, solul s-a întors însoțit de logofătul lui Nobutaka.

— Cu durere în suflet vă dau de știre, doamnă, glăsui el cu voce aspră, că stăpânul Nobutaka a căzut bolnav aseară și în zori sufletul i s-a ridicat la ceruri. Puteți veni să vă alăturați celorlalte soții care se căznesc să-l cheme înapoi.

Năucită, am rămas fără cuvinte. Logofătul mi-a făcut o plecăciune și mi-a vorbit cu blândețe:

— Nu este vreme de pierdut.

Am încuviințat și am strigat slujnicele să-mi aducă veșmintele de călătorie, dar el a ridicat mâna și mi-a zis că trăsura e pregătită. Trebuia să vin așa cum eram.

Am sosit la casa numărul unu tocmai când vraciul maestru în arta ghicitului, care își intrase în rolul de Călăuză, se urcase pe acoperiș, cu una dintre hainele lui Nobutaka. Se așeză pe streașină cu fața spre miazănoapte, unde adăstau întunericul și duhurile, și strigă:

— Fujiwara Nobutaka! Întoarce-te!

Apoi slobozi din nou același strigăt prelung și tărăgănat. Și pe urmă o luă de la capăt. De fiecare dată flutura haina, încercând să întoarcă spiritul din călătoria către întunericul de la miazănoapte. După cea de-a treia strigare, Călăuza împături haina și o aruncă jos, în fața casei. Unul dintre fiii lui Nobutaka o adună cu grijă și o puse într-un vas de metal, pe care îl duse în casă, la locul unde se afla trupul tatălui său. Noi l-am urmat.

De-ar fi izbutit Călăuza să ademenească sufletul în haină, atunci, în clipa în care veșmântul era coborât peste Nobutaka, duhul ar fi trebuit să i se întoarcă în trup. Împreună cu celelalte soții și cu copiii lui am așteptat. La căderea serii, nu mai încăpea nicio îndoială că duhul soțului meu nu avea să se mai întoarcă nicicând. În fața noastră zăcea un trup părăsit de suflet.

Tata a primit încuviințarea de a-și scurta șederea în Echizen și s-a întors în Miyako împreună cu toată familia la începutul acelei veri.

Peste văzduh se lasă neguri negre ca smoala

Sumizome ni kasumu sora

Timp de un an de zile după moartea soțului meu am purtat haine cernite de doliu. Și n-am mai scris niciun cuvânt. Nu numai că mi-l alungasem cu totul din gânduri pe Genji, dar nici măcar în jurnal n-am mai făcut nicio însemnare. Nu-mi aduc aminte să fi scris niciun poem tot timpul cât am jelit. Bântuită de mustrări de cuget, apucam pensula doar ca să copiez din Sutra Lotusului. Într-o zi, în căutare de hârtie, mi-am luat jurnalul și am folosit spatele paginilor scrise ca

să-mi continui exercițiul de smerenie.[75] Mi se părea a fi singura cale de a compensa toți anii mei de îndărătnicie și egoism.

Tata s-a întors în capitală împreună cu familia și au locuit o vreme cu toții împreună cu mine, în casa de pe Strada a Șasea, până la sfârșitul verii. Cu tata, mama vitregă și cei trei copii în aripa de miazănoapte și cu Nobunori în cea de la apus, ne tot loveam unii de ceilalți, dar energia lor gălăgioasă îmi (acea viața mai ușor de răbdat și îmi oferea un fir de legătură cu oamenii. De n-ar fi fost ei și fetița mea, pesemne că aș fi părăsit cu totul lumea aceasta. La începutul toamnei, tata și-a luat familia și s-au mutat înapoi în reședința oficială, dar venea în continuare să ne vadă, pe mine și pe Katako, aproape în fiecare zi. Eu nu ieșeam în lume.

Tata se căznea să se obișnuiască iarăși cu viața de oraș. Eu îl necăjeam în glumă, asemuindu-l cu Bai Juyi după ce s-a întors în Luoyang, la capătul celor trei ani petrecuți într-o provincie din China. Nu-i mai păsa decât de două pietre rare de grădină și de un cocor pe care le adusese cu el. Însă tata m-a întrecut în istețime, citând înapoi dintr-un alt poem de același autor, *Bambus proaspăt sădit:*

Sarcina de staroste pe placul inimii nu mi-a fost;
Mi-am închis storurile, năpădit de ierburile toamnei.

---

[75] Secole mai târziu a apărut o legendă conform căreia lui Murasaki i-ar fi venit ideea de a scrie *Poveștile lui Genji* pe când se afla la Templul Ishiyama și privea luna plină. Se spune că în graba de a-și așterne gândurile pe hârtie, ca să nu-și piardă inspirația, a început să scrie pe spatele sulurilor cu sutre. Un asemenea gest monstruos (dacă era adevărat) a generat teoriile medievale potrivit cărora Murasaki sfârșise în iad pentru păcatul de a fi scris o operă de ficțiune. De fapt, este mult mai ușor de crezut că oamenii copiau opere religioase pe spatele scrisorilor sau pe cel al altor texte seculare decât invers. (N. a.)

Oare cum să-mi potolesc dorul de natură?
Sădit-am bambuși – mai bine de o sută.

Pesemne că așa i-a încolțit gândul să facă o grădină. Când nu scria poezii în chineză, chibzuia cum s-o aranjeze.

— Ce-ar fi să plantăm o sută de bambuși? s-a hotărât el pe neașteptate.

Înclinația lui pentru grădinărit, nou descoperită, se hrănea din pasiunea pentru poezia chinezească. Eu i-am sugerat să încerce să pună și niște pietre mai rare și un cocor.

În toamna aceea, împărăteasa-mamă Senshi a împlinit patruzeci de ani, iar la palat a fost mare sărbătoare. Tata a participat și el și i-a oferit un poem. Mi-a povestit de-a fir a păr cum a fost ceremonia, dar nimic despre ce se petrecea dincolo de privirile tuturor, cu împăratul și împărăteasa, lucruri pe care le auzeam de la soțul meu. Acum nu știam mai mult decât ce știa toată lumea. Când a ars din nou clădirea reconstruită a palatului, m-am gândit la Nobutaka – el s-ar fi aflat în miezul pregătirilor. La scurtă vreme după aceea, însăși Senshi a căzut bolnavă; îmi era dor de știrile zilnice despre starea ei de sănătate pe care mi le-ar fi adus soțul meu. Împărăteasa a murit la sfârșitul anului. Nu mai rămăsese nimeni care să aibă trecerea pe care o avusese ea pe lângă Michinaga. Lumea șoptea că incendiile care făcuseră prăpăd și moartea care bântuia familia imperială erau semne ce prevesteau decăderea veacului întemeiat pe Legea lui Buddha și că în anii următori aveau să urmeze întâmplări și mai rele.

Una dintre prietenele mele, care intrase în serviciul lui Shōshi sub numele de doamna Saishō, mi-a trimis un poem într-o seară cețoasă de primăvară. Nu trecuse multă vreme de când împărăteasa-mamă se stinsese din viață. Încă eram cuprinsă de negurile tristeții, căci sorocul doliului pe care îl țineam după soțul meu nu se împlinise. Saishō îmi scrisese:

Kumo no ue mo mono omou haru wa sumizome ni kasumu sora sae aware naru kana

Primăvară —jalea o treci dincolo de nori, / Peste văzduh se lasă neguri negre ca smoala, / Totu-i trist.

Poezia ei mi-a dat ghes să nu-mi mai plâng de milă. Iată, nu eram singura în doliu. Tot căutând cuvinte potrivite să răspund la poezia lui Saishō, am ieșit încet din cuibul jelaniei în care mă închisesem:

Nani ka kono hodo naki sode wo nurasuramu kasumi no koromo nabete kiru yo ni

Cum de mai pot oare / Să-mi plâng durerea / în mâneca-mi neînsemnată, / Când lumea întreagă e cuprinsă de neagră jale ca smoala?

În timpul doliului nu am ieșit în lume decât până la casa numărul unu, pentru a participa la parastasele în memoria soțului meu. La sfârșitul anului, ne-am adunat cu toții – întreaga familie, alături de un grup numeros de prieteni de-ai lui Nobutaka –, pentru pomenirea de an. M-a izbit imaginea celei de-a doua fiice – arăta așa plăpândă sub povara doliului, îmbrăcată cu un veșmânt de un negru închis ca pământul. Copiii mari ai lui Nobutaka, toți în negru, săreau în ochi prin marea de haine cenușii, ca umbrele păsărilor fluierar pe un mal de râu înnourat. Fiica lui mi-a spus că descoperise un teanc de însemnări ce păreau scrise de mâna tatălui ei și m-a întrebat dacă nu cumva mi-ar fi plăcut să le văd. Nu încăpea nicio îndoială că printre ele se găseau și poeme inspirate de nenumăratele sale aventuri, din pricina cărora mă necăjisem atât de mult înaintea căsătoriei, dar i-am răspuns că i-aș fi fost recunoscătoare dacă m-ar fi lăsat să arunc o privire peste ele. Mă mișcase gândul că ținuse să mi le dea mie, și nu altcuiva. Îmi dădeam seama că și pentru ea era la fel de dureros să le citească. I-

am trimis următorul poem:

Yuugiri ni mishimagakureshi oshi no ka no ato wo miru mim madowamm kana

Rața s-a pierdut în umbra înserării / Puiul n-are încotro – se uită pierdut / La urmele lăsate înapoia ei.

Nu puteam să nu bag de seamă că în anul care trecuse de la moartea soțului meu, familia lui lăsase grădina în paragină. Chiar și casa mare era neîngrijită. Cireșii erau în plină floare, dar clădirea, dărăpănată. La scurtă vreme după ce m-am întors acasă, a sosit un sol cu o minunată ramură de cireș și cu o poezie de la fiica lui Nobutaka:

Chiru hana wo nageshiki hito wa ko no moto no sabishiki koto ya kanete shiririkemu

Cel ce tânguia florile de cireș scuturate / Cunoștea bine / Dorul ce avea să umple inima copiilor lui / rămași sub copac.

Soțul meu nu fusese un om din cale-afară de melancolic, dar câteodată se lăsa cuprins de o mâhnire năprasnică și vorbea despre tristețea nemărginită a lumii. Era o latură a lui Nobutaka pe care nici măcar tovarășii lui de pahar nu o văzuseră decât arareori.

După ce perioada de doliu s-a încheiat, tata m-a grăbit să ies din hainele cernite și să mă întorc la culori mai deschise. Zicea că sunt o ființă îndărătnică și că inima mea, odată pornită, e tot atât de greu de întors precum un car de ceremonie tras de boi. Mi-a adus aminte cât de mult mă codisem să-l iau pe Nobutaka, ani de-a rândul înainte de căsătorie.

— Și acum vrei să te încăpățânezi să-l jelești la fel de mult? mă întreba el cu dojană. Toate celelalte soții au început să poarte din nou haine colorate, așa că vei părea nelalocul tău dacă vei ține

morțiș să porți doliu în continuare. Nu e vorba numai de durerea ta. Trebuie să iei în seamă și ce gândesc ceilalți.

Firește că tata avea dreptate. Cufundată în propria mea suferință, nici prin cap nu-mi trecuse să mă gândesc cum m-ar fi privit cei din casa numărul unu dacă aș fi continuat să port doliu după ce ei l-au lepădat – ca și cum durerea lor ar fi fost mai puțin adâncă în comparație cu a mea. Prin urmare, cu toate că inima mea încă plângea, mi-am schimbat hainele, așa cum se cuvenea în ochii lumii. Am înțeles, vezi bine, că și sentimentele din adâncul sufletului se cuvin a fi ascunse, ca și atâtea alte lucruri.

M-am îmbrăcat cu un set de kimonouri în nuanțe de galben, alb și verde – o combinație pe care mama o purta adesea la început de vară. Spunea că setul se numea *Calamondin înflorit,* pentru că o rochie galben-închis purtată peste una albă amintea de priveliștea pe care ne-o arată adesea acel copac înrudit cu lămâiul: fructe aurii alături de flori albe. Când m-a văzut în dimineața aceea, micuța mea Katako a bătut din palme și a gângurit:

— Mama, ce rochiță frumoasă!

Era limpede că se săturase și ea să mă vadă numai în haine cernite.

Zilele se scurgeau liniștite. Cu toate că nu mai jeleam, nu ieșeam în lume decât arareori. Molima secera mai departe orașul, așa că ar fi fost o neghiobie din partea mea să-i ațâț pe demoni împotriva-mi. Într-o zi am primit-o pe prietena mea, doamna Saishō, care se pregătea să-și ia un scurt răgaz de la îndatoririle de serviciu. Mie mi se părea că are o viață extraordinar de frumoasă și o invidiam. Dar ea a tăgăduit:

— Te sleiește de puteri, mi-a zis.

Era așa de bucuroasă la gândul că avea norocul să se odihnească puțin. Nu m-am putut abține să nu stărui să-mi povestească și mie despre ce se mai întâmpla la curte. De când murise soțul meu, nu

mai știam nimic.

Mi-a povestit despre ultimul scandal care se iscase în jurul morții prințului Tametaka. Se iubise cu Izumi Shikibu – o altă doamnă de litere care își câștigase faima în lume. Prințul era bine-cunoscut ca un om care își vede de iubirile lui, fără să ia în seamă ce crede lumea despre el. Străzile clocoteau noaptea de duhurile molimei, iar ziua duhneau de leșurile bolnavilor, stivuite pe la colțuri. Însă nimic nu-l împiedica pe prinț să alerge la iubita lui. O asemenea nesăbuință l-a costat în cele din urmă viața – nici nu era de mirare, dar Saishō povestea că tatăl prințului, împăratul retras, nu voia să creadă una ca asta.

— Mai căutați, se ruga el fierbinte. O să-l găsiți negreșit.

Tot pe la vremea aceea, Seishi – consoarta prințului moștenitor – și-a revenit ca prin minune după boala care o chinuise tot anul.

— În sfârșit, spuse Saishō, aveam parte și de bucurie. Dar apoi, tot pe neașteptate, cealaltă soață a prințului moștenitor, Genshi, s-a stins în chinuri cumplite, bufnind sânge pe nas și pe gură. Mă întreb dacă nu cumva a fost o legătură, zise ea cu glas mohorât.

— Ce vrei să spui? am întrebat eu.

— Lumea vorbește că prea s-a brodit ca Seishi să se întoarcă dintr-odată din pragul morții, tocmai când Genshi, care nu fusese bolnavă deloc, a căzut răpusă de o moarte năprasnică.

Eu am încuviințat. Cu un fior de gheață, în minte mi-au răsunat din nou vorbele soțului meu, care îmi spunea că mie nu mi-ar plăcea deloc viața de la palat, cu învrăjbirile ei ucigătoare și cu dușmăniile ei de moarte. Începeam să înțeleg de ce se simțea Saishō ușurată să scape, fie și numai pentru scurtă vreme, de atmosfera înveninată a palatului.

— Nu e frumos să-i vorbești de rău pe cei plecați dintre noi, dar am auzit niște povești ciudate despre Genshi, am zis eu. Știu că prințul moștenitor avea necazuri cu ea. Soțul meu mi-a povestit că într-o zi, pe când se afla în vizită la reședința lor, Genshi a ridicat

storurile și s-a arătat în fața tuturor cu kimonoul desfăcut și cu sânii dezgoliți. Prințul moștenitor a fost foarte stânjenit, toți ceilalți oaspeți pironindu-și privirile în podea. Nu știau ce să facă – să rămână, sau să plece.

Saishō mi-a spus că povestea e demnă de crezare, fiindcă se potrivea cu cele auzite de ea însăși. Odată, la palatul prințului se adunase un grup de învățăcei de la mai multe școli de vază, să compună poezii. Din spatele paravanului ei, Genshi a început dintr-odată să arunce în băieți cu trăistuțe pline cu pulbere de aur. Învățăceii s-au văzut nevoiți să se arate încântați și să se întreacă să le prindă, dar în adâncul sufletului s-au simțit jigniți, în plus, Genshi a mai și comentat poemele lor cu glas tare.

Amândouă am căzut de acord că nu era tocmai în toate mințile. Saishō și-a ridicat părul bogat de pe ceafa și l-a răsucit peste umăr. Era zăpușeală, chiar și așa, cu toate ușile deschise larg spre grădină.

— Totuși, Genshi a fost sora lui Korechika, am glăsuit eu, cu gândul la toate nenorocirile care se potopiseră asupra bietului om.

— Sărmanul Korechika! răspunse Saishō. Mai întâi își pierde sora împărăteasă, iar acum pe Genshi. Ce viitor să mai aibă? Norocul lui Michitaka s-a dus pe apa sâmbetei. Fiicele lui sunt moarte, iar cei doi fii se leagănă în vânt, fără niciun sprijin. În zilele noastre, dacă nu ești legat în vreun fel de Michinaga, nu ai un viitor prea luminos.

Așa este, mi-am zis în sinea mea, bine că Michinaga îl vede cu ochi buni pe tata. La întoarcerea din Echizen, îi oferise multe daruri și îl lăudase pentru negocierile cu chinezii.

Am întrebat-o pe Saishō cum e împărăteasa Shōshi ca stăpână. Mă așteptam să-mi spună că e răsfățată din cale-afară, dar răspunsul ei m-a uimit:

— Maiestatea Sa este o fire foarte aspră. Poate puțin prea aspră. Și riguroasă la sânge. Am avut în suita noastră o doamnă (nu îi voi spune numele, oricum nu o cunoști) care era cam neglijentă și vorbea adesea neîntrebată. S-a comportat astfel la un eveniment,

anul trecut, lăsând-o fără grai pe Maiestatea Sa. Doamna cu pricina a fost dată afară, și noi, toate celelalte, am luat-o ca pe o atenționare din partea ei. La drept vorbind, toată tărășenia ne-a cam tăiat elanul. Firește că e mai bine să nu faci nimic decât să te pui într-o lumină stânjenitoare, să te pripești sau să te arăți nechibzuită la evenimente publice. Și totuși, acum mi se pare că trăim toate cu teama de a nu face un pas greșit.

— Poate când va mai crește nu va mai fi atât de severă, am spus eu. Odată cu înaintarea în vârstă ne dăm cu toții seama că avem și părți bune, și părți rele și că toți suntem supuși greșelii. De bună seamă, este mult mai aspră cu ea însăși decât cu celelalte doamne.

— Da, așa este, zise Saishō.

Am întrebat-o apoi pe prietena mea ceva ce mă frământa de multă vreme:

— Dar tatăl împărătesei, Michinaga? Ce fel de om este? Petrece multă vreme în apartamentele lui Shōshi?

Saishō și-a coborât privirea în pământ.

— E mereu acolo, a șoptit ea. Trebuie să fim tot timpul cu ochii în patru. Din fericire, este ușor să-i atragi atenția în altă parte.

— O! am exclamat eu, ghicind după obrajii ei îmbujorați că Michinaga avea ceva mai mult decât ochi alunecoși.

— O mai ții minte pe Sei Shōnagon, cea cu însemnările de căpătâi pe care le citea într-o vreme toată lumea? întrebă Saishō, schimbând subiectul.

— Da, am citit și eu din ele. Ce mai face?

— După moartea lui Teishi a întrat în serviciul lui Genshi. Oare ce-o să facă de acum încolo? Ce greu trebuie să fie să-ți tot moară stăpânele, una după alta.

Ieșisem afară, în pavilionul de pescuit, în căutarea unei adieri cât de mici. Pe masă se găsea un sul pictat, înfățișând un peisaj binecunoscut, numit Shiogama, aflat în Mutsu. „Cazanele de sare” ce dădeau numele acelui loc m-au dus cu gândul la focurile pe care le

ridicau pescarii pentru a fierbe sarea din apa de mare. M-a cuprins tristețea și, de la flăcăruile fumegând sărate, am ajuns cu mintea înapoi pe câmpul funerar plin de fum din ziua incinerării soțului meu. Am compus atunci următorul poem:

Mishi hito no keburi to narishi yuubeyori na zo mutsumashiki shiogama no ue

Din seara în care iubitul mi s-a mistuit în fum / Numele golfului Shiogama mi-l aduce mereu înapoi în gând.

M-am simțit dintr-odată cumplit de îmbătrânită, ca și cum mi se apropia sfârșitul. După vizita doamnei Saishō, mi-am dat seama că nu mai aveam cum să ajung vreodată la curte, nici măcar dacă s-ar fi eliberat vreun loc, iar perspectiva de a afla lucruri noi, pe care să le pot folosi în poveștile despre Genji, dispăruse și ea cu totul. Izvorul inspirației mele secătuise.

În toamna aceea am avut parte de o vizită neașteptată din partea fratelui lui Chifuru, care tocmai se întorsese în Miyako dintr-o misiune într-o provincie îndepărtată. Se căsătorise cu o doamnă pe care o cunoșteam vag, dar care murise și îl lăsase cu doi copii. Povestea vieții lui era tristă, dar, ascultându-l, am început să înțeleg că nu venise să-mi facă doar o vizită de curtoazie, în amintirea surorii lui plecate dintre noi. În cele din urmă, m-am convins că era în căutare de soție și mamă pentru copiii săi. M-am străduit să-l descurajez cu blândețe: eram încredințată că nu aveam să mă mai mărit niciodată.

Peste aproximativ o săptămână după vizita lui, am auzit pe cineva bătând în poartă în toiul nopții. Nu m-am dus să deschid și, în cele din urmă, oricine ar fi fost, s-a lăsat păgubaș. A doua zi dimineață am primit acest poem:

Yo no tomo ni araki kaze fuku nishi no urni mo isobe ni nami wa yosezu to ya mishi

De la începutul lumii / Furtunile s-au abătut asupra mărilor de la apus / Și nu am văzut niciodată val/ Să nu se spargă la mal.

Încrederea lui m-a scos din sărite și i-am trimis următorul răspuns:

Kerite wa omoshirinuya iwakado ni ukiteyorikeru kishi no adanami

Retrăgându-se în mare / Valurile nestatornice știu că e zadarnic / Să se tot lovească de malul acesta stâncos.

Eram încredințată că după o astfel de replică nu aveam să mai aud de el niciodată.

Peste grădină se așternuse un pospai de zăpadă ca un veșmânt ușor, imaculat. Privind pe fereastră, mi-am dat seama că e chiar imaginea pe care ne doream s-o reînviem când ne îmbrăcam vara – un kimono alb, diafan, purtat peste o pereche de pantaloni într-o singură culoare. Am încercat să-i explic asta lui Katako, dar era prea mică să înțeleagă.

— Cum poate să se îmbrace grădina într-o haină albă? m-a întrebat ea nedumerită.

— Nu grădina, noi ne îmbrăcăm vara în alb, ca să ne aducem aminte de răcoarea zăpezii, i-am răspuns.

Dar ea a rămas la fel de mirată. În clipa aceea am văzut dintr-odată lumea prin ochii ei de copil, neîngrădită de nenumăratele înțelesuri adânci și felurite, cu care noi, oamenii mari, ne acoperim mereu trăirile.

Mi-am adus aminte de serile în care aveam la cină carne de capră sălbatică, adusă cu mari străduințe de tata. La Echizen, prinsese gust pentru căprioară, capră sălbatică și alte soiuri de vânat. În

capitală, acestea erau greu de găsit, așa că era încântat nevoie mare când reușea să facă rost de cine știe unde. La masă, foloseam cuvântul „fazan” pentru capra sălbatică și „rață” pentru căprioară, ca să ascundem adevărul de Katako, dar ea nu se lăsa deloc păcălită. De-abia suporta gândul de a mânca pește sau pasăre, darămite animăluțe cu patru picioare. Își împingea farfuria cât colo și nu voia nici în ruptul capului să mai ia vreo îmbucătură. Avea trei ani pe atunci. Spre surprinderea noastră, îi plăcea un pește mic de râu, pesemne că în mintea ei îl asemuia cu un fel de legumă plutitoare.

Sosi și Anul Nou. Prin noianul de felicitări care curgea pe adresa noastră, am găsit și o scrisoare de la fratele lui Chifuru, care, după toate aparențele, rămăsese același văduv singuratic. Mă întreba dacă ușa mea se deschisese odată cu schimbarea anotimpului. Ce neobrăzat! I-am scris înapoi:

Toga sato no haru no tayori ni uguisu no kasumi ni tozuru yado no touramu

Din ce cătun vine oare / cintezoiul acesta ce se apropie ciripind a primăvară / de casa rămasă învăluită în cețuri?

Nu-i purtam ranchiună și îi doream din tot sufletul să-și găsească o soție, dar era de-a dreptul pisălog.

Tata rămăsese iarăși fără post la curte, dar nu părea să-i pese. Era întotdeauna bine primit în cercurile oficiale, ca unul care intrase în grațiile lui Michinaga, iar la întrunirile poetice era chemat de fiecare dată. În luna a doua s-a numărat printre oaspeții invitați la conacul Biwa pentru ceremonia de majorat a fiului celui mare al lui Michinaga. Regentul cumpărase pământul și conacul acela vechi și mândru cu doar un an în urmă, de la o văduvă. Vara, moșmonii japonezi din grădina casei rodeau peste măsură. Știam bine că așa stau lucrurile, pentru că în copilărie mergeam adesea în vizită acolo.

Tata s-a întors fermecat de măreția ceremoniei și de darurile minunate pentru cei prezenți. Ministrul care-i oferise tânărului pălăria de bărbat primise un set complet de veșminte de mătase, doi cai și un șoim. Chiar și simplii privitori, printre care s-a numărat și tata, primiseră ca amintire niște evantaie frumoase, confecționate special pentru ceremonie.

În ziua aceea de primăvară a căzut o ninsoare deasă, iar când tata s-a întors de la ceremonie, gândurile m-au purtat în urmă cu șapte ani, la seara în care, la fel ca acum, s-a înapoiat de la întrevederea cu Michinaga pe o ninsoare cumplită și ne-a adus vestea ce ne-a schimbat viața tuturor. Pe atunci nu eram în stare să văd mai departe de lungul nasului, în dorința mea arzătoare de a scăpa de căsătorie – motiv pentru care voiam să fug la Echizen. Iar acum, după toate prin câte am trecut, iată-mă înapoi în Miyako – văduvă și cu gândul doar la copil și la grădina mea.

Mă îngrijeam cu multă trudă ca grădina să fie bine întreținută, iar osteneala îmi era răsplătită cel mai bine primăvara. De îndată ce-și scuturau florile prunii – vestitori ai primăverii, natura înverzea și locul lor era luat de cireși și stânjenei. Îi spuneam grădinarului să taie toate florile de camelii bătute, rămase încă în tufișuri. Fuseseră mândre iarna, cu florile lor vajnice, care se păstrau agățate de ramuri chiar și sub zăpezile întârziate, dar la vremea aceasta erau deja sleite, așa că se cuvenea să arate înțelepciune și să se scuture. Cameliile bătute se țin cu semeție de ram, chiar și după ce pălesc cu totul, ca și cum s-ar crede încă demne de admirat. I-am împărtășit gândurile mele și tatei, iar el a izbucnit în râs, povestindu-mi cum a cunoscut odinioară la palat o frumusețe care se purta întocmai precum o camelie bătută.

Tata era binedispus. Băieții cei mici se dovedeau mult mai atrași de studiu decât fusese vreodată Nobunori, așa că tata îi pregătea în fiecare zi din clasici. În plus, zicea că încă se întrevăd șanse pentru Nobunori. Întrebase printre cunoștințele sale de la curte, să vadă

dacă nu cumva se găsea vreo poziție măruntă, potrivită pentru cineva cu o înzestrare modestă, ca Nobunori. Chiar și scrib de-ar fi ajuns, cel puțin ar fi avut o poziție oficială. Era destul de chipeș și nu lăsa deloc o impresie proastă, cu condiția să nu deschidă gura. Nu îi era greu să găsească femei care să-l considere fermecător, ba chiar se credea el însuși poet. Într-adevăr, dacă era să-l judeci după izbânzile din iatacurile doamnelor, atunci părerea lui era, fără îndoială, bine întemeiată.

Ploile se înstăpâniră iarăși, reușind să strice dispoziția tuturor. Era o după-amiază târzie. Plouase fără încetare toată ziua, cu picuri deși și mărunți. Eu eram în vizită acasă la tata când au sosit câțiva prieteni de-ai lui Nobunori. Au cerut sake, s-au așternut pe băut și s-au încins la vorbă, nestingheriți. Nu s-au sinchisit să discute în șoaptă, așa că am auzit, vrând-nevrând, tot ce-și spuneau, fără să mă căznesc să trag cu urechea. La un moment dat, au început să-l necăjească pe fratele meu pe seama dibăciei lui poetice și au cerut să vadă câteva dintre scrisorile schimbate cu felurite doamne. L-am auzit pe Nobunori declarând că le putea arăta doar pe unele, pe altele nu. Bineînțeles că vorbele lui nu au făcut decât să le stârnească și mai mult curiozitatea, iar unul dintre ei a sărit spunând că pe acestea din urmă voiau să le vadă.

— Scrisorile de la femeile care se simt năpăstuite, care stau singure cât e noaptea de lungă și așteaptă să le treci pragul, acelea sunt răvașele pe care le vrem, l-am auzit pe un altul.

Parcă îl vedeam, cât de măgulit se simțea fratele meu să fie în centrul atenției. Am auzit foșnet de hârtie, pesemne că scotocea după dovezile cuceririlor sale și le dădea prietenilor să le citească. Ce umilite s-ar fi simțit doamnele acelea dacă ar fi văzut cum mototoleau glumeții lui Nobunori simțămintele suave pe care ele le încredințaseră hârtiei! Îi auzeam căznindu-se să ghicească cine erau femeile respective și râdeau în hohote când vreunul dintre ei

nimerea.

Doi dintre prietenii lui Nobunori intraseră deja la curte, unul ca ofițer de strajă și celălalt ca scrib la Biroul de ceremonii. Se vedea după încrederea din glasul lor că erau mai rafinați decât ceilalți întru ale dragostei. Odată cu lăsarea serii, cei doi au început să acapareze discuția. Din punctul meu de vedere, așa cum stăteam tăcută și ascunsă în spatele paravanelor, dialogul lor era plin de învățăminte, oricât ar fi fost de scandalos.

Tânărul grămătic se străduia să pară experimentat pentru vârsta lui.

— Este trist, dar adevărat, l-am auzit glăsuind. Femeia desăvârșită este o pasăre rară, dacă nu cumva nici nu există aievea. Îți atrage privirea o persoană care-ți pare vrednică de atenție și începi un schimb de scrisori cu ea. La început, micile ei răvașe și poeme te fascinează. Îți închipui că este citită și rafinată. Dar nu trece mult și scrisul ei șters și împânzit, pe care îl găseai fermecător la început, dezvăluie în fapt un spirit prea puțin adânc. În cele din urmă îți dai seama că nu a fost decât închipuirea ta. Toate au mândria lor și nu încape vorbă că sunt înzestrate cu multe calități, dar din păcate nu reușesc niciodată să se ridice la așteptările tale.

Fratele meu a avut îndrăzneala să-i tină isonul.

— Sunt așa de răsfățate, am auzit pe altcineva plângându-se. Părinții visează pentru ele niște vieți extraordinare și împrăștie peste tot vorbe meșteșugite despre fiicele lor desăvârșite. Tu auzi ce se spune și prinzi nădejde – în sfârșit, o fată cu adevărat deosebită! Dar găsești doar o copilă cu o înzestrare măruntă ridicată la rang de har, și realitatea nu e deloc pe potriva zvonurilor.

Ascultându-i pe tineri cum încuviințau cu toții oftând într-un glas, nu mă puteam hotărî dacă să mă amuz sau să mă înfurii din pricina tânguirilor lor înfumurate. Bineînțeles, niciunul dintre ei nu era căsătorit. Este cu adevărat uimitor cum se risipește năzuința după calități ideale odată ce ai făcut o alegere, oricât de prețios ar fi

părut modelul înainte. Dacă am găsi o persoană care să se potrivească întocmai cu imaginea noastră ideală, sunt încredințată că ne-am plictisi repede. Cea mai frumoasă parte a unei legături de iubire este putința de a descoperi în celălalt înzestrări până atunci neobservate. Eram gata-gata să-i cred pe toți prietenii fratelui meu la fel de naivi ca și el, când am auzit o altă voce, mai înțeleaptă:

— Cele mai plăcute femei sunt cele de ranguri mijlocii. (Mă întrebam cine vorbea.) Doamnele de sânge albastru, care se întâmplă să aibă și un sprijin puternic, nu sunt de nasul unora ca noi. Așa că mai bine ne luăm gândul de la ele.

— Care ranguri mijlocii? a întrebat cineva.

— Femei de viță nobilă ale căror familii au decăzut?

— Sau, și-a dat altul cu părerea, poate cele cu origine umilă, dar care au răzbătut cu ajutorul norocului și al banilor?

— Nu, a spus primul glas. Mă gândesc la fetele de familie bună, dar nu de cel mai înalt rang, care au primit însărcinări prin provincii. Ele știu cum să se poarte în societatea înaltă și înțeleg ce este luxul, dar au învățat să aibă și simț practic și nu mai cred că totul li se cuvine. Cunosc câteva femei de felul acesta.

A început să le spună pe nume, iar eu parcă îi vedeam pe prietenii lui Nobunori ascultând cu urechile ciulite, în încercarea de a le ține minte.

— Sunt deopotrivă încântătoare și istețe, a explicat el mai departe. Când astfel de fete intră în serviciu la curte, ele sunt cele cărora le zâmbește norocul. Am văzut asta de nenumărate ori.

— Totuși nu strică să fie și bogată, l-am auzit pe Nobunori.

— Nu neapărat, a glăsuit și ofițerul de strajă (cred că el era). Nu e lucru de mirare să găsești fete de viță nobilă, și bine-crescute și drăguțe. Ceea ce mi se pare mie interesant este că sunt o mulțime de fete neobișnuit de frumoase de care n-a auzit nimeni și care se irosesc prin căsuțe năpădite de ierburi.

— Vrei să spui țărănci? s-a auzit o voce puțin cam răutăcioasă.

— Firește că nu, a răspuns ofițerul, scos din sărite. Micile hârjoneli cu câte o slujnică au farmecul lor, dar eu vorbesc despre ceva vrednic de interes – să zicem o fată de familie bună, dar fără renume, care a reușit să-și cultive un caracter grațios și stăpânește întru câtva muzica și caligrafia. A mai suferit și din cauza vreunei dezamăgiri – poate că i-a murit mama, ori tatăl ei și-a pierdut poziția privilegiată sau are un frate dobitoc, dar ea însăși este o mândrețe de floare printre buruieni. O asemenea fată este cu atât mai interesantă cu cât mai neașteptată e întâlnirea cu ea.

Judecând după cum păreau să-i soarbă ceilalți cuvintele, fără să scoată niciun sunet, îmi dădeam seama că erau curioși.

— Unde mai pui că nu e înclinată să aibă cine știe ce pretenții sau să se arate geloasă, a adăugat ofițerul.

— Astea sunt o adevărată pacoste, a adăugat altcineva. Mă scot din minți când vor să știe mereu unde ai fost, pe cine ai văzut, de ce n-ai venit mai devreme.

Nobunori nu era de acord:

— Nu, cele mai rele sunt acela care se cred deștepte, își umplu poeziile cu caractere chinezești și te fac să te simți prost. La primul semn de prea multă învățătură, eu îmi iau tălpășița.

N-ar fi trebuit să mă mire cuvintele fratelui meu, dar tot mă dezgustau. Eram sigură că nu aș fi prețuit prea mult femeia care s-ar fi înhămat să-i stea alături.

— Ba nu, cele mai cumplite sunt femeile din cale-afară de sensibile, și-a dat cu părerea un altul. Să zicem că este a noua zi din luna a noua și tu te dai de ceasul morții pentru că ți s-a cerut să scrii un poem dedicat. Și mai vine și ea cu tot felul de simțăminte despre rouă de pe crizanteme și se așteaptă să-i răspunzi. Dacă s-ar întâmpla în altă zi, când nu ai fi atât de grăbit, atunci poate că ți s-ar părea chiar drăguț, dar atunci parcă ți-ai dori să-și mai țină elanurile estetice în frâu. Altfel te obosește.

Apoi am auzit un glas amețit de băutură ridicându-se deasupra

nemulțumirii generale:

— Mie îmi place femeia care e gata să se culce cu mine de cum îi bat în paravan.

Cuvintele lui au stârnit un val de râsete și de lovituri în mese din partea celorlalți. După aceea n-am mai reușit să urmăresc ce-și spuneau. De regulă nu-mi plac întâlnirile la care bărbații beau și discuțiile alunecă atât de jos, dar în seara aceea m-am lăsat cuprinsă de melancolie, înțelegând că pentru mine dragostea față de un bărbat ținea de acum de domeniul trecutului.

Nimic nu-ți trezește amintirile de mult uitate mai bine decât luna. În a paisprezecea zi, s-a ivit plutind maiestoasă printre nori, la vreme de răgaz, în mijlocul ploilor necontenite. În colțul cel mai ascuns al camerei mele, stăteam întinsă cu ochii larg deschiși și mă uitam în noapte la cerul senin, din locul în care mă aflam, fără să ies pe prispă. Cu doar o noapte înainte să se împlinească rotundă, luna călătorea spre apus și, odată cu ea, gândurile mele zburau la Ming-gwok. Oare unde era? Fără îndoială că și el se căsătorise, atâta lucru puteam să-mi dau seama, dar cum arătau soția lui, casa, copiii – nici cu gândul nu puteam să-i închipui. Nu văzusem niciodată în viața mea o chinezoaică. M-am întors cu mintea înapoi în Echizen. Amintirile de atunci mi se zbăteau în inimă vii și dureroase.

După țipetele fluierarilor care se chemau unul pe altul plonjând deasupra râului, am băgat de seamă că se crăpa de ziuă. Acum puteam să mă duc la culcare, dar înainte de asta m-am tras aproape de măsuța de scris și am mâzgălit următoarele:

Tomo chidori morogoe ni naku akebono wa hitori nezame no toko mo tanomoshi

Păsări soațe / se cheamă una pe alta / în zori. / Singură eu, / trează în noapte, / Mă alin cu glasul lor.

Știam de la tata că unul dintre învățăceii lui Genshin – un preot pe nume Jakusho – urma să plece în curând în China. Iar eu căzusem pradă dorinței de a-i trimite prin el un mesaj lui Ming-gwok. Bineînțeles că întreceam orice chibzuință visând că puteam să împovărez un sfânt pelerin cu așa ceva, dar nu mă puteam abține să nu pregătesc răvașul. Dacă nu aveam să găsesc nicio cale de a-l trimite peste mare, atunci urma să-l ard și poate că fumul s-ar fi strecurat în visele lui Ming-gwok.

Am copiat un vers dintr-un poem chinezesc de-al lui Bai Juyi:

Gândurile mele sunt cu tine, prieten drag, deși ne despart două mii de leghe.

Iar despre serile lungi pe care mi le-am petrecut privind luna, am scris o poezie japoneză:

Miru hodo zo shihashi nagusamu meguri awamutsuki no miyako wa haruka naredomo

Câtă vreme o privesc / îmi găsesc alinare trecătoare, / Chiar dacă luna își are orașul de obârșie peste mări și țări.

Îmi închipuiam că răvașul putea fi văzut și de alți ochi, așa că l-am lăsat nesemnat. Oricine altcineva l-ar fi citit ar fi crezut că e trimis de un curtean băgăreț pe care l-a cunoscut Ming-gwok în călătoria lui prin locurile barbare în care fusese trimis.

Ajunsă în acest punct, nu aveam cui să-i cer sfatul decât tatei. Când a auzit rugămintea mea, m-a privit bănuitor, dar a cerut să vadă ce scrisesem. A oftat – erau poeme pe care ar fi putut chiar el să i le scrie maestrului Jyo.

— Foarte bine, mi-a spus el în cele din urmă. Am să fac tot ce-mi stă în putință. Dar ține minte, Jakusho este călugăr, nu mesager, iar cei de la mănăstire îl voi împovăra cu multe sarcini în timpul

pelerinajului lui și este posibil să nu ne poată ajuta.

Eu eram fericită că tata încuviințase, cel puțin, să încerce. S-a hotărât să trimită mesajul pe adresa maestrului Jyo.

— Dacă va ajunge vreodată în mâinile lui, deși mă îndoiesc că se va întâmpla asta, înțelegi de ce, atunci prietenul tău îți va recunoaște negreșit scrisul.

Eu am fost de acord.

Tata a zâmbit și a dat din cap cu înțeles.

Spre marea uimire a tatei, Jakusho a luat scrisoarea cu el.

Trandafirul domnesc nu pălește

Usuki to mo mizu

Chiar la vremea când s-au limpezit cerurile, Michinaga a organizat o întâlnire fastuoasă între poeți. Tata s-a pregătit cu trei rapsodii chinezești, pe care le-a repetat întruna, până când s-a hotărât asupra uneia dintre ele. Ceremonia a fost un eveniment grandios, cu cei mai faimoși poeți ai vremii adunați laolaltă, întrecându-se în versuri chinezești și japoneze, deopotrivă. Tata s-a întors istovit, dar plin de entuziasm. După ce ne-a delectat cu amănunte despre banchet, despre ceilalți poeți și câteva frânturi de bârfe de la palat, mi-a șoptit că voia să-mi vorbească între patru ochi. După-amiază am ieșit amândoi în pavilionul de pescuit. O boare de vânt vălurea unde pe iaz. După veselia de pe chipul tatei, mă așteptam să-mi spună că Michinaga îi oferise o nouă însărcinare oficială. Am rămas fără grai când mi-a povestit că, într-adevăr, Michinaga îi vorbise, dar… despre poveștile mele cu Genji!

— Ai de ce să fii mândră, a insistat tata. Michinaga a aflat de Genji și i-ai stârnit curiozitatea. De fapt, părea cu totul fascinat de prințul tău strălucitor. Este posibil ca dinainte să ți se deschidă un viitor minunat.

Simțeam că îmi iau foc obrajii. Cum de ajunseseră poveștile mele la Michinaga? La mijloc trebuie să fi fost soțul meu, deși nu-mi spusese niciodată nimic. Totuși, poate că se temuse să-mi zică, știind cât de necruțătoare fusesem cu el înainte de căsătorie, când răspândise manuscrisele mele în stânga și-n dreapta. Mi se strângea inima la gândul că Michinaga îmi citea scrierile.

— Ce mă fac acum? l-am întrebat pe tata.

— Deocamdată nu e nimic bătut în cuie, mi-a răspuns el alungând un țânțar care-i poposise pe tâmplă. Păstrează-ți firea și

vedem noi ce mai urmează.

Cu o scobitoare, a luat apoi de pe farfurie o prună japoneză galben-portocalie și, tacticos, a mâncat miezul de pe semințele negre.

— Cel mai bine ar fi să scrii în continuare despre Genji, spuse el. Încă lucrezi la el, nu-i așa?

Am ridicat ușor din umeri. Adevărul era că multă vreme nu mai scrisesem niciun cuvânt. Doar de curând prinsesem curaj să iau din nou pensula în mână, dar tata nu avea de unde să știe cum stăteau lucrurile. De când îmi arătase, la început, că nu-i plăceau „poveștile mele ușuratice”, cum le numea el, nu îi mai arătam ce scriam despre prințul strălucitor. Între noi era o înțelegere mută: el nu mă întreba nimic, iar eu nu aduceam niciodată vorba despre asta. Dar acum, după ce Michinaga se arătase interesat, tata începuse și el să-și dea seama că nu era bine să-l disprețuiască pe Genji. Cele două rațe pluteau tăcute pe luciul apei, urmate de cinci pui abia ieșiți din ou. Ne-am uitat amândoi la ele, până când s-au făcut nevăzute în stufăriș.

— Să-mi arăți și mie, te rog, în ce întâmplări l-ai mai amestecat pe prințul tău cel chipeș, m-a rugat tata blând. Michinaga mi-a povestit că tare mult a semănat surghiunul lui Genji în Suma cu cel al lui Korechika.

Am tresărit.

— Mulți au fost surghiuniți în Suma, am răspuns eu repede. Și unde mai pui că Genji s-a dus acolo de unul singur, nu a fost tocmai surghiunit.

Tata m-a privit în ochi.

— Bineînțeles, n-am vrut să fiu răutăcios. Doar că de acum încolo e limpede faptul că viitorul tău atârnă în mare măsură de Michinaga, la fel ca și al meu.

— Da, mă gândesc adesea la asta, am murmurat eu.

Mă întrebam dacă înțelesesem vreodată cu adevărat ce înrâurire

avea Michinaga asupra noastră. E drept că mă tot frământasem să desluşesc de unde venea prietenia pe care i-o arăta tatei, dar nu-mi trecuse niciodată prin minte că ar fi putut să-şi îndrepte atenţia către o fiinţă neînsemnată ca mine. Mă nelinişte a noua împrejurare în care mă trezisem pe nepusă masă – mă simţeam descoperită. Eram încredinţată că şi tata era mult mai îngrijorat decât lăsa să se vadă. Ce voia să spună cu „viitorul" meu? Doar nu-şi închipuia că mai aveam vreo şansă să intru în slujbă la palat, la vârsta mea. Eu încetasem de mult să visez. Năzuinţele mele cu privire la viitor erau acum cumpătate. Aveam destulă avere – casa rămasă de la soţul meu şi moştenirea de la mama – cât să nu fiu nevoită să mă frământ că nu aveam cu ce să-mi educ fata cum se cuvine sau cu ce să-i găsesc un soţ potrivit, la vremea cuvenită.

După moartea soţului meu, n-am mai avut putere să scriu, dar după un timp am băgat de seamă că Genji mă putea ajuta să-mi abat gândurile de la jalea cumplită care altminteri mi s-ar fi înstăpânit şerpeşte în suflet, ca o negură. Am trimis ciorne în stânga şi în dreapta, bucuroasă de cuvintele de laudă cu care îmi răspundeau prietenii şi cunoştinţele. Aveam mai multe cititoare. Nici prin gând nu mi-ar fi trecut că poveştile mele aveau să ajungă vreodată sub ochii lui Michinaga. Acum aveam nevoie de puţin timp să cumpănesc pe îndelete ce urmări puteau să aibă toate acestea. Pe deasupra, mai eram nevoită să-i arăt însemnările mele şi tatei.

Mi se părea că aştepta un răspuns de la mine, sau măcar un semn că pricepusem cât de important era ca de acum înainte să am grijă ce scriam despre Genji.

— De fapt, am grăit eu căznindu-mă să găsesc ceva care să nu işte discuţii, tocmai scriu un fragment în care Genji vorbeşte cu prietenii săi despre femei. Am să ţi-l arăt când îl isprăvesc.

— Foarte bine, a zis tata luminându-se la faţă. Am uitat să-ţi spun că Michinaga ţine morţiş să citească şi alte poveşti cu Genji.

— Grozav, am răspuns eu scurt.

Gândurile îmi zburau cu teamă la ce urma să se întâmple de acum încolo. Oare cu ce sentiment aveam să scriu mai departe, știind că Michinaga era mereu cu ochii pe mine?

Cu toate că nu am uitat vorbele tatei, fără să vreau, am rămas în continuare atentă la Korechika și la norocul lui trecător. Prietena mea Saishō îmi povestea că împăratul Ichijō era un tată iubitor. Cea mai mare bucurie a lui era să-și petreacă timpul alături de copii. Micul prinț orfan de mamă se afla în grija mătușii sale, Mikushigedono, care după moartea surorii ei, Teishi, lăsase totul deoparte și venise la palat să-l crească. Firește, împăratul a început să se întâlnească des cu această doamnă, pentru că ea se găsea mereu în preajmă atunci când el trecea să-și vadă copiii. Între cei doi s-a înfiripat astfel o legătură care a ajuns de pomină la curte.

Am întrebat-o pe Saishō ce părere avea împărăteasa. Zicea că stăpâna ei nu era deloc o fire geloasă și nu părea să bage în seamă rătăcirile împăratului. Chiar de-ar fi fost adevărat ce-mi spunea Saishō, îmi închipuiam că Michinaga nu era tocmai nepăsător. Nu putea avea liniște până când nu se zămislea un nepot împărătesc în pântecul fiicei sale. Legătura lui Ichijō cu o femeie din familia lui Korechika reprezenta o amenințare pentru planurile lui Michinaga. Saishō îmi povestea că Mikushigedono semăna izbitor cu împărăteasa răposată – nici nu era de mirare că Ichijō o plăcea. Korechika se bucura că singura soră care-i mai rămăsese reușise o legătură cu adevărat minunată.

Cei doi frați apucaseră pe căi cu totul deosebite una de alta din clipa în care își primiseră pedeapsa din partea lui Michinaga. Take'ie își făcuse un obicei din a-l vizita pe Michinaga, ba chiar ajunsese să-l însoțească la vânătorile cu șoimi. Dimpotrivă, Korechika rămăsese la distanță, savurând toate întâmplările care nu-i cădeau bine regentului. Mie mi se părea că-și forța norocul.

În vara aceea, mi-a ajuns la ureche vestea că Trandafir Domnesc

fusese răpusă de molimă și era foarte grav bolnavă. Nimeni nu mai spera să se însănătoșească și toată lumea îi aștepta sfârșitul. Când colo, spre mirarea tuturor, a început să se întremeze. Trecuse mult timp de când nu ne mai scriam, dar am simțit dintr-odată un îndemn lăuntric de nestăvilit de a o revedea. M-am dus s-o vizitez, dar în prima clipă am fost stingherită – mă primea ca pe un oaspete oarecare, ascunsă în spatele unui paravan. M-am gândit că era încă supărată pe mine și îmi arăta că nu mai voia apropierea care ne legase odinioară. Discuția dintre noi era stânjenitoare. În clipa în care tocmai îmi spuneam că nu avea rost să mai rămân, m-a oprit un suspin înfundat care venea din spatele paravanului. M-am tras mai aproape de margine și l-am împins ușor, ca să o pot vedea. Stătea aplecată, cu o pânză cenușie pe creștet. Când am întins mâna să o mângâi pe umăr, și-a ridicat capul cu furie.

Vai, chipul ei! Pesemne că am tresărit, căci și-a lăsat pe dată capul în pământ și a început să plângă. Molima mușcase adânc în pielea ei frumoasă, iar acum fața îi arăta de parcă ar fi fost aspru tăbăcită.

— Mai bine muream, a suspinat ea.

Și-a tras din nou pânza peste ochi și a prins a se zbate încolo și încoace peste perne. Eram îngrozită. Nu mă așteptasem nicio clipă la așa ceva. Casa era cufundată în tăcere, iar jelania ei înăbușită răsuna neîntrerupt. Fără niciun cuvânt, am luat-o în brațe și am strâns-o la piept, legănându-mă odată cu ea. Într-un târziu, s-a potolit. I-am mângâiat încet bietul chip drag, iar ea nu s-a împotrivit.

În drumul de întoarcere spre casă m-am abătut pe la templul unde am întâlnit-o prima oară pe Trandafir Domnesc, în urmă cu mulți ani. Povârnișul sălbatic din spatele grădinii era spuzit de tufișurile cu trandafiri în plină floare. Am cules o ramură și l-am rugat pe unul dintre curieri să i-o ducă acasă. A doua zi am primit răspunsul ei – o floare cu o singură petală, pe care reușise s-o găsească încă înflorită, deși vremea ei trecuse deja. M-a mișcat până

în adâncul sufletului și i-am trimis următorul poem:

Orikara wo hitoe ni mezuru hana no iro wa usuki wo mitsutsu usuki to mo mizu

La vremea ei, a fost o floare mult iubită. / Acum să-i fi pălit oare culoarea? / În ochii mei nu-i veștedă nicicum.

De fiecare dată când mergeam s-o văd pe Trandafir Domnesc, o luam cu mine și pe fetiță. La început, prietena mea s-a arătat stânjenită și a rămas în spatele paravanului, dar încet-încet a prins să-l strângă din ce în ce mai mult și să-și acopere chipul cu un evantai. În cele din urmă a lăsat deoparte și evantaiul. Katako se obișnuise atât de mult cu ea, încât la vederea chipului ei însemnat nu a arătat decât o mirare iute trecătoare.

Într-o zi, Trandafir Domnesc mi-a mărturisit, neabătută, că hotărâse să se călugărească. Familia ei nu se arătase încântată, dar ea stăruia că nu avea cine s-o oprească, pentru că nu fusese niciodată căsătorită. Nu avusese parte de legăturile care îi împiedică pe cei mai mulți dintre noi să se rupă de lume. Nu i-am zis nimic pentru a o descuraja, cu toate că mai târziu tatăl ei avea să vină la mine cu speranța că voi încerca, alături de ei, să o înduplec să-și schimbe gândul. Trandafir Domnesc mi-a povestit cum luase hotărârea.

Spunea că înainte să cadă bolnavă fusese nemaipomenit de mândră de înfățișarea ei.

— Nu mi-ai lăsat vreodată impresia că ai fi înfumurată, am răspuns eu.

— Nu, nu mă lăudam, dar pentru mine era o mare mândrie. Niciodată nu uitam să-mi pensez sprâncenele și-mi înnegream dinții la fiecare patru zile. Mi-ai spus odată că am piele de piersică albă, proaspătă și am prețuit cuvintele tale mai mult decât toate poemele pe care mi le-ai scris.

Sinceritatea ei mi-a furat un surâs.

— Și cel mai mult îmi plăcea să aduc frumusețe în jurul meu. Mă îndeletniceam cu alegerea culorilor în care să-mi vopsesc kimonourile, cu amestecul de miresme pentru săculețele sau pentru bețișoarele parfumate și cu exerciții de caligrafie, care mă ajutau să-mi potrivesc scrisul cu sentimentele din poemele pe care le compuneam. Mi se părea că lucrurile acestea făceau viața mai frumoasă și îi dădeau un sens.

— Ce e drept, ajută, am adăugat eu.

— Dar nu sunt de-ajuns, mi-a răspuns ea. Tu ai un copil – ceea ce dă cu adevărat sens vieții. Cu toate că eu nu m-am putut obișnui cu gândul căsătoriei, mă voi căi mereu că nu am copii. De dragoste înflăcărată am avut parte cu vârf și îndesat. Emoția primei iubiri, clipe furate de dor, inima strânsă de îndoială, lacrimile despărțirii – ca să trăiești iubirea nu e neapărat nevoie de un bărbat.

— Dar după ce ai căzut bolnavă, am întrebat eu, te-ai schimbat?

Katako se juca pe prispă și încerca să prindă vrăbiuțe, ademenindu-le cu firimituri. Trandafir Domnesc s-a uitat la ea și a oftat.

— Da. Am suferit dureri atât de cumplite, încât eram încredințată că nu mai am scăpare. Apoi pesemne că am aiurat un timp, fiindcă nu-mi aduc aminte cum au trecut zilele. Iar când febra s-a domolit într-un târziu și mi-a cruțat viața, m-am trezit cu un chip de nerecunoscut. Aveam o piele îmbrobonată și ciupită, parcă aș fi fost cine știe ce arătare drăcească. Să-mi mai petrec zilele aducând frumusețe în jurul meu mi se părea o adevărată mascaradă.

Își tot închidea și deschidea încet evantaiul. Mâinile ei frumoase și imaculate rămăseseră neatinse de molimă.

— Eu sunt singurul copil pe care îl mai au părinții mei. Îți amintești cum ne-am întâlnit? La templu, de sorocul surorilor noastre, care au murit aproape în același timp. Mama și tata au renunțat de mult la stăruințele lor de a-mi lua un soț, iar acum,

sărmanii de ei, par fericiți că mă mai au așa cum sunt, în ciuda neîmplinirilor pe care li le-am pricinuit. Nu ar putea înțelege niciodată cât de greu îmi este că trăiesc.

— Da, ai dreptate, i-am răspuns eu. Când ai revenit din nou la viață, au simțit că rugăciunile le-au fost îndeplinite, iar acum firește că-i doare sufletul când aud că vrei să renunți la cele lumești. Înțeleg ce e în inima lor, după cum înțeleg și ce simți tu. Și mie mi-a trecut prin cap să apuc pe calea sihăstriei, dar nu ar servi la nimic, mai ales că am o fetiță încă mică.

Afară, pe prispă, era zarvă mare – bătrânul grădinar care o ajuta pe Katako să ademenească păsări azvârlise pe jos un coș de răchită împletită, sub care se prinseseră două vrăbiuțe. Plină de încântare, copila venea într-un suflet la noi, implorându-mă să le luăm acasă.

Fiecare lucru din camera în care locuia Trandafir Domnesc și fiecare colț din grădină mărturiseau un bun-gust desăvârșit. Sulurile de mătase fină care cădeau din tavan erau vopsite cu model de lemn plutitor, iar storurile, care în ziua aceea erau strânse până sus și încadrau priveliștea grădinii ca într-o ramă, aveau tiv de mătase țesută în China, cu un model în formă de diamant, care se potrivea de minune cu restul camerei. Afară, arțarii se adunau într-o perdea de brocart cu o mulțime de nuanțe – ruginii, aurii, galbene și sângerii. Pe luciul întunecat al iazului pluteau în neorânduială câteva frunze îngălbenite. Vasul cu cărbuni încinși așezat pe rogojina din mijlocul nostru era tăiat dintr-o singură bucată de lemn de ulm, cu incrustații din sidef înfățișând un desen cu o prepeliță în iarbă. Nu fusese aprins pentru căldură, ci pentru mireasma răspândită de bulgărașul cu esențe parfumate, ce fumega printre cărbuni și umplea încăperea cu un miros bogat cu iz de prună, sare și mușchi de copac. Trandafir Domnesc era neîntrecută în fabricarea de miresme neobișnuite.

Totuși, parcă frumusețea dimprejur nu făcea altceva decât să întărească spusele ei. Ce poate fi mai efemer decât un pâlc de arțari

care se sting într-o vâlvătaie ruginie? Mătăsurile se prăfuiesc și ele și se destramă, iar esența parfumată nu e nici ea mai mult decât un fum pieritor. Se întâmplă câteodată ca un poem să dăinuiască veșnic, dar de cele mai multe ori simțămintele pe care ne trudim atât de mult să le așezăm în cuvinte alese își pierd iute înțelesul când persoana pentru care le-am scris nu se mai află printre noi. Adevărata frumusețe este trecătoare ca umbra. Uneori în viață apar clipe în care toate acestea nu mai sunt de ajuns pentru a te ajuta să treci peste tristețea lumii.

Dar se cade oare să le pricinuiești celor dragi suferință, chiar și atunci când năzuințele tale cele mai adânci te împing într-acolo fără voia ta? Tatăl ei avea lacrimi în ochi când a venit la mine și m-a rugat să nu o las să plece la mănăstire. Părinții ei erau destul de bătrâni, așa încât oricum nu ar mai fi avut mult de așteptat până când putea să-și urmeze chemarea spre credință. În plus, dacă sufletul i-ar fi fost năpădit mai târziu de remușcări, i-ar fi fost cu atât mai greu să atingă pacea după care tânjea. Așa că am sfătuit-o să mai amâne pasul despărțirii și să se pregătească puțin câte puțin, copiind sutre pentru a-și limpezi gândurile și pentru a-și liniști sufletul.

Odată cu trecerea anilor, amândouă ne schimbaserăm, fiecare în felul ei, trecând prin întâmplări care îmblânziseră modul în care vedeam lumea. Dintre toate persoanele de care mă apropiasem de-a lungul vieții, multe se stinseseră, de aceea o prețuiam pe Trandafir Domnesc, mai ales după ce ne reînnoiserăm prietenia. Ea era mereu prima care vedea scrierile mele și părerile ei erau întotdeauna bine țintite și încurajatoare.

În iarna aceea am isprăvit două povești, pe care le-am scris aproape în același timp. Una era despre legătura lui Genji cu o doamnă mândră și frumoasă de rang înalt, văduva unui prinț moștenitor, cealaltă descria întâlnirea lui cu o floare sfioasă, ascunsă

printre buruieni. După ce am scris scena în care Genji stă de vorbă cu prietenii lui despre tot felul de femei, am simțit că prințului meu i-ar plăcea să-și lărgească puțin cunoștințele. Prima femeie era Rokujō, doamna din Pavilionul Șase. Puțin mai mare decât Genji, era întru totul desăvârșită în gusturi, trăsături și deprinderi artistice. Genji a petrecut multă vreme făcându-i curte, căci nu se număra printre fetele prostuțe de la palat care îi cedau de cum le arunca o privire. Însă, de îndată ce a cucerit-o, nu a mai reușit să-și păstreze înflăcărarea. Plină de amărăciune și ranchiună, doamna Rokujō a rămas încredințată că el și-a pierdut interesul din pricina diferenței de vârstă dintre ei.

Am rugat-o pe Trandafir Domnesc să citească poveștile și să-mi spună părerea ei. Era cel mai pasionat cititor al meu, ceea ce îmi întărea convingerea că încă nu era gata să se despartă cu totul de cele lumești. Încă din vara trecută mă frământam la gândul că poveștile mele se răspândiseră pretutindeni, dar ea m-a ajutat să-mi înfrâng temerile. Cel mai mare reproș al ei, de care am ținut seama, se referea la faptul că prințul meu era un pic prea desăvârșit, așadar mă îndemna să-i subliniez mai mult neajunsurile.

— Îmi spui mereu că vrei ca poveștile tale să fie credibile. Atunci hai să nu ne mai ascundem după deget: bărbații nu sunt perfecți. Nici măcar Genji nu este.

Slavă Domnului, îl aveam pe fratele meu Nobunori cel plin de cusururi, așa că m-am hotărât să împrumut câteva de la el pentru scrierile mele.

M-am întrebat mereu de ce bărbații sunt atrași mai mult de femeile fragile și slabe din fire decât de cele stăpâne pe ele. Părerea fratelui meu că înțelepciunea la o femeie îi taie elanul este mult mai răspândită decât pare. De aceea, am creat pentru Genji un obiect al dragostei croit întocmai după descrierea fratelui meu și a prietenilor lui legat de cele mai atrăgătoare lucruri la o femeie. Genji o descoperă din întâmplare, în timpul unei vizite la bătrâna sa doică,

pe o stradă ponosită din oraș. Zărește o doamnă necunoscută prin ochiurile gardului de la casa vecină. Ea îi trimite un poem, împreună cu obișnuita, dar parfumata petunie, numită *yūgao*, care năpădise până la streșini pereții casei ei dărăpănate.

Genji începe să o viziteze – întotdeauna târziu în noapte și întotdeauna pe furiș, iar ea îi îndeplinește toate dorințele și cedează în fața celor mai sălbatice rugăminți ale lui. Este copilăroasă, dar pricepută într-ale dragostei. Grație acestor calități, Genji o găsește irezistibilă și își lasă de izbeliște atât soția, cât și iubita cea rafinată. Se oprește preț de o clipă și se întreabă cum de poate o fată liniștită și firavă ca ea să-l înlănțuie atât de strașnic, mai ales că nu este nici nemaipomenit de frumoasă și nici din cale-afară de isteață. Dar, după cum îi e firea, Genji nu stă prea mult pe gânduri. Se mulțumește cu explicația cea mai la îndemână: o asemenea iubire sălbatică nu poate să-și tragă rădăcinile decât dintr-o altă viață. Pe nepregătite, Genji se hotărăște s-o ducă la un conac părăsit, să-și potolească nestingherit focul pentru ea. Îi spune că are să-i fie credincios precum „râul răbdător al păsărilor răbdătoare”[76].

Nu aveam nicio îndoială că, după câteva săptămâni petrecute cu această doamnă pe care o vedea ca pe o petunie ce își arată chipul numai la lăsarea serii, Genji avea să se plictisească. Mă luptam cu mai multe variante, în încercarea de a țese mai departe firul poveștii, când Trandafir Domnesc m-a lăsat fără grai, zicându-mi că Yūgao trebuia să moară. Nu suporta nici în ruptul capului femeile care se foloseau de toate farmecele lor pentru a înlănțui bărbații. Încă și mai mult disprețuia gândul unei femei căzute fără putință de scăpare sub robia capriciilor unui bărbat nestatornic și egoist. Yūgao i se părea fără pic de minte.

— Încep să-mi pierd răbdarea cu Genji al tău, bombănea ea.

---

[76] Imagine reprezentativă pentru o iubire care întrece în timp chiar și curgerea unui râu veșnic nesecat. (N. a.)

— Doar tu mi-ai zis că e prea desăvârșit, i-am răspuns.

Trandafir Domnesc avea niște păreri de neîmpăcat.

Dar, după ce am cumpănit mai bine spusele ei, mi-am dat seama că mi-a arătat făgașul pe care să-mi îndrept povestea mai departe. Dacă murea, Yūgao rămânea ca o icoană în amintirea lui Genji. Prințul va avea parte de multe alte cuceriri, dar nu va mai găsi pe nimeni la fel de supus ca ea. Și nici nu aveam s-o las în viață îndeajuns cât să se plictisească de ea. Dar cum s-o omor?

— Pune-o pe doamna Rokujō să o ucidă, mi-a propus necruțătoare Trandafir Domnesc.

— Cum așa? Ți-ai ieșit din minți? am sărit eu. Doamna Rokujō este un model de eleganță, nu o ucigașă! Nu-i stă în fire nici măcar să se gândească la așa ceva.

Începeam să mă îndoiesc de sfaturile pe care mi le dădea prietena mea.

— Atunci, nici n-o să-i treacă prin minte, a continuat Trandafir Domnesc. Ce-ai zice dacă sufletul i se desprinde de trup în adâncul nopții, când ea doarme, și nici măcar nu bagă de seamă ce se întâmplă? Va fi îngrozită să-și găsească apoi părul și hainele îmbâcsite de fum de mac ars și așa va înțelege că a fost subiectul unei slujbe de alungare a duhurilor rele.

M-am gândit multă vreme la propunerea ei uluitoare și, în cele din urmă, mi-am dat seama că era fără cusur.

M-am hotărât să-i ofer lui Yūgao câteva rădăcini în plus, ca s-o pot așeza mai bine în curgerea de până atunci a poveștii. Am făcut din ea iubita pierdută a celui mai bun prieten al lui Genji, Căpitanul de Mijloc. Ea era doamna după care suspinase el în seara aceea ploioasă de primăvară, când vorbeau despre femei.

— Mai pune și un copil, m-a îndemnat Trandafir Domnesc. Te va ajuta să depeni un fir nou mai târziu.

Tata a dat din cap a nedumerire când i-am citit cele două povești.

— De bună seamă că eu sunt de modă veche, a zis el apoi. Nu înțeleg prea bine toate aceste răsturnări de situație.

Dar nici nu a găsit nimic care să te trimită cu gândul la viața politică și care să poată trezi nemulțumire în rândul anumitor cititori. I-a plăcut mult imaginea râului cu păsări răbdătoare, care vine din cea mai veche antologie de poezii a țării noastre. Am descoperit cu interes că nu putea să înțeleagă nici în ruptul capului de ce era Genji atât de înflăcărat după fata cu petunii.

— Fragmentul cu pricina nu este deloc convingător, s-a plâns el. Cum ar putea un prinț ca Genji să uite de doamna lui frumoasă și elegantă din pricina unei femei ușoare ca asta?

Am zâmbit. Tata era cu totul altfel decât bărbații obișnuiți și îl iubeam așa cum era.

Bambus pătat

Karatake

În prima lună, la curte au fost anunțate noi însărcinări și înaintări în rang. Nobunori a primit un post de scrib. El a fost în al nouălea cer, iar tata a răsuflat ușurat. Funcția aceasta avea să-i ofere fratelui meu primul pas spre un nume onorabil. De acum încolo drumul îi era deschis și tot ce-i mai trebuia pentru a urca în continuare era să nu facă vreo boroboață cu totul și cu totul îngrozitoare. Noi ne făceam griji, deoarece dăduse în patima băuturii. Tata îl bătea la cap să se străduiască să petreacă sărbătorile de început de an fără a se abțigui în văzul lumii.

Primăvara am primit un pachet misterios de la fiica soțului meu. Spunea că i-l adusese acasă un curier care se îndeletnicea cu cărăușia de mărfuri chinezești la curtea împărătească. Omul se plângea că fusese ultimul pachet pe care îl mai avea de împărțit și

pierduse o grămadă de vreme căutând adresa. E drept că pachetul era atât de boțit încât părea că, într-adevăr, călătorise timp îndelungat. Pe bilețelul șters, prins zdravăn de învelitoare, se vedea scris: „Pentru soția lui Fujiwara Nobutaka, guvernatorul provinciei Yamashiro”. Era funcția pe care o îndeplinise soțul meu înainte de a ne căsători. După câte se pare, pachetul călătorise întâi la Yamashiro și de acolo înapoi în capitală, unde curierul găsise, în sfârșit, casa lui Nobutaka.

Fiica soțului meu părea oarecum stânjenită când mi l-a adus.

— Nu știam ce este, dar am bănuit că vine din China și ne-a biruit curiozitatea. Oare cine să ne trimită nouă ceva dintr-o țară atât de îndepărtată? mi-a spus ea în chip de scuză pentru că deschiseseră deja pachetul.

Nu știam ce să spun. Fata l-a împins către mine.

— Ne-am gândit că este pentru tine, a adăugat. Te rog, deschide-l și pune capăt misterului.

Am desfăcut nodurile pe care ei le legaseră la loc după desfacerea pachetului. Am netezit hârtia groasă și decolorată care învelea o cutie netedă din lemn simplu, apoi am deschis capacul, înăuntru era așezat cuminte un set de pensule chinezești pentru pictură.

Am rămas mută de uimire.

— Nu a fost însoțit de niciun mesaj? am întrebat.

Fata lui Nobutaka mi-a arătat interiorul capacului, pe care era scris, de o mână inconfundabilă de bărbat, un poem:

Oozora wo kayou maboroshi yume ni dani miekonu târna no yukue tazuneyo

Vraciule ce străbați mările văzduhurilor, / Întreabă tu de ființa / Pe care eu nu o pot vedea nici măcar în vis.

— Ție îți spune ceva? m-a întrebat ea.

— Da, am șoptit eu. Vreau să spun că pensulele sunt pentru

mine.

— Dar poezia cu vraciul? a stăruit ea. Ce vrea să spună?

— Îmi închipui că se referă la vestitul poem chinezesc *Dor nepieritor*. Știi, la partea în care împăratul trimite un vraci-vrăjitor ca s-o caute pe doamna lui, Yang Gueifei, plecată dintre cei vii.

— Atunci înseamnă că acela care ți-a trimis pensulele s-a gândit că va fi un adevărat miracol dacă ajung la tine, a zis fiica lui Nobutaka plină de încântare.

A rămas în așteptare, sfiindu-se să întrebe mai mult, dar cu vădită speranță după alte amănunte.

— Are legătură cu șederea noastră în Echizen, i-am explicat șovăielnic. Vine de la niște chinezi pe care i-a cunoscut tata acolo.

— A, înțeleg, a răspuns ea dezamăgită.

Pesemne că spera la o poveste mai romantică.

Căutând un prilej de a schimba subiectul, mi-am adus aminte că era interesată de Genji. Farmecul pe care îl aveau doamnele învăluite în mister, ascunse prin cele mai neașteptate locuri, mă inspira în continuare și tocmai terminasem de scris încă o poveste pe această temă. Dar dacă Genji s-ar lăsa atras de aparențe, ca să afle că doamna mult visată nu este decât o glumă amăgitoare? Nu încape nicio îndoială – o astfel de întâmplare ar pune la grea încercare sensibilitatea cu care se mândrește atât de mult eroul meu. Am scris episodul în grabă, ca pe un fel de ocol de la firul principal. Nici măcar nu apucasem să-l scriu din nou pe curat, așa cum se cuvine. I-am dat fragmentul fetei, sub făgăduiala că avea să mi-l înapoieze repede și să nu-l arate nimănui altcuiva. A fost cum nu se poate mai încântată.

După plecarea ei, am rămas o bună bucată de vreme în camera mea de scris, luând pensulele în mână una câte una și visând la întâmplări de mult trecute.

Pe la sfârșitul primăverii, prietena mea Saishō și-a luat din nou un răgaz din serviciul de la curte. Am invitat-o la mine, să vadă

mestecenii de cireșe din grădina mea. Se arătase interesată după ce citise despre ei într-una dintre poveștile mele. Am tăiat câteva ramuri, care trebuiau oricum altoite, și le-am aranjat în camera mea. Când am văzut cum arătau în vază așa înflorite, m-au năpădit amintirile cu atâta putere, încât am luat pensulele cele noi trimise de Ming-gwok și am încercat să le pictez. M-am minunat iarăși cât de multe învățasem de la el, chiar și cum să privesc lucrurile. Dar mi-am adus minte și cum se căznise Nobutaka să aducă pomii tocmai din nord și să-i planteze în grădina noastră doar ca să mă uimească pe mine.

Saishō mi-a admirat binevoitoare schițele, după cum cere buna-cuviință.

— Sunt atât de firești, a zis ea luând una în mână. Cum ai învățat să pictezi așa?

Era o zi senină, strălucitoare, cu aer mătăsos și înmiresmat. Ședeam pe marginea prispei. Sub ochii noștri se întindea o postață de stânjenei în floare, albi și albaștri. Ce înfățișare plăcută avea Saishō! Eram vrăjită de stăpânirea ei de sine. M-a întrebat cum merge scrisul la poveștile despre Genji. Cu toate că încă nu-i arătasem cele mai noi capitole, citise aproape tot ce scrisesem până atunci. Mi-a povestit că le arătase exemplarul ei și altor trei-patru doamne din suita împărătesei.

— Toate sunt doamne cu un gust desăvârșit și știu să păstreze o taină încredințată, s-a grăbit ea să mă liniștească, fiindcă eu mă arătasem îngrijorată de apariția unor manuscrise îndoielnice.

— Nu-ți face griji. Nu dau voie nimănui să le copieze. De obicei, ne strângem mai multe într-una dintre camerele împărătesei și eu citesc poveștile cu voce tare.

A oftat.

— Tu nu știi cât de searbădă este uneori viața la palat. Când nu alergăm de colo-colo cu sufletul la gură să pregătim câte o ceremonie, stăm și așteptăm, plictisite. Viața în pavilionul femeilor

are un curs schimbător. Poveștile tale ne ajută să ne trecem timpul.

I-am mulțumit pentru cuvintele politicoase. În același timp, m-am gândit cât de ciudat era faptul că toți părinții cu fete tinere, indiferent de rang, râvneau să le trimită la curte. Bineînțeles că serviciul la palat este demn de admirat, dar pentru fetele a căror fire nu se potrivește cu viața aceasta nu e deloc ușor. Înțelegeam măreția îndeletnicirii lor, dar ajunsesem să cred că îmi plăcea mult mai mult să ascult bârfele de la palat decât să mă aflu eu însămi în mijlocul lor.

Ultimul zvon era despre Michinaga, care pusese ochii pe una dintre doamnele nou intrate în serviciul fiicei sale. Saishō îmi spunea că de-abia mai reușeau să țină piept lingușelilor lui neîncetate. Toate femeile erau nevoite să treacă prin asta mai devreme sau mai târziu. Dar acum Michinaga își îndrepta atenția asupra unei singure fete, doamna Dainagon, așa că toate celelalte puteau răsufla ușurate, cel puțin pentru o vreme. Toată povestea se încâlcea și mai mult din pricina lui Rinshi, prima soție a lui Michinaga, o femeie strașnic de pizmuitoare. Dacă îi ajungea la ureche că soțul ei îi făcea ochi dulci uneia sau alteia dintre ele, atunci Rinshi se dădea peste cap să-i facă aceleia viața un chin. Însă doamna Dainagon îi venea nepoată lui Rinshi, așa că nimeni nu știa cum avea să reacționeze în dubla ei calitate, de soție și mătușă.

Cealaltă veste era că sărmana Mikushigedono purta în pântec copilul împăratului. Legătura dintre ei nu avea cum să devină oficială și nu încăpea vorba de vreun anunț public. Se retrăsese de la palat ca să scape de bârfe, dar lumea șoptea că nu se simțea deloc bine. Între timp, Korechika arvunea în stânga și în dreapta preoți care să se roage pentru ea să ducă sarcina la bun sfârșit.

— Mi-e milă de ea, spunea Saishō. Sărmana fată suferă fără încetare. Pentru împărat nu a fost greu să se îndrăgostească de ea, căci Mikushigedono îi aducea mereu aminte de împărăteasa răposată, sora ei. Dar ea nu a vrut să aibă deloc de-a face cu

împăratul. Dacă mă întrebi pe mine, mi se pare că la mijloc a fost Korechika, încă de la început.

Saishō și-a netezit straturile de mâneci. Până și hainele ei obișnuite întreceau cu mult în eleganță tot ce îmbrăcasem eu vreodată.

— Singura ei dorință a fost să-și crească nepoțelul și nepoatele, dar acum a sfârșit departe de ei, adăugă ea, dând din cap cu amărăciune. Iar copiii care au adus-o în atenția lui Ichijō sunt din nou singuri, dragii de ei.

Într-o zi, la începutul verii, am auzit că Trandafir Domnesc s-a furișat, fără un cuvânt, la un templu de pe dealurile din partea de răsărit a capitalei și s-a călugărit. Părinții au fost sfâșiați de plecarea ei. Cunoscând ce era în sufletul său, nu ar fi trebuit să mă surprindă gestul, dar mă simțeam trădată, pentru că nu-mi suflase o vorbă despre planurile ei. Oare avea să-mi mai scrie? Mai era cu putință să-mi citească poveștile acum că renunțase la cele lumești? Deznădăjduită, am rupt o viță de zorea din grădină și i-am trimis-o împreună cu următorul poem:

Kienu ma no mi wo mo shiru asagao no tsuyu to arasou yo wo nageku ka na

Știu, prea bine știu / ce repede se trec / zorelele și roua dimineții! / Și totuși ai lăsat lumea noastră…

Simțeam că îmi pierdusem nu numai cea mai bună prietenă, ci și cel mai ager cititor și critic al meu.

Plecarea ei m-a întristat chiar mai mult decât anotimpul ploios din acel an. Nu mai aveam liniște la gândul că orice lucru de preț piere atât de ușor! Apoi micuța Katako a căzut bolnavă și mi-am mai abătut gândurile. Soția tatei, care creștea trei copii și nu pierduse niciunul, a încercat să mă liniștească spunându-mi că e

doar o fierbințeală, cum fac mereu copiii, dar eu mă temeam de ce e mai rău. Dacă moleșeala fetiței mele era primul semn de molimă? îmi petreceam zilele lipicioase și cenușii agățată la căpătâiul copilei. Preotul m-a sfătuit să pun niște bambus pătat într-o vază, pentru ca rugăciunile să fie mai spornice. Bătrâna doică a lui Katako se ruga fierbinte în fața bambusului. Privind-o, am simțit durerea sfâșietoare de mamă:

Wakatake no oiyuku sue wo inoru kana kono yo wo ushi to itou mono kara

Cunosc ce trist e totul pe lumea asta, / Dar mă rog din suflet / ca micul meu bambus să aibă / viață lungă.

Ce-o să se aleagă de puiul meu? mă tot chinuiam eu. Dacă scăpa cu bine, oare o aștepta un viitor plin de nefericire? Dar, chiar dacă ar fi fost așa, tot simțeam că înnebunesc la gândul că obrăjorii ei rumeni și bucălați s-ar fi putut sfriji, iar mânuțele ei s-ar fi putut înmuia într-ale mele.

La capătul a patru zile de chin, febra lui Katako a scăzut și ea s-a întremat, dar mie mi-a trebuit mult mai mult să scap de spaima care mi se cuibărise în suflet.

A sosit toamna, aducând zilele limpezi și răcoroase care ne fac mereu să simțim că e prea frumos ca să dureze multă vreme. Eram visătoare și fără de astâmpăr. Dacă n-ar fi fost copilul, aș fi putut să fac cine știe ce grozăvie. De-am fi în stare să ne ținem inimile cuminți, să le împiedicăm să se lege de câte ceva, atunci n-am mai cunoaște suferința necruțătoare pe care ne-o aduce pierderea celor dragi. Îmi era nespus de dor de Trandafir Domnesc, dar în același timp o invidiam pentru hotărârea de a rupe toate legăturile cu lumea. Cu inima plină de remușcare, ca un copil vrednic de milă care se agață de poalele mamei, am încercat să-i trimit, când și când,

un mesaj sau o poezie. Nu mi-a răspuns niciodată. I-am trimis și acest poem, dar l-am primit înapoi, nedeschis:

Kakitaete hito mo kozue mo nageki koso hate wa awade no mori to narikere

Nu mi-ai mai scris, / M-ai lăsat departe, printre copaci. / O pădure de amintiri dureroase.

Apoi a murit Mikushigedono. După ce plecase de la palat, Korechika o luase la el, dar grija pe care i-a purtat-o nu a contat câtuși de puțin. Ultima lui speranță firavă a pierit odată cu pruncul nenăscut – ce lovitură crudă! Toată lumea vorbea despre nenorocul care se abătuse din plin asupra familiei sa. Împăratul s-a închis și el în apartamentele lui. Pesemne că o iubise cu adevărat pe Mikushigedono, care nu avea mai mult de șaptesprezece ani.

Deasupra norilor

Kumo no ue

De fiecare dată când găzduia o întrecere de poezie, Michinaga îl invita și pe tatăl meu. Ba chiar și la ceremoniile oficiale care nu aveau nicio legătură cu poezia chinezească, tata primea negreșit locuri rezervate special pentru el. De pildă, la Festivalul Kamo din anul acela tata a fost invitat să se alăture suitei lui Michinaga pe rampa înălțată pe Prima Stradă, anume pentru privit alaiul de Primenire a Fecioarei. Se obișnuia ca în fiecare an regentul să aleagă pe unul dintre nepoții săi pentru a fi ridicat și purtat pe umeri în timpul paradei, dar în anul acela însuși băiețelul lui Michinaga a fost numit vestitor Kamo, iar regentul s-a întrecut pe sine cu pregătirile pentru festival. Totul era de o măreție nemaiîntâlnită.

Tata a tot încercat să mă înduplece să-l însoțesc. Ba chiar mi-a spus că Michinaga a rostit numele meu dinadins și a zis că speră că „ea se va folosi de acest prilej pentru a se desfăta cu un festival minunat, de care însuși prințul Genji s-ar arăta mândru”. Voia oare să mă simt măgulită? Nu știam ce să cred despre o asemenea invitație, dar mă ispitea. Stăteam de multă vreme retrasă în colivia mea și mi-ar fi prins bine să ies puțin în lume. Cu toate acestea, nu am primit să urc pe rampă, ci am luat trăsura.

Prima Stradă era ințesată, de o parte și de alta, cu trăsuri oprite, ca și a mea, pentru festival. Era o înghesuială aproape înspăimântătoare. M-am străduit să ajung din timp, ca să găsesc un loc bun de urmărit alaiul și galeria privitorilor de seamă, peste drum de mine, acolo unde urma să stea și tata. Toată dimineața a fost un iureș de trăsuri. S-au adunat una după alta, până când m-am văzut împresurată din toate părțile. Dincolo de strada cea largă, vedeam galeria întinsă, acoperită cu scoarță de chiparos și mărginită de balustrade frumoase, încastrate. Era atât de lungă, încât nici nu am reușit să-l zăresc pe tata. Abia mai târziu am descoperit că locul lui era la capătul dinspre apus al galeriei. L-am văzut însă pe împăratul Kazan plimbându-se țanțoș prin fața galeriei, într-o trăsură neasemuit de frumoasă, din răchită împletită, poleită cu lac auriu.

Suita lui Kazan era un adevărat spectacol. Primii în rând pășeau mândri patruzeci de paji bine făcuți, trecuți de prima tinerețe, de la templul său, urmați de douăzeci de paji tineri, cu frunze de floarea norocului atârnând la cingătoare. După ei venea un alai pestriț de curteni costumați, care își fluturau evantaiele când treceau prin fața rampei. Era limpede că împăratul își pregătise îndelung apariția. Prințul Atsumichi venise și el cu suita lui. Din trăsură în trăsură s-a răspândit cu repeziciune vorba despre femeia care călătorea pe locul din spate, în aceeași trăsură cu prințul. Am auzit un zvon cum că era nimeni alta decât Izumi Shikibu, ibovnica de odinioară a

răposatului frate al prințului. Apariția lor fără nicio rușine împreună, în văzul lumii, mi-a trezit curiozitatea să-i citesc poemele – încă de pe atunci avea un nume în lumea literelor. Socoteam că reușise să câștige atenția celorlalți prin felul ei surprinzător de a fi.

La aproximativ o sută de pași distanță de locul în care mă aflam, două trăsuri se luaseră la harță. Prima – o trăsură împletită de rafie, nu neapărat nouă, cu perdele interioare de un verde elegant ce bătea într-o nuanță de galben – se afla deja oprită pe locul său, când o trăsură mai mare, aparținând cuiva de rang înalt, s-a apropiat făcându-și cale prin mulțime, în căutarea unui loc cu vedere bună. Cărăușii de la prima trăsură nu se lăsau împinși la o parte. Cei mai tineri dintre ei începuseră să strige sudalme la adresa vizitiilor din cea de-a doua trăsură. S-a încins o încăierare cumplită, în urma căreia trăsura cea veche s-a ales cu stricăciuni, fiind împinsă înapoi către rândurile din spate. Eu mă gândeam la doamnele dinăuntru, care trebuie să se fi simțit speriate de moarte și înfuriate peste măsură. Din locul prăpădit în care ajunseseră nu mai puteau vedea nimic, dar nici nu se puteau retrage, prinse în încleștarea mulțimii din jurul lor. Vrând-nevrând, scrâșnind din dinți de mânie – sunt sigură –, au rămas acolo până când s-a mai risipit învălmășeala.

Mulțimea de privitori din anul acela a întrecut cu mult tot ce se văzuse vreodată înainte. Toate trăsurile din oraș se adunaseră către Prima Stradă, ca un șir de furnici la dulceață. Apoi, mai erau și galeriile de privit, răspândite ici-colo prin mulțime, de sub storurile cărora se revărsau mâneci în cele mai frumoase culori. Cel mai mult însă mă atrăgea mulțimea. Printre oameni se vedeau cotoroanțe știrbe, cu părul vâlvoi îndesat în spatele kimonourilor și atât de dornice să vadă totul, încât se îmbrânceau cu trupurilor lor uscățive peste doamnele de familie bună, cu pălării de pai voalate. Se găseau până și măicuțe sau sihaștri, poticnindu-se pe picioare și împiedicându-se striviți de ceilalți. Vedeam câte o trăsură din cale-afară de gătită și înăuntrul ei o recunoșteam pe fiica înfumurată a

câte unui guvernator de provincie. Fără îndoială că și alți ochi cercetau la rândul lor trăsura mea.

Țin minte și acum ziua aceea. A fost prima dată când l-am zărit pe Michinaga. Stătea în picioare în mijlocul galeriei. Din locul unde mă aflam îl puteam vedea fără nicio piedică, atât de bine încât deslușeam chiar și simțămintele care-i înfloreau pe chip. Tata îmi spusese că e un bărbat arătos, dar n-am știut niciodată cum să iau aprecierile lui în legătură cu însușirile fizice ale altora. El găsea frumoase doamne care mie nu mi se păreau a fi cu nimic deosebite. Cu atât mai puțin nu mă puteam încrede în părerea lui despre ce înseamnă frumusețea masculină. Totuși, lumea spunea că Michinaga e de departe cel mai chipeș dintre cei trei frați. După mișcările lui, îmi dădeam seama că avea un fel poruncitor de a se purta. Și totuși, când prin fața lui a trecut băiețelul său cel dolofan, îmbrăcat în haine de mesager al lui Kamo, aproape că am zărit lacrimi de mândrie părintească jucând în ochii regentului.

Alaiul a continuat mai bine de două ceasuri după aceea. În grupuri de câte zece, douăzeci sau treizeci, s-au perindat tinere domnițe, aflate în slujbă pe lângă tot soiul de prinți, șambelani și familii nobile. Unele purtau costume identice, altele, mai istețe, își asortaseră între ele culorile hainelor, pentru un efect interesant. De pildă, primele cinci erau îmbrăcate în culoarea lavandei, următoarele în violet și ultimele în mov-închis. Pe vremea aceea încă era la modă să te îmbraci cu nenumărate straturi de kimonouri. Tata ne spunea mereu că un set de cinci haine era de-ajuns chiar și pentru ocaziile oficiale, dar dacă vreuna dintre doamne s-ar fi mărginit la un astfel de număr ar fi părut sărăcăcioasă, fără îndoială. Din câte vedeam, fetele din alai purtau seturi de cel puțin zece-douăsprezece kimonouri, ba chiar am zărit și una cu nu mai puțin de optsprezece. Totuși, când îți pui pe tine atâtea veșminte, maldărul de țesături se îngroașă în asemenea măsură, încât o femeie micuță de înălțime apare ca îngropată sub propriile haine. Doar

fetele mai înalte pot face față, cu oarecare grație, acestui stil vestimentar. Moda este o iubită capricioasă.

Când pâlcurile de fete treceau prin fața lui, Michinaga întreba de unde sunt și le chema sus, ca să le privească mai îndeaproape. Ele îi răspundeau cu glasuri subțiri și grave că se aflau în slujba prințului cutare sau a șambelanului cutare. Pe cele drăguțe le sorbea din ochi, iar de celelalte se descotorosea cu un zâmbet. Eu mă distram pe cinste văzând cum se desfășurau lucrurile. Îmi plăcea cu atât mai mult faptul că puteam să privesc totul în voie fără să fiu, la rândul meu, văzută.

La ivirea zorilor, într-o dimineață văratică, după festivalul Kamo, am găsit un greiere în casă. I l-am arătat lui Katako și i-am spus că ne aflam în perioada de cinci zile pe care calendarul chinezesc o numea *Greierii pătrund prin pereții casei.* I-a plăcut povestea, așa că am început s-o învăț, în chip de joc. Spre marea mea încântare, s-a arătat dornică să scrie. Am ales niște pensule, am pregătit câteva picături de cerneală și am început lecțiile. Se potrivea de minune cu următoarea perioadă din calendar, numită *Vulturul-șoim cercetează și învață.* Pe atunci, fata mea avea aproximativ cinci ani. Recunosc cu rușine că am răsuflat ușurată când am văzut că e ageră la minte. Ce m-aș fi făcut dacă n-ar fi fost isteață? Datoria mea de mamă era să o iubesc oricum, dar mai bine că era deșteaptă.

De la tata am aflat că Michinaga se îndurase de Korechika și, după ce îl lăsase o bună bucată de vreme fără nicio funcție oficială, îl primise din nou în Consiliul nobililor.

— Fără surori și fără fiice, Korechika este cu totul neputincios, așa că pentru Michinaga e ușor să se arate mărinimos, am observat eu.

— Și totuși nu era obligat să facă asta. Nu uita că ar fi putut, la fel de bine, să aleagă răzbunarea, mi-a reamintit tata.

Și atunci și după aceea, tata a rămas un susținător înflăcărat al

regentului. La rândul său, Michinaga s-a înclinat întotdeauna politicos în fața iscusinței cu care tata stăpânea poezia chineză.

Toată vara și toamna acelui an mi le-am petrecut învățând-o pe Katako să țină pensula în mână și să scrie semnele. Între timp, am continuat să scriu despre Genji. În luna a unsprezecea, tata a fost invitat la aniversarea de patruzeci de ani a lui Michinaga, în Tsuchimikado – conacul soției sale, mult vestit pentru eleganță. Tata mai fusese acolo o singură dată, în anul în care eu jeleam după soțul meu. Atunci împărăteasa-mamă Senshi împlinise patruzeci de ani. În ciuda rugăciunilor și a urărilor de viață lungă care se rostesc din plin la astfel de evenimente, toată lumea se gândea că sora regentului murise la doar câteva luni după sărbătoarea menită să-i fie chezășie pentru o viață lungă. Michinaga voia să pună capăt acestor presentimente de rău augur. Conacul fusese acoperit cu stuf nou și tencuit din temelii, iar lemnul, șlefuit până căpătase un luciu cald și frumos. Au fost de față chiar și împăratul și împărăteasa, umplând cu suitele lor toată sala mare și aripa de vest.

Invitații de rangul tatei s-au așezat în corturile înălțate în curte – cele mai bune locuri de admirat priveliștea, mi-a povestit el după aceea. Pe colinele ridicate de mâna omului, frunzele multicolore atinse de toamnă se vedeau în toată splendoarea, dar ele nu făceau altceva decât să sporească frumusețea iederii cățărătoare care împânzea pinii de pe insulă. Frunzele de iederă sclipeau în ruginiu, roșu-sângeriu, verde-închis și galben, oglindindu-se în apa lacului ca un minunat brocart chinezesc.

Tata mi-a povestit cum s-au ivit din spatele insulei bărci pline de muzicanți, de parcă țesătura brocartului ar fi prins viață. Muzica răsuna în aerul răcoros al toamnei cu ecouri pătrunzătoare, nespus de mlădioase. Mi-a zis că i-ar plăcea să am și eu prilejul să văd Tsuchimikado într-o bună zi. Și cu siguranță se va întâmpla asta, dacă totul urma să meargă bine, a îndrăznit el să adauge, dar nu mi-

a explicat mai multe.

Abia câteva zile mai târziu m-am lămurit mai bine, spre groaza mea. Eram atât de supărată pe tata, încât abia mă stăpâneam să nu izbucnesc de față cu el. Când l-a felicitat pe Michinaga de ziua lui, regentul l-a complimentat spunându-i că Tametoki îi putea oferi cel mai frumos dar dintre toate. „Desigur, Maria Ta, orice, orice îmi stă în putere" – parcă îl auzeam pe tata răspunzând. Michinaga i-a spus atunci că i-ar face plăcere ca autoarea lui Genji să vină la palat și să intre în suita împărătesei.

— Fiica ta ar putea s-o învețe multe lucruri pe fata mea, zicea tata că i-ar fi spus Michinaga. Iar împăratul va fi și el curios și va veni mai des pe la Shōshi, dacă la ea se vor citi povești demne de ascultat.

Lui Tametoki i se făcea o cinste atât de mare, încât tot ce-i mai rămânea de făcut era să se încline și să se retragă încuviințând spășit.

— Ești sigur că Michinaga nu era cherchelit când ți-a propus una ca asta? l-am întrebat pe tata de îndată ce a isprăvit să-mi dea vestea cea minunată.

Nu aveam de gând să par arțăgoasă, dar era singura cale prin care puteam să-mi ascund neliniștea.

— Nu încape îndoială că era cherchelit, mi-a răspuns tata, dar asta nu are nimic de-a face cu invitația pe care mi-a adresat-o cu toată seriozitatea.

— Trebuie să mă gândesc un timp, am zis eu.

— Dar la sfârșitul lunii te așteaptă la palat, a bombănit el.

— Cum? am țipat eu atunci. Este de-a dreptul revoltător – e imposibil – n-aș putea – nu – oare cum aș putea?

Iată! Lucrul pe care mi-l dorisem de când mă știam, dar la care încetasem să mai visez, străduindu-mă să mă conving că oricum nu mi s-ar fi potrivit, îmi pica acum din senin, direct în brațe. Nu, nu era doar o șansă la care să sper și pe care s-o fructific, nu era niciun

vis pentru care să mă rog fierbinte, ci o poruncă stăruitoare la care trebuia să dau un răspuns până la sfârșitul lunii. Simțeam că îmi plesnește capul. Trebuia să-mi părăsesc copilul! Grădina! M-am rugat cu râvnă să primesc un răgaz mai lung.

Și atunci, cinci zile mai târziu, reședința împărătească a ars din temelii. M-am trezit într-o dimineață în murmur de glasuri gălăgioase auzindu-se în depărtare. Un iz de fum umplea aerul înghețat. Tata și Nobunori se năpustiseră afară, amestecându-se prin mulțimea de oameni care se îndreptau spre palat, dar era prea târziu – nimeni nu se mai putea apropia de clădirile cuprinse de flăcări. Trei doamne din suita imperială și-au pierdut viața în clipa în care unul dintre acoperișuri s-a prăbușit deasupra lor. Slavă Domnului, împăratul și împărăteasa au scăpat teferi și s-au mutat în conacul lui Michinaga, de pe Strada a Treia, în partea de răsărit a orașului. Dar împăratul a căzut pradă unei descurajări atât de cumplite, încât am auzit că voia chiar să renunțe la tron. Se gândea pesemne că nenorocirile care nu mai conteneau erau menite să-i arate mânia divină ce se abătuse asupra lui.

Eu însămi m-am simțit vinovată. Mă rugasem să se întâmple ceva care să mă împiedice să plec de acasă și să-mi las copilul. La ce mă așteptam? Sigur că nu aveam puterea să mistui un palat cu temerile mele. Dar poate că în adâncul sufletului speram ca Michinaga să se răzgândească brusc și să spună:

— Dacă stau bine să mă gândesc, poveștile cu Genji sunt mai degrabă caraghioase, nu vreau ca împărăteasa să fie prin preajma celei care le-a născocit.

Oare una ca asta m-ar fi făcut fericită? mă întrebam.

— Da, șoptea o voce dinăuntrul meu. Poți să rămâi așa cum ești, fără să te desparți de copilul, de familia ta sau de grădina pe care o iubești atât de mult. Încet-încet ai să îmbătrânești liniștită, la masa ta de lucru, continuând să scrii și plăsmuind tot felul de aventuri pentru eroul tău cel chipeș.

Dar oare asta îmi doream cu adevărat? Voiam ca Michinaga să creadă că însemnările mele erau plictisitoare și nu merita să-și bată capul cu ele? Aproape m-am convins singură că aș fi fost mai fericită așa.

Bineînțeles că atunci când mă căzneam să cumpănesc lucrurile pe îndelete îmi era limpede că nu voiam să se întâmple așa. Cu toate că la început am fost stânjenită, în cele din urmă m-am obișnuit cu gândul că poveștile mele se răspândiseră printre oamenii de la palat și că însuși Michinaga le citea. M-am temut că atenția pe care o primeam avea să mă împiedice să scriu, dar nu a fost așa. Dimpotrivă, m-a ajutat să-l văd mai clar pe Genji. Totuși, îmi era teamă să mă duc la reședința imperială. Soțul meu mă convinsese că nu eram potrivită pentru fățărnicia și lipsa de respect față de chestiunile personale de la palat. Ascultând cum se plângea și prietena mea Saishō, mă cutremuram în fața imaginii întunecate pe care mi-o zugrăvea ea despre răutatea și ranchiuna care bântuiau apartamentele femeilor. Întâmplările pe care mi le povestise despre Michinaga mă îngrijorau și ele, deși, ținând cont de toate femeile frumoase cărora le făcea ochi dulci, nu mi-l închipuiam pe regent interesat de o văduvă bătrână ca mine, decât în calitate de scrib al lui Genji. Dar oare ce voia Michinaga de la Genji?

Gândurile mi se învălmășeau ba încoace, ba încolo, odată cu furtuna dezlănțuită care îmi pustia inima. Când mă uitam la copilă, eram hotărâtă să renunț mai degrabă la scris decât la ea. Apoi îl ascultam pe tata și tindeam să mă răzgândesc și să văd lucrurile din perspectiva lui. Ce onoare nesperată! Ce noroc uimitor! O văduvă searbădă de treizeci și trei de ani să primească un post pentru care toate femeile din țară și-ar fi dat și viața. O șansă de a vedea cu ochii mei viața privată a celor de viță nobilă, despre care îmi povestise soțul meu. O șansă de a-mi arunca privirea prin încăperile minunate ale apartamentelor împărătești, de a urmări dansurile, ceremoniile pe care până atunci îi rugasem mereu pe alții să mi le descrie. Mai

presus de toate, se cuvenea să privesc totul ca pe o șansă de a mă lăsa pătrunsă de atmosfera în care sălășluia Genji. Dacă priveam lucrurile din acest unghi, nu prea mai eram în stare să mă împotrivesc.

În orice caz, nici nu aș fi avut cum să mă împotrivesc.

Mi-am amintit ce mult mi-am plâns soarta când tata mi-a spus că urma să mă căsătoresc și apoi, încet-încet, mi-am revenit. Cu gândul la toate acestea, am scris:

Kazu naranu kokoro ni mi wo ba makasenedo mi ni shitagau wa kokoro narikeri

Soarta rămâne neclintită / la năzuința disperată a inimii. / Cel ce se supune sorții / își clădește o inimă nouă.

Pesemne că destinul meu era să intru în slujbă la curte.

M-am hotărât să nu mă împotrivesc. S-ar fi cuvenit să-mi sară inima din piept de bucurie dar, când colo, eram chinuită de emoțiile mele mistuitoare:

Kokoro dani ikanaru mi ni ka kanauramu omoishiredomo omoishirarezu

Este oare vreo soartă care să mulțumească inima? / Ce sper să se împlinească / mi-e teamă să-mi închipui aievea.

După incendiu n-au mai fost organizate nici ceremoniile și nici dansurile de sfârșit de an. Toți erau ocupați cu mutatul împăratului în conacul lui Michinaga de pe Strada a Treia. Pentru că lucrurile încă nu intraseră pe făgașul lor obișnuit, am putut să-mi amân intrarea la curte până în ultima zi a anului. Am sărbătorit cea de-a șasea aniversare a lui Katako cuprinși de febra pregătirilor.

Cărăușii soseau încărcați de suluri de mătase la care am cusut zile întregi și din care am făcut niște kimonouri minunate. Unele erau tivite și căptușite cu fire de mătase, altele erau subțiri, necăptușite.

Bătrâna noastră slujnică, Ume, se străduia să ne fie de ajutor, dar câteodată uita să înnoade ața și numai după ce coseam băgăm de seamă că tot tivul pe care ne trudiserăm să-l facem se destrăma. Alteori, cosea două fețe pe dos, așa încât noi trebuia să le desfacem și să le coasem din nou cum trebuie. Slujnicele mai tinere începuseră să-și piardă răbdarea cu ea. Spiritele se învolburau. Totul trebuia pregătit în cea mai mare grabă. Hainele erau apoi așezate în cutii de lemn de *paulownia,* care erau la rândul lor stivuite în sala mare.

Katako s-a lăsat și ea cuprinsă de febra pregătirilor. Când a văzut toate cutiile gata să fie duse la palat, m-a luat de mână și m-a întrebat:

— Pentru cine sunt toate hainele astea frumoase?

Atunci mi-am dat seama că încă nu înțelegea ce se petrece.

— Sunt pentru mama, i-am explicat. Merg în vizită la Maiestatea Sa, împărăteasa.

Copila era încântată. M-a rugat să o iau și pe ea s-o vadă pe împărăteasă. Eu am lăsat acul deoparte și am mângâiat-o pe creștet.

— De data asta nu te pot lua cu mine, i-am spus. Dar va veni și ziua ta, sunt încredințată.

Ca să-i mai alin dezamăgirea, am rugat-o pe una dintre slujnice să-i coasă un set de kimonouri din bucățile de mătase rămase nefolosite, care zăceau pe jos prin toată sala mare. A făcut un set și pentru fiica soției tatei, și cele două fetițe au început să se joace de-a curtea imperială. Cealaltă, mai mare puțin, ținea mereu morțiș să fie ea împărăteasa, iar Katako era cea care venea să o viziteze.

Firește, nu-și închipuia că aveam să lipsesc de lângă ea atât de multă vreme.

Plecarea mea a fost ca un vis. Amânasem clipa despărțirii cât putusem de mult, până în ultima zi a anului. Cu inima grea, mi-am luat rămas-bun de la soția tatei, de la frați și mai ales de la fetița mea. Tata m-a însoțit până la conacul de pe Strada a Treia de

Răsărit, unde locuia familia imperială în perioada reconstrucției palatului împăratului Ichijō. Cât timp stăpânul conacului fusese Kane'ie, tatăl lui Michinaga, casa a fost completată cu o aripă de vest – copie fidelă a Sălii Adierilor Răcoroase din palatul imperial. La vremea aceea, lumea îl cârtise pe Kane'ie pentru îndrăzneala sa fără margini – cel puțin așa îmi povestea mătușa. Dar poate că el avusese puterea să prevadă că nepotul său, Ichijō, care s-a născut la conac, avea să se reîntoarcă acolo într-o zi, în calitate de împărat.

Mărturisesc că la început am fost puțin dezamăgită din pricina faptului că nu mergeam la palat. Îmi imaginasem de atâtea ori că mă duceam acolo, după cele povestite de tata și de soțul meu. Am fi sosit pe la răsărit, trecând peste șanțul cu apă și intrând printr-una dintre porțile din zidul de apărare. Apoi, am fi coborât din trăsură și am fi mers pe jos printre clădirile maiestuoase și grădinile secrete din jurul palatului și am fi intrat pe porțile sale. Mai departe, am fi înaintat pe coridoarele și verandele reședinței imperiale, până în Sala Adierilor Răcoroase.

Însă nu a fost așa. Cu puțin înainte de prânz, am ajuns cu tata la conac. Era impunător pentru o reședință, e drept, dar nu avea nici șanț cu apă și nici zid de apărare. Ne-am lăsat trăsura într-un loc special destinat și am înaintat spre sala principală. Ne-a întâmpinat un șambelan de la biroul împărătesei, care i-a arătat tatei unde să-mi ducă lucrurile. Apoi mi-a făcut un semn să-l urmez. Fără nicio ceremonie. Ceea ce pentru familia mea era o clipă monumentală, pentru biroul imperial nu era decât intrarea în serviciu a încă unei slujnice. Mi-am coborât puțin evantaiul cel nou și i-am aruncat o privire tatei. Bine că ne luaserăm deja rămas-bun. M-am înclinat în fața lui, iar el s-a înclinat înspre șambelan:

— Nutresc speranța că nu vă va pricinui prea multe necazuri, a spus tata, politicos ca de obicei, deși cam de modă veche.

Grăbit să-și isprăvească îndatoririle în ceea ce mă privea, șambelanul a răspuns cu un simplu Hm. Tata s-a prefăcut că nu

bagă de seamă necuviința lui.

Slavă Domnului că aveam să mă întâlnesc în curând cu prietena mea Saishō, mi-am zis în gând. Mi-ar fi fost nespus de greu să încep o astfel de aventură fără să cunosc pe nimeni.

Cu evantaiul în dreptul feței, l-am urmat pe șambelan prin pasajele care legau clădirea principală de aripa de apus. Șambelanul schimba saluturi cu cei pe lângă care treceam, dar pe mine nu m-a prezentat nimănui. De fapt, nu mi-a adresat niciun cuvânt cât timp am mers împreună. Mă luptam să scap de simțământul că eram un copil neastâmpărat dus să fie pedepsit. Am ieșit din clădirea principală printr-un coridor care o lega de aripa vestică. Pe sub podeț curgea un pârâiaș, bolborosind în tihnă și neabătut de frig, tufișurile de pe marginea lui fiind tivite cu o pojghiță cristalină de gheață. Înăuntru, în clădirea principală, fusese îndeajuns de cald, cu toată lumea alergând încoace și-ncolo cu tot felul de treburi importante, dar aerul rece de pe coridorul de afară ne făcea răsuflarea să plutească în aburi înfrigurați. Așa am ajuns la apartamentele imperiale. De cum am zărit clădirea, am uitat totul de emoție. Prezența sfântă a împăratului și a împărătesei era copleșitoare.

Îl rugasem de atâtea ori pe soțul meu să-mi descrie această latură a palatului, încât mi-am dat seama că recunoșteam deja camerele și paravanele pictate pe lângă care treceam. Îmi spuneam că locul în care mă aflu nu e decât o copie, dar din câte vedeam în jurul meu, totul fusese reprodus cu mare atenție, până și picturile de pe ușile glisante. Doamnele pe care aveam să le întâlnesc după aceea mi-au povestit că se simțeau stânjenite în locul acela atât de familiar, dar cu toate acestea mai mic decât palatul și întru câtva diferit.

Am trecut pe sub un rând de streșini duble, încrețite, care umbreau veranda. Mi-am amintit că soțul meu îmi povestise că fuseseră construite în acest fel pentru ca împăratul să se poată bucura de ropotul ploii pe țigle. Îmi închipuiam că se auzea foarte

frumos, dar în după-amiaza aceea de iarnă streșinile joase întunecau veranda, împrumutându-i un aer trist. Iată și pictura grotescă descriind o legendă chinezească, despre care soțul meu pomenise adeseori. Înfățișa niște pescari cu brațe și picioare slăbănoage și alungite, care pescuiau pe stânci ascuțite, în largul unor mări învolburate. Lui Nobutaka i se părea ciudat că o asemenea pictură neobișnuită se află într-un loc de vază ca palatul imperial.

— Este genul de operă de artă care i-ar plăcea tatălui tău, mi-a spus el.

Șambelanul a deschis ușa glisată împodobită astfel și am pătruns în încăperile de nord, unde locuiau femeile ca mine. Pictura de pe interior era din cele obișnuite – câțiva pescari japonezi în bărcile lor, pe râul Uji. Auzeam deja murmur slab de voci feminine, întrerupte ici și colo de râsete. În întâmpinarea noastră a ieșit o doamnă mărunțică, mult mai tânără decât mine. Era îmbrăcată cu eleganță și avea un chip de porțelan – drăguț și puțin rotofei. I-am fost prezentată ca doamnă din suita de onoare a Maiestății Sale. Ea s-a recomandat Dainagon, însărcinată cu garderoba împărătesei. Numele ei mi-a atras atenția. Oare ea era nepoata lui Rinshi, cea despre care prietena mea îmi spusese că era favorita lui Michinaga de ceva vreme? Spre deosebire de șambelanul cel impasibil, ea s-a arătat foarte primitoare.

— Faima dumneavoastră a ajuns aici înaintea domniei voastre, mi-a spus ea după plecarea șambelanului. Ne bucurăm că ați hotărât să veniți alături de noi. Am auzit că o cunoașteți deja pe doamna Saishō. V-am pregătit un loc în aceeași cameră cu ea. Cutiile dumneavoastră vor fi așezate acolo de îndată ce vor ajunge.

În timp ce înaintam pe coridorul din afară, uși glisante se deschideau tainic, răspândind câte o undă de aer cald și parfumat din încăperile micuțe ale doamnelor care trăgeau cu ochiul, curioase să mă vadă. Doamna Dainagon îmi șoptea numele și legăturile lor de sânge pe măsură ce treceam pe lângă ele, dar nu ne-am oprit să

vorbim cu niciuna. Urma să fiu prezentată oficial puțin mai târziu.

— În seara aceasta, toate doamnele din suita Maiestății Sale împărăteasa sunt chemate să participe la ceremonia *tsuina* de alungare a demonilor molimei, m-a înștiințat călăuza mea. Va fi puțin neobișnuit, pentru că nu ne aflăm la palat, așa cum s-ar fi cuvenit, dar se va ține aici, în curtea principală, sub ochii Maiestății Sale împăratul. Apoi vânătorii de demoni se vor îndrepta către palat[77] pentru a relua ritualul. Dacă nu ați mai văzut niciodată această ceremonie (bineînțeles că nu o mai văzusem!), cred că o veți găsi interesantă. Conducătorul ceremoniei de anul acesta e tare priceput. Un tânăr care a câștigat mai multe întreceri de luptă vară trecută. Are un trup uimitor, dar, firește, în seara aceasta va fi îmbrăcat – haine negre peste pantaloni roșii și o mască înfiorătoare de aur, cu patru ochi. O să ne dea emoții când o să-și rotească sulița de jur-împrejur, înconjurându-și scutul uriaș.

Doamna Dainagon era așa de încântată, că pentru o clipă mi-am lăsat reținerea deoparte:

— Ceea ce îmi povestiți îmi amintește de un vechi ritual chinezesc din *Cartea riturilor*, am spus eu străduindu-mă să duc mai departe conversația.

Stăpâna hainelor împărătești mi-a aruncat o privire:

— Despre asta nu știu nimic, mi-a spus ea. La curtea noastră, ceremonia se săvârșește de trei sute de ani. Dar se poate să aveți dreptate. Am înțeles că sunteți foarte citită într-ale clasicilor chinezi.

Mi-am dat seama că vorbisem neîntrebată și am roșit. Cum se cădea să te angajezi într-o discuție aici? Voiam oare ca lumea să mă creadă o învățată? M-am pus la punct în gând, atrăgându-mi atenția să fiu mai atentă data viitoare. Era descurajant faptul că lumea

---

[77] Incendiul respectiv a distrus numai apartamentele imperiale - o parte din domeniul palatului. Marele pavilion de ceremonii a scăpat neatins de foc. (N. a.)

părea să-și fi făcut deja o părere despre mine prin prisma lui Genji. Mă întrebam oare ce gândeau.

Am ajuns în apartamentul pe care urma să-l împart cu Saishō. Aici doamna Dainagon s-a retras. Rămasă singură cu prietena mea, am început să plâng. Ultimele săptămâni nu fuseseră deloc ușoare.

În primele câteva săptămâni care au trecut de la sosirea mea la conac, m-am simțit ca un impostor. Viața doamnelor era guvernată de ritualurile vieții imperiale și simțeam străin de mine întreg ritmul îndatoririlor specifice. A durat o vreme până când m-am obișnuit cu faptul că în apartamentele împărătești nu existau toalete[78]. Era nevoie de puțină planificare și de atenție la cât de multe lichide beam.

În perioada aceea le-am fost prezentată oficial tuturor celorlalte doamne, precum și împărătesei Shōshi. Avea optsprezece ani. Mi-am adus aminte de spusele soțului meu, care îmi dezvăluise că avea un aer distins, chiar și la treisprezece ani, când devenise împărăteasă. Avusese dreptate – arăta o severitate mult peste vârsta ei. Într-adevăr, părea o stăpână căreia i se cuvenea totul. Cu delicatețe, m-a complimentat pentru scrierile mele și mi-a spus că abia așteaptă să asculte și alte aventuri de-ale lui Genji. Ba chiar mi-a mărturisit că o încântă în mod special elementele chinezești și m-a rugat s-o ajut să citească într-o zi niște poeme în chineză. Ce surpriză! Nu mă așteptam ca tânăra împărăteasă să fie înclinată spre studiul limbii chineze.

Nu știu ce m-aș fi făcut fără Saishō. Ea m-a învățat care erau doamnele demne de încredere și care îmi zâmbeau șerpește. Multe

---

[78] Pentru a respecta noțiunea de puritate rituală, în incinta reședinței imperiale nu se construiau elemente impure precum toaletele. Când era nevoie, slujitorii aduceau oale de noapte pe care, după aceea, le duceau imediat afară. (N. a.)

erau chiar drăguțe. M-am împrietenit cu Kodayū, Genshikibu, Miyagi no Jiju, Gosechi no Ben, Ukon, Kohyoe, Koemon, Muma și Yasurai, doamna de la Ise. Toate aveau un nume de slujnică imperială, iar pentru mine au ales Murasaki, pentru că acesta era personajul lor preferat din poveștile cu Genji.

Ceremoniile de Anul Nou au fost scurtate din pricină că nu ne aflam la palat, prin urmare am avut mai mult timp liber decât de obicei. Unele doamne au primit învoire să petreacă sărbătorile acasă, ceea ce ne-a oferit mai mult loc celor care am rămas în serviciu. Uneori eram nevoite să ne îmbrăcăm repede și să ne înfățișăm Maiestății Sale. Alteori, treceau lungi perioade de timp fără să avem nimic special de făcut, așa că ne petreceam vremea vorbind între noi. Cu acest prilej am ajuns să le cunosc mai bine pe unele dintre doamne. Una peste alta, viața pe care o duceam împreună era mai destinsă decât mă așteptasem. Vrăjită de noutatea situației în care mă aflam, nu aveam nici timpul și nici dispoziția să scriu despre Genji.

Prima oară l-am văzut pe împăratul Ichijō în cea dintâi seară pe care am petrecut-o acolo, cu prilejul ceremoniei de alungare a demonilor la care au participat toate doamnele din suita împărătesei. Grădina strălucea de luminile torțelor, în mijlocul cărora stătea însuși împăratul, cu o tobă zornăitoare în mână, pe care o învârtea cu înflăcărare. Zâmbea și părea binevoitor. Avea douăzeci și șase de ani. După acea primă seară, am avut privilegiul de a-l vedea de aproape ori de câte ori venea în apartamentele Maiestății Sale împărăteasa și întotdeauna i-am admirat pentru că erau o pereche atât de reușită.

Prinsă cu totul în mijlocul evenimentelor deosebite pe care le trăiam și absorbită de importanța de a fi în preajma maiestăților lor, aproape că am uitat de toate grijile. Nu mă așteptam să fiu atât de emoționată în prezența luminățiilor lor. Dar într-o bună dimineață, în suflet mi-a năvălit din nou spaima. Michinaga tocmai părăsea

apartamentele fiicei sale și, trecând cu privirea peste doamnele din suită, care stăteau cu capetele plecate în fața lui, ochii i s-au oprit asupra mea.

— A, fata lui Tametoki! a strigat el.

Eu am tresărit.

— De mult voiam să vorbesc cu tine.

Mi-a spus să-l aștept a doua zi la aceeași oră într-o încăpere numită Camera Demonului, dincolo de Sala Curtenilor. Încăperea își lua numele de la o pictură atârnată pe perete care înfățișa un demon chinezesc, dar mie mi s-a părut a fi semn rău. Mi-am dat seama că toate celelalte doamne reținuseră chemarea lui Michinaga și am stat retrasă toată ziua. După ce ne-am isprăvit datoria în seara aceea, am rămas trează lângă Saishō, frământându-mi cu înfrigurare mânecile kimonoului. Ce îmi povestise ea în trecut despre Michinaga nu era deloc de bun augur.

Saishō era uimită de faptul că Michinaga mă invitase atât de repede să-l întâlnesc între patru ochi. De obicei aștepta câteva luni până să cerceteze mai îndeaproape doamnele proaspăt intrate în suita fiicei sale. Mi-a mai spus că nu aveam de ce să mă simt rușinată, deoarece prin asta treceau aproape toate doamnele din serviciul împărătesc. Era una dintre neplăcerile vieții de la palat, pe care trebuia s-o luăm ca atare. Totuși, acum lucrurile stăteau mai bine decât înainte, mi-a mai povestit ea. Încercând să mă consoleze, mi-a spus că după ce-și potolea curiozitatea de început, Michinaga te lăsa apoi în pace. Doamnele povesteau despre întâlnirea cu el ca despre o inițiere. Iar faptul că eu aveam parte de ea mai repede decât celelalte nu putea fi decât un lucru demn de apreciat.

Am ascultat-o plină de neîncredere pe prietena mea, care vorbea atât de detașat. Era adevărat că femeile care își petreceau viața la curte deveneau indiferente. Pentru că nu reușeam să adorm, m-am ridicat și am scotocit după călimară:

Mi no uşa wa kokoro no uchi ni shitakite ima kokonoe zo omoimidaruru

Curtea mi-a vrăjit inima, / Dar soarta mea nefericită îmi pare acum bântuită de griji.

Dincolo de întuneric

Kuraki yori

Celelalte doamne nu își arătau lesne compasiunea. După cum îmi spusese Saishō, mi-am dat seama că în ochii lor era multă curiozitate și un strop de invidie. Oare ieșisem în evidență din cauza propunerii rapide a lui Michinaga? La vârsta mea? Poate că nu arătam atât de îngrozitor, dar, dacă aș fi fost o frumusețe, aș fi băgat, desigur, de seamă până atunci.

Ne-am trezit devreme, pentru că era rândul nostru să o ajutăm pe împărăteasă în dimineața aceea. Saishō se străduia să-mi dea curaj în timp ce slujnicele strângeau masa de dimineață. Se apropia vremea să mă îndrept spre Camera Demonului. M-a însoțit până în Sala Curtenilor și și-a pocnit degetele urându-mi noroc. Am deschis ușa glisantă și am intrat în cămăruță.

Nu era nimeni, așa că m-am așezat și mi-am aranjat poalele hainelor. Am început să mă joc cu evantaiul. M-am uitat cu atenție la eroul chinez care strivea cu carâmbul cizmei gâtul unui demon respingător. Îmi dădeam prea bine seama de faptul că nu era niciun paravan după care să mă pot ascunde. După aproape o jumătate de ceas, am auzit voci puternice apropiindu-se pe coridor și înăuntru și-a făcut apariția însuși Michinaga.

— Fata lui Tametoki! a surâs el. Ce bine că ni te-ai alăturat! Ce nume ți-ai ales? După una dintre doamnele lui Genji, bănuiesc?

— Mi se spune Murasaki, am glăsuit eu dregându-mi vocea.

— Aha, așa este. Mi-a spus împărăteasa. Murasaki. Foarte bine. Poveștile tale au făcut impresie aici, să știi.

I-am mulțumit.

— Nu e nevoie! mi-a spus el privindu-mă atât de pătrunzător, încât am roșit în spatele evantaiului. Genji al tău e un bărbat grozav. Cu adevărat strașnic.

Un asemenea compliment venit din partea regentului era deosebit de măgulitor, dar, sinceră să fiu, mă simțeam dezorientată. Nu știu precis la ce mă așteptam, dar sigur nu să-l ascult pe Michinaga lăudându-l pe Genji. Apoi m-a întrebat dacă auzisem de culegerea de poezii imperiale girată de împăratul retras Kazan și încheiată primăvara trecută.

— *Colecția de poezii culese*? am întrebat uimită.

Tata adusese acasă unul dintre primele exemplare și o citisem repede, deși numai una sau două poeme mi s-au părut demne de reținut. Încercam acum să mi le aduc aminte.

— Da, mi-a zis el. Prima antologie imperială apărută în ultimii cincizeci de ani. Sub îndrumarea lui Kintō, de la un capăt la celălalt. Menită să fie un apogeu de stil literar, o culegere a celor mai rafinate expresii cu miez poetic, toate adunate într-un singur volum. Kintō și Kazan se bizuie pe această colecție pentru a obține nemurirea literară. Și încă ceva, a adăugat el, știai că eu și Kintō suntem de-o seamă?

— A, într-adevăr? am întrebat eu, uluită de-a dreptul.

— Da, avem chiar și aceeași zi de naștere. Se pare că ne-a fost dat să fim potrivnici toată viața. După cum se vede, mie soarta mi-a zâmbit în activitatea la curte, iar lui ca poet. De obicei această împărțire merge foarte bine.

— De obicei, Excelență? am întrebat eu.

— Faima lui Kintō este de netăgăduit, a răspuns Michinaga. Îl admir și eu, împreună cu toți ceilalți. Problema este că…

Șovăia. De uimire, cred că mi-am coborât puțin evantaiul din

dreptul feței.

— Problema este că nu sunt întotdeauna de aceeași părere cu el privitor la ce anume face ca un poem să fie bun.

Tata avea un respect deosebit pentru Kintō, iar gândul că cineva ar fi putut îndrăzni să-i contrazică judecata poetică ar fi fost o adevărată erezie. Dar acum îl înfrunta însuși Michinaga.

— Am să-ți spun verde-n față, fiică a lui Tametoki, a continuat el, privindu-mă drept în ochi, astfel încât mi-am ridicat repede evantaiul la loc. Vremea mea este pe cale să apună. Dacă visele mele nu sunt doar o nălucă deșartă, atunci fetele mele vor aduce pe lume fii de împărați.

Eram năucită. Vorbea despre poezie sau de succesiune la tron? Și, oricum, de ce ar fi vorbit cu mine despre asemenea lucruri? Discuția era de-a dreptul ieșită din comun. După o vreme, Michinaga a întrebat ce părere am despre *Colecția de poezii culese.* Abia am îngăimat singurul poem pe care mi-l puteam aminti. În general, poemele din culegere erau scrise într-un stil vechi. Adevărul este că poetul Kintō avea o gândire tradițională, dar nici măcar nu zăbovisem să reflectez mai bine asupra acestui fapt când tata mi-a arătat prima dată culegerea. Ieșeau în evidență câteva poeme moderne, în special o poezie de-a lui Izumi Shikibu, pe care fusesem mirată s-o văd acolo, cunoscând reputația scandaloasă a autoarei.

La această observație, Michinaga s-a înflăcărat dintr-odată:

— Da! Da! mai că a strigat el. Întocmai cum spui! Am știut că tu vei înțelege!

Avântul lui începea să mă îngrijoreze. Pentru o clipă, am crezut chiar că voia să mă înșface. Dar, adânc preocupat de sine, a continuat să vorbească. Mi-a povestit că miezul problemelor sale cu Kintō îl reprezenta veșnica lor ceartă legată de operele literare care ar trebui să reprezinte veacul nostru – veacul Michinaga. Kintō pretindea că deține dreptul de a hotărî, din poziția sa de poet oficial al curții.

— Dar eu nu am fost de acord! a tunat Michinaga, făcându-mă să tresar din nou. Doar pentru că este cel mai venerat poet de la curte își arogă dreptul de a înțelege cel mai bine poezia. Într-o bună zi, după ce ne-am sfădit ca de obicei la o cupă de saké, Kintô s-a învoit să mă întrebe ce poeme mi se păreau potrivite pentru noua culegere. Înainte, nici măcar nu se sinchisise de părerea mea. Prin urmare, i-am spus că voi alege un singur poem, dacă se învoiește să-l prindă în antologie.

Abia atunci m-am luminat. Acesta era poemul care se remarca. Poemul lui Izumi Shikibu.

— Pe noi lumea ne va ține minte pentru poezia veacului nostru, mi-a spus mai departe Michinaga. Știu că așa este, la fel de bine cum știu să țin în mână frânele țării. Așa vom domni peste viitor – prin literatura noastră. Trebuie să păstrăm poemele care merită, nu doar pe cele cuminți, care îi plac lui Kintō, sau pe cele istețe, bazate pe jocuri de cuvinte. Kintō pare să fi uitat că poezia adevărată își trage seva din inima omului.

Tot vorbind despre rivalul său, Michinaga începuse să clocotească. Apoi s-a înmuiat din senin, devenind aproape melancolic.

— De-aș fi în stare să scriu și eu *waka,* a murmurat el. Dar știi, nu pot, nu am nici cea mai mică înclinație.

Am simțit că trebuie să mă împotrivesc și să-l complimentez cumva, dar m-a întrerupt cât ai zice pește.

— Nu, nu e nevoie, este purul adevăr. M-am obișnuit cu gândul și nici măcar nu-mi mai pasă. N-oi fi eu în stare să scriu poeme, dar știu foarte bine ce le face să fie bune. Da, sunt încredințat, cu toate că nimeni nu pare să ia în serios părerea mea. Împăratul retras mă urăște pentru că fratele meu l-a păcălit să renunțe la tron. Înțeleg foarte bine că l-a desemnat pe Kintō să alcătuiască antologia doar ca să-mi facă în ciudă. Bietul om crede că unui împărat i se cade să domnească. Și își închipuie că în felul acesta se răzbună. Eu nu scriu

waka decât dacă sunt beat de-a binelea, așa încât ei cred că nu am dreptul la o părere. Își închipuie că au pus stăpânire peste poezie – singurul colțișor pe care Michinaga nu-l poate controla.

Ajuns cu mărturisirile în acest punct, Michinaga m-a privit fățiș, aproape că s-a uitat prin mine, ca și cum s-ar fi căznit să zărească ceva nedeslușit în depărtare.

— Poate că au dreptate, a zis el mai departe. Dacă ar bănui cât de mult mă roade subiectul acesta, ar încerca și mai abitir să mă zdrobească. Mă iau la harță cu Kintō atunci când bem împreună, dar el crede că glumesc sau că-mi place să mă pun de-a curmezișul. Am fost nevoit să-mi ascund adevăratele gânduri pentru a putea avea fie și cea mai mică înrâurire asupra antologiei.

— *Dincolo de întuneric,* am șoptit eu.

— Da, poemul lui Izumi. Din toată culegerea, este singura poezie cu suflet. Când mi-ai spus poemul, am știut că tu înțelegi. De cum am citit poveștile tale, mi-am dat seama că poetul Kintō s-a înșelat. Poezia nu mai contează atât de mult.

Nu pricepeam unde bate regentul și nici ce s-ar fi cuvenit să spun. Mă fascinau însă emoțiile care se perindau pe chipul său. Iată un om căruia îi stă în putere orice, mi-am zis în sinea mea. Mi-am adus aminte să-mi ridic din nou evantaiul în dreptul feței.

— Genji este cel care va dăinui, mi-a spus el.

De uimire, mi-a alunecat iarăși evantaiul.

Buimăcită de întreaga întâlnire, nu am fost în stare decât să mă înclin până la podea în timp ce Michinaga se ridica și își strângea șireturile pălăriei. A ieșit din Camera Demonului valvârtej. După ce a plecat, m-am strecurat pe coridorul de nord, până în apartamentul meu.

M-am așezat cu ochii la grădina veștedă, unde trunchiurile copacilor fuseseră învelite în paie, în încercarea de a le apăra de frig. Pe pământ se vedeau încă urme de zăpadă. În acel an primăvara se lăsa așteptată, iar prunii nu dădeau încă semne să înflorească.

Saishō m-a trezit din visarea aceasta singuratică în clipa în care s-a întors în cameră.

Și-a cerut iertare. Era limpede că interpretase greșit tăcerea mea, de vreme ce a îndrăznit să întrebe dacă a fost chiar așa de îngrozitor. Cum aș fi putut să-i explic mai bine de ce anume fusese atât de neobișnuită întâlnirea mea cu Michinaga? M-am codit, aruncând fără încetare cărbuni în *hibachi*.

— Nu a fost deloc ce-ți închipui tu, i-am spus într-un târziu. Michinaga nu m-a atins nici măcar cu un deget. Firește că mă așteptam să o facă, dar a fost cât se poate de curtenitor.

Saishō a rămas cu gura căscată.

— Și atunci, a întrebat ea în cele din urmă, ce te frământă?

— Michinaga vrea să fie Genji, am răspuns eu încercând să schițez un zâmbet. Vrea ca aceia care vor citi poveștile lui Genji după noi să creadă că au fost inspirate din domnia glorioasă a lui Michinaga.

— Michinaga să fie Genji? a întrebat Saishō, nevenindu-i să creadă. Să fie el cel mai sensibil cuceritor din lume? s-a strâmbat ea. Ai văzut vreodată cum arată poemele lui? Se ferește de poezie cât poate și compune numai dacă este cherchelit de-a binelea, dar chiar și atunci nu scrie decât poeme pe care e limpede că și le pregătește dinainte.

— Da, am încuviințat eu cu glas mic. Știe foarte bine că nu e un poet bun. Se măsoară mereu cu Kintō și bineînțeles că pierde lupta. Știi ce mi s-a părut cel mai ciudat? mi-am amintit eu din senin. Am discutat cu Michinaga fără să am avantajul nici unui paravan. Și nu știu din ce motiv, am uitat uneori să-mi acopăr fața cu evantaiul. M-am simțit ca într-o altă lume, ca în Echizen, unde regulile obișnuite de conduită nu mai au nicio importanță.

Saishō a încercat să-și ascundă surprinderea, dar știu că găsea această mărturisire a apropierii mele de Michinaga chiar mai

năucitoare decât întâlnirea fizică pe care și-o închipuise la început.

— Când mi-a venit mie rândul să mă întâlnesc cu Michinaga, a zis ea cu blândețe, era întuneric. Cel puțin nu mi-a văzut fața nicio clipă.

După părerea ei, eu suferisem, din partea lui Michinaga, o întinare cu mult mai dăunătoare decât intimitățile pe care alte doamne fuseseră nevoite să le îndure cu el.

Nu a fost singura dată când m-a chemat Michinaga. La aproape zece zile după aceea mi-a poruncit să merg în apartamentele sale târziu în noapte, când era destul de bine cherchelit. De această dată s-a purtat așa cum se purta de obicei cu doamnele din serviciul imperial. Foc și pară de mânie, m-am înapoiat furioasă în camera mea.

Saishō a avut îndrăzneala să-mi spună că se simte ușurată.

— Nu era firesc să vă purtați așa unul cu celălalt, a declarat ea. Să vorbiți îndelung față în față.

Am sfârșit prin a ne certa, iar eu am fost atât de supărată, încât a doua zi m-am întors acasă.

Mi-au ajuns la urechi șușoteli care spuneau că nu era de bun-gust să mă întorc acasă atât de devreme, dar mie mi se părea că trecuse un veac de când plecasem. Mi-au dat lacrimile de bucurie când mi-am văzut fetița și am început să mă îngrijesc de ea într-un fel cu totul nou. Îi acordam întreaga mea atenție. În fiecare zi aveam lecții de scriere și de citire și îi făceam pe plac jucându-ne ore întregi de-a potrivitul scoicilor.

Cineva ne dăruise un set foarte frumos de trei sute șaizeci de cochilii lustruite, pictate pe interior cu scene perechi. Katako ajunsese să observe cu un ochi nemaipomenit de ager striațiile naturale apărute pe spatele jumătăților de cochilie – toate par izbitor de asemănătoare, dar nu se potrivesc decât cu perechea lor. Era în al nouălea cer când alegea perechea, potrivind-o bine, cu un clic, de cealaltă jumătate pe care o ținea în mânecă. Abia stăpânindu-și un

zâmbet ștrengăresc de mulțumire, mi le arăta pe amândouă, ca dovadă că într-adevăr găsise o pereche. Cu greu se abținea să nu-mi arate ce cochilie să aleg atunci când era rândul meu și bâjbâiam. Știa că de fiecare dată când greșeam, colecția ei de perechi se mărea. Mă amuzam să o văd mușcându-și limba ca să nu-mi dezvăluie răspunsul.

M-am jucat cu ea ore întregi, dar tot nu m-am liniștit. Îmi dădeam seama că fetița mea începea să înțeleagă că nu mă întorsesem acasă de tot. La un moment dat, trebuia să mă reîntorc la palat.

Kuraki yori kuraki michi ni zo irinubeki haruka ni terase yama no ba no tsuki

Dincolo de întuneric / O cale și mai întunecată se cade să apuc. / Lună depărtată, din vârful muntelui, / Luminează-mi drumul.

În minte îmi răsunau neîncetat cuvintele lui Izumi. Dincolo de întuneric și eu apucasem o cale mai întunecată, dar nu vedeam deloc luna. Ce să fac? Știam că nu puteam zăbovi prea mult acasă, iar tata stătea ca pe ace din pricină că mă întorsesem atât de repede. Dacă i-aș fi spus despre discuțiile cu Michinaga, nu i-ar fi venit să-și creadă urechilor. Nici nu știu ce l-ar fi supărat mai mult: gândul că regentul mă trata ca pe oricare altă slujnică gata să răspundă capriciilor sale sau faptul că, în adâncul inimii, Michinaga disprețuia părerea lui Kintō despre poezie. Oricum, tata ar fi fost din cale-afară de dezamăgit.

Gândurile îmi erau încâlcite cu totul. Mai mult, mi se părea că la palat mă înstrăinasem tocmai de cei care îmi arătaseră cea mai caldă bunătate. Nefericita de mine! Singura mea alinare era să-mi petrec timpul în compania copilei, făcând împreună lecții sau ascultându-i gânguritul.

Noaptea mă gândeam la ce îmi spusese Michinaga. Mi se părea

că avea puterea să înfăptuiască tot ce-și punea în gând. Când în sfârșit l-am văzut atât de aproape de mine, după ce-l urmărisem de departe ani de-a rândul, mi s-a părut mai degrabă o forță a naturii decât un om. În prezența lui Michinaga te simțeai ca zguduit de cutremur sau ca în fața apelor umflate ale râului Kamo în sezonul ploios. Erai de-a dreptul copleșit.

Michinaga era o persoană extraordinară, într-un fel pe care înainte nu mi-l puteam decât închipui. Mă uimea faptul că stăruise ca admirabilul poem al lui Izumi să fie inclus în antologia lui Kintō. Când te gândești că el și Kintō aveau păreri atât de deosebite despre poezie! Pe Kintō îl știam de o viață, fiind un susținător și prieten credincios de-al tatei. Niciodată nu mi-ar fi trecut prin minte să-i pun la îndoială gustul poetic. Cu toate acestea, mărturisesc că îi dădeam dreptate lui Michinaga. Dacă judecai limpede scrierile lui Kintō, atunci înțelegeai că erau mai potrivite să însoțească desenele de pe paravanele pictate decât să miște inimi.

Michinaga îmi trezise curiozitatea, așa că am împrumutat exemplarul tatei din *Colecția de poezii culese* și am recitit-o. Cei mai mulți erau poeți oficiali, care se căzniseră să scrie poezii meșteșugite. Kintō se străduise să creeze o legătură între opera sa și clasica antologie *Kokinshu,* care conținea cele mai reușite poeme ale veacului său, întru gloria domniei împăratului Daigo. Pornind de la acest reper, *Poeziile culese* de Kintō și Kazan erau menite să dobândească aceeași însemnătate peste timp, dar dacă puneai cele două antologii una lângă alta, era cu neputință să nu simți că poeziile culese de Kintō erau doar ecouri stinse ale trecutului.

Existau, desigur, și poeme care se deosebeau. Tatei îi plăceau mai ales cele scrise de Yoshitada, care aveau subiecte bizare ca „pânza de păianjen” sau „pelinul”. Era încredințat că el îl convinsese pe Kintō să le aleagă. Unii îl disprețuiau pe Yoshitada, considerându-l nebun de legat, și lumea îl ocolea la concursurile de poezie organizate la curte. Eu însă mă întrebam cum de avusese totuși

Kintō îndrăzneala să cuprindă în antologia lui poemele lui Yoshitada. Privite dintr-un alt unghi, poeziile cu pricina se distingeau mai mult prin bizarerie decât prin frumusețe sau adâncime.

Am scos de pe raft copia mea ferfenițită din *Waka vechi și noi* și am citit încă o dată prefața lui Ki no Tsurayuki la această antologie clasică. În familia noastră ne mândream nespus cu faptul că stră-străbunicul meu, Kanesuke, prieten apropiat al lui Tsurayuki, îl ajutase să aleagă poemele din colecție. Primele cuvinte pe care le-am citit la începutul acestei lucrări vechi m-au ajutat să înțeleg mai limpede prin ce se deosebeau cele două antologii. Tsurayuki spunea: „Poezia japoneză își trage seva din inima omenească, de unde cuvintele se desfac asemenea unor flori. Înrădăcinați în lumea aceasta, trecem prin multe și ne mărturisim trăirile cu ajutorul cuvintelor din poemele noastre".

Mi-am amintit apoi vechile scrieri despre poezia chineză clasică, pe care le citisem în biblioteca tatei. În ele apărea mereu neștirbită ideea că imboldul poetic trebuie să-și aibă rădăcinile în natură, nu în arta de dragul artei. „Cioplit de gândaci în lemn" – așa numea unul dintre cărturari operele mult prea elaborate ale contemporanilor săi.

Cuvintele lui Michinaga îmi răsunau încă în minte:

— Așa vom domni peste viitor – cu literatura noastră. Kintō a uitat că poezia adevărată își trage seva din inima omului.

La vremea aceea nici măcar nu îndrăzneam să mă gândesc la ce-mi spusese regentul în continuare: poezia nu mai conta așa de mult după apariția lui Genji.

Ape zăgăzuite

Odae no mizu

Gândul că trebuia să mă întorc la palat mă umplea de groază, dar în fiecare zi primeam scrisori de la cei rămași la curte, care mă întrebau cum mă simt sau dacă urma să mă întorc înainte de vremea cireșilor înfloriți. Curând după ce am fugit înapoi acasă, Michinaga a oferit un spectacol de curse de cai la conacul soției sale. Cineva mi-a scris că invitatul de onoare fusese împăratul Kazan, care gusta din plin astfel de evenimente. M-a uimit din nou șiretenia lui Michinaga. Dacă vrei să-l câștigi de partea ta pe cel care îți poartă ranchiună, cea mai bună cale este să-l măgulești.

Pentru cineva care devenise călugăr budist, Kazan se bucura de cursele de cai cu o plăcere mult prea lumească. Nu încăpea nicio îndoială – Michinaga își dădea bine seama că spectacolul călugărilor chiuind de bucurie după victoria echipei lor îl punea pe Kazan într-o lumină proastă. Regentul i-a oferit fostului împărat o mulțime de daruri, printre care și unul foarte prețios – un cal multicolor din sidef. Mai mult, la întoarcere l-a condus el însuși pe Kazan până acasă. Astfel Michinaga și-a câștigat prestigiul de a fi fost onorat la petrecerea lui cu prezența unei fețe împărătești. La rândul său, Kazan a fost atât de încântat de darurile primite, încât dușmănia lui îndârjită față de Michinaga a început să se mai înmoaie. Regentul a avut satisfacția de a-i fi intrat în grații bătrânului împărat orgolios, dar, în același timp, și de a-l fi făcut să pară puțin caraghios.

Am auzit apoi că împăratul Kazan pregătea o luptă de cocoși la reședința sa, la care erau așteptați toți tinerii cu sânge albastru ori de viță nobilă. Spre surprinderea mea, Nobunori a reușit să facă rost de o invitație. S-au stabilit echipele, iar băieții s-au răspândit prin sate în căutare de păsări zdravene, sfădindu-se pe cocoșii buni de

luptă. Kazan îl îndrăgea mult pe fiul său, al Cincilea Prinț, dar nu prea îl avea la suflet pe Cel de-al Șaselea. Cei doi prinți se aflau în tabere potrivnice. Kazan s-a străduit să aleagă cei mai buni cocoși pentru tabăra de Stânga, pentru Cel de-al Cincilea Prinț. Însă în ziua întrecerii, băieții din Dreapta au câștigat întrecere după întrecere. Fratele meu mi-a povestit că, spre bucuria ascunsă a unora, Kazan a izbucnit furios, întinând astfel spiritul de voie bună al evenimentului pe care se străduise atât de mult să-l pregătească.

Nobunori mi-a povestit amănuntele luptelor de cocoși când s-a întors de la conacul lui Kazan, vrăjit de încleștarea păsărilor, de compania elegantă și de râul de saké care a curs în voie. Noi nu am fost niciodată apropiați ca frate și soră, dar în seara aceea Nobu a zăbovit în fața paravanului meu, părând să-și aleagă cuvintele potrivite pentru a-mi spune ce avea pe suflet.

— Nu ți-e dor de curte? și-a luat el inima în dinți și m-a întrebat. Nu te plictisești acasă, când ai putea să te întorci la palat?

Nu aveam de gând să-i mărturisesc de ce plecasem de la palat, dar fratele meu înțelegea ce simt. Da, eram puțin dezamăgită, simțindu-mă departe de viața imperială, în ciuda tuturor neajunsurilor ei. Fără voia mea, gândurile îmi fugeau uneori înapoi în apartamentele împărătești. Încet-încet, Nobunori își dădea seama că îi era mult mai bine și lui de când sora sa intrase în serviciu la palat. Eram biletul lui de intrare la întreceri, lupte de cocoși, sărbători udate cu vin, la care altminteri nu ar fi fost invitat niciodată.

La scurtă vreme după aceea, am primit o misivă de la doamna Miya no Ben, care mă întreba când aveam de gând să mă întorc, îmi scria:

Uki koto wo omoimidarete aoyagi no ito hisashiku mo narinikeru kana

Mâhnită de ceea ce ți s-a întâmplat / Lipsești de mult timp / Până și

ramurile sălciilor plângătoare s-au încâlcit.

M-am gândit îndelung înainte să-mi compun răspunsul, împrumutând imaginea sălciilor:

Tsurezure to nagame furu hi wa aoyagi no itodo uki yo ni midarete zo furu

Ploaia curge șiroaie, / Zilele se preling. / Gândurile-mi triste încâlcite sunt / Ca ramurile de salcie plângătoare.

Cred că exageram, dar numai puțin. Începea totuși să-mi fie dor de viața la palat.

În toiul anotimpului cireșilor înfloriți, tata a fost invitat la o sărbătoare a florilor, acasă la Michinaga, unde se instalase vremelnic palatul. Mi-a povestit că pregătirile pentru ca împăratul și împărăteasa să se poată muta înapoi la palatul Ichijō erau aproape gata. Urmau să se mute înapoi peste o lună.

— Apartamentele de acolo sunt mult mai mari, m-a certat tata. N-ai să te mai poți plânge că este prea aglomerat și să folosești asta drept scuză ca să stai departe de însărcinările de la palat. Să știi că multă lume mă întreabă când ai de gând să te întorci. A venit până și o doamnă care mi-a spus că speră să nu mai fi supărată pe ea. Mi-a vorbit întruna, nu se mai oprea, așa că nici n-am ascultat-o până la capăt, dar am înțeles ce voia să zică. Ai suferit o nefericire acolo, asta este. Nu, n-am să te întreb ce s-a întâmplat. (Tata și-a fluturat mâna, ca și cum ar fi vrut să se apere de scuzele mele.) Nu are importanță. Adevărul este că indiferent ce a fost, nimeni nu are o părere rea despre tine și toată lumea îți simte lipsa. Și-a coborât apoi glasul într-o șoaptă gravă: Până și Michinaga m-a tras deoparte și mi-a spus că speră să revii în serviciul fiicei sale, acum că întreaga curte se întoarce la palat. Fuji, Michinaga însuși a băgat de seamă că

lipsești!

Sinceritatea tatei mi-a furat un zâmbet. Cât de uluit ar fi fost să audă ce spusese Michinaga despre Genji.

Dar înțelegeam că venise timpul să mă întorc. Cum-necum trebuia să fac pace cu Saishō. I-am scris următoarea poezie, să văd dacă uitase de cearta noastră:

Tojitarishi iwama no kouri uchitokeba odae no mizu mo kage mieji ya wa

Înghețată între stânci / De s-ar topi apa zăgăzuită / Mi-ar prinde chipul în oglinda-i.

Era aceeași metaforă pe care o folosisem când mă curta Nobutaka. Nu conta. Nu-mi vine în minte nicio imagine mai bună decât gheața atunci când două persoane sunt supărate, dar cel puțin gheața se poate topi. Dacă Saishō avea să-mi răspundă, atunci mă întorceam și eu, spășită, împreună cu celelalte doamne de la curte, care urmau să-și reia serviciul după redeschiderea palatului Ichijō.

Nu am așteptat mult. A doua zi, un tânăr fermecător a sosit la noi cu o ramură de cireș de munte într-o beție de flori care au lăsat o dâră bogată de petale în urma lor. De creangă era atârnat următorul poem de la Saishō:

> *Miyamabe no hana fukimagau tanikaze ni musubishi mizu mo tokezarame ya wa*
>
> *Când suflă vântul din vale / Și scutură florile de pe coastă / Apele legate se topesc și ele.*

Ce hoață era.

Aluzia ei isteață m-a făcut să zâmbesc fără voie.[79] Florile începuseră deja să se scuture.

M-am întors la îndatoririle mele în noile apartamente din palatul Ichijō în prima lună de vară, împreună cu alte doamne care-și luaseră un răgaz mai îndelungat. Vara este un anotimp periculos. Niciodată nu o lăsam pe fiica mea să iasă afară din casă, fiindu-mi teamă de demonii molimei care lâncezeau în aburii clisoși din jurul capitalei. Când am plecat, Katako s-a cufundat într-o tristețe cu neputință de alinat. Credea că nu aveam să mă mai întorc niciodată. Am încercat să o mângâi, dar ea s-a agățat de mine cu și mai multă putere. Nu încape nicio îndoială că auzise lumea vorbind despre molimă ca fiind un semn pentru Sfârșitul Veacului Legii lui Buddha. Nu puțini erau cei care chiar credeau că lumea urma să se sfârșească în războaie și prăpăd. Pesemne că fata mea ascultase pe cineva citind descrierile grafice ale lui Genshin despre iad și sunt sigură că asta i-a sporit groaza în clipa în care a văzut că plec. Mă cutremuram când mă gândeam ce imagini cumplite se țeseau în mintea unui copil sensibil de șase ani.

Preotul Genshin era peste tot, propovăduind mântuirea. Lumea este atât de putredă, spunea el, încât nu avem cum să ne mai salvăm prin puterile noastre. Dintr-un fruct stricat, ce altceva să iasă decât muște și viermi? Singura speranță este să ne rugăm pentru renașterea noastră în Pământul Pur al lui Buddha Amida. Căci numai de acolo vor putea sufletele noastre să purceadă spre lumină.

Familia verișoarei mele începuse să ia aminte la predicile bătrânului preot. Firește că acolo ascultase Katako predicile cu

---

[79] Verbele *musubu* și *tokeru,* care în poem se referă la apa „înghețată" și „topită", au și alte două sensuri: „legată" și „dezlegată". întrucât kimonourile sunt legate cu brâu, poemul poate fi citit și cu înțelesul de „vei fi iarăși dezvelită de haine". (N. a.)

pricina. Mai târziu am aflat că și Trandafir Domnesc se convertise la credința lui Genshin.

Întoarsă la palat, viața mea nu a fost nicidecum plăcută. Nu-mi venea să cred ce zvonuri răspândeau unele femei despre mine. Eram nespus de atentă să nu ies în evidență în niciun fel, și, cu toate acestea, câteva doamne mă sfătuiau, nemulțumite, să fiu mai grijulie și să nu-mi dau atâtea aere. Oare credeau că mie îmi făcea plăcere să mă tot cheme Michinaga în toiul nopții? își închipuiau cumva că aveam de ales? Soțul meu mă cunoștea bine și de aceea era încredințat că viața la palat nu mi se potrivea. Poate că nu eram eu cea mai cuviincioasă ființă, dar era strigător la cer să fiu arătată cu degetul sub pretextul că aș fi avut nasul pe sus, fiindcă nu eram deloc așa.

Warinashi ya hito koso hito to iwazarame mizukara mi wo ya omoisutsubeki

De necrezut! / Nu mă văd ca pe una de-a lor, / Dar se așteaptă să mă dau bătută și să mă fac una cu pământul?

Nu aveam pe nimeni căruia să-i mărturisesc nefericirea că nu mă simțeam în apele mele acolo. Tata nu ar fi înțeles, iar Saishō și alte câteva prietene m-au sfătuit să nu bag în seamă toate răutățile, așa cum făcuseră și ele.

— Te invidiază, atâta tot, îmi zicea Saishō despre cele care mă vorbeau pe la spate de fiecare dată când eram chemată la Michinaga. Ar trebui să te bucuri.

Ea vedea în invidia celorlalți un motiv de a te simți mai bun decât ei.

Știam că nu era bine să-i tot scriu lui Trandafir Domnesc, abătându-i atenția de la îndatoririle ei de măicuță, dar simțeam că o iau razna dacă rupeam legăturile cu lumea din afara palatului și

ajungeam să cred, în schimb, că aceasta era singura lume care conta. Eram înconjurată de oameni pentru care nimic altceva nu mai exista.

Într-o după-amiază stăteam și îmi vedeam de tristețea mea, când Saishō mi-a întrerupt gândurile întrebându-mă pe neașteptate dacă viața la palat mă ajuta să scriu despre Genji. A fost ca și cum ar fi aruncat cu apă rece peste mine. Când am aflat întâia oară că urma să vin la palat, primul meu gând a fost că lucrul acesta îmi va fi de folos pentru scrierile mele. Și, într-adevăr, era exact așa cum îmi imaginasem, se dovedea că era mult mai bine să poți descrie anumite detalii ale vieții la palat după ce le-ai văzut cu ochii tăi. Dar, una peste alta, eram dezamăgită de cât de meschină putea fi viața între zidurile împărătești. Lumea lui Genji era mai distinsă decât cea reală. Între timp, Michinaga mă trăgea mereu de mânecă, îndemnându-mă să scriu și mai multe povești care să fie citite în apartamentele împărătesei, în speranța că astfel îl va convinge pe împărat să petreacă mai mult timp acolo. Aveam impresia că Michinaga îl vedea pe Genji ca pe o momeală. Toate acestea nu-mi ușurau deloc munca.

Dar, de fiecare dată când mă gândeam că viața la palat era un chin și că nu o mai puteam îndura, se găsea mereu cineva care să-mi spună câte un cuvânt cum nu se poate mai binevoitor. Îmi dădeam seama că într-un timp scurt îmi făcusem și prieteni și că pe zgripțuroaicele cu limba înveninată, care se simțeau datoare să toace mărunt fiecare nou-venită în moara lor de bârfe, le numărai de fapt pe degetele de la o mână. Mă închisesem în camera mea și nu mai voiam să dau ochii cu nimeni, când, în cea de-a cincea zi a lunii a cincea, doamna Koshōshō mi-a trimis un glob înmiresmat, împreună cu următorul poem:

Shinobitsuru ne zo arawaruru ayamegusa iivanu ni kuchite

yaminubekereba

De nu sunt ofilite, căutăm mereu rădăcinile de irişi ascunse în mâlul iazului. / De nu sunt ofilite, glasurile noastre trebuie să iasă la lumină şi să vorbească pentru tine.

Bunătatea ei mi-a înmuiat inima şi mi-a întărit hotărârea de a nu mă lăsa doborâtă de câteva jigniri primite pe nedrept. Ca răspuns i-am trimis următorul poem:

> *Kyou wa kaku hikikeru mono wo ayamegusa waga migakure ni nurewataritsuru*
>
> *Înmuiată în lacrimi de mulţumire, deopotrivă cu inşii, / M-ai scos astăzi la lumină din ascunzătoarea în care ne furişaserăm.*

Împărăteasa mă felicita pentru poveştile al căror personaj era Genji. Începeam să pricep că duşmănia pe care mi-o arătau anumite doamne era pricinuită mai degrabă de invidia lor pentru faptul că intrasem în graţiile împărătesei decât de atitudinea tatălui ei. Într-o zi ploioasă din luna a şasea, Michinaga a trecut pe la Shōshi şi a băgat de seamă că Maiestatea Sa avea o poveste cu Genji. După ce a isprăvit cu replicile obişnuite, a luat o foaie de hârtie pe care erau desenate nişte prune şi a scris:

> *Sukimono to na ni shi tatereba miru hito no orade suguru wa araji to zo omou*
>
> *Se ştie că e acră, / Dar cine vede aşa o prună / Neîndoios o va lua în seamă.*

Aşadar, mi-am zis în sinea mea, poate foarte bine să încropească versuri inteligente. Am râs împreună cu toate celelalte la auzul unui asemenea de poem, dar am rămas trăsnită, cum nu mai fusesem niciodată în viaţa mea, când a venit şi mi l-a întins mie. Trebuia

totuși să-i răspund, altfel aveam să fiu luată de caraghioasă. Ce bine că mă pricepeam la astfel de lucruri! Răspunsul mi-a răsărit în minte cât ai clipi. Am luat pensula și am scris:

Hito ni mada orareru mono wo tare ka kono sukimono zo to ua kuchinarashikemu

Cum de poate fi cineva încredințat că pruna este acră / Dacă fructul nici măcar nu i-a atins vreodată buzele?

Cuprinsă de emoții, i-am înmânat răspunsul meu lui Saishō, ca să-l citească ea pentru mine. A început să recite, dar s-a oprit puțin înainte de ultimul vers. Se auzeau picurii de ploaie, ceea ce-mi spunea că se lăsase o tăcere adâncă. Când a încheiat, toată lumea a izbucnit în râs. Chiar și împărăteasa și-a acoperit gura cu mâneca și a spus:

— Te-a întrecut, tată.

Michinaga zâmbea și el. Era limpede că-i plăceau schimburile de poezii.

Saishō radia cu toată ființa către mine, ca și cum mi-ar fi spus „Vezi, nu e rău să îți dai frâu liber uneori”. Era prima dată când nu mi s-a mai părut că ținta râsetelor eram eu. Și mi-a încolțit în minte gândul că poate era loc și pentru mine în lumea aceasta împărătească.

Doamna însemnărilor de căpătâi

Sei Shōnagon

De obicei, în suita privată a împărătesei de la palatul Ichijō erau în jur de treizeci de doamne. Apartamentele erau neîncăpătoare, iar de intimitate nici nu putea fi vorba. Se întâmpla adesea ca mai

multe femei să se afle, concomitent, în perioada impură a lunii. Își luau liber împreună, așa încât cele rămase în locul lor nu mai pridideau cu îndatoririle, de două ori mai multe decât de obicei. Iar în zilele în care era de bun augur să-ți speli părul, bineînțeles că toate se înghesuiau s-o facă. Într-o gospodărie cu două-trei femei nu ar fi fost o corvoadă prea mare, dar fiind vorba despre treizeci de doamne se strângea un volum impresionant de păr care trebuia spălat. Îmi părea rău de ele, dar slujnicele noastre nu reușeau niciodată să se spele pe cap în zilele norocoase, pentru că erau nevoite să ne ajute pe noi.

Iarna mi se părea un adevărat supliciu. Părul se usca foarte greu și rămâneam toată ziua înghețată, cu un văl rece și jilav pe spate. Dar era plăcut când afară era arșiță, mai ales în cea de-a șaptea zi a lunii a șaptea. Era ziua când copiii se rugau să fie senin, pentru ca păsările coțofene să-și poată făuri podul spre cer pentru sărbătoarea Tanabata. Noi ne rugam să nu plouă, ca să ni se usuce părul mai repede.

În prima Tanabata pe care am petrecut-o la palat, m-am trezit în zori împreună cu celelalte doamne ca să ne pregătim și, cu ajutorul slujnicelor, să ducem la bun sfârșit toată această corvoadă. Împărăteasa își spălase și ea părul în ziua aceea, dar bine ascunsă în apartamentele sale, însoțită de o mână de doamne mai apropiate din suita personală. Noi, celelalte, ne soream leneșe, pieptănându-ne părul să se usuce, îmbrăcate neoficial. Vara era pe sfârșite, dar în ziua aceea era o arșiță cumplită și încă purtam cămășile albe, diafane peste pantaloni lungi. Niciodată nu mi-a plăcut portul acesta. Necazul este că prin țesătura aceea se văd și sânii, și buricul și nu sunt foarte multe femei care să aibă un buric arătos.

Câteva doamne se adunaseră într-un colț al verandei dinspre apus. Mi-am făcut loc și eu într-acolo, curioasă să aflu ce le atrăsese atenția. În grădină stătea o femeie pe care nu o mai văzusem înainte. Era mică de statură și subțire, cu trăsături tăioase. Avea niște haine

decolorate, iar părul lung, ușor ondulat și pe jumătate încărunțit, îl purta legat la spate. Își ținea spinarea foarte dreaptă, așa cum fac uneori persoanele mărunte, și vorbea cu mare însuflețire. Câteva doamne păreau s-o cunoască. În spatele meu a apărut doamna Koshōshō. Am întrebat-o cine e femeia aceea.

— Este Sei Shōnagon, m-a lămurit ea. Cea care s-a aflat în serviciul răposatei împărătese și a scris însemnările de căpătâi acum câțiva ani. Cu siguranță ai văzut cartea – a făcut mare vâlvă la curte.

— O! am șoptit eu. Și acum în serviciul cui se află?

— Al nimănui. După ce i-a murit și cea de-a doua stăpână, nu s-a mai găsit niciun loc pentru ea. A fost atât de apropiată de împărăteasa Teishi și de Korechika, încât toată lumea care dorește să rămână în grațiile lui Michinaga o ocolește. Păcat. Locuiește singură și lumea spune că s-a schimbat.

M-am uitat la micuța femeie plină de viață care fermecase întregul grup cu vorbele ei și am șovăit. Am încercat să-mi închipui cum m-aș simți eu dacă ar fi să am o soartă nefericită ca a ei. Aș avea oare curajul să vin în vizită la curtea dușmanilor mei? Mă îndoiesc. Mai degrabă m-aș strecura neștiută de nimeni la o mănăstire.

Mi-am amintit cum am citit la Echizen crâmpeie din însemnările de căpătâi ale lui Shōnagon. Jinduită după civilizația capitalei cum eram atunci, am sorbit cu nesaț tot ceea ce avea legătură cu societatea din Miyako. Se pricepea să surprindă miezul vieții la palat, făcând ca totul să pară atât de plin de grație și de captivant. În zadar am căutat măcar o urmă din suferința pe care împărăteasa Teishi trebuie să o fi îndurat din poziția ei ingrată, căci Shōnagon nu s-a aplecat decât asupra lucrurilor fermecătoare. M-a scos din sărite cu micile bârfe pe care le descria și cu felul în care, după fiece întâmplare, ea apărea mereu ca fiind cea mai isteață. O iertasem pentru lucrurile jignitoare pe care le scrisese despre soțul meu.

Dar, privind cât de stăpână pe ea stătea acolo, cu toate că

decăzuse de tot, îmi era greu să nu mă las cuprinsă de un simțământ neobișnuit de admirație față de ea. Părăsise curtea în urmă cu cinci ani și era limpede că hainele pe care le purta erau de atunci, puțin cam îmbâcsite și șterse. Răspândea un iz de murdărie, dar nu părea să se sinchisească. Împreună cu Koshōshō, m-am apropiat de ceata de doamne de pe verandă.

Numaidecât, Sei Shōnagon s-a uitat la noi, zicând:

— Ea cine este? Nu știu ce e cu mine de la o vreme, nu mai cunosc pe nimeni.

Doamna Dainagon i-a răspuns:

— Este fiica lui Tametoki. Ni s-a alăturat la începutul anului.

Shōnagon a izbucnit într-un hohot de râs.

— A, da, soția răposatului guvernator Nobutaka, nu-i așa? Autoarea poveștilor lui Genji? Sunt foarte încântată să te cunosc. Spune-mi, cum ți se zice aici la palat? Lasă-mă să ghicesc – poate Fujitsubo? Doamna la care prințul Genji nu poate să ajungă?

Am rămas uimită de atitudinea ei fățișă. Nu mai întâlnisem niciodată pe cineva atât de deschis de la prima întâlnire.

— Îi spunem Murasaki, a intervenit Miya no Ben.

— Firește! Murasaki! a strigat Shōnagon fără jenă, apoi a dat din cap gânditoare. Da, înțeleg. Toate ne-am dori să fim Murasaki. Norocoaso.

A mijit ochii în lumina soarelui.

— Bine, Murasaki, sper să avem prilejul să stăm de vorbă într-o bună zi. Îmi plac poveștile tale. Sincer. Ești foarte isteață – mai isteață decât am fost eu. Mai stau aici câteva zile, după care plec într-un pelerinaj. Mă găsești la conacul lui Korechika.

Așadar Sei Shōnagon aflase despre Genji. N-ar fi trebuit să mă mir. Doar știam că scrierile se răspândesc în lume ca lintița pe iazuri. Nu știi niciodată unde ajunge ceea ce ai scris. Toate doamnele din jurul meu o priveau pe Shōnagon cu un amestec de încântare și milă, pentru că soarta ei putea fi a oricăreia dintre noi

dacă lucrurile ar lua o altă întorsătură în viețile noastre. Cu toate acestea, pierderea rangului atrăgea după sine o anumită libertate. Putea foarte bine să stea la Korechika, pentru că nu mai avea nimic de pierdut. De ce i-ar mai fi păsat ce părere avea Michinaga? M-a năpădit atunci dorința vie de a o întreba cum reușise să scrie cât timp lucrase la curte. Mă întrebasem mereu dacă își găsea timp să scrie în timpul serviciului sau în vremea când primea răgaz de la curte. Și mai era ceva care mă frământa în legătură cu însemnările ei de căpătâi, încă de prima dată când le-am citit.

Nu am avut curajul să mă duc la conacul lui Korechika, dar am născocit o altă cale de a mă întâlni cu ea înainte să plece în pelerinaj.

Mi-am luat un răgaz de la palat pentru a participa la parastasul mamei. Ca să mă pot întâlni cu Shōnagon, am plecat cu o zi mai devreme și i-am trimis un mesaj prin care îi transmiteam că mă aflam la templul familiei noastre, în cazul în care găsea timp să treacă pe acolo. Le-am rugat pe slujnice să se uite după ea în timp ce eu îmi făceam rugăciunile. A venit neînsoțită, spre seară. Când am intrat în cămăruța pe care preotul o păstrase pentru mine, am găsit-o făcându-și vânt cu evantaiul, ca să scape de arșița cumplită de peste zi.

— A, glasul clopotelor de templu și al cochiliilor de melc, mi-a zis ea. O adevărată plăcere. Simți că ești departe de lume.

Cu unii oameni nu reușești niciodată să treci dincolo de banalități, în vreme ce cu alții te înțelegi chiar și dincolo de cuvinte. Nu înseamnă neapărat că te asemeni cu ei. În multe privințe, Shōnagon și cu mine eram ca apa și uleiul, dar am simțit că între noi există o legătură.

Toată lumea știe că, la treizeci și șase de ani, o femeie este vulnerabilă. Atunci e sensibilă la influențe nefaste și trebuie să aibă mai multă grijă pentru a-și păstra cumpănirea trupului și a sufletului. În urmă cu patru ani, când Shōnagon se afla chiar la

această vârstă delicată, i s-a stins stăpâna Genshi. De atunci viața ei a intrat pe un făgaș șubred. Poate dacă ar fi fost mai tânără – sau mai bătrână – ar fi reușit să-și recapete poziția la curte, dar, din pricina anului nefast, s-a lăsat pur și simplu păgubașă, mi-a povestit ea. Prea istovită la vremea aceea să mai încerce fel de fel de șiretlicuri ca să-și găsească o altă slujbă, a descoperit cu uimire că, după ce a renunțat la toate, și-a recăpătat ca prin minune vlaga, iar bucuria de a trăi a revenit și ea în viața ei.

Îi era dor de viața de la curte? Da, dar avea o mulțime de amintiri care să-i aline dorul. Cunoștea mai bine decât mulți alții cât de trecătoare erau slujbele la curte, la fel ca bucuriile și tristețile dintre zidurile palatului.

— Nu va mai fi niciodată la fel de bine ca odinioară, a spus ea cu hotărâre.

Răspunzând la întrebarea mea lipsită de delicatețe legată de motivul pentru care în scrierile ei nu se găsea nimic despre necazurile împărătesei Teishi, a oftat și și-a îndreptat privirea către munții din zare. În cele din urmă mi-a spus:

— Nu aveam de gând să strâng la un loc notițele pe care le-am scris la întâmplare. Știi bine, nu sunt decât niște observații legate de lucrurile din viața noastră de zi cu zi. Dar într-o zi, am făcut rost de un vraf de hârtii și n-am putut rezista tentației. Korechika îi adusese împărătesei un teanc de caiete și ea mi le-a dat mie, pentru că atunci nu avea nevoie de ele la înregistrări oficiale. „Folosește-le ca să îți aduni însemnările într-o carte de căpătâi”, mi-a spus ea. Cum să nu te îmbie la scris toată hârtia aceea imaculată? Odată ce m-am apucat, nu m-am mai putut opri din scris. Nu știu cum lucrezi tu la poveștile lui Genji. Dar îmi închipui că și tu ajungi câteodată într-un punct dincolo de care povestea începe să pună stăpânire pe tine și tot ce poți face este s-o așterni pe hârtie.

Am zâmbit. Înțelegea foarte bine ce înseamnă să-ți dea ghes o poveste.

— Dar după aceea, a continuat Shōnagon, steaua împărătesei mele s-a prăbușit. În ultimele ei zile, când era grea și mai mereu chinuită de dureri, Teishi m-a chemat la căpătâiul ei. Mi-a spus că singura ei mângâiere era să citească notițele mele despre reuniunile de poezie la care participam, jocurile pe care le jucam, listele de lucruri care ne plăceau. „Era așa de bine”, se tânguia ea, „pe vremea când tata era regent”.

Am hotărât atunci ca însemnările mele să rămână un omagiu pentru lumea împărătesei Teishi. Nu voiam să le întinez cu greutățile cu care o blagoslovise, iartă-mă, tiranul tău, Michinaga. Înadins am lăsat cartea neorânduită, o culegere de însemnări la întâmplare. Dacă m-aș fi străduit să le așez în ordine cronologică, atunci lucrurile rămase nespuse ar fi sărit în ochi. Îți vine să crezi că lumea mă bănuia că aș fi fost prea prietenoasă cu Michinaga?

Tu ai urmat o altă cale cu Genji al tău, mi-a spus ea mai departe. Înțeleg de ce te-a înhățat Michinaga în alaiul fiicei sale. Bănuiesc că vrea să stea cu ochii pe tine. Când am citit povestea lui Genji în surghiun, gândurile mi-au fugit îndată la fratele mult iubitei mele stăpâne, Korechika. Mi s-au umplut ochii de lacrimi știindu-l singur pe malurile acelea sălbatice, mistuit de dorul de cei dragi, rămași în capitală.

Shōnagon a luat un bol de găluște de orez și boabe de fasole înmuiate în sirop de struguri.

— Sper că mă vei ierta, a zis ea. Mâncarea se numără printre răsfățurile pe care odinioară le luam ca pe ceva de la sine înțeles.

Nu mâncase nimic toată ziua.

— Când nu o văd prin preajmă, nici nu mă gândesc la mâncare. Dar, dacă pe masă se găsește ceva de îmbucat, mă cuprinde dintr-odată o foame cumplită. Oricum, în compania ta mă simt ca în vremurile bune, mi-a mărturisit ea printre îmbucături. Distanța m-a ajutat să-mi rearanjez amintirile. Ciudat, dar am ajuns la concluzia că toate acele ore lungi pe care le petreceam la palat în încăperile

noastre, sporovăind și ronțăind câte ceva, mereu nemulțumite pentru că ne plictiseam, privind înapoi, de acele clipe îmi este cel mai dor.

S-a uitat în ochii mei și a râs.

— Bineînțeles, trebuie să recunosc că cel mai frumos lucru de la palat era faptul că puteam să ne facem ochi dulci cu atât de mulți bărbați. Însă niciodată n-am întâlnit unul ca prințul tău, Genji. Mare păcat!

— Nici măcar Korechika? am îndrăznit eu.

De când citisem însemnările ei de căpătâi, m-am întrebat mereu dacă nu cumva între ei se înfiripase o legătură.

Shōnagon a zâmbit.

— Într-adevăr, era un băiat plăcut. Așa de chipeș și de isteț. Cred că el s-a apropiat cel mai mult de Genji, din câți am cunoscut eu. Dar îi lipsea gingășia lui Genji, mai ales față de femei.

A sorbit și ultimul strop de sirop de pe bețișoare și le-a așezat cu grijă deasupra bolului.

— Bărbații pot fi o adevărată pacoste, după cum știi și tu.

Ascultând-o pe Shōnagon, mi-am dat seama că scrierile ei aveau aceeași vioiciune ca și vorbele sale. A continuat să-mi povestească, în felul ei practic:

— Dacă nu există o anumită sensibilitate, micile greșeli pot să strice complet o întâlnire frumoasă. De pildă, abia se crapă de ziuă și el sare numaidecât și începe să-și caute evantaiul și hârtiile. Pare preocupat mai mult de șnurul pălăriei, dacă este legat cum trebuie, așa că tu rămâi acolo întinsă, uitată și lăsată de izbeliște. Nu-i așa că e îngrozitor? Sunt sigură că Genji nu s-ar despărți niciodată în felul acesta de o doamnă. Genji știe că o femeie își dorește ca iubitul ei să zăbovească puțin dimineața, înainte de plecare. Îmi place la nebunie felul în care el se codește până când se luminează de-a binelea, și atunci doamna se simte ea însăși nevoită să-l alunge, ca să-și apere onoarea.

Fără să vreau, un zâmbet mi-a înflorit pe buze gândindu-mă la cât de lipsită de constrângeri era Shōnagon. Era în stare să facă orice fleac să pară interesant, pur și simplu prin felul în care povestea. Mi-o închipuiam la curte. Pentru ea, totul trebuie să fi fost un spectacol în care ea juca rolul principal. Cu darul ei de a vorbi, întâmplările neînsemnate deveneau povești, iar ea era personajul lor. Chiar și în starea deplorabilă în care se afla, Shōnagon era ca un fluture care zbura de la un subiect la altul, în vreme ce eu aveam impresia că sunt o omidă ascunsă în umbră, rumegând încet fiecare experiență pentru a o transforma în ceva diferit. Dintr-odată Shōnagon s-a dezlănțuit asupra mea:

— Îmi dau seama că mă disprețuiești, a zis ea încet, înțelegând greșit zâmbetul meu.

M-a uluit.

— Deloc, am asigurat-o eu. Doar că felul dumneavoastră liber de a vorbi este năucitor pentru cineva ca mine.

— Este adevărat că acum nu mă mai leagă nimic, a zis ea, așezând cu grijă bețișoarele în fața bolului golit. Înțeleg foarte bine situația ta și poate într-o zi mă vei înțelege și tu pe mine. A fost o vreme în viața mea când ceremonialul societății de la curte avea o însemnătate nemaipomenită pentru mine și îi criticam pe cei care nu respectau regulile, indiferent din ce motiv. Acum culeg cu vârf și îndesat roadele criticilor mele drept răsplată pentru mândria mea de atunci.

Să-ți spun ceva, mi-a zis ea atingându-mi mâneca hainei cu degete uscățive. Odată, la capela unde stăpâna mea își făcea rugăciunile, a venit o călugăriță bătrână. Era ca un câine, pândind să înșface ofrandele de orez și de fructe. Ce-am mai râs de ea atunci! Niciuna dintre noi nu s-a gândit că sărmana suferea de foame. Nici prin gând nu mi-a trecut atunci că eu însămi aveam să ajung ca ea!

M-a lăsat fără grai. Nu mai era aceeași femeie care scrisese însemnările de căpătâi pline de strălucire. Abia după ce a plecat mi-

am dat seama că nu am apucat s-o întreb dacă mai scrie.

Floarea miresei, înflorită

Ominaeshi sakari

Toamna era pe sfârșite, când împărăteasa s-a hotărât pe nepusă masă să plece în vizită la mama ei, să admire frunzele ruginii pentru care Conacul Tsuchimikado era renumit. A ales câteva doamne care urmau s-o însoțească, printre care mă număram și eu. În sfârșit aveam să văd cu ochii meu locul despre care tata îmi povestise de atâtea ori. Au existat și doamne care credeau că s-ar fi cuvenit să fie alese ele. Am aflat că spuneau răutăți despre mine și mă bârfeau. Aprecierea pe care mi-o arăta împărăteasa pentru faptul că îi făcea plăcere compania mea dezlănțuise o furtună de invidie. La începutul anului mă tot frământasem din pricină că lumea mă vorbea de rău fără să fi avut nicio vină, dar acum eram împăcată cu gândul că nu puteam să fiu pe placul tuturor. Orice s-ar fi întâmplat, se găsea mereu cineva care să se declare nemulțumit. Mă învinovățeau pentru toate nefericirile lor, și asta numai din pricină că eram nou-venită.

Odată cu vremea rece, culorile toamnei se adânciseră. Grădina îți tăia răsuflarea. Fiecare colțișor era la fel de frumos cum îl zugrăvise tata. Aici, Michinaga era mult mai prevăzător decât la palat. Era casa soției sale și poate că de aceea se înfrâna să le cheme pe doamnele din suita lui Shōshi după bunul său plac.

De la o vreme, împărăteasa se îndeletnicea, plină de ardoare, cu amestecurile de parfumuri pentru bețișoare. Firește că știa deja multe despre miresme, dar aflase că și eu eram interesată de astfel de parfumuri. Străbunul nostru, al amândurora, Fuyutsugu, o călăuzise pe prințesa Kaya, ajutând-o să obțină șase miresme clasice

pentru bețișoare parfumate, așa că Shōshi și-a închipuit că eu trebuie să am ceva cunoștințe despre tainele amestecurilor vechi. Nu avea niciun rost să mă prefac modestă. De la străbunicul și de la tata moștenisem, într-adevăr, mai multe rețete pentru toate cele șase tipuri de miresme și eram dornică să le încerc pentru plăcerea Maiestății Sale. Împărăteasa mi-a pus la dispoziție ajutoare și s-a îngrijit să am toate ingredientele de care aveam nevoie. Era bine că aveam pe cineva alături pentru rețeta amestecului *Tăciune,* deoarece pasta trebuia bătută cu pisălogul de trei mii de ori.

În iarna aceea, la îndemnul mamei sale, împărăteasa a hotărât să organizeze un concurs de parfumuri pentru bețișoare. Rinshi era o creatoare iscusită și avea să ofere propriile sale miresme. Cred că avea câteva rețete personale care datau de pe vremea împăratului Ninmyo, deoarece auzisem că avea cunoștință de niște amestecuri secrete transmise din mamă în fiică – rețete ce nu trebuiau dezvăluite bărbaților. Eram curioasă să ascult[80] miresmele acelea și, în același timp, eram nerăbdătoare să mi le pun în practică pe ale mele.

Rinshi le privea bănuitor pe toate femeile pe care soțul ei le favoriza în vreun fel sau altul. Nu-i scăpase faptul că Michinaga mă chemase să vorbim despre Genji. Pe mine nu mă trăgea deloc inima să mă iau la întrecere cu ea, în nicio privință, dar, fiindcă însăși împărăteasa ceruse ca acest concurs să aibă loc, nu aveam altă cale decât să-mi dau toată silința.

Timp de zece zile ne-am ocupat cu pregătirile la Tsuchimikado. După ce adunam ingredientele cuvenite pentru fiecare amestec, le puneam într-un vas de lut pe care îl închideam cu hârtie uleită. Apoi îngropam fiecare vas adânc în pământ, la rădăcina unui crin.

---

[80] Atât în limba chineză, cât și în japoneză se utilizează verbul „a asculta“ (în japoneză *kiku*) pentru a descrie senzația olfactivă cu care se savurează mirosul bețișoarelor parfumate. (N. a.)

Era bine să stea îngropate în apropierea unei ape curgătoare. Am găsit lesne câte un loc potrivit pentru fiecare, lângă pârâiașele care împânzeau grădinile de la Tsuchimikado. Ingredientele aveau să dospească îndeajuns până la începutul lunii a unsprezecea, când avea loc concursul.

Din cele șase feluri de parfumuri stabilite de Fuyutsugu, eu am pregătit trei: *Floare de prun* pentru primăvară, un *Șambelan regal* pentru toamnă și *Tăciune* pentru iarnă.

Iată rețeta pe care am folosit-o pentru *Floare de prun:*

Lemn de oud	*408 grame*[81]	*mosc*	*12 grame*
Lemn de santal	*30 grame*	*cuișoare*	*120 grame*
Scoici de mare	*168 grame*	*pojarniță*	*12 grame*
		nard	*12 grame*

Mai întâi se amestecă lemnul de oud și cuișoarele și se mărunțesc într-o piuă de fier. Apoi se adaugă scoicile și lemnul de santal și se amestecă bine. Se adaugă și pojarnița și nardul și se mărunțesc bine. La sfârșit se pune moscul. Apoi se încorporează pulpa de la 20 de prune coapte și miere cât să se întărească. Se bate bine de 500 de ori. Amestecul se face apoi biluțe de mărimea unui ou de sturz și se pune la păstrat în vase vechi de lut (e bine să nu fie vase noi). Se acoperă și se îngroapă în pământ puțin peste o Lună de zile. Când parfumul este gata, se scoate din pământ și se folosește neîntârziat. Altfel, începe să-și piardă mireasma de cum prinde aer.

Iată și rețeta pentru amestecul *Tăciune:*

---

[81] Echivalentul în sistemul modern de măsuri. Lemnul de oud este o esență tropicală de lemn tare, cu o densitate atât de mare, încât se scufundă în apă, de unde și numele japonez de *jinkō,* „parfum scufundat". (N. a.)

lemn de oud	*204 grame*	*lemn de santal*	*2 grame*
tămâie	*48 grame*	*scoici de mare*	*96 grame*
cuișoare	*96 grame*	*mosc*	*12 grame*
		pojarniță	*12 grame*

Se amestecă toate ingredientele, în afară de scoici, într-o piuă și se adaugă miere. Se bate bine de 3 000 de ori. Se adaugă scoicile încălzite. Se glazurează cu miere. Compoziția trebuie să fie neagră-gălbuie, cu grijă să nu se închidă prea tare. Se rotunjește în biluțe mari și se îngroapă în vase de lut. Acest amestec are nevoie de mai mult timp să se matureze, în funcție de vreme.

Nu prea aveam încredere să lăsăm amestecurile acolo după plecarea noastră la palat. Dar cum aș fi putut să-i mărturisesc împărătesei una ca asta? Nu era vorba că nu aveam încredere în mama ei, dar una dintre slujnicele mult prea zeloase ale lui Rinshi ar fi putut foarte ușor să umble la vasele noastre. De aceea m-am hotărât să trimit acasă câte puțin din fiecare amestec și l-am rugat pe tata să le îngroape în grădina noastră.

Cât timp am stat la Tsuchimikado, am avut o cameră la capătul culoarului. Era cea mai frumoasă încăpere, cu o vedere minunată spre grădină, atunci când ridicam storurile. Într-o dimineață, m-am trezit devreme și, când am deschis ferestrele, peste grădină plutea o ceață fină de toamnă, iar bruma strălucea printre ierburi. Tocmai mă bucuram de liniștea desăvârșită când am auzit dintr-odată un glas cunoscut poruncindu-le slujitorilor să curețe pârâul de crenguțele uscate care-i poticneau curgerea, între timp, Michinaga își făcu și el apariția dinspre pod, pășind semeț. Se îndrepta către o mare de floarea-miresei, care se întindea în partea de miazăzi. L-am văzut aplecându-se și culegând o tulpină, după care s-a întors la conac. Speram să nu mă fi văzut, dar n-am avut norocul acesta – mi-a

azvârlit florile delicate verzi-gălbui peste perdea, direct în cameră.

— Să nu cumva să-mi înapoiezi darul fără un poem! mi-a strigat el.

Michinaga era îmbrăcat la patru ace chiar și la ceasul acela matinal, în vreme ce eu abia mă trezisem, grăbindu-mă să privesc grădina înainte de a apuca să-mi fac toaleta. Rușinată că fusesem văzută nearanjată, m-am retras repede din fața ferestrei și mi-am căutat pensula și hârtia. Știam că până la orele prânzului limbile ascuțite aveau să mă toace deja mărunt.

Dar în clipa aceea mă frământam mai mult din pricina faptului că nu știam cum să-i răspund lui Michinaga. Îmi aruncase o neînsemnată floare a miresei, nu o floare mândră, care să-ți ia ochii, după cum nici eu nu eram. Gândul acesta mi-a trezit în minte un poem:

Ominaeshi sakari no iro wo miru kara ni tsuyu no wakikeru mi koso shirarure

Privind la culoarea florii-miresei / Inima îmi spune / Că rouă a ales-o înadins.

— Foarte iscusit poem la ceasul acesta vremelnic al dimineții, a zis el după ce i-am întins poezia peste perdea.

L-am văzut zâmbind în clipa în care mi-a cerut pensula. Mai rămăsese pe ea cerneală doar cât să-și scrie răspunsul pe aceeași bucată de hârtie. L-a scris cu o repeziciune care m-a lăsat fără grai:

> *Shiratsuyu wa wakite mo okaji ominaeshi kokoro kara ni ya iro no somuramu*
>
> *Rouă sclipitoare nu alege, / Ci floarea-miresei, după placul inimii,*

/își ia culoarea.[82]

Ultimele cuvinte, „își ia culoarea”, erau scrise în chip fermecător, mai șters decât celelalte, fiindcă cerneala era pe sfârșite. Michinaga nu a mai așteptat un răspuns din partea mea, dar eu am rămas acolo multă vreme după aceea, ca într-un vis, cu hârtia în mână. Acest mic schimb de poeme nu fusese rău deloc. Mă întreb dacă nu cumva Michinaga încerca să-i semene lui Genji.

Împărăteasa a revenit la palat în prima zi a lunii a zecea, cea dintâi zi de iarnă. Deoarece mă aflam în perioada impură a lunii, mi-am luat câteva zile de răgaz și m-am întors acasă. De data aceasta, fiica mea n-a mai fost la fel de bucuroasă. Se obișnuise cu gândul că, deși eram nevoită să stau departe de ea multă vreme, nu aveam să lipsesc pentru totdeauna și mă întorceam mereu s-o văd. Tata îngropase cu grijă vasele cu esențe de parfum, așa cum îl rugasem. Era încântat de concurs. Deja se răspândise vorba prin lume și se anunțau mulți privitori. Îmi puneam speranțele în amestecul *Tăciune.*

Mi-am reluat îndatoririle la palat și am început să ajut la pregătiri. Luna a unsprezecea era minunată pentru un concurs de esențe parfumate. Aerul răcoros era netulburat de adieri și miresmele care se înălțau din bețișoare se păstrau ca sigilate. Erau

---

[82] În acest schimb de replici, Murasaki este floarea-miresei, iar Michinaga - rouă. Cuvântul *iro* (culoare) are și sensul de atracție fizică - cu atât mai mult într-un schimb de poezii între un bărbat și o femeie. Murasaki spune că rouă își alege florile pe care se așază, favorizând floarea-miresei, care nu are nimic deosebit. Michinaga îi răspunde ațâțător că floarea-miresei este liberă „să-și ia ce culoare îi este pe placul inimii“ - să-și aleagă ce iubit dorește. (N. a.)

condițiile cele mai potrivite pentru ca nările observatorilor să nu fie amăgite.

Esențele mele au primit laude alese, spre ușurarea mea. Mi-am dat seama că nu aș fi avut alternativă, chiar dacă Rinshi mi-ar fi pângărit vasele. Ar fi fost cu neputință să înlocuiesc amestecurile cu cele de acasă, fără a face o impresie cât se poate de proastă. Mai târziu am aflat că Michinaga i-a poruncit unui slujitor din garda sa personală să stea cu ochii pe vasele mele, ca să nu se întâmple nimic. Era foarte frumos din partea lui, dar, în același timp, mi-am dat seama că, dacă Rinshi ar fi prins de veste că vasele mele erau păzite în acest fel, atunci ar fi tunat de furie.

Ce fel de soartă aveam! Mereu cădeam la mijloc. Chiar și la vârsta mea…

Cu toate acestea, concursul a avut un succes răsunător. Esența mea *Floare de prun* a fost socotită modernă și luminoasă, cu iz acrișor. Am fost foarte bucuroasă, pentru că încercasem ceva oarecum diferit, în speranța că va ieși mai puțin dulce decât variantele obișnuite. Cred că mi se trăgea de la amestecurile lui Trandafir Domnesc. *Șambelanul regal* a fost și el recunoscut pentru calitățile lui deosebite: „familiar, nu are nimic supărător”, a decretat juriul. În fine, *Tăciunele* a dobândit cele mai înalte aprecieri, mai multe chiar decât îndrăznisem să sper. „Odihnitor și rafinat, o combinație de invidiat” a fost verdictul.

Amestecul secret al lui Rinshi pentru *Tăciune* mi s-a părut desăvârșit. Oricât de mult mă mândresc cu propria mea esență *Tăciune,* pot spune cu mâna pe inimă că nu m-aș fi supărat dacă aș fi pierdut în fața ei. Poate chiar ar fi fost mai bine dacă aș fi pierdut. Lumina triumfului s-a stins repede, pe când dușmănia pe care a iscat-o victoria mea a stăruit multă vreme, ca un fir de fum.

Câteva doamne m-au sfătuit să pun și în poveștile cu Genji un concurs de esențe parfumate, la care să ia parte mai multe personaje, cu amestecuri alese după gustul fiecăruia. Era o

propunere interesantă, mai ales că mă aflam în căutare de surse de inspirație, în încercarea de a mă apuca din nou de scris. Michinaga mă întreba mereu ce mai scrisesem nou. Știa foarte bine că o poveste nouă avea să-l ademenească pe Ichijō în vizită la Shōshi.

Împăratului îi plăcuse scena în care Genji a cunoscut-o pe doamna Akashi în timpul surghiunului său în Suma, de aceea l-am făcut s-o aducă pe doamnă, împreună cu fiica ei nou-născută, în capitală. Îngrijorată, Murasaki ardea de invidie ori de câte ori Genji se furișa de lângă ea ca să pregătească vechiul conac pentru doamna Akashi, iar uneori rămânea trează toată noaptea, așteptându-l în zadar pe Genji să se întoarcă.

Michinaga era de acord cu planul meu. Însă nu era deloc ușor să scriu la palat, în apartamentele doamnelor. Mă întrerupeau tot timpul și îmi pierdeam lesne șirul gândurilor. Dar nici acasă nu-mi era mai ușor, pentru că mă distrăgea mereu copila. Nu puteam s-o alung de lângă mine, având în vedere că și așa eram plecată mai tot timpul. Ori de câte ori voiam să scriu câte ceva, mai ales atunci când începeam o poveste nouă, trebuia să mă ascund o vreme într-un loc uitat de lume. Michinaga nu înțelegea nici în ruptul capului de ce aveam nevoie de singurătate.

Ne apropiam de ultima lună a anului, iar Michinaga nu mă mai chemase la el dinainte de concursul de esențe parfumate, începeam să mă întreb dacă nu-l supărasem cu ceva. Poate mă ocolea din cauză că așa îi poruncise Rinshi. După ce esențele mele au câștigat aprecierea tuturor, am dobândit o anumită prestanță la curte. Îmi dădeam seama că eram tratată cu un respect de care nu mă bucurasem înainte. Însă un astfel de prestigiu nu mă încânta – întotdeauna mi-a plăcut mai mult să observ decât să fiu observată.

Nu a fost deloc înțelept din partea mea să ies în evidență cu esențele mele. Totuși, ce puteam să fac? Rețetele erau moștenirea mea și eram datoare să le pun în practică așa cum știam mai bine.

Uneori aveam impresia că soarta mea se războia cu ea însăși. Cum de reușeam mereu să fac în așa fel încât să-mi atrag faimă și, în același timp, să mă cutremur în sinea mea din pricina atenției celorlalți? Oare nu cumva după asta tânjeam în adâncul sufletului?

Îmi plăcea să scriu când eram singură, și lumea lui Genji devenise lumea mea. După o zi în care mă cufundam în scris, îmi era greu să mă obișnuiesc cu realitățile și trebuințele vieții de zi cu zi. Acum Genji trebuia să se ridice la înălțimea așteptărilor multora. Dar eu? Eu mă așteptam să urmeze și altceva după întâlnirea aceea din zori cu Michinaga, în grădina Tsuchimikado. Mă emoționasem, dar până la urmă am fost nevoită să recunosc că pentru el nu fusese nimic mai mult decât o simplă distracție matinală. Mă vrăjise încercând să semene cu prințul meu strălucitor.

Se împlinea un an de când venisem la curte. Era timpul să plec.

Iarba de sub nea

Yuki no shita kusa

Odată cu venirea noului an, m-am simțit din nou îmboldită să scriu. Îmi dădeam prea bine seama când eram pregătită să încep, fiindcă deveneam iute la mânie. După ce am luat parte, cu cea mai adâncă dedicație, la toate ritualurile prilejuite de începutul noului an, m-am retras la casa mătușii mele din munți. La vremea aceea a anului, locul era sălbatic și părăsit, venind însă în rezonanță cu sufletul meu. Mă simțeam neobișnuit de împăcată să mă aflu departe de lume. Însingurată cum eram, m-am speriat când am auzit un mesager bătând la poarta mea în ziua a zecea a lunii. Oare chiar nu era cu putință să găsesc un loc în care să nu fiu sâcâită tot timpul? M-am prefăcut că mă aflu în mijlocul unui ritual și am rugat-o pe una dintre slujnice să preia răvașul. Mi-a adus o scrisoare

și mi-a spus că trimisul stăruia să primească un răspuns.

— Este plin de promoroacă și de noroi din cap până-n picioare, doamnă, mi-a povestit fata.

Dacă aș fi fost în capitală, l-aș fi trimis înapoi fără să stau pe gânduri, dar, pentru că eram atât de departe de oraș, m-am înduplecat de el și i-am spus slujnicei să-i dea ceva de mâncare și niște apă fierbinte.

De îndată ce am rămas singură, am deschis plicul. Era gros, din hârtie chinezească parfumată cu mosc scump. Înăuntru am găsit o rugăminte pentru un poem despre primăvară. Nimic mai înalt și nicio semnătură. Nu-i stătea deloc în fire stăpânei mele, împărăteasa, să trimită o astfel de cerere, prin urmare am presupus că venea de la Michinaga.

După ce vreme de luni de zile nu mă mai băgase deloc în seamă, să fi fost acesta felul lui de a mă întreba ce mai fac? Voia un poem despre primăvară? I-am scris următoarele:

Miyoshino wa ham no keshiki ni kasumedomo musubohoretam yuki no shita kusa

Chiar și muntele Yoshino, vestit pentru crestele veșnic acoperite de zăpadă / Este învăluit acum în cețurile primăverii. / Numai aici încă doarme tristă / Iarba sub nea.

Am scris-o cu cerneală apoasă pe o hârtie palâ, pământie, pentru un efect cât se poate de pierdut. În clipa aceea, nu-mi mai păsa deloc, chiar de-ar fi fost să nu mă mai întorc la palat niciodată. Eram nerăbdătoare să mă înapoiez pentru câteva zile în casa mea din Strada a Șasea.

După plecarea mesagerului, casa mătușii a început să mi se pară mohorâtă. Știam că slujitorii mei bombăneau pentru că-i silisem să vină cu mine în creierii munților pe o vreme atât de câinoasă. Nu erau deloc încântați că lipseau de la festivitățile organizate în

Miyako cu prilejul Anului Nou. Am încercat să mă apuc din nou de scris, dar încăperea era învăluită în parfumul scrisorii lui Michinaga și îmi era greu să-mi adun gândurile.

Două zile mai târziu, m-am dat bătută și m-am întors acasă la tata. Acolo m-au găsit anunțurile despre noile numiri în funcții. Spre surprinderea noastră, Nobunori a fost avansat din postul lui umil de scrib în funcția de secretar șase în Ministerul de Război. Crezusem că avea să mai lâncezească o vreme ca scrib înainte de a fi avansat. Apoi mi-am dat seama că promovarea fratelui meu era un dar de la Michinaga. De îndată ce m-a străfulgerat gândul, obrajii mi-au luat foc, deoarece totul era atât de vădit. Sunt sigură că și alții au băgat de seamă. Chiar și tata a ridicat din sprâncene la auzul veștii. Pesemne că singurul care credea că fusese ridicat în funcție pentru meritele sale era însuși fratele meu.

Sunt oameni pe lumea aceasta care socotesc că o promovare este un dar mai de preț decât un poem.

Cu toate acestea, încă nu eram pregătită să-i răspund lui Michinaga. Departe de palat, aveam spor la scris. Nimic nu e mai sâcâitor decât să te afli adâncit într-o poveste și să fii întrerupt de cine știe ce fleac de zi cu zi atunci când ți-e lumea mai dragă. Voiam să isprăvesc de scris mai multe întâmplări țesute în jurul unui personaj nou apărut în viața lui Genji. De când scriam în umbra lui Michinaga, mi se schimbase întru câtva viziunea asupra lui Genji. Mă înșelasem crezând că Michinaga se transforma puțin câte puțin în Genji. De fapt, Genji era cel care începea să semene cu Michinaga.

Strălucitorul prinț își strânsese toate doamnele într-un singur palat, fiecare cu pavilionul și grădina ei. Mi-am amintit cu drag de pasiunea lui Nobutaka pentru grădinărit când am pus pe hârtie planul palatului lui Genji. Prințul meu era ca un fluture, vizitându-și pe rând fiecare floare. După ce am dichisit cum trebuie Rokujō-in – conacul lui Genji, Saishō mi-a mărturisit că prințul meu o trimitea cu gândul la un păianjen de grădină, nicidecum la un fluture.

— Uite cum stă în mijlocul pânzei sale, mi-a zis ea. Cu toate doamnele prinse în mreje.

Eu am râs puțin încurcată. Totuși, trebuia să recunosc că Genji începea să devină cam nesuferit și mi-am dat seama că trebuie să fac ceva ca să-i scutur bine pânza cea tihnită.

Genji era prea mulțumit de mărinimia cu care se îngrijea de toate doamnele din viața lui, mai ales de cele ieșite din comun, ca prințesa bătrânicioasă cu nas de șofrănel. Ce inimă bună avea el, se gândea Genji în sinea lui, pentru că nu le lăsa de izbeliște pe toate aceste făpturi, de care oricine altcineva s-ar fi descotorosit de mult. Din pricina obsesiilor mele, Genji devenise un personaj tras de păr. Iubitele lui umpleau pavilioanele din cele două aripi ale casei sale ca un potpuriu de obiecte rare și deosebite.

Așa că am născocit o tânără frumoasă, pe nume Ruri. Era fata lui Yūgao, doamna petuniilor de seară, pe care Genji o iubise nebunește în tinerețe. Am făcut bine că am urmat sfatul lui Trandafir Domnesc și am țesut în povestea lui Yūgao un fir despre un copil. Acum eram gata să merg mai departe pe firul acela. În felul ei, și Ruri ajunsese o doamnă ascunsă de lume. Am povestit că trăia într-o provincie din sud, împreună cu familia doicii sale. Cu ajutorul acestei slujnice credincioase, Ruri a fugit în capitală pentru a scăpa de măritișul cu un stăpân necioplit de prin partea locului.

De acum știam destul de bine ce fel de povești voiau să citească doamnele de la palat, așa că am scris fragmentul cu pricina înadins, ca să le fac pe plac. Înțelesesem deja că oricât de mult ar fi tânjit după un iubit fin și sensibil ca Genji, tot se arătau încântate de un bărbat zdravăn, din topor, care știa foarte bine ce vrea. Cu atât mai mult cu cât eroina îi scăpa în cele din urmă printre degete.

Printr-un capriciu al sorții, am făcut să se întâlnească două slujnice: doica fetei și bătrâna slujnică a mamei. Ele o aduc pe Ruri în pânza lui Genji. Eram mulțumită de felul în care povestea închidea un cerc început cu mulți ani în urmă. Voiam ca cititorii mei

să se gândească la cât de mult se schimbase Genji.

Acesta din urmă o prezintă pe Ruri în lume ca pe fiica lui de mult pierdută, deși știe foarte bine că nu este deloc așa. Tot jucând rolul de tată care-i caută fetei un pețitor potrivit, descoperă că inima sa începe și ea să se înflăcăreze. Înainte vreme, Genji fusese îndrăgostit până peste cap de Yūgao, fără să știe de ce și fără putință de scăpare. Iar acum, iată-l un ministru de vârsta a doua, mieros și necuviincios, încercând s-o atragă pe Ruri.

Scriind povestea acestei fete, interesul meu pentru Genji a renăscut. Am numit personajul după prietena mea de mult dispărută, pentru că am împrumutat de la ea o întâmplare pe care mi-o povestise demult. L-am pus pe Genji să-l uimească pe unul dintre pețitorii atrași de frumusețea noii sale pupile, aruncând în camera ei un pumn de licurici, așa cum făcea pe vremuri verișoara mea când sora ei primea curtezani. Fără să știe care fusese sursa mea de inspirație, cititorii m-au convins mai târziu să-i dau personajului un nume mai poetic, așa că am ales pentru ea „Tamakazura” – cuvânt care te trimite cu gândul la un păr negru ca abanosul, de o frumusețe răpitoare.

În timp ce scriam, găseam că-mi face plăcere să-l tot frământ pe Genji cu porniri de dragoste.

Acasă, în diminețile răcoroase, netezeam așternutul pe care Katako îl azvârlea cât colo în timpul nopții. O acopeream din nou până la umeri și rămâneam câteva clipe lipită de trupșorul ei cald înainte să mă scol. Copila avea o căldură care venea dinăuntrul ei. La palat împărțeam patul cu Saishō, în cămăruța noastră mică, și ne plăcea să ne îngropăm amândouă sub câte un maldăr de haine, ca o pereche de cârtițe furișate sub pământ, îmi plăcea nespus să fiu alături de fiica mea, dar trebuie să recunosc că începea să-mi fie dor de prietenele mele de la palat. Mă obișnuisem cu simțământul importanței ce se pogoară în mod firesc asupra tuturor celor care

trăiesc în apropierea Maiestății Sale. În ciuda relației mele încordate cu mama ei și a legăturii nemaipomenit de ciudate pe care o aveam cu tatăl ei, împărăteasa mă trata mereu cu deferență și prietenie. Tata a simțit pe dată că mă încerca un sentiment de vină din pricina faptului că-mi neglijam îndatoririle de la curte și s-a întrecut pe sine în încercarea de a-mi răvăși conștiința. În cele din urmă, m-am dat bătută în fața îndemnurilor lui și m-am întors la palat.

Împărătesei i-am oferit o creangă cu flori roșii de prun din grădina noastră, împreună cu următorul poem:

Mumoregi no shitaniyatsuru.ru mume no hana ka wo dani chirase kumo no ue made

Flori de prun, ce ați înflorit chiar și sub lemnul vechi de sub streașină casei mele, / înfloriți de-acum și deasupra norilor![83]

Mă întorsesem la palat de doar două zile, când am și fost chemată la Michinaga. Nu mai ținusem legătura cu el din clipa în care îi trimisesem poemul acela usturător despre iarba frământată sub zăpadă și nu știam la ce să mă aștept.

Era destul de târziu în noapte când m-am îndreptat pe coridor spre camerele unde mi se spusese să mă duc. Petrecusem multă vreme cu pregătirile: îmi pensasem sprâncenele și îmi pudrasem fața îndelung. Purtam un set de haine noi, vătuite, într-o combinație de roz, verde și alb, numită *Sub nea* – darul primit de Anul Nou de la Maiestatea Sa. Peste acestea am îmbrăcat trena mea cu pliuri, bine scrobită, cu model de viță-de-vie cusut în fir argintat. Mai purtam și

---

[83] Murasaki folosește un contrast între propria ei casă umilă (sub lemnul vechi al streșinii - metaforă pentru traiul obișnuit, lipsit de strălucire) și împărăteasa, care locuiește deasupra norilor, o imagine convențională pentru palatul imperial. Florile de prun creează, prin parfumul lor, o punte de legătură între aceste două lumi diferite. (N. a.)

haina chinezească, pentru ocazii solemne.

Apropiindu-mă de încăperile lui Michinaga, am auzit glasuri de bărbați, așa că am încetinit pasul și am așteptat aproape un ceas, până când i-am auzit pe ceilalți plecând. În cele din urmă, am intrat, petrecută înăuntru de un șambelan care a dat puțin paravanul la o parte, să-mi facă loc. M-am așezat alături de platforma acoperită, înăuntrul căreia îl auzeam pe Michinaga mișcându-se. Mi-am potrivit marginile kimonourilor: mai întâi verdele de dedesubt, care se întindea cel mai larg, apoi trei nuanțe de roz, asortate cu atâta iscusință, încât străluceau ca niște petale în lumina lămpii, și la urmă cele două straturi de alb de deasupra, așezate ușor, ca o mantie de nea. Pe neașteptate, perdelele platformei s-au dat la o parte și dinăuntru a ieșit Michinaga, oarecum șovăielnic și fredonând un cântec. Părea uimit să mă vadă acolo. Poate uitase că mă chemase.

— De ce așa de solemnă? a întrebat el, aruncând o privire spre hainele și ținuta mea.

Eu am făcut o plecăciune până la pământ și am dat glas urărilor ceremonioase de An Nou. Cu toate că deja ne aflam în luna a doua, era totuși prima dată când îl vedeam în anul acela.

— Da, da, încă un an, a zis el, răspunzând scurt la plecăciunea mea. Bine ar fi să fie un an ca oricare altul.

A oftat. Nedumerită, mi-am ridicat ochii din pământ.

— Moartea, a zis el posomorât.

— Poftim?

— Patruzeci și doi, a repetat el. Anul acesta este al patruzeci și doilea an din viața mea[84]. Simt că mai am doar un pas până să-mi ating țelul, numai să trec cu bine de primejdiile acestui an. Am visat

---

[84] Cuvântul patruzeci și doi *(shini)* sună la fel ca cel pentru moarte; de aceea, vârsta "de 42 de ani era considerată rău prevestitoare și aducătoare de pericole. (N. a.)

un nepot împărătesc și simt că are să vină pe lume curând. Trebuie să trăiesc pentru a-mi crește mlădița.

Am băgat de seamă că părul i se rărise și pielea de sub ochi i se vedea vineție în lumina pălită de umbre pe care o revărsa lampa. Nu mai era acel Michinaga plin de încredere pe care îl știam. Dar apoi s-a destins repede și mi-a spus într-o doară:

— Apropo, să știi că anul acesta nu m-am văzut cu nicio doamnă.

Oare voia să se scuze pentru faptul că nici pe mine nu mă mai chemase? m-am întrebat în sinea mea.

Michinaga mi-a povestit atunci că începuse pregătirile pentru un pelerinaj la Muntele Sfânt Kinbusen, în cinstea lui Zaō Gongen.

Acum înțelegeam. Pentru a te apropia de un zeu atât de puternic se cuvenea să atingi mai întâi un nivel înalt de puritate rituală. Pentru o perioadă de o sută de zile trebuia să se abțină de la carne, de la femei (greu pentru el), de la saké (și mai greu) și de la orice altfel de necurățenie. Dacă reușea să-l îmbuneze, atunci zeul avea să-l ferească de boli și dezastre și să-i dea viață lungă și urmași falnici.

— Uite aici, m-a îndemnat Michinaga, dând la o parte perdeaua din jurul platformei.

Era un loc auster, cu o măsuță lungă de scris și un raft cu cărți. Michinaga mi-a arătat un teanc de hârtii.

— Mantre. Pe toate le-am copiat cu mâna mea în ultimele cinci zile.

Era un vraf impresionant. Așa era Michinaga. Întotdeauna se dedica trup și suflet țelurilor pe care și le propunea. Primul meu gând a fost că Zaō Gongen trebuia să se pregătească, fiindcă urma să întâlnească un supus zelos cum nu mai văzuse niciodată.

Regentul m-a chemat după perdea și, cum știam că făcuse legământ să se păstreze neîntinat, l-am urmat, zicându-mi că pesemne voia să-mi arate caligrafiile sale. Apoi am zărit într-un colț o tavă plină de cupe de saké. Michinaga a observat uimirea mea și a

zâmbit.

— Prietenii m-au convins în seara aceasta că ar fi mai înțelept să renunț deocamdată la strădaniile mele de purificare și să amân perioada de sihăstrie rituală pentru luna mai. Așa voi porni în pelerinaj tocmai la timp pentru a vedea Muntele Sfânt când e cel mai frumos, acoperit de frunze multicolore.

— A, am glăsuit eu, încurcată. Așadar nu mai sunteți nevoit să vă abțineți de la saké și de la toate celelalte?

— Mă tem că nu, a răspuns el voios. De aceea sunt curios să văd ce se ascunde „sub nea".

— Poemul, am început eu…

— Nu poemul, m-a întrerupt el, trăgându-mă de mâneci.

Făcuse un joc de cuvinte despre culorile costumului meu.

Poate că Michinaga nu era Genji, dar era iscusit, trebuia să recunosc. Mi-am dat seama că Rinshi nu aflase încă nimic despre faptul că soțul ei își schimbase planurile și credea că încă postea. Pesemne de aceea era și el atât de vesel. Sau poate din pricină că de la începutul anului se abținuse de la întâlnirile amoroase.

La vânătoare de flori de cireș

Sakuragari

Deja eram obișnuită cu ritmul vieții de la palat. Până și sarcina măreață de a o servi pe împărăteasă devenise un fapt de zi cu zi. Cu cât le cunoșteam mai mult pe celelalte doamne de la palat, cu atât îmi dădeam mai bine seama că fiecare avea părțile ei bune și punctele slabe, ca orice alt om. Lumea aceasta părea desăvârșită numai din afară. Totuși, recunosc că sunt clipe pe care le păstrez în amintire ca fiind de o frumusețe aproape dumnezeiască.

Într-o zi însorită – din luna a treia, dacă nu mă înșel – mă plimbam prin grădină împreună cu o tânără pe nume Kodayū. Deodată am auzit lumea agitându-se în fața palatului. Ne-am dus să vedem ce se întâmplă. Tocmai atunci sosise un sol din vechea capitală Nara, cu o splendidă ramură de flori de cireș bătute. Michinaga era și el acolo, privind întreaga scenă cu bucurie și admirație. Cum ne-a văzut, ne-a chemat la el:

— Una dintre voi să ducă florile acestea la Maiestatea Sa, ne-a poruncit.

I-am lăsat lui Kodayū această onoare. A trimis florile cu următorul poem:

Inishie no Nara no miyako no yaezakura kyou kokonoe ni nioinuru ka na

Florile bătute de cireș / din vechea capitală Nara / își împrăștie astăzi parfumul între zidurile cele împărătești cu nouă straturi.

Deveniserăm soli cu o însărcinare oficială, așa că am cerut audiență, cum se cuvine, și am intrat la împărăteasa Shōshi, care s-a arătat încântată de florile de cireș și mi-a cerut să compun răspunsul. Iată-l:

Kokonoe ni niou wo mireba sakuragari kasanete kitaru ham no sakari ka

Pornind la vânătoare de flori de cireș după mireasma ce umple toate cele nouă împrejmuiri ale palatului / Aflăm că primăvara a venit iarăși / Și mai frumoasă.

Împărăteasa avea douăzeci de ani, era în plină floare a frumuseții, ca și petalele bătute, rozalii, de pe creanga de cireș. Un singur lucru lipsea din acest tablou desăvârșit – de ce Shōshi nu cădea grea?

Din ce în ce mai adesea, Maiestatea Sa mă ruga pe mine să scriu poezii atunci când împrejurările o cereau. Nu mă pot lăuda că erau bune toate, dar câteodată era mai important să fie scrise repede. De pildă, în ziua Festivalului Kamo ne-am adunat toate în jurul fratelui mai mic al împărătesei, Yorimune, care fusese ales sol împărătesc la ceremonii. Maiestatea Sa a hotărât să-i dăruim o ghirlandă de flori de cireș de munte și, ca de obicei, m-a rugat pe mine să scriu poemul. Nu mi-a venit în minte nimic deosebit, dar ce am compus am scris direct pe frunzele ghirlandei:

Kamiyo ni wa ari mo ya shikemu yamazakura kyou no kazashi ni oreru tameshi wa

Așa se întâmpla oare și în timpurile străvechi ale zeilor? / Azi împletim o ghirlandă de flori de cireș de munte.

A contat mai mult soluția de efect pe care am găsit-o, și nimeni nu s-a mai uitat la poemul în sine, care nu era cine știe ce.

În luna a cincea Michinaga și-a început postul. O aură de solemnitate a învăluit întreaga curte, căci toată lumea se simțea stânjenită să se bucure atunci când însuși regentul se abținea. Anotimpul ploilor ne-a risipit și mai mult buna dispoziție. Doamna Dainagon, însărcinată cu garderoba împărătesei, a căzut cuprinsă de o rătăcire adâncă. La vremea aceea, nu mă număram printre prietenele ei cele mai apropiate, dar era limpede că suferea de o boală mai cumplită decât tristețea obișnuită în anotimpul ploios. Era cu capul în nori și făcea niște greșeli ciudate când primea rulourile de mătase. În timp ce le supraveghea pe doamnele care scrobeau tivurile veșmintelor, i se întâmpla să izbucnească în plâns din senin și să fugă în camera ei. Bârfele fluturau în jur ca moliile scăpate dintr-un dulap. Dainagon fusese favorita lui Michinaga, dar se pare că el n-o mai chemase de o bună bucată de vreme. Legătura lor

fusese întotdeauna stranie, pentru că Rinshi era mătușa ei. Unii credeau că rudenia o apăra pe Dainagon de mânia lui Rinshi, alții credeau că, dimpotrivă, era și mai mult supusă răutăților mătușii. Eu bănuiam că trece printr-un chin de nesuportat, care în cele din urmă a și împins-o peste buza prăpastiei.

Într-o dimineață, doamna Dainagon nu s-a mai putut ridica din așternut. Când vestea a ajuns la urechile împărătesei, pe Maiestatea Sa a cuprins-o îngrijorarea și a trimis după vraci și preoți să o cerceteze. După ce s-au sfătuit în șoaptă, aceștia au declarat că de vină e un spirit rău și au poruncit să se facă un ritual de alungare a duhului. M-am alăturat și eu grupului de doamne cărora li s-a cerut să asiste.

După ce căzuse bolnavă, Dainagon fusese luată de la palat și dusă înapoi în casa ei. Așa că noi ne-am îndreptat cu două trăsuri spre conacul familiei sale, unde urma să aibă loc ritualul. Calendarul nu prevedea o zi de bun augur pentru ieșiri, iar vremea era și ea ploioasă și deloc prietenoasă. Cu patru doamne în trăsură, am simțit că o să-mi dau duhul din pricina umezelii, mai ales când soarele își făcea loc printre nori și transforma în baie de aburi băltoacele de pe drum.

Până am ajuns acasă la Dainagon, ploaia s-a oprit. Picuri strălucitori sclipeau pe frunzele unduioase ale sălciilor de pe marginea șanțului din fața porții. Printre ramuri, niște vrăbiuțe sprințare se scuturau de stropii scânteietori ciripind voioase. Nu prea am avut vreme să privesc grădinile, căci am fost conduse numaidecât înăuntru, în sala mare. Acolo, bolnava era întinsă pe o platformă împrejmuită cu paravane și învăluită în fumul semințelor arse de mac. Vraciul, un preot bătrân, priceput la astfel de ritualuri, era deja pregătit, cu un ajutor lângă el. De îndată ce ne-am așezat toate, a început să murmure un descântec. Ajutorul, mediumul care urma să primească duhul rău și să-i dea glas, era o tânără subțire, cu o gură largă. Avea ochii închiși și degetele rășchirate a încordare pe

genunchii acoperiți cu pantaloni de aba. Se legăna ușor, ca și cum ar fi sorbit cuvintele descântecului. Nu am așteptat mult și duhul a început să se vădească.

Drept răspuns la sunetele grave ale descântecului, însăși doamna Dainagon a început să se zvârcolească și să geamă, așa cum nu-i stătea deloc în firea cea blândă și sobră. Apoi s-a ridicat dintr-odată țeapănă în picioare și s-a apucat să plesnească aerul cu degetele. Avea ochii tulburi și bolborosea cu un glas adânc ceva de neînțeles. Preotul a început să cânte mai tare, frecându-și mărgelele mătăniilor cu atâta zel, încât fruntea i s-a acoperit de broboane de sudoare. Până și gulerul kimonoului a început să i se înmoaie. Fata se legăna mai departe, dar duhul cel rău nu voia cu niciun chip să se dezlipească de Dainagon. Cei doi și-au continuat strădaniile multă vreme, parcă o veșnicie, iar noi am rămas așezate, frângându-ne mâinile de milă pentru suferința prietenei noastre. Kodayū mi-a șoptit că spera ca duhul s-o lase odată în pace.

Apoi ajutorul a scos un geamăt ascuțit, ca din altă lume, care ne-a făcut pe toate să sărim în sus. Îmi tremura carnea pe mine la auzul țipetelor ei nepământești. Din clipa în care fata a început să se zbată și să strige cu glasul acela nefiresc, zbuciumul doamnei Dainagon s-a liniștit ca prin farmec. Era un semn de reușită, la care preotul și-a întețit eforturile de a scoate duhul cel rău din Dainagon și de a-l aduce în trupul ajutorului. Fata s-a ridicat de pe podea și a apucat-o bezmetică prin încăpere, rostogolindu-și capul încolo și încoace și scoțând aceleași vaiete neomenești.

Preotul i-a cerut duhului să spună cine este, la care fata și-a întors pleoapele cu degetele și și-a schimonosit gura într-un rânjet. Era de o cerbicie groaznică și ne-a făcut să ne dăm înapoi și să ne ferim privirile. După ce a mai mărșăluit o vreme urlând, în cele din urmă fata s-a oprit cu fața la preot și și-a rupt încet o fâșie dintr-un umăr al cămășii. A rămas așa, tremurând, cu părul încâlcit sălbatic și cu pieptul pe jumătate dezgolit. Atunci duhul a prins a vorbi cu un

glas gros și răgușit. Ne-am ciulit urechile, dar nu toate am înțeles același lucru.

Mie mi s-a părut că l-am auzit spunând „Doamna din apartamentele de dormit”, ceea ce putea desemna mai multe doamne, în viață sau răposate. Prietenele mele au auzit alte nume, dar toate am fost de părere că era un duh de femeie, care avusese la un moment dat un rang la palat. Care era nemulțumirea sa? l-a iscodit preotul pe duh. Atunci fata și-a scuturat domol capul în față și în spate și a îngăimat ceva care mie mi s-a părut că înseamnă „inimă friptă”. Preotul și-a schimbat glasul și i-a cerut duhului să renunțe la legăturile necurate cu lumea celor vii și să caute pacea lui Buddha. În clipa aceea, doamna Dainagon și-a pierdut aproape complet cunoștința, iar tânăra a căzut înapoi pe jos, trupul ei chinuit de zvâcnete liniștindu-se cu o ultimă tresărire. În sfârșit, duhul le-a lăsat în pace pe amândouă.

Pe drumul de întoarcere la palat, nu mi-am putut lua gândul de la suspinele neîntrerupte ale acelui duh nefericit. Era îngrozitor ce putere îndârjită se afla în atașamentul față de lumea noastră. Firește, m-am rugat pentru binele lui Dainagon, dar și pentru eliberarea acelui duh nemângâiat, oricine ar fi fost el. Ce blestem cumplit era să porți în suflet o ranchiună care se întindea dincolo de mormânt, cu niște fire lipicioase și cenușii, torturând sufletul în chinuri veșnice. Trandafir Domnesc fusese tare înțeleaptă că se lepădase de lumea aceasta.

Preotul a fost pe deplin mulțumit de felul în care s-a desfășurat ritualul. Ne-a înștiințat că Dainagon urma să fie bine. Avea să se vindece complet. Nu ne-a întrebat care a fost slăbiciunea din pricina căreia duhul cel rău a pus stăpânire pe ea. Nici prietenele ei cele mai apropiate nu au zis nimic. Cred că era limpede pentru toată lumea.

În cursul lunii a șasea, Michinaga s-a dedicat cu și mai multă seriozitate ritualului de purificare. În prima jumătate a lunii a

organizat o expoziție cu toate cele treizeci de capitole din Sutra Lotusului. Am crezut că nu aveam să-l mai văd până în toamnă, când urma să se întoarcă din pelerinaj, dar el mă chema din când în când, deși niciodată singură. Mereu mă întreba dacă mai scrisesem ceva și, când citea ce îi ofeream, îmi împărtășea numaidecât părerile lui. Ca să fiu sinceră, începeam să mă simt stânjenită. Nu puteam scăpa de sentimentul că nu-l interesa decât Genji și modul în care ar fi putut să se folosească de acesta pentru a-și atinge țelurile. Poate că era măgulitor, dar – nici nu știu cum de aveam curajul s-o recunosc – era și descurajant, în același timp. Niciodată nu mă prăbușisem atât de jos încât să cad pradă vreunui duh rătăcitor care să pună stăpânire pe sufletul și pe trupul meu, dar nici de piatră nu eram.

Când o femeie se lasă fermecată de lingușirile unui bărbat și i se oferă, chiar și o singură dată, nu îi va fi niciodată ușor să se prefacă apoi că totul a fost doar un fleac. Eu nu puteam să uit de câte ori îmi spusese Michinaga că eram altfel decât toate celelalte. Știam prea bine că nu avea cum să stea de vorbă cu ele așa cum o făcea cu mine. Nu încape nicio îndoială, Michinaga nu era Genji, dar simțeam că, în felul lui, ținea la mine.

Totuși mă întrebam uneori dacă un bărbat ca Michinaga putea să înțeleagă cu adevărat o femeie. Așa cum era el, fățiș în toate cele și obișnuit să îi se facă orice hatâr, cum ar fi putut oare să-și închipuie ce simțeau cei care așteptau de la el un semn de mărinimie? Din fericire pentru ea, soția lui era la fel de fățișă. Rinshi nu avea nicio strângere de inimă în a-și arăta gelozia pe față. Nu ținea niciun demon ascuns – îi vărsa pe toți deodată, înarmați cu vorbe tăioase, încă de la prima bănuială. Pe Rinshi nu mi-o puteam închipui posedată de vreun duh rău, pentru că nu avea goluri tainice în suflet, în care să se poată cuibări un astfel de spirit. Dar multe dintre noi eram cu totul altfel. Adeseori simțămintele unei femei sunt smulse din rădăcinile lor și răsucite în încâlceli ciudate. Eu una nu aveam niciun drept să pretind favorurile lui Michinaga, dar mă

cutremuram la gândul că viața mea depindea în mare măsură de întâlnirile cu el. Abia așteptam să mă cheme și, deopotrivă, mă temeam să fiu chemată.

Ca și Genji, Michinaga era egoist și nici măcar nu băga de seamă ce era în sufletele noastre. Când doamnele din viața lui Genji cădeau în stăpânirea vreunui duh rău și începeau să-și strige furia, Genji credea că erau copleșite de cea mai mare slăbiciune femeiască – gelozia. Și Michinaga, și Genji se credeau subiect de invidie între femei. Nici unuia din ei nu-i trecea prin minte că femeile nu aveau altă cale de a se elibera de suferințele provocate de bărbați decât moartea sau călugăria. Dar cititoarele mele înțelegeau prea bine asta. Când personajele mele vorbeau cu glasuri de demoni sau spirite rătăcitoare, orice femeie care trăia la curte pricepea că demonii dădeau glas lucrurilor pe care ele însele nu îndrăzneau să le mărturisească.

Nu eram singura care se lupta cu năzuințe potrivnice și viclene. Era luna a șaptea, târziu în noapte. După baie am rămas în camera doamnei Koshōshō. Ușile glisante erau deschise înspre grădină, iar de dincolo de ziduri venea până la noi fojgăitul gălăgios al tinerilor care se grăbeau să ajungă pe malurile râului, la sărbătoarea Tanabata. Razele lunii aruncau umbre tremurătoare peste smocurile de iarbă și de undeva din apropiere se auzea ciocănitul sacadat al unei găinușe de baltă. Este o pasăre de noapte – dacă ai apucat să ațipești, te face să crezi că auzi pe cineva bătând la ușa ta. Ani de-a rândul, Koshōshō a fost una dintre favoritele lui Michinaga. Intrase la palat fecioară, la șaptesprezece ani. De când Michinaga a ales-o pentru el, niciun alt bărbat n-a mai îndrăznit să se apropie de ea. Firește, asta însemna că de cele mai multe ori rămânea singură noaptea.

— Ai auzit găinușa? m-a întrebat ea.

M-am oprit din pieptănat și am ascultat cu atenție.

Cioc, cioc, cioc.

Venea de undeva de aproape. Pesemne că o speriaseră petrecăreții de pe mal.

Koshōshō și-a scos pensula și a scris:

Ama no to no tsuki no kayoiji sasanedomo ikanaru kata ni tataku kuina zo

Porțile cerului nu sunt niciodată închise /pentru rătăcirile lunii, / Dar ciocănitul găinușei de baltă / Dincotro se aude oare?

Nu erau semne că vreun iubit tainic avea să bată în seara aceea la ușa ei, dar nici la a mea. Razele lunii erau de o frumusețe nepământeană și mă duceau cu gândul la Genji. Ce mândră era Koshōshō, dacă mă uitam la ea prin ochii prințului meu.

Părul ei încă ud răspândea o mireasmă ușoară de lemn de oud, de la pieptenele cu care și-l netezise toată după-amiaza. Ca o perdea, cădea drept în jurul chipului ei alb și în lumina lunii scânteia cu străluciri de abanos, ca într-o oglindă. M-am apropiat de ea și i-am simțit atingerea mâinii când mi-a întins pensula.

Mi-a făcut puțină cerneală, trecând batonul peste piatră de câteva ori. Cât ai clipi, picăturile s-au adunat negre-negre, înghițind parcă luminii lunii. Atunci am scris:

Maki no to mo sasade yasurau tsukikage ni nani wo akazu to tataku kuina zo

Să-mi descui și eu ușile de lemn? / Găinușa de baltă ciocăne întruna – razele lunii îmi pogoară neliniște în suflet.

Mi-am dat seama că povara singurătății e mai ușoară când o împărți cu cineva.

Găinușa de baltă

Tataku kuina

În luna a opta, după plecarea îndelung pregătită a lui Michinaga în pelerinaj, s-a lăsat o liniște grea, ca o cortină. Toată lumea de vază îl însoțea, așa că palatul arăta pustiu. Eu mă simțeam ușurată la gândul că voi fi scutită de emoțiile pricinuite de vizitele la Michinaga, când mă frământam întrebându-mă dacă urma sau nu să mă cheme. Aveam mult mai mult spor la scris când Michinaga se afla departe și nu mai eram nevoită să-mi fac griji că urma să-mi înhațe vreun manuscris neterminat, pentru ca apoi să înceapă să comenteze despre cum trebuia să-mi scriu povestea mai departe. În tihna cu care mă răsfățăm în lipsa lui, mi-am dat seama de un lucru: nu avea rost să încerc să-i fac pe plac lui Michinaga cu poveștile mele despre Genji, dar îmi era la fel de greu să mă eliberez complet de el. Genji își avea soarta lui. Nu puteam să tăgăduiesc faptul că personalitatea lui Michinaga îl modelase în timp pe Genji, dar nu din pricina sfaturilor pe care mi le dăduse regentul. Prințul meu se schimbase de unul singur. Ce dacă devenise un fel de tiran? Asta se întâmplă cu noi toți când urcăm pe scara socială.

În toamna aceea m-am aplecat mai mult asupra altor personaje. Eram atât de adânc cufundată în poveștile mele, încât de-abia mai țineam pasul cu îndatoririle de la palat. Împărăteasa m-a lăsat în pace și, la întoarcerea lui Michinaga, mi-a dat voie să mă duc acasă pentru tot restul anului. M-am folosit de scuza că aveam nevoie de un răgaz pentru a putea scrie, deși adevărul era că nu mă simțeam deloc în largul meu la gândul că aveam să mă întâlnesc din nou cu Michinaga, în ciuda hotărârii mele de nu mai pune la suflet întâlnirile cu el.

Toată iarna am lucrat la scrierile despre Genji. Deja începea să mă sâcâie faptul că lumea mă socotea una cu personajul Murasaki, doar pentru că împrumutasem numele ei. Mă bătea gândul să o eliberez de toate grijile lumești și să o călugăresc. Dar Michinaga strâmba din nas la un astfel de scenariu, așa că am făcut-o pe Murasaki să tânjească după mănăstire, iar pe Genji să nu-i dea voie să plece.

Când oboseam scriind despre Genji și Murasaki, îi scriam tatei. Întotdeauna se arătase curios să știe cum erau cei alături de care lucram la palat, așa că am început să-i povestesc despre doamnele pe care le cunoscusem în slujba împărătesei. Am tresărit când am găsit mai târziu un teanc de scrisori din perioada aceea, îndesate într-o carte de-a lui de poeme chinezești. Pe vremea când făceam descrierile acelea impregnate de un aer de superioritate nu cred că-mi dădeam seama cât de mult ajunsesem eu însămi să semăn cu ele. De exemplu, spuneam:

Pe unele dintre doamnele care fac parte din suita împărătesei le-ai găsi foarte drăguțe, iar pe altele nici nu le-ai lua în seamă.

Doamna Dainagon ți-ar plăcea foarte mult, sunt încredințată. Este micuță și delicată, frumoasă și cu pielea albă. Poți să spui că e puțin cam rotunjoară, dar se îmbracă întotdeauna fără cusur. Părul, pe care și-l poartă aranjat cu grijă, este cu un deget mai lung decât înălțimea ei. A trecut prin clipe grele, dar și-a revenit. Se arată plină de grijă față de ceilalți și trăsăturile ei trădează o inteligență ascuțită. După părerea mea, nu are rival în eleganță. Chiar și când a fost răpusă de boală, și-a păstrat ținuta grațioasă și fermecătoare. Țin mult la ea.

Și doamna Senji este micuță, dar subțirică. Părul i se revarsă exact până la poalele hainei și niciodată nu-i stă în neorânduire, nici măcar un firicel. Este de un rafinament desăvârșit, pe mine mă face de rușine. De cum intră într-o încăpere, toată lumea se îndreaptă spre ea. Este un model pentru orice doamnă de viță nobilă. Îndrăznesc să spun că ție ți s-ar părea o pacoste.

Pe prietena mea Saishō o cunoști, așa că nu am să te mai plictisesc povestindu-ți despre ea. Dar mai este o doamnă care își spune și ea Saishō – fiica lui Kitano, din Rangul Trei. Are un trup rotofei și îndesat și se ține foarte bățoasă. La prima vedere pare puțin extravagantă, dar după ce o cunoști mai bine îți lasă o impresie mult mai bună. Când îți vorbește, un zâmbet vioi îi înflorește pe buze și se dovedește a fi o persoană foarte plăcută și blândă, deși nu pot spune că este desăvârșită.

Doamna Koshōshō este foarte drăgălașă, deși îmi fac griji pentru ea, căci e așa de naivă! Este elegantă și grațioasă ca o salcie plângătoare în zi de primăvară, zveltă la trup și fermecătoare în purtări, dar pune la inimă toate bârfele și criticile și se ofilește de supărare la cea mai mică urmă de reproș. Mă simt mereu gata s-o ocrotesc.

Și Miya no Naishi este foarte frumoasă. Are un trunchi alungit, care îi dă un aer măreț și distins când stă așezată. Secretul frumuseții ei nu stă într-o singură trăsătură, ci în prospețimea pe care o răspândește. Are un păr negru-închis ca semințele de crini pistruiați și o piele albă ca laptele – o combinație izbitoare. Toată făptura ei – forma capului, părul, fruntea – răspândește deschidere și candoare. Se poartă întotdeauna firesc, fără nimic forțat și, chiar dacă uneori vorbește un pic cam mult, viața la palat ar fi de o mie de ori mai plăcută dacă ar exista mai multe persoane ca ea.

Sora ei e cu totul deosebită. Este mult prea durdulie. Are trăsături finuțe și părul lucios ca pana corbului, dar nu cred că este foarte lung, pentru că poartă mereu meșe. Dar are ochi frumoși, o frunte frumoasă și un surâs fermecător.

Dintre cele mai tinere, Kodayū și Genshikibu sunt cele mai apreciate. Kodayū este mărunțică și foarte elegantă. Părul este mândria ei. Înainte îl avea mai des și era mai lung decât înălțimea ei cu două palme și mai bine. Cu timpul i s-a mai rărit puțin, din păcate. Trăsăturile îi dezvăluie caracterul puternic și este reconfortant să vezi că nu are aerele pe care și le dau multe alte doamne. Este înzestrată cu talent poetic. Genshikibu e înaltă și subțire. Are statura ideală pentru orice fel de ceremonie, deoarece poate purta oricâte kimonouri unul peste altul fără să arate nefiresc. Are

trăsături frumoase și este crescută întocmai cum se cuvine pentru o fată de familie bună.

Lumea spune și despre Kohyōe no Jō că e frumoasă, dar mie mi se pare comună.

Firește că toate aceste doamne din suita împărătesei, mai devreme sau mai târziu, au avut povestea lor cu unii curteni de rang înalt, dar toate au reușit să păstreze bine taina. Au fost prevăzătoare chiar și în viața lor personală și astfel au reușit să-și păstreze iubirile ascunse. Și te asigur că aici, la palat, nu e puțin lucru să reușești așa ceva.

Ți-am povestit cum arată doamnele de la curte. Cât despre firea lor – asta e cu totul altceva. Oamenii nu sunt mereu la fel, știi bine. Toate doamnele au ciudățeniile lor și, așa cum nu există niciuna care să poată fi socotită întru totul rea, nu se găsește niciuna care să fie mereu frumoasă, cumpătată, isteață, cu bun-gust și demnă de încredere. E greu să știi pe cine să prețuiești.

Mă tem că, dacă ți-aș scrie mai multe despre persoanele cu care îmi petrec eu zilele la palat, ai crede despre mine că-mi place să vorbesc lumea de rău. De acum înainte n-am să mai pomenesc decât de ființe desăvârșite. Așa că îți voi spune mai multe despre personajele mele decât despre doamnele din preajma mea.

Așa îi povesteam tatei despre însoțitoarele mele de la palat, crezându-mă fără îndoială cu desăvârșire nepărtinitoare și dreaptă în judecățile mele.

Întoarsă la palat de Anul Nou, am auzit șoapte cum că împărăteasa ar fi însărcinată, cu toate că era prea devreme pentru a putea fi sigură. Am băgat de seamă că dormea mai mult decât de obicei și că dimineața nu prea era în apele ei. Se pare că pelerinajul lui Michinaga la Muntele Sfânt își arăta roadele sperate. Doica lui Shōshi ar fi vrut să-i spună de îndată, dar noi am oprit-o, sugerându-i că era mai înțelept să aștepte, ca să fie încredințată de

sarcină. Știam prea bine ce tevatură avea să iște Michinaga la auzul veștii.

În luna a treia sarcina împărătesei a fost anunțată oficial. După cum ne-am așteptat, Michinaga a fost în al nouălea cer de fericire, poruncind să fie înălțate rugăciuni la toate templele însemnate. Oricine se întâmpla să stea în calea stelei sale norocoase era spulberat precum ceața în zorii zilei. De pildă, Korechika ajunsese o ființă trăitoare în umbră, iar toți cei care aveau legături cu el fuseseră atinși de întuneric. Fiul surorii sale răposate, Teishi, era încă primul favorit la titlul de prinț moștenitor, dar lucrurile aveau să se schimbe dacă împărăteasa Shōshi aducea pe lume un băiat. Cu norocul lui Michinaga, nici nu se putea altfel. Sărmana prințesă Bishi, la nașterea căreia a murit împărăteasa Teishi, a fost mutată degrabă din palat când a căzut bolnavă[85]. Copila avea doar nouă ani – cu un an mai mult decât Katako a mea. De câte ori o vedeam la palat, îmi aducea aminte de fiica mea atât de bine, încât mă durea sufletul. Iar acum zăcea între viață și moarte în casa unchiului ei.

În cea de-a paisprezecea zi a lunii, tata a fost numit secretar imperial de rangul cinci – unul dintre primele grade din ierarhia superioară – și supraveghetor mărunt al Stângii, în baza cunoștințelor sale remarcabile de limba chineză. A fost nemaipomenit de încântat de promovare, fericit că urma să fie invitat la și mai multe concursuri de poezie, pe potriva noului său rang.

La începutul verii, împărăteasa s-a întors la conacul mamei sale, pentru obișnuita retragere din timpul maternității. Am fost din nou aleasă în micul grup de doamne care au însoțit-o. De această dată

---

[85] Pe lângă dejecții, toate celelalte stări impure ale organismului precum menstruație, naștere, boală, moarte trebuiau îndepărtate din incinta palatului. (N. a.)

cuvintele răutăcioase ale celor rămase în urmă m-au lăsat indiferentă. Alaiul cu care ne-am deplasat de la palat la conacul Tsuchimikado era de-o frumusețe dumnezeiască. Pe drum, lumea se aduna în pâlcuri și toți priveau muți de uimire cum treceam, ca și cum am fi fost ființe cerești pogorâte pe pământ pentru o clipă. Uneori îmi venea și mie greu să cred că făceam eu însămi parte din acest spectacol.

De această dată, am primit o altă cameră, pe coridorul ce lega clădirea principală de aripa de răsărit. Doamna Saishō a primit încăperea de alături. Pârâul din grădină curgea chiar pe sub veranda din apropiere. De îndată ce am descoperit că suntem vecine, ne-am hotărât să dăm jos paravanele dintre camerele noastre și am făcut o încăpere mai mare, pe care am împărțit-o amândouă, îmi plăcea atât de mult clipocitul apei, mai ales când mă întindeam. Susurul ei lin îmi alunga toate grijile.

În trei locuri diferite ale conacului fuseseră ridicate altare în care se săvârșeau slujbe în numele lui Shōshi. Aripa de răsărit a fost transformată în paraclis. Vedeam lumânările arzând neîncetat, zi și noapte. Acolo își petrecea adesea timpul Michinaga, înălțându-și rugile către Muntele Sfânt și implorându-l pe Zaō Gongen să vegheze ca fiica lui să aducă pe lume cu bine un băiețel.

Atât de adâncit era Michinaga în rugăciune, încât nu părea să fi luat seama la fastul sărbătorii Kamo din acel an. În schimb, a deschis mai devreme decât de obicei o nouă expoziție a Celor Treizeci de Cărți din Sutra Lotusului. Primul capitol din Cartea a Cincea a căzut chiar în ziua a cincea din luna a cincea, parcă înadins. La conac a sosit un alai minunat de călugări și curteni, cu daruri prinse în ramuri de aur și argint. Mulți își împletiseră ramurile în formă de obligeană, pentru că se întâmpla ca luna a cincea, ziua a cincea și al cincilea capitol să fie în același timp. Ofrandele sunt menite să reînvie faptele tânărului Buddha, care a adunat lemne de foc și apă pentru învățătorul său Asita, însă în

mintea mea acest tablou se încăpățâna să-l înfățișeze pe Buddha ca pe un umil servitor al lui Michinaga. Nu aveam nicio îndoială că el plănuise cu bună știință ca totul să se întâmple astfel și mă scoteau din sărite cei care se minunau fără încetare de o asemenea coincidență miraculoasă. Chiar credeau că Michinaga nu știa să socotească? Se cuvenea să scriem fiecare câte un poem, așa că eu am compus unul cam necruțător:

Tae nari ya kyou wa satsuki no itsuka to te itsutsu no maki no aeru minori mo

Ce potrivire minunată / Ca tocmai astăzi, în ziua a cincea din luna a cincea, să se citească al cincilea sul din Sutre.

Spre seară, mâhnirea mi s-a topit privind lacul din grădină. Apele lui se vedeau limpezi până la fund, chiar mai limpezi decât la lumina zilei, oglindind focurile și torțele de ceremonie. Atentă la cuvintele din Sutra Lotusului, simțeam cum toate grijile mele lumești se risipesc ca prin minune.

Oricât de multe aș fi avut pe suflet, ca să mă liniștesc nu trebuia decât să mă gândesc la Trandafir Domnesc și la viața ei în sihăstrie. Atunci, nu știu de ce, m-a podidit plânsul. „De ce nu te bucuri de festivități?” m-am dojenit singură.

Respirând parfumul proaspăt al frunzelor de obligeană care atârnau în camerele noastre, am scris așa:

Kagaribi no kage mo sawaganu ikemizu ni ikuchiyo sumamu nori no hikari zo

Umbrele făcliilor în oglinda netedă a iazului / Ard cu lumina curată a legii nestinse a lui Buddha.

Așteptam pe verandă, gata să ne îndeplinim îndatoririle de seară. Față în față cu mine stătea doamna Dainagon, parcă mâhnită de

ceva. Era încă tânără și frumoasă, dar uneori avea căderi provocate de infecția cu duh rău de care suferise. Întotdeauna fusese cum nu se poate mai palidă la chip, dar în ultima vreme slăbise și părea nespus de fragilă. S-a uitat la poemul meu și a oftat din adâncul sufletului. Apoi a luat pensula și a scrijelit ceva pe hârtie. A lăsat totul pe masă și s-a retras în camera ei, spunându-ne că o doare capul. Eu am șovăit, dar în cele din urmă am ridicat hârtia. Kodayū a aruncat și ea o privire peste umărul meu:

Sumeru ike no soko made terasu kagaribi no mabayuki made mo uki waga mi kana
Făcliile sclipitoare / lucesc în apa clară până în adâncuri / Și scot la lumină tristețea din inima mea.

Kodayū a clătinat din cap. În afară de una sau două pieze rele care se bucurau să privească decăderea altora din grațiile de altădată, restul eram toate îngrijorate din pricina doamnei Dainagon. Părul ei, odinioară atât de bogat și de bine îngrijit, își pierduse strălucirea și se rărise.

Nu e lucru de mirare să fii cuprins de deznădejde în fața nenorocirilor, dar am observat că e chiar mai lesne să pățești la fel când ai de-a face cu întâmplări frumoase. Eu înțelegeam foarte bine reacția lui Dainagon, cu toate că unele dintre doamne se apucaseră să-i critice poemul pe motiv că era prea țipător.

Ceremoniile au continuat toată noaptea. Până la revărsatul zorilor, multe dintre doamne s-au retras, dar eu am rămas trează. Norii începeau să capete o lumină trandafirie. Am pășit afară pe pod și m-am aplecat peste balustradă, privind apa care curgea la poalele conacului. Cu toate că nu era ascuns nici de cețuri ca primăvara, nici de neguri ca toamna, cerul era nu mai puțin minunat. Dintr-odată m-a cuprins dorința de a împărtăși priveliștea cu cineva, așa că am bătut la ferestrele doamnei Koshōshō. Cu ochi

somnoroși, mi-a făcut pe plac și s-a strecurat afară, pe verandă. În timp ce stăteam așa amândouă, privind grădina, am scris:

Kage mite mo uki waga namida ochisoite kagotogamashiki taki no oto kana

Mă uit după chipul meu în apă, / Dar nu-mi văd decât lacrimile triste / Și aud duruitul cascadei.

Koshōshō și-a luat pensula ei, a înmuiat-o în cerneală și a scris:

Hitori ite namidagumikeru mizu no omo ni ukisowaruramu kage ya izure zo

Te lupți de una singură cu potopul de lacrimi? / Nu mai e niciun alt chip oglindit pe luciul apei?

Am mai stat de vorbă în șoaptă până când s-a luminat de-a binelea, apoi am intrat în camera ei. Koshōshō era fără îndoială una dintre cele mai rafinate doamne din suita împărătesei, grațioasă ca o salcie plângătoare. Dar în văzul lumii era atât de sfioasă și de temătoare, încât nu era în stare să ia nici cele mai neînsemnate hotărâri. Se afla în slujba împărătesei de mai multă vreme decât mine, dar rămăsese la fel de naivă și de credulă ca o nou-venită. Dacă o persoană răutăcioasă se apuca să răspândească vreo bârfă despre ea, Koshōshō o punea la inimă și se simțea de-a dreptul distrusă. Era așa de fragilă, că îmi dădeau lacrimile. Mă gândeam adesea că ea era și mai puțin potrivită pentru viața la palat decât mine.

Koshōshō avusese legături cu Michinaga mai mult timp decât oricare dintre noi și, firește, îndurase mereu răceala lui Rinshi. Cu toate că întotdeauna părea pe punctul de a se da bătută, reușea cumva să reziste. Era o mângâiere pentru mine să știu că nu eram singura care „lupta cu potopul de lacrimi”.

Pe masă se găsea un fir lung și viguros de obligeană, de la ceremoniile din ajun. Gălbuie, cu umbre trandafirii pe măciulia umflată, rădăcina plesnea de sănătate.

— A venit de la Excelența Sa, spuse Koshōshō.

Ridică planta, cu forma ei care te ducea cu gândul la tot felul de comparații, și o roti în palmele ei subțiri. Apoi o așeză la loc și-și scoase ustensilele de scris. Puse pe hârtie următorul poem, înveli firul de obligeană și mi le oferi pe amândouă:

Nabete yo no uki ni nakaruru ayamegusa kyou made kakaru ne zo ikaga miru

Ai văzut vreodată în lumea noastră plutitoare / un fir de obligeană ca acesta?

(Ai auzit vreodată în lumea noastră plângătoare / un sunet la fel?)

M-a impresionat faptul că și-a deschis sufletul în fața mea și, de îndată ce m-am întors în camera mea, m-am gândit la un răspuns care să se potrivească imaginilor suprapuse pe care le folosise ea. Iată ce am scris în cele din urmă, poem pe care i l-am și trimis:

Nanigoto to ayame iva wakade kyou mo nao tamoto ni amaru ne koso taesene

Obligeana rămâne neclintită, orice ar fi. / Azi mi-e mâneca grea, din pricina plantei, din pricina sunetului trist.

În luna aceea, în ziua a șaptea, m-am pomenit cu Kodayū venind într-un suflet la mine în cameră, să-mi spună că de la palat tocmai sosise fratele meu, în calitate de sol oficial. Fusese însărcinat să-i aducă lui Shōshi o scrisoare de la împărat, pe care o prezentase deja șambelanului împărătesei, și acum se afla în primul alcov din galeria de miazăzi a clădirii principale, împreună cu un grup de patru-cinci nobili pe care îi știa de la întrecerile cu cocoși. Se îmbiau

cu cupe de saké și depanau amintiri din vremurile petrecute împreună. Când am auzit una ca asta, am început să mă îngrijorez.

Nu îmi stătea în putere să fac nimic, așa că s-a întâmplat exact lucrul de care mă temeam. Până când a isprăvit împărăteasa de pregătit răspunsul care trebuia dus înapoi la palat, fratele meu era deja amețit de băutură. Împreună cu scrisoarea de răspuns, a mai primit și câteva daruri, pe care le-a luat poticnindu-se zăpăcit. Nu s-a plecat deloc, ci doar a dat din cap o dată. O singură dată! Clătinându-se pe picioare, a pornit-o spre grădină, unde a încercat să facă o plecăciune, a scăpat unul dintre pachete, s-a aplecat să-l ridice și s-a îndepărtat cu mers împleticit. Eu deja îmi închipuiam cum se amuza lumea privind scena de la balcon. Ce rușine!

Conacul a început să zumzăie de zvonuri despre prestația lamentabilă a fratelui meu. Doamna Koshōshō chiar m-a întrebat:

— E adevărat că secretarul de rangul șase din Ministerul de Război care a fost aici azi după-masă este fratele dumneavoastră?

Îmi doream atât de mult să nu fi fost adevărat.

Abia în luna a șasea s-au sfârșit Cele Treizeci de Expoziții și ne-am eliberat de atmosfera religioasă austeră pe care o inspiraserăm zi după zi vreme de o lună încheiată. Toată lumea se simțea mai veselă, când, dintr-odată, prințesa Bishi căzu bolnavă fără de speranță. La un moment dat fusese ca și vindecată. Faimosul preot Monkyō reușise să pogoare asupra ei puterile miraculoase ale unui *bodisatva* pentru a o smulge pe mica prințesă din ghearele morții. Dar apoi boala revenise și, în numai câteva zile, îi răpi copilei și ultima suflare. Noi nu am participat la înmormântare, de teamă să nu atragem răul asupra stăpânei noastre. Nu-mi puteam lua gândul de la copila mea, Katako.

ne vedeam de îndatoriri alene, copleșite de căldură și de tristețe. Nu se întâmplau prea multe, așa că ne petreceam vremea cuprinse

de toropeală, pe lângă blocurile de gheață scoase din pivniță, și ne răcoream fețele cu așchii pe care tinerele slujnice le ciopleau pentru noi. Apoi, pe neașteptate, în cea de-a douăsprezecea zi a lunii a șasea, am primit poruncă să ne pregătim grabnic pentru întoarcerea la palat. A urmat o goană nebună pentru pregătiri, fără ca niciuna dintre noi să cunoască motivul. Împărăteasa, care s-ar fi cuvenit să se odihnească, nu se plângea deloc, dar mie tot îmi era milă de ea. Ne întrebam dacă nu cumva Michinaga o luase razna, deși știam bine că nu avea cum să se întâmple așa ceva. Michinaga avea întotdeauna un motiv întemeiat pentru tot ce înfăptuia.

Curând ne-am lămurit. Michinaga a anunțat oficial că îl vedea pe împărat din ce în ce mai însingurat din pricină că Shōshi lipsea de lângă el de atâta vreme, așa că i s-a părut firesc ca împărăteasa să se întoarcă alături de soțul ei atât timp cât îi mai îngăduia sarcina. Ichijō s-a văzut nevoit să accepte bunăvoința socrului său, cu toate că, din câte am văzut cu ochii mei, nu părea deloc încântat. Apoi am aflat și despre fată. Se zvonea că împăratul se apropiase de consoarta lui cea mai tânără, fiica lui Akimitsu, pe care dorea să-l promoveze la rangul al treilea.

Când te gândești că odinioară mă întrebam cine luase hotărârea să-l răsplătească pe tata cu un post la Echizen! Pe vremea aceea îmi închipuiam, neștiutoare, că împăratul ar fi avut un cuvânt de spus în chestiunile de stat.

Era cu neputință de ghicit ce se petrecea în inima lui Shōshi, știind că era folosită în felul acesta. Întotdeauna primea poruncile tatălui ei cu o supunere desăvârșită. Eu am petrecut ceva vreme singură cu ea, din clipa în care m-a rugat s-o învăț chineză, să mai uite de neplăcerile sarcinii. Ne alegeam cu grijă întâlnirile, atunci când celelalte doamne lipseau, și citeam amândouă din cele două volume ale lui Bai Juyi, *Balade noi.* Având în vedere faptul că eu nu eram un cărturar adevărat, am îndemnat-o să studieze cu un maestru, ca tata, însă ea a ținut-o morțiș că nu se simte în largul ei

decât cu mine.

În primele zile de slujbă la palat, lumea mă tachinase pentru cunoștințele mele din clasicii chinezi. Mai ales Saemon no Naishi – îi căşunase pe mine încă din prima clipa. La început auzeam întruna zvonuri răutăcioase pe seama mea, până când am descoperit că toate porneau de la ea. Odată împăratul a ascultat un fragment dintr-o poveste cu Genji și se pare că ar fi spus:

— Cine a scris bucata aceasta fără îndoială că a citit *Cronicile Japoniei.* Scriitura ei este cu adevărat cultă!

Auzind cuvintele împăratului, Saemon no Naishi a început să răspândească bârfe printre curtenii de rang înalt, cum că eu m-aș fi falit cu învățătura mea despre clasici. Ba chiar m-a poreclit „Doamna Cronicilor"! Ce m-am mai amărât din pricina asta la vremea aceea. Eu, care nu voiam să-mi dau pe față cunoștințele nici măcar în preajma slujnicelor din casa mea, n-aș fi îndrăznit în vecii vecilor să fac paradă de știința mea tocmai la curte! Doar cu sprijinul și înțelegerea prietenilor am reușit să trec peste clipele acelea de cumplită îndoială și mâhnire.

A urmat apoi un timp în care m-am ferit să scriu până și cel mai simplu semn chinezesc și m-am prefăcut că nu eram în stare să citesc nici măcar o notă de pe un paravan pictat. Dar împărăteasa m-a chemat la ea între patru ochi și mi-a spus să nu pun la suflet vorbele unor oameni de teapa lui Saemon no Naishi. Cu toate acestea, când mă ruga să citim din antologiile lui Bai Juyi, alegeam întotdeauna clipele când nu era nimeni prin preajmă să ne audă. Amândouă aveam motivele noastre să ținem aceste lecții în taină. În cele din urmă, Michinaga a prins de veste despre noua pasiune a fiicei sale și a poruncit să-i fie copiate cu măiestrie felurite texte chinezești, pe care i le-a dăruit. Socotea că era un bun prilej să instruiască pruncul din pântecul împărătesei, deplin încredințat că avea să fie băiat. Slavă Domnului că Saemon no Naishi n-a aflat niciodată că Maiestatea Sa m-a rugat să studiez împreună cu ea,

fiindcă nu i-ar mai fi tăcut gura.

Cine ar fi crezut că viața la palat poate fi un izvor nesecat de supărări?

În luna a șaptea împărăteasa începea deja să se miște anevoie din pricina sarcinii, dar venise din nou vremea să se întoarcă la conacul mamei sale. Cu un alai mult mai modest de această dată, am părăsit palatul Ichijō în ziua a șaisprezecea, înainte de revărsatul zorilor, ca să ne ferim de căldură și de zarvă. Am sosit la Tsuchimikado la timp pentru masa de dimineață. Ne-am instalat în aceleași camere pe care le ocupaserăm și înainte. Totul ne era bine cunoscut, de parcă nici n-am fi plecat vreodată de acolo.

Pruncul urma să vină pe lume în luna a noua, dar Michinaga, nerăbdător din fire, înălța rugăciuni să se nască mai devreme. Într-un târziu, cineva a îndrăznit să-i spună că asemenea soroace au timpul lor și că, dacă s-ar fi împlinit ceea ce voia el, s-ar fi putut întâmpla o nenorocire. Michinaga a pus capăt pe loc rugilor pentru o naștere vremelnică. Îmi închipui că ar fi dat orice să poată purta copilul chiar în pântecul său. Era atât de iute la mânie, încât nu suferea pe nimeni prin preajmă prea multă vreme.

Într-o noapte mi s-a părut că aud un ciocănit liniștit în ușă, dar nu m-am dus să văd cine e. Am stat toată noaptea nemișcată, fără să scot nici cel mai mic sunet. A doua zi dimineață, odată cu micul dejun, o slujnică mi-a adus pe furiș poemul următor:

Yomosugara kuina yori ke ni naku naku zo maki no toguchi ni tatakiwabitsuru

Noaptea întreagă am strigat iar și iar la ușa ta / Mai tare decât strigă până și găinușa de baltă.

Era limpede – Michinaga își ieșise cu totul din minți. De n-ar fi

fost atât de plin de el, poate că mi s-ar fi făcut milă. Repede, i-am scris un răspuns și i l-am trimis prin aceeași slujnică:

Tada naraji to bakari tataku kuina yue akete wa ika ni kuyashikaramashi

De i-aș fi deschis găinușei de baltă / Care tot ciocănea de parcă venea sfârșitul lumii / Ce m-aș mai fi căit a doua zi dimineață!

În ziua a unsprezecea a lunii a opta, la ivirea zorilor, Maiestatea Sa a pornit spre Sala Devoțiunii, aflată în colțul de miazăzi al conacului. Mama ei a însoțit-o în trăsură, iar doamnele din alaiul împărătesei au trecut lacul cu barca. Eu am ajuns mai târziu și am pierdut mare parte din ceremonie. Saishō mi-a povestit cum s-au înghesuit în paraclis douăzeci de preoți, fiecare simțindu-se obligat să țină câte o mică slujbă de bun augur în onoarea împărătesei.

— Se tot întrerupeau unul pe altul sau rămâneau fără cuvinte. De-abia ne-am ținut râsul.

Nobilii s-au delectat pictând pagode mici și albe pe numeroasele petale de lotus din hârtie care aveau să fie împărțite mai târziu în timpul ceremoniei.

La sfârșit, curtenii au vâslit bărcile pe lac, una după alta. Tadanobu, stăpânul gospodăriei imperiale, a traversat lacul și s-a urcat pe veranda paraclisului. L-am văzut aplecat peste balustrada de lângă treptele care duceau la malul apei. Cu toată că nu ard de nerăbdare să plutesc pe apă, m-am lăsat prinsă într-o barcă, împreună cu mai multe tinere. Din acel loc, l-am zărit pe Michinaga intrând în paraclis. Câteva clipe mai târziu, l-am văzut pe Tadanobu furișându-se pe trepte și încercând să schimbe câteva vorbe cu Saishō. Pesemne că voia să profite de momentele în care atenția Maiestății Sale era îndreptată către tatăl său. Era un spectacol grozav – el de o parte, ea de cealaltă a paravanului, străduindu-se să nu pară prea apropiați. Shōshi nu le îngăduia doamnelor din suita

ei un comportament ușuratic, așa că toate deveniserăm cât se poate de grijulii.

Deși încă nu se înserase, luna răsărise plutind încețoșată pe cerul tomnatic. Băieții lui Michinaga vâsleau toți într-o barcă, fredonând cântece la modă. Din clădirea principală, le auzeam glasurile tinere și viguroase zburând deasupra apei. Îl vedeam și pe mai vârstnicul Ministru al Trezoreriei, care se urcase împreună cu ei, dar se făcuse mic în pupa bărcii, speriat la gândul de a cânta în cor. Devenise dintr-odată sfios și era așa de nostim, că stârnise râsete printre doamnele din spatele paravanelor. Eu mi-am adus aminte de un vers dintr-o baladă de-a lui Bai Juyi, numită *întinsa mare,* și l-am rostit cu voce tare:

— „În barcă își simte vârsta grea pe umeri”.

Pesemne că Tadanobu m-a auzit, căci a răspuns cât ai clipi cu următorul vers al baladei. Am rămas ușor stânjenită, dar și impresionată că înțelesese aluzia.

De pe luciul apei plutea spre noi cântecul băieților: „Și lintița pe iaz”, suna refrenul. Unul dintre ei îi acompania la flaut, iar acordurile ne făceau parcă să simțim și mai adânc răcoarea brizei de seară. Chiar și cele mai neînsemnate lucruri își au vremea lor.

Se naște un prinț

Atsuhira

Pe măsură ce toamna își intra în drepturi, Tsuchimikado se înveșmânta cum nu se poate mai frumos. Copacii de pe malul lacului și iarba de-a lungul pârâului căpătau seara culori aprinse, fiece frunză și fir de iarbă limpede vădite în lumina aurie, piezișă. Valul de rugăciuni răsunătoare ce se ridicau la unison din toate clădirile se contopea cu murmurul pârâului în bătaia rece a

vântului.

În camera împărătesei, Maiestatea Sa ședea toropită și asculta cântecul minunat al rugăciunilor împletit cu taifasul doamnelor din suita ei. Stătea pe o parte, sprijinită de perne, și, cu toate că nu se plângea, eu îi cunoșteam chinul și mi se rupea inima pentru ea. În preajma sa, veșnica mea ranchiună față de lume se topea ca prin farmec și mă întrebam cât de diferită ar fi fost viața mea dacă aș fi intrat în serviciul Maiestății Sale mai devreme. Poate că atunci m-aș fi simțit mai în largul meu în locurile acelea.

Era luna a opta. Mă uit acum peste jurnalul de atunci și văd că rămâneam adesea trează în miez de noapte. Scriam: „E târziu în puterea nopții, până și luna s-a încețoșat, sporind negura umbrelor de sub copaci. Ca de obicei, eu sunt trează. Dacă vreau să scriu cât timp locuiesc la curte, nu am încotro, sunt nevoită să lucrez în orele liniștite dinaintea zorilor".

În dimineața aceea însă, atenția mi-a fost abătută de câteva glasuri care se dondăneau sub fereastra mea:

— Hai să deschidem storurile!

— Nu fi copil, slujitorii nu s-au trezit încă la ora asta.

— Servitor, deschide!

Bubuitul clopotelor din aripa de răsărit a spart apoi liniștea, dând tonul Incantației pentru Cei Cinci Regi Ascunși.

Mi-am strâns instrumentele de scris și am ascultat urcușul și coborâșul cântărilor, pe măsură ce preoții recitau rugile, fiecare mai tare decât cel de dinaintea lui. Era încă întuneric, dar se auzeau limpede pașii răsunători ai celor douăzeci de preoți care treceau podul spre clădirea principală, purtând cu ei obiectele sfințite de care împărăteasa urma să aibă nevoie în curând. Mi-am deschis storurile ca să arunc o privire la veșmintele splendide ale starețului și ale preotului de rang înalt, în drumul lor spre chilii, printre copaci și peste podurile chinezești din grădină. Fiecare colțișor al conacului fusese transformat în cameră de oaspeți, iar preoții ocupau cabana

și biblioteca. M-am lăsat convinsă că am zărit chiar și firul de aur strălucind pe mantiile lor în depărtare. Slujnicele și servitorii începeau să se audă trebăluind. Florile și copacii prindeau contur în lumina zorilor.

Protocolul cerea ca nobilii să-și prezinte urările, așa că toți se adunaseră buluc la conac. Aveau să rămână până la naștere și între timp trebuiau hrăniți și răsfățați cu distracții. Noi nu aveam vreme nici să respirăm. Seara se așezau la rând pe veranda aripii de răsărit și pe pod, cântând, recitând sutre sau fredonând melodii cunoscute. Firește, băutura curgea din plin.

Aproape de sfârșitul lunii, esențele parfumate pe care le pregătisem cu câteva zile înainte erau gata să fie îngropate, ca să dospească la timp pentru Festivalul Crizantemelor. Toate cele care am pregătit esențe ne-am adunat în camera Maiestății Sale, să ne primim bulgării. Când m-am întors în încăperea noastră, am deschis ușa glisantă și am găsit-o pe Saishō adormită. Stătea cu capul pe cutia de scris, iar mâneca îi acoperea chipul. Era un tablou fermecător, ca desprins dintr-o carte de povești. Purta un kimono cafeniu, tivit cu albastru-verzui și unul violet, tivit cu roșu-închis, și pe post de pătură folosise o haină ruginie. Nu m-am putut abține să nu-i dau la o parte mâneca de pe chipul frumos. Ea și-a deschis ochii.

— Arăți ca o prințesă din poveste, i-am spus eu.

— Ai luat-o razna? a bombănit ea, ridicând la mine o sprânceană. Să trezești lumea așa!

Încerca să se prefacă supărată, dar îmbujorarea care i-a înflorit gingaș pe chip o făcea să arate și mai încântătoare decât de obicei.

În ziua Festivalului Crizantemei m-a trezit un ciocănit în ușă dimineața devreme. M-am smuls din așternut să deschid – era una dintre doamnele din suita lui Rinshi, doamna Hyobu. Avea în mână

o bucată de mătase ce fusese lăsată afară toată noaptea, să absoarbă picăturile de rouă de pe florile de crizantemă. Mi-a întins-o cu un zâmbet mic, încordat.

— Poftiți, mi-a spus ea. Doamna Rinshi speră să vă ajute să ștergeți urmele vârstei. Este încredințată că va fi de ajuns.

Mi-e teamă că la ceasul acela al dimineții încă nu mă dezmeticisem din somn și, oricum, Hyobu s-a făcut nevăzută înainte să apuc să-i răspund. Pe neașteptate, mi-am amintit că mai primisem odată, în trecut, o bucată de mătase înmuiată în rouă – eram însărcinată, și soțul meu îmi trimisese un bol mare cu fire de mătase, cu care m-am șters pe tot corpul. Un gest de iubire cu totul ieșit din comun. Rămăsesem fără cuvinte, cu bucata aceea de pânză înmiresmată în mână. Am rămas nemișcată până când Saishō m-a întrebat cu glas somnoros, de sub mormanul de așternuturi sub care dormiserăm:

— Cine era?

M-am scuturat de amintirile pe care mi le trezise mireasma mătăsii umede.

— Am primit ceva de la Rinshi, i-am răspuns.

— Ceva otrăvit?

— Hmmmm. Oarecum. Mă întreb câte alte doamne au mai primit azi un asemenea dar, sau sunt singura pe care a blagoslovit-o cu această favoare specială?

— Pesemne că are iscoade peste tot, a zis Saishō, ridicându-se și trăgându-și pătura în jurul ei. Fac prinsoare cu tine că a aflat despre „ciocănitul găinușei de baltă” la ușa ta luna trecută. Ce ai de gând să faci?

Mi-am scos batonul de cerneală și am început să-l frec furioasă pe piatra înmuiată în apă. N-a trecut mult și am găsit răspunsul.

— Mă gândesc să-i trimit mătasea înapoi, cu un poem, i-am spus lui Saishō și i-am arătat versurile acestea:

Kiku no tsuyu wakayu bakari ni sode furete hana no aruji ni chiyo wa yuzuramu

Ca să-mi recâștig prospețimea chipului / Ajunge doar să-mi trec mâneca muiată în rouă crizantemei. / Mătasea o înapoiez, ca să-și lucreze magia asupra stăpânei!

— Doar nu vorbești serios! mi-a răspuns Saishō, făcând ochii mari și izbucnind în râs.

Eu am zâmbit și mi-am clătit pensula de cerneală.

— Ai dreptate, nu ar avea niciun rost să-i trimit poemul. Poate că e mai bine să nu răspund deloc.

Dar în clipa în care i l-am arătat lui Saishō, știam foarte bine că ea avea să povestească despre ce se întâmplase și despre poezia mea. Aceasta avea să-mi fie răzbunarea.

În seara aceea am fost de serviciu la Maiestatea Sa. A trimis după vase cu bețișoare parfumate, ca să încercăm esențele pe care le pregătiserăm. După trenele lungi care se revărsau în cascade sub storuri, îmi dădeam seama că doamna Koshōshō și doamna Danagon se aflau afară pe verandă, la locurile lor obișnuite. Era o noapte cu lună frumoasă. Ne-am întins alene la vorbă despre cât de mândră arăta grădina și despre vremea caldă, care era semn că viile aveau să-și capete culorile de toamnă mult mai târziu decât în alți ani. Împărăteasa părea mai neliniștită decât de obicei și, dintr-odată, am avut o presimțire.

Am fost chemată să împlinesc o poruncă, iar după ce am isprăvit m-am oprit în camera mea. Am vrut doar să-mi odihnesc puțin ochii, dar pesemne că am ațipit, căci pe la miezul nopții m-am trezit din pricina larmei și a forfotei din jur. Am auzit pași grăbiți încoace și-ncolo, am scos capul pe coridor și am oprit o slujnică:

— I-a venit sorocul Maiestății Sale! mi-a strigat ea cu răsuflarea tăiată și a fugit mai departe.

Presimțirea mea se adeverea. M-am hotărât să mă țin cât mai departe cu putință de toată zarva aceea. În zori – venise deja ziua a zecea a lunii – Michinaga stătea în mijlocul clădirii principale și împărțea porunci în stânga și-n dreapta. Frații lui Shōshi și alți nobili de rangul al patrulea și al cincilea nu mai prididea atârnând perdele și aducând rogojini și teancuri de perne de papură împletită. Lângă platforma obișnuită a împărătesei mai fusese așezată una, de un alb imaculat, în care Maiestatea Sa tocmai se muta în clipa în care am intrat în sala mare. Toți roiau încoace și-ncolo, cu grijă să nu dea peste preoții care murmurau un șir nesfârșit de rugăciuni răsunătoare, menite să țină departe duhurile rele. Alături de prelații care se aflau deja la conac de o lună de zile, se îngrămădeau acum și alții, adunați din toate templele capitalei, fiecare lăcaș primind porunca de a trimite câte un preot cu har la alungat duhurile rele. Era ca și cum toți *bodisatva* din univers se pogorâseră peste conac la chemările grabnice ale regentului.

Doamnele de la palat începură să se adune în galeria de răsărit. Femeile care urmau să îndeplinească rolul de medium se așezară pe latura de apus a platformei albe, fiecare despărțită de celelalte de o împrejmuire de paravane cu perdea. În fața fiecărui pătrățel se afla câte un preot care se ruga plin de râvnă. În partea de miazăzi a divanului alb, unde avea să aibă loc nașterea, stăteau aliniați stareți și preoți de rang înalt, cu glasurile răgușite de rugile cântate din rărunchi. Strigătele lor erau atât de puternice, încât ajungeau să cheme până și cei mai înfricoșători zei ocrotitori, în locșorul strâmt dintre paravanele glisante din spatele platformei, în partea de miazănoapte, stăteau înghesuite peste patruzeci de suflete. Era așa o îmbulzeală, că nici nu puteai respira. M-am retras în camera mea pentru câteva clipe.

La scurtă vreme după aceea, am auzit un ciocănit greu în stâlpul ușii. Am ridicat voalul și l-am văzut pe șambelanul lui Michinaga, cuprins de înfrigurare și nerăbdare.

— Excelența Sa dorește să știe de ce nu sunteți în slujba împărătesei, mi-a spus el tăios. Mi-a poruncit să vă aduc înapoi neîntârziat.

M-am simțit stingherită și rușinată. Cu toată agitația și zăpăceala, nu mi-am închipuit că lipsa mea avea să fie observată.

— Îmi împrospătez fardul, i-am spus pe post de explicație. Vin în câteva clipe.

Dar, înainte să dau drumul voalului, șambelanul și-a întins mâna pe rama ușii, spunând că mă așteaptă. Era limpede din gestul lui că nu mă lăsa să mă codesc. Nu aveam nevoie să îmi pudrez fața, dar mi-am zăngănit puțin trusa cu cosmetice și am tras adânc aer în piept de câteva ori. Apoi am pășit pe culoar. Spre uimirea mea, m-a dus repede prin clădirea principală, direct spre aripa de apus. Acolo, departe de zgomotele însuflețite și de ghionturile mulțimii îngrămădite în jurul lui Shōshi, se afla Michinaga, în fața unui mic altar de familie. Părea cufundat în rugăciune, tras la față, cu un aer sobru. Era limpede că nu dormise.

În clipa în care șambelanul m-a anunțat în șoaptă și s-a făcut, cu bună-cuviință, nevăzut, Michinaga s-a întors către mine. M-a privit adânc înainte de a vorbi.

— Am nevoie de tine, a zis el încet.

Eu am așteptat în tăcere.

— Am nevoie de tine să scrii, a spus el mai departe. Va fi clipa mea cea mai măreață și vreau să rămână înscrisă amănunțit. Firește că sunt și alții care consemnează, a continuat el, dar eu vreau cu tot dinadinsul ca tu să notezi tot ce observi – și bune, și rele, orice s-ar întâmpla, numai să scrii. Contez pe tine.

Am încuviințat, cu inima înspăimântată de mirare.

— Asta e tot, a zis el, întorcându-se cu fața spre altar.

Cu toate că nu se mai uita la mine, am făcut o plecăciune și m-am furișat afară din încăpere. Dacă mai aveam vreo îndoială, oricât de mică, despre ce soi de simțăminte nutrea Michinaga pentru mine,

discuția aceasta scurtă îmi oferise răspunsul. Pentru el nu eram nimic mai mult decât un scrib – vocea sa pentru generațiile viitoare. Mă învoisem să-i scriu cronica, dar începeam să mă gândesc la rece despre ce însemna de fapt acest lucru.

Ajunsă înapoi în sala mare, priveam cum se aduna și mai multă lume. Era încă devreme și se vedea bine că unii dintre ei abia aflaseră vestea despre starea împărătesei și se grăbiseră să vină, dar aproape că nu mai era loc pentru nimeni. Mi-am croit cu greu drum înapoi înspre galeria de miazănoapte, unde doamnele din suită erau nevoite să stea înghesuite ca sardelele, astfel încât multe dintre ele își pierduseră ba tivul de la trenă, ba câte o bucată din mânecă. Era o învălmășeală îngrozitoare, dar nu aveam încotro – trebuia să mă alătur și eu.

Toată ziua, împărăteasa Shōshi s-a chinuit în durerile facerii, dar pruncul tot nu dădea semne că ar vrea să se nască. Unul după altul, duhurile rele erau călăuzite în femeile-medium, cu preoții strigând unul mai tare ca altul. La un moment dat, întreg soborul a început să țipe incantațiile la unison. Era o hărmălaie de neînchipuit. Spre seară, a sosit de la palat o trăsură plină cu moașe. Se tot furișau pe sub perdelele divanului alb, neputincioase. Se vedea cum își mușcau buzele și-și înghițeau plânsul. În galeria din spate, doamnele începeau să leșine, fiind apoi scoase din mulțime. Altele se legănau văicărindu-se, căzute în transă din pricina emoției copleșitoare.

Larma și învălmășeala s-au ținut lanț până târziu în noapte. Eram cu toții istoviți, dar nimeni nu îndrăznea să plece. Din când în când se arunca împrejur câte o mână de orez, ca să alunge duhurile rele, și boabele ne cădeau pe spate, prin gulerele kimonourilor. Doamnele care se aflau în serviciul Maiestății Sale de multă vreme erau, firește, înnebunite de felul în care decurgeau evenimentele. Chiar dacă eu nu fusesem în slujba împărătesei la fel de mult timp ca ele, înțelegeam prea bine că trăiam un moment de o însemnătate

magistrală.

Se revărsară zorii. Era ziua a unsprezecea. Michinaga fu cuprins de spaimă din pricina chinurilor neobișnuit de lungi prin care trecea fiica sa. Cum duhurile rele pe care le scoteau preoții păreau să nu se mai sfârșească, cineva propuse ca împărăteasa să fie mutată într-un alt loc, fie și înăuntrul conacului. Michinaga, care nu lăsa niciodată lucrurile să-și urmeze cursul firesc, încuviință. Dis-de-dimineață, slujitorii îndepărtară două seturi de paravane din partea de miazănoapte a divanului și o duseră pe Shōshi în galeria din spate. Acolo nu se puteau atârna paravane, așa că o împresurară cu mai multe rânduri de perdele, una peste alta. Doamnele mai în vârstă se așezară lângă ea, să o vegheze. Michinaga, îngrijorat că înghesuiala ar fi putut s-o supere pe Maiestatea Sa, le porunci doamnelor mai tinere să se îndepărteze, îndrumându-le spre miazăzi și pe coridoarele de răsărit. Doamna Saishō se număra printre puținele doamne care primiră încuviințarea de a rămâne înăuntrul perdelelor, împreună cu mama împărătesei și cu fratele ei, starețul Templului Ninnaji.

Eu stăteam chiar la poalele celor două platforme, alături de alte doamne, când un grup de femei, printre care și doicile celorlalte fiice ale lui Michinaga, își făcură drum până la perdelele care serveau drept paravan în spatele nostru. Lumea abia mai putea trece prin culoarul strâmt din spate, iar cei care totuși izbuteau să se strecoare nu aveau de unde să știe pe cine înghionteau. Colac peste pupăză, bărbații se puteau uita la noi printre perdele ori de câte ori pofteau. Nu mă miram că băieții lui Michinaga se purtau astfel, dar până și Tadanobu, stăpânul gospodăriei Maiestății Sale, care era prevăzător de fel, și Tsunefusa, sfetnic de Stânga, parcă uitaseră de orice bună-cuviință și aruncau câte o ocheadă dimpreună cu restul. Prinse ca niște păsări într-o colivie prea strâmtă, și noi am lăsat deoparte, în cele din urmă, orice urmă de rușine. Nu ne mai

oboseam să ne ascundem fețele, cu ochii umflați de atâta plâns, cu orezul curgându-ne în păr ca fulgii de zăpadă și cu hainele boțite cum nu se poate mai rău. Fără îndoială că arătam jalnic. Dar chiar și atunci simțeam că într-o bună zi aveam să ne aducem aminte și să râdem de clipele acelea.

Bineînțeles că în mijlocul evenimentelor nu era nimic amuzant. Aproape de prânz, copilul părea să vină pe lume dintr-o clipă în alta, iar duhurile rele urlau și se văicăreau. Unul dintre sfinții părinți a fost aruncat la pământ de forța unui demon care se sălășluise în el. L-au salvat rugăciunile strigate cu putere de un confrate de-al său. Doamna Saishō avea în grijă o mână de femei conduse de preotul Eiko. După ce niciuna dintre ele nu a fost în stare să primească un duh rătăcitor, s-a iscat un iureș nemaipomenit.

Pe neașteptate, unul dintre preoți pătrunse dincolo de perdele cu cele necesare pentru a călugări pe cineva. Un val de mâhnire răvăși mulțimea. Era cumva pe moarte Maiestatea Sa? Nu voiam să credem una ca asta. Unele doamne își pierdură cu desăvârșire stăpânirea de sine și începură să țipe și să se vaiete. În mijlocul acestei învălmășeli grozave își făcu apariția Michinaga. Cu un glas puternic și neabătut, începu să recite Sutra Lotusului, încetul cu încetul, nebunia generală se potoli și o liniște scurtă luă locul zbuciumului dinainte. Atunci veni pe lume pruncul.

Se născuse un prinț! Vestea se răspândi în cercuri prin marea de oameni de la sanctuarul din jurul împărătesei, prin zidurile groase, pe coridoare și dincolo de ele. Dar căița încă nu ieșise, așa că atmosfera rămânea încordată. Toată lumea se înghesui în spațiul uriaș ce se întindea între sala mare și galeria de miazăzi, până la balustrade. Rugile începură din nou. Mireni și preoți se aruncară deopotrivă la pământ în rugăciune. Eu mă aflam în celălalt colț al camerei, dar mai târziu am auzit că femeile din galeria de la apus s-au trezit dintr-odată față în față cu un grup de nobili de rang înalt.

Doamna Kochūjō, care era întotdeauna nespus de atentă în privința înfățișării ei, a dat nas în nas cu Primul Secretar de Stânga, Yorisada, cu care avusese cândva o aventură. Oricât de bine s-ar fi aranjat ea de dimineață, până la ora aceea ochii i se înroșiseră deja de atâta plâns și pudra i se ștersese de pe fața cu pete. Până și ea își dădea seama că arăta într-un hal fără de hal, mâniindu-se cu atât mai mult să dea ochii cu un fost iubit tocmai atunci.

Mi-am croit cu greu drum printre oameni până în camera împărătesei, la Saishō. Când am văzut-o, am descoperit cu groază că și chipul ei era la fel de răvășit. Nici nu vreau să mă gândesc cum arătam eu însămi. Noroc că toată lumea era într-o asemenea stare de nebunie, încât nimeni nu avea să-și aducă aminte după aceea cât îngrozitor arătau ceilalți.

Saishō mi-a spus că în sfârșit ieșise și căița, iar împărăteasa se odihnea. O coborâseră cu blândețe pe perne, după ce fusese ținută în brațe de femeile mai în vârstă tot timpul cât o munciseră durerile facerii. Mama și pruncul erau amândoi teferi. Mă gândeam ce naștere ușoară avusesem eu în comparație cu împărăteasa. Am avut o sarcină îngrozitoare, dar nașterea lui Katako s-a petrecut repede, slavă Domnului.

Vestea nașterii a venit ziua în amiaza mare, dar toată lumea se bucura ca și cum abia atunci ar fi răsărit soarele pe cerul senin. Faptul că Shōshi supraviețuise era un motiv de sărbătoare în sine, dar vestea că pruncul era băiat i-a aruncat pe toți în culmea fericirii. Doamnele care până mai deunăzi fuseseră ofilite, iar în dimineața aceea căzuseră scufundate într-o tristețe tomnatică, păreau acum reînviate și alergau în camerele lor să se împrospăteze. Mai rămăseseră doar bătrânele să aibă grijă de mamă și de prunc – așa se cuvenea. Atunci m-am retras și eu împreună cu Saishō.

Amândouă eram sleite de puteri, mai cu seamă Saishō, însă nu aveam vreme nici să ne tragem sufletul. Slujnicele alergau deja de la o cameră la alta, cu mormane de haine în brațe. Ne aduceau haine

de gală, brodate cu sidef. Dacă ar fi fost cu modele diferite, atunci le-am fi admirat îndelung, dar, cum toate am primit haine identice, nici nu le-am băgat în seamă, ci ne-am văzut mai departe ba de machiaj, ba de făcut caz că nu ne găseam evantaiul cel bun.

Eu am isprăvit prima cu aranjatul. În așteptarea lui Saishō, am deschis fereastra doar un deget, ca să-mi arunc privirea peste grădină, înspre colțul de miazăzi al clădirii. Acolo așteptau câțiva nobili de rang înalt, apoi l-am zărit pe Michinaga venind cu un zâmbet larg pe chip și poruncindu-le slujitorilor să curețe pârâul de frunze. Mi-am amintit de ziua în care l-am auzit prima dată rostind această poruncă. Atunci Michinaga a cules un fir de floarea-miresei și mi l-a aruncat printre perdele, în cameră. Uitându-mă înapoi, mi-am dat seama că probabil aceea a fost clipa din care au pornit toate neînțelegerile mele cu Michinaga.

Spre uimirea mea, m-a zărit prin fereastra deschisă și s-a îndreptat spre mine.

— Iei notițe? m-a întrebat el vesel. Urmează încă multe – primul scăldat, prezentarea sabiei, aniversările de trei zile, de cinci zile, de șapte zile, de nouă zile. Totul – vreau să consemnezi totul de-a fir a păr!

Pe dată m-am simțit copleșită de oboseală.

În bătaia razelor de lună

Hikari sashisou

Timp de zece zile după nașterea prințului, ceremoniile s-au ținut lanț, una după alta, necontenit. Eu eram sleită, deloc în largul meu, dar cu toate acestea am scris întruna, simțind că aveam să cad doborâtă de trudă. Michinaga îmi poruncise să aștern totul pe hârtie, așa că mi-am dat osteneala cum am putut mai bine, de cele

mai multe ori scriind noaptea, la lumina lumânărilor. Cum nu puteam să fiu de față la toate evenimentele, mă bizuiam pe Saishō, Koshōshō și pe celelalte prietene. Saishō a avut privilegiul să se îngrijească de prima baie a prințului.

Conacul fusese împodobit în alb, pentru a sărbători nașterea. Mă fascina purtarea doamnelor de rang înalt, care aveau dreptul să poarte culorile interzise. După naștere, nicio altă culoare în afară de alb nu a fost îngăduită un timp, și din această pricină dușmăniile s-au întețit, căci femeile se întreceau acum numai în țesături. Cele de rang înalt și-au făcut haine din aceeași mătase cu model ca mantaua, cu manșete brodate. În schimb, cele de rang mai mic, mai ales cele mai în vârstă, s-au mărginit la haine simple. Toate erau impunătoare, dar la urma urmei erau izbitor de asemănătoare. Evantaiele tuturor erau de bun-gust, fără să iasă în evidență, și toate erau inscripționate cu fraze mișcătoare, dar potrivite ocaziei. Fără îndoială, fiecare s-a gândit că dacă își pictează evantaiul cu mâna ei are să fie altfel decât celelalte. E limpede cât de zguduite au fost toate când s-au uitat una la alta și s-au dat seama că toate evantaiele semănau între ele.

Chiar și așa, era o priveliște maiestuoasă, de o frumusețe austeră. Broderiile erau toate în argint, iar tivurile trenelor noastre erau cusute și ele cu fir de argint atât de gros, încât arăta ca niște cosițe împletite. Spițele evantaielor erau incrustate în argint, cu felurite modele. Când ne adunam toate, arătam ca un șir de creste înzăpezite sub clar de lună – eram de o strălucire orbitoare și făceam orice încăpere să pară ca împânzită de oglinzi.

Ceremoniile pentru ziua a treia au fost organizate de slujbașii din gospodăria Maiestății Sale. Au făcut o prezentare de îmbrăcăminte și de așternuturi pentru prinț – fiecare set de haine avea un așternut asortat, din aceeași țesătură albă și cu același model, cu grijă să nu existe două seturi la fel. Nu știu cum au reușit să organizeze o asemenea ceremonie într-un timp atât de scurt. Ceremoniile de ziua

a cincea au fost dirijate de însuși Michinaga. Peste tot a răspândit purtători de torțe, care se înălțau ca niște lumânări vii, luminând ca ziua grădina și sălile cele mari. Pâlcuri de oaspeți se adunau în umbra torțelor, iar șambelanii lui Michinaga alergau încolo și încoace numai zâmbete și plecăciuni, primind felicitările tuturor.

Michinaga a ales opt dintre cele mai tinere și atrăgătoare slujnice din serviciul fiicei sale pentru a servi mâncarea în seara aceea. Îmbrăcate în rochii albe, cu funde albe prinse în păr, fetele stăteau una lângă alta pe două șiruri și își treceau din mână în mână tăvi argintii și albe. Cârcotașele s-au plâns și de această dată că au fost lăsate deoparte, reușind să se facă de râs, și nu am fost singura care a avut această impresie.

Odată ceremoniile încheiate, mulți nobili și-au părăsit locurile și s-au dus pe pod, unde au început un joc cu zaruri. Am băgat apoi de seamă că Michinaga li s-a alăturat. Era un obicei pe care tata nu-l suferea deloc, găsindu-l nepotrivit pentru viața la palat. I-am mulțumit cerului că fratele meu era de serviciu în seara aceea la palatul Ichijō – dacă ar fi fost și el de față, fără îndoială m-ar fi făcut din nou de rușine. Pe lângă saké, au curs și poemele, iar doamnele împreună cu care mă aflam au început să se îngrijoreze, căci, dacă ajungea și la noi cupa de saké, atunci trebuia să răspundem. Vorbeam între noi despre câtă grijă trebuia să avem când compuneam poeme în prezența lui Kintō, trebuia să fim atente nu doar la cuvinte, ci și la felul în care recitam. Câteva dintre noi ne-am pregătit poeziile dinainte, ca să nu fim luate prin surprindere dacă ne-ar fi venit rândul. Eu m-am jucat cu imaginile rotunde ale lunii pline și ale cupelor de saké și am scris poemul următor:

Mezurashiki hikari sashisou sakazuki wa mochinagara koso chiyo wo megurame

În bătaia razelor de lună plină / Ne trecem cupa de saké din mână în mână / Să trăim fericiți până la adânci bătrâneți!

Dar s-a făcut târziu și unii au plecat, alții au ațipit, așa că nimănui nu i-a mai stat gândul să ne asculte poemele. Păcat. Cred că al meu ar fi făcut impresie bună.

Luna creștea pe cer, luminând tot mai puternic întunericul nopții. Din umbră se desprindeau tot soiul de oameni. Slujitori, frizeri, fete în casă, îngrijitoare – pe mulți nu-i mai văzusem niciodată până atunci. Am zărit o pereche ciudată, pesemne chelăresele, înfipte țeapăn în hainele lor cele mai bune, cu o pădure de piepteni răsărindu-le din păr. Mi-am adus atunci aminte că și la Echizen, după căderea nopții, ieșeau la iveală, din întuneric, fel de fel de creaturi – o lume cu totul diferită. Prispa care se întindea de la buza coridorului din spate până la pod era atât de înțesată de lume, încât nici nu mai încăpea vorbă să poți trece pe acolo.

În seara aceea am avut onoarea să stau în aceeași încăpere cu împărăteasa și m-am bucurat să văd că se întremase după chinurile facerii. Arăta atât de împlinită și de frumoasă, având în obraji primii bujori de tânără mamă, că am simțit nevoia să ne fălim cu ea. De serviciu în noaptea aceea era un preot și, cuprinsă de entuziasm, am dat paravanul la o parte și i-am oferit o privire furișă spre împărăteasă:

— Părinte, uite, i-am spus. Sunt sigur că n-ați văzut niciodată o priveliște mai încântătoare.

De cum și-a aruncat ochii înăuntru, a rămas cu gura căscată de uimire. Și-a împreunat mâinile înspre noi, murmurând:

— Mulțumesc! Sunteți atât de bune cu mine, mulțumesc!

M-am bucurat la gândul că în mintea acelui om avea să rămână întipărită pentru totdeauna imaginea împărătesei noastre, cu părul negru ca pana corbului revărsându-se într-un râu de abanos peste hainele sale albe-argintii.

A doua zi am avut răgazul să ne tragem puțin sufletul după ceremoniile de ziua a cincea și a șaptea. Cele mai multe dintre noi

ne-am trezit târziu și ne-am petrecut după-amiaza cosând câte un set nou de haine. Era greu cu atâtea ceremonii una după alta: nu puteam să ne prezentăm în aceleași haine, dar aveam atât de puțin timp să ne pregătim. Cu toate acestea, seara am avut vreme și pentru puțină odihnă. Era timp frumos. Eu stăteam afară, pe coridorul-pod, alături de prietenele mele, când și-a făcut apariția cel de-al doilea fiu al lui Michinaga, Norimichi, însoțit de câțiva ofițeri. S-a străduit să le ademenească pe cele mai tinere să-i însoțească într-o barcă pe lac, și în cele din urmă a reușit să convingă aproape jumătate din grup. Cele timide s-au retras înăuntru, dar judecând după ocheadele pe care le aruncau înspre lac era limpede că le părea rău că se arătaseră sfioase. De pe pod priveam la siluetele încețoșate din grădină devenind străvezii în lumina lunii. Nu conteneam să mă minunez de contrastul izbitor dintre părul negru al doamnelor și hainele lor imaculate. Era un efect de o frumusețe dumnezeiască, mult mai puternic decât dacă ar fi fost îmbrăcate în straie colorate, ca de obicei.

Mai devreme în seara aceea, o eclipsă a acoperit luna pe jumătate. Una dintre doamnele mai tinere a observat-o prima și ne-a atras atenția, cuprinsă de neliniște. Nu era deloc semn bun. Tocmai într-o noapte ca aceea, cu un cer atât de senin! De-ar fi fost măcar un strop de nor care să mai acopere din rătăcirea lunii. În Echizen, într-o seară în care umbrele păreau că mușcă din coasta lunii, maestrul Jyo ne-a povestit că în patria lui astfel de momente puteau fi prevăzute dinainte. Tata i-a cerut să ne lămurească mai bine. După cum îmi povestise și Ming-gwok odată, maestrul Jyo ne-a dezvăluit atunci că, deși el însuși nu era instruit să poată face astfel de calcule, împăratul Chinei avea un întreg cabinet de înțelepți însărcinați cu studierea fenomenelor cerești. Tata s-a minunat atunci de cât de grozav era să putem prevedea eclipsele de soare și de lună.

Doamnele din jurul nostru se văitau de relele pe care le-ar fi putut aduce piaza aceea rea, când deodată Saishō le arătă că eclipsa

trecuse și luna se arăta din nou în toată splendoarea ei.

M-a rugat apoi să compun un poem care să ilustreze clipa. Iată ce am recitat:

Kumori naku chitose ni sumeru mizu no omo ni yadokeru tsuki no kage mo nodokeshi

Chipul lunii pe luciul apei / Adastă împăcat, / Veșnic fără pată!

— Vedeți? a întrebat apoi Saishō. Michinaga are o aură atât de puternică, încât orice umbră neprielnică se topește cât ai clipi. Gândiți-vă numai la chinurile prin care a trecut Maiestatea Sa la naștere. Când ne-am pierdut cu toții orice nădejde, Michinaga însuși a început să recite Sutra Lotusului și atunci s-a născut pruncul.

În clipa aceea a sosit un paj care ne-a înștiințat că la turnul de gardă din miazănoapte trăsese o trăsură cu doamne venite de la palat. Am uitat cu totul de lună, în graba cu care ne-am întors fiecare la locul ei. Apoi ne-am adus aminte de cele care erau încă pe lac și tocmai făceau un ocol pe după insula de pini, cârmind încet înspre mal. Am început să le facem semne disperate să se grăbească. Când în sfârșit s-au întors, nu le-a căzut deloc bine să afle că sosiseră doamnele de la palat și ne-au certat că nu le-am înștiințat mai devreme.

— Dar am făcut tot ce-am putut, le-am răspuns noi. Pesemne că nu ne-ați văzut pe pod.

— Am crezut că ne faceți cu mâna, au zis ele amărâte și au fugit să-și schimbe hainele.

Ciudat, dar încă ne simțeam stânjenite în prezența doamnelor de la palat.[86] Ar fi fost de așteptat ca la vremea aceea, mai ales după ce

---

[86] Numeroasele doamne care alcătuiau suita lui Shoshi nu erau doamne din suita oficială de la palat, ci erau plătite exclusiv din fondurile private ale familiei Fujiwara. (N. a.)

Maiestatea Sa adusese pe lume un prinț, să fim mai sigure pe noi. Spre norocul nostru, chiar când am început să alergăm pentru a ne împrospăta repede ținuta, Michinaga a ieșit să le țină companie doamnelor. Arăta mult mai destins acum, așa cum nu mai fusese de luni de zile. S-a comportat impecabil, schimbând complezențe și glume cu doamnele și oferindu-le fiecăreia câte un dar, potrivit rangului. Astfel, noi am avut răgazul să ne aranjăm. Apoi ne-am alăturat lui, să le întâmpinăm pe doamne la conac. Ceremoniile din ziua următoare erau organizate de palat, iar doamnele veniseră să rânduiască din vreme cele trebuincioase. Au cerut să știe unde se găseau felurite lucruri, pe cine puteau să conteze ca să le îndeplinească poruncile și unde aveau să doarmă în seara aceea. Ca și noi, nici ele nu erau prea dornice să stea prea mult de vorbă, așa că după ce le-am răspuns la toate întrebările și le-a arătat camerele, ne-am retras în încăperile noastre.

În ziua a șaptea ne ajunsese deja pe toate o oboseală cumplită. Un sol împărătesc i-a oferit Maiestății Sale o cutie de lemn de salcie în care se afla un pergament rulat cu lista tuturor darurilor trimise de la palat. Eu ședeam la poalele platformei pe care stătea Maiestatea Sa, dar Koshōshō se afla înăuntru și de la ea am înțeles apoi că împărăteasa nici măcar nu s-a uitat la pergament, ci l-a înmânat direct însoțitoarelor sale. După aceea, s-a făcut un schimb de daruri printre perdele. Mai târziu, când am intrat s-o caut pe Saishō, am aruncat o privire la împărăteasă. Ședea întinsă pe perne și părea vlăguită. Am rămas uimită cât de palidă și firavă arăta. În spatele perdelelor atârna o lămpiță cu ulei. În lumina ei limpede, chipul împărătesei strălucea cu o gingășie diafană. Părea atât de tânără și, în ciuda slăbiciunii ei, frumoasă, mai ales cu părul negru, bogat, pieptănat și aranjat la spate. Nu era deloc imaginea pe care te așteptai s-o vezi la cea care era sărbătorită drept „Mama Țării”. Când m-a văzut, mi-a zâmbit.

— Oare când o să ne puteam întoarce la studiile noastre de

chineză? mi-a șoptit.

În clipa aceea mi s-a făcut milă de ea. De fiecare dată când mă simțeam istovită de șirul nesfârșit al ceremoniilor oficiale, îmi spuneam în sinea mea că era de o mie de ori mai chinuitor pentru tânăra împărăteasă, care trebuia să îndure totul slăbită cum era. I-am spus câteva cuvinte menite s-o îmbărbăteze și m-am retras ușor înapoi după perdele. Petrecerile din seara aceea au fost, dacă e cu putință, și mai înflăcărate decât cele de dinainte. Eu m-am prefăcut că mă doare capul și am reușit să mă retrag devreme. Sărmana doamna Koma nu a fost la fel de norocoasă, după cum am auzit mai târziu.

În ziua a opta, am renunțat toate la hainele albe și ne-am întors la cele colorate. Platforma albă a fost înlocuită și perdelele au fost schimbate cu unele cu model de lemn. Culorile erau o ușurare pentru ochi, dar albul rece avusese și el frumusețea lui. Pe fondul alb imaculat, totul sărea în ochi, ca în desenele schițate în cărbune, în care părul lung al doamnelor pare să crească direct din hârtie. Festivitățile de ziua a noua au fost pregătite de prințul consort, iar slujnicele au fost îmbrăcate în roșu-închis, cu haine transparente de mătase. Erau de o eleganță nespusă, iar culorile lor ne-au dezmierdat privirile. A fost o ceremonie deosebită, fiindcă știam că e ultima din șirul festivităților dedicate nou-născutului. Poate că m-aș fi bucurat mai mult dacă nu m-aș fi simțit presată să iau seama la toate detaliile și să le consemnez de-a fir a păr.

Păsări de apă

Mizutori

În miez de noapte, Koshōshō mi-a ciocănit la ușă. Eram trează, cum se întâmpla adesea, așa că am auzit kimonoul ei de mătase

foșnind pe podea și apoi liniștea care s-a lăsat după ce s-a oprit, chiar înainte să bată încet la ușă. Am poftit-o înăuntru. Saishō plecase acasă, așa că eram singură. Luna, în descreștere după ce în urmă cu două zile fusese plină, domnea peste dealurile de la apus, risipindu-și razele argintii prin grădină. Koshōshō s-a întins lângă mine și a căscat delicat.

— Ai fost atât de înțeleaptă că ai plecat mai devreme, mi-a spus ea. Lucrurile s-au încâlcit. O știi pe Koma, noua doamnă din suită?

Koma era foarte frumoasă. Dar era și tânără și lipsită de experiență. Cum-necum, s-a trezit prinsă în jocul unor nobili care băuseră prea mult și, neștiind cum să-și facă o ieșire iscusită, nu s-a putut retrage înainte ca lucrurile să meargă prea departe.

— S-au comportat copilărește, ca de obicei, mi-a povestit Koshōshō. Vorbeau despre doica Sho, când bătrânul Toshitaka s-a trezit zicând că avea și el nevoie de o doică. Se tot uita galeș la Koma și încerca s-o convingă să-i dea sân. „Doar un strop" – se tot smiorcăia el. Apoi știi tu cine a tot stăruit să-și pună capul în poala ei.

E limpede că inocența era ceva în fața căreia bărbații nu puteau rezista. Mi se rupea inima de biata fată, căci avea să-și țească de acum încolo mantia de bunăvoință rece și elegantă, pe care învățăm să o purtăm toate.

— Adevărul este că ar fi putut să scape în mai multe rânduri, a adăugat Koshōshō, fluturându-și mâna supărată. Dar părea cu totul năucită. În cele din urmă, Michinaga și-a scos una dintre haine și i-a oferit-o în dar.

— Și ea a primit-o? am întrebat eu.

— A încercat să refuze, stânjenită. Nici nu cred că-și dădea bine seama ce însemna să primească. Dar Michinaga a tot stăruit.

— Făurindu-și un motiv desăvârșit ca să treacă pe la ea mai târziu, am adăugat eu.

— Până la urmă a primit.

— Da, până la urmă toate trebuie să primim, am oftat eu.

S-au încheiat toate ceremoniile. Mi s-a luat o piatră de pe suflet știind că îmi terminasem misiunea și că nu mai trebuia să țin minte toate amănuntele și să le pun pe hârtie. Într-o seară umedă și neclintită, stăteam de vorbă cu Saishō în liniște, când ne-am pomenit cu Yorimichi, fiul cel mare al lui Michinaga. Să fi avut vreo șaisprezece ani, dar era nespus de experimentat pentru vârsta lui. Când ne-a văzut, a dat la o parte unul dintre storuri și s-a așezat chiar pe pragul ușii. Deja aflase că bărbații aveau întotdeauna dreptul să întrerupă oricând conversațiile dintre femei. S-a apucat să ne vorbească despre dragoste, plin de seriozitate, ca orice tânăr care se află la vârsta când descoperă iubirea.

— Of, femeile! a început el să se plângă. Ce ființe complicate!

Saishō l-a găsit fermecător, dar mie mi-a părut sâcâitor. Parcă s-ar fi jucat de-a eroul într-un roman de dragoste. La scurt timp s-a ridicat și a plecat, mormăind ceva despre un câmp cu prea multe fire de floarea-miresei.

— Nu crezi că s-a purtat ca un adevărat Genji? a întrebat Saishō după plecarea lui.

A citat apoi poemul la care se referise Yorimichi.

Ominaeshi oukaru nobe ni yadoriseba ayanaku ada no na wo ya tachinamu

De-ar fi să mai zăbovesc / În câmpul de floarea-miresei / Mi-aș face numele de ocară!

— Ai dreptate, am răspuns. Seamănă prea mult cu un erou dintr-un roman de dragoste.

Cu toate acestea, în comparație cu alți tineri de vârsta lui, nu era chiar de lepădat. Tatăl său l-a povățuit că destinul unui bărbat depinde în bună măsură de familia soției pe care și-o alege și l-a

încurajat să o curteze pe fiica prințului Tomohira. Pesemne Michinaga socotea că eu aș fi avut o oarecare influență asupra prințului din pricina legăturilor de familie dintre noi și îmi dădea de înțeles cât putea de limpede că ar fi trebuit să pun o vorbă bună pentru Yorimichi. Prințul era un admirator al lui Genji și se arătase binevoitor față de mine, așa încât mă aflam într-o poziție delicată. Știam că visul lui era să-și trimită fiica la curte în calitate de mireasă-împărătească, așa că o căsătorie cu Yorimichi ar fi fost o dezamăgire pentru el. Totuși, când voința de fier a lui Michinaga se năpustea asupra unui lucru, atunci rezultatul era de neschimbat. Când prințul Tomohira mi-a cerut părerea, l-am sfătuit să nu i se împotrivească lui Michinaga, fiindcă ar fi fost în zadar, și l-am îndemnat să-și dea fiica lui Yorimichi, de bunăvoie.

Am schimbat anotimpul.[87] Ne-am încredințat slujnicelor kimonourile de mătase și pe cele nevătuite, iar ele au scos din cuierele protejate împotriva moliilor hainele de iarnă, groase și vătuite. Shōshi se apropia de sfârșitul lăuziei, dar încă nu se putea întoarce la palat înainte ca orice urmă de necurățenie provocată de naștere să se fi șters cu desăvârșire. Împăratul era nerăbdător să-și vadă fiul nou-născut, așa că Michinaga ne-a uimit pe toți invitându-l la Tsuchimikado s-o viziteze pe împărăteasă.

Făceam cu rândul în fiecare noapte și o vegheam pe împărăteasă în interiorul platformei acoperite cu perdele, unde se cuibărise după naștere. A ieșit de acolo pentru prima dată în ziua în care am trecut la hainele de iarnă. Micul prinț stătea mai mult cu doica lui, așa cum se cuvenea, dar interesul stăruitor pe care Michinaga îl arăta

---

[87] Conform calendarului oficial, schimbările cele mai drastice între anotimpuri se petreceau în ziua a zecea a lunii a zecea, când erau scoase din dulapuri hainele groase, și la începutul lunii a patra, când toată lumea se schimba în haine subțiri, de vară. (N. a.)

pruncului o punea pe femeie într-o situație delicată. Michinaga venea să vadă pruncul în fiecare dimineață și seară, negreșit. Nu-i păsa nici dacă doica dormea buștean, ca dușii de pe lume, ci intra fără ocolișuri și desfăcea perdelele. Sărmana femeie se trezea din somn năucă și îl găsea cu mâinile în sânul ei, jucându-se cu pruncul. Îmi era milă de ea. Iar pruncul era prea mic pentru a fi tratat în felul acesta.

Cât despre Michinaga, era topit după moștenitorul său împărătesc. Nu era bucurie mai mare pentru el decât aceea de a lua copilul în brațe, ca pe un odor neprețuit. Nu se supăra nici măcar atunci când micul prinț își dădea drumul din senin și îi uda hainele.

— Ia priviți, chicotea el depărtând copilul de la piept. M-a binecuvântat micuțul. Ce dovadă mai bună că rugile mi-au fost ascultate?

Doica înșfăca atunci pruncul cu un aer nedumerit, iar Michinaga își scotea haina și o agăța la uscat.

Cu doar patru zile înainte de sosirea împăratului, alergam cu toții încoace și-ncolo, fără o clipă de răgaz. Orice lucru câtuși de puțin tocit era reparat, înnoit sau înlocuit. Verandele erau șlefuite cu sâmburi de piersică. Grădina era și ea primenită. Se plantau care întregi de crizanteme de soiuri rare, aduse special – albe, bătând în violet sau în galben pe margini, ori roșii, galbene-aurii în plină floare, de toate formele și mărimile, așezate împreună în fel de fel de combinații plăcute ochiului. Privindu-le prin ceața lăptoasă a dimineții, îmi păreau venite dintr-o grădină taoistă magică, înzestrate cu puterea de a aduce tinerețe fără bătrânețe.

O, de-ar fi fost cu putință! îmi aduc aminte și acum că în zilele acelea mă simțeam ca într-un vis. Voiam atât de mult să pot împrumuta din rouă crizantemelor ca să capăt o imagine mai proaspătă asupra lumii. Peste tot aveam parte numai de ceremonii și sărbători pline de voie bună, dar în sufletul meu se pogora,

dimpotrivă, o dezamăgire insidioasă și atotstăpânitoare. După toate socotelile, mă aflam pe treapta cea mai înaltă a unei nesperate reușite în viață. Nu numai că intrasem în slujbă la curte, dar împărăteasa îmi arăta, prin nenumărate semne de bunăvoință, că îi făcea plăcere să-i fiu alături. Cititorii erau vrăjiți de poveștile mele despre Genji și nu duceam niciodată lipsă de hârtie.

De ce oare nu puteam să mă mulțumesc cu ce primisem și să fiu recunoscătoare? îi invidiam nespus pe cei care aveau năzuințe cuminți și care erau în stare să-și găsească fericirea în viața de zi cu zi. Fără îndoială că nu aveam de ce să nu mă bucur de lucrurile minunate pe care aveam privilegiul să le văd și să le aud din poziția în care mă aflam, și cu toate acestea nu simțeam decât o adâncă istovire.

Iar apoi mă cuprindea o tristețe și mai chinuitoare, din pricină că mă lăsam măcinată astfel. Și ce dacă începusem să am îndoieli în legătură cu prințul meu strălucitor? Cititorii erau foarte mulțumiți. Îmi doream să am răgazul de a mă gândi mai bine la Genji, dar trebuia mereu să mă dedic câte unei ceremonii de la palat și să consemnez totul pentru Michinaga. Ce caraghioasă eram să mă simt mâhnită doar pentru că nu aveam tihnă să petrec ore în șir în lumea aceea închipuită! Aveam o viață reală îndeajuns de interesantă, nu-i așa? E timpul să uit de suferințe, îmi spuneam cu îndârjire. La ce bun să mă tot gândesc la ele? De clocești peste un cuib de ranchiună, din el ciocnește numai durere.

Mi-am ridicat privirea, să văd zorii mijind, și am văzut o familie de păsări de apă jucându-se pe lac, fără nicio grijă pe lumea asta. Atunci mi-am dat seama că, pentru un privitor din afară, arătau ca și cum s-ar fi bucurat din plin de viață, dar de fapt aveau și ele durerile lor nespuse.

Mizutori wo mizu no ue to ya yoso ni mimu ware mo ukitaru yo wo sugushitsutsu

De mă uit cu atenție la păsările de apă / Văd că și eu, ca și ele, plutesc printr-o lume tristă, îndoielnică!

Am primit un mesaj de la Koshōshō, care se întorsese acasă pentru câteva zile, și pe când îi scriam răspunsul, cerul s-a umplut dintr-odată de nori negri și s-a pornit ploaia. Îl auzeam pe sol plângându-se și, văzându-l cum stă ca pe ace, așteptând să se întoarcă mai repede, am scrijelit în încheiere – „cerul pare și el tulburat”. Nu-mi amintesc poemul, dar pesemne că am scris unul, fiindcă solul s-a întors spre seară cu versurile de răspuns ale lui Koshōshō, scrise pe o hârtie violet-închis, cu nori.

Kumo ma naku nagamuru sora mo kakikurashi ika ni shinoburu shigure naruramu

Privesc văzduhul greu de nori apăsători. / Inima mea plânge și ea cu lacrimi de dor!

Eram foarte apropiate și îmi lipsea mult. Nici atunci nu mi-am putut aminti ce poem îi scrisesem prima oară, de aceea i-am răspuns folosind propriile ei motive:

Kotowari no shigure no sora wa kumo ma aredo nagamuru sode zo kawaku ma mo naki

Chiar de norii se mai risipesc în anotimpul ploios, / Mâneca mea nu are răgaz nici să se usuce!

I-am trimis poemul bucuroasă că urma să ne vedem curând, din pricină că vizita împăratului avea loc a doua zi și toată lumea care își luase liber din serviciu trebuia să se întoarcă. Tata a fost dezamăgit că nu a primit invitație, dar a înțeles că era un eveniment cu o mulțime de oaspeți și că ar fi fost cu neputință ca printre invitați să se numere și cei de rangul lui, chiar dacă el avea o fiică în

serviciul împărătesc. Ce ciudat – înainte tata era cel care fusese ochii și urechile mele la palat, iar acum îi luasem eu locul.

Koshōshō s-a întors în dimineața vizitei, înainte de răsăritul soarelui, când afară era încă rece. Împreună ne-am îmbrăcat și ne-am aranjat părul. Cu un pieptene, i-am netezit cosițele lungi și negre, care se încâlciseră pe sub hainele de călătorie. Avea un păr drept-drept, fără nicio buclă. Din când în când începusem să descopăr câte un fir albit în părul meu. Firele albe se vedeau de departe, erau mai groase decât celelalte. Obișnuiam să le rup și le țineam înfășurate pe un bețișor pe care îl păstram în trusa mea de farduri. Koshōshō mă certa, zicând că e un obicei bolnav.

O mie de ani, o mie de toamne

Mannen senjū

Ni se spusese că alaiul împărătesc urma să vină dimineața, așa că toate doamnele s-au grăbit să se aranjeze înainte de răsăritul soarelui. Bizuindu-ne pe faptul că asemenea ceremonii nu începeau niciodată la timp, eu și Koshōshō ne-am pregătit încet, închipuindu-ne că vom avea destulă vreme să ne înlocuim evantaiele noastre plicticoase cu unele noi. Eram în așteptarea evantaielor noi, când am auzit deodată sunet de tobe. N-am avut încotro și ne-am mulțumit cu ce aveam. Nu era deloc elegant din partea noastră, dar am rupt-o la fugă spre clădirea principală. Nu am fost singurele luate prin surprindere – din aripa de răsărit au ajuns odată cu noi multe alte doamne. În clădirea de apus, Kenshi, sora mai mică a împărătesei, era deja așezată cuviincios la locul ei, împreună cu întreaga suită. Desigur, nu aveau încotro – erau nevoite să se comporte cu grijă, fiindcă în aripa de apus își aveau locuințele și câțiva nobili de rang înalt.

Soarele dimineții sclipea pe bărcile care fuseseră construite special pentru orchestre. Barca pentru muzică chinezească avea o provă cu cap de dragon, în chip de stăpân al valurilor, iar cea pentru cântece coreene era o pasăre *geki,* stăpâna vânturilor, cioplită în lemn și poleită cu aur. Aceste ființe fabuloase păreau însuflețite, alunecând maiestuos pe ape. Sunetul de tobe pe care îl auziserăm venea dinspre orchestra plutitoare și era menit să-l întâmpine pe împărat la sosire. L-au adus cu lectica prin poarta de miazăzi, și când hamalii au ajuns la trepte au ridicat palanchinul greoi pe umeri, iar apoi au îngenuncheat sub el, sprijinind lectica pe spinările lor, astfel încât împăratul a pășit afară direct pe verandă. Firește că oamenii de teapa lor nu aveau voie să urce pe treptele de miazăzi, dar când i-am văzut ghemuiți acolo – chirciți sub greutatea lecticii – mi-am dat seama că noi nu eram cu mult deosebiți de ei. Chiar și aceia dintre noi care nu aveam oprelişti și ne aflam adesea în prezența fețelor împărătești eram în continuare legați de rangurile noastre, la fel ca sărmanii hamali.

— Ce grea e viața, am oftat eu cu glas tare, dar Koshōshō m-a tras repede de mânecă.

— Șșșt, ascultă muzica, mi-a șoptit ea.

Din cele două bărci se răspândeau în jur niște cântece dumnezeiești. Simțeam cum vibrează tobele în adâncul ființei mele și mi se părea că notele înalte ale instrumentelor de suflat pluteau în aer ca niște văluri de aur.

Împăratul Ichijō a coborât din lectică foarte demn și s-a îndreptat către tronul care fusese așezat pentru el la capătul de răsărit al galeriei. Storurile care de obicei acopereau suita de doamne dinspre partea mea fuseseră ridicate, pentru a le permite doamnelor de curte să iasă și să poarte sabia imperială și giuvaerul care-l însoțeau pe împărat pretutindeni. Vechiul meu vrăjmaș, doamna Saemon no Naishi, cea care mă numise odinioară Doamna Cronicilor, purta sabia sfântă pe o pernă, iar Ben no Naishi ținea colierul sfânt într-un

coșuleț. Kimonourile și brâiele cu care erau încinse șerpuiau în jurul și înapoia lor, făcându-le să semene cu niște dansatoare cerești sau cu niște personaje desprinse dintr-un tablou chinezesc. Ben no Naishi arăta fâstâcită și emoționată, nu știu de ce. Saemon no Naishi era mult mai frumoasă la chip, cel puțin din ce se zărea în spatele evantaiului ei, dar de la evantai în jos, nu încăpea nicio îndoială – Ben no Naishi era mult mai elegantă. Purta un kimono cu două straturi de culori, levănțică și cărămiziu, și o trenă verde-albăstrie, din ce în ce mai închisă spre poale. Avea un brâu cu pătrățele verzi și purpurii. Tot consemnând pentru Michinaga, căpătasem un ochi pătrunzător pentru astfel de detalii.

M-am uitat înăuntrul storurilor: toate doamnele erau îmbrăcate minunat. Întotdeauna puteam să spun dintr-o privire dacă cineva nu și-a dat prea multă osteneală să arate bine, dar în ziua aceea fiecare doamnă se străduise din răsputeri să se prezinte cât mai frumos cu putință. Cele care aveau rangul cuvenit pentru țesăturile interzise purtau hainele chinezești obișnuite, verde-ceai sau cărămiziu, asortate cu trene de mătase cu modele. Pe dedesubt, cele mai multe aveau mantale de mătase lucioasă, cafenie cu căptușeală cărămizie, mai puțin Muma, care își pusese una violet, doar pentru a fi diferită. Pe sub mantale, kimonourile se întrevedeau în straturi, ca un brocart de frunze tomnatice în nuanțe de șofran, muștar, purpuriu, tivite cu roșu-închis și galbene tivite cu albastru.

Împreună cu toate celelalte doamne mai în vârstă, care nu aveam voie să purtăm țesăturile alese pentru ranguri înalte, eu mă îmbrăcasem cu o haină chinezească roșu-închis, fără model, împodobită cu cinci manșete de damasc. Kimonourile mele erau din mătase simplă, albe cu căptușeală maro. Doamnele mai tinere se mândreau cu manșete asortate, unele așezate cu mare măiestrie, de pildă, cu față albă peste maro și galben-verzui sau albe cu o căptușeală verzuie, în combinație cu cele roz bătând în roșu închis, cu un strat între ele. Am luat seama și la unele evantaie cu totul

deosebite.

Pot spune că împreună arătam ca o scenă dintr-un paravan pictat. Toate eram splendide. Singura diferență dintre noi se vedea la cap – multe dintre doamnele mai în vârstă aveau părul rărit, pe când cele tinere încă se mândreau cu cosițe bogate. Erau totuși și unele care nu se potriveau – din păcate pentru fetele cu părul rar. Cea mai impresionantă era Rinshi, care avea de bună seamă în jur de patruzeci de ani, dar se mândrea cu un păr la fel de negru și lucios ca și al fetelor sale. În clipa aceea nu m-am putut abține să nu mă gândesc la faptul că răutatea funcționează pesemne ca o poțiune miraculoasă, care te întinerește.

Dar eleganța doamnelor nu stă întotdeauna în înfățișarea părului. Mie mi se pare că o ocheadă fugară la crâmpeiul de chip care se întrezărește deasupra evantaiului este hotărâtoare pentru a spune dacă o doamnă este cu adevărat rafinată. Între doamnele din suita împărătesei, mă tem că numai câteva se remarcau din acest punct de vedere.

Cinci doamne de la palat au fost trecute în serviciul împărătesei Shōshi. Au ieșit de sub storurile ridicate din colțul nostru pentru a servi la masa împărătească. Aveau părul prins în coc și cred că semănau cu niște îngeri, deși nu cu unii nemaipomenit de drăgălași. Jiju purta o haină chinezească verde-ceai din mătase simplă, cu kimonouri albe căptușite cu verde-albăstrui palid, iar Chikuzen avea o haină asemănătoare peste kimonouri albe, tivite cu roșu-închis. Amândouă aveau trene cu model argintiu. Tachibana no Sanmi era cea care servea la masă, dar nu o puteam vedea bine din pricina unui stâlp din fața mea. Și ea avea părul strâns și parcă purta o haină verde peste kimonouri galbene, căptușite cu albastru-verzui.

Nu e ciudat câte detalii mărunte ne rămân întipărite în amintire odată cu momentele importante?

Când a sosit clipa ca pruncul să fie prezentat împăratului,

Michinaga însuși a ridicat copilul și l-a așezat în brațele lui Ichijō. În acel moment, pruncul a scos un scâncet pe care l-a auzit toată lumea, căci peste sala mare se așternuse liniștea. Apoi li s-a alăturat Saishō, ducând în mână sabia imperială.[88] Toți ochii erau ațintiți asupra ei. Aceasta era clipa mult așteptată, și ce repede s-a dus! Doica s-a năpustit să ia pruncul și l-a dus în apartamentele lui Rinshi, din aripa de apus. Saishō și-a reluat locul alături de ceilalți. Era îmbujorată, trăsăturile ei fine ieșind și mai mult în evidență din pricina agitației.

— Întreaga ceremonie a fost atât de formală, am fost peste fire de mișcată, ne-a mărturisit ea.

Eu nu cred că aș fi fost în stare să ies în fața atâtor oameni de vază în felul acela, dar pesemne că te deprinzi cu toate dacă te pregătești. Iar Saishō nu era tocmai lipsită de experiență.

Locuiam la conacul lui Rinshi din vara trecută, de aceea nu-l mai văzusem pe împărat de luni bune. Știind prea bine cât de mult își iubea copiii, când l-am văzut ținându-și pruncul la piept, mi s-a făcut milă de el. Pe vremea împărătesei Teishi, fusese nevoit să aștepte aproape un an ca să-și vadă pentru prima oară fiul întâi născut, prințul Atsuyasu. Hlamida care învăluie ființele de os împărătesc este atât de grea, încât de cele mai multe ori dorințele personale ale împăratului nu au niciun fel de precădere. Cred că sentimentele care îl încercau în clipa în care și-a luat în brațe fiul nou-născut erau mai degrabă amestecate. Speranța că mult iubitul său Atsuyasu avea să devină într-o zi prinț moștenitor scădea ca o maree.

Ce mult mi-aș fi dorit ca tata să fi fost de față, să audă cu urechile lui muzica și să vadă dansurile din după-amiaza aceea. Nici eu nu le-am văzut pe toate – am pierdut spectacolul coreean și am reușit

---

[88] Gest ce reprezintă recunoașterea oficială a copilului. (N. a.)

să asist doar la cele chinezești. În timpul bine-cunoscutei bucăți muzicale *O mie de ani*, pruncul a început să plângă, iar Ministrul de Dreapta a exclamat: „Ia ascultați ce bine se potrivește cu muzica!" În clipa aceea, Kintō a început să intoneze, la unison cu alți câțiva oaspeți, versurile poemului chinezesc *O mie de ani, o mie de toamne.* De-ar fi fost și tata de față, i-ar fi întrecut pe toți!

Acesta a fost momentul cel mai emoționant dintre toate. Până și Michinaga a fost impresionat până la lacrimi, zicând:

— După vizita de astăzi pot spune că nicio alta nu m-a impresionat la fel. Aceasta le-a întrecut cu mult pe toate celelalte dinainte.

A avut măcar buna-cuviință de a recunoaște că era deosebit de norocos.

Apoi orchestra plutitoare a intonat glorios acordurile vioaie de final; cu melodia *Marea bucurie,* bărcile s-au apropiat de insulă și s-au retras. Glasul fluierelor și duduitul tobelor se contopeau cu adierea vântului printre pini, pierzându-se în depărtare. Era o atmosferă ruptă din rai. Pârâul, limpede și curat, curgea lin până în lacul înfiorat de briză. Deja se răcorise. Maiestatea Sa nu purta decât două jachețele de piele și Jiju, una dintre doamnele de la palat, a început să se dea de ceasul morții de îngrijorare pentru el. Noi de-abia ne țineam râsul, stând de-o parte și privind cum se agita plină de atenție.

Însoțitoarea lui Jiju, Chikuzen, care ședea alături de noi, începu să depene amintiri despre prilejurile cu care împărăteasa mamă Senshi vizitase înainte conacul.

— Ce vremuri au fost acelea! oftă ea, pomenind unul după altul nume de persoane de mult răposate.

Nu era de bun augur să vorbim prea mult despre cei duși de pe lume într-o zi de sărbătoare. Câteva doamne și-au aruncat priviri pline de înțeles una alteia și s-au mutat pe partea cealaltă a divanului, ca să nu fie nevoite să-i răspundă lui Chikuzen, cu

amintirile ei tot mai pline de nostalgie. Era gata să izbucnească în lacrimi la cea mai mică încurajare.

La lăsarea serii, Michinaga s-a îndreptat spre aripa de apus, să anunțe promovările. Împăratul l-a urmat și a cerut lista cu cei propuși, pe care i-a înaintat în funcție unul după altul. Odată încheiate ceremoniile oficiale din ziua aceea, împăratul a găsit în sfârșit răgaz pentru a intra după perdelele divanului, să-și viziteze soția. Nu au stat împreună nici măcar o oră, deoarece lectica împăratului a fost gata de plecare, iar el s-a văzut nevoit să-și ia rămas-bun. După aceea, toți au răsuflat ușurați, s-au destins și s-au îmbătat pulbere. Eu însămi am stat de vorbă cu Saishō până târziu.

În ziua următoare am dormit până mai târziu și nu am fost de față când a ajuns solul de la palat. A venit dis-de-dimineață, înainte să se limpezească negura zorilor. Când m-am trezit, odată cu Saishō, erau deja în toi pregătirile pentru tăierea moțului, ceremonie ce fusese amânată după prima întâlnire cu tatăl copilului. Noi nu aveam atribuții speciale cu acel prilej, așa că ne-am petrecut ziua în camera noastră, liniștite. Saishō aștepta cu nerăbdare numirile pentru suita micului prinț, căci avea o soră mai mică pe care spera s-o vadă doamnă de onoare. Din păcate, nu a fost să fie.

Ca să nu încurce mulțimile de oaspeți de vază, mobila din camerele Maiestății Sale fusese în mare parte îndepărtată. Acum, pentru că viața revenea în matca ei obișnuită, minunatele cufere lăcuite și ramele pentru perdele fuseseră aduse înapoi și încăperile deveniseră iarăși somptuoase. Cum se lumina de ziuă, Rinshi venea să drăgălășească pruncul, ca orice bunică topită după nepotul ei. Era politicoasă cu toate doamnele din suita împărătesei, inclusiv cu mine.

Într-o seară cu lună sclipitoare, am auzit mișcare la capătul coridorului. Era Sanenari, mâna dreaptă a stăpânului gospodăriei imperiale. Pesemne o căuta pe una dintre noi, să-i transmită

Maiestății Sale gratitudinea lui pentru promovarea în funcție. Trecuse pe la ușa de serviciu a apartamentelor împărătești, unde aflase locul ud după îmbăierea prințului, dar nu găsise pe nimeni acolo, așa că venise pe coridorul nostru. Din când în când, Sanenari îmi trimitea poeme la care eu obișnuiam să-i răspund. Nu era un om rău, pentru un oficial împărătesc, dar inima nu-mi dădea ghes să merg mai departe în privința lui.

— E cineva aici? l-am auzit strigând.

Apoi a intrat în sala de mijloc, unde mă aflam eu, și a dat la o parte jumătatea de sus a storurilor pe care uitasem să le încui.

— E cineva? a întrebat din nou, dar eu nu am răspuns.

În clipa aceea a apărut și Tadanobu, superiorul lui, și mi-am dat seama că ar fi fost prea nepoliticos din partea mea să tac mâlc, așa că am dat un răspuns vag. Cei doi au fost încântați să audă un semn, oricât de stins.

— Pe mine nu mă bagi în seamă, dar ești atentă când te strigă însuși stăpânul gospodăriei, mi-a zis arțăgos Sanenari. Este de înțeles, dar e păcat. La ce bun să păstrăm formalitățile între noi?

Apoi prinse a fredona un crâmpei dintr-un cântec popular: *Astăzi e o zi deosebită, deosebită, neîntrecută de tot ce-am trăit până acum…*

Se făcuse deja miezul nopții, iar luna își revărsa razele strălucitoare în grădină. Deși bănuiam că băuseră, glasul lui Sanenari mi s-a părut atunci nesupus de încântător.

— Deschide și jumătatea de jos a storurilor, au stăruit amândoi, până când aproape că m-am lăsat înduplecată.

De-ar fi fost în alt loc și în alt timp… dar a doua zi de dimineață m-aș fi simțit mult prea stânjenită dacă aș fi lăsat doi domni să se poarte atât de ușuratic. De-aș fi fost mai tânără, un astfel de gest nesocotit ar fi putut fi iertat și pus pe seama naivității, dar acum nu-mi mai permiteam să mă las pradă bârfelor. Așa că nu le-am deschis. În adâncul inimii am sperat că se vor strădui mai tare să mă înduplece, dar s-au lăsat păgubași și au plecat. Doar ca să-l încerc, a

doua zi de dimineață i-am trimis lui Sanenari următorul poem:

Irukata wa sayaka narikeru tsukikage wo uwa no sora ni mo machishi yoi ka na

Luna cea strălucitoare și-a revărsat razele altundeva, / Eu mi-am petrecut noaptea sub un cer gol.

Răspunsul lui nu s-a lăsat așteptat:

> *Sashiteyuku yama no ha mo mina kakikumori kokoro mo sora ni kieshi tsukikage*
>
> *Luna s-a apropiat de munte, / Dar fără de veste au acoperit-o norii. / Stinse s-au mistuit deopotrivă / lumina lunii pe cer și ghesul inimii.*

Slavă Domnului că nu-l încurajasem! Multe doamne se lasă amăgite de slăbiciunea de o clipă a inimii, doar ca să descopere mai târziu că lumina strălucitoare a lunii se stinge la primul nor.

Micuța noastră Murasaki

Wagamurasaki

După ce am verificat fiecare amănunt în parte cu mai multe prietene, într-un târziu am așternut pe curat toate însemnările mele despre nașterea prințului și i le-am transmis lui Michinaga. Era într-o dispoziție de zile mari și s-a arătat încântat. Mi-a dăruit un set de pensule elegante și un sul de hârtie fină, zicând că e vremea să mă întorc la Genji, după încheierea ceremoniei de cincizeci de zile de la nașterea prințului.

Am crezut că însărcinarea de a consemna evenimentele împărătești avea să se încheie odată cu vizita împăratului, așa că

observația lui m-a luat prin surprindere:

— Excelența Sa dorește să consemnez și sărbătoarea de cincizeci de zile? am întrebat eu.

Michinaga mi-a zâmbit în cel mai binevoitor mod cu putință:

— Dacă nu te deranjează prea mult, a zis el. Și a adăugat: Și apoi, poate ar fi potrivit să pui pe hârtie și observațiile tale despre dansurile Gosechi de la sfârșitul anului. Este foarte bine să avem toate aceste lucruri consemnate.

Smerită, m-am împotrivit și am spus că exista deja un scrib oficial care lua notițe și că impresiile mele nu se ridicau la nivelul celor care se cuveneau a fi lăsate urmașilor. Am mai adăugat câteva aprecieri la adresa lui Akazome Emon, una dintre doamnele lui Rinshi, pe care o prețuiam ca scriitoare. Michinaga a zâmbit din nou și a alungat cu un gest al mâinii obiecțiile mele:

— Da, sunt o mulțime de persoane care pot să consemneze data, cine și unde, dar nu pot să prindă parfumul evenimentelor, a zis el. La bătrânețe, vreau să gust toate aceste clipe din plin. Cu siguranță și restul lumii va dori, de asemenea, să cunoască îndeaproape cum era viața pe vremea când Michinaga se afla la cârma țării. Genji e foarte bun așa cum este, dar nu crezi că oamenii vor fi mult mai interesați de adevăratul Michinaga?

Am rămas uluită și mi-am zis în sinea mea că generațiile viitoare ar citi cu mare uimire despre bețiile euforice de la banchetele sale, despre atingerile nepotrivite pe care le primeau femeile din partea miniștrilor lui luminați, care recitau sus și tare virtuțile chinezești în versuri sau despre nebunia doamnelor părăsite și stăpânite de duhuri rele, ori despre ceasurile nesfârșite de bârfe răutăcioase.

Pesemne că mi se lăsase o umbră pe chip, fiindcă Michinaga mi-a întrerupt nervos șirul gândurilor amare:

— Ei, ce spui? a întrebat el tăios. La urma urmei, e simplu – tot ce-i cer unei scriitoare este să scrie.

— Așa este, Excelență, am răspuns eu. E simplu.

I-am mulțumit pentru hârtie și pentru pensule și m-am strecurat înapoi în camera mea, cufundată în cea mai neagră amărăciune.

Sărbătoarea celei de-a cincizecea zi de la naștere a avut loc în prima zi din luna a unsprezecea. Eu am stat chiar în spatele împărătesei, loc de unde nu am putut vedea prea bine. Saishō s-a numărat însă printre participante, așa că m-a ajutat din nou, oferindu-mi amănuntele care mi-au scăpat. Micul prinț s-a aflat în grija doamnei Dainagon, iar după ceremonie mi-a povestit și ea despre farfurioara și boluletele lui delicate, ca de jucărie, și despre vasul principal, aranjat astfel încât să închipuie o plajă, cu bețișoarele sprijinite pe aripile întinse a doi cocori ghemuiți.

Doica Shō a primit învoire să îmbrace culorile interzise în seara aceea. Arăta nespus de tânără, ducând copilul după perdele. Rinshi a luat pruncul de la ea și a ieșit din încăpere în genunchi, cu copilul în brațe. Mi s-a părut interesant faptul că Rinshi era îmbrăcată atât de formal, cu o trenă împodobită cu model în relief și cu o haină roșie. Ținuta ei spunea nu numai că e bunica mândră a unui copil minunat, ci și slujnica devotată a viitorului împărat. Nu toți fiii unui împărat erau meniți să ajungă pe tron, dar cu acesta nu era nici urmă de îndoială că așa avea să se întâmple. Se vedea cu ochiul liber cum sclipea în brațele lui Rinshi aura destinului măreț cu care fusese înzestrat pruncul.

Împărăteasa era mai puțin formal îmbrăcată decât mama ei, dar culorile pe care le alesese mărturiseau obișnuitul ei bun-gust. Avea un set de kimonouri castanii, cu cinci straturi căptușite cu albastru-azuriu și o haină maronie, semiformală, cu căptușeală cărămizie.

La scurtă vreme după ce Michinaga i-a oferit prințului cele cincizeci de prăjiturele de orez, nobilii și miniștrii care stăteau pe coridor s-au mutat pe pod și au dat drumul la beție. Slujnicele aveau datoria să împartă darurile – cutii de lemn îndoit pline cu dulciuri, așa că au luat-o pe urmele petrecăreților și le-au așezat

stânjenite pe balustrada de lemn. Pentru că era iarnă, soarele apusese devreme, iar focurile aprinse în grădină erau prea slabe și nu luminau îndeajuns încât să se vadă ce era în cutii. Nobilii cei îngâmfați au început atunci să strige la purtătorii de torțe să vină mai aproape, să-și cerceteze darurile. Nu credeam să spun vreodată acest lucru, dar mi s-a părut o adevărată mitocănie din partea lor. Într-un târziu, Michinaga a reușit să-i liniștească pe oaspeții cei îndărătnici și i-a aranjat pe toți pe verandă, după rangul fiecăruia. Cupa cu vin a fost apoi trecută din mână în mână, fiecare fiind dator să recite ceva de bun augur în cinstea împărătesei.

Noi, femeile, stăteam așezate pe coridor, cu fața spre verandă. Toate storurile erau ridicate, așa că între noi și nobilii cei rebeli nu se afla decât un rând de perdele suprapuse. În scurt timp am băgat de seamă că perdeaua din dreptul lui Koshōshō a prins a se mișca, apoi am văzut ițindu-se niște degete, iar în cele din urmă perdelele s-au dat de o parte și de alta. Era Akimitsu, Ministrul de Dreapta.

— E mult prea bătrân ca să se prostească în asemenea hal, șopti printre dinți doamna Dainagon, dar ministrul amețit de băutură nici nu se sinchisi de remarcile noastre.

Ba chiar ne luă evantaiele și începu să șoptească glume deocheate la urechile unora dintre doamne.

La câțiva pași distanță către răsărit, Căpitanul de Dreapta, Sanesuke, începu să ne gâdile tivurile și mânecile hainelor. În mod obișnuit, era un om atât de sobru, încât am rămas mute de uimire și am crezut că se îmbătase și el. Socotind că nu avea cum să le recunoască, unele dintre doamne începură să-și bată joc de el și chiar se prefăcură că flirtează. Închipuiți-vă ce dezamăgire a fost când s-a aflat că nu era deloc amețit, ci de fapt, așa cum îi stătea în fire, nu făcuse decât să verifice cât de scumpe ne erau hainele, ca apoi să poată critica extravaganța împărătesei.

Era într-adevăr neobișnuit – cât de sfios putea să fie un om atât de scorțos ca el. Era îngrozit să vorbească în public, așa că am

așteptat cu nerăbdare să vedem ce face când primește cupa. Alții puteau să fie bine chercheliți, și tot erau în stare să schimbe până și cel mai neînsemnat cântec popular în cele mai încântătoare și emoționante cuvinte. Ascultam cântecele de felicitare pe care le intonau cei ce primeau cupa și vorbeam despre cât de repede înaintau, când Kintō, vechi prieten cu tata, și-a vârât deodată capul printre perdele.

— Iertați-mă, zise el. Micuța noastră Murasaki este pe aici?

— Nu văd nici urmă de Genji prin preajmă, i-am răspuns eu sec. Așa că nu cred să fie nici Murasaki.

Kintō s-a fâstâcit și s-a retras în râsetele înăbușite ale doamnelor.

Șirul ceremoniilor oficiale nu se încheiase încă, dar eram deja încredințată că avea să urmeze o beție pe cinste tot restul serii. Când Michinaga l-a strigat pe Sanenari să ia cupa de saké, el s-a ridicat în picioare și, în loc să meargă în fața șirului de nobili, unde se afla tatăl său, s-a dus până în grădină și a urcat treptele. Un asemenea gest de profund respect filial l-a făcut pe tatăl lui Sanenari, care era bine cherchelit, să izbucnească în lacrimi. Dintre toți bărbații pe care i-am întâlnit la palat, Sanenari era de departe cel mai sincer. Dincolo de micul nostru schimb de poeme despre lumina lunii, dacă n-ar fi fost el, părerea mea despre bărbații de la palat ar fi fost întru totul disprețuitoare. Într-un colț, cel care îndeplinea temporar funcția de consilier de mijloc o trăgea pe doamna Hyōbu de haine și bălmăjea niște cântece îngrozitoare. Michinaga îl încuraja cu totul felul de îndemnuri pline de subînțeles.

I-am aruncat o privire lui Saishō, iar ea a priceput pe dată ce voiam. Urma să ne furișăm cu primul prilej care se ivea. Chiar în timp ce ieșeam, cei doi fii ai lui Michinaga, împreună cu alți nobili, se năpustiră pe culoarul de răsărit și toți ochii se îndreptară în direcția în care o apucaserăm noi două. Ne-am ascuns repede după niște perdele, dar Michinaga ne-a văzut și a venit în grabă după noi, dând perdelele la o parte. Nu mai aveam unde fugi.

— Un poem pentru prinț! a strigat el. După aceea vă dau voie să plecați.

Mă gândisem deja la o poezie în timp ce urmăream cum se trecea cupa din mână în mână și, cu toată stânjeneala împrejurării în care mă aflam, am avut totuși prezența de spirit să mi-o reamintesc. Saishō, deși dăduse întotdeauna dovadă de sânge-rece, era acum rușinată la culme și își acoperise chipul cu mâneca. Așa că am recitat eu:

Ika ni ikaga kazoeyarubeki yachitose no amari hisashiki kimi ga miyo oba

În cea de-a cincizecea zi /E cu neputință să socotim anii fără număr de domnie ai prințului nostru.

— Bravo! a strigat Michinaga.

Apoi a repetat poezia mea cu voce tare, de două ori. La sfârșit, a declamat următoarele versuri:

Ashitazu no yowai shi araba kimi go yo to chitose no kazu mo kazoetoriten

Numai de-am avea o viață lungă / Precum cocorii trăitori în papură / Abia atunci am putea să numărăm cei o mie de ani de domnie care îl așteaptă pe prințul nostru.[89]

Toată lumea a rămas plăcut impresionată că, în starea în care se afla, izbutise să dea un răspuns atât de iscusit. Michinaga însuși era mândru de sine.

— A auzit și împărăteasa? întrebă el fălos. Este unul dintre cele mai bune poeme ale mele, dacă îmi dați voie să spun. Sper că l-ați

---

[89] În tradiția japoneză, cocorul este un simbol de bun augur, despre care se crede că aduce o mie de ani de fericire și noroc.

consemnat.

Apoi și-a îndreptat atenția în altă parte, iar eu și Saishō am răsuflat ușurate. Clătinându-se, Michinaga s-a întors în sala mare. L-am urmărit croindu-și drum printre ceilalți. Bănuiam că își pregătise poemul dinainte, sub îndrumarea cuiva priceput. Era limpede că ținuse cu tot dinadinsul să facă o bună impresie în fața oaspeților, dar mă întrebam ce se întâmplase oare cu pasiunea lui de odinioară pentru poezia adevărată. Pesemne că acum avea alte gânduri despre cum să dobândească un nume nemuritor peste veacuri. Deocamdată părea mulțumit de cursul vieții sale.

Împreună cu Saishō, am mai zăbovit câteva clipe, să-l vedem umflându-se în pene.

— Se vede că sunt un tată demn de o fiică împărăteasă! a răsunat el tare, către mulțime. Și nici ea nu este nedemnă de un om ca mine. Mama ei trebuie să se socotească peste măsură de norocoasă cu un soț atât de bun!

Împărăteasa Shōshi asculta plină de îngăduință lăudăroșeniile tatălui său, dar Rinshi nu părea deloc încântată. Se pregăti să părăsească încăperea, sătulă de semeția lui.

— A, să știți că mama are să se supere dacă nu o însoțesc! strigă Michinaga în clipa în care își văzu soția chemându-și doamnele din suită.

Trecu în grabă pe lângă locul în care se afla împărăteasa, bolborosind către Shōshi:

— Draga mea, știu că am fost necioplit, dar până la urmă tatălui tău îi datorezi totul…

Toată lumea a izbucnit în râs, iar eu am reușit să mă retrag neobservată, împreună cu Saishō.

Tristă plutire

Ukine seshi

Împărăteasa Shōshi a hotărât ca toate poveștile mele să fie scrise pe hârtie frumoasă și legate în cărți, pentru a le lua cu ea la palat, în chip de dar pentru împărat. Toate doamnele au fost mobilizate să ajute la pregătiri. Dis-de-dimineață, ne-am strâns în apartamentele împărătesei, am ales hârtie de felurite culori și am scris scrisori către caligrafi, rugându-i să ne sprijine. La fiecare scrisoare am atașat câte un fragment din poveștile originale, precum și hârtie – îndeajuns pentru fiecare copie. Apoi, pe măsură ce primeam copiile cerute, zoream zi și noapte să le așezăm în ordine și să le legăm. Intrând într-una dintre aceste zile în vizită la fiica sa, Michinaga a rămas mut de uimire când ne-a văzut ocupate cu o astfel de îndeletnicire – sporovăind întruna cu mânecile suflecate, cu degetele lipicioase din pricina pastei de legat, cu hârtie împrăștiată ori grămădită în fiece colțișor.

— Ei, asta-i bună! o mustră el arțăgos pe Shōshi. Ce tot faceți pe frigul ăsta? Tu ar trebui să-ți cruți puterile!

Însă nu era așa de supărat cum lăsa să se vadă, de vreme ce mai târziu ne-a adus un teanc de hârtie chinezească din cea mai fină, niște pensule și o piatră elegantă pentru cerneală, punând astfel și el umărul la treaba noastră.

Într-o după-amiază târzie, după ce aproape toate celelalte doamne au plecat, Shōshi m-a chemat lângă ea.

— Vreau să-ți mulțumesc, mi-a spus ea cu blândețe. Nimeni altcineva nu merită acest dar.

Mi-a făcut semn să iau piatra pentru cerneală.

— Cât am stat aici, departe de palat, poveștile tale au fost singura

mea bucurie. De n-ar fi fost aventurile lui Genji să-mi mai abată gândurile, mi-aș fi ieșit din minți, negreșit.

Am primit darul cu smerenie, cu toate că atunci când lucram la Genji îmi plăcea să-mi folosesc vechea piatră purpurie pe care mi-o oferise Ming-gwok odinioară. Câteva dintre doamne au aflat că Maiestatea Sa mi-a dat piatra de cerneală și au început să răspândească bârfe, cum că aș fi stăruit pe lângă împărăteasă, pe la spatele lor. Când răutățile au ajuns la urechile lui Shōshi, împărăteasa a mers mai departe și mi-a oferit în dar un set deosebit de fin de hârtii colorate și pensule, de această dată chiar în fața lor. În clipa aceea au rămas fără cuvinte, dar îmi închipui că apoi m-au tocat fără milă.

Când m-am întors în cameră, am găsit-o pe Saishō așteptându-mă. Nu părea în apele ei.

— Mă îndreptam spre camera noastră să-mi dreg un tiv ce stătea să se deșire când l-am zărit pe Michinaga furișându-se din apartamentele noastre și apucând-o valvârtej pe culoar. M-am ascuns de cum l-am văzut și nu cred că el și-a dat seama de prezența mea. Oare ce o fi căutat la noi?

Un gând negru m-a săgetat atunci și, într-adevăr, când am căutat printre lucruri, copia mea de povestiri cu Genji nu mai era. De necrezut! în timp ce eu eram de serviciu lângă împărăteasă, Michinaga intrase pe furiș în camera mea și luase cu el copia cu povestiri pe care mi-o adusesem de acasă, pentru a o avea mereu alături.

A doua zi am cercetat cum stăteau lucrurile și nu după mult timp am descoperit că Michinaga îi dăduse manuscrisul lui Kenshi, cea de-a doua fiică a sa. Singura copie bună pe care o mai aveam era acum destrămată, iar fragmentele le trimisesem la caligrafi. Așa se face că am rămas fără nicio carte întreagă. La gândul că varianta aceea necizelată, care îmi scăpase din mâini fără voie, avea să-mi ruineze reputația, m-a năpădit o amărăciune fără margini. Cu inima

grea cum eram, am plecat pentru câteva zile la tata.

Cât am stat acolo, stolurile de păsări de apă care străbăteau capitala creșteau din zi în zi. Și de la conac, din pavilionul împărătesei, băgasem de seamă că erau mai multe păsări decât de obicei, dar am socotit că fuseseră atrase de iazul din grădină. Citind jurnalul de atunci, văd că așteptam cu nerăbdare să ningă, pentru că voiam să văd cât de frumoasă ar fi fost grădina imperială acoperită cu o mantie de nea. Totuși, în perioada aceea a vieții mele, eram mereu nemulțumită, chiar și atunci când mi se îndeplinea ceea ce îmi doream. Îmi amintesc că a nins în timp ce mă aflam la tata, dar eu tot mâhnită am fost. În grădina aceea neîngrijită și tristă, minunea zăpezii imaculate se irosea. Cei o sută de bambuși pe care tata ținuse morțiș să-i planteze se uscaseră toți, iar el își pierduse interesul pentru grădinărit.

M-am apucat să citesc fragmente din poveștile mele, dar mi se păreau serbede și dezamăgitoare. Cum de puteau cititorii să le găsească interesante? Mă afundam și mai mult în disperare și dispreț față de mine însămi. Mi se părea că toți cei cu care stăteam de vorbă despre subiecte care ne interesau mă socoteau în sinea lor îngâmfată și nestatornică. Dar, în același timp, mă rușinam că îmi puteau trece prin cap astfel de gânduri despre prietenii mei de la palat și îmi venea greu să le mai scriu. În afară de ei, pe cine mai aveam? Prietenii pe care îi prețuiam înainte de a intra în serviciul împărătesei mă priveau acum, fără îndoială, ca pe o doamnă de curte snoabă, care ar fi râs de scrisorile lor. Îmi părea rău de toate fleacurile pe care i le scrisesem lui Trandafir Domnesc la mănăstire. Poate că nu ar fi trebuit să mă aștept ca ea să înțeleagă ce simțeam în adâncul sufletului, dar tot dezamăgită eram. Rupsesem relațiile cu ea și cu alții, însă nu dinadins. Pur și simplu s-a întâmplat să-mi pierd interesul pentru mulți dintre ei. Alții n-au mai vrut să vină să mă vadă, gândindu-se că nu mai aveam o locuință a mea. În clipa în

care am intrat în slujbă la împărăteasă, toate în jurul meu se urziseră parcă dinadins să-mi arate că am intrat într-o cu totul altă lume.

Revenirea mea acasă nu a făcut altceva decât să-mi înrăutăţească starea de spirit. Eram întristată de faptul că singurele persoane de care îmi era oarecum dor erau câteva prietene de la curte la care ţineam şi cărora le împărtăşeam secrete. Am descoperit încă un lucru: cel mai mult dintre toate îi simţeam lipsa doamnei Dainagon, cu care şuşoteam adesea în nopţile când se întâmpla să fim amândouă de serviciu lângă împărăteasă. Oare să fi fost acesta semnul că mă lăsasem cucerită de viaţa la palat? Ce gând apăsător!

Cu mintea la păsări de apă şi la toate poemele despre perechi de raţe chinezeşti, i-am scris lui Dainagon:

Ukine seshi mizu no ue nomi koishikute kamo no uwage ni sae zo otoranu

Ca o pereche de răţuşte / Pluteam triste / Pe apă. / Dorul de acele nopţi îmi străpunge inima / Mai tăios decât bruma care le strânge lor penele.

În aceeaşi zi am primit răspunsul ei:

> *Uchiharau tomo naki koro no nezame ni wa tsugaishi oshi zo yoha ni koishiki*
>
> *Singuratică se trezeşte răţuşca / Şi negăsindu-şi prietena lângă ea / îşi aminteşte cu dor de nopţile când erau amândouă.*

Era scris cu atâta eleganţă! M-am minunat iarăşi de soarta ei: ce femeie înzestrată fusese şi cum se ofilise. Totuşi, nu mai fusese bântuită de niciun duh cumplit de ceva vreme şi părea că-şi revenise din rătăcirea cea mai grea. Socotesc că se resemnase în faţa sorţii. S-ar cuveni să fac şi eu la fel, mi-am spus.

Am început să primesc scrisori şi de la alte persoane, care îmi povesteau cât de mâhnită era Maiestatea Sa că nu am fost lângă ea,

să admirăm împreună ninsoarea. Cred că erau niște îndemnuri blânde, menite să mă facă să înțeleg că sosise timpul să revin, dar eu tot nu m-am întors.

Apoi m-am pomenit cu un bilețel de la Rinshi: „Este limpede că n-ai fost sinceră când ai făgăduit că nu vei lipsi mult. Bănuiesc că întârzii dinadins, pentru că eu am încercat să te opresc”.

M-am căznit să-mi amintesc ultima întâlnire, scurtă, pe care am avut-o cu Rinshi în timp ce căutam să aflu ce se întâmplase cu manuscrisul meu. Într-adevăr, îi spusesem că voiam să mă întorc acasă pentru scurt timp, dar ea n-a încercat câtuși de puțin să mă oprească. Totuși, din scrisoarea ei înțelegeam limpede ce se întâmplase: Rinshi îi spusese lui Shōshi că ar fi încercat să mă împiedice să plec și astfel făcea să pară că stăteam departe de conac doar ca să-i fac ei în ciudă. N-am mai avut încotro și, din respect sincer pentru împărăteasă, m-am întors.

Ce frig am îndurat! A treia zi după ce m-am înapoiat la Tsuchimikado, am primit poruncă să ne pregătim toate pentru întoarcerea la palat. Am sosit în miez de noapte, înghețate până în măduva oaselor din pricina drumului. A fost un chin cumplit. Mai întâi ni s-a spus să fim gata de plecare la lăsarea serii, așa că ne-am așezat una lângă cealaltă, îmbrăcate în costume de călătorie țepene, de gală, cu părul frumos aranjat, și am început să așteptăm trăsurile. În sala de miazăzi erau mai bine de treizeci de doamne, iar în aripa de apus mai așteptau încă vreo douăsprezece. Încăperea era luminată slab și chipurile abia ni se puteau desluși, dar pretutindeni se auzeau șușoteli și cârteli. Lumea vorbea mai ales despre cine cu cine avea să meargă în pereche. Ceasurile treceau și nemulțumirile creșteau. În sfârșit, trăsurile erau gata de plecare. Atunci a apărut Michinaga și ne-a înștiințat mânios că trebuie să ne așezăm la locul nostru, după rânduielile statornicite.

— Fără nicio abatere! a tunat el pentru a potoli valul de

împotrivire ce se ridicase la auzul poruncii sale.

Doamna Senshi s-a așezat împreună cu împărăteasa, în palanchinul din fruntea alaiului; în lectica următoare, acoperită cu brocart, Rinshi avea grijă de micul prinț împreună cu doica; apoi s-au urcat Dainagon și Saishō, într-o trăsură cu încheieturi de aur; în urma lor veneau Koshōshō și Ben no Naishi. Eu m-am ales cu Moma, în trăsura următoare. Nu știu de ce, dar prezența mea nu-i era deloc pe plac. Poate că nu era în apele ei, dar totuși ce motiv avea să se arate atât de înțepată și nemiloasă? Tot drumul de-abia a catadicsit să-mi spună câteva cuvinte, lucru cu atât mai urât din partea ei.

Când am ajuns, luna strălucea atât de tare, încât nu era deloc cu putință să ne întoarcem neobservate în camerele noastre. Am lăsat-o pe Moma să coboare înaintea mea și am privit cum își aduna poalele pe lângă ea din pricina frigului, poticnindu-se în lumina nepământeană. Mi-am dat atunci seama ce priveliște demnă de plâns ofeream. Era greu să fii distins pe ger. Camera mea era a treia de la capăt, pe culoarul din afară. Primul lucru pe care l-am făcut a fost să-mi scot haina de gală, în care parcă se strânsese tot frigul de afară, apoi m-am schimbat într-un set vătuit gros. Tocmai mă întinsesem să-mi trag sufletul, când a venit Koshōshō să se plângă și ea de drumul îngrozitor pe care am fost nevoite să-l parcurgem. I-am povestit și eu despre purtarea rece pe care mi-o arătase Moma, iar ea m-a sfătuit să nu pun la suflet și mi-a dezvăluit că Moma era pizmuitoare pentru că împărăteasa mă pomenise de multe ori cât timp fusesem plecată.

Simțeam din nou contradicțiile vieții de la palat. Pentru fiecare personaj răutăcios ca Moma exista un om înțelegător, precum Koshōshō. Faptul că am revăzut-o iarăși m-a făcut fericită, cum nu mai fusesem de mult. Iată cum mă mângâia tocmai ea, care avea destule motive să fie întristată de propria soartă. M-am ridicat și am mai pus cărbuni în *hibachi.* În clipa aceea am auzit pași pe coridor.

Se făcuse târziu și speram să-mi pot petrece seara în liniște, dar se pare că lumea de la palat așteptase să ne întoarcem. Nu aveam deloc chef de vizitatori, dar iată-l pe Sanenari cu doi tovarăși de-ai lui, tremurând cu mâinile ascunse în mâneci și strigând la noi din capătul culoarului. Nu le-am făcut niciun semn să intre și nici ei nu au stăruit mult. Era prea frig.

— Venim iar mâine-dimineață! au strigat ei, clănțănind. În seara asta e un ger de crapă pietrele!

Au ieșit prin spate. Privind cum se îndepărtau grăbiți, gândul mi-a zburat la femeile care îi așteptau acasă. Eu nu aveam ce să mai regret, dar mă uitam la Koshōshō, o fată nespus de frumoasă în ochii oricui, căreia îi fusese răpit dreptul de a avea un soț, o familie, un cămin al ei. Dacă tatăl ei nu s-ar fi retras atât de devreme din slujbă, ar fi putut să-și găsească o pereche minunată. Dar așa, nu mai avea încotro: urma să-și petreacă restul zilelor în alaiul împărătesei, și la sfârșit avea să se retragă la o mănăstire. Ne-am întins una lângă alta sub o pătură groasă și am privit căldura rumenă ce se răsfrângea din cenușa încinsă, până când am adormit.

Dansurile Gosechi

Gosechi no mai

După ce ne-am întors, ceilalți băieți ai lui Michinaga[90] au început să dea târcoale pe la apartamentele doamnelor. Cât timp stătusem la conacul lui Rinshi, se ținuseră departe de noi, dar la palat nu se arătau deloc sfioși. Era stânjenitor să-i știu intrând și ieșind întruna,

---

[90] Cei trei băieți erau fiii lui Meishi, cea de-a doua soție a lui Michinaga. Aveau șaisprezece, cincisprezece și paisprezece ani. (N. a.)

așa că nu m-am prea arătat, prefăcându-mă că sunt ocupată cu scrisul. Dansurile Gosechi nu prea i-au impresionat pe băieți, căci s-au așezat lângă doamnele mai tinere, sporovăind și glumind cu ele și, de cele mai multe ori, reușind să supere pe toată lumea.

Eu mi-am propus să iau bine seama la toate cele patru dansatoare și la suita lor în clipa în care veneau la palat, pentru a putea descrie scena, așa cum mi se poruncise, dar plănuiam să mă întorc din nou acasă îndată după încheierea dansurilor, de teamă să nu fiu obligată să scriu și despre sărbătoarea de o sută de zile de la nașterea prințului. Mai erau și alte doamne, la fel de pricepute ca mine, care ar fi putut scrie despre asemenea evenimente, iar eu începeam să mă satur de astfel de însemnări.

Fetele au sosit la palat în seara a douăzecea a lunii și, sub lumina orbitoare a nenumăratelor torțe aprinse, s-au îndreptat către sala mare. M-a cuprins mila pentru ele, deoarece erau nevoite să treacă prin fața tuturor curtenilor de rang înalt. Păreau încordate, dar era de înțeles. Știau foarte bine că le privea însuși împăratul, la fel și Michinaga. Într-un grup, erau fete îmbrăcate cu niște haine superbe de brocart, ce aruncau străluciri de diamant în lumina făcliilor, dar pe dedesubt își luaseră atât de multe kimonouri, încât de-abia se puteau mișca. Fiica lui Sanenari a fost și ea dansatoare în anul acela, cu costum și găteli oferite de către împărăteasă. Grupul ei a defilat ultimul, iar mie mi s-a părut cel mai frumos.

A doua zi dimineață, palatul era înțesat de nobili de rang înalt veniți să-și prezinte omagiile, iar doamnele mai tinere din suita împărătesei nu-și mai încăpeau în piele de emoție. Era limpede că se bucurau să fie din nou în miezul evenimentelor, după ce lipsiseră luni de-a rândul de la palat. Cât era ziua de lungă alergau încoace și-ncolo, schimbând impresii despre dansatoare și costumele lor. Toată lumea s-a adunat în sala mare, să privească ceremoniile speciale organizate în cinstea împăratului, care urmau să aibă loc în seara aceea. Shōshi a venit împreună cu micul prinț, ceea ce a făcut

ca atmosfera să fie și mai mândră. Mulți au aruncat cu orez[91] și au strigat urale.

După o vreme m-am ales cu o durere de cap sfredelitoare, cauzată de toată zarva aceea, așa că m-am înapoiat în camera mea cu gândul să mă întorc mai târziu, când avea să mă mai slăbească. Tocmai răsuceam cărbunii în *hibachi* când au intrat la mine două doamne tinere, Kohyoe și Kohyobu, care părăsiseră și ele festivitățile.

— Este așa de multă lume, că nu se vede mare lucru! se plângeau ele.

Cum stăteam noi de vorbă în șoaptă, Michinaga și-a vârât capul pe ușă.

— Cum îndrăzniți să stați aici? s-a răstit el la noi.

Apoi s-a uitat la mine.

— Mai ales tu! a zis el tăios. Vino încoace!

Cu toate că nu mă simțeam în stare, m-am întors să văd dansurile, împinsă de la spate.

Dansatoarele mi s-au părut foarte încordate și, într-adevăr, una dintre ele a leșinat și a fost scoasă afară. În clipa aceea, totul plutea ca într-un vis. Poate eram doar obosită. La sfârșit, i-am auzit pe nobilii mai tineri șușotind despre cât de încântătoare erau camerele dansatoarelor și cum știau să le deosebească pe fete după felul în care se așezau sau după cum își aranjau părul. Mi s-a părut grosolan din partea lor, parcă ar fi comparat rădăcini de obligeană, nici mai mult, nici mai puțin.

În cea de-a treia zi, tinerele ucenice au dansat pentru împărat, pline de sfială. Abia așteptam să le văd, dar aveam inima strânsă. Nu erau decât puțin mai mari decât Katako a mea. Când au pășit în

---

91 Ca și la nașterea prințului, aruncatul orezului era un obicei menit să țină spiritele rele departe de copil. (N. a.)

față, toate laolaltă, m-a copleșit dragul de ele, cu toate că nu aveam legătură cu niciuna în mod deosebit. Fiecare copilă era îmbrăcată, din cap până în picioare, cu haine oferite de câte un protector, care era încredințat că pupila lui arăta cel mai bine. Însă eu nu puteam să aleg între ele nici picată cu ceară. Trebuia să rog pe cineva care cunoștea mai bine moda să le judece.

Știind la ce încordare fără seamăn erau supuse copilele, nu mă puteam gândi la altceva decât la urmele adânci pe care evenimentul avea să le lase în sufletele lor. Poată că aveau rangul și inteligența necesare să poată face față situației, dar chiar și așa, mi se părea rușinos că erau silite să treacă printr-o luptă atât de crâncenă la vârsta lor fragedă. Eram eu de modă veche, dar nici prin gând nu mi-ar fi trecut să o supun pe Katako la o asemenea încercare.

Curtenii s-au apropiat să le ia evantaiele și, pe negândite, una dintre copile și l-a aruncat pe-al său înspre ei. Era înaltă și mlădioasă, cu un păr neasemuit de frumos. Cu toate acestea, lumea a rămas surprinsă de îndrăzneala ei. Puteai să dai vina pe lipsa de experiență, firește. Dar puteam eu să jur că propria mea fiică nu s-ar fi arătat la fel de obraznică dacă ar fi fost în locul ei? Cine ar fi crezut pe vremuri că eu însămi aveam să devin atât de îndrăzneață cum sunt acum?

Am început să visez cu ochii deschiși la soarta care mă aștepta. Ce-ar fi fost dacă m-aș fi hotărât să las deoparte orice sfială și să mă arat lumii așa cum eram, după cum făcea Sei Shōnagon? Am tot rumegat gândul acesta, până când am pierdut complet șirul ceremoniilor pe care trebuia să le urmăresc. Anevoie m-am scuturat din visare, minunându-mă cât de înșelătoare era mintea omului.

După ce s-au sfârșit dansurile, am petrecut câteva zile liniștite. Tinerii păreau din cale-afară de plictisiți. Apoi a sosit vremea unui nou festival la Templul Kamo, pentru care Norimichi, al doilea fiu al lui Michinaga, a fost ales mesager împărătesc. Cum ziua

festivalului căzuse într-una nefastă pentru palat92, Michinaga și toți ceilalți tineri participanți la ceremonie sosiseră cu o seară înainte. Toată noaptea a fost agitație și du-te-vino în apartamentele doamnelor.

A doua zi de dimineață, Norimichi a primit un dar oficial. Am văzut o cutie de argint cu o oglindă, un pieptene din lemn de oud și un ac de păr din argint, ca să-și aranjeze perciunii. Lucrurile erau așezate pe capacul cutiei, care mi se părea cunoscută de undeva. Mi-am dat seama cu tristețe că venea de la Sanenari, care înțelesese greșit farsa pe care i-o jucaserăm noi cuiva din suita fiicei sale în timpul ceremoniilor. Când Sanenari a descoperit isprava noastră, s-a făcut foc și pară. Firește că avea dreptate să ne mustre – era un soi de glumă care scotea la iveală ce aveam mai rău în noi. Deși farsa nu a fost ideea mea, nici mie nu mi s-a făcut milă de biata fată, așa că și eu mă arătasem la fel de rea ca și celelalte. Una peste alta, mi-a lăsat un gust amar și m-am întors acasă cu sufletul întunecat, lăsându-l în urmă pe Sanenari supărat. Ar fi fost mai bine să fi plecat de cum s-au încheiat dansurile, așa cum plănuisem inițial.

Uitându-mă înapoi la ce am făcut, îmi dau seama că a fost un gest demn de milă. Voi încerca să nu șovăi și să pun totul pe hârtie, așa cum s-a întâmplat. Dacă vreodată voi ajunge să mă cred desăvârșită, atunci va trebui să privesc înapoi și să recitesc întâmplarea.

Era vorba despre o doamnă pe nume Sakyo, care locuise pe vremuri la palat, aflându-se în suita prințesei Gishi, consoarta mai tânără a împăratului. Cu câtva timp în urmă, se retrăsese din slujbă – nimeni nu mai știa din ce pricină – și se întorsese acasă. De această dată venise din nou la palat, în suita fiicei lui Sanenari, pentru dansurile Gosechi, și una dintre doamne a recunoscut-o. Mărturisesc că mie nu-mi plăcea Sakyo, pentru că avusese o

---

[92] În astfel de zile, socotite de prezicători, intrările și ieșirile din palat erau interzise. (N. a.)

aventură cu soțul meu, care se făcuse de râs din pricina ei. Poate de aceea m-am alăturat și eu doamnelor care jucau tot felul de feste răutăcioase doar ca să-și râdă de alții. Au mai luat parte și câțiva nobili tineri.

— Ce părere aveți despre cineva care a avut o poziție atât de înaltă la palat și care se furișează înapoi în felul acesta?

— Pesemne crede că n-o mai cunoaște nimeni.

— Atunci, trebuie să-i arătăm că lucrurile nu stau deloc așa!

În clipa aceea, apartamentele lui Shōshi au început să fiarbă de agitație. Una dintre noi a căutat printre nenumăratele evantaie ale împărătesei și a ales unul care avea pictat muntele nemuririi. Am fost cu toate de acord că se potrivea cel mai bine. Am aranjat apoi evantaiul deschis pe capacul unei cutii și, în jurul lui, am așezat un colier cu șnur împletit, din cele pe care le poartă dansatoarele. Am mai pus un pieptene încovoiat, împodobit cu hârtii legate la capete, din culori îngăduite doar pentru copilele tinere.

— Ia te uită, pieptenele acesta nu este prea țipător?

Unul dintre tinerii nobili l-a curbat și mai mult, făcându-l să arate după cea mai îndrăzneață modă. Așa ceva ar fi putut purta numai o dansatoare foarte tânără, în caz că Sakyo n-ar fi înțeles unde băteam noi. Am mai pus un sul mic de esență parfumată, învelit în hârtie albă, și Kodayū a scris un poem pe care l-am atașat la dar:

Oukarishi toyo no miyabito sashiwakite shiruki shikage wo aware to zo mishi

În mulțimea de fețe nobile de la ceremonie / Colierul tău cu șnur împletit / Ne-a furat privirile și ne-a fermecat.

Tot mai încântați de farsa noastră, am căutat apoi un mesager care să-i ducă darul și care să nu fie ușor de recunoscut. Am învățat-o pe fata cu pricina să spună că era din partea unei doamne care se afla în slujba consoartei mai tinere a împăratului, astfel încât să o

facem pe Sakyo să creadă că venea din partea fostei sale stăpâne. Fără să știe ce puneam noi la cale, împărăteasa a zărit cutiuța pe care o pregătiserăm și ne-a spus:

— Dacă vreți să-l trimiteți în dar, atunci faceți-l mai frumos. Mai puneți un evantai, de pildă.

Dar noi nu ne-am lăsat înduplecați.

— Ar fi mult prea elegant. Dacă ar veni fost din partea Maiestății Voastre, atunci n-am păstra taina. Dar este treaba noastră și vă rugăm să vă prefaceți că nu știți nimic.

Cu sufletul la gură, am așteptat să se întoarcă mesagerul nostru, frământându-ne ca nu cumva să fie recunoscut și farsa noastră – dată în vileag. Dar fata s-a întors înapoi cât ai zice pește, abia ținându-și râsul.

— M-au întrebat cine m-a trimis și le-am spus că mai tânăra consoartă. M-au crezut cu toții și au căzut în plasă.

Câteva doamne au surâs mulțumite.

Sanenari era fratele mai mic al lui Gishi. De aceea le-a rugat pe fostele doamne din suita ei de la palat s-o însoțească pe fiica lui la ceremonie. Când Sakyo și-a dat seama că darul nu putea fi trimis decât din apartamentele lui Shōshi, a cuprins-o o rușine cumplită la gândul că a fost descoperită și arătată cu degetul pentru poziția ei decăzută. Pentru cineva care nu a trăit niciodată la palat, printre doamne, poate părea un fleac. Dar locul acesta are și partea lui întunecată. Îmi amintește câteodată de acele pânze de păianjen uriașe, întinse pretutindeni, pe care le-am văzut în Echizen. Eu încercam să mă țin departe de astfel de tabere, dar era atât de ușor să fii atras în tot felul de răzbunări meschine, doar pentru că pur și simplu nu-ți plăcea cineva. Sanenari s-a supărat pe mine și m-a întrebat de ce n-am lăsat-o pur și simplu în plata ei pe sărmana femeie. Era cu atât mai necăjit cu cât el chiar crezuse că darul fusese trimis de împărăteasă și se pregătise să-i răspundă printr-un dar rafinat.

Pe la mijlocul lunii a douăsprezecea m-am întors din nou acasă pentru câteva zile. Voiam să vorbesc cu tata despre Nobunori. Îmi ajunsese la urechi o nouă boroboață pe care o făcuse la palat. Fratele meu s-a numărat printre oficialii însărcinați cu împărțirea darurilor de pânză către preoții care țineau slujbele de dimineață. Sunt sigură că atunci a fost mahmur, ba chiar amețit de-a binelea, după petrecerea din noaptea de dinainte. Ajutat de încă un tânăr, Nobunori a scos cufărul cu bumbac din magazie și l-a așezat în altarul unde se afla și preotul. Apoi, fratele meu a scos țesăturile menite pentru călugări afară, pe prispă și s-a apucat să le împartă în stânga și-n dreapta. Dar în loc să le dea una câte una, el le împărțea cu toptanul. Lumea s-a strâns în jurul lui și a început să tragă de pânzeturi. Numaidecât s-a iscat un vălmășag de toată frumusețea. Toți cei care au văzut întâmplarea au rămas muți de uimire.

Pentru bunul meu renume, boacănele pe care le făcea fratele meu nu erau deloc prielnice, fiindcă dădeau apă la moara bârfelor pe seama noastră.

Uitasem să le rog pe slujnice să-mi scoată punțile de la *koto* în zilele ploioase și, când mi-am adus aminte și le-am scos din dulap, după ce luni întregi nu mă atinsesem de ele, am descoperit că toate aveau corzile întinse și nu scoteau niciun acord. Trebuia să le acordez din nou pe amândouă, ca să le aduc în stare de funcționare. În tinerețe îmi plăcea să cânt, cu toate că nu eram om de muzică, dar îmi țineam întotdeauna amândouă *koto*, și pe cel cu treisprezece, și pe cel cu șase coarde, bine acordate și gata de cântat. Uneori scoteam câte un *koto* la apusul soarelui, când se mai liniștea freamătul de peste zi, și mă închipuiam cântând pentru Genji. Apoi îmi reveneam repede, speriată să nu mă audă cineva. Ce neghiobie din partea mea și ce vrednică de plâns eram! Dar și mai trist era să-mi văd acum instrumentele sprijinite de cufărul prăfuit și plin de

funingine.

Înțesat de poezii și povești vechi, cufărul se transformase în cuib pentru milioane de miriapode peștișori de argint. Când l-am deschis, au prins a fugi care încotro. Era o priveliște atât de hidoasă, încât mi-a pierit tot cheful să mă uit înăuntru. Lângă cufăr, se afla un raft plin cu cărți chinezești, pe care le adunasem cu grijă de-a lungul anilor. Când mă simțeam singură, aveam obiceiul să scot câte una din ele și să o răsfoiesc, și atunci le auzeam mereu pe slujnice șușotind pe la spatele meu:

— Ce fel de doamnă citește cărți chinezești?

— Din pricina asta e mereu abătută.

— Înainte, doamnele adevărate nu citeau nici măcar sutre.

— Darămite chineză!

Îmi venea să mă întorc și să le strig:

— Da, așa se spune, dar nu am auzit de nimeni care să trăiască mai mult păzind astfel de rânduieli.

Însă la ce bun să mă răstesc la ele? M-ar fi socotit cu atât mai ieșită din comun, așa că nu ziceam nimic. În afară de asta, ele aveau dreptatea lor. Știam bine că numai eu eram de vină pentru tristețile mele.

Fiecare cu firea lui. Unii se nasc veseli, deschiși la minte și sinceri. Alții sunt posomorâți, nu le intri în voie cu nimic, de felul celor care transformă scrisori vechi în sutre, se pedepsesc singuri și-și numără întotdeauna mătăniile, gesturi care pe mine mă scârbesc. Îmi doream atât de mult să am o inimă mai largă! în fiecare zi eram nevoită să mă stăpânesc cu bună știință, ca să nu devin și eu vreo snoabă ursuză de felul celor pe care le dispretuiam.

Țineam bine seama la ochii străini care mă iscodeau neîncetat, chiar și acasă, și de aceea șovăiam să fac până și lucrurile pe care o femeie în poziția mea s-ar fi cuvenit să și le permită. Și asta la mine acasă! La curte eram și mai prevăzătoare și mi se întâmpla de multe ori să vreau să spun ceva, dar întotdeauna îmi înghițeam cuvintele.

Ce rost avea să mă căznesc să le explic unora care și așa n-ar fi înțeles niciodată? Sinceritatea nu făcea decât să stârnească zâzanie printre femeile de la palat, care se gândeau mereu numai la ele, căutând noi pricini să-i piseze la cap pe alții și să se plângă. Era tare greu să găsești pe cineva cu care să te înțelegi cu adevărat, iar eu învățasem să-mi păstrez gândurile numai pentru mine. De n-aș fi cunoscut înainte astfel de persoane, aș fi putut spune chiar că erau cu neputință de găsit. Mulți oameni judecă totul după mintea lor strâmtă.

Era ciudat faptul că mulți mă credeau sfioasă. Când eram nevoită să particip la discuții, de obicei păstram tăcerea atunci când toată lumea bârfea și cârtea, dar nu pentru că aș fi fost sfioasă, ci pentru că disprețuiam asemenea discuții. Nu era de mirare că lumea începuse să mă creadă rece și plictisitoare. Când am ajuns prima dată la palat, mi-era teamă că toți își făcuseră deja o părere despre mine. Și, într-adevăr, așa era. Mai târziu am aflat că mi se dusese vestea că eram pretențioasă și că era greu să se apropie cineva de mine. La început șușoteau că aș fi fost colțoasă, prea absorbită de propriile mele povești, cu nasul pe sus, disprețuitoare, înțepătoare, zeflemitoare și înclinată spre poezie. Totuși după o vreme le-am auzit minunându-se:

— Dar, când o cunoști mai bine, este așa de blajină!

Firește că o spuneau ca pe un compliment! Până la urmă, ce rost avea să-mi tot chinui mintea cu ce credeau alții despre mine? Să-mi schimb firea nu puteam. Mi-aș fi dorit totuși să nu mai fiu atât de rezervată. Îmi era teamă că, din pricina asta, uneori îi îndepărtam de mine tocmai pe aceia pe care îi prețuiam cel mai mult. Singura mea mângâiere era când o auzeam pe Maiestatea Sa spunând că nu și-a închipuit niciodată că se va simți în largul ei în preajma mea, dar că ajunsese să se apropie de mine mai mult decât oricine altcineva.

Rememorând greșelile pe care le-am făcut de-a lungul vieții, încercam să văd cum aș fi putut s-o învăț pe copila mea să se

ferească de ele. Era isteață și frumoasă și avea toate șansele să dobândească o poziție bună la curte mai târziu. Fetele care înfloreau în această lume erau plăcute, delicate, stăpâne pe sine și știau să fie discrete chiar și atunci când ajungeau în ranguri înalte, precum doamna Saishō. Un astfel de caracter era cheia succesului în viață. Lumea, de obicei, îi iartă orice unei persoane bine intenționate și care nu caută cu tot dinadinsul să-i stânjenească pe ceilalți, oricâte aventuri ar avea. Cele care atrag atenția asupra lor sunt femeile care se cred de viță nobilă și se poartă sfidător. Chiar dacă își plănuiesc cu mare grijă fiecare mișcare, lumea oricum le va găsi nod în papură și le va arăta cu degetul pentru orice fleac, până și pentru felul cum se așază sau se retrag dintr-o încăpere. Firește, cele care se contrazic singure atunci când vorbesc sau îi umilesc pe cei din jurul lor sunt luate la ochi tocmai pentru astfel de greșeli, atunci când le săvârșesc ele însele, învățasem toate acestea pe pielea mea.

Cu timpul, am descoperit și ce fel de ciudățenii avea fiecare. Cei care îți doreau răul îți aruncau deschis priviri răutăcioase și răspândeau zvonuri îngrozitoare despre tine, urzite în așa fel încât să iasă ei în față. Aceștia erau cel mai ușor de aflat și de ținut la depărtate. Dar erau și alții care își ascundeau veninul și ți se arătau prietenoși în față. Din păcate, eu am aflat lucrul acesta abia mai târziu, iar descoperirea m-a durut mult.

Când Katako a împlinit nouă ani, mi-am spus că nu e prea devreme să încerc să-i modelez comportamentul, astfel încât, la vremea când avea să aibă vârsta potrivită pentru curte, aceste purtări să vină de la sine.

— Dacă te ții departe de cleveteli, îi spuneam eu, atunci lumea va avea încredere în tine și îți va arăta bunăvoință, fie și doar din complezență, dar de cele mai multe ori atâta este de-ajuns.

Tot chibzuind ce anume era necesar pentru ca o fată să aibă o carieră frumoasă la curte, mi-am dat seama cu durere cât de multe lipsuri aveam eu însămi. Nu ajunge să înțelegi că tot ce faci are

urmări. Este o amăgire să-ți închipui că poți prevedea toate urmările posibile ale unei fapte. Mai bine să făptuiești totul cu bună-credință și să ai încredere că soarta le va duce pe toate la bun sfârșit. Unii oameni au o fire atât de bună, încât sunt în stare să-i iubească până și pe cei care îi urăsc. Eu una nu am reușit niciodată, iar o asemenea putere dulceagă mă lăsa întotdeauna fără grai. Spune oare Buddha, cu tot harul lui nemărginit, că e bine să necinstești prin iertare Cele Trei Comori?

În viața de zi cu zi, nu e cumpătat să te aștepți ca aceia care au suferit un rău să răspundă cu bunătate. Cei care se dau peste cap să-și rănească semenii merită să fie făcuți de ocară, ca și aceia care se comportă necugetat și pricinuiesc rău altora, fie și fără voie. Neghiobia și delăsarea se cuvine să nu fie iertate. Totuși, pe Katako nu știam cum era mai bine s-o sfătuiesc, deoarece, în ciuda celor mai bune intenții, se mai întâmplă să fii înțeles greșit și oropsit. Mă uitam la chipul său nevinovat și încrezător și mă rugam ca nu cumva firea ei să nutrească mai târziu asemenea prăpăstii, sub mușchiul gros al neliniștii.

Sfârșit de an

Toshi kurete

În jurnalul meu scrie că m-am întors la palat în cea de-a douăzeci și noua zi a lunii a douăsprezecea – cu o zi înainte de ultima din acel an plin de întâmplări. Se împlineau trei ani de când intrasem în serviciul împărătesei. Ce-a fost în sufletul meu atunci! Tot ce era legat de maiestățile lor imperiale mă lăsa înmărmurită de admirație, iar teama mă țintuia locului. Aproape că nu-mi venea a crede cum ajunsesem între timp să mă satur de viața de la curte.

Mi-am petrecut întreaga zi împreună cu fiica mea și am plecat de

acasă abia după ce a dormit ea. Când am ajuns la palat, Maiestatea Sa se retrăsese, și oricum era prea târziu ca să o salut, așa că mi-am dus bagajele și m-am întins în camera mea.

Eram istovită, dar nu puteam adormi. Oricum m-aș fi răsucit în așternut, tot le auzeam pe doamnele din încăperea vecină.

— Acasă toată lumea doarme la ora asta, dar nu și aici!

— Da, toată noaptea se aud pași prin palat. Anevoie îți găsești liniștea.

Și ele se întorseseră de curând de acasă. Prima noapte a fost cea mai grea. Mi-era dor de căldura cuminte a trupului adormit al lui Katako și de răsuflarea ei sacadată. Când dormi alături de un copil, primești o liniște mângâietoare pe care nimeni altcineva, niciun iubit, nu ți-o poate oferi. Mă gândeam cu groază că mai aveam puțin și intram în cel de-al treizeci și șaptelea an de viață. Cum stăteam trează, tot zvârcolindu-mă și perpelindu-mă în așternut, mi-a venit în minte un poem, așa că mi-am scos jurnalul și am început să-l scriu în dogoarea plăpândă a cărbunilor încinși:

Toshi kurete waga yo fukete yuku kaze no oto ni kokoro no naka no susamajiki kana

Sfârșit de an – viața mea se duce și ea. / Vuietul vântului spintecă sufletu-mi, rece.

Ceremonia *tsuina* de alungare a spiritelor rele s-a isprăvit devreme. Tânărul care a condus ritualul în anul acela nu m-a impresionat deloc. Era prea slab pentru un vânător de demoni în toată puterea cuvântului. M-am întors în camera mea, să mă odihnesc puțin. Tocmai îmi terminasem de înnegrit dinții și îmi pudram puțin fața, când a intrat Ben no Naishi. Avea niște buze pline, ca florile îmbobocite, și ochii migdalați fermecător la colțuri. Pe cât era de blândă la chip, pe atât era de bună la inimă. Am stat de vorbă un timp, apoi ea s-a așezat în tihnă și a adormit. Eu mi-am

scos jurnalul și am început să scriu. O auzeam pe fata în casă, Takumi, stând afară pe coridor și încercând s-o învețe pe Ateki cum să însăileze tivul kimonoului pe care tocmai îl isprăvise de cusut.

Deodată, dinspre apartamentele împărătesei se auzi un zgomot asurzitor, urmat de plânsete. Am sărit ca arsă. Am lăsat jos pensula și am încercat s-o trezesc pe Ben no Naishi. Țipetele și plânsele se întețeau. Pesemne că a luat foc ceva, mi-am spus în sinea mea, cu toate că nu simțeam pic de fum.

Takumi își iți chipul îngrozit pe ușă:

— Oare ce s-o fi întâmplat? bălmăji ea.

— Nu știu, am răspuns eu, dar Maiestatea Sa se află în apartamentele ei în seara aceasta. Trebuie să mergem să vedem dacă n-a pățit ceva.

În sfârșit, am reușit să o trezesc și pe Ben no Naishi și toate trei am purces către apartamentele împărătesei, tremurând de frică. Loviturile și țipetele amuțiseră, dar încă se auzeau plânsete. Ne-am luat după zgomotele înfundate și, în cele din urmă, am ajuns într-o mică încăpere, unde am găsit două doamne, Yugei și Kohyobu, ținându-se de mână și suspinând de groază. Erau goale pușcă!

Uluite, am bătut din palme și am strigat după ajutor, dar slujnicele și gărzile plecaseră la culcare la scurt timp după ce se terminaseră ceremoniile. Nu mai era nimeni împrejur. Takumi reuși să aducă o slujnică de la bucătărie.

— Du-te repede! am strigat la ea, uitând cu toată devălmășia aceea până și ce rang aveam. Adu-l pe secretarul ministrului de război! îl găsești în sala mare!

Atunci mi-am dat seama că se ivise un bun prilej pentru ca fratele meu să-și spele păcatele venind să le salveze pe doamne. Am așteptat ca pe ace, înțelegând că sărmanele fuseseră atacate chiar în apartamentele imperiale. Ben no Naishi și cu mine ne-am scos hainele și le-am dat să se acopere până când aveam să primim ajutor. Le-am ascultat povestind îngrozite cum fuseseră înșfăcate și

dezbrăcate de niște făptași pe care nici măcar nu-i văzuseră în întunericul de pe coridoare.

— A fost un demon! suspină Yugei. I-am simțit răsuflarea grețoasă!

— Aveau gheare ascuțite și pinteni, se plânse și Kohyobu. A fost cumplit!

Amândouă erau încredințate că fuseseră victimele duhurilor rele pe care ceremonia din seara aceea nu reușise să le alunge.

Takumi veni într-un suflet și îmi spuse că Nobunori plecase mai devreme în seara aceea, împreună cu alți nobili. Mi-am muscat buzele de necaz. Nici măcar atunci când aveam cea mai mare nevoie nu mă puteam bizui pe el! Câteva clipe mai târziu sosi adversarul lui, Sakunari, secretarul Biroului de ceremonii și, stăpân pe sine, începu să cerceteze ce se întâmplase. Făcu ocolul sălii, aprinse lămpile cu ulei și trimise un sol la magazia împărătească, să aducă niște haine pentru cele două doamne. Între timp, se adunase o mică mulțime. Veni și un trimis al împăratului, care întrebă ce se întâmplase. Câteva doamne stăteau ca încremenite și se uitau unele la altele îngrozite.

— Ce nenorocire! se plângeau ele, compătimindu-le pe cele două pățite.

— Bine măcar că nu v-au luat kimonourile de gală pentru ceremoniile de Anul Nou, zise un glas.

Așa era. Doamnele căzură pe gânduri, ținând seama că scăpaseră de ceva și mai rău. Încet-încet își veneau în fire, dar eu îmi spuneam că nu trebuia să uit niciodată că le văzusem goale. Trupurile lor dezgolite mă trimiteau cu gândul la niște pui de șoareci. Era îngrozitor, dar acum, privind înapoi, îmi dau seama că a fost hazliu, deși n-aș îndrăzni nici picată cu ceară să spun așa ceva cu voce tare.

Cum-necum, împărăteasa a reușit să doarmă în ciuda vălmășagului din noaptea aceea și abia a doua zi de dimineață a aflat cu uimire ce se petrecuse.

După cum stăteau lucrurile, noul an începea prost. Deși era ziua de Anul Nou, lumea nu vorbea decât despre întâmplarea cu pricina. Unii spuneau că simțiseră duhuri necurate în palat și nu conteneau să judece aspru firea slabă a celor care fuseseră însărcinați cu ritualul de alungare. Cineva își dădu cu părerea că făptașii puteau să fie chiar oameni. Greu de spus ce ar fi fost mai rău. Gândul că palatul era bântuit de duhuri rele era îngrozitor, dar ideea că doamnele Maiestății Sale fuseseră atacate și jefuite de mână omenească era de-a dreptul strigătoare la cer.

În după-amiaza celei de-a treia zi a noului an am ajuns acasă și am descoperit cu uimire cât de mult praf se așezase în camerele mele într-un timp atât de scurt. Încăperile arătau prăpădite și dărăpănate. Cu toate că de Anul Nou e bine să compui numai poeme de bun augur, nu m-am putut abține și am scris:

Aratamete kyou shimo mono wo kanashiki wa mi no ușa ya mata sama kawarinuru

Astăzi înțeleg din nou ce trist e totul / Și trăiesc iarăși, dar sub alt chip, aceeași veche descurajare.

M-am străduit din răsputeri să-mi ascund gândurile negre de fiica mea. De la palat, i-am adus evantaie, piepteni și cărți pictate. O încânta tot ce avea legătură cu viața împărătească, așa că i-am povestit despre ceremoniile somptuoase dedicate prinților și despre gusturile neobișnuite ale împăratului Ichijō. Se dădea în vânt după brânză și întotdeauna îi trimitea și lui Shōshi. Nouă nu ne prea plăcea și o dădeam pe furiș câinilor din palat, care după aceea trăgeau o mulțime de vânturi. Odată i-am adus și lui Katako să guste. Cum știa că împăratului îi plăcea, a declarat solemn că o găsea delicioasă.

Îi aduceam și bucăți de materiale rămase nefolosite, să-și facă

haine pentru păpuși. Ani și ani mai târziu, am găsit într-una dintre cutiile ei cu păpuși vechi o scrisoare pe care i-o trimisesem atunci, împreună cu niște țesături:

Draga mea fiică, îmi pare atât de rău că am fost nevoită să plec înainte ca tu să te trezești în ziua de Anul Nou. Când vei crește puțin mai mare, am să te iau cu mine la palat, așa cum ți-am făgăduit. Până atunci, văd că îți place mult moda împărătească, așa că ți-am păstrat niște resturi din țesăturile pe care le-a folosit doamna Dainagon pentru hainele din primele trei zile ale noului an, când a avut sarcina de a o servi pe Maiestatea Sa cu vin aromat și bucate binefăcătoare.

În prima zi, a purtat un kimono dublu, cu violet și cărămiziu, o haină chinezească roșie, iar trena a fost dintr-o mătase argintie cu broderii, apretată. A doua zi s-a schimbat într-o haină verde, pe dedesubt purtând veșminte de damasc întrețesut cu sângeriu și cărămiziu peste un kimono de mătase lucioasă, roșu-închis. Trena era pictată în dungi de mai multe culori, care se contopeau una cu alta. În cea de-a treia zi a fost îmbrăcată într-o haină de gală de mătase grea, cafenie, veșminte de damasc chinezesc alb cu căptușeală purpurie, purtate peste un kimono roșu, bogat, tivit cu roz.

Din aceste crâmpeie de mătăsuri poți să le faci haine păpușilor tale. Ține minte, dacă veșmintele sunt de culoare închisă, atunci căptușeala trebuie să fie o nuanță mai deschisă, iar dacă sunt deschise, atunci trebuie să faci căptușeala mai închisă la culoare. Pentru kimonourile care se poartă dedesubt, unul peste altul, poți să alegi ce-ți place. Doamna Dainagon a purtat setul acesta: verde-pal; alb cu tiv cafeniu; gălbui; galben-auriu; stacojiu tivit cu roșu-închis și unul de culoarea levănțicii, tivit cu alb. Dintr-o as fel de combinație de culori obișnuite a obținut un efect surprinzător. Încearcă și tu. Roag-o pe mătușica să te ajute dacă ți-e greu.

La ritualul din cea de-a treia zi, cea care a purtat sabia împărătească a fost iarăși doamna Saishō. Mergea între împărat și Excelența Sa,

Michinaga, care îl ținea în brațe pe micul prinț. A avut însă niște haine cu totul și cu totul deosebite, cum eu una nu-mi aduc aminte să mai fi văzut vreodată. Păreau mai bine de treizeci de straturi, dar obținuse acest efect prin multe manșete și tivuri atașate, altfel ar fi arătat ca un munte de kimonouri purtate unul peste celălalt. Veșmântul principal era cărămiziu, din mătase grea, bătută, cu cinci manșete atașate. Peste el, purta o mantie de culoarea levănțicii, cu o broderie fină în chip de frunze de stejar. Haina de gală era de un roșu închis, cusută în romburi ce aduceau aminte de modele chinezești. Până și trena de mătase avea trei straturi. Pe dedesubt, purta un kimono cărămiziu căptușit, la care atașase șapte manșete prinse de cămașa de piele albă. După aceea avea încă patru kimonouri în nuanțe de roșu, care aveau atașate fiecare câte trei sau cinci manșete, în ordine alternativă. Părul și-l prinsese sus, la spate, așa că toate gulerele se vedeau frumos, și ea arăta minunat. Avea înălțimea potrivită pentru a purta un asemenea veșmânt, cu o siluetă împlinită, trăsături fine și o piele moale. Arăta superb și gesturile ei erau, ca de obicei, fără cusur.

Dar asta nu înseamnă că tu trebuie să coși toate aceste haine pentru păpușile tale.

Când mă gândeam la un model pentru Katako, doamna Saishō era prima care îmi venea în minte. Nefiind deloc înfigăreață, Saishō reușea să obțină mereu cele mai râvnite posturi, fără să-și atragă pizma celorlalte. Pe alții nu-i vorbea de rău aproape niciodată, dar nici nu făcea întruna complimente. Puteai să contezi pe ea, pentru că se comporta întotdeauna cu bun-simț. Singurul ei neajuns, dacă putea fi socotit un neajuns, era faptul că rar scria poezii. Dar cel puțin își cunoștea puterile literare și nu încerca să jignească lumea cu tot soiul de compoziții nepotrivite. Pentru toate acestea, era răsplătită cu prieteni și iubiți credincioși. Tadanobu și-ar fi dat viața pentru ea.

Tot cugetând cum anume putea cineva să reușească la curte, am

ajuns la concluzia că doamnele cu ambiții literare aveau mai multe șanse să sfârșească rău. Ca Sei Shōnagon.

Păianjenul

Sasanagi

Spre sfârșitul primăverii, pe vremea când florile de cireș începeau să se scuture în vânt, împărăteasa începu să se trezească cu grețuri. La început am pus boala ei pe seama vreunei scoici stricate, dar după o săptămână am prins să ne gândim toate la un singur lucru: dacă împărăteasa nu era bolnavă, ci căzuse din nou grea? Așa era. Se pare că roata vieții se întorsese din nou. Shōshi așteptase zece ani să aibă un prunc și apoi, spre uimirea tuturor, căzuse grea de două ori la rând. Rugăciunile lui Michinaga se împlineau aproape înfiorător de precis. Cum era norocos din fire, ne-am închipuit că și cel de-al doilea prunc al fiicei sale avea să fie tot băiat. Celelalte soții ale lui Ichijō erau îngrozite. Ele de ce nu cădeau grele? Unele îi stăteau alături împăratului de ani buni de zile, iar tații lor scrâșneau acum din dinți.

Michinaga nu-și mai încăpea în piele de încântare. De această dată rugăciunile au fost arvunite și ritualul de veghe stabilit întocmai după calapodul împământenit cu un an în urmă, la prima sarcină. Toate au mers bine până când una dintre doamnele din suita lui Shōshi a descoperit în camerele împărătesei o bucățică de hârtie cu niște semne tainice. Pesemne că cineva încerca să arunce un blestem asupra mamei și asupra pruncului împărătesc, încă de la începutul anului ne ajungeau la urechi zvonuri supărătoare cum că tabăra lui Korechika ne făcea vrăji rele, și acum iată dovadă. Michinaga s-a făcut foc și pară de mânie și l-a chemat pe aghiotantul lui Korechika să-i dea socoteală.

Câteva zile mai târziu, omul a murit. De ciudă, se zice. Mă întrebam dacă răutatea putea fi totuși atât de ucigătoare. Korechika însuși se retrăsese departe de lume, dar printre slujnice se răspândise vorba că ar fi suferit de o boală ciudată. Se pare că era mereu însetat și că slăbise mult, cu toate că înfuleca cât șapte. Și când te gândești că odinioară îl admirasem și mi-l închipuisem pe el când scriam despre Genji. Ce trist! Nu mai scrisesem nicio poveste de multă vreme.

La începutul verii ne-am întors la conacul lui Rinshi. Sora mai mică a împărătesei, domnița Kinshi, era de-a dreptul fermecată de micul prinț și se juca toată ziua cu el în camerele ei. Doicile nu făceau decât să schimbe din când în când câte un scutec murdar, ceea ce le convenea de minune, pentru că se simțeau mult mai în largul lor între ele, decât să vadă de un prunc plângăcios, fie el și prinț. În schimb, eu mă luptam cu timpul. Toată lumea îmi cerea să scriu mai multe aventuri cu Genji, dar nu știu de ce, mi se părea greu să continui. Lumea lui Genji începuse să mi se pară ștearsă.

Anul meu fatidic era pe jumătate încheiat și, în adâncul sufletului, simțeam o mică mulțumire că reușisem să mă țin departe de nenorociri. Puneam acest noroc pe seama milei nemărginite a lui Buddha Amida și a numeroaselor copii din Sutra Lotusului pe care le făcusem. Aveam clipe când simțeam un imbold de nestăpânit pentru viața religioasă și visam să mă retrag departe de lume. Apoi mă gândeam la fiica mea. Aș fi fost oare în stare să fac vreodată pasul pe care îl făcuse Trandafir Domnesc?

În luna a șaptea ne-am întors la palat, la timp pentru întrecerea anuală de *sumai*. Din câte știam, împăratul ar fi trebuit să asiste la lupte, dar vremea se anunța neprielnică. În ziua dinaintea primului meci, slujitorii care pregăteau ringul se tot uitau îngrijorați în sus. Erau încredințați că jocurile aveau să fie amânate. Bunul meu

prieten Sanenari era un mare iubitor de lupte și o ținea morțiș că vântul avea să alunge norii în cele din urmă, de parcă spusele lui ar fi avut această putere. Eu mă îndoiam.

În ziua cu pricina a început să plouă dis-de-dimineață, așa încât, firește, meciurile au fost amânate. Ce dezamăgire! Abătut, Sanenari a trecut într-o zi prin aripa noastră și i-am dat următorul poem:

Tazuki naki tabi no sora naru sumai wo ba ame mo yo ni tou hito mo araji na

Meciurile de sumai *sunt La fel de trecătoare ca și locuința omului. / Este oare cineva care ar vrea să le vadă într-o zi ploioasă ca aceasta?*[93]

Ploaia cădea în rafale uriașe, ca niște cortine de stropi răpăind pe streșini. Sanenari s-a așezat în fața paravanului meu, așteptând să se mai domolească. Nu mai era nimeni prin preajmă, așa că ne-am întins la vorbă despre lucruri vremelnice. De-a lungul anilor am stat de mai multe ori până târziu în noapte, șopocăind prin paravan. Saishō chiar mă tachina că aș fi avut un iubit tainic. De fapt, până să ne supărăm din pricina neînțelegerii legate de farsa cu Sakyo din timpul dansurilor Gosechi, l-am socotit pe Sanenari chiar mai mult decât un iubit. Îmi era un adevărat prieten, singurul bărbat pe care îl puteam numi astfel din câți întâlnisem la curte. Mi-am amintit cum obișnuiam să ne scriem unul altuia.

Înainte de plecare, mi-a cerut setul de scris și o hârtie și mi-a răspuns la poemul pe care i-l oferisem mai devreme:

Idomu hito amata kikoyuru momoshiki no sumai ushi to iva omoishiru ya iva

---

[93] Versurile se bazează pe un joc de cuvinte, *sumai* are atât înțelesul de meci de *sumai*, cât și de locuință. Această dublă citire se regăsește și în poemul de răspuns al lui Sanenari.

Sunt mulți luptători de sumai / *Dar totul pare acum fără rost, nu-i așa?*

L-am citit repede, admirând mai mult caligrafia decât cuvintele lui Sanenari. Mai târziu însă, când mi-am aruncat din nou ochii peste versuri, am înțeles că puteau fi citite și astfel:

La palat sunt mulți care încearcă mereu să lupte. / Nici nu-ți închipui cât de greu este să locuiești la curtea împărătească.

Sanenari era un om sensibil. Îmi puteam lesne închipui ce-l frământa. Într-adevăr, cu cât ești mai supus emoțiilor, cu atât mai grea îți este viața la curte. Nu ai încotro.

În toamnă, am ajuns la concluzia că personajul meu, Murasaki, nu mai era folositor de multă vreme, dar reușise să-și păstreze locul în poveste. Plăsmuisem o femeie atât de lipsită de orice cusur, încât nu-i mai rămăsese decât să moară. Deja începusem să mă satur să mi se zică mereu Murasaki. Voiam să scap de umbra ei. Mi-a luat multă vreme să-mi dau seama că trebuia s-o sacrific pe ea ca să-mi pot vedea de drum. Mi-a luat și mai mult să înțeleg că problema nu era la Murasaki, ci la Genji.

Murasaki era femeia ideală din toate punctele de vedere: frumoasă, ascultătoare, grijulie, sensibilă. Nu izbucnea niciodată în atacuri de furie dușmănoase și nici nu-i întorcea spatele lui Genji atunci când el o înșela. Genji însuși o socotea desăvârșită. Ea era cea alături de care spera să stea pe o petală de lotus în rai.

Și totuși, de ce o înșela? se întreba Genji în sinea lui.

A, erau o mulțime de pricini, dar Murasaki rămânea întotdeauna lângă el, iertătoare.

Ea se străduise din răsputeri să fie desăvârșită pentru Genji, dar acum se întreba dacă era de-ajuns. Trăia mereu cu spaima că fiecare

aventură a lui Genji nu era decât o probă pentru ziua în care avea să se descotorosească de ea cu totul. Desigur, ar fi fost nepoliticos din partea lui să nesocotească rugămintea împăratului de a se căsători cu cea de-a treia prințesă, dar chiar era nevoie să lase împrăștiate peste tot scrisorile ei copilărești de dragoste? Era prea târziu să înceapă dintr-odată să-l mustre pe Genji pentru legăturile lui efemere și pentru noua căsătorie. Murasaki simțea că nu mai avea niciun cuvânt de spus.

De când Genji o luase la el, pe când era încă o copilă, Murasaki își pusese viața chezășie să-i facă lui pe plac. Ce învățăcel bun fusese! Genji o crescuse ca pe o floare rară, o ajutase să înflorească femeie și îi nimicise în fașă toate simțămintele nepotrivite, mai ales gelozia. Dar acum, ceea ce crescuse ca o umbră trecătoare peste dragostea pe care i-o purta lui Genji se căsca în inima ei ca o prăpastie neagră și, în cele din urmă, prăpastia se adânci până într-acolo încât în hăul acela se înstăpâni un duh rău.

Murasaki era pe moarte, dar cititorii începură să se împotrivească, cerându-mi să o însănătoșesc. Era spre sfârșitul lunii a noua și scriam de acasă. Koshōshō găsi îngrozitor planul meu de a o lăsa pe Murasaki să moară și îmi trimise o notă plină de îngrijorare, întrebându-mă dacă mă simțeam bine. Ca să-i potolesc neliniștea, am descris-o pe Murasaki din ce în ce mai slăbită și dornică să-și închine restul vieții rugăciunii și meditației. Este adevărat că mă frământau multe în perioada aceea, dar i-am scris următorul poem:

Hanasusuki hawake no tsuyu ya nani ni kaku kareyuku nobe ni kietomaruramu

Rouă cuibărită în iarba de câmp / De ce oare nu se usucă de pe câmpia ofilită?

Speram să înțeleagă în cele de urmă că aveam nevoie să stau

departe de palat o vreme.

Sanenari mi-a scris și el de câteva ori după întâlnirea noastră din ziua aceea ploioasă, dându-mi de înțeles că voia să reînnoade legătura dintre noi. Încă țineam la el, dar am șovăit. Am hotărât că era mai bine să nu-i răspund. Eram prea absorbită de necazurile personajelor mele, pentru a avea timp și de unele adevărate. Într-un târziu, mi-a trimis acest poem năstrușnic:

Ori ori ni kaku to wa miete sasagani no ikani omoeba tayuru naruramu

Odinioară păianjenul își întindea pânza când și când. / Acum de ce oare nu o rupe de tot?

Dacă ar fi venit de la oricine altcineva în afară de Sanenari, m-aș fi simțit jignită de o asemenea metaforă. Însă de la el am primit-o, încredințată că avea să înțeleagă de ce pregetam să-mi întind noi pânze, care oricum erau sortite să dispară. Se spune că păianjenii ocupați cu țesutul pânzei anunță sosirea unui iubit. Era ultima zi de toamnă și i-am scris următorul poem drept răspuns:

Shimogare no asaji ni magau sasagani no ikanaru ori ni kaku to miyuramu

Năpădit de papura acoperită de brumă /păianjenul cumpănește / fără să știe când își va țese din nou pânza.

Nu am vrut să rup legătura cu el, dar se cuvenea să-l iert că își închipuise asta.

La începutul iernii, m-am întors înapoi la conacul Tsuchimikado, alături de împărăteasă. Venisem de numai două zile, când într-o dimineață, la ivirea zorilor, ne-am pomenit cu un sol plin de funingine și abia trăgându-și sufletul. Venise valvârtej să ne aducă o veste îngrozitoare: în timpul nopții, palatul Ichijō fusese mistuit de

flăcări din temelii. Slavă Domnului că sarcina împărătesei ne-a ținut pe toate departe! împăratul scăpase și el teafăr, dar era zguduit. Încă un incendiu! S-a mutat la conacul Biwa, îndepărtându-l pe prințul moștenitor. Cu toată durerea din jur, am reușit totuși să duc la bun sfârșit fragmentul la care lucram, despre moartea lui Murasaki.

După ce am terminat, am simțit o mulțumire cum nu mai trăisem de multă vreme. Eram mândră de ceea ce scrisesem. M-a cuprins dorința de a-i arăta și lui Trandafir Domnesc, cu toate că, de când luase drumul mănăstirii, nu mai păstrasem o legătură atât de strânsă. Fără să stau prea mult pe gânduri, m-am așternut pe scris și am rămas trează toată noaptea, copiind pasajul cu pricina. Dimineața am chemat un sol și l-am trimis să-i caute chilia, în dealurile de apus.

Spre marea mea uimire, câteva zile mai târziu am primit răspunsul ei. Păstrez și acum scrisoarea.

Draga mea soră mai mică,

Am citit povestea ta cu sufletul la gură. De fapt, află că am urmărit toate aventurile lui Genji, de aici, din coliba mea de munte. Nu-i așa că te minunezi? Uneori ajung mai greu până aici, dar, după cum bine știi, ce e pus pe hârtie prinde viață și își croiește singur drum prin lume.

Înțeleg că ai ajuns la o răscruce cu poveștile tale. Mie una îmi pare rău că Murasaki nu mai e, dar îți dau dreptate: nu mai era nevoie de ea. În altă ordine de idei, trupul ei fără viață mi s-a părut foarte frumos, ceea ce nu se întâmplă adesea.

Mă întreb dacă ți-a trecut prin minte să te descotorosești și de Genji. Dacă nu, atunci cum are să-și ducă el zilele mai departe fără Murasaki? Nu-l lăsa să bântuie prea mult. Mi-e greu să mi-l închipui pe Genji bătrân.

Am rămas cu gura căscată citind scrisoarea vechii mele prietene, scrisă de parcă am fi vorbit ultima oară cu o zi înainte, nu cu ani în

urmă. Eram măgulită de faptul că citise ce se întâmplase cu Genji în tot acest timp și mă încuraja faptul că, dintre toți cititorii nemulțumiți de moartea lui Murasaki, ea era singura care înțelegea de ce era nevoie de acest lucru. Pentru prima oară începeam să mă gândesc să-l las și pe Genji deoparte. Prinsesem din nou drag de scris.

În cea de-a douăzeci și șasea zi a lunii a unsprezecea, împărăteasa a adus pe lume încă un băiat. De data aceasta totul a mers bine. Eu m-am ferit de Michinaga de teamă să nu-mi ceară iarăși să consemnez totul. S-a întâmplat ca și el să fie absorbit de pregătirile pentru nunta fiicei sale celei mici, Kenshi, cu prințul moștenitor.

Dacă îmi aduc bine aminte, în aceeași perioadă a invitat-o Michinaga pe Izumi Shikibu la salonul Maiestății Sale. De multă vreme îi admira poemele, iar faima ei scandaloasă, departe de a-l îndepărta de ea, îl atrăgea și mai mult. Pe de altă parte, împărăteasa Shōshi nu le vedea deloc cu ochi buni pe doamnele din suita sa care afișau un comportament ațâțător, așa că toate cele care voiau să-i intre în grații aveau grijă să nu se arate prea ușuratice. (Ceea ce nu înseamnă că nu aveam fiecare aventurile noastre la palat, trebuia doar să păstrăm taina.) M-am mirat că Michinaga reușise să o convingă pe împărăteasă s-o accepte pe Izumi, dar m-am bucurat de sosirea ei, gândindu-mă că putea să mai insufle puțină viață cercului nostru.

Pui de pin în câmp

Nobe ni komatsu

Odată cu începutul noului an, mi-am recăpătat încrederea în mine. Toate doamnele de onoare mai vechi din suita împărătesei

urmau să-i însoțească pe cei doi prințișori la curte – vremelnic instalată la conacul Biwa. Maiestatea Sa ar fi trebuit să vină împreună cu noi, dar nu se simțea întremată. Mie mi-ar fi plăcut să rămân cu ea, dar am fost nevoită să plec la curte împreună cu celelalte doamne.

În anul acela, Saishō a fost cea care a primit sarcina de a servi la mesele împărătești. Se îmbrăca de fiecare dată nespus de elegant, după cum îi era obiceiul, și arăta foarte bine chiar și cu părul strâns.[94] Cele două fete în casă, Takumi și Hyogo, îi dădeau o mână de ajutor lui Saishō, dar în comparație cu ea arătau atât de șterse, încât îmi părea rău pentru ele. Însă doamna Fuya, cea care a fost aleasă să servească vinul nou din anul respectiv făcut din ierburi, a reușit să scoată din fire pe toată lumea cu înfumurarea ei. Dacă tot primești îndatoriri publice, atunci măcar străduiește-te să te porți cumpătat.

Ospățul organizat în cinstea împărătesei fusese plănuit pentru a doua zi, dar a fost amânat din pricina stării sale de sănătate. Din păcate, nu toată lumea a aflat la timp că acesta nu va mai avea loc, așa că oaspeții au venit la conac și am fost nevoiți să-i primim. Am deschis aripa de răsărit pentru ei. Michinaga era, ca de obicei, într-o dispoziție de zile mari, ieșind în întâmpinarea tuturor cu prințul Atsuhira în brațe. Se juca, făcându-l pe prunc să pară că își pleacă fruntea în întâmpinarea oaspeților. La un moment dat a întrebat-o pe Rinshi:

— Să-l iau acum și pe cel mic? și s-a prefăcut că-l lasă pe Atsuhira ca să-l ia pe prințul nou-născut.

Însă prințul cel mare, care avea un an, se împotrivi și începu să scâncească, așa că Michinaga se văzu nevoit să-l lase în pace pe cel

---

94 În perioada Heian doamnele își purtau de obicei părul dezlegat și lăsat pe spate și îl strângeau doar pentru ceremonii de gală. De aceea lui Murasaki i se păreau surprinzătoare coafurile cu părul prins. (N. a.)

mic și să se grăbească să-l liniștească pe Atsuhira. Oaspeții erau încântați că și copiii de os regesc se purtau la fel ca toți pruncii de vârsta lor.

După un timp, Michinaga a lăsat copilul în grija doicilor și, împreună cu nobilii, s-a dus să-l întâmpine pe împărat, care tocmai sosise în Sala Curtenilor. Au cântat și au ascultat muzică, iar Michinaga a început să se poarte ca de fiecare dată când se cherchelea. Presimțind că urma să mă tachineze, am încercat să mă ascund, dar fără succes. Michinaga m-a zărit și a strigat la mine pe un ton certăreț:

— Doamnă! m-a mustrat el. De ce s-a fofilat tatăl tău când l-am rugat să vină la concert? De ce mă supără astfel?

Habar nu aveam despre ce vorbea, așa că am încercat să iau totul în glumă, dar el nu m-a lăsat în pace.

— Vreau un poem de la tine, ca să-l iert pe tatăl tău! Este prima zi a Șobolanului – asta să fie tema. Hai să te auzim!

Luată așa, ca din oală, nu mi-a venit nimic în minte. M-am tot jucat cu evantaiul, în speranța că Michinaga avea să uite – ceea ce nu a durat mult. În fapt, nu era chiar atât de amețit de băutură. Nu-mi venea să-mi cred ochilor cât de chipeș arăta în lumina torțelor, chiar și așa cherchelit.

S-a dus să vadă ce făceau copiii. I-a privit cum dormeau duși și a zis:

— Ce necăjit am fost s-o văd pe împărăteasă fără copii atâta vreme. Acum, pretutindeni în jurul meu văd motiv de bucurie.

Mi-a aruncat o privire și a recitat un vers dintr-o veche antologie imperială: *În câmp de n-ar fi pui de pin…*

Cuvintele lui m-au mișcat adânc. Era mai potrivit decât orice vers nou pe care l-aș fi putut eu născoci.

A doua zi, spre seară, s-a întâmplat să mă aflu împreună cu Izumi Shikibu în camera doamnei Nakatsukasa. Dând semne de primăvară, cerul se încețoșase dintr-odată, dar din locul în care

eram nu puteam vedea decât un mic crâmpei de văzduh, chiar deasupra acoperișului de pe coridorul din față. Streșinile erau atât de apropiate unele de altele, încât era cu neputință să poți vedea o bucată mai mare de cer. Eu am povestit despre aluzia la puii de pin pe care Michinaga o făcuse cu atâta naturalețe deunăzi. Spre marea mea uimire, Izumi a întrebat în șoaptă:

— Oare ce-a vrut să spună cu vorbele acestea?

Doamna Nakatsukasa a recitat atunci:

Ne no hi suru nobe ni komatsu no nakariseba chiyo no tameshi ni nani wo hikamashi

De ziua Șobolanului / În câmp de n-ar fi pui de pin / De ce oare ne-am mai putea lega speranța / Pentru mlădițele ce vor să vină după noi?

Avea cunoștințe foarte bune de literatură clasică. Eu una poate că nu aș fi fost în stare să recit tot poemul fără greșeală, dar neștiința lui Izumi m-a lăsat fără cuvinte. Într-adevăr, era iscusită la compus poezii pe loc, dar cu cât o cunoșteam mai bine, cu atât mai mult îmi schimbam părerea despre geniul ei poetic.

M-am întors acasă pentru câteva zile, să petrec Anul Nou cu fiica mea și să o învăț cum pregăteam faimosul nostru terci lună-plină, din plante. Era o copilă grijulie și destoinică. Îndrăzneam să sper că avea să-i fie mai ușor la curte decât îmi era mie. Puteam să răsuflu ușurată, acum că trecusem cu bine peste anul meu fatidic. Cu mila zeiței Kannon, reușisem să stau cuminte la locul meu și să mă țin departe de nenorociri. Începeam să cred că scăpasem nevătămată tot anul pentru că o sacrificasem pe Murasaki.

Trebuia să mă întorc la Conacul Biwa pentru sărbătoarea de cincizeci de zile a micului prinț și am sosit chiar înainte de revărsatul zorilor. Biata Koshōshō a sosit abia după câteva ore, când deja se luminase afară. S-a simțit rușinată că a apărut târziu, în

văzul lumii. Camerele noastre erau una lângă alta, iar noi le uniserăm, făcând din două încăperi mici una mare, pe care o foloseam chiar și când una dintre noi era plecată. Atunci când eram amândouă la curte, nu ne separa decât un paravan. Lui Michinaga i se părea amuzant:

— Ce se întâmplă când una dintre voi pleacă? Cealaltă se poate împrieteni cu acela care ar veni s-o caute pe prietena ei.

Ce idee revoltătoare. Dar nu era de mirare că așa gândea Michinaga. Pesemne că bărbaților le este ușor să schimbe doamnele între ele.

Toată dimineața ne-am îmbrăcat în hainele noastre de gală, iar la prânz ne-am dus s-o ajutăm pe Maiestatea Sa. Koshōshō purta o haină chinezească roșie peste kimonouri din mătase matlasată, albe și de culoarea levănțicii, și obișnuita ei trenă brodată. Eu aveam o haină albă, tivită cu verde-gălbui și veșminte stacojii cu căptușeală violet și verzui cu căptușeală verde-închis. Trena mea era brodată după ultima modă. Una peste alta, purtam un set tineresc și modern și mă simțeam puțin nelalocul meu.

În suita Maiestății Sale erau șaptesprezece doamne de onoare. Firește că toate se îmbrăcaseră cu ce aveau mai frumos, dar au fost două doamne însărcinate cu servitul la masă, care s-au dovedit cu totul lipsite de gust în ceea ce privește asortatul culorilor. Din păcate pentru ele, s-au tot perindat prin fața tuturor nobililor de fiecare dată când au adus felurile de mâncare, astfel încât toată lumea a fost cu ochii pe ele și le-a vorbit de rău. Saishō a fost mai aspră decât de obicei când am discutat mai târziu, dar mie nu mi s-a părut chiar un capăt de țară. Greșeala lor a fost că au ales niște nuanțe reci de roșu și de violet, pe care ar fi trebuit să le asorteze cu o culoare mai pală sau cu puțin verde. Mai bine ar fi cerut sfatul cuiva când au aflat că aveau să îndeplinească un rol atât de însemnat în fața oaspeților.

După ritualul prin care au atins prăjiturelele de orez de buzele

copilului, toate tăvile au fost îndepărtate, iar eu m-am așezat alături de doamna Dainagon și de doamna Koshōshō, în locul strâmt dintre platforma împărătesei și galeria de răsărit. De acolo am privit restul ceremoniilor. Miniștrii de stat stăteau așezați pe veranda dinspre miazăzi, curtenii de rang înalt, pe coridor, iar nobilii de rang mai mic stăteau în picioare, în grădină. În galeria de sus, miniștrii cântau la instrumente și din gură. Cel care ținea ritmul cu niște clopoței de lemn era însuși Kintō. Jos, în grădină, le țineau isonul câțiva tineri cu flaute. Am închis ochii, lăsându-mă legănată de valurile muzicii și de căldura parfumată ce se ridica din hainele prietenelor mele, așa cum stăteam toate trei lipite una de alta în aerul răcoros al zilei. Pentru o clipă, am uitat de Genji, deși în zilele acelea mă gândeam la el necontenit.

Apoi, Ministrul de Dreapta, Akimitsu, s-a făcut iarăși de râs. Cu un an înainte, la ceremonia de cincizeci de zile închinată primului prinț, își făcuse loc acolo unde stăteam noi, doamnele, și începuse să ne spună glume deocheate. De data aceasta, amețit de băutură, a încercat să ajungă la bucatele dintr-un bol așezat între doi cocori ce împodobeau masa împăratului, dar s-a poticnit și a răsturnat tava. Cocorii se dărâmaseră și ei, ceea ce nu era semn bun. Michinaga s-a înfuriat. Îngemănarea unică de sunet, mireasmă și căldură cu care mă desfătam în clipele acelea a fost curmată dintr-odată de o ploaie de vorbe răstite, mustrări și reproșuri.

La încheierea ceremoniilor l-am văzut pe Michinaga oferindu-i împăratului o cutie cu renumitul flaut Hafutatsu. Am auzit-o pe una dintre doamne șoptind că Michinaga însuși primise instrumentul de la împăratul retras Kazan, cu doar câteva zile înainte. Era un gest de mare mărinimie și îmi închipui că Ichijō a fost luat prin surprindere. Pentru un suflător iscusit, nu exista pe lume dar mai bine-venit decât acel faimos instrument.

Preoteasa fecioară

Sai-in

Într-o zi de primăvară din anul acela, una dintre servitoarele din casa noastră mi-a adus o scrisoare adresată fratelui meu de către o anume doamnă Chūjō, care slujea în casa Preotesei Fecioare de la Templul Kamo. Fata îl auzise pe Nobunori lăudându-se că schimbă scrisori cu o persoană nemaipomenit de elegantă și, când l-a văzut ascunzând una dintre scrisori, a luat-o pe furiș ca să mi-o arate și să o pună la loc după aceea. Știa că mă interesa. Mi-am adus aminte cum îmi spuneam cu ani în urmă că nu mi-ar fi plăcut de femeia care s-ar fi îndrăgostit de fratele meu, dar eram totuși curioasă. Din clipa în care am despăturit scrisoarea, am înțeles pe dată că tot ceea ce Nobunori luase drept eleganță nu era nimic mai mult decât un fel de a scrie îngrozitor de afectat. Femeia scria ca și cum n-ar mai fi existat nimeni la fel de sensibil ca ea. M-am revoltat peste măsură când am citit părerea ei despre poezie: „La apreciat poezia, nimeni nu o întrece pe prințesa noastră. Este singura care poate recunoaște un tânăr poet talentat”.

Ce snoabă cumplită! N-aș îndrăzni să o critic pe Preoteasa Fecioară, dar dacă această Chūjō pretindea că ele știau atât de multe despre poezie, cum se face că de scris scriau atât de puține poeme? Erau renumite pentru rafinamentul și felul lor sofisticat de a se purta, dar era oare cu putință să fie cu mult deasupra doamnelor din preajma mea? Tonul acela plin de mulțumire de sine ce răzbătea din scrisoare mi-a răsunat în minte toată după-amiaza. Mi-ar fi plăcut să-i arăt scrisoarea și lui Saishō, dar fata în casă trebuia s-o ducă înapoi înainte să i se bage de seamă lipsa. Pe lângă asta, prietena mea era deasupra nimicurilor de felul acesta. Mă întrebam

ce-ar fi spus Trandafir Domnesc de fleacurile pentru care mă frământam eu atât de mult.

În luna a cincea s-a ivit prilejul să merg eu însămi în vizită la conacul Preotesei Fecioare. Nu mai trecusem pe acolo de multă vreme și, de când citisem scrisoarea primită de fratele meu de la acea doamnă aflată în serviciul preotesei, am ținut morțiș să-mi împrospătez impresiile.

Pe bună dreptate, conacul era un loc minunat, vestit pentru priveliștea oferită de răsăritul lunii în faptul serii și pentru cerul splendid luminat în zori. Un loc desăvârșit în care să asculți chemarea cucului sub pomii înfloriți. Era limpede că Preoteasa Fecioară era o femeie de o sensibilitate ieșită din comun, dar doamnele din suita ei mi s-au părut, chiar dacă nu tocmai neprietenoase, cel puțin reținute. Locul avea o aură de sihăstrie și mister, cu totul diferită de zarva care ne înconjura pe noi la curtea Maiestății Sale, unde era un du-te-vino neîncetat. Spre deosebire de noi, doamnele de aici nu aveau multe lucruri care să le abată atenția și nu erau niciodată cuprinse de graba în care ne aflam noi ori de câte ori stăpâna noastră se pregătea să meargă în vizită la împărat sau când Michinaga se hotăra să înnopteze alături de fiica sa.

Trăind înconjurate de liniștea de la conac, ai fi crezut că doamnele Preotesei nu aveau niciun motiv pentru care să nu poată scrie poeme desăvârșite. În minte mi-a apărut chipul nobililor sobri și scorțoși care ne vizitau la palat. Dacă ar fi venit aici, ar fi găsit fără îndoială inspirație să compună poezii minunate închinate lunii sau naturii.

M-am lăsat purtată de gânduri, închipuindu-mi că până și eu, o poamă uscată cum eram, de-ar fi fost să mă alătur doamnelor de aici, aș fi inspirat eleganța locului odată cu aerul pe care l-aș fi respirat. Într-un astfel de tablou, nimeni nu avea să mă bârfească sau să-mi dea nume rele, chiar dacă ar fi fost să mă întâlnesc cu un

necunoscut și să fac schimb de poeme cu el. Eram încredințată că oricare din doamnele noastre mai tinere le-ar fi întrecut pe cele de aici dacă ar fi avut privilegiul să locuiască într-un astfel de loc dumnezeiesc. Poate că firea oamenilor este într-adevăr înnăscută, dar eu cred totuși că și mediul în care trăim are un cuvânt greu de spus.

De când am citit scrisoarea adresată fratelui meu de către doamna Chūjō, mi-am dat seama că țineam partea împărătesei și doamnelor de la curte. După ce ni se alăturase Izumi Shikibu, eram și mai tulburate. Avea un talent deosebit să compună versuri la minut și să facă până și cele mai comune simțăminte să sune nemaipomenit. Istețimea ei ne făcea pe noi, celelalte, să părem serbede ca piatra seacă. Pe noi ce ne împiedica oare să strălucim mai tare?

Am ajuns la concluzia că pricina avea legătură cu faptul că niciuna dintre consoarte nu era îndeajuns de însemnată pentru a rivaliza cu Shōshi. În afară de casa Preotesei Fecioare nu exista nicio altă suită de doamne care să ne poată ține piept. Rămase fără nicio provocare să ne îmboldească, ne culcaserăm pe lauri. Erau de-a dreptul demne de dispreț mulțumirea de sine și trufia doamnelor din rangurile superioare. Suficiența lor nu o punea deloc pe Maiestatea Sa într-o lumină bună.

Eu găseam că Shōshi se maturizase ea însăși, fiindcă începea să-și dea seama că era prea sobră. Când i-a ajuns la urechi vorba că oficialii de rang înalt socoteau curtea ei plicticoasă și lipsită de vervă, împărăteasa a început să îndrepte lucrurile. Înainte era atât de atentă ca nu cumva vreuna dintre doamnele din suita ei să încalce protocolul, încât toată lumea se temea să nu se dea în stambă. Ca urmare, multe dintre doamne deveniseră din cale-afară de sfioase. Din păcate, acum, când împărăteasa însăși le încuraja să se arate mai prietenoase, timiditatea era deja mult prea înrădăcinată

în firea lor ca să se poată lesne descotorosi de ea.

— Femeile care se pricep să țeasă o conversație captivantă sau să compună un răspuns ager la o poezie interesantă sunt puține și greu de găsit.

Se zvonea că așa spuneau bărbații despre noi. Eu nu îi auzisem mărturisind lucrul acesta cu atât de multe cuvinte, dar știam ce gândeau.

Mă durea sufletul că grupul nostru dobândise faima unor găini plouate, dar nu aveam încotro și, ori îmi păstram părerile pentru mine, ori le scriam și i le trimiteam tatei sau lui Trandafir Domnesc. Firește, aveam încredere oarbă în ei, dar de teamă ca nu cumva gândurile, odată puse pe hârtie, să înceapă să se răspândească în lume, îi rugam întotdeauna să-mi înapoieze scrisorile cu pricina de îndată ce le citeau:

Dragă tată,

S-ar putea să crezi că încep să critic anumite doamne pe nedrept. Dar nu asta am de gând. În realitate, niciuna nu este cu mult mai bună sau mai rea decât celelalte. Îmi pare că acelea care sunt desăvârșite într-o anumită privință au un cusur în altă parte. Te rog să nu-ți închipui că vreau să îndemn doamnele mai în vârstă la un comportament ușuratic pe când cele mai tinere se străduiesc să pară serioase. Îmi doresc doar ca și unele, și celelalte să fie mai deschise la minte.

De pildă, cred că atunci când ești curtată și răspunzi rapid cu un poem este caraghios să scrii ceva jignitor. (Știu că eu m-am făcut vinovată de acest păcat în trecut, dar pot spune cu mâna pe inimă că, de când am intrat la curte, nu am mai repetat greșeala.) Nu este atât de greu să compui ceva potrivit, chiar dacă nu e nemaipomenit. Totuși unele doamne socotesc că este mai bine să întoarcă spatele celuilalt în tăcere decât să facă vreo greșeală. La polul opus sunt acele câteva doamne care își vâră mereu nasul unde nu le fierbe oala. Fiecare situație este diferită și cere să ne comportăm diferit. Aici la curte nimeni nu

pricepe lucrul acesta.

De pildă, ori de câte ori Tadanobu sosește cu vreun mesaj, doamnele mai în vârstă, care se cuvine să se îngrijească de el și să-i iasă în întâmpinare, nu se poartă deloc cum trebuie. Parcă ar fi niște codane sfioase: se trag înapoi, se împing în față una pe cealaltă și se căznesc să se ascundă. Urmarea este că nu se duce niciuna sau, dacă se duce vreuna, atunci aceea tace mâlc tot timpul. Sunt cumva neghioabe?

Nu.

Sunt urâte?

Nu.

Singura problemă este că se codesc și se rușinează că ar putea să spună vreo gogomănie, iar până la urmă sfârșesc prin a nu mai spune nimic. Nu cred că mai există alte femei, în alte suite, care să se comporte așa!

De la doamnele care intră în slujba împărătesei te aștepți ca toate, mai ales cele de familie nobilă, să înțeleagă repede ce au de făcut și să se poarte cum se cuvine. Dar mi-am pierdut de atâtea ori răbdarea din pricina șovăielii lor, încât am ieșit eu însămi sau altcineva de rang mai mic în întâmpinarea oficialilor de vază. Pe bună dreptate că aceștia ne iau pe toate drept lipsite de maniere. Nobilii care doresc să comunice cu Maiestatea Sa au înțelegeri tainice cu anumite doamne pe care și le-au ales după placul inimii. Dacă se întâmplă ca doamna cu pricina să lipsească atunci când sosesc în vizită, fac cale întoarsă dezamăgiți. Și atunci, nici nu e de mirare că suita noastră li se pare îngrozitoare.

Sunt convinsă că doamnele de la curtea Preotesei Fecioare știu totul și de aceea ne privesc cu dispreț. Ce mă dă peste cap este faptul că se cred „singurele care merită atenție”, noi, celelalte, fiind „pur și simplu oarbe și surde la tot ce înseamnă bun-gust”.

Iată că am scris mai mult decât aș fi vrut. Este ușor să-i critici pe alții și, odată ce te-ai pornit, greu te mai oprești. Mult mai anevoie este să te ții în frâu. În afară de tine, oricine altcineva ar citi cuvintele mele m-ar socoti la fel de rea și disprețuitoare ca doamna Chūjō. Mi-e teamă

că mi-am dat arama pe față. Însă tu mă cunoști. Te rog să-mi înapoiezi această scrisoare de îndată ce vei fi isprăvit de citit. Poate că sunt unele fragmente mai greu de înțeles și altele în care am sărit un cuvânt-două, dar încearcă totuși să citești până La capăt.

Tata a început să se teamă pentru mine. Mi-a trimis înapoi o scrisoare în care mă avertiza că nu e deloc bine să fiu atât de deschisă și sinceră cu părerile mele în scris. Bineînțeles că îmi dădeam și eu seama, dar deja apucasem să-i scriu și lui Trandafir Domnesc niște gânduri asemănătoare.

Draga mea soră mai mare,

Cu toate că mă plâng întruna, încă țin seama de ceea ce crede lumea despre mine. Firește, înseamnă că sunt încă puternic legată de lumea aceasta – de fiica mea mai mult decât orice altceva. Dar ce pot face? Uneori tânjesc să-ți calc pe urme și să mă rup de toate cele lumești, dar nu mi-e cu putință. Chiar de-ar fi să nu înfăptuiesc nimic altceva cât trăiesc, vreau s-o pregătesc pe Katako pentru o carieră de succes la curte.

Am început să scriu cu gândul de a-ți împărtăși părerile mele, pe cele bune și pe cele rele, durerile din sufletul meu și ce mă necăjește în legătură cu alții, precum și tot ceea ce nu este înțelept să discut cu cineva în scris. Poate că am greșit. Oricât de nepărtinitor ai fi, poate că nu este bine să pui totul pe hârtie. Sunt convinsă că viața ta nu este nici pe departe la fel de sălcie! Nu găsești că am devenit dezgustător de plângăreață? Te rog să-mi scrii. Gândurile tale sunt mai folositoare decât toată pălăvrăgeala mea fără rost.

Aș vrea să-ți spun și mai multe, dar zilele astea nu am fost prea însuflețită. Fii atentă, te rog, dacă vreuna dintre scrisorile mele cade în mâinile cui nu trebuie, fie și pentru o clipă doar, m-ar paște pierzania.

Mai deunăzi, am rupt și am ars o mulțime de scrisori și hârtii vechi. Primăvara asta am folosit un vraf de ciorne acoperite cu povești despre

Genji și am făcut din ele căsuțe pentru păpuși. De fapt, de atunci nici nu am mai avut schimburi de răvașe demne de atenție. Nu vreau să folosesc hârtie nouă pentru niște vorbe fără șir. De aceea, scrisoarea aceasta s-ar putea să-ți pară de mântuială. Rogu-te, iartă-mă, am motivele mele, dar nu voiesc să fiu nepoliticoasă cu tine. Oricum, sper că îmi vei trimite această scrisoare înapoi.

Ca de obicei, Trandafir Domnesc m-a încurajat să mă rup de legăturile acestea puternice, dar trecătoare cu lumea. Mă simțeam ca o prună pârguită, care nu este încă gata să cadă din pom, dar știam că va veni și ziua în care voi fi în stare să mă desprind de toate.

Toamna acelui an a fost una tristă. Recunosc că avusesem un dinte împotriva altor doamne, dar iată că reușisem să supraviețuiesc. Însă nu aveam nimic demn de laudă, după toate strădaniile mele, și nimic pe care să mă bizui mai departe. M-am prefăcut că nu sunt dintre acele persoane care se lasă pradă disperării toamna, în amurg, când te cuprinde numaidecât dorul. Ba chiar am îndrăznit să stau afară, pe veranda scăldată în razele lunii, și să mă las în voia amintirilor.

— Oare este una și aceeași lună care odinioară mă făcea frumoasă? m-am întrebat, cu gândul la un poem chinezesc.

Dar apoi mi-am dat iute seama că nu făceam decât ceea ce pretindeam că nu fac. Așa că n-am mai avut stare și am intrat în cameră, tot frământându-mă îngrijorată.

Sanenari, cu care îmi făcea plăcere să schimb răvașe, nu-mi mai scrisese și nici nu mă mai vizitase de multă vreme. Dar nici nu puteam să mă supăr pe el, după felul în care îi răspunsesem ultima oară. Totuși, atunci eram pe deplin încredințată că prietenia noastră putea să facă față oricăror încercări. Iar acum auzeam că începuse s-o curteze pe nimeni alta decât pe Izumi Shikibu! Că era isteață, eram prima care o recunoștea. Era în stare să compună poeme

oricând și întotdeauna reușea să adauge ceva inedit, care atrăgea neîntârziat atenția. Dar când venea vorba de o bună cunoaștere a clasicilor și de puterea de a aprecia operele altora, atunci lăsa mult de dorit. Mie nu mi se părea o poetă de mare valoare, dar bănuiesc că avea alte calități.

În nopțile de toamnă lumina lunii este atât de strălucitoare încât, fără voia mea, în minte mi-a răsărit un poem și am fost pe punctul de a i-l trimite lui Sanenari:

Oukata no aki no aware wo omoiyare tsuki ni kokoro wa akugarenu tomo

Să te gândești la mine / învăluită în tristețea toamnei, / Chiar de inima ți-e vrăjită acum de lună.

După ce am chibzuit puțin, nu i l-am mai trimis. Dacă mi-ar fi răspuns, atunci aș fi fost nevoită să încep din nou să schimb scrisori cu el și n-aș fi avut liniște, tot întrebându-mă dacă nu cumva îi plăceau mai mult poeziile lui Izumi. Iar dacă nu mi-ar fi răspuns, atunci aș fi înțeles că o preferă pe ea.

Vreme de un an de zile meșterii munciseră la reconstrucția palatului Ichijō, ars din temelii cu o iarnă în urmă. Noua clădire era gata, iar împăratul se mutase deja înapoi. Era vremea pentru dansurile Gosechi, dar eu nu mă lăsam dusă de acasă. Mă afundasem din nou în scris și încercam încă o dată să meșteresc scena morții lui Genji. Știam că dacă m-aș fi întors la palat pentru dansuri cu greu aș fi putut să-mi reiau firul gândurilor. Pe lângă asta, îmi era teamă că aveau să apară zvonuri despre intențiile mele de a-i pune capăt vieții lui Genji.

Lumea se supărase oricum pe mine după moartea lui Murasaki. Dacă împărăteasa m-ar fi rugat să-l cruț pe Genji, nu mi-ar fi fost deloc ușor. I-am spus că aveam niște vise rău prevestitoare și că se

cuvenea să mă retrag, ca să nu întinez palatul. Ceea ce nu era departe de adevăr. Mă visasem tunsă chilug pe frunte, ca o călugăriță. În alt vis, o viperă îmi străpungea măruntaiele și îmi rodea ficatul și eram încredințată că leacul potrivit ar fi fost ca un preot să-mi toarne apă pe genunchiul drept. Cu toate că nu era limpede ce putea să însemne un asemenea vis, am simțit că nu avea cum să fie de bun augur.

În timp ce mă aflam acasă, am primit un mesaj de la Saishō. Spunea că îmi simțea lipsa și îi părea rău că nu am fost să văd dansurile. Sinceră să fiu, oricât de dragă îmi era Saishō, prietenia ei începea să mă sufoce. Odată cu trecerea anilor, se împlinise la trup, pesemne din pricină că mânca mereu la ore nepotrivite. O găseam adesea scuturându-și rușinată firimiturile de pe mâneci. Jinduia după dovezi de apreciere la fel de mult ca după mâncare, iar eu eram deseori prea ocupată cu altele ca să îi răspund după plac. În replică la mesajul ei, i-am scris:

Mezurashi to kimi shi omowaba kite miemu surreru koromo no hodo suginu tomo

Dacă tu găsești că dansurile sunt atât de plăcute / Am să încerc să vin, / Chiar dacă a trecut vremea hainelor azurii.

Răspunsul ei nu s-a lăsat așteptat:

Saraba kimi yamai no koromo suginu tomo koishiki hodo ni kite mo mienamu

Atunci, de dragul meu, / Vino în veșmintele albastre, deși le-a trecut vremea.

Prima zăpadă a început să cearnă albă din văzduhul plumburiu. În seara aceea, am primit o altă scrisoare de la Saishō, însoțită de următorul poem:

Koiwabite arifuru hodo no hatsuyuki wa kienuru ka to zo utagawarekeru
În fiecare zi ard de dorul tău. / Prima zăpadă se topește de cum poposește peste inima mea.

Nu i-am răspuns pe loc, dar a doua zi am scris următorul poem, privind pe fereastră la văzduhul prăvălit peste pământ și la grădina mea, unde fulgii de zăpadă dansau prin papura uscată:

> *Tsureba kaku ușa nomi masaru yo wo shirade aretaru niwa ni tsumom hatsuyuki*
> *Neștiutoare că pe astă lume se adună doar tristețea, / Prima zăpadă se așterne / Peste grădina uscată.*

Sărmana Saishō. De-aș fi avut eu însămi o inimă mai voinică, s-ar fi cuvenit să o mângâi, dar mie nu-mi stătea gândul decât la ale mele. Mă întrebam de ce oare îmi era atât de greu să-mi închipui moartea lui Genji. Deja aruncasem la coș trei variante diferite.

Uji

Uji

Când s-au anunțat promovările de anul nou, spre uluirea mea, tata a fost numit guvernatorul provinciei Echigo. Am înțeles atunci că aceasta trebuie să fi fost supărarea despre care vorbea Michinaga. Iar tata nu suflase niciun cuvânt despre ce i se pregătea! Mă întrebam cum de putea un om la șaizeci și șapte de ani să fie considerat potrivit pentru un post atât de îndepărtat, fiindcă Echigo se afla la două zile distanță de Echizen. Cum tata era în vârstă, urma

să fie însoțit de fratele meu, Nobunori. Nu-mi imaginam cum i-ar fi putut fi de ajutor tatei, dar cel puțin nu ne-ar mai fi făcut de râs, acolo, la capătul lumii, în Echigo. La palat, primeam felicitări pentru însărcinarea prestigioasă pe care o dobândise tata la finalul carierei, iar eu zâmbeam, ascunzându-mi temerile. Tata era în putere pentru un bărbat de vârsta lui, dar Echigo era un post dificil.

În același timp, am lămurit o neînțelegere cu Maiestatea Sa. Mi-a mărturisit îngrijorarea că odată cu moartea prințului s-ar fi isprăvit și poveștile cu Genji. Eu am răsuflat ușurată că îmi spusese ce avea pe suflet și am încredințat-o că nu avea de ce să-și facă griji. Ba mai mult, i-am mărturisit că după ce îl scoteam pe Genji din scenă aveam să mă simt și mai liberă să mă aștern iarăși la scris.

Multă vreme nu m-am putut dezbăra de sentimentul că nu făceam decât să-mi duc viața de pe o zi pe alta, înregistrând nepăsătoare trecerea timpului, după florile care apăreau, după cântecul păsărilor, după cum se schimba cerul de la un anotimp la altul, după lună, după brumă, după zăpadă, dar adevărul este că toate mă lăsau rece. Ce rost aveau? Uneori nu mai puteam îndura nici măcar gândul de a trăi în continuare în mlaștina aceasta scârnavă. Mi-am strâns toate puterile pentru a mă scutura din starea de dezamăgire în care căzusem și am plecat în pelerinaj la Uji, să mă rog pentru verișoara mea Ruri, care se aruncase cu ani în urmă în râul acela plumburiu și sălbatic. Călătorind prin câmpiile mocirloase aflate la sud-est de Miyako, am căzut pe gânduri. În timp ce mă rugam pentru Ruri, mi-a răsărit în minte chipul de stafie al Doamnei de la Podul Uji și un val de inspirație m-a năpădit pe loc.

Ajunsesem în pragul nebuniei, încercând să mă eliberez de prințul cel strălucitor, când Trandafir Domnesc mi-a propus o cale pe cât de simplă, pe atât de ingenioasă. Pur și simplu l-am lăsat în pace. Cititorii erau liberi să-și închipuie ce doreau. L-am lăsat rumegând semne rău prevestitoare, dar încă în stare să uimească

lumea cu strălucirea sa. Singurul lucru pe care nu l-am îngăduit a fost ca Genji să îmbătrânească. A dispărut, atâta tot.

Mă așteptasem să mă simt puțin tristă, căci era ca și cum mi-ar fi murit un prieten vechi sau o rudă apropiată, dar, spre mirarea mea, nu am simțit decât un sentiment din ce în ce mai profund de ușurare. Eram liberă. Plină de inspirație, am scris toată vara și am făcut și câteva excursii prin ținuturile mlăștinoase dinspre Uji, unde priveam de pe pod cum se învolbura la vale râul înverșunat. Plute mici, hârbuite, împovărate cu stive de surcele, își vedeau de drum de-a lungul malurilor, plutașii ducându-și fiecare traiul lui trist și necăjit, în voia apelor. Am tras peste noapte la o căsuță de țară, ascultând foșnetul neîncetat și plânsetul șoptit al apei și privind bărcuțele acelea neobișnuite. Deși mă socoteam privilegiată pentru că trăiam în palatele strălucitoare ale capitalei, de fapt îmi dădeam seama că viața mea nu era cu mult diferită de cea a barcagiilor care pluteau dintr-un necunoscut în altul, fără să simtă pământul statornic sub picioare. Ce lesne se mai schimbă limanul unui om!

Începeam să mă simt mai bine singură în Uji decât la palat și aș fi rămas acolo, scriind pătimaș la romanul meu, dacă nu aș fi primit un mesaj cum că împăratul se îmbolnăvise, iar împărăteasa era neliniștită. Cerea să mă întorc.

Am găsit-o într-o stare de plâns. Împăratul era chinuit de multe duhuri rele și se arăta încredințat că avea să-i fie din ce în ce mai rău. Ichijō voia, nici mai mult, nici mai puțin, să abdice, dar Michinaga nici nu voia să audă.

— Vreau să mă retrag cât mai am mintea limpede, îi spunea împăratul lui Shōshi, sperând că-i va câștiga ajutorul să-l înduplece pe tatăl ei.

Dar nici împărăteasa nu se putea împăca deloc cu un astfel de gând. Nu făcea decât să plângă cât era ziua de lungă.

Arșița ucigătoare din vara aceea ar fi putut să doboare până și cel mai puternic trup, iar împăratul, care era deja slăbit de boală, a

suferit cumplit. La capătul puterilor, în luna a șasea, l-a chemat pe Michinaga și l-a implorat să-l lase să se călugărească. De data aceasta dorința i-a fost îndeplinită. Durerea lui Shōshi era fără de alin. Toată lumea bătea apa în piuă, niciuna dintre doamne neîndrăznind să se învoiască în asemenea împrejurări.

Împăratul Ichijō a murit în cea de-a douăzeci și doua zi a lunii a șasea și lumea întreagă s-a cufundat în doliu. Devenise prinț moștenitor la patru ani, urcase pe tron la șapte și domnise douăzeci și cinci de ani – mai mult decât orice împărat din vremurile noastre. Cum pot oare să zugrăvesc jalea care ne-a cuprins? Nu ne venea să credem că dispăruse dintre noi nici după ce numeroasele altare au fost strânse și soborul de preoți s-a retras cu tot calabalâcul, lăsând în urmă adevărul negru și tăcut al morții sale. Shōshi a rămas lângă trupul lipsit de viață al soțului ei multă vreme, până când am reușit s-o smulgem de acolo și s-o ducem înapoi în camerele ei. Împietrită de durere, s-a lăsat convinsă. Toate doamnele de onoare din suita ei au rămas lângă ea, deși nu aveau cum s-o aline. Chiar și poezia se cuvine să aștepte până când spinii suferinței se mai tocesc.

După înmormântare, împărăteasa s-a mutat la Conacul Biwa. Prințul moștenitor Okisada a fost uns împărat și înscăunat cu mare pompă în sălile palatului propriu-zis, care fuseseră în sfârșit reconstruite după atâția ani și arătau iarăși ca la început. Pentru mine era deja prea târziu și de atunci am rămas mereu cu regretul că nu am avut niciodată prilejul să locuiesc în palatul-matcă. Shōshi se declara bucuroasă că nu fusese nevoită să se stabilească acolo, fiindcă locul îi inspira teamă și era îngrozită de clădirile mari, despre care se spunea că ar fi fost bântuite. Sora ei, Kenshi, a devenit împărăteasă.

După cum era de așteptat, prinț moștenitor a fost desemnat fiul lui Shōshi, nu întâiul născut al lui Ichijō, cu Teishi. Prin urmare, cu toate că nu avea decât trei ani, micul Atsuhira a fost nevoit să plece

de lângă mama lui, ca să locuiască la palat. După ce de-abia își pierduse soțul, stăpâna mea s-a întristat și mai tare la plecarea fiului ei. Îi mai rămânea totuși băiatul cel mic.

După moartea împăratului, doamnele de onoare au început să plece din serviciul lui Shōshi, rând pe rând. Când s-a mutat la Conacul Biwa, unele dintre ele pur și simplu au refuzat s-o mai însoțească. Ușurința cu care o trădau mi se părea de neîngăduit, așa că m-am simțit datoare să rămân lângă ea, renunțând chiar și la zilele de răgaz cuvenite. Acolo, la Conacul Biwa, am lucrat mai departe la poveștile mele, care se desfășurau în Uji, în speranța de a-i oferi împărătesei prilejul să-și mai abată gândurile de la jalea ei neagră. Din păcate pentru ea, Conacul Biwa era înțesat de amintiri din vremurile de demult și fiecare lucru i-l aducea din nou în minte pe răposatul împărat. Iată copia unui poem pe care i l-am scris lui Shōshi pe atunci. L-am regăsit în cutia mea cu însemnări:

Arishi yo wa yume ni minashite namida sae tomaranu yado zo kanashikarikeru

Lumea de altădată / Pare un vis acum. / Ce tristă e casa / Unde lacrimile curg neîncetat.

Poemul a primit multe laude, cu toate că nu a izbutit s-o aline pe Maiestatea Sa. Ea a ținut totuși să mă măgulească, inserându-l în colecția ei personală de poezii.

În toamna aceea, Nobunori, fratele meu, și-a găsit sfârșitul în Echigo. Tata mi-a povestit că ținea în mână un poem pentru doamna Chūjō, pe care nu mai apucase să-l isprăvească. Am părăsit Conacul Biwa și m-am întors acasă, pentru doliu. Katako avea unsprezece ani și putea să poarte cenușiu. Privindu-i chipul mic și grav în straiele cernite, m-a izbit dintr-odată gândul că avea să devină în curând o femeie în toată firea. Trupește, încă nu era

pregătită să îmbrace haine de femeie, dar la minte era îndeajuns de coaptă să priceapă ce era nevoie să știe pentru o carieră la curte. Sub îndrumarea mea, studiase poezia de când luase prima dată pensula în mână. O încurajasem să facă exerciții cu orice prilej, chiar dacă nu avea cui să-i împărtășească încercările ei.

— Iscusința literară îți va aduce recunoaștere, îi spuneam eu, dar nu te va face fericită. Ai grijă să înveți din greșelile mele și încearcă să fii mai sociabilă.

Katako părea că mă ascultă cu luare-aminte. La vremea aceea mă temeam însă că multe dintre sfaturile mele îi intrau pe o ureche și îi ieșeau pe cealaltă, dar speram să-și aducă aminte de vorbele mele când avea să fie la curte.

În anul următor, la vârsta de douăzeci și trei de ani, Shōshi a fost numită împărăteasă-mamă. I-a fost greu să se deprindă cu noul ei rang. Când trebuia să participe la ceremoniile oficiale, plângea mereu, aducându-și aminte de zarva bine cunoscută din urmă cu un an, când Ichijō încă trăia. Peste Conacul Biwa se pogorâse liniștea, după ce toată lumea se înghesuise la palat, în jurul noii împărătese – sora lui Shōshi. M-am gândit că dacă Shōshi ar fi avut puterea să-și închipuie soțul așezat în paradisul lui Amida, atunci i s-ar mai fi domolit durerea din inimă. Așa că i-am dăruit următorul poem:

Kumo no ue wo kumo no yoso nite omoiyaru tsuki wa karazu ama no shita ni

Ții minte viața de deasupra norilor / Chiar și acum, când ți-e inima înnourată. / Dar luna luminează neschimbată / întreg tărâmul pământesc de sub ceruri.

Mi-a mulțumit pentru gândurile mele și a inclus și această poezie în antologia ei.

— Îți sunt recunoscătoare pentru versurile tale, mi-a șoptit ea

încet, dar m-ar înveseli mai mult să citesc o poveste cu Genji.

Am scos un volum pe care îl alcătuisem cu ani în urmă și am întrebat-o ce poveste i-ar fi plăcut să audă. Îi plăcea mai cu seamă fragmentul cu Tamakazura, fiica sălbatică pierdută, dar de data aceasta a cerut să asculte din nou scena morții lui Murasaki.

Când am isprăvit de citit, o podidise iarăși un potop de lacrimi.

— Maiestatea Voastră, am îndrăznit eu, ce-ar fi să vă citesc ceva nou?

În ultima vreme mă dedicasem trup și suflet șlefuirii poveștilor mele fără Genji, pe care mă pregăteam să i le prezint împărătesei ca pe o surpriză. Le-am arătat și câtorva prietene, care mi-au mărturisit că au fost atât de încântate, încât au rămas treze toată noaptea, citind pe nerăsuflate. Părerea lor mi-a întărit convingerea că poveștile din seria Uji aveau să fie bine primite. Speram să o ajute pe împărăteasă să-și mai alunge gândurile negre.

Poveștile se desfășurau acum în jurul urmașilor lui Genji. Tot încercând să mă desprind de prințul strălucitor, mi-am dat seama că, în ciuda firii lui ușuratice, își păstrase neîntinată sensibilitatea pentru frumusețea și farmecul negrăit ale vieții. Spre mirarea mea, după ce Genji a dispărut din carte, am înțeles că era o anumită candoare în felul lui de a fi, complet lipsit de orice urmă de cruzime. Acum însă nu mă mai amăgeam cu faptul că Genji ar fi putut întruchipa un bărbat din viața reală.

Genji era ca soarele. Lumea îi spunea Hikaru – Strălucitorul. Când a dispărut el, a pierit și lumina pe care o radia. În viața pe care am închipuit-o după Genji, niciunul dintre urmașii lui nu i-a moștenit strălucirea, doar voluptatea îmbătătoare ca un parfum. Kaoru, care se trăgea din A Treia Prințesă, mireasa-copilă a lui Genji, nici măcar nu era fiul său natural. Fata fusese siluită chiar sub nasul lui Genji, și așa se născuse Kaoru. Nevoit să trăiască în minciună toată viața lui, tânărul ajunsese un ostatic al propriilor sale gânduri. Nepotul lui Genji, prințul Niou, era exact pe dos – cu

capul în nori și mofturos, mânat de simțăminte neînfrânate. În încercarea lor de a-i urma exemplul lui Genji într-ale amorului, au ajuns măcinați de gelozie, dușmănie și neîncredere.

— Kaoru ăsta al tău reușește să-și pricinuiască singur atâta nefericire! s-a revoltat Shōshi după ce am terminat de citit. De ce oare se leagă mereu numai de femei care sunt sortite să-i aducă suferință? Zbuciumul lui zadarnic mă obosește. Nimic nu-l im

piedică să-și construiască o dragoste frumoasă, în afară de tumultul din inima lui.

Împărăteasa nu era deloc mulțumită de personajul lui Kaoru, fapt care mă descuraja, deoarece mie mi se părea că îmi semăna mult. Un bărbat care, fie și instinctiv, înțelegea ce înseamnă să fii dezamăgit după ce primești ceea ce credeai că îți dorești.

— Și, colac peste pupăză, a continuat Shōshi, prințul Niou se repede la orice și la oricine îi cade cu tronc, dar cu toate acestea nici el nu-și găsește vreodată mulțumirea. Parcă ar fi un duh flămând. Mai bine zis, amândoi sunt ca niște duhuri flămânde. Kaoru mă duce cu gândul la una dintre ființele acelea cu pântecul umflat de foame și cu gura cât un bob de orez.

Împărăteasa se tot uitase în ultima vreme la unul dintre paravanele pictate ale lui Genshin, care înfățișa iadul și ființele chinuite de pe diferite trepte ale desfrâului. Poate că de aceea înflorea realitatea. Totuși, observațiile ei nu erau lipsite de temei. Eu socoteam că oamenii se pricep de minune să-și facă viața un iad cu mâna lor – temă despre care merita din plin să scriu. Ba chiar mi se părea că acești doi eroi erau mai interesanți decât strălucitorul Genji. I-am făcut să curteze aceeași femeie. Prinsă la mijloc, doamna cu pricina plutea ca o barcă fără cârmaci, sfâșiată între dorințele ei de neîmpăcat și capriciile celor doi iubiți. Izbutisem să fac din Ukifune o eroină cu un suflet adânc, pe care puteam să-l cercetez în voie până în străfunduri.

Dar Shōshi, cu cât asculta mai multe povești, cu atât se arăta mai

dezamăgită. Eu am implorat-o să aibă răbdare și să nu mă judece înainte de a le fi citit pe toate, deoarece eram încredințată că avea s-o îndrăgească pe Ukifune, dar în cele din urmă împărăteasa mi-a mărturisit că episoadele triste de la Uji o mâhneau peste măsură. Kaoru o enerva, iar pe Niou îl găsea lipsit de simțul răspunderii. De departe, preferatul ei era sclipitorul Genji, cu aventurile lui. Nu puteam să fac ceva pentru a-l aduce înapoi?

— Ce-ar fi să-l reîncarnezi? mi-a sugerat ea entuziasmată.

Împărăteasa s-ar fi descotorosit bucuroasă de urmașii lui Genji și de patimile lor râncede. Când a aflat că eroina mea plănuia să-și pună capăt zilelor din pricina disperării, împărăteasa a protestat uluită:

— Purtarea ei este cu totul nebunească, m-a certat ea. Pune-o să-l aleagă pe unul dintre ei și termină odată!

Shōshi era de părere că se cuvenea ca Ukifune să rămână cu Kaoru, ca să-l vindece de veșnica lui melancolie.

— Soarta prințului Niou nu mă interesează. Dar, te rog, străduiește-te și fă-l fericit pe Kaoru. Firește că poți s-o faci pe doamna ta plutitoare să cadă la înțelegere cu el, nu-i așa?

— Mă gândeam, mai degrabă, am îndrăznit eu să mă împotrivesc, să o eliberez de amândoi și s-o trimit la mănăstire.

— Hmmm, a grăit Shōshi neîncrezătoare, poți să încerci și asta, dar, rogu-te, nu o lăsa acolo! E cumplit de trist.

Așa că am continuat să mă frământ. Ceea ce îmi doream cu toată ființa mea îmi pricinuia în același timp cea mai adâncă suferință. Câteodată mi se părea că nimic nu are rost și mă cuprindea o deznădejde neagră și adâncă. Totuși, ceva mă îmboldea să scriu mai departe, fără să țin seama de părerile împărătesei și ale celorlalte doamne de onoare.

Eram sleită de puteri, tot căznindu-mă cum să zugrăvesc esența încâlcitelor relații care se înfiripă între femei și bărbați. Eliberată de Genji, după moartea lui, am descoperit că erau atât de multe lucruri

pe care îmi doream să le analizez mai îndeaproape, încât scriam din zori până în noapte, fără să mă las abătută nicio clipă. În tinerețe mă ferisem să-l las pe Genji pradă fanteziilor magice, desprinse de realitate. Îl voiam fermecător, dar în același timp credibil. Așa l-au găsit și cititorii mei, judecând după entuziasmul cu care au fost primite poveștile. Vrăjită de Genji, vreme de mai bine de douăzeci de ani l-am privit cum crește, până când, în cele din urmă, am ajuns să mă simt eu însămi doar o unealtă în mâinile ființei lui strălucitoare. Eram eu oare cu adevărat cea care îl modela pe Genji? Sau el se folosea de mine?

Privind înapoi, mi se pare de-a dreptul îngrozitor cum m-am lăsat atunci torturată de îndoieli. Încercam să mă gândesc la prietenii cu care îndrăzneam să vorbesc și despre cele mai ascunse gânduri și, deopotrivă, despre cele mai neînsemnate scrieri ale mele. Dacă as fi rămas văduvă acasă, nu as fi sfârșit oare mai rău? La curte reușisem totuși să întâlnesc oameni sus-puși și puternici. Dar, dacă stau bine să mă gândesc, nu cumva mă amăgeam cu bietele mele povești, căutând alinare în niște simple cuvinte? Conștientă de nimicnicia mea, îmi găseam meschină mângâiere doar la gândul că izbutisem să nu-mi scot vorbe cum că aș fi avut o purtare rușinoasă ori necuviincioasă. Dacă aș fi dus un trai de văduvă, mi-ar fi fost și mai greu să mă țin departe de bârfe. La capătul frământărilor, am ajuns la concluzia că scriitura plăsmuită își făurește până la urmă propriul său adevăr, de una singură.

Așa socoteam atunci. Când împărăteasa mi-a dat de înțeles, cu toată blândețea ei, că nu e deloc încântată de întorsătura pe care o luase firul poveștilor de la Uji, m-a potopit disperarea. M-am străduit din răsputeri să-i țin partea eroinei mele, Ukifune, și să o fac să fugă, pe bună dreptate, de amândoi pretendenții. Toți cei din jurul ei voiau ba s-o subjuge după bunul lor plac, ba s-o păstreze lângă ei doar pentru că le aducea aminte de altcineva – aici împărăteasa nu avea cum să nu o înțeleagă și să nu o

compătimească. Abia după ce s-a retras în singurătate și a găsit răgazul să reflecteze la înțelesul scripturilor, Ukifune a început să-și pună ordine în viață.

— Dar nu e cu putință să rămână călugăriță până la adânci bătrâneți, a remarcat Shōshi. Cui i-ar mai plăcea să citească despre ea mai departe?

Aici avea dreptate. Însă pe Genji nu m-am îndurat să-l readuc în poveste, în ciuda stăruințelor împărătesei. Pentru ca apoi să rămân fără grai la aflarea veștii că Shōshi o rugase în secret pe o altă doamnă de onoare, Akazome Emon, să scrie povești noi cu Genji. Împărăteasa iubea nespus personajul Tamakazurei și ardea de nerăbdare să afle ce s-a mai întâmplat cu ea după ce scăpase din mrejele lui Genji, printr-o căsătorie pripită cu altcineva.

Akazome Emon s-a dovedit vrednică de laudă și nu a îndrăznit să scrie despre Genji, dar s-a simțit totuși în largul ei scriind despre Tamakazura și copiii acesteia. N-am avut încotro și m-am văzut nevoită să mă prefac că nu-mi pasă, dar în sinea mea eram pustiită. N-am mai fost în stare să scriu niciun cuvânt și am lăsat-o pe Ukifune la mănăstire, măcinată de îndoieli legate de ce avea să-i mai aducă soarta. Mi se părea că o părăsisem acolo. Eu însămi sorbeam până la fund cupa amară a vieții. Pesemne că poemul acesta e de pe vremea aceea:

Izuku to mo mi woyaru kata no shirareneba ushi to mitsutsu mo nagarauru ka na

Fără să știu / încotro s-o apuc, / Nici ce să fac cu mine însămi / Îmi duc mai departe traiul, / cu inima greu împovărată.

Nu aveam nici măcar cui să-i trimit versurile.

Ca să fiu tăios de sinceră, ajunsesem să nu mai dau nici doi bani pe ceea ce spuneau alții despre mine. Încercările mele de a zugrăvi

adevărul despre întortocheatele meandre ale legăturilor dintre oameni fuseseră greșit înțelese și eșuaseră fără drept de apel. Mă tot gândeam la înaintașii mei într-ale literelor și la cum se căzneau ei să pună în cumpănă cuvintele și sentimentele în poeziile lor. Pentru ei, cuvintele lăsau să se vadă clar adevărul pe care îl exprimau. Pe mine, oricât de mult m-aș fi străduit să dobândesc limpezime în scris, cuvintele ajunseseră mai mult să mă încurce. Cu cât le căutam și le alegeam mai atent, cu atât mai mincinoase deveneau. Demult, demult, poetul chinez Du Mu s-a luptat și el cu problema mea și a ajuns la concluzia că:

În lumea aceasta plutitoare, toate cuvintele, în afară de cele din poeme, sunt căutate.

Eu nu mai aveam nici puterea, nici dorința de a mă chinui să le mai caut. Ca o barcă fără cârmaci, îmi pierdusem țelul în lumea aceasta plutitoare.

Nu-mi mai rămânea decât să-mi pun toate speranțele în Buddha Amida. Nu eram cu niciun chip în stare să mă arunc în râul Uji, ca Ruri. În schimb, m-am cufundat în sutre. Trandafir Domnesc mă întreba de ce nu voiam să mă retrag în sihăstria muntelui, de vreme ce încetasem să mai scriu și mărturiseam că mă dezlegasem și de ultimele ițe care mă țineau agățată de viața lumească, plină de încercări și amar. Șovăiam. Mi-era teamă că, dacă m-aș fi călugărit și aș fi întors spatele lumii, m-ar fi putut bântui iarăși îndoiala, iar atunci n-ar mai fi fost cu putință să urc în slava cerească în clipa când Duhul Sfânt avea să mă cheme la el. Voiam să o știu pe Katako pe picioarele ei. Abia atunci aveam să mă eliberez de toate legăturile lumești. Speram să vină cât mai repede ziua aceea, fiindcă nu voiam să îmbătrânesc și să-mi slăbească vederea într-atât încât nici să nu mai pot citi sutre.

Trandafir Domnesc mă îndemna neîncetat să-i calc pe urme, dar

eu tot amânam. Gândea probabil că mă încercau obișnuitele îndoieli prin care trece un credincios în drumul lui spre călugărie, dar pe mine mă frământa altceva. Nu cred că ea ar fi reușit să înțeleagă zbuciumul din inima cuiva care avea atât de multe de ispășit ca mine. Poate că nici nu meritam mântuirea, în ciuda celor propovăduite de preotul Genshin. În fiece clipă îmi aduceam aminte de păcatele mele și mă copleșea nefericirea tot cumpănindu-le.

Pe la sfârșitul anotimpului ploios, micul prinț moștenitor a căzut bolnav și s-a întors la Conacul Biwa, să stea lângă mama lui. Îmi aduc aminte că s-a înzdrăvenit repede – alerga plin de viață încoace și-ncolo. Dar Shōshi ținea morțiș să-l mai oprească puțin lângă ea și pretindea că încă nu se însănătoșise de-a binelea. Mi-a revenit mie sarcina să-l încunoștințez despre starea micului prinț pe mesagerul împărătesc sosit special de la palat ca să afle vești. I-am spus că boala prințului nu părea să fie gravă, dar cu toate acestea era încă prea slăbit pentru a participa la ceremoniile de la palat. Era o minciună la care încuviințasem cu inima mea de mamă.

La vremea aceea, mulți nu se simțeau în largul lor, printre ei și Michinaga. Buna mea prietenă Koshōshō se plângea de dureri de cap și de greutate în piept. Dar o știam delicată din fire și o văzusem mereu trecând cu bine peste astfel de suferințe, așa că nu m-am îngrijorat prea mult pentru ea. De data aceasta însă s-a stins cât ai clipi. A dispărut dintre noi înainte să ne dăm seama cât era de suferindă.

Moartea ei m-a dus din nou cu gândul la vremelnicia vieții și mi-a pecetluit hotărârea de a mă retrage din viața publică.

toamna aceea, am început să mă retrag pentru scurte perioade de timp într-o colibă pe care o numeam Chilia Vremelnică, undeva pe dealurile dimprejurul Templului Kiyomizu. Katako era încă acasă, ocupată cu lecții nesfârșite. Dacă își dădea silința cum se cuvine, îi promiteam eu, atunci aveam s-o iau cu mine la Conacul Biwa, unde

putea chiar să intre, alături de mine, în serviciul împărătesei-mame. Copila își urmărea neabătută visul, în timp ce își exersa de zor caligrafia și învăța cum să amestece ingredientele pentru esențe parfumate sau cum să combine vopselele pentru țesături. În fiecare zi învăța pe de rost un nou calup de versuri din canonul clasic de poezie. La vremea aceea ea nu avea cum să înțeleagă, dar cu cât se străduia mai mult să mi se alăture în serviciul de la curte, cu atât mă slobozea mai tare de legăturile mele cu lumea împărătească. În adâncul sufletului mă învinovățeam pentru dezamăgirea pe care avea s-o cunoască în curând, dar socoteam că totul avea să fie spre binele ei.

La începutul anului următor, începusem deja să petrec din ce în ce mai mult timp în Chilia Vremelnică. Mă simțeam bine în locul acela strâmt și auster. Nu mai aveam poftă să-mi răsfoiesc cărțile chinezești și nici să cânt la *koto*-ul meu cu treisprezece coarde. Nu le-am luat cu mine. În schimb, nu m-am putut lipsi de piatra pentru cerneală sau de pensule și hârtie de scris.

Trandafir Domnesc mi-a dăruit un soi de harpă cu o singură coardă, care mă distra nespus. Ce gând năstrușnic, să faci muzică numai dintr-o coardă! În minte mi-a răsărit povestea unei doamne de onoare pe nume Koma, care fusese în slujba Maiestății Sale. Deși avea înclinație pentru viața la curte, o întâmplare nefericită de la începutul carierei sale a făcut-o să se retragă din serviciu și să rămână mai mult acasă. Neizbutind să treacă peste cele petrecute, după o vreme lumea a început să o ocolească. Era ca un *koto* „cu punțile înțepenite pentru același cântec vechi”, după cum spune zicala. Și iată-mă pe mine, tocmai primisem un *koto* fără niciun fel de punte!

Trandafir Domnesc mi-a arătat cum se cântă la el. Am rămas uimită cât de multe și variate simțiri se înfiripau din coarda aceea unică. Mi-a povestit că instrumentul fusese întâia oară făurit de Yukihira, în timpul surghiunului său în Suma. Singur pe plajele

pustii, a luat o coardă din arcul său și a prins-o de un lemn dintr-o plută, stabilind apoi punctele fixe de-a lungul coardei cu pietricele și scoici prinse pe lemn. Și pe *koto*-ul meu din lemn ușor de *paulownia,* șlefuit până la fibră, erau incrustate mici cochilii de coral. Era o lucrătură frumoasă, fără zorzoane, care se potrivea de minune cu viața mea mult mai simplă, căci trecusem de la treisprezece coarde la una singură.

Celelalte doamne de onoare se obișnuiseră cu faptul că mă retrăgeam departe de ele pentru perioade tot mai lungi de timp. Totuși, multe găseau purtarea mea cu totul și cu totul de neînțeles.

Kodayū a trecut să mă vadă în cea de-a douăzecea zi din prima lună a anului. Împreună am aprins candele la Templul Kiyomizu, rugându-ne pentru însănătoșirea lui Shōshi, care căzuse bolnavă. Ea a cules o frunză parfumată de magnolie de pe altarul templului și a scris pe spatele ei un poem:

Kokorozashi kimi ni kakaguru tomoshibi no onaji hikari ni au ga ureshisa

Ce bucurie îmi umple inima / Să-ți fiu alături, / Amândouă scăldate în lumina candelei / Aprinse pentru sufletul împărătesei noastre.

Kodayū nu era ca alte doamne, ea înțelegea de ce mă retrăgeam tot mai mult în sihăstrie. Atunci a rămas cu mine peste noapte, iar în zori, în timp ce stăteam amândouă și priveam ramurile de pin albite de nea, a compus versurile următoare:

Okuyama no matsuba ni kouru yuki yori mo waga mi yo ni furu hodo zo kanashiki

Viața mea plutește prin lume / Mai trist decât fulgii de nea care îngheață acele de pin / În creierii munților.

Eram înfofolite în haine groase, vătuite cu fire de mătase, dar tot

aveam nasurile roșii de frig. Kodayū suspina. Ne știam de multă vreme. Între timp, ajunsese și ea să fie dezamăgită de urzelile și zavistia de la palat.

Cu cât mai mult timp petreceam în chilia mea, cu atât mă simțeam mai în largul meu. Trandafir Domnesc locuia în apropiere și adesea mergeam împreună la slujbele de la Templul Kiyomizu. În luna a doua, scăldată de lumina strălucitoare a soarelui de primăvară ce inunda dealurile de răsărit, am înțeles că locul meu era acolo. Sosise timpul să mă întorc acasă, să-mi pun scrierile și lucrurile în ordine. Râvnind să mă desprind cu totul de lumea aceasta, am citit din nou fiecare bucată de hârtie. Cel mai anevoie mi-a fost cu scrisorile. Răsfoind teancul de misive, am dat peste o scrisoare nespus de sinceră, pe care am primit-o odinioară de la doamna Koshōshō. Cum nu m-am putut îndura s-o arunc, i-am trimis-o mai departe doamnei Kaga, care îi fusese apropiată. Am adăugat și un poem:

Kurenu ma no mi wo ba omowade hito no yo no aware wo shiru zo katsu wa kanashiki

Dacă stau să mă gândesc, / Viața mea este întunecată. / Dar nefericirea altora / Mă mâhnește infinit mai mult.

Mi se rupea inima când mă gândeam că tot ce-mi mai rămăsese de la draga mea prietenă era doar o foaie firavă de hârtie, însemnată cu gândurile pe care mâna ei nu mai prididise să le aștearnă. Am scris mai departe:

Tare ka yo ni nagarete mimu kakitomeshi ato wa kiesenu katami naredomo

În vâltoarea vieții / Cine oare va mai citi / Ce-a rămas / De pe urma dragei noastre / De neuitat?

De-aș fi zăbovit să citesc fiecare scrisoare din cele pe care le păstrasem, atunci n-aș mai fi isprăvit în veci, îmi spuneam supărată. Dar nici nu mă lăsa inima să le ard pe toate. Seara, le-am așezat într-un cufăr mare, care le cuprindea pe toate.

Așa firavă cum este, hârtia e totuși singurul lucru ce rămâne în urma noastră.

Cu puțin timp înainte de a o duce pe Katako la Conacul Biwa, să o prezint împărătesei-mame, am primit următorul răspuns de la doamna Kaga:

Naki hito wo shinoburu koto mo itsu made zo kyou no aware wa asu no waka mi wo

Până când să mai plângem urma celor care au pierit? / Tristețea noastră de astăzi / Mâine va fi după noi înșine.

De dragul lui Katako, m-am scuturat repede de toate aceste presimțiri negre. Pe bună dreptate, copila ardea de nerăbdare și de bucurie la gândul că urma să-și facă intrarea la curte. Eram încredințată că, odată intrată în serviciul împărătesc la vârsta ei fragedă, avea să se obișnuiască mult mai ușor decât mama ei cu viața de la palat. Când îmi venise mie rândul, eram deja bătrână, nepregătită și greu de schimbat. Mai mult, aveam capul plin de așteptări neîntemeiate, pe care m-am străduit cât am putut să nu i le insuflu și fiicei mele.

Am pregătit seturile de haine pentru Katako, din țesături oferite de familia răposatului meu soț. Niciuna dintre celelalte fiice ale lui Nobutaka nu se arătase înzestrată pentru serviciul împărătesc. Cu toate acestea, familia acestuia a încurajat-o cu bucurie pe Katako.

— Mai ții minte când erai mică și te uitai cum îmi făceam rochiile înainte să plec la palat și voiai să vii cu mine la împărăteasă? am întrebat-o. Îți spuneam atunci că o să vină și vremea ta și uite că a venit, acum coasem rochii pentru tine.

Ea mi-a dat dreptate fericită, trecându-și limba peste dinții proaspăt înnegriți. Arăta ca o păpușă și parcă o vedeam pe Shōshi bucurându-se ca un copil de companiei ei.

După ce am introdus-o pe Katako în serviciul împărătesei mame, s-a simțit ca un pește în apă. Din capul locului s-a împrietenit cu fetele mai tinere și și-a câștigat admirația doamnelor mai în vârstă. Eu am răsuflat ușurată, și inima mi s-a umplut de un val de mulțumire. Simțeam că îmi îndeplinisem datoria față de Shōshi cum nu se poate mai bine, oferindu-i-o pe fiica mea în locul meu.

Eram pregătită. Am rugat-o pe Trandafir Domnesc să mă ajute să fac rost de cele șapte ierburi și miresme de care aveam nevoie pentru ceremonia *goma*[95]. Ginseng, șerpăriță și asparagus – pe acestea le aveam. Mucegai de brad și frunze de plop puteam să găsesc, dar pentru coada-cocoșului și rădăcină de lemn dulce era nevoie de cineva care să cunoască țăranii trăitori în inima muntelui.

După ce le-am adunat pe toate, m-am dus la templu. Trandafir Domnesc mă aștepta cu o pereche de foarfeci. Aveam un păr încă des. Șuvițele tăiate au început să zboare în vânt, speriate parcă de călătoria lor neașteptată. Am înțesat plantele aromate în vase pe care le-am așezat în fața unui tablou înspăimântător, înfățișându-l pe cumplitul Fudō[96]. Lângă altar am aprins un foc mic, cu lemn de

---

[95] Ritual budist de purificare a spiritului și trupului, centrat în jurul focului.

[96] Zeitate din panteonul budismului Shingon, care le oferă salvare celor ce urmează învățăturile lui Buddha. Este reprezentat cu trăsături înspăimântătoare și furioase, menite a-i convinge pe credincioși să nu se abată de la calea budistă. Are o aureolă de flăcări, focul având rolul de a purifica spiritul prin puterea cu care arde toate dorințele lumești. în unele reprezentări apare cu un al treilea ochi în frunte și colți care îi străpung buzele, în mână poartă o sabie cu care alungă demonii și adesea este

oțetar parfumat. Când s-au ințețit flăcările, am azvârlit în foc ierburile frumos mirositoare, care au prins a arde cu scântei și fum. Mistuite au pierit apoi și scrisorile, și poemele, și vechile mele manuscrise. Nori de fum învăluiau chipul înverșunat al lui Fudō, în timp ce flăcările îmi pârjoleau toate patimile și amăgirile vieții. Arvunisem un preot să predice incantațiile potrivite și simțeam cum păcatele mi se spulberau unul câte unul, risipite de glasul lui răsunător.

Fără să vreau, gândul mi-a zburat la firul gingaș de fum de la înmormântarea mamei – fumul care mă amăgise că aș fi putut să modelez realitatea cu scrierile mele.

Am ieșit din templu buimacă și amețită. Pe cărarea ce ducea înapoi la Chilia Vremelnică, mi-am simțit părul tăiat scurt fluturând pe umeri – ce ciudat și amuzant mi se părea! Cireșii sălbatici își întindeau ramurile spumate de flori în aerul dulce al serii de primăvară. Am căzut în meditație pentru tot restul nopții. Poate că ar fi fost mai bine dacă aș fi urcat la ceruri în ziua aceea. Aveam sufletul curățit și mă descotorosisem de orice regret. De mi s-ar fi arătat atunci Buddha Amida, nici nu mai încape vorbă – aș fi plutit lin drept în Rai.

Dar viața nu se întrerupe în astfel de clipe sublime decât arareori. În coliba mea, zilele au început să se scurgă într-o altă matcă. Treptat, m-am liniștit ca un melc de livadă care-și scoate încet coarnele subțiri și m-am dezbărat de zbuciumul înnebunitor de cicadă care ne înghițea pe toate la palat. Am pus din nou mâna pe pensulă și m-am întors la mănăstirea de măicuțe la care o lăsasem pe Ukifune. Departe de iureș și întreruperi, am izbutit să văd cu ochii minții sfârșitul poveștii mele. După ce am isprăvit de scris, n-am mai simțit nevoia să o arăt nimănui, în afară de Trandafir

---

așezat pe o rocă sau e sculptat în piatră, în consonanță cu numele său, Fudō — „cel neclintit“ ca piatra în credință.

Domnesc.

Odată încheiată și această ultimă socoteală, s-ar fi cuvenit să-mi găsesc în sfârșit pacea, dar, spre mirarea mea, mai rămăsese totuși ceva ce-mi zgândărea tihna după care tânjeam cu tot sufletul. M-am gândit atunci la bătrânul din poveste, care într-o bună zi și-a săpat o groapă și s-a apucat să strige înlăuntrul ei, pentru că, „atunci când ții ceva în tine, sufletul se umflă și dă pe dinafară.”

Așa că am luat iarăși pensula și am stors din mine tot ce mai țineam înăuntru. La capătul acestei strădanii, am ajuns să înțeleg că m-am înșelat când mi-am închipuit că prin scrierile mele voi ajunge la adevăr, doar ferindu-mă să folosesc în poveștile mele trucuri fantastice. Viața așa cum e ea nu a fost niciodată subiectul și nici obiectul poveștilor mele, căci Genji și-a făurit propria lui viață.

Mare minune! După atâtea însemnări, tot mi-a mai rămas niște hârtie goală, dar socotesc că am scris îndeajuns.

Katako

Bunica ta m-a pregătit temeinic pentru îndatoririle de la curte, în timp ce-și punea ordine în treburile ei lumești. Adevărul este că eu rămăsesem principala ei grijă lumească atunci când s-a hotărât să se călugărească, iar înainte de asta m-a așezat și pe mine la locul meu, așa cum a făcut cu poezia ei. Și-a copiat într-o antologie toate poemele – cunoscute și necunoscute, multe scrise în jurnalul ei –, curățându-le de patima clipelor în care au fost compuse și adăugându-le scurte titluri. După ce a terminat, i-a trimis colecția de poezii tatălui ei, în Echigo.

Mulți ani mai târziu, când eram împreună cu Sadayori, am găsit din întâmplare una dintre misivele pe care mama avea obiceiul să i le scrie lui Tametoki, aflat în misiune în provincie. Mi-au dat

lacrimile: cu toate că în jurnalul ei se socotește o fiică nedemnă, în fapt a fost animată de o dragoste nețărmurită pentru tatăl său. Scrisoarea care mi-a căzut mie sub ochi se încheia cu următorul poem, prin care îi ura bunicului multă sănătate:

Yuki tsumoru toshi ni soete mo tanomu kana kimi wo shirane no matsu ni soetsutsu

Zăpada se afână / Și anii trec. / Fie-ți bătrânețile verzi ca pinii de pe muntele Shirane.

Versurile s-au dovedit a fi de bun augur. Spre sfârșitul vieții, bunicul era chiar stânjenit de puterea lui, fiindcă trăise mai mult decât toți cei trei copii ai săi din prima căsătorie.

Când mama s-a retras definitiv la Chilia ei Vremelnică, în primăvara de după intrarea mea la curte, bunicul s-a simțit obligat să revină în capitală, să aibă grijă de mine. Mi-a dăruit mie antologia ei de poezii, spre păstrare, dar mărturisesc că nu am citit-o cu prea multă atenție la vremea aceea. Eram ocupată până peste cap cu treburile de la curte, mai ales cu Sadayori, care m-a învățat multe despre dragoste și despre bunele maniere. Nu-mi stătea gândul la altceva decât la a-mi fauri o viață reușită la curte, sfaturile mamei răsunându-mi neîncetat în ureche.

În timpul primului an de serviciu în slujba lui Shōshi nu m-am întors prea des acasă. Firește că mai treceam să-l salut pe bunicul, dar nu aveam de ce să stau mai mult, mama fiind deja departe, la chilia ei. Pe ea am vizitat-o de două ori, dar drumul până acolo era lung și întotdeauna primeam însărcinări pe care trebuia să le îndeplinesc la curte, fără zăbavă. Niciodată nu m-a obligat să rămân cu ea.

Am rămas surprinsă că nu a pomenit nimic despre ceremoniile prilejuite de cea de-a cincizecea aniversare a lui Michinaga, desfășurate la sfârșitul anului următor. Nu a scris niciun cuvânt nici

despre incendiul devastator care a distrus cinci sute de case în capitală, printre care s-au numărat Conacul Tsuchimikado și propria ei casă de pe Strada a Șasea. După dezastru, Tametoki s-a retras, bătrân și istovit, la Templul Miidera, dar mama nu a făcut nicio însemnare nici despre acest lucru.

Împreună cu prietena ei de-o viață, Trandafir Domnesc, s-a retras ca mulți alți oameni de vază de pe vremuri, care ajunseseră să fie dezamăgiți de lume. Toți își părăsiseră casele elegante și funcțiile înalte din capitală, retrăgându-se în colibe sărăcăcioase din apropierea templelor – aproape de ele, dar nu în interiorul lor. Erau dezamăgiți chiar și de preoții și călugării budiști și nu voiau să fie prinși în hățișul ierarhiei lor religioase. Își puneau credința în Genshin, care propovăduia o cale de mântuire a tuturor sufletelor, chiar și a celor de femeie, prin mila nemijlocită a lui Buddha Amida. Își petreceau zilele cufundați în meditație. Ideea de a contempla efemeritatea lumii pentru a ajunge la iluminare trebuie să fi fost înnăscută în mintea lui Murasaki, fiindcă a scris despre acest gând toată viața ei, și în poveștile lui Genji, și în jurnal, și în poemele sale.

Pe lângă îndelungata meditație asupra vieții ei de scriitoare, am mai găsit un fragment dintr-o poveste, care se potrivește cu sfârșitul capitolelor despre Ukifune. N-aș vrea să i-o ofer împărătesei-mame, dat fiind că nu i-a plăcut deloc ce a scris mama în ultima parte a vieții sale. Ți-o încredințez ție, cu speranța că le-o vei arăta cititorilor la vremea cuvenită.

Murasaki a murit în al treilea an de domnie a împăratului Kannin, an în care Michinaga s-a călugărit. Am aflat că a fost găsită slăbită și ușoară ca fulgul, pesemne refuzase să se mai hrănească. Nu pot să pretind că am înțeles-o pe mama în ultima parte a vieții ei. M-am zbătut să ating țelurile pe care mi le-a insuflat, chiar dacă ea și le-a refuzat sieși. Socotesc că ultimul ei poem a fost acesta:

Yo no naka wo nani nagekamashi yamazakura hana miru hodo no

kokoro nariseba

De ce oare suferim atât în lumea aceasta? / Viața să o privim cu inima ușoară / Cape o floare de cireș sălbatic.

De-a lungul anilor, am ajuns să citesc poemul în mod diferit. La început mi s-a părut doar o altă tânguire în nota posomorâtă în care scria mama adeseori. Apoi, într-o bună zi, mi-am dat seama că este o poezie luminoasă, și așa am ajuns să o înțeleg altfel pe mama. În ultima clipă a vieții sale, n-a avut mai multe păreri de rău decât au florile de cireș atunci când se scutură.

EPILOG

ULTIMUL CAPITOL PIERDUT

din

Povestea lui Genji

de

MURASAKI

Fulgerul

Inazuma

Crâmpeie înfundate de glasuri bărbătești, întrerupte ca niște strigăte de păsări în desiș, o făcură pe Ukifune să-și ridice ochii din slovele budiste. Își lunecă șiragul de mătănii peste încheietura mâinii și ciuli urechile. În răstimpurile de liniște dintre țipetele asurzitoare ale cicadelor, desluși freamătul unui alai. În clipa în care recunoscu glasurile slujbașilor lui Kaoru, Ukifune o zbughi în odaia ei, din ungherul cel mai îndepărtat al mănăstirii ponosite.

În jumătatea de an care se scursese de când îl înduplecase pe stareț să-i taie părul și să o călugărească, Ukifune aflase împăcare și izbutise în sfârșit să revină cu picioarele pe pământ, lăsând în urma ei păienjenișul de spaime și legături sfâșietoare cu viața nefericită de până atunci. Mănăstirea din Ono era o gură de rai, unde putea să se dedice scripturilor sfinte pe care starețul i le dăduse să le citească. Sutra Lotusului îi adusese în suflet o bucurie nespusă. Firește că o auzise cântată de nenumărate ori la sărbătorile la care luase parte de-a lungul vieții, dar întotdeauna se simțise vrăjită de șuvoiul bogat al sunetelor zdrumicate unul peste altul, care îi abătuseră

luarea-aminte de la înțelesurile cuvintelor sfinte. Citind scriptura, povestea nemaiînchipuită în care până și fiica unui dragon dobândea iluminare într-o clipită îi umplea sufletul de curiozitate și speranță și o călăuzea cu lumina ei printre fragmentele lungi și încâlcite, ce făceau înțelesul scrierii deloc lesne de descifrat. Chiar și atunci când nu pricepea o iotă, Ukifune tot simțea cuvintele mustind de făgăduința păcii nepieritoare. Cu mare grijă, își pregăti câteva picături de cerneală. Ceasurile zburau unul după altul când se cufunda în scris, copiind sutrele în cea mai adâncă uitare de sine.

Bătrânele măicuțe în chiliile cărora se pogorâse Ukifune fură uluite să descopere cum sfiala tăioasă care o învăluia pe frumoasa tânără se topise văzând cu ochii de îndată ce primise încuviințarea să-și lase deoparte veșmintele ei liliachii și să îmbrace mantia cenușie a smeritului lor ordin. Înainte ca fata să facă legământul – fapt pe care doamnele mai în vârstă nu l-au putut înțelege și pentru care s-au căinat îndelung – călugărițele nu izbutiseră nici în ruptul capului să schimbe purtarea descumpănită și rece a făpturii neobișnuite care le răsărise în cale.

Împăcarea cu sine pe care Ukifune abia și-o redobândise se nărui cât ai zice pește la auzul glasurilor bine cunoscute, dar odată ajunsă înapoi în odaia ei, cu inima bătând să-i spargă pieptul, se liniști ca prin farmec când dădu cu ochii de hainele fumurii de călugăriță.

— La urma urmei, m-am călugărit, își zise ea. Cine ar cuteza să tânjească după o măicuță ori să reînvie patimi adânc îngropate sub haina monahală?

De-ar fi aflat Ukifune de scânteia ce s-a aprins în inima căpitanului în clipa în care a zărit-o pe furiș, ajutat de una dintre măicuțele bătrâne și cumsecade, îți închipui tu, dragă cititorule, că și-ar fi pierdut cu totul încrederea în scutul oferit de veșmântul sărăcăcios de călugăriță. Știindu-și inima mistuită de o iubire

deznădăjduită, sărmanul tânăr gândise că focul patimii sale avea să se mai potolească, doar să o vadă în straie călugărești pe ființa dragă ce-i perpelea sufletul. Dar când își aruncă ochii prin crăpătura din perete, spre care îl călăuzise unul dintre slujbașii săi, în loc să-și piardă dragostea aceea arzătoare, la vederea chipului drag al lui Ukifune, mărginit de bogate cosițe scurte ce-i mângâiau umerii, inima i se potopi în piept de un dor fierbinte și fu cât pe ce să dea buzna înăuntru și s-o cuprindă în brațe pe fată. Mantia plumburie ce lăsa să se întrevadă rochia galben-pământie de dedesubt o făcea pe Ukifune, cu talia ei gingașă, sfâșietor de fermecătoare și mult mai frumoasă decât era în roșul hainelor împărătești. Gândul că o ființă desăvârșită ca ea se călugărise era cu neputință de îndurat pentru căpitan.

Tulburată, Ukifune își netezi palmele jilave peste damascul simplu și hotărî că era doar o părere că țesătura începuse să-și schimbe culoarea. Își atinse părul cu vârful degetelor. Răsuflă ușurată: se oprea, într-adevăr, la umeri și nu crescuse peste noapte la loc, așa cum descoperea uneori cu spaimă în coșmarurile ei. Avea un vis urât, pe care îl tot visa întruna. Se făcea că părul îi creștea pe neașteptate lung până în pământ, așa cum îl avusese, și rămânea întreg chiar și atunci când ea se apuca îngrozită să scurteze cu foarfecile șuvoiul negru de abanos.

— Nu, își zise în sinea ei. Nu aveau cum s-o întoarcă înapoi cu de-a sila.

Totuși, neliniștea i se furișa în inimă fără voia ei când se gândea la scrisoarea pe care o primise de la stareț cu doar o zi înainte. Simțea o umbră de reproș, ca și cum cineva i-ar fi vorbit înaltei fețe bisericești despre legătura ei cu căpitanul Kaoru. Era oare cu putință să fie desfăcut legământul prin care ea se legase pe viață, cu toată inima? N-ar fi cutezat niciodată un asemenea gând, și totuși i se părea că asta voise starețul să spună. Nu-i scrisese el că, de-ar fi

petrecut fie și numai o zi la mănăstire, tot ar fi fost vrednică de laudă? Că ar fi bine să se gândească la cele șase luni de sihăstrie ca fiind îndeajuns și că se cuvenea să se întoarcă în lume? După ce îndurase sfaturile tuturor celor care nu mai conteneau să-i atragă luarea-aminte că era prea tânără să facă pasul acesta, care, odată făcut, nu mai putea fi desfăcut și părerile de rău nu ar mai folosi la nimic, că mustrările de cuget aveau să-i pricinuiască spiritului ei karmic mult mai mult rău decât dacă nu s-ar călugări niciodată – după toate acestea, lui Ukifune i se părea de-a dreptul strigător la cer faptul că acum îi dădeau de înțeles că ar fi fost cu putință să treacă podul plutitor înapoi spre lumea trecătoare și să se întoarcă la vechiul ei sine.

Le iertase pe slujnicele și doicile sale, care nu ținuseră întotdeauna seama de dorințele ei și mijlociseră, mai întâi pentru Kaoru, apoi pentru prințul Niou, calea până la casa ei, la odaia ei și la trupul ei. Erau niște uneltitoare fără minte. Unele erau poate încredințate că îi făceau un bine, deși cele mai multe nu se gândeau decât la ele însele. Sperau să plece din Uji împreună cu stăpâna lor și de aceea voiau să fie luată de un prinț mândru. Se și vedeau fericite în suita ei, urmând-o la palatul elegant în care avea să se mute, în capitală. Oricât de amarnic s-au sfârșit strădaniile lor, Ukifune tot nu putea să le învinovățească numai pe ele. Sufereau de tristețe, ba chiar începuseră să-și piardă cumpătul din pricina însingurării lor la Uji, cu nervii măcinați de vaierul tânguitor al râului din apropiere. Pesemne că începuseră să creadă în poveștile cu zâne și în cele de dragoste pe care le citeau adesea, să-și mai ostoiască mâhnirea. Oare Ukifune nu se lăsase ea însăși prinsă în mrejele unei patimi pustiitoare pentru prințul Niou și nu căzuse grabnic subjugată de vorbele lui dulci și de mângâierile-i și mai dulci? Se simțise mereu, chiar și în clipele acelea, ca într-un vis. Cu atât mai mult un vis i se părea și starea în care se găsea acum – Ukifune simți dintr-odată un fior rece pe șira spinării.

Mai greu era să le ierte pe călugărițe. Măicuțele îi oferiseră adăpost, dar, în același timp, toate păreau dornice s-o facă pe pețitoarele și s-o trimită înapoi în lumea chinuitoare din care ea tânjea să scape. Până și starețul, cel mai înțelept cărturar, care ținuse seama de vrerea ei și îi dăduse binecuvântarea să se călugărească, până și el parcă se lăsase înmuiat de stăruințele lui Kaoru și începuse să pună la îndoială legământul pe care îl făcuse – iar aceasta era cea mai cumplită trădare dintre toate.

Ukifune începea să se întrebe dacă nu cumva toate jurămintele lor pioase nu erau decât o amăgire. Își aminti cât se lăudase Kaoru că râvnea să se călugărească, de parcă s-ar fi dezbărat de toate poftele lumești cunoscute, dar de fapt era și el la fel de mistuit de dorințe ca orice mirean. Ukifune băgase de seamă că tocmai oamenii cei mai chinuiți și fără de astâmpăr căutau mai cu zel sihăstria, urmăriți de un dor neostoit după pacea lui Buddha. Oamenii cu adevărat luminați nu aveau nevoie să vorbească despre cele nenumite.

Ukifune se înfurie la amintirea cuvântărilor pioase pe care le ținea Kaoru și se descoperi parcă mai puternică pe creasta acestui val de ură. Da, se prea poate să fi fost Kaoru cel care s-a dus la sfântul părinte și a izbutit să smulgă de la el tot ce se petrecuse cu ea. De ce nu voise el oare să lase totul în voia sortii? Toți o credeau moartă, înecată în râul Uji, avusese loc chiar și o înmormântare mincinoasă, mai bine-zis, fără trup, dar în fapt mult mai plină de miez decât și-ar fi închipuit lumea. *Acea* Ukifune chiar pierise, la fel de neîndoios ca și cum ar fi murit cu adevărat.

Istovită, Ukifune își șterse fruntea cu dosul palmei și își aruncă privirea către dealurile înverzite, vălurite unul după altul ca niște căpițe de catifea, verzi și ciufulite. Se lăsa întunericul, iar bărbații aprinseseră făcliile. Luminile pâlpâiră și se făcură nevăzute, apoi se iviră din nou pe după dealurile înfrunzite, mișcându-se odată cu alaiul. Ukifune le asemui cu niște licurici. Cu mare ușurare, îi

urmări îndreptându-se înapoi către Miyako, fără să mai poposească la mănăstire.

În noaptea aceea, Ukifune nu se încumetă nici măcar să se întindă în așternut. Îngenunche la măsuță, silindu-se să citească din sutre, până când semnele începură să-i joace sub ochi, pentru ca apoi să-i alunece cu totul de pe pagini. Tresări când băgă de seamă că luminița palidă a lămpii se stinsese. Era încredințată că de acum încolo nu se mai putea bizui pe nimeni să o ajute să-și împlinească dorul de singurătate.

În zorii firavi ai dimineții, Ukifune se apucă de scris. Crescută prin provincii, nu primise o educație aleasă, dar mama ei se îngrijise ca ea să aibă un scris cât de cât frumos. De-ar fi învățat mai multe poeme, acum ar fi avut mai mult material de exersat. Uneori era o adevărată gură de aer pentru ea când reușea să se desprindă de copiatul chinezei colțuroase din sutre și să-și ungă mâna cu câte un poem scris curgător. Înmuiată în cerneală, pensula începu să alunece ușor pe hârtie:

Ware kakute ukiyo no naka ni meguru tomo tare ka wa shiramu tsuki no miyako ni

Sub razele lunii / Ce scaldă capitala / Se află oare vreun suflet / Știutor de soarta mea / În această lume plutitoare?

Temerile lui Ukifune se întrupară a doua zi de dimineață, când un sol trimis de Kaoru se arătă la porțile vechiului conac dărăpănat, unde locuiau măicuțele.

Bătrâna maică stareță rămase cu gura căscată în fața acestei noi mărturii care vorbea despre legătura lui Ukifune cu o persoană de o asemenea greutate precum căpitanul Kaoru. Desigur, pricepuse de la bun început că Ukifune nu o era o țărăncuță oarecare, dar rămase năucă să descopere că fata se învârtea în lumea bună, de rang împărătesc. Cu lacrimi în ochi, o certă pe copilă fiindcă păstrase

taina asupra trecutului ei și o conjură să-l primească pe solul trimis de Kaoru. Stăruințele măicuței nu făcură decât s-o întărească și pe mai tare pe Ukifune în hotărârea ei de a păstra tăcerea. În cele din urmă, călugărița, care era chiar sora starețului, izbuti s-o înduplece pe îndărătnica tânără să-i arunce măcar o privire mesagerului venit cu scrisori din capitală.

De la fereastra cea tainică, Ukifune îl cercetă pe furiș. Solul era un paj tânăr și chipeș, care se juca lovind pietricele cu piciorul. Când își întoarse capul, fetei i se tăie răsuflarea dintr-odată, ca străpunsă de săgeată. Băiatul era nimeni altul decât fratele ei vitreg. Era limpede – Kaoru îl luase în slujba lui ca să dea de urma ei. În clipa în care îl zări pe fratele ce-i fusese atât de drag, inima îi fu copleșită de o durere ce deveni de neîndurat la gândul că nu mai încăpea nicio îndoială – Kaoru era cel care îl trimisese pe post de iscoadă, să-i adeverească faptul că rămăsese în viață și găsise, într-adevăr, adăpost la mănăstire. Știa că băiatul ar fi recunoscut-o cât ai zice pește.

Ukifune nu se înșela deloc. Căpitanul Kaoru era atât de bănuitor din fire, că mergea cu gândul până într-acolo încât să o creadă în stare să-și înscenaze propria moarte doar ca să-și piardă urma și să fugă de el. În adâncul inimii, Kaoru socotea că Ukifune se adăpostea într-un loc uitat de lume, cu știința prințului Niou sau chiar a unui alt iubit.

— Pesemne că așa stau lucrurile, se gândea el.

Nu mai era un copil, să creadă că Ukifune își tăiase toate legăturile cu lumea. Dacă el însuși, care fusese un învățăcel așa de sârguincios într-ale scripturilor, și tot nu reușise să se rupă de grijile lumești, cum ar fi fost oare cu putință să-și închipuie că un fluture zănatec precum Ukifune ar fi fost în stare de o asemenea izbândă?

Însă avea de gând să se arate mărinimos. Căpitanul Kaoru se lăsă furat de gânduri – parcă o vedea aievea pe Ukifune, rușinată să fie descoperită și ademenită afară din ascunzătoarea ei, ca apoi să-i fie

veșnic recunoscătoare, când avea să se ofere s-o ia în grija lui, iertându-i toate greșelile. La urma urmei, dintre ei doi el era cel statornic, și toată lumea îl știa de om serios.

Dar dacă era adevărat că se călugărise? Zbuciumat, întoarse gândul pe toate fețele până când, încet-încet ajunse să-și spună că tot răul era de fapt spre binele lui. Nimeni nu avea să se mai intereseze de soarta ei și el urma să fie singurul care să o viziteze, firește, cu buna-cuviință potrivită situației, și ar sta de vorbă despre lucruri bisericești și ar face schimb de poeme sfâșietor de triste. Dacă ea ar fi măicuță, atunci el ar fi îndreptățit să-i dea la o parte paravanul și chiar s-o țină de mână, fără nicio remușcare. Avea să o cucerească, dar nu ca un crai mârșav, precum prințul Niou. Cel mai mult se bucura la gândul că avea să fie cruțat de dezamăgirea de a se plictisi de ea.

Cu cât se gândea mai mult la un astfel de deznodământ, cu atât Kaoru era mai încântat. Nici măcar un dezmățat ca prințul Niou, își zicea căpitanul în sinea lui, n-ar fi îndrăznit să curteze o măicuță, fiindcă și-ar fi spulberat toate șansele să fie numit prinț moștenitor. Și așa împăratul îl blogodorea destul pentru ușurătatea lui.

La palat, prințul Niou prinsese și el de veste că Ukifune ar fi fost încă în viață. Se făcuse nevăzută tocmai când patima lor ardea mai cu foc. Niou fusese sfâșiat de durere. Lumea nici nu bănuia cât de mult suferea din dragoste pentru enigmatica doamnă din Uji, deoarece el înțelese să se vindece de suferință aruncându-se în vârtejul unor noi cuceriri.

Ukifune nu voi nici în ruptul capului să se arate în fața tânărului sol, dar când băiatul îi înmână scrisoarea de la Kaoru, bătrâna măicuță băgă de seamă că între pajul cel chipeș și tânăra visătoare pe care o readusese la viață cu mâna ei era o umbră de asemănare.

— Haide, haide, o îmboldi ea pe Ukifune. E limpede că sunteți

din același sânge. Uite ce mâhnit este că nu vrei să vorbești cu el.

Ukifune ar fi vrut să strige „Lăsați-mă în pace!”. Își îngropă chipul în mâneca hainei. După o vreme, ridică ochii și îi șopti măicuței:

— Iertați-mă că par răuvoitoare, dar nu am nimic să-i spun. Știți prea bine că atunci când m-ați găsit eram mai mult moartă decât vie, cu sufletul înșfăcat de cine știe ce duh rău. Nu știu cum, dar viața mea de dinainte mi s-a șters cu totul din inimă. Când și când apare câte ceva și-mi aduce înapoi în suflet crâmpeie de amintiri, care se aprind doar pentru o clipă, ca niște străfulgerări în noapte.

Maica stareță dădu din cap abătută. Nu izbutea cu niciun chip să o înțeleagă pe făptura aceea atât de sfioasă.

— Este adevărat că l-am cunoscut pe mesager în viața mea de dinainte, zise Ukifune. Dar simt că mi se rupe inima de durere dacă mă căznesc să-mi aduc aminte ce s-a întâmplat. Vă rog, trimiteți-l înapoi. Spuneți-i că s-a înșelat.

Călugărița oftă din adâncul sufletului, apoi îl chemă pe băiat și îl lămuri. El se întristă amarnic, după cum își închipuise măicuța de la bun început.

Înapoi în chilia ei, Ukifune stătea la măsuța de scris, cu răvașul de la Kaoru în fața ei, desfăcut. Inspira izul aparte care-l însoțea oriunde și se prindea de orice atingea el. Mai mult decât cuvintele rugătoare din scrisoare, pline de frământările lui bine cunoscute, în minte îi pătrunsese parfumul său, sfredelind amintiri pe care le simțea de acum străine de ea.

Prințul Genji era cunoscut ca meșter neîntrecut în arta amestecului de esențe parfumate și era mult vestit pentru mireasma fermecătoare care-i învăluia mereu făptura. La palat se mai găseau și acum doamne de onoare care jurau că parfumul izvora chiar din trupul lui. Ukifune știa că mireasma deosebită pe care o purta Kaoru venea din niște săculețe parfumate prinse înadins de haine, așa că nu se încredea în poveștile despre mirosul natural al lui

Genji. Dar ce știa ea de fapt despre Genji? Prințul se transformase într-o legendă vie, strălucirea lui devenind și mai orbitoare după moarte, mai ales în comparație cu urmașii săi, pe care Ukifune îi cunoștea prea bine – prințul Niou și căpitanul Kaoru. Nu încape vorbă că Niou se deosebea și el printr-un parfum aparte. Ukifune fusese, nu de puține ori, învinuită de fiecare dintre ei că s-ar fi lipit de ea parfumul greu al celuilalt.

— Ce ciudat, își zise Ukifune, urmașii strălucitorului Genji i-au moștenit tocmai această calitate. Din faimoasa lui aură sclipitoare nu mai rămăsese nici urmă. Kaoru era cel mai întunecat și mai abătut om de pe fața pământului. Cât despre prințul Niou, adevărul este că putea fi socotit fermecător, fără îndoială, dar strălucirea pe care o iradia nu era decât lumina unei lumânări oglindită pe luciul argintului. Nu avea pic de limpezime și de statornicie.

Astfel de gânduri îi trezise în minte lui Ukifune parfumul ce izvodea din scrisoarea lui Kaoru. Celelalte măicuțe se adunaseră ciorchine în jurul ei, admirând hârtia frumoasă și caligrafia rafinată a lui Kaoru. Aproape că o scoaseră din minți pe Ukifune cu sfaturile lor despre cum s-ar fi cuvenit să-i răspundă. Ea nici măcar nu voia să-i scrie.

Oricât s-ar fi căznit ea să se ascundă, cum se făcea că izbutea mereu să atragă și mai mult atenția celor doi, așa cum un copac înalt chema fulgerele peste el? Și nu numai ochii lor erau ațintiți asupra ei. Bătrâna stareță care o găsise fără vlagă o privea ca pe o fiică venită să umple golul lăsat de fata ei răposată, un dar trimis de Kannon cea milostivă ca răspuns la rugile ei fierbinți de ani de zile. Desigur, bătrâna o îngrijise cu bunătate până când își revenise în simțiri și își recâștigase sănătatea, iar Ukifune nu rămăsese indiferentă la dragostea ei. Dar, la urma urmei, nu era și aceasta o nouă legătură, pe care Ukifune nu și-o dorise și nu o căutase? De ce nu putuse măicuța s-o lase sub stejarul bătrân sub care o găsise? Mulți dintre slujitorii care fuseseră acolo în dimineața aceea cețoasă

de primăvară socotiseră că așa ar fi fost mai bine – să o lase acolo, cum se cădeau lăsate neatinse asemenea făpturi, care nu puteau fi altceva decât duhuri de vulpi întrupate în chip de femeie.

Într-o noapte, la scurtă vreme după ce se întremase, o întrebară dacă știa să cânte la vreun instrument și, stânjenită de educația ei săracă, Ukifune să văzu nevoită să tăgăduiască. Se retrase dintre măicuțe și se întoarse la scrisul ei. Atunci îi lunecă din pensulă poemul următor:

Mi wo nageshi namida no kawa no hayaki se o shigarami kakete tare ka todomeshi

În zadar am voit / Să mă duc la vale pe apa râului de lacrimi. / Cineva mi-a întins un năvod și m-a oprit.

În noaptea aceea furtunoasă, Ukifune se furișase afară cu un singur gând: să se arunce în apele înșelătoare ale râului Uji, umflat de ploile năvalnice de primăvară. Își amintea limpede cum ridicase zăvorul și cum se strecurase pe prispa îngustă. Un vânt rece prinse viață și îi biciui părul peste față și peste brațe. Șovăi. Nu mai vedea nimic înaintea ei, dar nici înapoi nu era în stare să se întoarcă. Rămase acolo, tremurând de frig, Dumnezeu știe câtă vreme. Ca printr-un vis nedeslușit, părea că un tânăr o ridicase în brațe, dar apoi își pierduse cunoștința. Tot ce-și amintea după aceea era clipa în care deschisese ochii într-un loc pustiu, printre vălătuci de ceață, în lumina dimineții, sub un stejar noduros. Era udă și lipicioasă, înghețată până în măduva oaselor.

Oare o trăsese cineva afară din râu? La început, Ukifune nu-și dădea seama ce se petrecea cu ea – nu cumva izbutise să se înece și acum se afla pe o treaptă fantomatică a existenței ei, pricinuită de păcatul de moarte pe care îl săvârșise luându-și viața? Chițăitul cum nu se putea mai pământesc al unei veverițe care se auzea din stejarul de alături o încredință însă că dăduse greș și că, neîndoios,

se afla încă în viață. Așa au găsit-o, plângând amar, slujitorii starețului care se adăpostiseră la conacul părăsit pe moșia căruia ajunsese în chip misterios Ukifune.

Se căzni din răsputeri să-și dorească moartea. La început nici nu voi să mănânce. Dar scânteia neabătută a vieții se dovedi mai puternică, ajutată și de sora starețului, care stăruia că această ființă frumoasă și neobișnuită care le răsărise în cale era nimeni alta decât fiica ei de mult pierdută. Nu mică îi fu mirarea lui Ukifune când călugărița se strădui chiar să-i trezească interesul pentru tânărul – un căpitan de gardă – cu care fiica ei fusese logodită până să cadă răpusă, înainte de vreme.

Ukifune știa prea bine: Kaoru nu avea să se dea bătut doar pentru că ea nu voia să-i răspundă la scrisoare. La fel de bine își dădea seama că, odată descoperită de Kaoru, Niou nu avea decât să-l urmărească pe acesta ca să afle și el unde se ascunde. Nu peste multă vreme, avea să cadă iarăși pradă aceluiași blestem care o îmboldise să-și ia viața. În ciuda rugăminților măicuțelor, rămase neînduplecată și îl lăsă pe băiat să se întoarcă îngândurat, fără niciun răspuns pentru stăpânul său.

Din ce în ce mai mult, Ukifune descoperea că îi plăcea să scrie. Era păcat că trebuia să-și înfrâneze această pornire. Fusese încolțită în situații în care se văzuse mereu silită să se lepede de toate, iar acum scrisul devenise singura ei avuție.

Începu din nou să scrie. Priveliștea satului care se vedea de la fereastra ei era de un verde orbitor în aerul încărcat. Era vremea când plantațiile de orez înfloreau. Lângă niște tufe lăsate neîngrijite, descoperi o garofiță rozalie, franj urată – „o floare de căpătâi” –, care înflorise singuratică. Trecu încet batonul de cerneală peste piatră, până când apăru un căuș de lichid negru ca pana corbului. În depărtare, un lanț de tunete vestea începutul unei furtuni de vară. Ukifune știa că toate celelalte măicuțe șușoteau necontenit despre

vizitatorii care urmau să vină de la oraș în chiliile lor necioplite. Tot frecând cerneala de piatră, obținu o mâzgă prea groasă pentru a putea scrie. Adăugă puțină apă.

Kakiho are sabishisa masaru tokonatsu ni tsuyu oki sowamu aki made wa miji

Lângă tufele sălbatice / Floarea de căpătâi pare și mai singuratică. / Nu va mai apuca să prindă nici rouă toamnei, / Darămite să te plictisești de ea.

Versurile îi alunecară din vârful pensulei înainte ca ea să cumpănească ce scrie, ca și cum pensula ar fi fost legată direct la inima ei. Când pritocea prea mult versurile în minte, cu greu mai putea pune ceva pe hârtie. Dar când își lăsa mintea să zburde, simțămintele ei găseau iute chiar și cea mai strâmtă deschizătură și țâșneau afară. Devenea din ce în ce mai bună la meșteșugul aceasta de a se strădui să nu se străduiască. Erau multe gânduri pe care nu îndrăznea să și le spună nici măcar ei.

Ukifune surâse când citi ce scrisese. Nu putea găsi pentru Kaoru un poem mai potrivit decât cel despre floarea de căpătâi, ca să-l ducă pe o pistă greșită. Dar mai era și jocul de cuvinte cu *aki*[97] – nu, nu era o idee prea bună. Ukifune ar fi crâmpoțit poemul într-o clipă dacă nu s-ar fi gândit că irosește hârtia. Privi afară spre floarea firavă și înfoiată, văzând cum începea să tremure în bătaia vântului care se întețea. Cerul se înnegurase, iar Ukifune le auzea pe măicuțe grăbindu-se să închidă storurile. Un picur greu de ploaie bubui pe prispă.

Mai bine mă duc să rup floarea, îi răsări din senin un gând pe când își clătea pensula. Nu avea nicio noimă, bineînțeles, dar

---

[97] Cuvântul înseamnă atât „toamnă“, cât și „lehamite“.

Ukifune se lăsă copleșită la gândul că ar fi fost păcat să lase floarea aceea gingașă să sfârșească terfelită în noroi de furtuna care stătea să se dezlănțuie. Floarea aceea firavă era singura pată de culoare în marea înecăcioasă de verde din fața ferestrei sale. Nu era nicio supărare dacă avea să se ude puțin.

Un tunet asurzitor despică văzduhul în bucăți, îngrozindu-le pe măicuțe. Parcă îi vedeau pe zeii furtunii călărind vânjoși peste vânturi, mâncând norii și zvârlindu-și mingi de jar pe deasupra capetelor. Se înghesuiră toate în sala principală, unde se înstăpânea o statuie a lui Buddha Amida ce le privea cu bunătate în lumina palidă a lumânărilor. Începură să-și zornăie mătăniile, murmurând tare rugăciuni de apărare. Din senin, un bubuit asurzitor străpunse aerul. Măicuțele căzură toate la pământ, jelindu-se și acoperindu-și capetele, încredințate că mănăstirea fusese nimicită de pe fața pământului.

Un al doilea tunet vui din nou, dar de data aceasta mai departe, și apoi iarăși, încă și mai departe. Nu trecu mult și se porni ploaia, dar se domoli încet-încet într-o bură fină. În toiul furtunii, copleșită cum fusese de spaimă, bătrâna călugăriță nu băgase de seamă că Ukifune lipsea. Abia după ce se mai liniștiră lucrurile, își aduse aminte că fata se tulburase adânc în dimineața aceea din pricina fratelui ei vitreg. Era firesc ca oamenii să se adune laolaltă în clipe de groază, dar fata aceasta nu era deloc în rând cu lumea, își zise măicuța în sinea ei. Se cuibărise oare în odaia ei, înlemnită de frică? îngrijorată, călugărița se avântă în spatele mănăstirii, să vadă cum înfruntase Ukifune furtuna.

Odaia era goală. Măicuța rămase țintuită câteva clipe, apoi simți un fior rece pe șira spinării și le chemă și pe celelalte. O văzuse cineva pe Ukifune? le întrebă ea. Se răspândiră prin toate cotloanele mănăstirii, deschizând obloanele și strigând-o pe nume. Pensulele de scris, cerneala și hârtia erau așezate cuminți pe măsuța ei de

scris, dar nu era nici urmă de fată. Bătrâna măicuță fu cuprinsă de remușcări sfredelitoare. Lucrul de care se temea cel mai tare se împlinise – duhul rău care o răpise pe fată și îi furase amintirile din viața de dinainte se întorsese de astă dată cu chip de tunet și o luase din nou cu el. De ce oare nu alergase ea lângă Ukifune de la prima pală de vânt rău prevestitor? Bătrâna călugăriță se învinovățea crunt și nu voia să fie mângâiată. Dacă ar fi adus-o pe fată sub privirile sculpturii ce o înfățișa pe Kannon, atunci nu i s-ar fi întâmplat nimic rău. Celelalte călugărițe erau și ele la fel de descumpănite.

Pe la apusul soarelui, sub ploaia de raze piezișe revărsate printre nori, unul dintre grădinari ieși să vadă pagubele pricinuite de furtună și văzu bătrânul stejar de lângă tufele părăsite lovit de fulger. Copacul fusese despicat în două, iar pe pământ se întindeau în neorânduire ramuri, frunze și așchii arse de lemn. Își mușcă buzele de necaz, apoi luarea-aminte îi fu atrasă de o grămăjoară cenușie căzută lângă trunchiul sfâșiat.

Ukifune era, dacă nu moartă, lipsită de orice urmă de suflare.

Stareța se gândi la ce e mai rău, dar își adună puterile ca prin vis și porunci ca trupul firav al fetei să fie adus înăuntru și așezat pe niște pături moi. Până în ziua aceea și-o închipuise mereu pe Ukifune redobândindu-și poziția grandioasă cu ajutorul persoanelor de vază care țineau la ea în viața de dinainte și nu izbutise nici în ruptul capului să pună temei pe încăpățânarea de fier cu care Ukifune fugea de oamenii aceia. Măicuța pusese îndârjirea ei pe seama duhului rău care se înstăpânise înlăuntrul fetei. Abia acum se întreba dacă nu cumva tocmai îndemnurile ei stăruitoare de a o aduce pe fată înapoi în lumea din care venise o aruncaseră din nou în brațele duhului fulgerător care-i înșfăcase și îi zdrobise inima. Cum de fusese atât de oarbă?

Ukifune zăcu trei zile fără cunoștință, răstimp în care stareța o veghe neîntrerupt, căutând înfrigurată un semn, oricât de slab, că

sufletul ei tânăr hălăduia încă în trupul adânc zguduit. Bătrâna se simțea întru totul vinovată pentru necazul care se abătuse asupra lui Ukifune și îi făgădui lui Kannon să o ajute pe fată să-și îndeplinească jurămintele de călugăriță dacă zeița avea s-o salveze de la moarte și de această dată. Dintr-o cârpă udă, picură cu grijă puțină apă în gura fetei, și nu mică îi fu bucuria când o văzu înghițind stropii.

În dimineața celei de-a patra zi, Ukifune deschise ochii. O auzi pe bătrâna măicuță strigând fericită de bucurie și simți mâinile uscate și moi mângâindu-i fața. În nări îi pătrunse mirosul cunoscut de lemn de santal amestecat cu un iz de murături ce venea dinspre bătrâna măicuță. Cu toate acestea, simțurile îi erau încâlcite într-un mare talmeș-balmeș. Ukifune căută mâna bătrânei, iar călugărița, covârșită de ușurare și de fericire că o vedea în sfârșit răspunzându-i, nu băgă de seamă decât la amiază că Ukifune orbise.

În vara aceea, Ukifune își reîntregi, puțin câte puțin, sufletul spulberat în mii de bucăți. Numai ochii nu voiau să vadă, dar toate celelalte simțuri i se ascuțiseră de pe urma loviturii fulgerului necruțător care îi străbătuse trupul. Îi stăruia încă vie în minte amintirea mirosului înecăcios care umplea aerul în clipa în care s-a aplecat să culeagă floarea crescută la umbra bătrânului stejar. Știa că prințul Niou își croise în cele din urmă drum până la mănăstire, căci îi simțise într-o după-amiază ecoul stins al parfumului. Poate că le înduplecase pe măicuțe să-l lase s-o privească fie și pentru o clipă doar – nu știa, dar în orice caz, el nu-i vorbise și nici nu îi scrisese nimic. Apoi parfumul lui se risipi și el în văzduh.

Niou ardea de nerăbdare să-și urmeze inima după discuția avută cu Kaoru. De bună seamă, căpitanul socotea că ascunsese cu măiestrie faptul că aflase locul în care se găsea Ukifune, dar pentru Niou fusese ușor să-l pună pe unul dintre oamenii lui să ia urma solului trimis de Kaoru peste dealuri, până la Ono. Ajuns acolo, nu

făcuse decât s-o tragă puțin de limbă pe una dintre slujnicele de la mănăstire și aflase totul de-a fir a păr. Așa că prințul știa unde se ascunde Ukifune. Singura piedică rămasă în calea lui era să găsească un pretext bun pentru împărat și împărăteasă, ca să poată lipsi o zi de la palat. În cele din urmă, la începutul toamnei, Niou propuse o călătorie cu nimic neobișnuită, ba chiar firească, la un templu din apropiere, și atunci izbuti să se abată și la Ono.

Stareța mănăstirii se arată îngrozitor de îndărătnică la rugămintea lui de a-i permite să o vadă pe Ukifune și, cu toate că era nespus de dibaci în a dobândi înțelegere din partea unor femei ca ea, de această dată se văzu respins. Se prefăcu atunci că pleacă și își îndreptă farmecele spre o călugăriță mai tânără, pe care o înduplecă să-l ducă până într-un colț al grădinii, de unde se vedea bine odaia lui Ukifune.

Ce bine că se ostenise s-o vadă, își spuse Niou după aceea. Altfel, ar fi tânjit fără speranță după ceva ce nu mai exista de mult. Rămăsese mut de uimire când tânăra călugăriță îi povestise cum fulgerul o trăsnise și o lăsase oarbă pe Ukifune. Dacă n-ar fi văzut-o cu ochii lui, nu și-ar fi crezut urechilor și ar fi socotit că era doar o născocire scornită de Kaoru, ca să-l țină departe de ea. Privirea pierdută din ochii aceia fără vedere îi făcu pielea de găină. Se furișă înapoi în liniște. N-avea niciun rost să-i trimită versuri, pentru că nu ar fi putut să le citească. Mai bine să nu știe că o vizitase.

Kaoru află neîntârziat de nenorocirea care o lovise pe Ukifune, prin legăturile pe care le avea cu stareţul. Sfetnicii lui îl convinseră să nu dea ghes imboldului de o vizita în pripă, iar apoi se luă cu una, cu alta și, cu toate îndatoririle oficiale care îl apăsau, nu mai reuși să călătorească până la Ono decât abia când toamna era pe jumătate trecută. În drum, se opri să-l vadă pe stareț la chilia lui din munte.

— După tot ce s-a întâmplat, îi spuse stareţul, e mai bine că a apucat să se călugărească.

— Oricum, răspunse Kaoru, nu are ce rău să-mi facă dacă mă duc s-o văd acum, nu-i așa?

Kaoru nu avu inimă să-l întrebe pe stareț dacă așa e, dar își închipuia că Ukifune fusese desfigurată de fulger. Se întreba dacă o va mai putea iubi.

Ukifune ședea pe prispa din fața grădinii, boarea răcoroasă a toamnei suflându-i peste obraji. Era ajunul echinocțiului și toate călugărițele pregăteau slujba din zorii zilei. Nimeni nu avea răgaz să-i citească. Ascultă greierii, furnicile țesătoare și *kirigirisu.* Înainte, toate toamnele îi răsunaseră aidoma în urechi, dar acum era în stare să deosebească până și cele mai fine nuanțe din glasurile și din cântecele gângăniilor. Băgă de seamă că frigul le făcea mai asurzitoare.

O slujnică de la bucătărie îi adusese un buchet de crizanteme, pe care Ukifune le ridica din când în când, sorbind parfumul lor dulce-amărui.

— Ce culoare sunt? o întrebase ea pe fată.

— Sunt și albe, și galbene. Și unele albe cu miez galben, și cărămizii, și albe tivite cu roșu…

Fata îi așeza mâna pe fiecare în parte, pe măsură ce le numea.

— Lumea zice că rouă de pe crizanteme face foarte bine la vedere, îndrăzni fata cu sfială. Poate n-ar strica să vă umeziți puțin ochii, doamnă.

Ukifune îi zâmbi.

— Poate că ai dreptate, așa am să fac, îți mulțumesc.

Se auzi huruitul unei trăsuri oprind la poartă.

— De bună seamă că a venit preotul să citească sutrele, zise slujnica, apoi se și auzi strigată de o slujnică furioasă, în căutare de cârpe, să șteargă cenușa din jurul altarului.

Ukifune își așeză buchetul de crizanteme în poală și o îndemnă pe fată să se grăbească. Își trecu degetele peste petale: unele erau

bățoase, altele moi și gata să cadă. Încet-încet desluși încă un parfum, un amestec sofisticat de mosc și aloe, cu un strop de cuișoare. Era o mireasmă pe care o cunoștea atât de bine, încât i se păru că visează. Rând pe rând, aroma îi smulgea amintiri adânc îngropate în suflet. Apoi auzi glasuri – al bătrânei măicuțe care striga ca scoasă din minți și încă unul, scăzut și necruțător. Oare cine să fie?

Kaoru. Fără îndoială, era parfumul lui.

Se opriră la ușa ei. Stareța își dădu seama că orice ar fi spus ea, Kaoru era pornit s-o vadă, așa că nu avu încotro și îi făcu pe plac. Întrecea toate canoanele și avea de gând să-i spună fratelui său – starețul – despre purtarea lui. Era el om de seamă în Miyako, dar la mănăstire guvernau alte legi. Dar cel puțin nu avea de gând să o lase pe fată singură cu el.

Stareța era revoltată, însă tot îi trecu prin minte că poate întrevederea nu era o idee chiar așa de rea – da, putea să-l lase pe căpitan să o vadă, ba chiar să-i și vorbească. Să vadă cu ochii lui că Ukifune nu mai era făptura de care fusese odinioară îndrăgostit până peste cap. Atunci el avea să o lase în pace, iar fata putea să-și dobândească în sfârșit tihna sufletului.

Cu astfel de gânduri în minte, stareța deschise ușa. Ukifune rămase neclintită, cu buchetul de crizanteme în mână și cu chipul încadrat de priveliștea grădinii. Kaoru se îmbătă cu imaginea ei. Ea nu se uită la el. Firește că nu se uită. Nu putea să-l vadă. El o sorbi din priviri cu îndrăzneală, neluând deloc seama la bătrâna măicuță care ședea vajnică lângă el. Într-adevăr, avea privirea aceea neclintită și oarbă a celor fără de vedere, dar frumusețea ei rămăsese neatinsă. Kaoru răsuflă ușurat. Îi vorbi cu blândețe, șoptindu-i să nu se teamă și îi spuse că acum se simțea legat de ea mai mult decât oricând. Ukifune părea că-l ascultă, deși abia dacă schiță un semn.

Ce tot îndrugă căpitanul? se întreba stareța veghind asupra lor. Ce soartă leagă oară sufletele acestea două?

Se făcu târziu, așa că bătrâna călugăriță se văzu nevoită să se întoarcă la treburile ei. Starețul sosise la câteva clipe după Kaoru și acum aștepta să înceapă slujba. Îl rugă pe căpitan să plece neîntârziat și, spre marea ei mirare, el o urmă spășit.

— Înțelegeți, Luminăția Voastră, zise maica stareță. Nu mai are rost să vă străduiți să o înduplecați pe fată acum. Lucrurile au mers mult prea departe.

— Da, răspunse Kaoru, înțeleg foarte bine. Totuși țin nespus de mult la ea și sunt încredințat că nu veți avea nimic împotrivă să mai trec pe aici din când în când.

Prea grăbită să-l mai contrazică, bătrâna călugăriță făcu o plecăciune și li se alătură celorlalte măicuțe. Kaoru își luă rămas-bun, cu inima plină de o bucurie de neînțeles. Această nouă Ukifune îi era tare dragă. Se bucura ca un hoț vinovat că putea s-o privească fără să se simtă stânjenit, așa cum pățea în prezența doamnelor de la palat. Ea nu-l putea vedea. Și știa să-l asculte. Kaoru abia aștepta să vină din nou la mănăstirea din Ono. Pe drumul de întoarcere spre capitală se destinse, bucurându-se de priveliștea minunată cu care îl încântau dealurile îmbrăcate în arțari roșii.

În noaptea din jurul ei, Ukifune se simțise aproape sufocată de mireasma lui Kaoru. Din ziua în care fulgerul îi străpunsese trupul ca un șuvoi de foc, simțurile ei o luau uneori razna. Parfumul căpitanului o asurzise așa de tare, încât de-abia izbutise să fie atentă la ce-i spunea el, prin susurul neîntrerupt de cuvinte pe care i le picura în ureche fără preget. Cuvinte plutitoare și necârmite, gândi în sinea ei. Vorbe sălbatice, în vânt. Neajunsul lui Kaoru era că încurca vorbele cu viața. Era ceva greu de lămurit în… cuvinte. De aceea, Ukifune rămăsese mai mult tăcută. La adăpostul vălului său negru de nepătruns, nu se mai simțea hăituită și aproape că i se făcu milă de Kaoru. El era cel care bâjbâia în întuneric, nu ea.

Afară se lăsa întunericul. Ukifune simțea înserarea după felul

cum gângăniile își schimbau cântecele de zi cu cele de seară. Noaptea avea și ea un aer cu totul aparte. Ukifune își fauri drum până la ușa odăii și o deschise, ca să lase înăuntru boarea tomnatică, risipind și ultima rămășiță de parfum.

Nota autoarei

Am citit pentru prima dată romanul de dragoste care îl avea ca personaj central pe strălucitorul prinț Genji când aveam șaisprezece ani, în traducerea devenită clasică a lui Arthur Waley. Am citit cartea pe îndelete, de-a lungul unei veri. De fiecare dată când deschideam romanul, mă simțeam transportată din grădina mea umedă, aflată în Indiana, la curtea imperială a Japoniei din urmă cu o mie de ani, într-o lume rafinată și modelată de sensibilitate poetică. Am fost de-a dreptul vrăjită de capacitatea acestei opere de ficțiune de a crea o lume captivantă, complet ruptă de realitatea vieții mele de adolescentă din Occidentul secolului XX. De atunci am recitit *Povestea lui Genji* de nenumărate ori, în toate variantele traduse în engleză, precum și în japoneza modernă.

De-a lungul anilor, Murasaki Shikibu a început să mă fascineze tot mai mult. Legenda spune că a scris despre prințul Genji dintr-o răsuflare, după ce și-a găsit inspirația privind luna plină în timpul unei călătorii la Templul Ishiyama. Într-adevăr, la templul respectiv există acum o „Cameră Genji”, cu un manechin în mărime naturală care o reprezintă pe Murasaki așezată la măsuța ei de scris, cu o fetiță drăgălașă în fundal – fiica ei, Katako. Este doar o legendă, desigur, dar japonezii au simțit un imbold de nestăpânit să aranjeze locul, fie doar și pentru a-i aduce astfel un omagiu romanului, stabilind că acolo a fost creat *Genji.* Despre viața lui Murasaki Shikibu putem să aflăm câte ceva din fragmentele de jurnal care s-au păstrat până în zilele noastre și din opera sa – *Povestea lui Genji.* Dar până nu va ieși la lumină vreun manuscris de mult pierdut, după un mileniu de necunoaștere, nu se pot spune mai multe despre ea.

Cine știe de ce unele părți din jurnalul ei au supraviețuit peste

secole, iar altele nu. Poate Murasaki, ori poate urmașii ei au distrus cu bună știință anumite fragmente din jurnalul și din scrisorile ei. Sau poate că fragilele ei caiete au ars într-unul dintre nenumăratele incendii care au devastat vechiul Kyōto – un oraș construit în mare parte din lemn și hârtie. M-am lăsat ispitită de gândul că probabil ea și-a însemnat în jurnal mult mai multe întâmplări în timpul remarcabilei sale vieți, și așa am prins curaj să-mi imaginez povestea ei.

Grație unei burse primite din partea Japan Foundation, m-am întors la Kyōto în toamna anului 1998 și am petrecut acolo două luni, căutând indicii despre capitala Miyako din veacul al XI-lea. Am fost cu flori și bețișoare parfumate la mormântul lui Murasaki și am vizitat Templul Rōzanji, situat pe locul unde se presupune că s-a născut. Acolo am găsit, sculptate în lespezile răspândite prin grădină, poemele lui Murasaki, care îmi deveniseră atât de familiare. Ascunsă pe domeniul templului, se află o grădină numită Grădina lui Genji – *Genji no tei*, alcătuită doar din pietricele albe greblate și pini crescuți pe insulițe de mușchi. Preț de numai o lună de zile pe an grădina se colorează în violet – în septembrie, când înfloresc clopoțeii de munte purpurii.

Am pedalat pe bicicletă de-a lungul râului Kamo, înspre apus. Egrete ninse și stârci mari, albaștri despicau apele pescuind; libelule negre, iridescente zburau de colo-colo. Odată am observat o bijuterie azurie – un pescăruș albastru migrator poposit în stufăriș. Am înaintat pe cursul superior al râului Kamo, care avea o importanță deosebită pe vremea lui Murasaki și care își păstrează și astăzi rolul de centru sacru al religiei shintó. În seara cu cea mai luminoasă lună plină din anotimpul recoltelor, când se zice că Murasaki a început să scrie la povestea lui Genji, am coborât pe

cursul inferior al râului Kamo și am asistat la o reprezentație de dans și muzică *bugaku*[98] – genul de spectacol pe care Murasaki l-ar fi gustat din plin. Nori străvezii treceau în goană peste chipul rotund al lunii pline.

Palatul imperial se află situat pe un teren întins, rectangular, în centrul orașului Kyoto de astăzi, orientat puțin mai la est față de configurația inițială a palatului original de la curtea Heian din secolul al XI-lea. Cu permisiunea Agenției Imperiale, am făcut un tur al clădirilor construite în stil Heian.

Am mers pe urmele eroinei mele până în Echizen: am ocolit lacul Biwa pe la sud, la bordul unui vas de agrement și apoi, pe latura de est a lacului, am luat trenul și am trecut munții Shiozu, peste Calea Hokuriku, spre Tsuruga și mai departe spre Takefu, unde Tametoki a lucrat ca guvernator. M-am înapoiat la Kyoto, unde am vizitat dealurile de vest, Arashiyama, și pe cele de est, unde se află Templul Kiyomizu. Am fost și la Uji, pentru Templul Ishiyama, precum și la Suma.

Am descoperit Asociația de la Kyoto a celor ce îndrăgesc scrierile lui Murasaki Shikibu, care sponsorizează diverse activități legate de *Povestea lui Genji* și am participat la mai multe prelegeri organizate de asociație în legătură cu diverse aspecte ale culturii Heian. De asemenea, am asistat și la o conferință susținută de Setouchi Jakucho despre noua ei traducere a *Poveștii lui Genji* în japoneza modernă. În căutările mele despre puțin cunoscutul Miyako din vremea lui Murasaki, am avut privilegiul de a descoperi în amănunt vechiul oraș Kyoto. Umbrele capitalei de odinioară se mai găsesc și astăzi, cu condiția să știi unde să cauți.

---

[98] Dans tradițional japonez, cu semnificații rituale și religioase, apărut la curtea imperială în secolul al X-lea. Se caracterizează prin muzică și mișcări lente și hieratice, costume și măști spectaculoase, de inspirație shinto și budistă și subiecte cu conținut mitologic.

Mulțumiri

Povestea lui Murasaki este o operă de ficțiune, dar conține fragmente întregi din jurnalul istoric al lui Murasaki, precum și toate poemele *waka* din antologia ei de poezii. Cel care a realizat o traducere fascinantă și bine documentată în limba engleză, precum și un studiu asupra acestor lucrări este Richard Bowring: *Murasaki Shikibu: Her Diary and Poetic Memoirs* (Princeton University Press, 1982), informații disponibile și în traducerea sa revizuită, fără poeme, apărută sub titlul *The Diary of lady Murasaki* într-o ediție Penguin din 1996.

Cititorii familiarizați cu literatura din perioada Heian vor găsi numeroase ecouri ale *Poveștii lui Genji,* pe care le-am rescris de o manieră retrospectivă în versiunea mea despre viața lui Murasaki. Acești cititori pot consulta magnifica traducere a lui Edward Seidensticker, considerată un reper pentru edițiile în engleză ale *Poveștii lui Genji.* Vor găsi, de asemenea, reflecții împrumutate din *însemnările de căpătâi* ale lui Sei Shōnagon (traducere în engleză de Ivan Morris), din jurnalul și poemele lui Izumi Shikibu (traducere de Edwin Cranston) și *Jurnalul vremelniciei,* scris de o doamnă cunoscută sub numele de „mama lui Michitsuna” (carte tradusă de Edward Seidensticker și, recent, de Sonja Arntzen). Cea mai mare parte dintre referințele istorice au fost extrase din *A Tale of Flowering Fortunes (Eiga Monogatari),* în traducerea lui Helen și William McCullough. Această lucrare remarcabilă este considerată replica istorică a operei de ficțiune *Povestea lui Genji.* Le sunt profund îndatorată tuturor acestor cercetători eminenți.

În plus, m-am inspirat din studiile realizate de diverși specialiști în literatura din perioada Heian: Doris Bargen, Karen Brazell, Norma Field, Aileen Gatten, Thomas Harper, G. Cameron Hurst,

Edward Kamens, Donald Keene, Earl Miner, Joshua Mostow, Andrew Pekarik, Esperanza Ramirez-Christiansen și Haruo Shirane. În Kyoto, Okara Kiyoko a avut amabilitatea de a-mi permite să mă alătur faimosului ei grup de studiu prin expediții în locuri renumite din Uji. În cel mai pur stil Genji, prof. Ike Kozo de la Universitatea Chubu mi-a trimis o rădăcină de iris după ce l-am întrebat cum arată specimenul botanic al plantei japoneze. Gaye Rowley mi-a oferit traducerea singurei *waka* din carte care nu datează din vremea lui Murasaki. Este scrisă de prima traducătoare de prestigiu a lui Murasaki, anume Yosano Akiko, la pagina 144.

Pentru că m-au ajutat să înțeleg gustul cititorilor din vremea lui Murasaki, le sunt recunoscătoare lui Margret Corrigan, Marie Dalby, Jennifer Futernik, Arthur Golden, Carolyn Grote, Kathy Kunst, Gaye Rowley, Cathleen Schwartz, John Stevenson și Nan Talese.

Profesorii H. Mack Horton, Helen McCullough, Joshua Mostow și Patricia Fister au avut bunăvoința de a citi primele versiuni, oferindu-mi sfaturi și încurajări prețioase. Prof. Doris Bargen s-a dovedit o companie care mi-a oferit inspirație intelectuală pe tot parcursul procesului de redactare. Ca întotdeauna, soțul meu Michael mi-a dăruit asistență editorială și dragoste neclintită.

Liza Dalby
Berkeley, California, 1999